ZÁKLADNÁ UMELECKÁ ŠKOLA JÁNA CIKKERA
BANSKÁ BYSTRICA

ŠKOLSKÝ
VZDELÁVACÍ PROGRAM
ZUŠ JÁNA CIKKERA

Školský vzdelávací program ZUŠ Jána Cikkera

Vzdelávací program:	primárne umelecké vzdelanie
	nižšie sekundárne umelecké vzdelanie
Stupeň vzdelania:	ISCED 1B
	ISCED 2B
Dĺžka štúdia:	4 + 4 (5) roky
Vyučovací jazyk:	slovenský
Študijná forma:	denná
Druh školy:	štátna

Názov školy:	Základná umelecká škola Jána Cikkera
Adresa:	Štefánikovo nábrežie 6, 974 01 Banská Bystrica
IČO:	35677864

Riaditeľ školy: Mgr. art. Martin Kašša, Dis. art.

Koordinátor pre tvorbu ŠkVP:

Mgr. art. Mária Nečesaná, PhD. – zástupkyňa riaditeľa školy

Mgr. Martina Saksová, DiS. art. - zástupkyňa riaditeľa školy

Mgr. art. Anton Prievalský – zástupca riaditeľa školy

Zriaďovateľ: Mesto Banská Bystrica

Platnosť ŠkVP: od 01. 09. 2025

CHARAKTERISTIKA

ZÁKLADNÉHO UMELECKÉHO VZDELÁVANIA

Umelecké školstvo na Slovensku predstavuje ucelenú sústavu výchovy a vzdelávania, ktorá poskytuje mladej generácii možnosť rozvíjať svoje nadanie v niektorej z tvorivých oblastí. Jednotlivé zložky tejto sústavy a ich výstupy sú uspôsobené tak, že umožňujú žiakovi pokračovať v umeleckej príprave na vyššom stupni vzdelávania a postupne sa kvalifikovať pre profesionálne pôsobenie v niektorom z umeleckých povolaní alebo stať sa amatérskym umelcom v ktorejkoľvek oblasti umenia. ZUŠ pôsobia na najširšej základni a v systéme umeleckého vzdelávania predstavujú základný článok. ZUŠ svojím hudobným, výtvarným, tanečným a literárno-dramatickým odborom predstavujú školu, ktorá poskytuje na základnom stupni vzdelávania umelecké vzdelávanie žiakom s predpokladmi a zvýšeným záujmom o umeleckú tvorbu.
V súčasnosti sú to školy s dvojakou koncepčnou líniou:

- pripravujú na štúdium v učebných a v študijných odboroch na stredných školách a na konzervatóriu a pripravujú odborne na vysokoškolské štúdium umeleckého a predovšetkým umelecko-pedagogického zamerania,
- pripravujú amatérskych umelcov, ktorí sú schopní tvoriť, interpretovať a prijímať umenie.

Poslanie ZUŠ:

Základná umelecká škola poskytuje základné umelecké vzdelanie podľa § 17 Školského zákona o výchove a vzdelávaní (školský zákon) č. 245/2008 Z.z. v znení jeho neskorších úprav. Pripravuje na štúdium odborov umeleckého vzdelávania v stredných odborných školách a v konzervatóriách, pripravuje aj na štúdium na vysokých školách s pedagogickým alebo umeleckým zameraním.

ZUŠ svojimi špecifickými vzdelávacími a kultúrno-výchovnými cieľmi, obsahom a organizáciou umeleckého vzdelávania v značnej miere spĺňa atribúty školy s významným kultúrno-výchovným poslaním. ZUŠ vytvárajú podmienky pre aktívnu umeleckú činnosť žiakov škôl a stávajú sa tak významnou a zmysluplnou súčasťou programu výchovy a vzdelávania a účinným nástrojom úsilia proti negatívnym prejavom. ZUŠ poskytuje umelecké vzdelávanie pre veľmi širokú vzorku záujemcov o štúdium, vo vekovom rozpätí detí predškolského veku až dospelých uchádzačov. Záujemcom o štúdium ponúka prípravné štúdium, základné štúdium, ktoré sa člení na I. a II. stupeň, rozšírené štúdium, skrátené štúdium a štúdium pre dospelých.
Väčšina žiakov navštevujúcich ZUŠ uplatní nadobudnuté vedomosti, zručnosti a návyky priamo v rámci záujmovej umeleckej činnosti alebo v individuálnej umeleckej tvorbe. ZUŠ poskytuje mnohým svojim žiakom v rámci základného štúdia základné umelecké vzdelanie v uvedených stupňoch, ktoré je východiskom pre ďalšie umelecké vzdelávanie. Z tohto dôvodu

možno chápať štúdium v ZUŠ ako prípravu mnohých žiakov pre ich profesionálne pôsobenie v oblasti umenia.

V ZUŠ možno zriadiť hudobný, výtvarný, tanečný a literárno-dramatický odbor:

- V hudobnom odbore získavajú žiaci hudobné vedomosti a rozvíjajú svoje zručnosti v hre na strunových, klávesových, dychových, bicích nástrojoch a v sólovom a zborovom speve, v komornej a orchestrálnej hre.
- Vo výtvarnom odbore získavajú žiaci základné vedomosti v oblasti výtvarného umenia, rozvíjajú svoje schopnosti v predmetoch kresba, maľba, grafika, modelovanie a dekoratívne činnosti.
- V tanečnom odbore získavajú žiaci základné informácie z dejín tanečného umenia a rozvíjajú svoje pohybové schopnosti v predmetoch hudobno-pohybová výchova, tanečná príprava, klasický tanec, ľudový tanec, kreatívny tanec, džezový tanec, moderný tanec.
- Literárno-dramatický odbor je syntetizujúcim odborom, ktorý obsahuje dramatické, pohybové, rečové, prednesové a slovesné tvorivé činnosti, hru s bábkou a písané slovo, prostredníctvom ktorých pôsobí na celkový rozvoj myslenia, cítenia a konania žiakov.

Pripúšťa sa aj zriadenie iných ako uvedených umeleckých odborov. Tie však možno zriadiť iba so súhlasom Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky. V tomto období sa to týka najmä zriadenia odboru audiovizuálnej a multimediálnej tvorby.

Jednotlivé umelecké odbory sa členia na oddelenia. Napríklad oddelenie strunových nástrojov, oddelenie klávesových nástrojov, oddelenie dychových nástrojov v hudobnom odbore, alebo oddelenie dramatické a slovesné, oddelenie bábkarské v literárno-dramatickom odbore a pod.

Stupne základného umeleckého vzdelania
(§17 – Zákon o výchove a vzdelávaní (školský zákon) č. 245/2008 Z.z.)

Podľa ustanovenia § 17 ods. 1 zákona o výchove a vzdelávaní môže žiak získať úspešným absolvovaním vzdelávacieho programu odboru vzdelávania v ZUŠ základné umelecké vzdelanie.
Základné umelecké vzdelanie sa člení na:
a) primárne umelecké vzdelanie (ISCED 1B), ktoré získa žiak úspešným absolvovaním posledného ročníka vzdelávacieho programu pre prvú časť prvého stupňa základného štúdia ZUŠ; *dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie s doložkou*.
Na záverečnom vysvedčení žiaka sa uvedie doložka „Žiak získal primárne umelecké vzdelanie“.
b) nižšie sekundárne umelecké vzdelanie (ISCED 2B), ktoré získa žiak úspešným absolvovaním posledného ročníka vzdelávacieho programu pre druhú časť prvého stupňa základného štúdia ZUŠ; *dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie s doložkou.* Na záverečnom vysvedčení žiaka sa uvedie doložka „Žiak získal nižšie sekundárne umelecké vzdelanie“.

Vzhľadom na to, aby boli uvedené stupne umeleckého vzdelania kompatibilné a porovnateľné s medzinárodnou klasifikáciou stupňov vzdelania podľa ISCED (International Standard Classification of Education) bol prvý stupeň základného štúdia v základnej umeleckej škole rozčlenený na prvú časť a na druhú časť.
V ustanovení § 17 ods. 2 zákona o výchove a vzdelávaní sa zároveň uvádza, že umelecké vzdelanie získané v ZUŠ nenahrádza základné vzdelanie poskytované základnou školou.

ORGANIZÁCIA VÝCHOVNO-VZDELÁVACIEHO PROCESU V ZUŠ JÁNA CIKKERA V BANSKEJ BYSTRICI

V ustanoveniach § 49 zákona o výchove a vzdelávaní 245/2008 (školský zákon) sú uvedené druhy štúdia, ktoré je možné v ZUŠ zriaďovať. O organizácii výchovno-vzdelávacieho procesu v ZUŠ sa hovorí v tom istom zákone § 51.

- **Základná umelecká škola Jána Cikkera v Banskej Bystrici** organizuje prípravné štúdium, základné štúdium a štúdium pre dospelých.
- Prípravné štúdium má najviac dva ročníky. Je určené pre žiakov prvého ročníka prvého stupňa základnej školy a pre nadané deti vo veku pred plnením povinnej školskej dochádzky.
- Základné štúdium sa člení na dva stupne. Prvý stupeň má najviac deväť ročníkov (4 + 5) a druhý stupeň má najviac štyri ročníky.
- Štúdium pre dospelých má najviac štyri ročníky a je možné ho opakovať.
- Vyučovanie je individuálne a skupinové. Počty žiakov v jednotlivých vyučovacích predmetoch určujú učebné plány.
- Riaditeľ základnej umeleckej školy môže prerušiť štúdium žiakovi na jeho žiadosť alebo na žiadosť jeho zákonného zástupcu, prípadne môže žiaka vylúčiť zo štúdia podľa vyhlášky Ministerstva školstva 324/2008 Z.z. o základných umeleckých školách

Vyučovacia hodina trvá 45 minút.
V hudobnom odbore pri dotácii 1,5 vyučovacej hodiny môže byť delenie vyučovacej dotácie nasledovné: 70´ v celku (pri vyšších ročníkoch), 45´ + 25´ ako štandardné členenie dlhá – krátka hodina alebo 35´ + 35´ (podľa uváženia pedagóga s ohľadom na individuálny prístup k jednotlivým žiakom).
Spájanie vyučovacích hodín do blokov vo výtvarnom a literárno-dramatickom odbore sa uskutočňuje podľa jednotlivých učebných plánov v daných umeleckých odboroch.
V hudobnom odbore žiaci okrem dotácie na vyučovanie hlavného predmetu a hudobnej náuky (1 hod. týždenne v 1. - 4. ročníku prvej časti, 1,5 hod. týždenne v 1. – 4. ročníku druhej časti) navštevujú v súlade s učebnými plánmi aj predmet štvorručná hra (hra na klavíri), komorná hra, hra z listu, zborový spev alebo hra v súbore (všetko v súlade s UP).

Organizácia a kritériá prijímacieho konania v ZUŠ Jána Cikkera v Banskej Bystrici (podľa §52 zákona 245/2008 Z. z.)

1. Do prípravného štúdia prijíma riaditeľ školy žiakov na základe posúdenia predpokladov na štúdium vo zvolenom umeleckom odbore. Po skončení prípravného štúdia nevzniká žiakovi automaticky nárok na prijatie do základného štúdia.

2. Do základného štúdia, skráteného štúdia a štúdia pre dospelých prijíma riaditeľ školy žiakov na základe výsledkov postupovej alebo talentovej skúšky, pričom môže doň prijať aj nadaných žiakov, ktorí nedosiahli alebo prekročili vek odporúčaný v učebnom pláne umeleckého odboru alebo študijného zamerania.

3. Na posúdenie študijných predpokladov uchádzačov na štúdium zriaďuje riaditeľ školy trojčlennú prijímaciu komisiu a vymenúva jej členov.

4. Na základe odporúčania prijímacej komisie môže uchádzačov, ktorí prekročili odporúčaný vek pre štúdium, zaradiť do vyššieho ako prvého ročníka, prípadne do prípravného štúdia k I. alebo II. stupňu základného štúdia

5. Do rozšíreného štúdia zaraďuje riaditeľ školy na návrh triedneho učiteľa žiakov, ktorí úspešne vykonali komisionálnu skúšku.

6. Ministerstvo školstva ustanoví všeobecne záväzným právnym predpisom spôsob organizácie výchovno-vzdelávacieho procesu, organizácie štúdia, prijímania žiakov na štúdium, priebehu a ukončovania štúdia, hodnotenia a klasifikácie, komisionálnych skúšok a súťaží.

Podmienky pre prijatie do prípravného štúdia alebo 1. ročníka 1. časti prvého stupňa základného štúdia:

- Úspešné vykonanie prijímacích skúšok
- Dostatočný počet žiakov na otvorenie ročníka v danom odbore

Podmienky pre prijatie do vyššieho ročníka základného štúdia:

- Úspešné vykonanie prijímacích skúšok

Kritériá pre prijímacie skúšky

HUDOBNÝ ODBOR:

- zisťovanie hudobného sluchu
- zisťovanie rytmického cítenia
- spev ľudovej alebo umelej piesne
- fyzické dispozície a predpoklady pre vybraný hudobný nástroj

VÝTVARNÝ ODBOR:

- vnímanie tvaru, farebnosti, priestoru
- kresba (ľubovoľná téma)

LITERÁRNO-DRAMATICKÝ ODBOR:

- artikulácia hovoreného slova
- komunikačné schopnosti
- recitácia textu, básne alebo vlastnej tvorby

TANEČNÝ ODBOR:

- zisťovanie hudobno-pohybových schopností
- zisťovanie rytmického cítenia
- fyzické dispozície a predpoklady

Ukončovanie štúdia v ZUŠ Jána Cikkera v Banskej Bystrici

V ustanovení §50 ods. 1 zákona 245/2008 o výchove a vzdelávaní je uvedený štandardný spôsob ukončovania štúdia v ZUŠ. Stane sa tak, ak žiak úspešne vykoná záverečnú skúšku. Zriedkavo sa v ZUŠ vyskytujú prípady, keď žiak sústavne alebo závažným spôsobom porušuje školský poriadok. V týchto prípadoch môže riaditeľ školy rozhodnúť o predčasnom ukončení štúdia podľa §50 ods. 2 písm. a) zákona o výchove a vzdelávaní. Ustanovenie §50 ods. 2 písm. b) zákona o výchove a vzdelávaní splnomocňuje riaditeľa školy rozhodnúť o mimoriadnom ukončení štúdia v prípade neuhrádzania príspevku na čiastočnú úhradu nákladov spojených so štúdiom.

Riaditeľ školy môže na základe odporúčania skúšobnej komisie v prípade nevyhovujúcich (t.j. slabých, nedostatočných) študijných výsledkov v primárnom umeleckom vzdelávaní (ISCED 1B) neprijať žiaka na pokračovanie v sekundárnom umeleckom vzdelávaní (ISCED 2B).

Kritériá pre hodnotenie jednotlivých záverečných skúšok sú presne špecifikované pri obsahových a výkonových štandardoch jednotlivých vyučovacích predmetov.

Ukončovanie štúdia podľa §7 Vyhlášky Ministerstva školstva Slovenskej republiky 324/2008 Z.z. o základnej umeleckej škole:

Ak žiak alebo zákonný zástupca žiaka neuhrádza čiastočnú úhradu nákladov, možno štúdium ukončiť k 31. januáru alebo k 30. júnu.

Ak žiak alebo zákonný zástupca žiaka písomne požiada o predčasné ukončenie štúdia, riaditeľ školy môže štúdium predčasne ukončiť posledným dňom mesiaca nasledujúcom po mesiaci, v ktorom bola predložená žiadosť o predčasné ukončenie štúdia.

CHARAKTERISTIKA ZUŠ JÁNA CIKKERA

CHARAKTERISTIKA A VEĽKOSŤ ŠKOLY

Základná umelecká škola (ďalej len ZUŠ) Jána Cikkera v Banskej Bystrici sídli v budove na Štefánikovom nábreží 6 v Banskej Bystrici. Okrem tejto budovy, v ktorej prebieha vyučovací proces má ZUŠ Jána Cikkera aj dve elokované pracoviská (Lazovná 62, Internátna 2A) Tieto elokované pracoviská sú zaradené pod ZUŠ Jána Cikkera v Banskej Bystrici. V hlavnej budove na Štefánikovom nábreží 6 prebieha vyučovanie v nasledovných odboroch:

Hudobný odbor: hra na klavíri, keyboarde, husliach, gitare, elektrickej gitare, cimbale, zobcovej a priečnej flaute, trúbke, bicích nástrojoch, akordeóne a spev. Tu majú svoje stretnutia aj spevácke zbory a sláčikový orchester.

Výtvarný odbor

Tanečný odbor

Literárno – dramatický odbor

V budove na Lazovnej ulici 62 prebieha vyučovanie v nasledovných odboroch:

Hudobný odbor: hra na klavíri, keyboarde, husliach, violončele, gitare, zobcovej flaute, trúbke, akordeóne, bicích nástrojoch, klarinete, saxofóne a spev. Taktiež tu mávajú skúšky orchestre (komorný orchester Musica camerata a swingový orchester), ako aj školská kapela.

Výtvarný odbor

V budove na Internátnej ulici 2A prebieha vyučovanie v nasledovných odboroch:

Hudobný odbor: hra na klavíri, keyboarde, husliach, gitare, zobcovej a priečnej flaute, akordeóne a spev

Výtvarný odbor

História našej školy sa začala písať 24. marca 1942. Ministerstvo školstva a národná osveta povolili vznik Mestskej hudobnej školy, ktorá sa historickým vývinom cez Ľudovú školu umenia pretavila do dnešnej podoby Základnej umeleckej školy Jána Cikkera.

K pôvodnému hudobnému odboru pribudol v roku 1961 výtvarný odbor a v roku 1967 tanečný odbor. Najmladším je literárno – dramatický odbor, ktorý začal pracovať v školskom roku 1979/80.

V jubilejnom roku 50. výročia dostala škola súhlas manželky hudobného skladateľa Jána Cikkera pani Kataríny Cikkerovej k pomenovaniu školy jeho menom. MŠ SR prepožičiava ZUŠ čestný názov Základná umelecká škola Jána Cikkera.

Od roku 1992 ZUŠ Jána Cikkera vstúpila do povedomia hudobnej verejnosti organizovaním Detského hudobného festivalu Jána Cikkera, ktorý každoročne priláka do Banskej Bystrice mladých umelcov z celého Slovenska. Novým sprievodným podujatím k tomuto hudobnému festivalu, je celoslovenská súťažná prehliadka prác žiakov výtvarných odborov základných umeleckých škôl pod názvom Maľovaná ZUŠ-ka, ktorá sa koná od roku 2005.

V súčasnosti naša škola zamestnáva približne 100 zamestnancov, z toho viac ako 80 pedagogických zamestnancov a vzdeláva každoročne približne 1500 žiakov.

MATERIÁLNO–TECHNICKÉ ZABEZPEČENIE ŠKOLY

Základná umelecká škola Jána Cikkera sídli v troch budovách v Banskej Bystrici – Hlavná budova na Štefánikovom nábreží 6, elokované pracovisko na Lazovnej 62 a elokované pracovisko na Internátnej 2A. V budove na Štefánikovom nábreží sa nachádza 19 učební pre individuálne vyučovanie, 2 učebne na vyučovanie hudobnej náuky, učebňa pre vyučovanie speváckych zborov a orchestrov, 1 učebňa na vyučovanie individuálneho i kolektívneho vyučovania literárno-dramatického odboru, 3 učebne tanečného odboru, 5 učební výtvarného odboru, modelovňa, zborovňa, malá koncertná sála, veľká koncertná sála, dve miestnosti pre pracovníkov THP úseku, vrátnica, kotolňa a na každom poschodí sociálne zariadenie.

V budove na Lazovnej ulici 62 sa nachádza 17 učební pre individuálne vyučovanie, 1 učebňa na vyučovanie hudobnej náuky, učebňa pre vyučovanie zborov a orchestrov, 1 učebňa výtvarného odboru, zborovňa, koncertná sála, miestnosti pre pracovníkov THP úseku, skladové priestory, vrátnica, kotolňa a na každom poschodí sociálne zariadenie.

V budove na Internátnej ulici 2A 14 učební pre individuálne vyučovanie, 1 učebňa na vyučovanie hudobnej náuky, 1 učebňa výtvarného odboru, vrátnica, sociálne zariadenie.

V hudobnom odbore materiálové a technické vybavenie školy pozostáva najmä z hudobných nástrojov, detských hudobných nástrojov a didaktických pomôcok pre vyučovanie hudobnej náuky a prípravnej hudobnej výchovy. V archíve školy sú evidované zvukové nosiče pre výučbu dejín hudby na hodinách hudobnej náuky a notový materiál, ktorý slúži ako knižnica

pre všetky vyučované hudobné nástroje a spev. Notový archív a materiálno-didaktické vybavenie ZUŠ sú v štádiu budovania, neustáleho obnovovania a dopĺňania.

Literárno-dramatický odbor má k dispozícii malú divadelnú sálu, ktorá slúži zároveň ako učebňa LDO. K dispozícii sú tiež rekvizity.

Tanečný odbor má k dispozícii 3 tanečné sály, v ktorých sú umiestnené zrkadlá a madlá pre hodiny klasického tanca. V každej tanečnej sále sa nachádza klavír. Sály sú vybavené baletizolom a audiotechnikou. Tanečný odbor disponuje bohatým rezervoárom kostýmov na ľudový, moderný i klasický tanec.

Vo výtvarnom odbore sú triedy vybavené potrebnými učebnými pomôckami, maliarskymi stojanmi, kresliacimi doskami, výtvarným materiálom. Modelovňa je vybavená keramickou pecou a hrnčiarskym kruhom. Triedy počítačovej animácie a fotografie majú dobré vybavenie počítačmi a IKT technikou. V triedach sú grafické lisy na vyučovanie grafických techník. Je vybudované nové osvetlenie tried.

CHARAKTERISTIKA ŽIAKOV

ZUŠ Jána Cikkera v Banskej Bystrici navštevujú žiaci z Banskej Bystrice ale aj ďalších miest a obcí Banskobystrického kraja, prípadne celého Slovenska, ktorí v našom meste študujú na stredných či vysokých školách.

Vekové rozpätie žiakov korešponduje s vekom detí ZŠ. Školu v rámci II. stupňa umeleckého vzdelávania navštevujú stredoškoláci a v rámci Štúdia pre dospelých - študenti v už dospelom veku. V rámci prípravnej hudobnej výchovy je umelecké vzdelávanie sprístupnené aj predškolákom, ktorí k 1.9. daného školského roka dosiahli vek 5 rokov a 8 mesiacov. V značnej miere žiaci, ktorí navštevujú individuálne vyučovanie (hru na nástroji), navštevujú aj kolektívne umelecké odbory – predovšetkým tanečný a výtvarný.

Profil absolventa Základnej umeleckej školy Jána Cikkera

Profil absolventa Základnej umeleckej školy Jána Cikkera vymedzuje kľúčové kompetencie v základnom umeleckom vzdelávaní. Sú to kompetencie špecifické a predstavujú súhrn vedomostí, zručností a postojov dôležitých pre rozvoj žiaka po stránke umeleckej a pre jeho budúce uplatnenie v praktickom a profesijnom živote. Sú vyjadrením schopností žiaka tvoriť, vnímať a interpretovať umelecké dielo. Umožňujú mu tak vytvárať si pozitívny vzťah k umeniu a kultúre, k ostatným ľuďom a k sebe samému. Utváranie a rozvíjanie kľúčových kompetencií je celoživotným procesom.

Podstatou základného umeleckého vzdelávania je vybaviť žiakov kľúčovými kompetenciami na úrovni, ktorá je pre nich vzhľadom k ich osobnému maximu v danej etape dosiahnuteľná. Zmyslom nie je definitívne dosiahnutie kľúčových kompetencií, ale neustále Smerovanie k nim.

Kľúčové kompetencie sú formulované totožne pre všetky umelecké odbory základného umeleckého vzdelávania.

Kompetencie k umeleckej komunikácii

Žiak:

- Disponuje vedomosťami a zručnosťami, ktoré mu umožňujú samostatne voliť a používať prostriedky pre umelecké vyjadrovanie
- Preniká do štruktúry a obsahu umeleckého diela a je schopný rozoznať jeho kvalitu

Kompetencie osobnostne sociálne

Žiak:

- Prostredníctvom sústavnej umeleckej činnosti disponuje pracovnými návykmi, ktoré spoluvytvárajú jeho morálne a vôľové vlastnosti a hodnotovú orientáciu
- Účelne sa zapojuje do spoločných umeleckých aktivít a uvedomuje si svoju zodpovednosť za spoločné dielo

Kompetencie kultúrne

Žiak:

- Je vnímavý k umeleckým a kultúrnym hodnotám a chápe ich ako dôležitú súčasť ľudskej existencie
- Aktívne prispieva k vyjadreniu a uchovávaniu umeleckých hodnôt a k ich odovzdávaniu ďalším generáciám.

CHARAKTERISTIKA PEDAGOGICKÉHO ZBORU A PERSONÁLNE ZABEZPEČENIE ŠKOLY

Charakteristika pedagogického zboru

Na Základnej umeleckej škole Jána Cikkera dlhodobo vyučuje približne 80 učiteľov odborných predmetov. Pedagogická a odborná spôsobilosť pedagogického zboru ZUŠ Jána Cikkera je na vysokej úrovni. Mnohí pedagógovia sú aj aktívne činní umelci, čo obohacuje školu predovšetkým v ich schopnosti uvádzať získané poznatky priamo do praxe, čo sa odráža vo fungovaní rôznych umeleckých telies na škole. Pre vzdelávanie samotných žiakov je rozhodujúca motivácia, iniciatívnosť, samostatnosť, aktivita, tvorivosť a zodpovednosť za výsledky žiakov. Pedagógom ku kvalite vyučovacieho procesu pomáhajú aj variabilné študijné programy a alternatívne metódy práce, ktoré vedia využívať v prospech žiakov.

DLHODOBÉ PROJEKTY ZUŠ JÁNA CIKKERA

ZUŠ Jána Cikkera organizuje každoročne celoslovenský

Detský umelecký festival Banská Bystrica (od roku 1992), ktorý pozostáva z dvoch častí:

1. Detský hudobný festival Jána Cikkera, ktorého súčasťou je Detská interpretačná súťaž mladých hudobníkov základných umeleckých škôl
2. Maľovaná ZUŠka - celoslovenská súťaž žiakov výtvarných odborov základných umeleckých škôl

V rámci Detského umeleckého festivalu - ZUŠ Jána Cikkera každoročne usporadúva semináre pre žiakov a pedagógov školy s významnými osobnosťami umenia na Slovensku (napr. p. Jela Špitková, p. Peter Čerman, p. Daniel Buranovský, p. Z.Paulechova – Štiasna, p. Eva Kosorínová, a podobne).

SPOLUPRÁCA ZUŠ JÁNA CIKKERA

S RODIČMI, SOCIÁLNYMI PARTNERMI A INÝMI SUBJEKTMI

Spolupráca s rodičmi sa realizuje prostredníctvom schôdzí ZRPŠ (plenárne, triedne) prostredníctvom stretávania sa s rodičmi žiakov na školských, verejných a triednych koncertoch, predstaveniach a výstavách.

Spolupráca s inými subjektmi je bohatá a zameraná veľmi široko. ZUŠ Jána Cikkera v Banskej Bystrici dlhodobo spolupracuje s týmito subjektmi:

Konzervatórium J. L. Bellu v B. Bystrici

Akadémia umení v B. Bystrici

Základné a stredné školy v B. Bystrici

Materské školy v B. Bystrici - usporadúvanie výchovných koncertov a predstavení

Štátna opera v B. Bystrici - usporadúvanie výstav v priestoroch ŠO (najmenej 1x ročne)

- účinkovanie žiakov HO v predstaveniach ŠO
- usporadúvanie tanečných koncertov v priestoroch ŠO
- návšteva predstavení v ŠO žiakmi hudobnej náuky (2x ročne)

Štátna vedecká knižnica - usporadúvanie koncertov, účinkovanie žiakov HO na vernisážach vo výstavných priestoroch ŠVK

Pamätník SNP v B. Bystrici - spolupráca na podujatiach kultúrno - výchovného oddelenia

Spolupráca s OZ Svetielko nádeje pre onkologických detských pacientov DFNsP v B. Bystrici - benefičné koncerty

Spolupráca s OZ PONS - deti a mládež s viacnásobným postihnutím - benefičné koncerty, integračný tábor počas letných prázdnin

Usporadúvanie návštev koncertov, výstav a predstavení pre žiakov školy aj mimo Banskej Bystrice (Bratislava, Praha, Košice atď.)

BBSK - účasť na kultúrnych podujatiach

Mestský úrad v B. Bystrici - účasť na kultúrnych podujatiach mesta, oddelenia školstva MsÚ a oddelenia kultúry MsÚ

Stredoslovenské osvetové stredisko v B. Bystrici - spolupráca na akciách SOS

Bábkové divadlo na Rázcestí v B. Bystrici - spolupráca LDO na projektoch BDnR

Literárno – hudobné múzeum v B. Bystrici

PODMIENKY NA ZAISTENIE BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVIA PRI VÝCHOVE A VZDELÁVANÍ

Priestory školy poskytujú bezpečné prostredie na vyučovanie. Sú vybavené a udržiavané predpísaným spôsobom. Každoročne na začiatku školského roka sa vykonávajú poučenia žiakov triednymi učiteľmi:
- o bezpečnosti a ochrane zdravia
- o požiarnej ochrane
- o zásadách evakuácie žiakov.

Poučenia vykonávajú triedny učitelia hlavného predmetu.

Evakuačné plány a schémy sú zverejnené v spoločných priestoroch školy - chodba. Pred exkurziami a výletmi sú žiaci oboznamovaní s bezpečnostnými opatreniami počas trvania školskej akcie.

Škola vykonáva vstupné inštruktáže a pravidelné školenia svojich zamestnancov v tejto oblasti prostredníctvom odborného pracovníka. Školenia sa uskutočňujú v pravidelných dvojročných cykloch v zmysle platných zákonných predpisov.

Pôsobenie školy v oblasti bezpečnosti je orientované predovšetkým na preventívne opatrenia, ktoré majú minimalizovať frekvenciu vzniku situácií ohrozujúcich zdravie účastníka výchovno – vzdelávacieho procesu. Za najrizikovejšie faktory, ktoré môžu znamenať zvýšené nebezpečenstvo ohrozenia zdravia považujeme:

1) zo strany žiakov:
- náhodné úrazy

2) zo strany zamestnancov:
- možné úrazy pri vyučovacom procese v praktických činnostiach (najmä vo výtvarnom a tanečnom odbore)
- presuny medzi budovami

Poskytovanie prvej pomoci je materiálne zabezpečené zdravotníckymi pomôckami, ktoré sa nachádzajú na sekretariáte školy a u informátorov na elokovaných pracoviskách. Dôležité telefónne čísla pre prípad súrnej zdravotníckej pomoci a havarijného stavu sú zverejnené v Prevádzkovom poriadku umiestnenom na chodbe.

CHARAKTERISTIKA ŠKVP

CIELE VÝCHOVY A VZDELÁVANIA NA ZUŠ JÁNA CIKKERA

Súčasná základná umelecká škola svojimi špeciálnymi vzdelávacími a kultúrno-výchovnými cieľmi, obsahom a organizáciou vzdelávania v značnej miere spĺňa požadované atribúty školy s významným kultúrno-výchovným poslaním. ZUŠ vytvárajú podmienky pre aktívnu umeleckú činnosť žiakov základných a stredných škôl v čase mimo vyučovania v popoludňajších hodinách, ich náplň sa tak stáva významnou a zmysluplnou súčasťou programu výchovy a vzdelávania a účinným nástrojom úsilia proti negatívnym prejavom správania, drogovej závislosti a kriminalite.

V ontogenetickom vývoji jedinca existujú obdobia, v ktorých sú vytvorené najvhodnejšie podmienky na formovanie určitých vlastností osobnosti. Potreba koordinovať formovanie určitých vlastností a postojov osobnosti počas psychického a somatického vývoja jedinca je vedecky podložená. Jej uplatňovanie je obzvlášť dôležité pri rozvíjaní schopností a najmä zručností a návykov, ktoré sú predmetom umeleckého vzdelávania. Práve tieto procesy, vyžadujúce si rovnomerný rozvoj a koordináciu viacerých zložiek osobnosti a zosúladenie činnosti viacerých systémov, možno úspešne rozvíjať spravidla v období mladšieho a staršieho školského veku.

V postpubertálnom období a v období adolescencie ich už spravidla nie je možné efektívne rozvíjať. Vyššie uvedené je potrebné chápať v súvislosti so špecifikami výchovy a vzdelávania v jednotlivých umeleckých odboroch. Preto aj odporúčaný vek na prijatie do základnej umeleckej školy je uvedený v platných učebných plánoch pre ZUŠ podľa jednotlivých umeleckých odborov. Z toho vyplýva opodstatnenosť, v mnohých prípadoch nevyhnutnosť, začať umelecké vzdelávanie v mladšom školskom, prípadne už v predškolskom veku dieťaťa. Učebné plány to umožňujú.

Z vyššie uvedeného jednoznačne vyplývajú nasledovné ciele:

- rozvíjať kreatívne myslenie,
- rozvíjať emočnú inteligenciu,
- pestovať zmysel pre dobro a krásu,
- budovať v dieťati hodnotový systém a obranyschopnosť voči tlaku reklamy, gýču, preferencii materiálnych hodnôt a pod.,

- usmerňovať dieťa k vyšším duchovným hodnotám,
- prispôsobovať sa potrebám konkrétnych oblastí, zohľadňovať nové trendy vo vývoji umení,
- viac sa venovať vývoju vkusovej orientácie detí,
- úzka spoluprácu ZUŠ nielen so základnými školami v mieste pôsobenia, ale i s Mestom Banská Bystrica, kultúrnymi centrami či umeleckými súbormi a pod.,
- sústavne vzdelávať a rozširovať obzor žiakov – nielen ich odbornej umeleckej úrovne, ale i v oblasti komunikačno-ľudskej,
- využívať systém projektového vyučovania je možné realizovať dvojakým spôsobom:
  1. formou vytvárania integratívnych hudobno-scénických a výtvarných projektov rôznych typov (vyžaduje medziodborovú spoluprácu v rámci škôl, prípadne i zaangažovanie profesionálnych umelcov z umeleckých súborov, pôsobiacich v mieste školy) alebo

  2. analytickým spôsobom v rámci teoretických predmetov.

ZUŠ Jána Cikkera chce byť:

- školou modernou - moderným, kvalitným a príťažlivým spôsobom vytvárať pre deti a mládež tvorivý priestor pre rozvoj ich umeleckých schopností
- školou vzájomnej spolupráce a objavovania - kooperáciou medzi jednotlivými odbormi spoznávať jednotlivé oblasti umenia a rozvíjať u žiakov široké estetické cítenie,
- školou dobrých vzťahov, vzájomnej tolerancie, úcty a radosti - budovaním dobrých vzťahov medzi žiakmi a učiteľmi a tiež medzi zamestnancami školy vytvárať pozitívne a estetické pracovné prostredie,
- školou úspešnou a žiadanou - získať a udržať si dobré meno prostredníctvom vynikajúcich výsledkov žiakov na súťažiach v celoslovenskom aj medzinárodnom meradle a tiež ich prípravou na ďalšie štúdium na stredných a vysokých školách umeleckých smerov.

Okrem tohto v legislatíve zakotveného poslania našej školy vnímame jej poslanie ako nádherný priestor na rozvoj talentu dieťaťa a ako šancu:

- prijať každé dieťa ako neopakovateľnú a jedinečnú osobnosť

- ponúknuť dieťaťu možnosť rozvíjať svoje umelecké nadanie tak, aby svoj talent vedelo využiť vo svojom ďalšom živote

- aby dieťa dokázalo svojou tvorbou ale taktiež vnímaním umenia obohatiť život svoj a taktiež život svojho okolia i spoločnosti

- na nadštandardnej úrovni rozvíjať svoj talent, sebauvedomenie a sebarealizáciu

- podporovať prirodzenú vlastnosť dieťaťa hľadať, tvoriť, objavovať a nachádzať odpovede na svoje hľadania prostredníctvom umenia a vychovávať k láske k umeniu a jeho hodnotám

VÍZIA ZUŠ JÁNA CIKKERA

Chceme, aby ZUŠ Jána Cikkera vychovávala umením a tým formovala osobnosť nášho žiaka, harmonicky vyrovnaného v rozumových a citových oblastiach.

Chceme, aby ZUŠ Jána Cikkera vychovávala k umeniu a tým rozvíjala schopnosti tvoriť a prijímať umenie, vychovať vnímavé a vzdelané obecenstvo.

Chceme, aby ZUŠ Jána Cikkera vychovávala pre umenie – príprava na ďalšie štúdium na stredných a vysokých umeleckých školách a tým na profesionálnu umeleckú činnosť.

Chceme, aby ZUŠ Jána Cikkera poskytovala žiakom kvalitný, zaujímavý a všestranný výchovno - vzdelávací program a bola tak príťažlivým priestorom pre tvorivý rozvoj umeleckých schopností našich žiakov.

HODNOTENIE ŽIAKOV

Cieľom hodnotenia vzdelávacích výsledkov žiakov v škole je poskytnúť žiakovi a jeho rodičom spätnú väzbu o tom, ako žiak zvládol danú problematiku, v čom má nedostatky, kde má rezervy a aké sú jeho pokroky. Súčasťou hodnotenia je tiež povzbudenie do ďalšej práce, návod, ako postupovať pri odstraňovaní nedostatkov. Cieľom je ohodnotiť prepojenie vedomostí so zručnosťami a spôsobilosťami.

Pri hodnotení a klasifikácii výsledkov žiakov vychádzame zo štátneho vzdelávacieho programu a z metodických pokynov na hodnotenie a klasifikáciu (č.21/2009-R na klasifikáciu a hodnotenie žiakov základných umeleckých škôl).

Na začiatku školského roka triedni učitelia oboznamujú žiakov s kritériami hodnotenia a klasifikácie v jednotlivých predmetoch (výsledky, dochádzka pri kolektívnom vyučovaní, miera naplnenia individuálneho študijného plánu žiaka). Naším cieľom je objektívnosť a spravodlivosť hodnotenia výchovno-vzdelávacích výsledkov žiakov. Kritériá hodnotenia musia byť jasné a jednoznačné, zamerané na proces a výsledok, ktorý musí žiak preukázať. Tieto

kritériá sú zhrnuté vo výkonovom štandarde ŠkVP.

HODNOTENIE PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV

Vnútorný systém kontroly a hodnotenia zamestnancov ZUŠ Jána Cikkera je zameraný na harmonickú organizáciu celého výchovno - vzdelávacieho procesu a na odstraňovanie nedostatkov v ňom. Na hodnotenie pedagogických zamestnancov ZUŠ JC sú používané tieto metódy :

- pozorovanie (hospitácia)
- pohospitačný rozhovor
- výsledky žiakov, ktorých učiteľ učí (prospech, úspešnosť prijatia žiakov na školy vyššieho stupňa, žiacke súťaže, účinkovanie na kultúrnych podujatiach školy interných i verejných, reprezentácia školy v rámci mesta, okresu, príp. republiky)
- hodnotenie výsledkov pedagogických zamestnancov v oblasti zodpovednosti k vlastnej práci, školskej a mimoškolskej činnosti, ďalšieho vzdelávania a pod.
- diskusia medzi pedagógmi v rámci medziodborovej spolupráce
- hodnotenie pedagogických zamestnancov manažmentom školy

PLÁN PROFESIJNÉHO ROZVOJA PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV

1. Profesijný rozvoj sa riadi podľa plánu profesijného rozvoja vyplývajúceho zo zamerania školy. Plán profesijného rozvoja sa vydáva na obdobie 4 rokov. Plán profesijného rozvoja vydáva riaditeľ po prerokovaní so zriaďovateľom, zástupcami zamestnancov a v pedagogickej rade. K zmenám a doplneniam môže dôjsť len po opätovnom prerokovaní, pričom sa vydáva nový plán profesijného rozvoja (nerobia sa dodatky).
2. Ročný plán vzdelávania pedagogických a odborných zamestnancov sa vydáva na základe plánu profesijného rozvoja. Ročný plán vzdelávania je možné počas jeho platnosti dopĺňať a meniť v súlade s aktuálnymi možnosťami a potrebami školy.
3. Profesijný rozvoj prebieha v súlade s § 42 Zákona NR SR č. 138/2019 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
4. Aktualizačné vzdelávanie sa uskutočňuje ako schválený jednoduchý program vzdelávania. Program aktualizačného vzdelávania a jeho rozsah schvaľuje riaditeľ. Rozsah aktualizačného vzdelávania sa bude pohybovať v rozpätí 5 – 20 hodín za školský rok, pričom konkrétny rozsah bude určený v schválenom znení programu aktualizačného vzdelávania.
5. Odborným garantom aktualizačného vzdelávania je pedagogický zamestnanec školy s druhou atestáciou alebo riaditeľ, či iný vedúci pedagogický zamestnanec – ak škola nemá pedagogického zamestnanca s druhou atestáciou. Odborný garant predkladá riaditeľovi na schválenie program aktualizačného vzdelávania a rozvrhuje vzdelávacie aktivity v súlade s

potrebami školy a je zodpovedný za vedenie evidencie účasti pedagogických zamestnancov školy (prezenčné listiny).
6. Lektorská činnosť v aktualizačnom vzdelávaní je vykonávaná súčasne s výkonom pracovnej činnosti.
7. Riaditeľ školy vydá pedagogickému zamestnancovi na konci školského roka potvrdenie o aktualizačnom vzdelávaní.

Ciele profesijného rozvoja pedagogických zamestnancov

- Uvádzať začínajúcich učiteľov do pedagogickej praxe
- Udržiavať a zvyšovať kompetenciu (spôsobilosť efektívne vychovávať a vzdelávať) pedagogických zamestnancov
- Motivovať pedagogických zamestnancov pre neustále vzdelávanie, sebavzdelávanie, zdokonaľovanie profesijnej spôsobilosti
- Zdokonaľovať osobnostné vlastnosti pedagogických zamestnancov, spôsobilosti pre tvorbu efektívnych vzťahov, riešenie konfliktov, komunikáciu a pod.
- Sprostredkovať pedagogickým zamestnancom najnovšie poznatky z metodiky vyučovania jednotlivých predmetov, pedagogiky, a príbuzných vied ako aj z odboru
- Príprava pedagogických zamestnancov na výkon špecializovaných funkcií, napr. triedny učiteľ, predseda PK, atď.
- Príprava pedagogických zamestnancov na výkon činností nevyhnutných pre rozvoj školského systému, napr. pedagogický výskum, tvorba ŠkVP, tvorba štandardov, atď.
- Príprava pedagogických zamestnancov pre prácu s modernými materiálnymi prostriedkami
- Rozvíjať tvorivosť zamestnancov v zmysle programu - Plánu profesijného rozvoja pedagogických zamestnancov

Školský systém profesijného rozvoja pedagogických zamestnancov

Princípy:

Ďalšie vzdelávanie je právom i povinnosťou každého pedagogického zamestnanca školy, ktorý má mať možnosť ďalšieho vzdelávania za rovnakých podmienok. Základnou hodnotou vzdelávania má byť jeho kvalita a nie formálne získavanie certifikátov a účasť na školení. Pedagogickí zamestnanci sa aktívne podieľajú na určovaní cieľov, obsahu a prostriedkov a vyhodnocovaní efektívnosti systému ďalšieho vzdelávania ped. zamestnancov.

ŠkSPRPZ na ZUŠ Jána Cikkera je organizovaný v dvoch úrovniach:

1. Systém vzdelávania a workshopy priamo cielené na vzdelávanie pedagogických zamestnancov v jednotlivých umeleckých odboroch zamerané na čiastkové problémy

a rozvoj jednotlivých umeleckých odborov v zmysle programu aktualizačného vzdelávania v rámci plánu profesijného rozvoja pedagogických zamestnancov.

2. Ďalšie zvyšovanie kvalifikácie na vysokých školách - umeleckých a umelecko-pedagogických smerov.

Okrem spomínaných mimoškolských aktivít si jednotlivé predmetové komisie vytvárajú metodické dni venované konkrétnej problematike a pozývajú si pedagógov a školiteľov z iných škôl na základe plánu profesijného rozvoja pedagogických zamestnancov ZUŠ Jána Cikkera.

SWOT ANALÝZA

ZÁKLADNEJ UMELECKEJ ŠKOLY JÁNA CIKKERA

Silné stránky:

- dobrá dostupnosť školy - poloha všetkých troch budov,

- dlhoročná tradícia školy,

- pozitívny vplyv školy na cieľavedomé využívanie voľného času detí najmä v súvislosti s prevenciou spoločensky nežiadúcich javov,

- každoročne vysoký záujem žiakov o štúdium na našej škole,

- plno organizovaná škola, štyri umelecké odbory so širokou ponukou predmetov,

- vysoká kvalitatívna úroveň vzdelávania,

- kvalitné vyučovacie priestory veľkosťou aj vybavenosťou,

- vynikajúca profesionálna a odborná úroveň pedagógov,

- bohatá a rôznorodá mimoškolská činnosť,

- individuálna práca s nadanými žiakmi a umiestnenia na regionálnych, celoslovenských, ale aj na medzinárodných súťažiach,

- kvalitná pripravenosť žiakov na ďalšie odborné a umelecké vzdelávanie na stredných a vysokých školách,

- dobrá spolupráca so zriaďovateľom Mestom Banská Bystrica,

- výrazná podpora ZRPŠ pri ZUŠ Jána Cikkera a Rady školy,

- zabezpečovanie odbornej pedagogickej praxe študentom stredných a vysokých umelecko-pedagogických škôl (Konzervatórium J.L.Bellu, UMB Banská Bystrica)

- organizovanie školských prehliadok a súťaží: celoškolská súťažná prehliadka žiakov klavírneho oddelenia Čierno-biela fantázia, celoškolská súťažná prehliadka žiakov keyboardového a akordeónového oddelenia Pestrofarebné tóny, vedomostná súťaž žiakov hudobnej náuky – Ostinato, Vianoce s gitarou atď...

- možnosť realizácie sa žiakov v kvalitných súboroch, orchestroch, speváckych zboroch, v kapelách a iných komorných zoskupeniach,

- organizovanie celoslovenského Detského umeleckého festivalu Banská Bystrica, ktorého súčasťou sú dve zložky:

1) Detský hudobný festival Jána Cikkera s celoslovenskou Detskou interpretačnou súťažou,

2) Celoslovenská súťažná prehliadka žiakov výtvarných odborov základných umeleckých škôl Maľovaná ZUŠ-ka.

Slabé stránky:

- nedostatočné finančné ohodnotenie práce učiteľov, ktorí dosahujú mimoriadne dobré výsledky na celoslovenských a medzinárodných súťažiach a na verejných prezentáciách ZUŠ Jána Cikkera z dôvodu obmedzeného rozpočtu školy,

- nedostatok finančných prostriedkov na materiálne vybavenie školy,

- opotrebované vybavenie niektorých tried /nábytok, stoličky, katedry, podlahové krytiny, atď.

Príležitosti:

- posilniť reklamu školy – pravidelne zviditeľňovať školu a jej prezentácie v médiách – Radničné noviny, RTVS - Slovenská Televízia, Rádio Regina, Rádio Devín - pravidelné informácie o našich aktivitách, koncertoch, výstavách a predstaveniach,

- budovať pozitívny imidž školy - pravidelne aktualizovať webovú stránku školy,

- zvyšovanie a prehĺbenie záujmu o štúdium niektorých študijných predmetov v hudobnom odbore: hra na dychové plechové nástroje, hra na violončelo, hra na kontrabas,

- posilniť spoluprácu s rodičmi a záujem širšej verejnosti,

- lepšia spolupráca a vytvorenie podmienok pre kooperáciu s Konzervatóriom J. L. Bellu ako naším priamym partnerom, usporadúvaním spoločných workshopov pre jednotlivé oddelenia hudobného odboru, tanečný a literárno-dramatický odbor,

- modernizácia a postupné dopĺňanie materiálno-technického zabezpečenia pre všetky odbory ZUŠ JC,

- nákup nových hudobných nástrojov,

- získavanie ďalších finančných prostriedkov pre ZUŠ JC (koncertné vystúpenia, prenájom priestorov ZUŠ JC v čase mimo vyučovania)

- upevňovať kontakty a budovať kvalitnú spoluprácu s partnerskými organizáciami na pôde mesta Banská Bystrica: odbor školstva a kultúry MsÚ Banská Bystrica, Stredoslovenské osvetové stredisko, OZ PONS, Štátna opera, Štátna vedecká knižnica, Pamätník SNP, OZ Svetielko nádeje.

Riziká:

- vyšší počet zamestnancov ZUŠ JC, ktorí sú už poberatelia starobného dôchodku,

- limitované prideľovanie finančných prostriedkov v rámci normatívneho financovania,

- nízke finančné ohodnotenie zamestnancov v školstve,

- navýšenie školného a vysoké školné pri štúdiu druhého hlavného predmetu v rovnakej forme vyučovania a pre štúdium dospelých nad 25 rokov,

- nadmerne rastúce byrokratické zaťaženie v školstve,

- hlavná budova školy je národná kultúrna pamiatka – zvýšené náklady na akýkoľvek druh rekonštrukcie.

Opatrenia:

- V súvislosti s pandémiou ochorenia COVID-19 boli prijaté opatrenia podľa podľa pokynov MŠ VVaŠ.
- Rekonštrukcie zlého technického stavu hlavnej budovy – kultúrnej pamiatky sú finančne náročné a sú spolufinancované Mestom Banská Bystrica.
- V súvislosti s nedostatkom finančných prostriedkov na materiálne vybavenie školy – komunikácia so zriaďovateľom a intenzívne hľadanie mimorozpočtových zdrojov.
- V súvislosti s vyšším počtom zamestnancov ZUŠ JC, ktorí sú už poberatelia starobného dôchodku, postupujeme a naďalej plánujeme postupovať v zmysle platnej legislatívy SR.

ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM
ZÁKLADNÁ UMELECKÁ ŠKOLA JÁNA CIKKERA
BANSKÁ BYSTRICA

HUDOBNÝ ODBOR

CHARAKTERISTIKA HUDOBNÉHO ODBORU

Vzdelávací program pre hudobný odbor je programom rôznych hudobných činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností, hudobných kompetencií žiakov a pre orientáciu učiteľov hudobného odboru. V takomto chápaní nepredstavuje len súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah vyučovacích predmetov jednotlivých študijných zameraní. Vzdelávací program pozostáva aj zo základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Teda v ucelenom systéme výkonov, ktoré sú vyjadrené odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami. Tie predstavujú normu pre žiaka. Napriek tomu si však učiteľ hudobného odboru môže vzdelávací štandard bližšie špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať, napríklad v podobe učebných úloh a otázok, či odstupňovať jednotlivé výkony podľa kognitívnych, psychomotorických a senzo motorických možností svojich žiakov. K vymedzeným výkonom je priradený učebný obsah, v ktorom sa zdôrazňujú aj pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu predmetov jednotlivých študijných zameraní hudobného odboru. Súčasne jednotlivé výkony nie sú vždy naviazané na každý učebný prvok, nakoľko jeden výkon preukazuje viaceré aspekty učebného obsahu a obsah sa prejavuje vo viacerých výkonoch. Takto štruktúrované učivo tvorí obsahový štandard, ktorý je záväzkom pre učiteľa. Učitelia si môžu učebný obsah tvorivo modifikovať v príslušnom ročníku. Žiakom, ktorí v základnom štúdiu preukážu mimoriadne nadanie a vynikajúce študijné výsledky, je určené rozšírené štúdium.

Pri koncipovaní otvorených príležitostí na rozvíjanie učebných možností a hudobných kompetencií žiakov je potrebné vytvárať také kognitívne činnosti, ktoré podporujú zisťovanie niečoho, hľadanie, pátranie, skúmanie, napr. v notovom materiáli a pod. V tomto zmysle je cieľom výučby predmetov jednotlivých študijných zameraní hudobného odboru na základnej umeleckej škole napomáhať žiakom vytvárať si nové zručnosti, poznatky a postoje na základe zážitkov zo psychomotorických a senzomotorických činností, nie riadiť učenie len na zapamätanie sprostredkovane odovzdaných poznatkov.

Hudobný odbor základnej umeleckej školy je charakteristický prepojením individuálneho vyučovania (hra na nástroji, spev, tvorba) a kolektívnych aktivít (predmety hudobná náuka, komorná a súborová hra, hra v orchestri, komorný a zborový spev, hudobno-dramatické projekty a pod.). Komplexná výučba prepája praktické (interpretačné a tvorivé) zručnosti s rozvíjaním emocionálnych a racionálnych (duševných, mravných, etických, sociálnych, vedomostných, logických a kreatívnych) kompetencií žiaka. Hudba je významným prostriedkom harmonizácie osobnosti, rozvíja schopnosť empatie, vnímania, prežívania, tolerancie a spolupráce. Podmienkou na prijatie je základná orientácia v časopriestore hudby. V hudobnom odbore sa výrazne prejavuje dvojaká koncepčná línia základnej umeleckej školy: na jednej strane pripravuje žiakov na štúdium na konzervatóriách, na vysokoškolské štúdium hudby na učiteľských fakultách a na vysokých školách umeleckého zamerania a na druhej strane vychováva prostredníctvom hudby deti v prípravnom štúdiu, žiakov (študentov) v primárnom a nižšom sekundárnom umeleckom vzdelávaní a v II. stupni základného štúdia ako i dospelých. Nevyhnutným predpokladom rozvoja hudobného talentu je paralelné rozvíjanie

motorických zručností, hudobného cítenia a hudobného myslenia. Preto je potrebné postupné získavanie teoretických vedomostí v úzkom prepojení na živú hudobnú štruktúru.

CIELE ODBORU

Žiaci
- orientujú sa v hudobnej kultúre a svete hudobného umenia, prejavujú vlastné postoje a rozlišujú hodnoty v hudbe rôznych štýlov a žánrov,
- demonštrujú rozvinuté pohybové procesy v senzorickej a motorickej zručnosti (zbehlosti) pri hre na hudobnom nástroji,
- uplatňujú základy hudobného myslenia, hudobného a estetického vedomia v sústave a v medzipredmetových vzťahoch,
- čítajú notový text s porozumením a zapojením intelektových kompetencií (vnímanie, pochopenie, zapamätanie a využitie),
- vlastnou tvorivou činnosťou prejavujú kreatívne myslenie, cítenie a záujem o hudbu, vyhľadajú a spracujú informácie.

ŠTUDIJNÉ ZAMERANIE PRÍPRAVNÁ HUDOBNÁ VÝCHOVA A HUDOBNÁ NÁUKA

Charakteristika študijného zamerania

Poslaním predmetov PHV (prípravná hudobná výchova), HN (hudobná náuka) a NOH (náuka o hudbe) je vytvárať a usmerňovať záujem a vzťah žiaka k hudbe, kultivovať jeho osobnosť, rozširovať a rozvíjať hudobné skúsenosti, vedomosti a zručnosti.

PHV, HN a NOH sú nadväzujúce predmety s vlastnými cieľmi a alternatívnymi formami práce. Žiakov je potrebné aktivizovať využívaním hudobných nástrojov, súvisiacimi pohybovými, výtvarnými a dramatickými aktivitami a využívaním audiovizuálnych a multimediálnych pomôcok. Obsah, formy a metódy práce sa rozvíjajú a postupne transformujú od počiatočného činnostného charakteru (spev, rytmické, hudobno-pohybové a hudobno-dramatické činnosti spojené s kolektívnou hrou na ľahkoovládateľných nástrojoch) cez postupné nadobúdanie vedomostí (hudobná teória, poznatky o hudobných nástrojoch a uplatnení hudby v živote človeka a spoločnosti) až po sústredenú percepciu a analýzu hudobného diela s jeho zaradením do kontextu dejinného vývoja.

Na rozdiel od individuálnej nástrojovej a speváckej výučby sa systematicky zaoberajú tými disciplínami, ktoré individuálne vyučovanie môže dať len okrajovo. Predmety pripravujú a dopĺňajú inštrumentálne a spevácke predmety a súčasne nadväzujú na poznatky a skúsenosti z individuálneho a skupinového vyučovania, prehlbujú ich, zovšeobecňujú a uvádzajú do širších súvislostí celej hudobnej kultúry.

Diferencovať treba výučbu tých žiakov, ktorí sa pripravujú na ďalšie odborné štúdium.

Ciele študijného zamerania

Predmety majú poskytovať žiakom základy odborného vzdelania, vychovávať poslucháča hudby i aktívneho hudobníka, ktorému je hudba životnou potrebou. Aby sme dosiahli tieto ciele, treba **rozvíjať** najmä:

- záujem o počúvanie a porozumenie hudobnému umeniu,
- poznanie vychádzajúce z poskytovaného zážitku,

- hudobnú predstavivosť, fantáziu, orientáciu v hudobnom priestore a výraze, spoznávanie významu hudobných tvarov a štruktúr,
- spevácke návyky žiakov, potrebné pre správny kultivovaný vokálny prejav,
- schopnosť rozlišovať jednotlivé vyjadrovacie prostriedky: metrum, tempo, rytmus, melodiku, harmóniu, dynamiku, farbu tónu,
- hudobnú pamäť v spojení s jednotlivými činnosťami,
- orientáciu v hudobných formách, žánroch a štýloch, hlavných umeleckých smeroch a druhoch, schopnosť samostatne vyhľadávať, vyberať, vyhodnotiť a spracovať informácie a uviesť ich do vzťahu s obsahom hudobného diela (sociálna funkcia hudby),
- kľúčové kompetencie žiakov, kultivovanie ich osobnosti po stránke umeleckej a motivovanie k celoživotnému vzdelávaniu,
- záujem o potrebu zmysluplnej aktivity, tvorivosti a kultivovanie vizuálnej, sluchovej, jazykovej a pohybovej gramotnosti,
- vytváranie vlastnej kultúrnej identity a kultúrno-historického povedomia, rešpektovanie a toleranciu hodnôt iných kultúr,
- vlastné hudobné vyjadrenie a hľadanie hudobných tvarov (gestá, motívy, malé hudobné celky).

Profil absolventa 1. časti I. stupňa základného štúdia

Po absolvovaní prípravnej hudobnej výchovy je žiak pripravený k výučbe hry na nástroji (spevu).

Po ukončení prvej časti I. stupňa základného štúdia majú absolventi osvojené základy hudobnej a prvotnej kultúrnej gramotnosti, získali základy pre celoživotné učenie sa a pre rozvíjanie svojich kompetencií. Vážia si seba aj druhých, sú spôsobilí ústretovo komunikovať a spolupracovať, sú vnímaví k potrebám iných. Získali základy používania odbornej terminológie a komunikácie v oblasti hudby.

Úroveň rozvinutosti kompetencií nie je ukončená, vytvára len bázu pre následné stupne vzdelania, pre celoživotné učenie sa, pre zapojenie sa do pracovného procesu.

Profil absolventa 2. časti I. stupňa základného štúdia

Po ukončení druhej časti I. stupňa základného štúdia predmetu hudobná náuka majú absolventi osvojené a upevnené základy hudobnej a kultúrnej gramotnosti a sú pripravení na štúdium na konzervatóriu.

PRÍPRAVNÁ HUDOBNÁ VÝCHOVA

Prípravné štúdium

Ciele pre prípravné štúdium

Žiaci na konci 1. ročníka prípravného štúdia „A“ a na konci 1. polroku prípravného štúdia „B“ základnej umeleckej školy:

INTERPRETAČNÉ ČINNOSTI

Výkonový štandard	Obsahový štandard
✓interpretujú jednoduché piesne, ✓využívajú pri speve správne základy speváckych návykov, ✓rozoznávajú rytmickú pulzáciu, ✓zahrajú na detských nástrojoch a na tele – samostatne aj v skupine,	Jednoduché piesne v rozsahu $c^1 – a^1$. Hudobno-pohybové, hudobno-dramatické činnosti a hudobné hry. Hra na detských melodických a rytmických nástrojoch, hra na tele. Melodizácia a rytmizácia slov, detských riekaniek a detských textov.

PERCEPČNÉ ČINNOSTI

Výkonový štandard	Obsahový štandard
✓ rozlišujú zvuky a tóny a ich farby, ✓ rozlišujú kontrastné výrazové polohy, ✓ vnímajú krátke hudobné ukážky a verbálne vyjadria zážitok z nich, ✓ rozoznávajú vlastnosti tónu, ✓ rozoznávajú sluchom párny a nepárny takt, ✓ reagujú na elementárny harmonický pohyb.	Zvuky hudobné a nehudobné, ľudské hlasy. Kontrasty v hudbe. Krátke vokálne a inštrumentálne skladby. Melodická orientácia v rozsahu oktávy (nahor, nadol, krok, skok). Vlastnosti tónu – výška, dĺžka, farba, dynamika. Párne a nepárne metrum. Elementárne tonálne a harmonické vzťahy.

Žiaci na konci 2. ročníka prípravného štúdia „A“ a na konci 2. polroku prípravného štúdia „B“ základnej umeleckej školy:

INTERPRETAČNÉ ČINNOSTI

Výkonový štandard	Obsahový štandard
✓ interpretujú jednoduché piesne, ✓ reprodukujú krátke rytmické alebo melodické motívy a detské piesne samostatne alebo v skupine so sprievodom detských ľahko-ovládateľných nástrojov a/ alebo hrou na tele (ostinátne sprievody).	Jednoduché piesne v rozsahu oktávy $c^1 – c^2$. Hudobno-pohybové a hudobno-dramatické činnosti a hry. Kreatívne hudobné hry na osvojenie výrazových prostriedkov hudby, elementárna improvizácia a prekompozícia.

PERCEPČNÉ ČINNOSTI

Výkonový štandard	Obsahový štandard
✓ rozlišujú diferencované výrazové polohy, ✓ rozlišujú hudobné nástroje (klavír, husle, flauta) a ľudské hlasy, ✓ orientujú sa v časopriestore hudby, ✓ vnímajú krátke hudobné ukážky a verbálne vyjadria zážitok z nich, ✓ rozoznávajú rytmickú pulzáciu v dvojdobom a trojdobom metre sluchom, ✓ rozlišujú elementárne tonálne a harmonické vzťahy sluchom.	Kontrasty v hudbe (doplniť o vyššie - nižšie, nežne - rázne, veselo - smutne a pod.). Hudobné nástroje (klavír, husle, flauta) a ľudské hlasy (ženský, mužský, detský). Melodická orientácia v rozsahu oktávy (nahor, nadol, menší a väčší krok, skok), vlastnosti tónu - výška, dĺžka, farba, dynamika v širšom spektre. Krátke vokálne a inštrumentálne skladby. Párny a nepárny takt. Elementárne tonálne a harmonické vzťahy.

HUDOBNO-NÁUKOVÉ POJMY

Výkonový štandard	Obsahový štandard
✓dokážu prečítať notový zápis interpretovanej skladby, ✓ovládajú základy notopisu (nota celá, polová, štvrťová, pomlčky, husľový a basový kľúč), ✓reagujú na zmeny tempa a metra, ✓rozlišujú základné výrazové polohy hudby.	Základná hudobná abeceda (notová osnova, husľový kľúč, taktová čiara, noty c^1 - c^2), basový kľúč (informatívne). Nota celá, polová, štvrťová, dvojica osminových nôt a pomlčky, opakovacie znamienko. Základné tempá a zmeny - rýchlo, pomaly, krokom, zrýchľovať, spomaľovať. Pochod, tanec, uspávanka.

Požiadavky na overenie spôsobilosti postupu do 1. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia:

Záverečná skúška:

Skúšobná látka

Spev piesne s ostinátnym sprievodom na ľahkoovládateľnom hudobnom nástroji samostatne alebo v skupine, verbalizácia hudobného zážitku z krátkej vokálnej alebo inštrumentálnej skladby, orientácia v dvoj- a trojdobom takte (pochod, valčík), ovládanie základných hudobno-náukových pojmov (notová osnova, husľový kľúč, taktová čiara, hodnoty nôt, základné dynamické označenia, opakovacie znamienko).

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre prípravný ročník:

Badinová, G.: Krajina Hudba a jej obyvatelia II. Hronka, Bratislava 2017
Badinová, G.: Krajina Hudba a jej obyvatelia. Hronka, Bratislava 2013
Beilová, V.: Barevné cinkání. Music Cheb 1997
Belková, J.: Hudobná krajina, Daliprint, Banská Bystrica, 2018
Blatná, R.: Noty z hudebna, J. V. Print, Havířov
Fetteriková, Ľ.: Hravé notičky Rytmus. Equilibria, s.r.o., Košice 2018

Fetteriková, Ľ.: Hravé notičky. Equilibria, s.r.o., Košice 2013
Havelková, K.: Domeček plný notiček. Lynx
Hricová, O., Ganzer, L.: Hudobný zošitok. SHF Bratislava 1970
Lysáková, M., Kopinová, Ľ., Podhorná, A.: Piesne, hry a riekanky, SPN, Bratislava, 1989
Podstavková, O.: Hudobná prípravka I., II. H plus Bratislava 1995
Podstavková, O.: Hudobná prípravka pre deti od 4 rokov. H plus Bratislava 2018
Pospíšilová, V., Vozár, M.: Notovníček. Kleinwächter holding, s.r.o 2017
Pospíšilová, V., Vozár, M.: Pojďme si hrát. Talacko editions 2008
Pospíšilová, V., Vozár, M.: Učíme sa noty psát. Talacko Music, s.r.o 2010
Pospíšilová, V., Vozár, M.: Učíme sa noty znát. Talacko Music, s.r.o 2011
Suchoň, E.: Varila myšička kašičku
Velická, H.: Planeta Hudba. Pracovní sešit pro deti. Bärenreiter, Praha 2020
Velická, H.: Planeta Hudba. Výukové listy pro učitele. Bärenreiter, Praha 2020

Ciele pre 1. časť I. stupňa základného štúdia

1. ročník 1. časť I. stupeň

Žiaci na konci 1. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

INTERPRETAČNÉ ČINNOSTI

Výkonový štandard	Obsahový štandard
✓ intonujú jednoduché durové a molové melódie, ✓ interpretujú základné metrické hodnoty s rozoznaním prízvučnej doby, ✓ vytvárajú sprievod k jednoduchým piesňam na detských melodicko-rytmických nástrojoch, ✓ vytvárajú rytmické a rytmicko-melodické útvary s použitím páru šestnástinových, osminových nôt, štvrťovej, štvrťovej s bodkou, polovej, polovej s bodkou, celej noty a pomlčky v štvorštvrťových a osminových taktoch a s udávaním základného metra.	Jednohlasné melódie a piesne bez náročných skokov. Rytmické a rytmicko-melodické hry. Základné metrické hodnoty dvojdobého a trojdobého taktu s rozlišovaním prízvučnej a neprízvučnej doby, ich kombinácie a spájanie s pohybom (napr. pochod, valčík), taktovanie dvojdobého a trojdobého taktu. Vokálno-inštrumentálne, hudobno-pohybové a hudobno-dramatické hry.

PERCEPČNÉ ČINNOSTI

Výkonový štandard	Obsahový štandard
✓ vnímajú krátke hudobné ukážky a hudobné rozprávky a verbálne vyjadria zážitok z nich, ✓ rozlišujú charakter dur a mol,	Sústredené počúvanie krátkych skladbičiek rôzneho charakteru, hudobných rozprávok, verbalizácia zážitku, určenie nálady. Identifikácia použitých výrazových prostriedkov hudby na základe ich počúvania (pohyb melódie,

✓ zapisujú krátke rytmické motívy, vytvárajú rytmické ozveny, rytmicko-melodické dialógy, rytmizujú a melodizujú riekanky a detské texty, ✓ transponujú melodické motívy na chromatickej zvonkohre alebo klavíri (akordeóne).	dynamika, tempo, metrum, durový a molový charakter skladby, tónina). Rytmicko-melodické cvičenia a hry s následným prevedením do znakovej podoby. Transpozícia.

HUDOBNO-NÁUKOVÉ POJMY

Výkonový štandard	Obsahový štandard
✓ ovládajú notopis husľového kľúča (c^1 -g^2), ✓ ovládajú notopis basového kľúča (c -c^1), ✓ rozpoznajú stupnicu dur a mol, ✓ poznajú trojzvuk, ✓ ovládajú základnú terminológiu podľa obsahového štandardu.	Notová osnova, takt, taktová čiara, opakovacie znamienko. Noty c -g^2., posuvky. Durový a molový trojzvuk, celý tón a poltón. 2/4, 3/4, 4/4, 3/8,4/8 takt. Stupnica, legato, staccato. Dynamické značky - p, mf, f, crescendo, decrescendo. Tempové značenie - moderato, allegro. Abreviatúry - prima volta, seconda volta, opakovacie znamienko.

2. ročník 1. časť I. stupeň

Žiaci na konci 2. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

INTERPRETAČNÉ A PERCEPČNÉ ČINNOSTI

Výkonový štandard	Obsahový štandard
✓ rozlišujú jednohlasný spev od viachlasného spevu, realizujú kánonický spev, ✓ intonujú melodické motívy, durový a molový kvintakord, príp. s pridanou oktávou, ✓ vnímajú krátke skladby a reagujú na ne vlastnou činnosťou, ✓ ovládajú rytmické členenie a základné taktovacie schémy, ✓ identifikujú metrum skladby a určia príp. rytmické zvláštnosti,	Interpretácia jenohlasných melódií a piesní bez náročných skokov so sprievodom, jednoduchý dvojhlas a kánon. Intonácia. Počúvanie skladieb, aktívna percepcia a verbalizácia zážitku (hudobný príbeh, záhady hudby).

✓ transponujú melodické motívy na chromatickej zvonkohre alebo klavíri (akordeóne), ✓ rozlišujú sluchom intervalové kroky, durový a molový charakter tóniny, durové a molové kvintakordy, ✓ rozlišujú zvukovo kontrastné nástroje, ovládajú delenie do skupín.	Komplementárne vokálne a inštrumentálne činnosti do skladieb alebo ich úryvkov. Rytmizácia a melodizácia detských veršov, vlastných textov s použitím trioly, synkopy, bodkovaného rytmu, predtaktia. Transpozícia. Intervaly, kvintakord a obraty - identifikácia. Zvukovo kontrastné nástroje a ich zvuková charakteristika (farba), tiež ľudské hlasy.

HUDOBNO-NÁUKOVÉ POJMY

Výkonový štandard	Obsahový štandard
✓ orientujú sa v durových a molových stupniciach do 3# a 2b, ✓ ovládajú terminológiu podľa obsahového štandardu.	Orientácia v durových stupniciach do 3 # a 2b. Dynamické označenia pp, ff. tempové označenia allegretto, adagio, fermata, ligatúra, ritardando, accelerando, predtaktie, synkopa, triola.

3. ročník 1. časť I. stupeň

Žiaci na konci 3. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

INTERPRETAČNÉ A PERCEPČNÉ ČINNOSTI

Výkonový štandard	Obsahový štandard
✓ reprodukujú jednoduchý rytmicko-melodický útvar, ✓ ovládajú dvojhlasný spev a spev v kánone, ✓ analyzujú súčasne znejúce dve alebo tri melodické pásma, resp. dve pásma so sprievodom, ✓ transponujú tóny a úryvky melódií zo vzdialenejších oktáv do svojej hlasovej polohy, ✓ rozlišujú piesne a skladby podľa obsahu a určia primerané výrazové prostriedky, ✓ vytvárajú vlastné melodicko-rytmické tvary zhudobňovaním vybraného textu s ostinátnym rytmicko-harmonickým sprievodom improvizačného charakteru, ✓ aktívne využívajú melodickú, rytmickú, metrickú, tempovú a tonálnu predstavivosť a	Interpretácia detských ľudových a umelých piesní aj s klavírnym sprievodom. Intonácia intervalov: veľká a malá tercia, istá kvinta a kvarta, veľká a malá sekunda ako paralela celého tónu a poltónu. Transpozícia. Počúvanie skladieb, aktívna percepcia. Ľudové piesne s rôznym obsahom a funkciou (svadobné, žatevné, uspávanky, vojenské atď.), delenie podľa regiónu.

hudobnú pamäť pri počúvaní a kolektívnych činnostiach.	Durový a molový charakter piesní a skladieb, veľká a malá tercia, istá kvinta a kvarta.

HUDOBNO-NÁUKOVÉ POJMY

Výkonový štandard	Obsahový štandard
✓ rozoznávajú intervaly, poznajú princípy ich tvorenia, ✓ ovládajú stupnice do štyroch predznamenaní, ✓ ovládajú terminológiu podľa obsahového štandardu, ✓ rozlišujú nástroje a nástrojové skupiny orchestra.	Pomenovanie stupňov v stupnici: prima - oktáva a ich kvalita. Durové a molové stupnice do 4# a 4bé, rovnomenné a paralelné. Predtaktie, kánon, jednodielna, dvojdielna a trojdielna malá piesňová forma. stupnice. Nástrojové skupiny v symfonickom orchestri, komorný orchester, komorné telesá.

4. ročník 1. časť I. stupeň

Žiaci na konci 4. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

INTERPRETAČNÉ A PERCEPČNÉ ČINNOSTI

Výkonový štandard	Obsahový štandard
✓ demonštrujú svoje kompetencie pri rozvíjaní hudobnej pamäte, intonačnej schopnosti a sluchovej predstavivosti intonáciou a zápisom motívov, ✓ aplikujú teoretické poznatky z oblasti intervalov pri ich intonovaní, ✓ sprevádzajú piesne základnými tónmi hlavných harmonických funkcií, ✓ ovládajú striedanie pravidelného a nepravidelného rytmu, ✓ demonštrujú získané kompetencie pri rytmických viachlasoch v skupinách pohybom alebo melodicko-rytmickými nástrojmi, zostavujú vlastné rytmické cvičenia, ✓ orientujú sa v tematickom okruhu Pieseň a tanec s prihliadnutím na rôzne štýlové obdobia, ✓ rozoznávajú ľudové a umelé piesne a poznajú ich sociálnu funkciu.	Durové a molové melódie, základné intervaly, durové a molové kvintakordy a ich obraty. Aplikovanie intonačných a rytmických postupov v sluchovej analýze: rozlišovanie durových alebo molových charakterov piesní a skladieb, základných intervalov, durových a molových kvintakordov a ich obratov. Rytmický dvojhlas alebo trojhlas (rytmy tancov). Krátke melodicko-rytmické tvary a ich logické kombinácie vo vzťahu k mimohudobnej predstave - elementárna kompozícia. Hlavné harmonické funkcie v sprievode k jednoduchým diatonickým melódiám, hlavné harmonické funkcie ako zdroj určitého napätia a ukľudnenia v hudbe. Ľudová a umelá pieseň, ľudový a spoločenský tanec. Analýza malých foriem z tematického okruhu Pieseň a tanec na základe ukážok rôznych štýlových období.

HUDOBNO-NÁUKOVÉ POJMY

Výkonový štandard	Obsahový štandard
✓ určujú intervaly, kvintakord dur, mol, zväčšený, zmenšený, ✓ ovládajú stupnice dur, mol, lydická, ✓ určujú základné melodické ozdoby, ✓ rozlišujú základný harmonický priestor.	Intervaly, kvintakordy a ich obraty. Stupnice durové a molové - princíp kvintového a kvartového kruhu. Zväčšená kvarta, resp. zmenšená kvinta, lydická stupnica. Melodické ozdoby. Hlavné harmonické funkcie.

Požiadavky na overenie spôsobilosti postupu do 1. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia:

Záverečná skúška:

Skúšobná látka

Zápis stupníc, tvorba intervalov a kvintakordov dur a mol, dopĺňanie rytmických hodnôt, intonačný diktát, prehľad v základných hudobných obdobiach a hudobných nástrojoch, hudobných značkách.

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre všetky ročníky prvej časti I. stupňa základného štúdia:

Backová, E.: Hudobníček 1 a 2, Písanka pre malých hudobníkov. Taktik
Britten B.: Sprievodca mladého človeka orchestrom
Čajkovskij, P. I.: Album pre mládež
Derevjaníková, A.: Hudobná výchova, Hráme sa s hudbou. Pro Solutions, s.r.o., 2013
Dibák, I.: Hudobná cvičebnica. Hudobný fond, Bratislava, 1994
Hurník, I.: Umění poslouchat hudbu
Kubiš, C., Drgáčová, R.: Hudební hry 2, Receptář nápadů pre hudební nauku, metodická kniha 1. díl. via2art s.r.o., 2017
Kubiš, C., Drgáčová, R.: Receptář nápadů pre hudební nauku 1. - 5. ročník. via2art s.r.o., 2017
Musorgskij M. P.: Obrázky z výstavy
Prokofiev, S.: Peter a vlk
Saint-Saëns, C.: Karneval zvierat
Slujková, V., Fisla, R., Korcová, E.: Hudobná náuka pre 1. ročník základných umeleckých škôl. SPN Bratislava, 1997
Slujková, V., Fisla, R., Korcová, E.: Hudobná náuka pre 2. ročník základných umeleckých škôl. SPN Bratislava, 1998
Slujková, V., Fisla, R., Korcová, E.: Hudobná náuka pre 3. ročník základných umeleckých škôl. SPN Bratislava, 1999
Slujková, V., Fisla, R., Korcová, E.: Hudobná náuka pre 4. ročník základných umeleckých škôl. SPN Bratislava, 2000
Suchoň, E.: Keď sa vlci zišli
Suchoň, E.: Maličká som
Vozár, M.: Hudobná výchova 1 - 4. Kleinwächter, Frýdek-Místek
Vozár, M.: Hudobná výchova 1-2. Kleinwächter, Frýdek-Místek
Vozár, M.: Příklady z hudební teorie. Talacko editions, Praha, 2007

Ciele pre 2. časť I. stupňa základného štúdia

1. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 1. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

PERCEPČNÉ A TVORIVÉ ČINNOSTI

Výkonový štandard	Obsahový štandard
✓ verbalizujú zážitok z hudby, ✓ identifikujú použité výrazové prostriedky hudby a ich zmeny (tváre a dráma hudby), ✓ rozlišujú dynamiku, tempo a agogiku interpretovaných a počúvaných skladieb, ✓ rozpoznávajú v počúvaných skladbách charakteristické znaky jednotlivých štýlových období (barok, klasicizmus, romantizmus, impresionizmus), populárna hudba, ✓ rozpoznávajú všetky intervaly v rámci oktávy vrátane sexty a septimy, kvintakordy aj v obratoch, diatonické tóniny a cirkevné mody (lydická, mixolydická), celotónová, príp. dórska, ✓ vypracujú referát alebo vytvoria 1 kolektívny tematický celok podľa výberu žiakov.	Tematické okruhy: Ľudský hlas a jeho uplatnenie v tvorbe skladateľov, inštrumentálna hudba so zreteľným, ľahko identifikovateľným programom). Od baroka ku klasicizmu (romantizmus informatívne), slovenskí skladatelia Gotika (informatívne), renesancia (informatívne), impresionizmus v hudbe. Vývoj populárnej hudby. Rozšírenie sluchovej orientácie v časopriestore hudby (intervaly, akordy, stupnice, dynamika, agogika, frázovanie). Hudobno-dramatický projekt alebo referát na vybranú tému.

HUDOBNO-NÁUKOVÉ POJMY

Výkonový štandard	Obsahový štandard
✓identifikujú kvintakordy a ich obraty: durový, molový, zväčšený, zmenšený, ✓ orientujú sa v terminológii podľa obsahového štandardu,	Kvintakord zväčšený, zmenšený modalita, tónina, modulácia, stupnica celotónová, chromatická a pentatonická (informatívne). Pieseň, opera, opereta, pieseň bez slov, šansón, populárne piesne súčasnosti, gregoriánsky chorál, homofónia, polyfónia, a capella, kantáta, oratórium, omša. Hudobné nástroje: rozdelenie, strunové nástroje

2. ročník 2. časť I. stupeň
Žiaci na konci 2. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

PERCEPČNÉ A TVORIVÉ ČINNOSTI

Výkonový štandard	Obsahový štandard
✓ charakterizujú a analyzujú znaky jednotlivých štýlových období v počúvaných skladbách (barok, klasicizmus, romantizmus, renesancia, impresionizmus), ✓ verbalizujú zážitok z hudby a identifikujú použité výrazové prostriedky hudby a ich zmeny (dráma hudby - forma, obsah a ich vzťah), ✓ analyzujú zmenu jedného až dvoch tónov v trojzvuku, ✓ rozlišujú základný harmonický pohyb I, IV, V (+ II, VI).	Tematický okruh Vzťah obsahu a formy: 1. Pestovanie obraznej predstavy hudobného diela. 2. Hudba a obraz vo filme. Percepčná analýza programovej hudby. Komplexná orientácia v časopriestore hudby (intonačne, s pomocou hudobných nástrojov, v notovom zázname). Skladatelia hudobného romantizmu. Analýza zväčšovania a zmenšovania napätia vo vzťahu akordov v rámci klasickej harmonickej kadencie, príp. s pridaním vedľajších stupňov (II., VI.). Rozdelenie stupníc.

HUDOBNO-NÁUKOVÉ POJMY

Výkonový štandard	Obsahový štandard
✓orientujú sa v terminológii podľa obsahového štandardu.	Cyklická skladba, interpretácia, opus, tónorod. Sonáta, sonatína, suita. Concerto grosso, koncert, kadencia, symfónia, symfonická báseň. Piesňová forma, fúga, variácie, rondo, sonátová forma. Formy a žánre populárnej hudby podľa výberu učiteľa a žiakov. Dychové nástroje

3. ročník 2. časť I. stupeň
Žiaci na konci 3. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

PERCEPČNÉ A TVORIVÉ ČINNOSTI

Výkonový štandard	Obsahový štandard
✓ identifikujú celkový výraz, tonalitu, melodiku a základný harmonický pôdorys skladby (percepčná analýza skladby), ✓ rozpoznávajú typické znaky štýlových období, ✓ usporadúvajú jednotlivé hudobné štýly chronologicky, ✓ poznajú sociálnu funkciu hudby, ✓ identifikujú významné osobnosti hudobného života, ✓ ovládajú prehľad súborov a telies interpretačného umenia, ✓ vytvoria prezentáciu (alebo referát, esej, scenár, úvodné slovo ku koncertu a pod.) na vybranú tému individuálne alebo vskupine.	Tematické okruhy: 1. Dejiny hudby - periodizácia, význam hudby v živote človeka v minulosti a súčasnosti. 2. Hudobný život okolo nás, sociálna funkcia hudby. Typické znaky jednotlivých období počúvaných skladieb. Harmonické cítenie nadväzne na 2. ročník aj sledovaním zmien jedného alebo dvoch tónov v súzvukoch - rozvíjanie. Komplexná melodická a harmonická orientácia v skladbe analýzou krátkych skladbičiek alebo úryvkov z obdobia klasicizmu a raného romantizmu. Paralely medzi hudbou a inými druhmi umenia. Prieniky medzi hudobnými druhmi a žánrami.

HUDOBNO-NÁUKOVÉ POJMY

Výkonový štandard	Obsahový štandard
✓orientujú sa v terminológii podľa obsahového štandardu.	Motív, téma, hudobné predvetie a závetie, hudobná veta, coda. Modálna hudba, tonálna hudba, atonálna hudba. Dominantný septakord, akordické značky a ich význam v hudbe. Periodizácia dejín hudby. Doplnenie o: renesancia, neofolklorizmus. Rôznorodosť smerov, druhov a žánrov v hudbe 20. a 21. storočia. Muzikál, pantomíma, melodráma, balet. Bicie nástroje.

Záverečná skúška:
Skúšobná látka
Základné vedomosti a orientáciu v hudobných obdobiach, poznatky o významných hudobných skladateľoch, hudobných formách, rozdelenie hudobných nástrojov a v hudobnej

náuke (stupnice, intervaly, kvintakordy, rytmus, intonácia) žiaci preukážu v písomnom teste. Žiaci spracujú záverečnú prácu s ľubovoľnou tematikou v oblasti hudby.

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre všetky ročníky druhej časti I. stupňa základného štúdia:

Cavendish, M. (preložili Barániková, Š., Contrerasová, H., Jančovičová J., Vehnerová, M.): Great Composers (Velikáni hudby). Perfekt, a.s., Bratislava, 1995
Kolektív autorov: 100 slovenských skladateľov. Národné hudobné centrum, Bratislava,, 1998
Kuhn, T.: Stručné dějiny populární hudby a jazzu. Západočeská univerzita, Plzeň, 2019
Slujková, V., Fisla, R., Korcová, E.: Hudobná náuka pre 5. ročník základných umeleckých škôl. SPN Bratislava, 2004
Slujková, V., Fisla, R., Korcová, E.: Hudobná náuka pre 6. ročník základných umeleckých škôl. SPN Bratislava, 2006
Slujková, V., Fisla, R., Korcová, E.: Hudobná náuka pre 7. ročník základných umeleckých škôl. SPN Bratislava, 2007
Vozár, M.: Hudobná výchova 5 – 7. Kleinwächter, Frýdek-Místek
Vozár, M.: Praktické cvičenia z hudobnej náuky. Klenwächter holding s.r.o., Frýdek-Místek, 2019

ŠTUDIJNÉ ZAMERANIE HRA NA KLAVÍRI

Charakteristika študijného zamerania

Klávesové nástroje patria v súčasnosti k najpopulárnejším vyučovacím hudobným disciplínam základných umeleckých škôl pre široké možnosti svojho využitia. Skupina študijných zameraní hra na klávesových nástrojoch sa vyučuje nielen v klasickej, akustickej forme, ale aj v širokej ponuke rôznych elektronických variantov, čo predurčuje aj spôsoby ich využitia ako nástroja sólového, sprievodného pre účely komornej a orchestrálnej hry. Klávesové nástroje sú nástrojmi klasickej, folklórnej, ale aj modernej či jazzovej hudby. Toto široké uplatnenie sa premieta do relatívne širokej charakteristiky výučby aj v medzipredmetových vzťahoch. V rámci integrovaného vyučovania umožňuje pestovať návyky spoločného muzicírovania s inými žiakmi, ktorí študujú hru na inom nástroji, alebo sólový spev. Počas štúdia v študijnom zameraní hra na klavíri žiak absolvuje nasledovné povinné predmety: hra na nástroji, hra z listu; štvorručná hra alebo sprievod alebo komorná hra a hudobná náuka. Len absolvovaním všetkých povinných predmetov sa docieli kompletná výchova a vzdelanie hudobníka. Popri štúdiu povinných predmetov je možnosť absolvovania voliteľných predmetov podľa učebných plánov, štúdium ktorých ešte viac prispieva k výchove a vzdelaniu hudobníka. Učivo vyberá učiteľ podľa psychofyziologických daností a individuálnych predpokladov žiaka. Pre talentované detí a žiakov, ktorí sa pripravujú na štúdium na stredných a vysokých školách umeleckého zamerania je možnosť absolvovania rozšíreného štúdia študijného zamerania hra na klavíri, počas ktorého sa prehlbujú jeho vedomosti a technické a interpretačné kompetencie. Do rozšíreného štúdia sa zaraďuje žiak len po splnení podmienok na jeho zaradenie. Pre žiakov, ktorí absolvovali I. a II. stupeň základného štúdia skupiny študijných zameraní hra na klávesových nástrojoch je možnosť pokračovať v štúdiu pre dospelých, počas ktorého si prehĺbi a rozvine svoje nástrojové a teoretické kompetencie. Štúdium pre dospelých je určené aj pre začiatočníkov. Vo výchovno-vzdelávacom procese vyučovania povinných predmetov študijného zamerania Hra na klavíri - hra na nástroji, hra z listu; štvorručná hra, sprievod alebo

komorná hra sa používajú rôzne metódy a formy edukácie a praktickej výučby zamerané na docielenie všetkých cieľov výchovy a vzdelávania.

Ciele študijného zamerania

Žiaci:

- sa orientujú v druhoch umenia a vedia prijímať umenie,
- aplikujú nadobudnuté kompetencie v skupine študijných zameraní hra na klávesových nástrojoch v praxi,
- preukazujú schopnosť komunikácie v umeleckej oblasti,
- získavajú a správne pracujú s informáciami v oblasti umeleckej inštrumentálnej interpretácii a v oblasti medzipredmetových vzťahov,
- analyzujú a tvorivo riešia problémy vo vyučovacom procese.

Profil absolventa 1. časti I. stupňa základného štúdia

Absolvent prvej časti I. stupňa primárneho umeleckého vzdelávania (ISCED 1 B) základného štúdia skupiny študijných zameraní hra na klávesových nástrojoch po preukázaní vedomostí a zručností, ktoré nadobudol v priebehu štúdia, je pripravený pokračovať v štúdiu druhej časti I. stupňa základného štúdia skupiny študijných zameraní hra na klávesových nástrojoch. Po ukončení prvej časti I. stupňa základného štúdia má žiak osvojené základy umeleckej výchovy a vzdelávania v danom študijnom odbore.

Získal základy odborného jazyka a komunikácie v umeleckej oblasti. Absolvent prvej časti I. stupňa základného štúdia sa dokáže vyjadrovať na úrovni základnej kultúrnej gramotnosti prostredníctvom umeleckých vyjadrovacích prostriedkov príslušného odboru a vyučovacieho predmetu, v ktorom si rozvinul schopnosť tvoriť a prijímať umenie na danej úrovni stupňa ukončeného vzdelania. Úroveň rozvinutosti kľúčových kompetencií, ktoré absolvent dosiahol na konci prvej časti I. stupňa základného štúdia nie je ukončená. Vytvára len základ pre následné stupne vzdelávania.

Profil absolventa 2. časti I. stupňa základného štúdia

Absolvent druhej časti nižšieho sekundárneho umeleckého vzdelávania I. stupňa základného štúdia ZUŠ skupiny študijných zameraní hra na klávesových nástrojoch má ukončený I. stupeň základného štúdia základnej umeleckej školy. Absolvovaním súboru predmetov umeleckého vzdelávania je pripravený na štúdium na stredných školách hudobného a pedagogického zamerania. Absolvent je pripravený na celoživotné vzdelávanie a rozširovanie svojich nadobudnutých všeobecných a odborných vedomostí a zručností v umeleckej oblasti. Po ukončení druhej časti I. stupňa základného štúdia ZUŠ má žiak osvojené základy umeleckej výchovy a vzdelávania v danom vyučovacom odbore. Získal základy pre osvojenie účinných techník celoživotného učenia sa a pre rozvoj nadobudnutých spôsobilostí. Je schopný umelecky pôsobiť v rôznych skupinách, súboroch, umeleckých formáciách. Absolvent druhej časti I. stupňa základného štúdia ZUŠ dokáže pomenovať druhy umenia, ich hlavné nástroje a vyjadrovacie prostriedky, uvedomuje si význam umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote, cení si ľudové tradície, rešpektuje vkus iných ľudí a primerane veku dokáže vyjadriť svoje názory a postoje k estetickým hodnotám, správa sa kultúrne, kultivovane primerane okolnostiam, situáciám a sociálnym potrebám, je schopný využívať osvedčené stratégie učenia sa, nadobudnuté teoretické i praktické poznatky dokáže uplatniť pri ďalšej samostatnej činnosti, svoje vedomosti dokáže sám rozvíjať, obnovovať, je schopný primerane reagovať na nové trendy i na spoločenský vývoj, na základe získaných poznatkov a skúsenosti dokáže hodnotiť a

kriticky pristupovať k ďalšiemu tvorivému procesu, dokáže uplatniť nadobudnuté znalosti a spôsobilosti v rôznych životných situáciách, dokáže využívať dostupné formy sociálnej komunikácie s okolím, s ktorým prichádza do kontaktu. Úroveň rozvinutosti kľúčových spôsobilostí, ktoré žiaci dosiahnu v druhej časti prvého stupňa základného štúdia ZUŠ, nie je ukončená. Vytvára len bázu pre následné stupne vzdelania, pre celoživotné učenie sa.

Profil absolventa II. stupňa a absolventa štúdia pre dospelých (ŠPD)

Absolvent II. stupňa základného štúdia je pripravený na celoživotné vzdelávanie a rozširovanie svojich nadobudnutých všeobecných a odborných vedomostí a zručností v umeleckej oblasti. Absolvovaním súboru predmetov umeleckého vzdelávania počas štúdia je pripravený na vysokoškolské štúdium na školách umelecko-pedagogického zamerania. Absolvent II. stupňa základného štúdia ovláda hru na hudobnom nástroji na úrovni prislúchajúcej danému stupňu vzdelania. Dokáže aktívne pôsobiť v hudobných zoskupeniach ako hráč sólového partu i ako sprievodný hráč. Svoje vedomosti dokáže sám rozvíjať, obnovovať, je schopný primerane reagovať na nové trendy i na spoločenský vývoj. Na základe získaných poznatkov a skúsenosti dokáže hodnotiť a kriticky pristupovať k ďalšiemu tvorivému procesu. Absolvent II. stupňa základného štúdia skupiny študijných zameraní hra na klávesových nástrojoch: podáva poloprofesionálne umelecké výkony v praxi najčastejšie ako člen komorných zoskupení vážnej i populárnej hudby, ako korepetítor, tiež ako sólista, pozná a primerane uplatňuje technické, výrazové a vyjadrovacie prostriedky hry na klávesových nástrojoch, má vedomosti z dejín hudby a klavírnej literatúry, dokáže odborne vyjadriť svoj umelecký názor, pozná historické a estetické zákonitosti umenia, hudobné diela dokáže interpretovať podľa štýlových období, má vedomosť o harmónii, kontrapunkte, hudobných formách a hudobných druhoch, o hudobných nástrojoch, vie analyzovať hudobné diela a túto analýzu zužitkovať pri tvorbe osobitej interpretácie. Úroveň rozvinutosti kľúčových spôsobilostí, ktoré žiaci dosiahnu v závere II. stupňa základného štúdia ZUŠ, nie je ukončená. Vytvára len bázu pre následné stupne vzdelania, pre celoživotné učenie sa.

PRÍPRAVA KU HRE NA NÁSTROJI

Prípravné štúdium

Ciele pre prípravné štúdium

Aplikujú správne návyky sedenia pri klavíri a postavenia rúk pri hre na klavíri, preukazujú schopnosť komunikácie v umeleckej oblasti, rozvíjajú rytmické cítenie, rozvíjajú základné technické prvky.

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Žiak pri hre správne sedí, kontroluje si postavenie ruky. Určuje sluchom výšku, dĺžku a silu tónov, pohyb melódie hore- dolu, rozpozná náladu a tempo piesní.	Základy hracieho aparátu, príprava ku hre na nástroji, Percepčné činnosti. Rozvoj rytmického cítenia.

Žiak rytmizuje jednoduché riekanky, pri hre piesní dodržiava ich rytmickú pulzáciu. Dokáže hrať na klavíri jednoduché detské alebo ľudové piesne spamäti. Na klavíri správne určuje oktávy, zároveň pozná jednotlivé tóny v postupe nahor-nadol. Žiak aplikuje hru non legato s uvoľnením, legato podľa schopností, portamento. Interpretuje ľudové piesne a jednoduché prednesové skladby jednou rukou, striedaním rúk, dvoma rukami non legato, so sprievodom ľavej ruky podľa sluchu a podľa notového zápisu. Rozpoznáva noty husľového kľúča v súvislejšom notovom texte na malej ploche/ krátke pesničky/, basový kľúč v rozsahu potrebnom k elementárnej hre podľa schopností žiaka. Hra z klavírnej školy.	Počiatky hudobnej pamäte. Prehľad na klaviatúre podľa oktáv. Základné technické prvky. Spôsoby hry na klavíri. Tónová predstava- elementárne- previazaná na písanú formu- notu. Výber vhodnej klavírnej školy pre žiaka. Postupová skúška.

Požiadavky na overenie spôsobilosti postupu do vyššieho ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia:

Záverečná skúška

2 skladbičky rozličného charakteru primeranej náročnosti

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre prípravný ročník:

Riekanky, detské hry, hádanky
Ľudová pieseň jednou rukou, striedaním rúk, spolu s vlastným sprievodom.
F. EMONTS: Spiel mit fünf Tönen, Schott Mainz 1992
Z. JANŽUROVÁ, M. BOROVÁ: Klavírna školička, Panton 1975 Z. JANŹUROÁ, M. BOROVÁ: Nová klavírní škola, H plus
KLEINOVÁ-LAUDOVÁ: Klavírna škola pre SPŠ, Supraphon
Z. BÖHMOVÁ, A. GRÜNFELDOVÁ, A. SARAUER: Klavírní škola pro začátečníky

Ciele pre 1. časť I. stupňa základného štúdia

Žiaci sa orientujú v druhoch umenia a vedia prijímať umenie, aplikujú nadobudnuté kompetencie v skupine študijných zameraní hra na klávesových nástrojoch v praxi, preukazujú

schopnosť komunikácie v umeleckej oblasti. Žiaci získavajú a správne pracujú s informáciami v oblasti umeleckej inštrumentálnej interpretácii a v oblasti medzipredmetových vzťahov, analyzujú a tvorivo riešia problémy vo vyučovacom procese.

1. ročník 1. časť I. stupeň

Žiaci na konci 1. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Žiak určuje sluchom náladu, tempo, dynamiku skladieb. Prirodzené postavenie rúk, interpretácia non legato, legato, staccato, portamento. Postupne spoznáva a rozoznáva označenia hudobno- výrazových prostriedkov v texte. Súvisle interpretuje notový text v husľovom kľúči g - g2, v basovom kľúči c- e1. Pozná hodnoty nôt, pomlčky, pri hre správne aplikuje rytmické útvary. Realizuje prakticky základy hry z listu. Spoločná hra s pedagógom, sluchová kontrola pri vzájomnej súhre, výber podľa ponuky v klavírnych školách. Stupnice C, G, D, A, E. Základné dynamické pojmy. Žiak dvakrát vystúpi na triednom koncerte.	Percepčné činnosti, hra podľa sluchu. Základné technické návyky a spôsoby hry. Osvojenie si hudobnej terminológie. Rozvoj teoretických znalostí z prípravného ročníka. Rozvoj rytmického cítenia. Základy hry z listu. Prípravné návyky a zručnosti k štvorručnej hre. Stupnice durové zvlášť cez dve oktávy, v protipohybe spolu, kvintakord ako základ harmonického cítenia. Dynamika naviazaná na predstavu farebnosti.

2. ročník 1. časť I. stupeň

Žiaci na konci 2. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Žiak sa orientuje na klaviatúre, ovláda správne sedenie, postavenie rúk. Stupnice durové, kvintakord s obratmi, malý rozklad zvlášť.	Základné interpretačné návyky. Hra stupníc, prstoklad, tonický kvintakord. Notopis, hodnoty nôt, pomlčky, základné rytmické celky.

Ovláda jednoduchú drobnú techniku, sprievod k piesni T- D. Žiak zvládne tvorbu tónu, správne frázuje. Ovláda základy pedalizačnej techniky, súčasný pedál na podporu rytmu. Rozpozná a interpretuje náladu skladby. Zahrá väčší počet- podľa svojich schopností- hudobne a tempovo rôznorodých skladieb. Z listu zahrá krátke pesničky pre nižší ročník Žiak dvakrát vystúpi na triednom koncerte.	Jednoduché skladby, hra z nôt podľa niektorej z klavírnych škôl, alebo v ich kombinácii. Napr. Kurteva, Janžurová, Emonts, Mašinda, Nikolajev, B.-G.-Sarauer, tiež notový materiál podľa výberu pedagóga. Rozvoj kantilény, práca na kvalite tónu Praktické zručnosti hry z listu Prípravné zručnosti ku štvorručnej hre, súhra s pedagógom

3. ročník 1. časť I. stupeň

Žiaci na konci 3. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Žiak sa spoľahlivo orientuje na klaviatúre, pri hre využíva správne základné klavírne techniky. Stupnice ovláda kombinovaným spôsobom v primeranom tempe podľa svojich schopností. Rozlišuje charakter skladieb podľa obsahu, nálady a tempa. Ovláda súčasný a synkopický pedál. Odlíši kantilénu v pravej a ľavej ruke. Zahrá z listu jednoduchú skladbu, dodržiava rytmický útvar. Aplikuje základné zručnosti v štvorručnej alebo komornej hre vo dvojici. Žiak dvakrát vystúpi na triednom koncerte.	Základné klavírne techniky legáto, staccato, portamento, jednoduché skoky, akordická hra. Durové stupnice kombinovane, T5, obraty, rozklad. Molové stupnice podľa schopností žiaka. Jednoduché skladby z nôt, ktoré pomôžu prehlbovať technicko-výrazové schopnosti žiaka. Literatúra: niektorá z klavírnych škôl, alebo ich kombinácia, tiež notový materiál podľa výberu pedagóga. Koordinácia rúk a nôh pri používaní pedálu. Hra z listu. Základy návykov komornej hry.

4. ročník 1. časť I. stupeň

Žiaci na konci 4. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Žiak hrá štvorzvučný akord v rozklade. Ovláda hru, ktorá je vyrovnaná aj v rýchlejších pasážach. Hrá dvojhmaty, akordy, obraty kvintakordov. Stupnice zahrá v primeranom tempe. Naštudované skladby zvládne v predpísanom tempe. Dynamickú škálu používa v súlade s charakterom a obsahom skladby. V žiakovej interpretácii sú počuteľné štýlotvorné prvky jednotlivých umeleckých období. Žiak vníma a vedie si uvedomelo jednotlivé hlasy polyfónie. Súčasťou verejnej prezentácie sú aj skladby komornej hudby. Záverečná skúška podľa platných školských noriem. Žiak dvakrát vystúpi na triednom koncerte.	Zväčšovanie rozpätia rúk, príprava štvorzvučného akordu. Durové stupnice cez 4 oktávy kombinovane, molové stupnice harmonické, malý tonický kvintakord s jeho obraty + malý rozklad spolu. Jednoduché etudy a skladby z rôznych štýlových období, ktoré pomôžu prehlbovať technicko-výrazové schopnosti žiaka. Farebnosť tónu a rozšírená dynamická škála. Hra v tempe. Počiatky interpretácie z hľadiska štýlových období. Polyfonické skladby s prihliadnutím na obsah a náročnosť. Hra z listu. Rozvoj sluchovej kontroly pri štvorručnej hre.

Požiadavky na overenie spôsobilosti postupu do 1. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia:
Záverečná skúška:
podmienka hra naspamäť

2 skladby primeranej náročnosti rozličných štýlových období, hra spamäti

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre všetky ročníky prvej časti I. stupňa základného štúdia:

F. EMONTS: Spiel mit fünf Tönen, Schott Mainz 1992
KLEINOVÁ-LAUDOVÁ: Klavírna škola pre SPŠ, Supraphon
Z. BÖHMOVÁ, A. GRÜNFELDOVÁ, A. SARAUER: Klavírní škola pro začátečníky
FISCHEROVÁ, MÜLLEROVÁ: Album etud II., III.
CZERNY: op. 599, op. 261, op. 821

H. LEMOINE: Detské etudy, op.37
L. SCHYTTE: 25 moderne Etuden op. 68
E. HRADECKÝ: Jazz Études
Album pre mládež 2 (Pappová), 2. – 3. r. SHV
Album pre mládež 3 (Pappová), 2. – 4. r. SHV
Album pre mládež 4 (Lackner), 2. – 6. r. SHV
Album starých mistrů (Sarauer, Křížová)
M. CLEMENTI, KUHLAU, DUSÍK: Sonatíny a rondá
P. I. Čajkovskij: Album pre mládež, op. 39
B. ČAJKOVSKIJ: Osem detských skladieb
L. DUSÍK: Sonatíny, op. 20
J.FLÉGL: Malá tanečná suita, op. 23
A. GEDIKE: 60 ľahkých klavírnych kladieb, op.36, I. a II. diel.
A. GREČANINOV: Dětský album, op. 98
E.H.GRIEG: Lyrické skladby I, 4.-7.r.
D. KABALEVSKIJ: Klavírny album pre deti, op. 39.
D. KARDOŠ: Klavírne skladby pre mládež, op. 27, Bagately
S. MAJKAPAR: Miniatury op. 33, Klavírne skladby
J. MEIER: Desať malých skladieb pre klavír
MENDELSSOHN-BARTHOLDY: Šesť detských skladieb, op. 72, výber
V. NIKOLAJEV: Detský album, 2.-4.r.
V. POLÍVKA: Úvod do sonatín, 2.-4.r.
PROKOFJEV: Album klav. skladieb
C. REINECKE: Miniaturní sonatíny, op. 137
M. SCHMITZ: 16 new ragtimes for piano
F. SCHUBERT: Valčíky
R. SCHUMANN: Album pre mládež, op. 68
L. SCHYTTE: 25 moderne Etuden, op. 68
E. SUCHOŇ: Maličká som, Keď sa vlci zišli
I. ZELJENKA: Album pre mladých klaviristov
J. S. BACH: Knižočka skladieb pre Annu Magdalénu Bachovú
G. F. TELEMANN: Klavírna knižočka
L. v. BEETHOVEN: Sonatína F dur, G dur

Ciele pre 2. časť I. stupňa základného štúdia

Žiaci sa orientujú v jednotlivých štýlových obdobiach, aplikujú nadobudnuté kompetencie v skupine študijných zameraní hra na klávesových nástrojoch v praxi,
preukazujú schopnosť komunikácie v umeleckej oblasti, získavajú a správne využívajú štýlové prvky interpretácie, analyzujú a tvorivo riešia problémy vo vyučovacom procese.

1. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 1. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Žiak pozná základnú hudobnú terminológiu.	Rozvoj harmonického cítenia.

Snaží sa o interpretáciu na vekovo primeranej úrovni, dbá na spevnosť tónu, využíva farebné odtienky nástroja. Učí sa vnímať polyfóniu, rozlišovať hud. štýl. Pozná a správne používa melodické ozdoby. Stupnice durové , molové v plynulom tempe, veľký rozklad rozložene cez 3 oktávy zvlášť. Zahrá z listu skladbu pre 3. ročník 1. časti. Žiak dvakrát vystúpi na triednom koncerte.	Uvedomelá práca s polyfóniou. Zväčšovanie rozpätia rúk. Stupnice, tonický kvintakord, štvorhlasný akord, veľký rozklad. Skladby rôznych štýlových období. Literatúra-inštruktívne a prednesové skladby pre klavír rôzneho charakteru. Rozvoj emocionálneho prežívania, výber skladieb obdobia romantizmu. Pedalizácia podľa sluchu- začiatky

2. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 2. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Žiak hrá všetky štýlové obdobia, učí sa ich rozdielnej interpretácii. Snaží sa o osobnostný prístup ku klavírnej hre. Začína byť samostatný pri práci s notovým materiálom, pri pedalizácii i pri vnímaní výrazovej stavby hudobného diela. Zručnejšie pracuje so zvukom v 4ručnej i komornej hre. Využíva hudobnú predstavivosť. Aplikuje prakticky rozšírené kompetencie pri hre z listu. V štvorručnej a komornej hre pohotovo využíva znalosti súhry. Svoju prácu prezentuje na dvoch triednych koncertoch.	Zdokonaľovať farebnosť tónu a dynamickú škálu. Zvyšovať nároky na štýlovosť, charakter a náladu skladieb. Sledovať sluchovú predstavu. Vnímanie a pochopenie cyklických foriem. Pasážová technika na väčších plochách. Uvedomelá hudobná pamäť. Stupnice durové, molové, harmonické i melodické. Hra štvorručná, komorná, hra z listu.

3. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 3. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Žiak koordinuje technicko- motorickú a citovo- výrazovú sféru. Hrá vnímavo a emočne rastie v osobitom tvorivom prejave. Reaguje samostatnejšie pri práci so zvukom. Pri hre využíva uvedomelú pamäť. Detailnejšie pracuje so štýlotvornými prvkami jednotlivých hudobných období. V komornej a štvorručnej hre si posilňuje schopnosť spolupráce, kontroluje a hodnotí aktivity tímu. Zahrá z listu skladby primeranej náročnosti Predstaví sa na dvoch triednych koncertoch so skladbami sólovými i komornými.	Zdokonaľovanie farebnosti tónu. Rytmické cítenie aj v polyrytmii. Zvuková vyrovnanosť vedenia horizontálnych línií. Vyrovnanosť pasážovej techniky na väčšej ploche. Stupnice dur s protipohybom, mol harmonické s protipohybom, melodické rovný pohyb, štvorhlasný akord a obraty spolu, veľký rozklad spolu. Zvyšovanie vnímavosti voči detailom. V emocionálnej oblasti sa presadzuje zážitková sféra a hudobná predstavivosť. Rozvoj sluchovej kontroly v štvorručnej klavírnej hre.

4. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 4. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Žiak hrá vnímavo s osobnostným prístupom k interpretovanej skladbe. Pri hre dbá o tónovú kvalitu, čistú pedalizáciu, svojej hre dodáva dynamizmus. V interpretačnom umení sa pohotovými reakciami vyrovnáva so stresom. Proces socializačných kompetencií si posilňuje hrou komornou i štvorručnou.	Zdokonaľovať farebnosť tónu a jeho kvalitu. Dynamická škála s využitím jemnejších nuáns klavírnych možností. Vytvárať sluchovú predstavu interpretovanej skladby. Zvyšovať nároky na štýlovosť, vystihnúť charakter a náladu skladby. Osobnostný prístup ku klavírnej hre. Samostatná pedalizácia kontrolovaná sluchom.

Hudobnú sebestačnosť zvyšuje úrovňou pohotovosti hry z listu. Žiak zvyšovaním nárokov na motorickú i emočno- výrazovú stránku svojej hry sa pripravuje na ukončenie štúdia na prvom stupni základného štúdia. Svojim prístupom k povinnostiam spĺňa charakterové predpoklady profilu absolventa umeleckého štúdia. Dotvára v sebe základy záujmu o celoživotné umelecké vzdelávanie. Svoju prácu prezentuje na dvoch triednych koncertoch. Ukončí prvý stupeň základného vzdelania komisionálnou záverečnou skúškou podľa platných noriem ŠkVP	Orientovať žiaka na vnímanie zložitejších polyfónnych skladieb. Pochopenie a reprodukcia väčších cyklických foriem. Motorickú a vizuálnu pamäť posilniť o rozvíjanie logickej a najmä sluchovej pamäte. Zvládnutie pasážovej techniky na väčšej ploche. Zväčšovaním rozpätia rúk. Stupnice v rýchlejších tempách, akordy doplnené o veľký rozklad s protipohybom. Rozvoj sluchovej kontroly pri súhre. Pohotová hra z listu.

Záverečná skúška:
podmienka hra naspamäť

1 skladba z obdobia baroka
1 skladba z obdobia klasicizmu
1 skladba z obdobia romantizmu
1 skladba z obdobia hudba 20. a 21. storočia

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre všetky ročníky druhej časti I. stupňa základného štúdia:

CZERNY: op. 261 125 pasážových cvičení
op. 718 Etudy pre ľavú ruku
op. 849 Príprava zručnosti
op. 299 Škola zbehlosti
J. B. DUVERNOY: op. 276 op. 120
S. HELLER: 40 klavírnych etud op. 45; 46; 47
KLEINOVÁ, FISCHEROVÁ, MÜLLEROVÁ: Album etud IV., V.
M. DVOŘÁK: Jazzové klavírne etudy
B.BARTÓK: Deťom, zoš. 1 – 4, 3. – 7.r.
Album pre mládež, r. Dostal, Supraphon 5. – 7.r.
Mikrokozmus, zoš. 1 – 4, EMB 2. – 6.r.
L. v. BEETHOVEN: Bagatelles et Ecossaises, r. Drzewiecki, PWM (6 – II)
Album I, EMB 1971 (6 – II)
14 Bagatelle, výb. z op. 33, 119, 126, Sonatína C dur
J. BRAHMS: Valčíky, op. 39 (7 – II)
C. DEBUSSY: 2 arabesky

Malý pastier
GOLLIWOGG'S CAKE-WALK Černoušek, Taneček panenky
R. M. GLIER: Album klav. skladieb, Muzyka, Moskva 1964 (6-II), Op. 26
E. H. GRIEG: Klavírne kusy
E. H. GRIEG: Lyrické kusy, op. 12, I. zoš. Praha 1958 4-7r.
Norvegische Tänze, Peters 4.-6.r.
E. H. GRIEG: Lyrické skladby op. 30
D. KABALEVSKIJ: Album pre mládež, Supraphon
S. MAJKAPAR: Klavírne skladby, Supraphon 3.-6.r
S. MAJKAPAR: Tri skladby, Muzyka Leningr. 1964 5.-7.r.
Nouvelettes mignones op.8 5.-6.r.
W. A. MOZART: Andante s variáciami F dur
Rondo D dur
S. PROKOFJEV: Album klavírnych skladieb, r. Halská, Moskva 1964 3. – 7. r.
Desať pjes, Muzyka 1975 6. – 7. r.
E. SATIE: Valčíky, Sarabandy
JACK IN THE BOX
Športy a zábavy
D. SCARLATTI: Dve klavírne sonáty (C dur a a moll)
R. SCHUMANN: Detské scény op. 15 (7 – II), Album pre mládež op. 68
B. SMETANA: Vzpomínka na Plzeň, r. Maxián (7 – II) Polky
D. ŠOSTAKOVIČ: 3 fantastické tance, Tance bábik 4. – 6. r.
J. S. BACH: Malé prelúdiá a fugetty, Dvojhlasné invencie

Ciele pre II. stupeň základného štúdia a štúdia pre dospelých

Žiaci rozširujú a upevňujú si technické zručnosti, aplikujú nadobudnuté kompetencie v skupine študijných zameraní hra na klávesových nástrojoch v praxi, rozvíjajú zmysel pre štýlovú interpretáciu, analyzujú a tvorivo riešia problémy vo vyučovacom procese.

1. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 1. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Výber skladieb technického charakteru zameraný na riešenie problémov študovaných prednesov. Žiak zlepšuje koordináciu a aktivitu prstov. Žiak pri interpretácii sa snaží vyvážiť emocionálny a racionálny prístup k skladbám. Žiak interpretuje skladby rôznych foriem, období, štýlov, žánrov a charakteru, pričom	Zdokonaľovanie technických zručností na klavíri- cvičenia, etudy, stupnice, akordické cvičenia. Snaha o prepájanie technických zručností s výrazovými prostriedkami pri interpretácii. Budovanie vlastného repertoáru. Rozvíjanie zmyslu pre štýlovú reprodukciu.

zvyšuje snahu o štýlovú hru, uvedomele používa prvky odlišností jednotlivých období. Žiak sa venuje samoštúdiu. Učí sa formulovať svoje názory na interpretáciu, definovať problémy v hre. Pri hre z listu si dokáže urobiť samostatnú prípravu, učí sa tým predchádzať ťažkostiam. Pri súhre dbá na zvukovú vyváženosť, zvyšuje kvalitu tónu a umocňuje emocionálne prežívanie. Žiak dokáže rozvíjať zmysel pre spoluprácu, umocňuje pozitívnu pracovnú atmosféru. Svoju prácu prezentuje minimálne na dvoch triednych koncertoch.	Rozvíjanie samostatného prístupu k nácviku skladieb. Hrou z listu zlepšovať pohotovosť pri čítaní notového textu. Obohacovanie hudobnej vnímavosti štvorručnou a komornou hrou. Rozvíjanie sociálnych kompetencií vo vzťahu dvoch hráčov a tiež žiak- pedagóg.

2. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 2. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Žiak precvičovaním stupníc, akordických sledov a etud rieši technické problémy študovaných skladieb. Zlepšuje koordináciu a aktivitu prstov, zároveň umocňuje mentálnu pohotovosť, rýchlosť. Žiak pri interpretácii uvedomele používa hudobno-výrazové prostriedky: dynamika, agogika, frázovanie, pedalizácia. Žiak na základe predošlého hudobného štúdia preberá iniciatívu v samostatnosti pri nácviku skladby. Pri hre z listu postupuje podľa pravidiel: zraková a analytická príprava, pohotovosť pri aplikovaní notového textu.	Rozširovanie a upevňovanie technických zručností na klavíri- etudy, stupnice, akordické cvičenia. Snaha o prepájanie technických zručností s výrazovými prostriedkami pri interpretácii. Rozvíjanie samostatného prístupu k nácviku skladieb. Hrou z listu zlepšovať pohotovosť pri čítaní notového textu.

Žiak rozširuje pestrosť repertoáru skladieb o každé štýlové obdobie, hudobnú formu či žáner.	Budovanie osobného repertoáru.
Pri súhre dbá na zvukovú vyváženosť, zvyšuje kvalitu tónu a umocňuje emocionálne prežívanie.	Návyky kolektívnej hry v štvorručnej a komornej hre.
Žiak zdokonaľuje návyky improvizácie.	Rozvíjanie tvorivého potenciálu interpreta.
Žiak prezentuje verejne (minimálne dvakrát ročne) výsledky svojho štúdia na triednom alebo školskom koncerte.	Verejná prezentácia.

3. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 3. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Žiak zdokonaľuje pohotovosť a čistotu hry pri stupniciach, akordických postupoch, etudách a cvičeniach zameraných na riešenie technických problémov študovaných skladieb.	Opakovanie a zdokonaľovanie technicky zvládnutej hry.
Žiak rozširuje hranice tvorivej interpretácie skladieb. Vo výraze používa prvky sebarealizačného cítenia.	Rozvíjanie výrazovo-tvorivého potenciálu pri interpretácii.
Interpretuje skladby s uvedomením a dokáže poskytnúť spätnú väzbu o interpretácii. Formuluje vlastný názor.	Uvedomelá interpretácia skladieb spojená s vlastným ohodnotením sa.
Žiak obohacuje repertoár o obdobia, štýly a žánre. Pri jeho interpretácii poslucháč rozoznáva štýlovú, náladovú, charakterovú a žánrovú rozmanitosť hudobných skladieb.	V danom ročníku si dopĺňa komplexný repertoár, príprava na blížiace sa ukončenie štúdia (v prebiehajúcom alebo budúcom ročníku).
Žiak so záujmom o informačné systémy má možnosť oboznámiť sa s programom elektronického notového zápisu napr. Finale.	Poznatky z oblasti IKT technológií.
Dvojica pracuje nad spoločnou interpretáciou: súhra, hudobno-výrazové	V hre štvorručnej a komornej práca partnerov na spoločnej interpretácii.

prostriedky, rytmicky a technicky plynulá hra, rozvoj sluchovej kontroly. Žiak prezentuje verejne (minimálne dvakrát ročne) výsledky svojho štúdia na triednom alebo školskom koncerte.	

4. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 4. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Žiak zdokonaľuje technické zručnosti hry podľa aktuálnych požiadaviek študovaných skladieb. Žiak analyzuje študované skladby z hľadiska formového, obsahového a interpretačného. Žiak interpretuje skladby s uvedomením, dokáže poskytnúť spätnú väzbu, formuluje vlastný názor. Žiak si buduje osobný repertoár, ktorý zahŕňa skladby rozličných štýlových období, rôzneho charakterového a žánrového zamerania. Žiak so záujmom o informačné systémy má možnosť pracovať s programom elektronického notového zápisu napr. Finale. Žiak interpretuje spolu s iným žiakom štvorručné skladby rôznych hudobných foriem, štýlov, podľa notového zápisu, zodpovedajúce úrovni náročnosti daného ročníka predmetu hra na klavíri. Žiak prezentuje verejne (minimálne dvakrát ročne) výsledky svojho štúdia na triednom alebo školskom koncerte.	Aktualizácia a zdokonaľovanie technických zručností hry na klavíri. Analýza študovaných skladieb z rôznych hľadísk. Uvedomelá interpretácia skladieb spojená s vlastným ohodnotením sa. Doplňanie komplexného osobného repertoáru a príprava na ukončenie štúdia 2.stupňa. Poznatky z oblasti IKT technológií. V štvorručnej a komornej hre aplikovať princípy súhry, pohotovosti a vyváženej interpretácie.

Záverečná skúška:
podmienka hra naspamäť len pre II. stupeň
2 skladby primeranej náročnosti rozličných štýlových období alebo charakterov
1 skladba technického charakteru alebo skladba štvorručná s iným žiakom

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre všetky ročníky II. stupňa základného štúdia a štúdia pre dospelých základnej umeleckej školy:

C. CZERNY: 160 osemtaktových cvičení (výber) op. 821, Etudy pre ľavú ruku op. 399 op. 365, Etudy Škola zbehlosti op. 299
J. N. HUMMEL: Etudy op. 125
M. MOSZKOWSKI: 15 virtuóznych etud op. 72
I. ALBENIZ: Tango op. 165 Španielska suita
J. S. BACH: Dvojhlasné invencie Trojhlasné invencie, 3 prelúdiá z Temperovaného klavíra, Francúzske suity
L. v. BEETHOVEN: Bagately op. 33 119 126 Rondo C dur op. 51, 6 variáci op. 76, Sonáty
J. BRAHMS: Valčíky op. 39
J. CIKKER: Sonatína pre klavír op. 12 č. 1
Klavírne variácie na slovenskú ľudovú pieseň
J. CIKKER: Čo mi deti rozprávali
P. I. ČAJKOVSKIJ: Ročné obdobia
C. DEBUSSY: Detský kútik, Suita Bergmenque, 2 arabesky, Delfské tanečnice, Minstrelovia
Z. FIBICH: Výber z cyklu Nálady, dojmy a upomínky, Malířske studie (5 skladieb) op. 56
E. H. GRIEG: Humoresky op. 6, Z Holbergových čias op. 40, Zo života ľudu op. 19
J. HAYDN: Sonáty (výber)
G. F. HÄNDEL: Ciaccona, Ária s variáciemi Album II., Suita (výber)
F. CHOPIN: Nokturná, Valčíky, Polonézy, Mazurky - výber
D. KARDOŠ: Klavírne skladby op. 27
E. SATIE: Sarabandy Gymnopedie, Gnossienne I.
F. SCHUBERT: Valčíky, Improptus op. 90, Improptus op. 142, Moments musicaux op. 94
F. LISZT: Concolation, Nokturno č. 2, Impromptu Fis dur
R. SCHUMANN: Album pre mládež (výber) op. 68 3 fantastické skladby op. 111, Arabeska op. 18, (Cyklus Romantizmus) Pestré listy op. 99 č. 5, č. 11 Detské scény op. 15, Lístky do pamätníka op. 124
B. SMETANA: Svatební scény, Zo študentského života, Spomienky na Plzeň, Lístky do pamätníka, Valčíky, Polka E dur op. 7, Výber klavírnych skladieb
F. MENDELSSOHN – BARTHOLDY: Piesne bez slov (výber), 3 fantázie a capricciá op. 16 z cyklu Romantizmus, Detské skladby op. 72
W. A. MOZART: Sonáty, Romanca As dur, Rondo D dur, F dur, a mol, Adagio h mol, Sonáty
S. RACHMANINOV: Prelúdium op. 3 č. 2 op. 32 č. 3, Moments musicaux Des dur č. 1 z op. 16

ŠTUDIJNÉ ZAMERANIE ŠTVORRUČNÁ HRA

Charakteristika študijného zamerania

Predmet štvorručná hra, sprievod alebo komorná hra sa vyučuje podľa vzdelávacích štandardov študijného zamerania Hra na klavíri. V priebehu celého štúdia žiak ďalej rozvíja už nadobudnuté schopnosti, zručnosti a znalosti. Štvorručnou hrou rozvíjame princípy

kolektívneho muzicírovania, vzájomnú súhru, výchovu k pohotovosti. Žiak štvorručnou hrou rozvíja hudobno-výrazové prostriedky, ale aj delenie hudobných partov a ich význam pri spoločnej interpretácii.

Ciele študijného zamerania

Žiaci: sa orientujú v druhoch umenia a vedia prijímať umenie, aplikujú nadobudnuté kompetencie v štvorručnej hre, preukazujú schopnosť komunikácie so spoluhráčom, získavajú a správne pracujú s informáciami v oblasti umeleckej inštrumentálnej interpretácii a v oblasti medzipredmetových vzťahov, analyzujú a tvorivo riešia problémy vo vyučovacom procese.

3. ročník 1. časť I. stupeň

Žiaci na konci 3. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Rozlišujú part primo a secondo. Počúvajú sa pri štvorručnej klavírnej hre. Reprodukujú podľa sluchu spoločne s učiteľom jednoduché melódie unisono v rovnom pohybe dvoma rukami na tému ľudovej piesne. Interpretujú spolu s iným žiakom jednoduché štvorručné skladby podľa notového zápisu. Vyjadrujú v štvorručnej interpretácii charakter skladby pomocou základných hudobno-výrazových prostriedkov. Aplikujú základy návykov kolektívneho muzicírovania.	Základné princípy kolektívneho muzicírovania – súhra, výchova k pohotovosti, zosúladenie spoločných činnosti - nástupy, hudobno-výrazové prostriedky. Delenie hudobných partov, ich význam pri spoločnej interpretácii. Počúvanie sa navzájom pri štvorručnej klavírnej hre. Interpretácia jednoduchých štvorručných skladieb podľa notového zápisu s učiteľom, iným žiakom.

4. ročník 1. časť I. stupeň

Žiaci na konci 4. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Rozumejú základným princípom kolektívneho muzicírovania. Definujú part primo a secondo. Kontrolujú sa sluchovo pri štvorručnej klavírnej hre. Interpretujú spolu s iným žiakom štvorručné skladby podľa notového zápisu. Reprodukujú part primo a secondo so zreteľom na primeranú náročnosť partu.	Princípy kolektívneho muzicírovania. Party primo a secondo, ich význam v skladbe. Základy súhry, pohotovosti pri interpretácii štvorručných skladieb. Rozvoj sluchovej kontroly pri štvorručnej klavírnej hre.

Vyjadrujú v štvorručnej interpretácii charakter skladby pomocou základných hudobno-výrazových prostriedkov. Aplikujú základy návykov kolektívneho muzicírovania.	Naštudovanie a interpretácia spolu s iným žiakom - štvorručné skladby podľa notového zápisu. Naštudovanie a interpretácia partu primo a secondo so zreteľom na primeranú náročnosť partu v klavírnych skladbách. Aplikácia základných hudobno-výrazových prostriedkov pri interpretácii rôznych štvorručných klavírnych skladieb.

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre všetky ročníky prvej časti I. stupňa základného štúdia:

Album čtyřručních skladeb starých českých mistrů
A. S. ARENSKIJ: Šest dětských skladeb, op. 34, 3. – 5. r.
Z. BARTOŠ: Malý oznamovateľ, 1. – 3. r.
L. v. BEETHOVEN: Tänze
K. BENDL: Z dětského světa,
I. BERKOVIČ: Čtyřruční skladby pro klavír, op. 30
DIBÁK: Arabesky
M. DLOUHÝ: Čtyřruční skladbičky pro všední den
J . J. GARSCIA: Hrajme štvorručne
J. GARSCIA: Malá suita op. 16 pre 2 klavíry
E. H. GRIEG: Norvegische Tänze
HRADECKÝ: Džezové kousky
HURNÍK: Čtyřruční hra
I. HURNÍK: Valčíky
KABALEVSKIJ: Album fortepiannych pies,
V. LEJSEK: Zahrajme si
M. MOYZES: Malým deťom

Poznámka:

Odklad alebo oslobodenie od vyučovacej hodiny komorná hra je žiakom povolená v prípade, ak o to písomne požiadal ich zákonný zástupca.

1. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 1. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Definujú a rozpoznajú part primo a secondo. Analyzujú part primo a secondo v študovanej skladbe.	Princípy kolektívneho muzicírovania. Part primo a secondo.

Definujú a chápu úlohu a význam partu primo a secondo v študovanej skladbe. Počúvajú sa pri štvorručnej klavírnej hre. Chápu princípy súhry, pohotovosti pri interpretácii štvorručných skladieb. Interpretujú spolu s učiteľom part primo podľa notového zápisu – ľudová pieseň v úprave skladateľa zodpovedajúca úrovni náročnosti daného ročníka predmetu Hra na klavíri. Interpretujú spolu s iným žiakom štvorručné skladby rôznych hudobných foriem podľa notového zápisu zodpovedajúcich úrovni náročnosti daného ročníka predmetu hra na klavíri. Interpretujú part primo a secondo v štvorručných skladbách zodpovedajúcich úrovni náročnosti daného ročníka predmetu Hra na klavíri.	Úloha a význam partu primo a secondo v študovanej skladbe. Rozvoj sluchovej kontroly pri štvorručnej klavírnej hre. Spoločná interpretácia s učiteľom partu primo podľa notového zápisu – ľudová pieseň v úprave skladateľa, zodpovedajúca úrovni náročnosti daného ročníka predmetu hra na klavíri. Spoločná interpretácia s iným žiakom - štvorručné skladby podľa notového zápisu, zodpovedajúce úrovni náročnosti daného ročníka predmetu hra na klavíri. Interpretácia partu primo a secondo v štvorručných skladbách, zodpovedajúcich úrovni náročnosti daného ročníka predmetu hra na klavíri. Možnosti použitia hudobno-výrazových prostriedkov, zodpovedajúcich rozsahu učiva daného ročníka predmetu hra na klavíri.

2. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 2. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Vysvetlia význam partu primo a secondo. Analyzujú part primo a secondo v študovanej skladbe. Chápu úlohu partu primo a secondo v študovanej skladbe. Počúvajú sa pri štvorručnej klavírnej hre. chápu princípy súhry, pohotovosti pri interpretácii štvorručných skladieb.	Princípy kolektívneho muzicírovania. Part primo a secondo. Rozbor partu primo a secondo v študovanej skladbe. Úloha a význam partu primo a secondo v študovanej skladbe. Rozvoj sluchovej kontroly pri štvorručnej klavírnej hre.

Interpretujú spolu s učiteľom part primo podľa notového zápisu – ľudová pieseň v úprave skladateľa, zodpovedajúca úrovni náročnosti daného ročníka predmetu Hra na klavíri. Interpretujú spolu s iným žiakom štvorručné skladby rôznych hudobných foriem podľa notového zápisu, zodpovedajúcich úrovni náročnosti daného ročníka predmetu Hra na klavíri. Interpretujú striedavo part primo a secondo v štvorručných skladbách, zodpovedajúcich úrovni náročnosti daného ročníka predmetu Hra na klavíri. Vyjadrujú v štvorručnej interpretácii charakter skladby pomocou hudobno-výrazových prostriedkov, zodpovedajúcich rozsahu učiva daného ročníka predmetu Hra na klavíri.	Princípy súhry, pohotovosti pri interpretácii štvorručných skladieb. Spoločná interpretácia s učiteľom partu primo podľa notového zápisu – ľudová pieseň v úprave skladateľa, zodpovedajúca úrovni náročnosti daného ročníka predmetu hra na klavíri. Spoločná interpretácia s iným žiakom - štvorručné skladby rôznych hudobných foriem podľa notového zápisu, zodpovedajúcich úrovni náročnosti daného ročníka predmetu hra na klavíri. Naštudovanie a interpretácia partu primo a secondo v štvorručných skladbách, zodpovedajúcich úrovni náročnosti daného ročníka predmetu hra na klavíri. Použitie v štvorručnej interpretácii hudobno-výrazových prostriedkov, zodpovedajúcich rozsahu učiva daného ročníka predmetu hra na klavíri.

3. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 3. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Rozumejú princípom kolektívneho muzicírovania. Definujú úlohu a význam partu primo a secondo v študovanej skladbe. Kontrolujú sluchové vnímanie skladieb v štvorručnej klavírnej hre. Aplikujú princípy súhry, pohotovosti pri interpretácii štvorručných skladieb. Interpretujú spoločne s učiteľom part primo alebo secondo podľa notového zápisu – ľudová pieseň v úprave skladateľa,	Princípy kolektívneho muzicírovania. Delenie partov v štvorručnej klavírnej hre. Úloha a význam partu primo a secondo v študovanej skladbe. Rozvoj sluchovej kontroly v štvorručnej klavírnej hre. Princípy súhry, pohotovosti pri interpretácii štvorručných skladieb. Naštudovanie a spoločná interpretácia s učiteľom partu primo alebo secondo podľa notového zápisu – ľudová pieseň v úprave

zodpovedajúca úrovni náročnosti daného ročníka predmetu Hra na klavíri. Interpretujú spoločne s iným žiakom štvorručné skladby rôznych hudobných foriem podľa notového zápisu, zodpovedajúce úrovni náročnosti daného ročníka predmetu Hra na klavíri. Používajú v štvorručnej interpretácii hudobno-výrazové prostriedky, zodpovedajúce rozsahu učiva daného ročníka predmetu Hra na klavíri.	skladateľa, zodpovedajúca úrovni náročnosti daného ročníka predmetu hra na klavíri. Naštudovanie a spoločná interpretácia štvorručných skladieb rôznych hudobných foriem s iným žiakom podľa notového zápisu, zodpovedajúcich úrovni náročnosti daného ročníka predmetu hra na klavíri. Používanie hudobno-výrazových prostriedkov pri štvorručnej interpretácii skladieb, zodpovedajúcich rozsahu učiva daného ročníka predmetu hra na klavíri. Sluchová kontrola pri komornej hre.

4. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 4. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Rozumejú princípom kolektívneho muzicírovania. Definujú delenie partov v štvorručnej klavírnej hre. Analyzujú úlohu a význam partu primo a secondo v študovanej skladbe. Kontrolujú sluchové vnímanie skladieb pri interpretácii štvorručných klavírnych skladieb. Aplikujú princípy súhry, pohotovosti pri interpretácii štvorručných skladieb. Interpretujú spoločne s učiteľom part primo alebo secondo podľa notového zápisu – ľudové piesne v úprave skladateľa zodpovedajúce úrovni náročnosti daného ročníka predmetu Hra na klavíri.	Princípy kolektívneho muzicírovania. Delenie partov v štvorručnej klavírnej hre. Úloha a význam partu primo a secondo v študovanej skladbe. Sluchová kontrola pri interpretácii štvorručných klavírnych skladieb. Princípy súhry, pohotovosti pri interpretácii štvorručných skladieb. Spoločná interpretácia s učiteľom partu primo alebo secondo podľa notového zápisu – ľudové piesne v úprave skladateľa, zodpovedajúce úrovni náročnosti daného ročníka predmetu hra na klavíri. Interpretácia s iným žiakom štvorručných skladieb rôznych hudobných foriem podľa notového zápisu, zodpovedajúcich úrovni náročnosti daného ročníka predmetu hra na klavíri. Hudobno-výrazové prostriedky, zodpovedajúce rozsahu učiva daného ročníka predmetu hra na klavíri. Sluchová kontrola súhry pri komornej hre.

Interpretujú podľa notového zápisu spoločne s iným žiakom štvorručné skladby rôznych hudobných foriem, zodpovedajúce úrovni náročnosti daného ročníka predmetu Hra na klavíri. Navrhujú a používajú v štvorručnej interpretácii hudobno-výrazové prostriedky zodpovedajúce rozsahu učiva daného ročníka predmetu Hra na klavíri.	

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre všetky ročníky druhej časti I. stupňa základného štúdia:

A. ARENSKIJ: Detská suita, Šesť detskich pjes, op. 34, Fuga, valčík, nokturno op. 33
J. Ch. BACH: Duet č. 2
L. v. BEETHOVEN: Tänze
J. BRAHMS: valčíky
A. P. BORODIN: Polka
M. CLEMENTI: Sonáta č. 1, Es dur
Desať skladieb pre štvorručnú hru na klavíri, r. Macudzinski
A. DIABELLI: Jungendgreuden (Radosti mládí) op. 163, Sonáty, op. 32, 33, 37, 38, 73
I. DIBÁK: Arabesky
M. DLOUHÝ: Čtyřruční skladbičky pro všedný den
A. DVOŘÁK: Slovanské tance - výber, Valčíky op. 54
Z. FIBICH: Sonáta B dur, op. 28
J. GARSCIA: Suita
A. GREČANINOV: Sarabanda, Gavota
E. H. GRIEG: Peer Gynt, Suite I, op. 46
I. HURNÍK: Valčíky, Škola čtyřruční hry
A. CHAČATURJAN: Valčík z maškarády
L. JANÁČEK: Národní tance na Moravě
J. JEŽEK: Bugatti step (štvor. klavír)
F. KUHLAU: Sonatinen, op.44
S. MAJKAPAR: Prvé kroky
M. MOSZKOWSKI: Neue Spanische Tänze, op. 65
W. A. MOZART: Leichte Sonatinen,
S. PROKOFIEV: Sceny i tance z baletu Romeo a Júlia
S. PROKOFIEV: Vlak (pre dva klavíry)
S. RACHMANINOV: valčík pre 6 rúk
F. SCHUBERT: Samtliche Tänze č. 719
R. SCHUMANN: Der Kinderball, op. 130
K. SLAVICKÝ: Suita pro klavír na čtyři ruce
B.SMETANA: Rondo C dur pre 2 klavíry
M. VILEC: Z brehov Dunaja, Sonatíny č. 1,2,3, Rozhovory pri klavíri
S. VORLOVÁ: Veselé intervaly, Panton 1.-7.r.
C. M. WEBER: Šesť štvorručných skladieb, op. 3, 10, 60

Poznámka:

Odklad alebo oslobodenie od vyučovacej hodiny komorná hra je žiakom povolená v prípade, ak o to písomne požiadal ich zákonný zástupca.

OBLIGÁTNY NÁSTROJ HRA NA KLAVÍRI

Ciele pre 1. časť I. stupňa základného štúdia

Žiaci:

- sa orientujú v druhoch umenia a vedia prijímať umenie,
- aplikujú nadobudnuté kompetencie v hre na klavíri
- preukazujú schopnosť komunikácie
- získavajú a správne pracujú s informáciami v oblasti umeleckej inštrumentálnej interpretácii a v oblasti medzipredmetových vzťahov
- analyzujú a tvorivo riešia problémy vo vyučovacom procese

1. ročník 1. časť I. stupeň

Žiaci na konci 1. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Aplikujú základy správneho používania hracieho aparátu pri hre na nástroji. Získajú správne návyky prstokladov. Definujú noty, hodnoty nôt, pomlčiek a označenia hudobno-výrazových prostriedkov v notovom texte v študovanej skladbe.	Uvoľnenie hracieho aparátu a osvojenie si správneho spôsobu jeho používania, koordinácia rúk a nôh. Budovanie a postupné rozširovanie spôsobu hry a úderovej gramotnosti (non legato). Orientácia na klaviatúre. Notopis (v husľovom kľúči: g - g2, v basovom: c - g1), hodnoty nôt, pomlčiek, poznatky o hudobno-výrazových prostriedkoch.

2. ročník 1. časť I. stupeň

Žiaci na konci 2. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Aplikujú základy správneho používania hracieho aparátu pri hre na nástroji.	Utvrdzovanie správneho spôsobu používania hracieho aparátu a koordinácie rúk a nôh. Technické cvičenia: vhodné prstové a iné cvičenia z klavírnych škôl.

Používajú správny prstoklad pri interpretácii skladieb (aj podkladanie a nadkladanie palca). Aplikujú poznatky z oblasti frázovania.	Spôsoby hry: non legato, legato, staccato, portamento, kantiléna v obidvoch rukách.

3. ročník 1. časť I. stupeň

Žiaci na konci 3. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Používajú správne sedenie, resp. státie, postavenie rúk. Zvládnu hru durových stupníc s # a s b cez dve oktávy v rovnom pohybe v súlade s obsahovými štandardmi. Zvládnu hru tonického kvintakordu s obratmi spolu + malý rozklad zvlášť. Aplikujú spôsoby hry v klavírnej interpretácii: tenuto, legato, staccato. Pracujú správne s kvalitou tvorby tónu a jeho intenzitou primerane danému ročníku. Používajú správne predpísaný prstoklad v skladbe. Interpretujú vybrané skladby.	Cvičenia na správne používanie hracieho aparátu, zväčšovanie rozpätia ruky. Hra stupníc. Hra akordov: tonický kvintakord s obratmi spolu + malý rozklad zvlášť. Skladby etudového charakteru kratšieho rozsahu zamerané na riešenie rôznych technických problémov. Práca na kvalite tvorby tónu a jeho intenzite. Systematický nácvik hudobného materiálu. Základy používania pedálu.

4. ročník 1. časť I. stupeň

Žiaci na konci 4. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Používajú správne sedenie za klavírom, postavenie rúk. Zvládnu hru durových stupníc s # a s b cez dve oktávy v rovnom pohybe a protipohybe.	Práca s technikou na základe zvukovej predstavy, pri ktorej sa koordinujú pohybové reakcie - rozvíja sa hrací aparát dieťaťa.

Zvládnu hru molových stupníc harmonických. Zvládnu hru tonického kvintakordu s obratmi. Dokážu frázovať dlhšie melodické celky. Používajú správne predpísaný prstoklad v skladbe.	Zvládnutie durových stupníc poznámka: podľa individuálnych schopností žiaka). Molové stupnice (poznámka: podľa individuálnych schopností žiaka). Hra akordov: tonický kvintakord s obratmi spolu + malý rozklad zvlášť. Skladby etudového charakteru kratšieho rozsahu zamerané na riešenie rôznych technických problémov. Návyky správneho prstokladu.

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre všetky ročníky prvej časti I. stupňa základného štúdia:

Z. BÖHMOVÁ, A. GRÜNFELDOVÁ, A. SARAUER: Klavírní škola pro začátečníky
F. EMONTS: Europäische Klavierschule Band I.
V. LICHNEROVÁ, A. V. LICHNEROVÁ: Eniky, Beniky
Z. JANŽUROVÁ, M. BOROVÁ: Nová klavírní škola I.diel
J. MAŠINDA: Klavírna čítanka
J. THOMPSON: The Easiest piano cours

Ciele pre 2. časť I. stupňa základného štúdia

Žiaci:

- sa orientujú v jednotlivých štýlových obdobiach
- aplikujú nadobudnuté kompetencie
- získavajú a správne využívajú štýlové prvky interpretácie a hudobné formy
- analyzujú a tvorivo riešia problémy vo vyučovacom procese

1. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 1. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Dokážu uvedomele a samostatne pracovať s melodickou líniou zvládnu základnú techniku nástroja.	Koordinácia oboch rúk a technická zručnosť: osamostatňovanie funkcie pravej a ľavej ruku. Legato v tempe: vyrovnanie.

Dokážu efektívne pracovať s hudobnou a sluchovou predstavou. Počúvajú sa pri hre. Dokážu správne frázovať dlhšie melodické útvary a charakterovo stvárniť skladbu.	Sluchovo-hudobná predstava: rozvíjanie. Uvedomovanie si svojich rozvojových možností, akceptovanie spätnej väzby. Zmysel pre rozlišovanie charakteru skladieb podľa obsahu, nálady a tempa: formovanie.

2. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 2. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Rozumejú umeleckej a technickej zložke interpretácie študovaných skladieb. Dokážu efektívne pracovať s hudobnou a sluchovou predstavou. Ovládajú hru durových a molových stupníc (harmonických a melodických). Rozpoznajú základné harmonické funkcie, vedia ich analyzovať. Interpretujú skladby rôznych štýlových období.	Rozvíjanie a zdokonaľovanie vedomostí a zručností nadobudnutých v predchádzajúcom štúdiu. Rozvíjanie umeleckej a technickej zložky interpretácie študovaných skladieb. Durové a molové stupnice v primeranom tempe, počet: podľa individuálnych predpokladov žiaka. Hra ľudových piesní podľa sluchu. Zvládnutie skladieb: tance, menuety, fughetty a pod., prednesové skladby rôzneho charakteru a štýlu.

3. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 3. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Dokážu samostatne, správne, dostatočne a efektívne pracovať na vokálnych skladbách. Rozpoznajú hudobnú formu skladby, jej štruktúru, jednotlivé časti. Zvládnu interpretáciu skladieb, dokážu sami naštudovať jednoduché skladby.	Vedomosti a zručnosti nadobudnuté v predchádzajúcom štúdiu: rozvíjanie a zdokonaľovanie. Hudobná forma skladby, jej štruktúra, analýza jednotlivých častí. prednesové skladby rôzneho charakteru, obdobia a štýlu: klasické, moderné.

Improvizujú.	Samostatná a efektívna práca na daných skladbách.

4. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 4. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Dokážu samostatne, správne, dostatočne a efektívne pracovať na skladbách daného ročníka. Pracujú správne s hudobnou frázou skladby, Rozpoznajú hudobnú formu skladby, jej štruktúru, jednotlivé časti. Zvládnu interpretáciu skladieb: polyfonické skladby náročnejšieho charakteru, prednesové skladby rôzneho charakteru, obdobia a štýlu: klasické, moderné. Aplikujú základy tvorby harmonického sprievodu.	Vedomosti a zručnosti nadobudnuté v predchádzajúcom štúdiu: rozvíjanie a zdokonaľovanie. Presná artikulácia skladieb z hľadiska umeleckého a technického. Hudobná forma skladby, jej štruktúra, analýza jednotlivých častí. Interpretácia skladieb z hľadiska štýlových období. Harmonické cítenie.

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre všetky ročníky druhej časti I. stupňa základného štúdia:

C. CZERNY: , op. 261
S. HELLER: 40 klavírnych etud op.46
P. I. ČAJKOVSKIJ: Album pre mládež, op. 39
D. KABALEVSKIJ: Vybrané skladby pro deti, op. 27
Mladý MOZART pre mladých klaviristov
L. DUSÍK: Sonatíny, op. 20
B. BARTÓK: Album pre mládež
E. HRADECKÝ: Malé jazzové album
J. S. BACH: Knižočka skladieb pre A. M. Bachovú
R. SCHUMANN: Album pre mládež, op. 68

Ciele pre II. stupeň základného štúdia

Žiaci:

- rozširujú a upevňujú si technické zručnosti
- aplikujú nadobudnuté kompetencie
- rozvíjajú zmysel pre štýlovú interpretáciu a rozvíjajú sluchovo-motorické zručnosti
- analyzujú a tvorivo riešia problémy vo vyučovacom procese

1. ročník II. stupeň

Žiaci na konci 1. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Zdokonaľujú návyky hudobno-interpretačných prostriedkov. Interpretujú prednesové skladby rôzneho charakteru primeranej náročnosti. Zdokonaľujú harmonickú vyváženosť medzi sluchovou a motorickou stránkou. Aplikujú princípy tvorby sprievodu pri hre podľa akordických značiek.	Rozvíjanie zručností nadobudnutých v predošlom štúdiu. Interpretácia skladieb rôzneho charakteru a štýlu. Rozvíjanie sluchovo-motorických zručností. Hra ľudových piesní, improvizácia.

2. ročník II. stupeň

Žiaci na konci 2. ročníka II. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Zdokonaľujú štýlovú interpretáciu po technickej a výrazovej stránke. Demonštrujú hudobno-teoretické vedomosti s predchádzajúcich ročníkov. Aplikujú princípy tvorby sprievodu pri hre podľa akordických značiek.	Interpretácia skladieb primeranej náročnosti. Samostatné transponovanie jednoduchých melodických útvarov. Tvorba sprievodu podľa akordických značiek.

3. ročník II. stupeň

Žiaci na konci 3. ročníka II. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Interpretujú skladby rôzneho technického zamerania na väčších plochách a v rýchlejších tempách. Venujú pozornosť kultivovanému hudobno-interpretačnému prejavu. Preukážu základy improvizácie. Zahrajú ľudové piesne podľa sluchu s použitím základných harmonických funkcií.	Rozvíjanie technických zručností. Kultivovanie hudobno-interpretačných výrazových prostriedkov. Využívanie hudobno-teoretických poznatkov. Tvorba sprievodu podľa akordických značiek.

4. ročník II. stupeň

Žiaci na konci 4. ročníka II. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Systematizujú hudobno-teoretické vedomosti z predchádzajúcich ročníkov. Interpretujú klavírne skladby a vokálne sprievody rôznych štýlov - transponujú samostatne jednoduché melodické útvary. Žiak vie zahrať jednoduchý sprievod k piesni s použitím základných a vedľajších harmonických funkcií.	Systematizácia a rozvíjanie hudobno-teoretických vedomostí z predchádzajúcich ročníkov. Interpretácia klavírnych skladieb a vokálnych sprievodov zodpovedajúcich technickým a interpretačným požiadavkám jednotlivých žiakov. Tvorba sprievodov.

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre všetky ročníky II. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

S. HELLER: 40 klavírnych etud op.47
M. DVOŘÁK: Jazzové klavírne etudy
J. S. BACH: Malé prelúdia a fugetty
D. SCARLATTI: Starý majstri deťom
E.H.GRIEG: Lyrické skladby
R. SCHUMANN: Album pre mládež, op. 68
D. KARDOŠ: Bagately
S. PROKOFJEV: Album klav. Skladieb

ŠTUDIJNÉ ZAMERANIE HRA NA ORGANE

Charakteristika študijného zamerania

Hra na organe pre II. stupeň základného štúdia a ŠPD na ZUŠ umožňuje získať a zdokonaľovať technické schopnosti hry na nástroji bez obmedzenia veku a zároveň rozvíja aktívne pestovanie hudobnej kultúry a hudobného vkusu.
Obsah učiva predmetu hra na organe pre II. stupeň základného štúdia a ŠPD je potrebné rozčleniť na 2 oblasti.
1. oblasť: Pre žiakov, ktorí majú ukončený I. stupeň ZUŠ hru na klavíri, keyboarde a majú osvojené všetky kompetencie z tohto stupňa vzdelávania. Pre nich je potrebné pokračovať v štúdiu II. stupňa, rozvíjať ich doteraz získané technicko-interpretačné schopnosti a znalosti. Táto oblasť vychováva nielen aktívneho liturgického organistu, ale umožňuje žiakovi hlbšie načrieť do problematiky koncertnej hry na organe s možnosťou byť samostatne koncertne činným organistom s možnosťou pokračovať v štúdiu hry na organe na konzervatóriu a vysokej škole.
2. oblasť: Pre začiatočníkov, prevažne samoukov a amatérskych organistov už pôsobiacich vo farnostiach. Po zvážení ich návykov a predpokladov je potrebné zvoliť postupnosť krokov a individuálnym plánom prispôsobiť obsah učiva ich technickej úrovni, spôsobilosti, záujmom a individuálnym predpokladom žiaka.

Podstatné je naučiť žiaka, akým spôsobom treba pristupovať k riešeniu technicko-interpretačných problémov a tým mu pomôcť vytvoriť si svoj vlastný názor, svoje vlastné interpretačné postupy. Žiaci tejto oblasti sú pod odborným vedením pripravení byť aktívnymi a kvalitnými liturgickými organistami s cieľom zvládnuť základnú literatúru určenú k liturgii príp. ľahké koncertné skladby.
V procese výučby sa žiaci oboznamujú:

- s praktickou hrou na píšťalovom organe,
- so stavbou klasických píšťalových organov,
- s podstatou zložitých technických daností nástroja,
- s výrazovými vlastnosťami klasického aj digitálneho organu,
- so základmi improvizácie,
- s používaním registrov – registrovaním.

Požiadavkou na prijatie na štúdium je absolvovanie I. alebo II. stupňa základného štúdia v študijnom zameraní Hra na klavíri, Hra na keyboarde alebo Hra na akordeóne. V prípade záujmu žiaka o druhú oblasť študijného zamerania hra na organe popísanú v stati charakteristika študijného zamerania je potrebné absolvovanie aspoň štvrtého ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia v hre na klavíri, hre na keyboarde alebo v hre na akordeóne.

Ciele študijného zamerania

Študijné zameranie hra na organe má poskytovať žiakom základy odborného vzdelania v oblasti liturgickej a koncertnej hry na organe. Vychovávať poslucháča hudby i aktívneho hudobníka, ktorému je organová a duchovná hudba životnou potrebou. Úlohou študijného zamerania.
Hra na organe je rozvíjať všeobecné ciele hudobného odboru tak, aby žiak vedel:

- komunikovať a vyjadrovať myšlienky a názory v súlade s mravnými zásadami v duchu evanjelia,
- orientovať sa vo svete duchovnej kultúry a sakrálneho umenia,
- pracovať s informáciami získanými z diel inšpirovaných evanjeliovými príbehmi,

- esteticky vnímať vyšší princíp duchovnej hudby,
- jemu vlastným spôsobom tvoriť artefakty a realizovať nápady v oblasti organovej hudby, duchovnej kultúry a sakrálneho umenia,
- rozvíjať osobitosť prejavov žiaka a kreatívne myslenie,
- využívať svoje schopnosti a aplikovať získané vedomosti s cieľom porozumieť, dotvoriť a prezentovať umelecké dielo.

Profil absolventa II. stupňa základného štúdia

Predstavuje odbornú vzdelanosť, ako komplex kompetencií, schopností, hodnotových postojov, osobných čŕt a všeobecnú vzdelanosť, ktoré jednotlivcovi umožňujú poznávať, konať, hodnotiť a dorozumievať sa i porozumieť.

Po ukončení II. stupňa základného štúdia a štúdia pre dospelých má žiak upevnené a osvojené základy kultúrnej gramotnosti. Získal základy pre osvojenie účinných techník (celoživotného) učenia sa a pre rozvíjanie kompetencií. Váži si seba aj druhých ľudí, je spôsobilý ústretovo komunikovať a spolupracovať, je vnímavý k potrebám iných. Používa odborný jazyk, prostredníctvom ktorého komunikuje v oblasti umenia.

Absolventi študijného zamerania hra na organe sú odborne teoreticky a prakticky pripravení na vykonávanie odborných profesií súvisiacich s úlohou cirkevného a koncertného organistu. Môžu vykonávať funkciu regenschori v chrámoch ako liturgickí a koncertní organisti so schopnosťou interpretácie organovej literatúry a improvizácie. Môžu zároveň pôsobiť ako odborníci v oblasti organovej hry pri cirkevných inštitúciách.

Výučba smeruje k tomu, aby žiak (aktívny organista) vo svojom praktickom pôsobení bol ústretový, chápavý, nešíril nepokoj a konflikty, vedel správne argumentovať v danej situácii, vedel sa presadiť a primerane chápať svoje odborné hodnoty a postavenie. Bol schopný vhodne usmerňovať a radiť iným, no bol aj schopný prijať dobre mienenú kritiku a vedel sa správne ohodnotiť. Po skončení tohto štúdia žiak je schopný pokračovať v ďalšom štúdiu na konzervatóriu a vysokých školách, zodpovedajúcom jeho osvojeným kompetenciám.

Absolvent študijného zamerania hra na organe má vedieť:

- používať odbornú terminológiu týkajúcu sa študijného zamerania, vyjadriť a zdôvodniť svoj názor a postoj,
- uplatniť osvojené kompetencie vo svojom praktickom pôsobení,
- pracovať s digitálnymi technológiami s cieľom porovnať s prihliadnutím na notový zápis rôznu technickú náročnosť a štýlovú rozdielnosť skladieb,
- po osvojení technických a výrazových problémov hry na organe vytvoriť svoje vlastné postupy pri študovaní nových skladieb,
- samostatne a zmysluplne vyriešiť technické problémy študovaných skladieb (vytvoriť prstoklad, vybrať vhodnú aplikatúru, zvládnuť artikuláciu, rytmické a agogické zadelenie skladby, precízne prečítať notový zápis, zvoliť správnu registráciu, vkusne zvoliť manuálové zmeny, pochopiť formu skladby a jej obsah),
- dokáže pripraviť a interpretovať jednoduchú improvizáciu na chorál,
- učí sa byť kvalitným liturgickým hráčom a vysporiada sa s úlohami, ktoré sú počas liturgie na neho kladené.

Ciele pre II. stupeň základného štúdia

Žiaci:

- sa orientujú v druhoch umenia a vedia prijímať umenie,
- aplikujú nadobudnuté kompetencie v skupine študijných zameraní hra na klávesových nástrojoch v praxi,
- preukazujú schopnosť komunikácie v umeleckej oblasti,
- získavajú a správne pracujú s informáciami v oblasti umeleckej inštrumentálnej interpretácii a v oblasti medzipredmetových vzťahov,
- analyzujú a tvorivo riešia problémy vo vyučovacom procese.

1. ročník II. stupeň

Žiaci na konci 1. ročníka II. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Synchrónna hra manuálu a pedálu, hrá pedálové stupnice cez 2 oktávy, veľký rozklad.	Prehlbovanie manuálovej a pedálovej techniky, pedálové stupnice.
Ovláda artikulačné prvky a artikulačné pravidlá, odlišuje charakter jednotlivých tónov.	Dôslednosť, zreteľnosť a čistota realizovania artikulácie v skladbách.
Dokáže identifikovať, označiť prízvučné a neprízvučné doby v jednotlivých taktoch.	Technické stvárnenie prízvuku na organe, rytmický akcent a jeho význam.
Ovláda základné druhy registrácií a ich použitie v organových skladbách a pri cvičení.	Základné pravidlá registrácie, zásady spájania jednotlivých registrov.
Ovláda základné ornamentálne znaky.	
Žiak prezentuje verejne (minimálne dvakrát ročne) výsledky svojho štúdia na triednom alebo školskom koncerte.	Orientácia v rôznych typoch ozdôb, základné symboly ornamentiky.

2. ročník II. stupeň

Žiaci na konci 2. ročníka II. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Samostatne dokáže zvoliť vhodné technické prvky hry.	Upevňovanie reflexívnych pohybov rúk a nôh. Etablovaná precízna prstovo-úderová technika.
Ovláda pravidlá, zákonitosti a základné zásady používania ritardanda a acceleranda, používa plynulú melodickú agogiku.	

Používa registrácie typické pre autora a krajinu, z ktorej pochádza skladba. Ovláda zložitejšie ornamentálne prvky a hru melodických ozdôb v skladbách J. S. Bacha. Žiak prezentuje verejne (minimálne dvakrát ročne) výsledky svojho štúdia na triednom alebo školskom koncerte.	Identifikácia fráz v notovom texte, technické zvládnutie agogických prostriedkov ritardanda a acceleranda. Poznanie zásad registračnej praxe v rôznych obdobiach a krajinách. Hra zložitejších melodických ozdôb, ornamentika v období baroka.

3. ročník II. stupeň

Žiaci na konci 3. ročníka II. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Samostatnosť pri voľbe technických prvkov hry. Dokáže aplikovať artikulačné rozdiely v jednotlivých hlasoch. Ovláda pravidlá, zákonitosti a základné zásady používania ritardanda a acceleranda. Používa registre a zostavy typické pre autora a krajinu, z ktorej pochádza skladba. Ovláda ornamentálne prvky a ozdobovanie v rôznych skladbách. Žiak prezentuje verejne (minimálne dvakrát ročne) výsledky svojho štúdia na triednom alebo školskom koncerte.	Plynulé a fixované reflexívne pohyby rúk a nôh. Etablovaná prstovo-úderová kvalita. Zvládnutie rozdielností jednotlivých druhov artikulácií a identifikácia fráz v jednotlivých skladbách. Technické zvládnutie agogických prostriedkov. Poznanie zásad registračnej praxe v rôznych obdobiach a krajinách. Hra zložitejších melodických ozdôb.

4. ročník II. stupeň

Žiaci na konci 4. ročníka II. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Ovláda a správne používa rôzne technické prvky hry.	Plynulé pohyby rúk a nôh. Precízna prstovo-úderová kvalita.

Jasne a dôkladne aplikuje artikulačné rozdielnosti v jednotlivých hlasoch. Používa plynulú melodickú agogiku. Ovláda a používa štýlové a charakteristické registrácie. Ovláda zásady ozdobovania prevažne v dielach starých majstrov. Žiak prezentuje verejne (minimálne dvakrát ročne) výsledky svojho štúdia na triednom alebo školskom koncerte.	Zvládnutie rozdielností jednotlivých druhov artikulácií a identifikácia fráz v notách. Technické zvládnutie agogických prostriedkov ritardanda a acceleranda. Poznanie zásad registračnej praxe v rôznych obdobiach a krajinách. Hra zložitejších melodických ozdôb.

Záverečná skúška:
2 skladby rôznych štýlových období

J. S. Bach: 8 malých prelúdií a fúg
C. Franck: Skladby stredne obťažné
J. S. Bach: Skladby stredne obťažné
J. S .Bach: Chorálové predohry
Skladby starých majstrov

ŠTUDIJNÉ ZAMERANIE HRA NA AKORDEÓNE

Charakteristika študijného zamerania

Akordeón je hudobný nástroj, ktorý zaraďujeme medzi idiofonické aerofóny. Na základných umeleckých školách na Slovensku používame vo vyučovacej praxi hry na akordeóne tieto typy nástrojov:

klávesový akordeón so štandardným manuálom v ľavej ruke,

gombíkový akordeón so štandardným manuálom v ľavej ruke,

gombíkový akordeón so štandardným a melodickým manuálom v ľavej ruke.

Odlišné je aj usporiadanie gombíkov v diskante akordeónu B – systém a C- systém, alebo v melodickom manuáli ľavej ruky od nízkych tónov po vysoké a opačne (prepínanie za pomoci convertora). Napriek uvedeným rôznorodostiam má akordeón dispozíciu plastickej hry, farebnej rôznorodosti, dynamickej expresívnosti, čo je predpokladom pre bohaté interpretačné umenie v sólovej, komornej, súborovej a orchestrálnej hre. V záujme sebazáchovy hry na akordeóne by mal na každej ZUŠ, kde sa vyučuje hra na akordeóne, existovať akordeónový orchester.

Ciele študijného zamerania

Cieľom predmetu hra na akordeóne je vytvoriť u žiaka osobný vzťah k akordeónu a prostredníctvom neho aj vzťah k hudbe. Aby sme dosiahli tieto ciele, treba rozvíjať najmä:

oboznamovanie sa s technikou hry na akordeóne,

rozvíjanie notovej orientácie, sluchovej pohotovosti a muzikálneho cítenia u žiaka,

využívanie hry na melodických basoch, hru na gombíkovom akordeóne a skupinovú hru – komorná, súborová a orchestrálna hra, okrem tradičného vyučovania hry na klávesovom akordeóne so štandardnými basmi,

formovanie osobnosti žiaka, jeho emocionálny obzor, hudobný vkus a jeho vlastné vyjadrenie, aby osvojené kompetencie využíval ako prostriedok na sebavyjadrenie a komunikáciu,

orientovanie žiaka podľa jeho schopností na amatérsku hudobnú prax, alebo na ďalšie štúdium na vyššom type umeleckého vzdelávania.

Profil absolventa 1. časti I. stupňa základného štúdia

Absolvent prvej časti I. stupňa základného štúdia si osvojil základnú hudobnú gramotnosť a odbornú terminológiu, nadobudol správne základné návyky pri sedení a ovládaní hracieho aparátu, manipulácie s nástrojom a získal samostatnosť pri cvičení. Dosiahol taký stupeň zdravého sebavedomia, že dokáže pracovať s hudobným materiálom a svoj hudobný názor vyjadruje v spoločnosti, v ktorej sa nachádza. zlepšuje svoju vytrvalosť v hre na akordeóne a vyvíja iniciatívu v ďalšom napredovaní.

Profil absolventa 2. časti I. stupňa základného štúdia

Absolvent druhej časti I. stupňa základného štúdia predmetu hra na akordeóne má adekvátne rozvinutý umelecký vkus, lásku k hudbe a k akordeónu, ľudské a vôľové vlastnosti smerujúce k dobru. Je schopný vlastného inštrumentálneho prejavu, dokáže primerane preniknúť do výrazu a štruktúry hudobného diela, naštudovať nové skladby podľa záujmu a možností. Orientuje sa v rôznych hudobných štýloch a žánroch, má schopnosť súhry s akordeónmi a inými hudobnými nástrojmi (komorná, súborová a orchestrálna hra) a schopnosť jednoduchej improvizácie (melodické ozdoby, rytmické obmeny a harmonická zmena – obohatenie). Vie prakticky využiť teoretické poznatky, orientuje sa v hre z listu, je pripravený verejne vystupovať a dokáže sa primerane správať na javisku. Je schopný verbálneho sebahodnotenia svojho interpretačného výkonu a dokáže použiť nadobudnuté kompetencie v interaktívnych umeleckých formách. Základy doterajšieho odborného vzdelávania dokáže uplatniť v prípade záujmu o profesionálne štúdium akordeónovej hry.

Profil absolventa II. stupňa základného štúdia a štúdia pre dospelých (ŠPD)

Absolvent II. stupňa základného štúdia a štúdia pre dospelých predmetu hra na akordeóne sa dokáže orientovať v akordeónovej literatúre, vie posúdiť audio nahrávky z portálov internetu, ich technickú a umeleckú kvalitu ako aj technickú vybavenosť akordeónu. Je schopný profilovať sa v sólovej a skupinovej hre. Má zvládnuté spôsobilosti techniky hrania na akordeóne, rozumie prstovej a mechovej artikulácií, dokáže zahrať skladbu rôznych hudobných štýlov a charakterov. V rámci svojich daností dokáže harmonizovať, melodicky a rytmicky

obohatiť ľudovú pieseň alebo populárnu melódiu. Produkty svojej autorskej alebo upravovateľskej práce dokáže v náležitých formátoch uložiť, alebo preposlať prostredníctvom internetu.

Dlhoročným absolvovaním hudobných teoretických a praktických predmetov je pripravený na vysokoškolské štúdium na školách umeleckého a pedagogického zamerania.

Poznámka:

Žiaci prijatí na štúdium II. stupňa bez absolvovania prvého stupňa môžu spĺňať náročnosť a štandardy žiakov druhej časti prvého stupňa aj profil absolventa druhej časti prvého stupňa.

PRÍPRAVA KU HRE NA NÁSTROJI

Prípravné štúdium

Ciele pre prípravné štúdium

Cieľom prípravného ročníka je prebudiť v žiakovi hudobnú vnímavosť a predstavivosť, porozumieť hudbe a mať ju rád. Podporovať detskú tvorivosť, rozvíjať rytmické cítenie a intonačné schopnosti. Upevňovať záujem žiaka o hru na nástroji podľa sluchu, príprava na súhru pravej a ľavej ruky.

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Žiaci rozoznávajú nehudobné a hudobné zvuky-tóny. Poznajú vlastnosti tónu: výšku, dĺžku, silu a farbu. V riekankách a detských piesňach spoznávajú rytmus a melódiu. Hudobne sa vyjadrujú hlasom, rytmom/tlieskanie, vyťukávanie rytmu /svoje meno, riekanky./ Hra na ozvenu-rytmicko-melodické motívy, hra jednoduchej piesne.	Rozvíjanie záujmu žiakov o hru na akordeóne. Rozvíjanie hudobných schopností. Rozvíjanie vnímania rytmu a melódie. Rozvíjanie intonačnej predstavivosti, pamäti. Hra s dynamikou forte, mezzoforte a piano.

Podľa sluchu hrajú pravou rukou známe piesne./Jedným prstom aj piatimi prstami. Vedia verbálne popísať zloženie hudobného nástroja a prakticky prezentovať jeho funkcie/klaviatúra, mechy, basový hmatník, remene. Osvojujú si správne sedenie, držanie hudobného nástroja, postavenie pravej ruky na klaviatúre, ľavej ruky na basovom hmatníku za remeňom. Tvoria hudobný zvuk/pracujú s mechom. Hrajú prstové a mechové cvičenia s pravidelnou a predpísanou manipuláciou mechu/otváranie a zatváranie mechu-regulujú kapacitu vzduchu. Vzduchovým gombíkom a zápästím ľavej ruky ovládajú vedenie mechu smer von a dnu. Hrajú pravou rukou legato, tenuto a staccato. Hrajú s dynamikou forte, mezzoforte a piano. Rozoznávajú a hrajú jednoduché piesne pomalé a rýchlejšie s pravou rukou a s harmonickým sprievodom. Vnímajú durový/veselý/a molový/smutný/ charakter melódie. Hrajú cvičenia a piesne osobitne pravou rukou v základnej polohe c1-g1 bez notovej predlohy, následne s postupom na hru z nôt. Evidujú krátke hudobné myšlienky-hudobné frázy, ktorým podriaďujú obraty mechu. Čítajú a hrajú basové tóny c,g,d,f v základnom rade /e,h,a v pomocnom rade.	Sluchová kontrola. Hra podľa sluchu. Hudobný nástroj akordeón –popis a orientácia na akordeóne. Správne základné pracovné návyky-uchopenie, dvíhanie, držanie hudobného nástroja. Správne sedenie s akordeónom, postavenie rúk a prstov, uvoľňovanie hracieho aparátu. Práca s mechom. Tvorba hudobného zvuku Základy prstovej a mechovej artikulácie. Práca pravej a ľavej ruky. Sledovanie obratov mechu v notovej osnove, basové tóny C,G,F. Práca s mechom, tvorenie hudobného zvuku. Rozdiely v dynamike. Rozdiely tempové a tonálne.

Ovládajú basový sprievod základný bas s akordom. C c dur, G g dur, F f dur a „gajdošskú“ kvintu C-G. Používajú striedanie mechu na celý takt, alebo „krátky“ mech na 1-2 doby. Prípravnými cvičeniami fixujú návyky podkladanie palca a hrajú stupnice C, G,F dur pravou rukou. Durový kvintakord pravou rukou bez zrakovej kontroly. Pri nástroji s melodickými basmi hrajú stupnice durové – prvého radu pravou a ľavou rukou zvlášť. Prepínajú základné registre: 8', 16', 8+8'/piesne, stupnica.	Orientácia na klaviatúre/c1-c2 ,fis1,cis1 Hra pravou rukou v rozsahu piatich tónov/c1-g1. Čítanie a hra nôt v husľovom kľúči v rozsahu c1-c2. Frázovanie v detských piesňach. Čítanie nôt v basovom kľúči: Základný rad c, g ,d, f . Pomocný rad basy e, a, h. Hra v ľavej ruke - základné basy C, G, “gajdošská kvinta“. Hra v celých, polovičných a štvrťových rytmických hodnotách /noty a pomlčky.

Požiadavky na overenie spôsobilosti postupu do vyššieho ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia:

Záverečná skúška:

1 - 2 ľudové piesne v jednoduchej úprave pravou rukou, prípadne oboma rukami spolu.

Odporúčaný hudobný materiál pre prípravný ročník:

Jednoduché ľudové a umele piesne (podľa sluchu)

O. Hricová: Abeceda akordeonistu

I.Havlíček – F.Machalíčková – J. Ondruš: Škola hry na akordeón - výber

J.Vojčiak: Mladý akordeonista -výber

Ciele pre 1. časť I. stupňa základného štúdia

Cieľom vyučovacieho procesu je prebudiť žiakov záujem o hudbu a hudobný nástroj. Rozvíjať hudobnosť, rytmické a harmonické cítenie, hudobnú pamäť, estetický vkus. Rozvíjať správne pracovné návyky, prstovú techniku, prstovú a mechovú artikuláciu rozšírenú o ďalšie technické prvky, hru bez zrakovej kontroly. Rozširovať repertoár o skladby s jednoduchým viachlasom a s melodickými ozdobami. Zoznámenie sa so základmi registrácie: 8',16',8+8'.

Zvyšovať nároky na výraz a technickú vyspelosť prstovú, mechovú a registračnú

rozvíjať tvorivé schopnosti osvojovať si hru z listu, komornú a súborovú hru zdokonaľovať pasážovú techniku tvorenie sprievodu k danej melódii +transponovanie počiatky polyfónnej hry využívať registráciu komplexne pri technickej aj prednesovej reprodukcii hudobnej predlohy.

Formou individuálneho vyučovania a vhodne zvolenými vyučovacími metódami pozitívne vplývať na jeho morálne, charakterové a vôľové vlastnosti, s ohľadom na schopnosti žiaka.

1. ročník 1. časť I. stupeň

Žiaci na konci 1. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Žiaci uplatňujú základné poznatky a návyky správneho používania hudobného nástroja. Ovládajú základy hry na klaviatúre ,na basovom hmatníku, prácu s mechom. V priebehu výkonu nacvičujú uvoľňovanie hracieho aparátu. Hrajú z nôt aj naspamäť. Podľa osobných dispozícií a schopností, pravou rukou na klaviatúre aj bez zrakovej kontroly. Poznajú hodnoty nôt a pomlčiek. Ovládajú hru synkopy striedavo v každej ruke, v kombinácii s celými rytmickými hodnotami. Hrajú tóny v rôznom artikulačnom prstovom aj mechovom prevedení. Rozoznávajú legato a ligatúru. Hrajú dvojhmaty v pravej ruke. Nacvičujú odťahy prstov a prerušenie legátovej línie v záujme jednoduchých hudobných fráz. Rozlišujú a hrajú základné dynamické stupne sily tónu. Hrajú v tempách- pomaly, rýchlo, podľa charakteru skladby.	Základy hry na hudobnom nástroji. Základy sedenia a použitia hracieho aparátu , mech, basový hmatník. Základy vedenia mechu a tvorby hudobných fráz. Uvoľňovacie cvičenia. Hra podľa nôt v husľovom kľúči od malé g-g2. Rytmické hodnoty: celé, polovičné, štvrťové, osminové a noty a s bodkou. Synkopa. Hra podľa nôt v basovom kľúči -hudobná abeceda od C-pomocné basy E, H, A a Fis, Cis Hra legato, tenuto, staccato a ligatúra Prstová a mechová artikulácia oboch rúk. Dvojhmaty v pravej ruke/tercie a sexty. Odťahy a legato s opakovaným tónom Základná dynamika-piano, forte, mf, crescendo, decrescendo.

Používajú správny prstoklad-podkladanie a nadkladanie. Stupnice hrajú v rovnom pohybe cez 1 oktávu s presným mechovým určením v artikulačných kombináciách. Pri nástroji s melodickými basmi stupnice durové prvého radu pravou a ľavou rukou zvlášť. Akordy 5,6,6-4 hrajú harmonicky melodicky v rozsahu jednej oktávy/bez zrakovej kontroly. Hrajú jednoduché piesne s harmonickým sprievodom základných a terciových basov, a akordov v rámci T,S,D. Pri piesňach obohacujú melódiu obmenami-melodickou ozdobou „príraz“ .Ľavou rukou v sprievode menia artikuláciu a rytmické hodnoty. Kombinujú základné, terciové basy s akordami. Oboznamujú sa s jednoduchými variáciami ľudových piesní. Využívajú základnú registrácie: 8', 16', 8+8 Prakticky realizujú hru z listu. Hrajú podľa notovej predlohy repertoár nižšieho stupňa. Žiaci prezentujú verejne (minimálne dvakrát ročne) výsledky svojho štúdia na triednom alebo školskom koncerte.	Základné tempové označenia: allegro, moderato, andante, lento. Podkladanie palca-prstoklady dur pravou aj ľavou rukou, mol iba pravou rukou Stupnice v rovnom pohybe osobitne -C, G, D, A ,E a F, B, Es Akordy: trojzvuky harmonicky a melodicky v oboch rukách Skladby v metre 2/4,3/4,4/4 takte s rytmickým sprievodom Pochod, Polka, Valčík. Hra ľudových a detských piesní podľa notovej predlohy +jednoduché variácie. Tvorivá hra jednoduchých ľudových a detských piesní s použitím harmonických funkcií-T,S,D podľa sluchu, z notového zápisu. Používanie registrov ´4 ´8,´8+´8,´16 v pravej ruke. Basový hmatník-registre podľa typu akordeóna 8,´16

2. ročník 1. časť I. stupeň

Žiaci na konci 2. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Podľa inšpirácie spoločne selektujú, analyzujú a tvorivo spolupracujú. Cieľom je rozvíjanie hudobných vnemov a jednoduchá zvuková produkcia. Žiaci pod pedagogickým vedením a každodenným systematickým domácim cvičením zdokonaľujú ovládanie hry na akordeóne. Získavajú zručnosti, ktoré postupne umocňujú skúsenosťou. Získavajú potrebné odborné sebavedomie a radosť z interpretácie. Správnou mechovou a prstovou technikou vytvárajú hudobný zvuk. Učia sa posudzovať jeho optimálne znenie. Ovládajú mäkké nasadenie a ukončenie tónu, následne ostré a rovné nasadenie a ukončenie tónu. Žiaci využívajú dostupné formy: IT, sledovanie interpretácie pedagóga, školské a iné koncerty „naživo“. Hrajú jednoduché piesne pravou rukou v päťprstovej a rozšírenej polohe s basovým sprievodom/základné basy, terciové basy, v kombinácii s akordom/. Spoznávajú a používajú hlavné harmonické funkcie T,S,D. Sluchom aj vizuálne rozlišujú melodické úseky-hudobné frázy. Osvojujú a upevňujú si hru pravej ruky bez zrakovej kontroly.	Počúvanie, spev a hra na akordeóne: Detské, ľudové, duchovné piesne, obľúbené koledy, primerané populárne melódie, fragmenty melódií svetovej hudobnej literatúry. Počúvanie inštrumentálnej hudby: Sólo akordeón alebo v kombinácii s inými hudobnými nástrojmi. Upevňovanie návykov: Správne sedenie a držanie nástroja, uvoľnenie hracieho aparátu, hra bez zrakovej kontroly, sluchová kontrola. Tvorenie správneho kvalitného tónu. Základy prstovej a mechovej artikulácie: Hra a rozbor skladbičiek/vizuálne aj sluchom. Porovnávanie odlišností v rytme, intonácii, harmónii, v artikulácii, výraze a pod. Jednoduchý harmonický sprievod. Frázovanie a dynamika, rytmus. Hra na basových gombíkoch v ľavom hmatníku. STUPNICE,AKORDY DUR: C,G,D,A,E,H+F,B MOL: a, e, + d, g prirodzená, harmonická, melodická.

Zvuk tónu podriaďujú dynamike: piano, mezzoforte ,forte ,crescendo, decrescendo. Pokračujú v nácviku bodkovaného rytmu. Nacvičujú hru naspamäť s pomocou motoriky, vizuálnej predstavivosti. Rozvíjajú intonačnú a rytmickú pamäť. Hrajú skladbičky úrovne nižšieho ročníka. Orientujú sa na základných a terciových basoch s príslušnými akordami/dur,mol,D7. Pravou rukou hrajú v rozsahu jednej oktávy. Molové stupnice hrajú osobitne v pravej ruke v troch základných artikulačných modeloch: legato, tenuto, staccato. Pri nástroji s *melodickými basmi*-stupnice durové prvého radu pravou a ľavou rukou zvlášť. Harmonicky a melodicky si postupne zvykajú hrať bez zrakovej kontroly. Dodržiavajú určené mechové obraty. Rozvíjajú individuálne cítenie pri výbere farby zvuku podľa obsahu a charakteru skladby. Technické prvky aplikujú v celkoch, ktoré vytvárajú hudobný obsah a výraz. Žiaci hrou spamäti umocňujú umelecké prežívanie a sluchovú sebakontrolu. Žiaci vyberajú notový materiál s pedagógom, ale aj osobne na internete. Žiaci prezentujú verejne (minimálne dvakrát ročne) výsledky svojho štúdia na triednom alebo školskom koncerte.	Dynamické znamienka. Hra naspamäť. Durový a molový kvintakord s obratmi /5,6,6-4/, artikulácia tónov v stupniciach. Farba zvuku: 4´,8´+8´,16´stopový register a ich kombinácie.

3. ročník 1. časť I. stupeň

Žiaci na konci 3. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Žiaci vedia už samostatne pripraviť vhodnú pozíciu na hranie. Dvíhanie, držanie a ukladanie hudobného nástroja vykonávajú podľa pokynov, ktoré vylučujú úraz alebo poškodenie akordeónu, najmä jeho klávesnice. V škole, ale hlavne pri domácom cvičení majú žiaci osvojené správne sedenie.	Výber vhodného hudobného nástroja. Manipulácia s hudobným nástrojom.
Žiaci sledujú spadnuté lakte, prelomené zápästie, veľmi mäkké prsty. Žiaci si uvedomujú aktivitu hracieho aparátu, trénujú výdrž, hudobnú pamäť, prekonávanie telesnej námahy, emocionálnu koncentráciu. Dodržiavajú oddychové prestávky.	Upevňovanie správnych návykov hrania na akordeóne.
Výkon striedajú s uvoľnením chrbtice, horných a dolných končatín. Žiaci zdokonaľujú prstové a mechové legato, tenuto, staccato portamento a ich kombinácie, v spojitosti s dynamikou.	Prstová a mechová artikulácia. Zdôrazňovanie hudobného výrazu, prednesu.
Hrajú melodické ozdoby-príraz, nátril. Dvojhmaty v pravej ruke. Skoky v oktávach. Jednoduchý dvojhlas v pravej ruke. Rozoznávajú a hrajú pomalé a rýchlejšie tempá. Spoznávajú agogické odtiene: ritardando, accelerando. Zmeny v metre skladby/2/4-3/4 a pod.	Dynamika, tempo, dvojhmaty, skoky, dvojhlas, melodické ozdoby. Agogika, metrum. Rytmická spôsobilosť.
Rozvíjajú výraz a emocionálne hudobné prežívanie. Hrajú šestnástinové rytmické hodnoty v pravej ruke. Rytmus a tempo počítajú vnútorným, alebo tichým hlasom. Vnímajú rytmický dialóg svojich rúk. Postupne obmedzujú zrakovú kontrolu hmatu pravej ruky. Používajú vzduchový gombík na tiché ovládanie mechu mimo hrania. Zadeľujú v notovom zápise presné mechové označenie-smer vedenia mechu/von a dnu/, utvrdzujú si zmysel pre melodické línie a frázovanie. Žiaci sledujú	Osamostatňovanie rúk. Rozdiely hudobných nástrojov štandardného a barytónového akordeónu a reprodukcia viachlasu. Akordeón s melodickými basmi/barytónový. Podľa možností-reprodukcia na dvoch typoch akordeónu.

a porovnávajú technické možnosti a obmedzenia akordeónu pri interpretácii viachlasu. Spoznávajú, nacvičujú aj pôvodnú akordeónovú literatúru. Hľadajú špecifické výrazové prostriedky akordeónovej hry. Listujú aj hrajú skladbičky rôzneho rytmu a obsahu v úrovni nižšieho ročníka. Nacvičujú orientáciu v notovom zápise a pohotovosť reprodukcie. Hrajú jednoduché piesne: detské, ľudové, populárne. Jednoduchý viachlas. Tvoria hudobný sprievod s použitím hlavných harmonických funkcií T,S,D. Využívajú improvizáciu. Žiaci prezentujú verejne (minimálne dvakrát ročne) výsledky svojho štúdia na triednom alebo školskom koncerte.	Hra z listu. Repertoár ľudových, detských a populárnych piesní. Hra transponovanie jednoduchých melódií, ľudových piesní. Stupnice durové: C,G,D,A,E,H,+F, B, Es, As Stupnice molové: a, e, h, fis, cis, d, g ,c, f, Využívanie registrov:4"8"16"stopový pri klaviatúre, pri basoch podľa typu akordeónu.

4. ročník 1. časť I. stupeň

Žiaci na konci 4. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Žiaci prirodzene prechádzajú na väčší typ nástroja /80-96 bas. / Žiaci začínajú vnímať pravidelnú povinnosť hry na akordeóne/sólo, komorná hra/ ako prirodzenú súčasť svojho osobného duševného a intelektuálneho vývoja. Žiaci využívajú možnosti a rozsah nástroja. Pestujú si hudobný vkus. Aktívnou aj pasívnou prácou s tónom, rytmom, výrazom prebúdzajú nové emócie. Ovládajú ďalšie melodické ozdoby /obal, trilok,/ dvojhmaty, tercie, sexty a ich kombinácie, zložitejšie melodicko-rytmické útvary, bodkovaný rytmus, pasážovú techniku. Zvýšením tempa kultivujú pasážovú techniku pravej ruky. Ľavou rukou ovládajú akordické skoky, harmonické kombinácie. Zdokonaľujú súčinnosť mechovej a prstovej artikulácie rôzneho nasadenia tónu.	Prehlbovanie a zvyšovanie nárokov na vyspelosť žiaka, s ohľadom na jeho vývojové telesné a psychomotorické danosti. Pravidelná denná príprava a jej zásady. Podpora ku samostatnosti a ku počiatočným umeleckým zámerom. Sústavný rozvoj prstovej a mechovej techniky. Práca s PC,DVD,CD, Youtube. Kritériá techniky a štýlovej interpretácie sú podmienené individuálnou technickou a umeleckou vyspelosťou žiakov. Prehlbovanie a zvyšovanie nárokov na vyspelosť žiaka, s ohľadom na jeho vývojové, telesné a psychomotorické danosti.

Majú osvojenú hru stupníc z hľadiska tempa a zvuku, (legato, staccato, striedavý mech). Registráciu nástroja a ich ovládanie. Ovládajú základy polyfónnej hry, farebnosť tónov a vedia sa podriadiť obsahu a charakteru skladby. Hrou z listu poznávajú nové kompozície, získavajú prehľad o akordeónovej literatúre. Cvičia sa v pohotovosti sledovania a reprodukcie notového textu. Rozširujú svoje tvorivé schopnosti v individuálnej a kolektívnej interpretácii. Harmonizujú a upravujú ľudové piesne. Transponujú do jednoduchých tónin. Improvizačne obmieňajú melódiu v pravej ruke. Žiaci si pestujú kritické myslenie a sebahodnotenie hudobného výkonu. Žiaci prezentujú verejne (minimálne dvakrát ročne) výsledky svojho štúdia na triednom alebo školskom koncerte.	Sluchovo rytmická oblasť: základné melodické ozdoby, zložitejší rytmus, tónová kultúra. Učebné zdroje okrem knižných vydaní. Rozvíjanie technických a umeleckých spôsobilostí. Sústavný rozvoj mechovej a prstovej techniky hudobnej pamäti, sluchovej sebakontroly, muzikality, frázovania, štýlovej interpretácie, estetického výrazu- prednesu. Tvorivosť.

Poznámka: Od tretieho ročníka prvého stupňa sú žiakom pridané nové predmety komorná hra, hra v orchestri.
Odklad alebo oslobodenie od vyučovacej hodiny komorná hra, je žiakom povolená v prípade, ak o to požiadal ich zákonný zástupca.

Požiadavky na overenie spôsobilosti postupu do 1. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia:

Záverečná skúška:

podmienka hra naspamäť

1 durová alebo 1 molová stupnica (legato, staccato a protipohyb) s príslušným 3 – hlasným T5, s obratmi
1 etuda
1 polyfonická skladba
1 prednesová skladba
improvizácia na ľudovú alebo populárnu pieseň, prípadne hra z listu.

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre všetky ročníky prvej časti I. stupňa základného štúdia:

O. Hricová: Abeceda akordeonistu
I. Havlíček – F. Machalíčková – J. Ondruš: Škola hry na akordeón - výber
Š. Eperješi: Zborník viachlasných skladieb I. album
J. Letňan: Slovenské ľudové piesne - výber
J. Vojčiak: Mladý akordeonista

M. Dikanová – J. Ondruš: Akordeónové etudy I. - výber
S. Stračina: Svet a deti
E. Krák: Výber tancov a piesní z rukopisov a zbierok 17. a 18. storočia na Slovensku
I. Valenta: V Zuzankinej izbičke
Š. Eperješi: Zborník viachlasných skladieb II. album
J. Letňan: Slovenské ľudové piesne
I. Valenta: Akordeónové miniatúry
E. Krák: Výber tancov a piesní z rukopisov a zbierok 17. a 18. storočia na Slovensku II
I. Bagin: Malá suita
M. Dikanová – J. Ondruš: Akordeónové etudy II. - výber
Š. Eperješi: Zborník viachlasých skladieb III. album
J. Letňan: Slovenské ľudové piesne II.,III. - výber
J.S. Bach: Knižočka skladieb pre Annu Magdalénu Bachovú - výber
E. Krák: Výber tancov a piesní z rukopisov a zbierok 17. a 18. storočia na Slovensku III
K. Bartók - I. Bogár: Szonatina album harmonikára - výber
J. Pauer: Akordonová sóla Invence pro akordeon

Ciele pre 2. časť I. stupňa základného štúdia

Vedieť sa orientovať v hudobnej kultúre a svete hudobného umenia. Rozširovať hudobný repertoár o skladby rôznych žánrov a štýlových období. Vedieť prejaviť vlastné postoje a rozlíšiť hodnoty v hudbe rôznych žánrov. Hra v rýchlych tempách v rozsahu dvojčiarkovanej oktávy a vyššie a basového hmatníka s využitím zvládnutých technických prvkov, prstovej a mechovej artikulácie, náročnejších rytmických kombinácií, melodických ozdôb, dynamiky, agogiky a registrácie.
Rozvíjať zmysel pre harmonizáciu ľudových piesní s obohatením melódie i sprievodu. Zdokonaľovať výrazovú , technickú a rytmickú vyspelosť. Mechovú artikuláciu rozšíriť o nácvik BELOW - SHAKE.
Príprava na záverečnú skúšku úspešného ukončenia štúdia.

1.ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 1. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Žiaci sa oboznamujú s pôvodnou akordeónovou literatúrou. Hľadajú informačné zdroje/notový archív, CD,PC a i. Artikuláciu prstov a mechu prispôsobujú štýlu, charakteru skladby, dynamickej škále, rytmickým hodnotám a frázovaniu. Získané poznatky a návyky fixuje usilovným nácvikom a sluchovou kontrolou. Hrajú jednohlasne a so striedavým mechom.	Analýza teoretických vedomostí, manuálnych zručností a interpretačných skúseností. Podľa ambícií žiaka, jeho osobných predpokladov a možností, ako aj v duchu pedagogických zámerov a vízii -zvyšovanie náročnosti na interpretáciu. Voľba náročnejších hudobných kompozícií rôznych štýlových období, najmä z pôvodnej akordeónovej literatúry. Spoznávanie náročnejšej viachlasnej hudby. Interpretácia na akordeóne so

Ovládajú náročnejšiu mechovú techniku/BSH. Prstovú techniku oboch rúk a mechové vedenie podriadiť a zosúladiť s melodickou líniou stupníc/crescendo a decrescendo/ a s tichou výmenou mechu. Akordy nacvičuje vo viacerých verziách: napr.na dlhý mech, alebo so striedavými obratmi. D7 nacvičuje ako samostatný prvok, ale aj v príklade jednoduchej improvizácie, alebo ako súčasť kadencie/TSD. Hrajú harmonicky a melodicky s presným určením obratov mechu. Žiaci nacvičujú aj viachlasné skladby z obdobia renesancie, baroka, moderny. V prípade akordeónu so štandardnými basmi, využívajú techniku registrácie ľavej ruky. Interpretujú skladby aj z oblasti zábavnej a populárnej hudby. Žiaci spoznávajú teoreticky aj prakticky pôvodné kompozície od slovenských hudobných skladateľov 20.a 21.storočia. Žiaci prezentujú verejne (minimálne dvakrát ročne) výsledky svojho štúdia na triednom alebo školskom koncerte.	štandardnými a melodickými basmi. Zdokonaľovanie práce s tónom: Vedenie a artikulácia mechu v spôsobe hry- legato, tenuto, staccato, non-legato, tichá výmena mechu. Dynamický rozsah od pp po ff, pri vysokých a hlbokých intonáciách, držaných dlhých rytmických hodnotách a krátkych opakovaných tónoch. Mäkké, ostré, rovné nasadenie a ukončenie tónu. Mechovú artikulácia BELOW- SHAKE/BSH. STUPNICE: štandardné basy, melodické basy. ŠB durové stupnice v rovnom pohybe a v protipohybe s rozsahom dvoch oktáv, D7 len v pravej ruke. Molové stupnice harmonické a melodické v rovnom pohybe s rozsahom dvoch oktáv. Durový a molový trojhlasný kvintakord s obratmi : harmonicky a melodicky. MB durové a molové stupnice v rovnom pohybe a v protipohybe s rozsahom dvoch oktáv. Akordy – kvintakord, štvorzvuk, D7, Zm7 Tvorivá spolupráca. Hudobná literatúra-použiteľná ku interpretácii na akordeóne./Pôvodná slovenská akordeónová literatúra a transkripcie./

2. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 2. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Žiaci precvičujú a sebakriticky hodnotia získané interpretačné zručnosti a hudobnú pamäť, technickú aj s umeleckú úroveň svojho výkonu. V stupniciach, technických cvičeniach a prednesoch zdokonaľujú prstovú artikuláciu, hmatovú predstavivosť/hru bez zrakovej kontroly/,pohotovosť, motorickú	Upevnenie a prehĺbenie zručností z 1. ročníka. Zdokonaľovanie technickej náročnosti, hra v rýchlych tempách a práce s mechom. Registračná technika počas hry.

pamäť, uvoľnenosť hracieho aparátu, kondíciu – výdrž. Ovládajú základy tvorby tónu/rovné, ostré, mäkké nasadenie a ukončenie/,vedenia mechu mechovú artikuláciu. Rozvíjajú vnímanie pre kvalitu tónu v rôznych dynamických a tempových rovinách. Rozoznávajú, analyzujú charakteristické prvky hudobných štýlových období. Žiaci rešpektujú prísne štýlové pravidlá frázovania, prstovej a mechovej artikulácie, dynamiky, agogiky, tempových zmien, hudobného výrazu a obsahu. Podľa individuálnych schopností analyzujú a koncepčne realizujú interpretačný výkon. Osvojujú si pravidelné domáce cvičenie, spôsoby nácviku s cieľom pochopenia autorovho zámeru. Dodržiavajú princípy klasickej hudby v akordeónovej interpretácii. Žiaci si prostredníctvom štúdia vytvárajú trvalý vzťah ku hudbe klasickej. Rozvíjajú zmysel pre formu, obsahovú výstavbu a pochopenie skladby.	Hudobné štýly: barok, klasicizmus, romantizmus, moderna. Rešpektovanie zásad žánrovej a štýlovej interpretácie. Prednesové skladby podľa výberu pedagóga s prihliadnutím na záujmy žiaka, jeho fyzické a psychické dispozície.
Prejavujú záujem o prácu s motívom, akceptujú hudobnú tému. Vycvičujú vyrovnanosť tempa, rytmickú presnosť, gradáciu, agogické, dynamické a obsahové zmeny. V priebehu školského roka interpretujú aspoň jednu kompozíciu z pôvodnej akordeónovej literatúry. Porovnávajú so súčasnou zábavnou hudbou.	Transkripcie: polyfónia, sonátová forma - sonatíny, suita, variácie, atď. Forma skladby. Práca s témou a motívom. Obsahová výstavba. Pôvodná akordeónová hudobná literatúra.
Stupnice cez 2 oktávy hrajú v rýchlom tempe. Akordy: trojzvuky, štvorzvuky harmonicky a melodicky spolu ,D7 a jeho obraty pravou rukou. Malý rozklad pravou rukou s presným označením mechových obratov. Mechové obraty v ľubovoľných kombináciách od jedného tónu(striedavý mech)až po 8 tónové úseky. Pohyb: rovný + protipohyb.	Durové a molové s krížikmi/1- 7, s bé /1-7 Jednoduchý sprievod ku ľudovým, detským piesňam.
Dokážu vytvoriť harmonický sprievod s kadenciou v jednoduchých hudobných piesňových formách. Dokážu obmieňať základný rytmický model harmonického sprievodu so zložitejšími rytmickými variantmi. Žiaci reprodukujú primeraný notový zápis.	Rytmický sprievod.
Hrajú skladby z rôzneho regiónu, alebo rôzneho obsahu -charakteru/ pomalá, rýchla,	Pojmy: Folkloristika, folklórny, ľudový Rozlišovanie folklórneho hudobného materiálu z hľadiska hudobnej formy

smutná veselá. Sledujú harmonizáciu a samostatne transponujú do inej tóniny. Žiaci prezentujú verejne (minimálne dvakrát ročne) výsledky svojho štúdia na triednom alebo školskom koncerte.	piesňová a tanečná, obsahu - charakter. Harmonizácia ľudových piesní a ich transpozícia do jednoduchých tónin.

3. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 3. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Žiaci sú samostatní pri obsluhe a údržbe hudobného nástroja. Preukazujú schopnosť samoštúdia a sebakontroly. Rozlišujú charakter a náladu skladby a vedia ju interpretačne rozlíšiť. Diferencujú prstovú a mechovú artikuláciu, zdokonaľujú výrazové prostriedky/espressivo, cantabile, marcato/, dynamiku a hlavne frázovanie- prácu s mechom. Dbajú na kultúru a kvalitu tónu, prednes, výraz a pochopenie skladieb. Hrajú primerane náročné skladby. Zvládajú výrazové odlišnosti skladieb rôznych štýlových období. Využívajú registračnú techniku pravej a ľavej ruky počas hry. V náročnejších skladbách žiaci svojím výkonom demonštrujú schopnosť psychickej a fyzickej kondície, uceleného umeleckého individuálneho výkonu. Tvorivosťou, fantáziou a emočným nasadením pôsobia inšpiratívne-iných žiakov provokujú ku zvýšenej aktivite, obdivu ambícii, ako aj ku osožnej súťaživosti. Podieľajú sa na prebúdzaní estetického vnímania a rozvíjania hudobného vkusu u poslucháčov. Stupnice a iné hudobné výkony obohacujúce o rýchlejšie tempo, využívajú pregnantnejšiu prstovú a mechovú artikuláciu /staccato, tenuto, striedavý mech/.	Rekapitulácia správnych základných interpretačných návykov a zručností.
	Psychomotorická oblasť: Ustálenosť získaných technických a prednesových možností a vedomostí.
	Dramaturgia.
Dokážu zahrať primerane náročnú skladbu spamäti.	Zásada primeranosti pri výbere skladieb.
V klasických hudobných formách interpretujú okrem iných melodických ozdôb aj trilok a obal.	Melodické ozdoby.
	Hra skladieb rôznych štýlových období.
	Hra z listu.

Hrou z listu získavajú prehľad o doposiaľ nepoznanej literatúre. Cvičia sa v pohotovosti čítania notového textu. Individuálne vedomosti a skúsenosti aplikujú v hudobnej interpretačnej komunikácii v zoskupení duo, trio, súbor. Budujú si zmysel pre sústredenosť, presnosť, vzájomnú závislosť, spoluprácu a zodpovednosť. Spoznávajú hodnoty spoločnej tvorivej činnosti, vytvárajú umelecký zážitok.	Komorná hra.

4. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 4. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Ovládajú hrací aparát – správne sedenie, držanie nástroja a postavenie rúk a prstov. Zbehlosť a spoľahlivosť v hmatovej orientácii na pravom aj na ľavom manuáli. Hra bez zrakovej kontroly. Ovládajú rôzne prstové a mechové artikulačné možnosti hry na akordeóne. Stupnice durové a molové spolu pravou aj ľavou rukou so všetkými disciplínami. Striedavé obraty mechu v rýchlych tempách a BELOW - SHAKE. Schopnosť kvalitného tvorenia tónu s použitím mechovej artikulácie. Dokážu v rámci notového zápisu hudobne vyjadriť požadované frázovanie, dynamické a tempové označenia. Porovnávacia metóda /učiteľ-žiak. Zvukové nosiče, zážitky z koncertu a pod. Výkon je podmienený správnou analýzou, snahou o pochopenie autorského zámeru a obsahu skladby. Systematickým a usilovným domácim cvičením, hľadaním	Technické zručnosti v hre na akordeón. Technické cvičenia z notových materiálov, alebo improvizovane v kombinácii so stupnicami v rýchlom tempe s rôznou artikuláciou. Akordy, chromatická stupnica prstová a mechová artikulácia. Etudy-cvičenia. Pasážová prstová technika, dvojhmaty oktávy, skoky, melodické ozdoby. Stupnice durové aj molové v rovnom, prípadne v protipohybe. Legato, tenuto, staccato so právnym mechovým členením obratov. Trojzvuky, štvorzvuky, dominantný septakord/durovo malý. Zvyšovanie technickej náročnosti. Umelecké stvárnenie hudobnej akordeónovej literatúry . Analýza hudobného repertoáru. Populárna, zábavná a tanečná hudba.

adekvátnych výrazových prostriedkov a kvality tónu. Zbehlosť a spoľahlivosť v hmatovej orientácii na pravom aj na ľavom manuály. Hra bez zrakovej kontroly. Ovládajú hru z listu hudobnej literatúry z nižších ročníkov, transponovať jednoduché piesne a melódie do blízkych tónin a dokážu zahrať jednoduché improvizácie. Vedia sa zapojiť do komornej alebo súborovej hry.	Ľudová hudba. Rozlišovanie nálady skladieb.

Poznámka:
Odklad alebo oslobodenie od vyučovacej hodiny Komorná hra je žiakom povolená v prípade ak o to písomne požiadal ich zákonný zástupca.

Záverečná skúška:
podmienka hra naspamäť

1 etuda
1 skladba z obdobia baroka
1 skladba z obdobia klasicizmu
1 skladba pôvodná pre akordeón

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre všetky ročníky druhej časti I. stupňa základného štúdia:

M. Dikanová- Ján Ondruš: Akordeónové etudy III.
J. Hurt: Capriccia
K. Bartók - I. Bogár: Szonatina album harmonikára - výber
G. Muller: Moderne Akkordeonsoli
E. Várady: Tri sonatíny pre akordeón -výber
J. Podprocký: Malá suita
I. Zeljenka: Giocomobil
H. Duvernoy: op. 176, op.276 Výběr etud (ARR. F. Machalíčková)
ARR. D. Harvan: Na ľudovú nôtu
K. Bartók - I. Bogár: Szonatina album harmonikára - výber
G. Muller: Moderne Akkordeonsoli
H. Duvernoy: op. 120, op.276 Výběr etud (ARR. F. Machalíčková)
H. Reinbothe: Spielbuch fur Akkordeon III - výber
H. Reinbothe: Musik aus alter Zeit – výber

Ciele pre II. stupeň základného štúdia a štúdium pre dospelých

Vedieť sa orientovať v hudobnej kultúre a svete hudobného umenia. Udržiavanie a rozšírenie svojich nadobudnutých všeobecných a odborných vedomostí a zručností. Umelecké zdokonaľovanie interpretácie skladieb. Pohotová hra z listu. Aktívne využitie žiakov v orchestroch a komorných zoskupeniach.

1. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 1. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Majú zdokonalenú úroveň hry z prvého stupňa. Dokážu zahrať a zapísať vlastné hudobné motívy alebo skladbičky. Majú vyprofilovaný svoj záujem o hudobný štýl a charakter hudby. Vyberajú skladby s pedagógom aj samostatne /archív, antikvariát, internet /. Rozvíjajú si sluchovú predstavivosť a kontrolu hudobného výkonu. Zapájajú sa do komornej, súborovej alebo orchestrálnej hry.	Zdokonaľovanie techniky hry na akordeóne. Výber skladieb podľa žiakovej orientácie. Význam registrácie vo farebnosti hry a transpozičnej funkcie. Rozvíjanie sluchovej pohotovosti v hraní populárnych, ľudových , prípadne džezových melódií.

2. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 2. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Žiaci zdokonaľujú prstovú techniku na pravom a ľavom manuáli. V stupniciach, akordoch a v etudách. Diferencujú prstovú a mechovú artikuláciu tónov /legato, tenuto, staccato, portamento /.Usilujú o vyššie tempo, dynamické a výrazové prevedenie. Žiaci identifikujú notové predlohy z obdobia baroka, klasicizmu, romantizmu, moderny, ale aj podľa žánru /vážna, ľudová, zábavná	Zdokonaľovanie a prehlbovanie získaných technických vedomostí a zručností.

‚jazzová a iná populárna hudba. Uplatňujú nadobudnuté poznatky a zručnosti štýlovej interpretácie v zmysle tónovej artikulácie, frázovania, dynamiky, agogiky ‚farby a obsahu. Žiaci analyzujú formu a obsah skladieb, rešpektujú charakteristické prvky štýlovej a žánrovej interpretácie. Spoznávajú tvorivé zámery autora a osobným vkladom umocňujú pôvodné dielo. Pri prvotnom čítaní notového zápisu popri zrakovom grafickom vneme a krátkej príprave žiaci rozvíjajú sluchovú, rytmickú a obsahovú predstavivosť. Cvičia motorickú pohotovosť. Výber hudobného materiálu tvoria ľudové piesne, populárna a zábavná hudba a kompozície podľa schopností žiaka. Žiaci harmonizujú jednoduché ľudové piesne. Transponujú do iných tónin. Obmieňajú a upravujú melodické frázy, vytvárajú nové melodicko-rytmické motívy. Kolektívna interpretácia duo, trio umožňuje hudobnú komunikáciu, zmysel pre spoluprácu. Žiaci individuálne overujú svoje psychomotorické schopnosti. Zmysel pre detail, presnosť, toleranciu, disciplínu a vzájomné emocionálne pochopenie. Podporuje vnímavosť, sebavyjadrenie. Má sociálny rozmer. Žiaci komornou hrou obohacujú svoje dospievanie v umeleckom aj	Aplikovanie technických a výrazových prostriedkov v skladbách rôzneho štýlového obdobia a žánru. Teoretické a praktické analyzovanie hudobného repertoáru. Hra z listu ako prostriedok poznávania rozmanitej akordeónovej hudobnej literatúry. Komorná hra/súborová hra a jej umelecký a socializačný význam. Podporovanie kreativity. Tvorivá spolupráca v kolektíve prostredníctvom komornej hry/KH

Žiaci objavujú nové rozmery zážitku pri muzicírovaní vo vzťahu ku sebe aj ku poslucháčovi.	

3. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 3. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Majú osvojené interpretačné zručnosti, ktoré vedia aplikovať v každom štýle a charaktere hudby. Sú schopní upravovať pre akordeón ľudové a populárne melódie. Získavajú skúsenosti pri sťahovaní hudby z audio - nahrávky a pokúšajú sa o zápis v notačnom programe. Usilujú sa o tvorbu vlastných skladieb. Registráciu uplatňujú aj ako prostriedok kontrastov a zmien v dynamike. Zapájajú sa do skupinových formácií s inými hudobnými nástrojmi /spev, dychové, sláčikové a iné melodické ,ako aj rytmické hudobné nástroje. Cieľavedome nacvičujú a aranžujú rôzne hudobné projekty pre koncertné prevedenie.	Technika hry v jednotlivých hudobných štýloch a žánroch. Registrácia ako dynamická funkcia. Prepájanie sólovej hry s komornou, alebo súborovou, orchestrálnou produkciou.

4. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 4. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Hudobný štýl a charakter skladieb vyberajú pre individuálny repertoár.	Technika hry ako nástroj na vyjadrenie obsahu skladby.

Interpretáciu podriaďujú rôznemu štýlu a charakteru hudby. Aranžujú skladby určené pre sólo a komornú hru. Dokážu sluchovo analyzovať melódiu a zaznamenať notový zápis. Podľa osobných dispozícií, tvoria komponujú vlastné skladby.	Registrácia ako dynamická funkcia. Hra na akordeóne v spolupráci s audio nahrávkou v sólovej aj skupinovej hre. Prstová a mechová artikulácia, mechové možnosti: bellows schake, triolový alebo kvartolový ricochet.

Poznámka:
Odklad alebo oslobodenie od vyučovacej hodiny komorná hra je žiakom povolená v prípade, ak o to písomne požiadal ich zákonný zástupca.

Záverečná skúška:
podmienka hra naspamäť pre II. stupeň a ŠPD

1 etuda
1 polyfonická skladba
2 prednesové skladby odlišného charakteru, jedna z nich musí byť pôvodná pre akordeón.

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre všetky ročníky II. stupňa základného štúdia a štúdia pre dospelých základnej umeleckej školy:

H. Reinbothe: Spielbuch fur Akkordeon III výber
H. Reinbothe: Musik aus alter Zeit – výber
H. Reinbhote: Konzertante Akkordeonmusik- international - výber
A. Repnikov: Koncertné skladby - výber

ŠTUDIJNÉ ZAMERANIE KOMORNÁ HRA

Charakteristika študijného zamerania

Komorná hra poskytuje žiakom radosť zo spoločného muzicírovania, rozširuje a prehlbuje ich vnímanie, citový svet a vedomosti v hudbe. Môžeme nadväzovať na inštrumentálnu výučbu i na hudobnú náuku. Komorná hra umožňuje žiakom, objavovať a prakticky precítiť krásu harmónie a zvukovú farbu / registrácia / akordeónu. Komorná hra nadväzuje na tradíciu a kladie základy pre rozvoj záujmovej umeleckej činnosti. Jej veľkou možnosťou je množstvo najrôznejších nástrojových obsadení od dua až po noneto. Okrem osvojenia súhry a oboznámenia sa s interpretačnými štýlmi má aj hlboký etický význam.

Ciele študijného zamerania

Úlohou študijného zamerania je rozvíjať všeobecné ciele hudobného odboru tak, aby sa žiak vedel orientovať v žánrovo a štýlovo rôznorodej hudobnej literatúre, vedel prijímať a spracovávať informácie o nových trendoch vo vývoji tvorby umenia v hre na akordeóne, cez umelecké zážitky z koncertov a hudobných podujatí. Na základe analýzy vedel porovnať a zhodnotiť výkony svojich spolužiakov so svojím a posúdiť hodnotu umeleckého diela a svoj hudobný vkus, rovnako vedel rozvíjať a zdokonaľovať svoje interpretačné spôsobilosti v hre na akordeóne a formovať vlastný osobitý štýl v sólovej hre alebo komornej hre.

V komorných zoskupeniach motivovať žiakov, pre záujem o hudbu, rozvíjať estetické cítenie žiakov, ich tvorivosť, v rýchlejšiu spoločnú stabilizáciu rytmického cítenia, dynamického cítenia a zmyslu pre agogiku. V neposlednom rade v žiakoch podporovať rozvoj morálnych vlastností, zmysel pre zodpovednosť a spoločnú prácu, čo pozitívne ovplyvňuje rozvoj osobnosti žiaka.

1. časť I. stupňa základného štúdia (3.- 4. ročník)

Žiaci po absolvovaní prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Vedia rozlíšiť charakter danej skladby. Dokážu posúdiť klady a zápory vlastnej interpretácie v kolektíve. Majú sformovaný návyk sluchovej aktivity pri skupinovej interpretácii skladieb. Zvládajú základnú orientáciu vo frázach jednoduchších skladieb. Vážia si hodnotu vlastnej práce a práce kolektívu.	Ovládanie základného taktovania skladieb, rozlišovanie taktov. Osvojenie si jednotných nástupov a tempových označení. Zvládnutie tempových a dynamických zmien. Ovládanie neverbálnej komunikácie medzi členmi komorného zoskupenia

2. časť I. stupňa základného štúdia (1. – 4. ročník)

Žiaci po absolvovaní prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Dokážu sústredene pracovať a primerane reagovať na pokyny. Vedia sa orientovať v registrácii.	Špecifikácia a rozlišovanie hudobných žánrov. Jednoduchá tempová rytmická a dynamická analýza danej skladby.

Súčasne s rozvojom muzikality napredujú i v oblasti technickej hry. Aplikujú všetky schopnosti získané v sólovej hre. Vedia jednoducho improvizovať a samostatne hľadať riešenia problémov v konkrétnej skladbe. Majú sformovaný návyk presnej súhry s ostatnými spoluhráčmi. Vedia medzi sebou v rámci skladby vedome interpretačne komunikovať.	Rozlišovanie taktových a rytmických zmien v skladbe. Zmysluplná aplikácia všetkých schopností získaných v sólovej hre. Zvyšovanie náročnosti skladieb Plynulá a kultivovaná interpretácia skladieb. Schopnosť subjektívne posúdiť svoje technické možnosti pri zadeľovaní hlasov v konkrétnej skladbe. Posúvanie súhry na vyššiu úroveň. Vnímanie hudby orchestrálne.

II. stupeň základného štúdia (1. – 4. ročník) a štúdium pre dospelých (1. – 4. ročník)

Žiaci po absolvovaní II. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Ovládajú základné gestá vedúceho hráča a pravidlá spoločných nástupov pri súhre. Dokážu samostatne naštudovať svoje party a hrať ich aj naspamäť. Poznajú zásady správnej interpretácie rôznych štýlov a žánrov hudby, ktoré majú vo svojom repertoári. Hrajú skladby v kombinácii s inými klasickými hudobnými nástrojmi. Sú schopní samostatne sluchovej kontroly s inými melodickým nástrojom. Zahrajú skladbu primeranú ich hudobným kompetenciám z listu. Vedia využiť prácu s mechom a rešpektujú správne frázovanie v skladbách. Ovládajú správne registračné možnosti svojho nástroja.	Nadväzovanie repertoáru na prebraté učivo z I. stupňa základného štúdia. Zdokonaľovanie technických kompetencií, fantázie a hudobnej pamäte. Venovanie pozornosti súhre a intonačnej čistote. Rozširovanie repertoáru o nové žánre. Rozvíjanie zmyslu pre interpretáciu polyfonickej hry. v jednoduchej súhre s inými klasickými hudobnými nástrojmi. Rešpektovanie dôslednej dynamiky v celom rozsahu dynamického rozpätia. Rozoznanie dôležitosti jednotlivých hlasov a začlenenie sa do spoločného muzicírovania.

Vedia pracovať s náladou skladby vo vzťahu k charakteru vystúpenia.	Využívanie získaných kompetencií v jednoduchej súhre s inými klasickými hudobnými nástrojmi. Oboznámenie sa so všetkými štýlovými obdobiami a žánrami prostredníctvom interpretovaných skladieb.

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre všetky ročníky II. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výber skladieb podľa technickej vyspelosti a výrazových prostriedkov jednotlivých žiakov.

OBLIGÁTNY NÁSTROJ HRA NA AKORDEÓNE

Ciele pre 1. časť I. stupňa základného štúdia

Žiaci:

- sa orientujú v druhoch umenia a vedia prijímať umenie,
- aplikujú nadobudnuté kompetencie v hre na akordeóne
- preukazujú schopnosť komunikácie
- získavajú a správne pracujú s informáciami v oblasti umeleckej inštrumentálnej interpretácii a v oblasti medzipredmetových vzťahov
- analyzujú a tvorivo riešia problémy vo vyučovacom procese

1. ročník 1. časť I. stupeň

Žiaci na konci 1. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Aplikujú základy správneho používania hracieho aparátu pri hre na nástroji. Získajú správne návyky prstokladov. Definujú noty, hodnoty nôt, pomlčiek a označenia hudobno-výrazových prostriedkov v notovom texte v študovanej skladbe.	Zvládanie spôsobu hry na akordeóne každou rukou zvlášť podľa notového zápisu. Aplikácia hudobno-teoretických poznatkov, získaných v predmete hudobná náuka, na úrovni primeranej študijnému zameraniu. Správne sedenie a postavenie pravej a ľavej ruky, vedenie mechu s cieľom rozpoznať silu, výšku a dĺžku tónu.

2. ročník 1. časť I. stupeň

Žiaci na konci 2. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Aplikujú základy správneho používania hracieho aparátu pri hre na nástroji. Využívajú prácu s mechom na výrazové prostriedky. Aplikujú hudobno-teoretické poznatky, získaných v predmete hudobná náuka, na úrovni primeranej študijnému zameraniu..	Prstové cvičenia - hra v pomalých a rýchlych tempách. Obraty tonického kvintakordu. Počúvanie zvuku nástroja, piano, forte, mezzoforte, crescendo a decrescendo. Bodkovaný rytmus.

3. ročník 1. časť I. stupeň

Žiaci na konci 3. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Zdokonaľujú prstovej a mechovej techniky s dôrazom na súhru oboch rúk a ich rôzne kombinácie. Zvládnu hru durových stupníc s # a s b cez dve oktávy v rovnom pohybe v súlade s obsahovými štandardmi. Zvládnu hru tonického kvintakordu s obratmi spolu + malý rozklad zvlášť. Aplikujú hudobno-teoretických poznatkov, získaných v predmete hudobná náuka, na úrovni primeranej študijnému zameraniu. Prakticky aplikujú výrazové prostriedky legato, staccato, tenuto a portamento. Rozlišovanie dynamiky v interpretovaných skladbách. Interpretujú vybrané skladby.	Hra dvojhmatov. Hra a transponovanie jednoduchých melódií. Hra stupníc. Hra akordov: tonický kvintakord s obratmi spolu + malý rozklad zvlášť. Skladby etudového charakteru kratšieho rozsahu zamerané na riešenie rôznych technických problémov. Práca na kvalite tvorby tónu a jeho intenzite. Systematický nácvik hudobného materiálu. Počúvanie zvuku nástroja, piano, forte, mezzoforte, crescendo a decrescendo.

4. ročník 1. časť I. stupeň

Žiaci na konci 4. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Vedia využívať možnosti rozsahu nástroja, oboznamovanie sa s melodickými basmi. Aplikujú hudobno-teoretické poznatky, získaných v predmete hudobná náuka, na úrovni primeranej študijnému zameraniu. Aplikujú základné melodické ozdoby, zložitejší rytmus. Vedia správne ukončiť hudobno- melodické frázy.	Práca s technikou na základe zvukovej predstavy, pri ktorej sa koordinujú pohybové reakcie. Zvládnutie durových stupníc poznámka: podľa individuálnych schopností žiaka. Hra akordov: tonický kvintakord s obratmi spolu + malý rozklad zvlášť. Skladby etudového charakteru kratšieho rozsahu zamerané na riešenie rôznych technických problémov.

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre všetky ročníky prvej časti I. stupňa základného štúdia:

O. Hricová: Abeceda akordeonistu
I. Havlíček – F. Machalíčková – J. Ondruš: Škola hry na akordeón - výber
Š. Eperješi: Zborník viachlasných skladieb I. album
J. Letňan: Slovenské ľudové piesne - výber
J. Vojčiak: Mladý akordeonista
M. Dikanová – J. Ondruš: Akordeónové etudy I. - výber
S. Stračina: Svet a deti
I. Valenta: V Zuzankinej izbičke
J. Letňan: Slovenské ľudové piesne
I. Valenta: Akordeónové miniatúry

Ciele pre 2. časť I. stupňa základného štúdia

Žiaci:

- sa orientujú v jednotlivých štýlových obdobiach
- aplikujú nadobudnuté kompetencie
- získavajú a správne využívajú štýlové prvky interpretácie a hudobné formy
- analyzujú a tvorivo riešia problémy vo vyučovacom procese

1. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 1. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Dokážu sa orientovať na pravom a ľavom manuáli na akordeóne primeranej veľkosti, v registroch daného nástroja. Vedia interpretovať skladby zvýšenej technickej náročnosti. Aplikujú melodické ozdoby: príraz, nátril, výrazovú štylistiku hudobných období podľa výberu skladby, zložitejšie rytmické útvary.	Interpretácia skladieb zvýšenej technickej náročnosti. Hra v rýchlejších tempách. Zdokonaľovanie hry prstovej artikulácie – legato, staccato, tenuto, non legato, portamento. Tónová kultúra, mäkké nasadenie a ukončenie tónu. Rozlišovanie farby tónu dostupných registrov. Zložitejšie rytmické útvary. Melodické a technické cvičenia podľa výberu pedagóga a individuálnych dispozícií žiaka.

2. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 2. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Rozumejú umeleckej a technickej zložke interpretácie študovaných skladieb. Dokážu efektívne pracovať s hudobnou a sluchovou predstavou. Ovládajú hru durových a molových stupníc (harmonických a melodických).	Rozvíjanie a zdokonaľovanie vedomostí a zručností nadobudnutých v predchádzajúcom štúdiu. Zvyšovanie technickej náročnosti, hra v rýchlejších tempách. Akordická a melodická hra v ľavej ruke. Registračná technika počas hry. Dominantný septakord v pravej aj ľavej ruke. Stupnice dur a mol + 4-hlasný durový a molový T5 s obratmi harmonicky a melodicky obidvoma rukami spolu.

Rozpoznajú základné harmonické funkcie, vedia ich analyzovať. Interpretujú skladby rôznych štýlových období.	Melodické a technické cvičenia zamerané na problematiku vyskytujúcu sa v prednesových skladbách. Prednesové skladby podľa výberu pedagóga s prihliadnutím na záujmy žiaka, jeho fyzické a psychické dispozície. Hra v širších dynamických plochách.

3. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 3. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Vedia sa hmatovo orientovať na pravom a ľavom manuáli. Ovládajú mechovú techniku – mäkké a ostré nasadenie, ukončenie tónu, striedavý mech. Ovládajú registračnú techniku pravej aj ľavej ruky počas hry. Vedia rozlíšiť nálady skladby, farby tónov dostupných registrov. Improvizujú.	Vedomosti a zručnosti nadobudnuté v predchádzajúcom štúdiu: rozvíjanie a zdokonaľovanie. Dur a mol stupnice cez 2 oktávy s príslušným 4-hlasým T5 s obratmi + dominantný septakord, zmenšený septakord v pravej ruke. Hudobná forma skladby, jej štruktúra, analýza jednotlivých častí. prednesové skladby rôzneho charakteru, obdobia a štýlu: klasické, moderné. Samostatná a efektívna práca na daných skladbách.

4. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 4. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Dokonalá hmatová orientácia na pravom a ľavom manuáli. Mechová technika – mäkké a ostré nasadenie, ukončenie tónu, striedavý mech, rýchly striedavý mech – bellowshake. Zvyšovanie technickej náročnosti. Pasážová	Vedomosti a zručnosti nadobudnuté v predchádzajúcom štúdiu: rozvíjanie a zdokonaľovanie. Presná artikulácia skladieb z hľadiska umeleckého a technického.

prstová technika, dvojhmaty, oktávy pravou rukou, skoky, melodické ozdoby. Registračná technika pravej aj ľavej ruky počas hry náročnejších skladieb. Výrazová štylistika hudobných období podľa výberu skladby. Hudobné formy: sonatína, rondo, sonáta. Rozlíšenie dynamickej gradácie a uvoľnenia. Rozlišovanie farby tónu dostupných registrov. Náročnejšie rytmické útvary. Dokonalá interpretácia po stránke technickej, výrazovej a štýlovej	Hudobná forma skladby, jej štruktúra, analýza jednotlivých častí. Interpretácia skladieb z hľadiska štýlových období. Harmonické cítenie.

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre všetky ročníky druhej časti I. stupňa základného štúdia:

O. Hricová: Abeceda akordeonistu
I. Havlíček – F. Machalíčková – J. Ondruš: Škola hry na akordeón - výber
Š. Eperješi: Zborník viachlasných skladieb I. album
J. Letňan: Slovenské ľudové piesne - výber
J. Vojčiak: Mladý akordeonista
M. Dikanová – J. Ondruš: Akordeónové etudy I. - výber
S. Stračina: Svet a deti
E. Krák: Výber tancov a piesní z rukopisov a zbierok 17. a 18. storočia na Slovensku
I. Valenta: V Zuzankinej izbičke
Š. Eperješi: Zborník viachlasných skladieb II. album
J. Letňan: Slovenské ľudové piesne
I. Valenta: Akordeónové miniatúry
E. Krák: Výber tancov a piesní z rukopisov a zbierok 17. a 18. storočia na Slovensku II
I. Bagin: Malá suita
M. Dikanová – J. Ondruš: Akordeónové etudy II. - výber
Š. Eperješi: Zborník viachlasých skladieb III. album
J. Letňan: Slovenské ľudové piesne II.,III. - výber
J.S. Bach: Knižočka skladieb pre Annu Magdalénu Bachovú - výber
E. Krák: Výber tancov a piesní z rukopisov a zbierok 17. a 18. storočia na Slovensku III
K. Bartók - I. Bogár: Szonatina album harmonikára - výber
J. Pauer: Akordeonová sóla Invence pro akordeon

ŠTUDIJNÉ ZAMERANIE HRA NA KEYBOARDE

Charakteristika študijného zamerania

Vyučovanie hry na keyboarde zaujíma pevné miesto vo výchove a vzdelávaní žiaka na ZUŠ. Vďaka pestrej škále zvukov a rytmov umožňuje tento nástroj reprodukovať najrozmanitejšie skladby z vážnej aj populárnej hudby. Žiak tak získava prehľad a orientuje sa v rôznych štýloch a hudobných obdobiach. Zároveň spoznáva technické vymoženosti keyboardu jednotlivé skupiny nástrojov/zvukové banky/ rôzne štýly populárnej hudby/automatický aranžér/ ktoré neskôr vhodne využíva pri vlastnom aranžovaní skladieb.

Ciele študijného zamerania

Najvyšším cieľom je vzbudiť záujem žiaka o hudbu, naučiť ho počúvať a cítiť hudbu. Oboznamovať ho s bohatým svetom hudby od jej počiatku až po súčasné novodobé trendy. Dôležitou úlohou je rozvíjať hudobnosť, rytmické a harmonické cítenie, hudobnú pamäť, estetický vkus, individuálne a tvorivé schopnosti žiaka.
V neposlednej rade formovať morálne, charakterové a vôľové vlastnosti žiaka. Ciele realizovať vhodne zvolenými vyučovacími metódami, formou individuálneho vyučovania.
Cieľom komornej hry je dosiahnutie radosti zo spoločnej hry dvoch a viacerých hráčov, vzájomná komunikácia, ústretovosť a tolerantnosť.

Profil absolventa 1. časti I. stupňa základného štúdia

Absolvent prvej časti I. stupňa základného štúdia po záverečných skúškach v ktorých preukázal svoje schopnosti a zručnosti nadobudnuté počas štúdia je schopný pokračovať v štúdiu druhej časti I. stupňa základného štúdia.
Žiak má osvojené základné technické zručnosti a hráčske návyky. Pracuje s technickými vymoženosťami keyboardu na úrovni absolventa 4.ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia. Rozumie, komunikuje a vyjadruje sa na základnej umeleckej úrovni pomocou základných hudobných vyjadrovacích prostriedkov. Je schopný interpretovať, tvoriť a prijímať hudbu na danej úrovni ukončeného vzdelania. Má vytvorený základ pre pokračovanie na ďalšom stupni vzdelávania.

Profil absolventa 2. časti I. stupňa základného štúdia

Absolvent druhej časti I. stupňa základného štúdia má osvojené teoretické aj praktické základy hry na keyboarde. Interpretuje zložitejšie skladby rôznych období, štýlov a žánrov. Vie sa orientovať v poznaných hudobných obdobiach a štýloch vážnej i populárnej hudby. Pozná základné charakteristiky daných období a štýlov, ktoré prakticky využíva pri hre na nástroji. Pohotovo pracuje s keyboardom. Ovláda teoreticky aj prakticky základné parametre keyboardu. Je schopný vytvoriť jednoduchý aranžmán skladby, ako v nej aj použiť prvky tvorivosti a improvizácie na úrovni štvrtého ročníka druhej časti prvého stupňa základného štúdia. Získal základy v komornej hre, kde dodržiava základné princípy. Svoje zručnosti preukáže na dvoch triednych koncertoch a absolventských skúškach, kde zároveň preukazuje svoju schopnosť sociálnej aj hudobnej komunikácie. Absolvent druhej časti I. stupňa ZUŠ je osobnosť s rozvinutým kladným vzťahom k hudbe. Ostáva jej verný ako návštevník koncertov alebo ako žiak, ktorý pokračuje a ďalej rozvíja svoje schopnosti na II. stupni ZUŠ.

Profil absolventa II. stupňa a absolventa štúdia pre dospelých (ŠPD

Absolvent 4. ročníka II. stupňa základného štúdia hry na keyboarde je samostatnou tvorivou osobnosťou, ktorý svoje zručnosti preukáže na absolventských skúškach. Na základe získaných poznatkov a skúseností dokáže hodnotiť a kriticky pristupovať k tvorivému procesu. Pozná a primerane uplatňuje technické, výrazové a vyjadrovacie prostriedky hry na nástroji. Hudobné skladby interpretuje podľa štýlových období s využitím technických vymožeností nástroja. Je schopný samostatne naštudovať skladbu, vytvoriť zložitejší aranžmán. Dokáže aktívne pôsobiť v hudobných zoskupeniach, ako hráč sólového partu alebo ako člen zoskupenia. Dlhoročným absolvovaním hudobných teoretických a praktických predmetov je pripravený na vysokoškolské štúdium na školách umeleckého a pedagogického zamerania. Ukončením štúdia na II. stupni základného štúdia je pripravený prijímať, tvoriť, hodnotiť a kriticky pristupovať s vlastným názorom akceptujúc názor iných a históriu k hudbe, umeniu a kultúre.

PRÍPRAVA KU HRE NA NÁSTROJI

Prípravné štúdium

Ciele pre prípravné štúdium

Vzbudiť záujem žiaka o hudbu, hudobný nástroj. Vybudovať teoretické aj praktické základy k hre na keyboard. Vyučovanie viesť hravou formou, využívaním zásady názornosti. Poznanie základných technických funkcií nástroja.

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak ovláda základné funkcie On, Off, volume, rozozná základné zvukové banky/husle, akordeón, flauta, trúbka.	Oboznámenie s hudobným nástrojom.
Osvoja si základné návyky správneho sedenia a postavenia rúk pri hre.	Základy: sedenie, postavenie rúk, uvoľňovacie cvičenia.
Orientujú sa na klaviatúre vo všetkých oktávach/zjednodušená terminológia, prenášanie tónov/.	Klaviatúra.
Hrajú a rytmizujú slová a jednoduché riekanky.	Rytmizácia a melodizácia.
Poznajú teoreticky aj prakticky základné hodnoty nôt a pomlčiek.	Základné hudobno - teoretické poznatky.
Rozoznajú sluchom dur, mol/veselý - smutný/, zmeny metra/pochod - valčík/, rozoznajú zmenu výšky, dĺžky a sily tónu.	Percepčné činnosti.
Hrajú jednoduché ľudové, detské piesne jednou rukou, striedaním rúk, dvoma rukami, so sprievodom gajdošskej kvinty, non legato /legato/, podľa sluchu, z nôt aj naspamäť.	Spôsob hry na keyboarde.

Požiadavky na overenie spôsobilosti postupu do vyššieho ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia:

Záverečná skúška

2 jednoduché ľudové /detské/ piesne alebo 1 pieseň a 1 inštruktívna skladbička.

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre prípravný ročník:

V. Lichnerová: Eniky, beniky
V. Lichnerová: Zahraj mi pesničku
A. Marks: Začíname hrať na keyboarde
I. Janžurová: Klavírna škola 1. časť
F. Emonts: Hráme na 5 tónoch
J. Thompsons: Easiest Piano Course 1.časť

Ciele pre 1. časť I. stupňa základného štúdia

Osvojovať si a rozvíjať základné princípy keyboardovej hry v náväznosti na poznatky z hudobnej náuky z prípravného štúdia. Rozvíjať hudobnú pamäť, tvorivosť, pestovať vôľové vlastnosti. Viesť žiaka k poznaniu a využívaniu základnej zvukovej a rytmickej palety nástroja. Získavať základné návyky v komornej hre. Doviesť žiaka k úspešnému ukončeniu 1. časti I. stupňa základného štúdia záverečnou skúškou.

1. ročník 1. časť I. stupeň

Žiaci na konci 1. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Aplikujú zásady správneho používania hracieho aparátu pri hre na nástroji. Plynule hrajú z nôt aj naspamäť na úrovni daného ročníka. Poznajú noty, hodnoty nôt a pomlčiek. Rozlišujú dynamiku a základné techniky hry na úrovni daného ročníka. Hrajú skladby v tempách pomaly, rýchlo, primerane svojim možnostiam. Používajú správny prstoklad, podklad palca, nadkladanie.	Základy hry na nástroji. Základy sedenia a použitia hracieho aparátu. Uvoľňovacie cvičenia. Hra podľa nôt v husľovom kľúči/g - g2/ Hra podľa nôt v basovom kľúči/c – c1/ Hra legáto, tenuto, staccato. Základná dynamika: piano, forte, mf. Tempové značenia: allegro, moderato, andante.

Hrajú stupnice pre daný ročník. Ovládajú základné funkcie nástroja. Rozoznajú základné zvukové vzorky. Vyberú im známy Style podľa predlohy. Poznajú a použijú základné akordické značky /C,G,A…/ Zahrajú piesne so sprievodom: gajdošská kvinta, popr. akordický sprievod s dvomi jednoduchými rytmickými a melodickými obmenami. Realizujú prakticky základy hry z listu. Žiak prezentuje verejne (minimálne dvakrát ročne) výsledky svojho štúdia na triednom koncerte.	Podklad palca, základná schéma prstokladu pravou aj ľavou rukou. Stupnice v rovnom pohybe zvlášť a tonický kvintakord/C,G,D,A,E/ Používanie základných funkcií keyboardu: Voice, Style Start, Stop, Tempo, Intro, Ending,Volume. Skladby s rytmickým sprievodom - Polka, Country,Valčík… Akordy v základnej podobe, poprípade Single Finger mode. Hra jednoduchých ľudových a detských piesní s použitím harmonických funkcií- T,D. Jednoduché obmeny rytmické a melodické. /opakované tóny, príraz, opakovaná gajdošská kvinta, rozklad gajdošskej kvinty. Základy hry z listu.

2. ročník 1. časť I. stupeň

Žiaci na konci 2. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Žiaci používajú zvukové možnosti nástroja. Dokážu vybrať zvuk z VOICE, ako aj hudobný aranžmán STYLE. Samostatne používajú funkcie Acmp, On/Off, Start/Stop. Hrajú durové stupnice s krížikom C,G,D,A,E,H a s béčkom F,B,Es cez jednu oktávu v rovnom pohybe a v protipohybe. Hrajú molové stupnice harmonické a,e,d zvlášť.	Výber zo zvukovej databázy -VOICE, STYLE Práca s automatikou hudobného sprievodu- Acmp, On/Off, Start/Stop Teoretická aj praktická znalosť durových a molových stupníc.

Hrajú tonický kvintakord s obratmi zvlášť. Zvládnu nové prvky v skladbách etudového charakteru. Ovládajú techniku základného používania súčasného pedálu. Hrajú jednoduché skladby s prvkami polyfónie s použitím zvukov: čembalo, organ. Hrajú detské piesne populárnej hudby s využitím funkcií automatického aranžéra, zvukovej banky a im známych základných technických funkcií. Hrajú jednoduché tanečné štýly s využitím automatického aranžéra. Rozlišujú hrané hudobné žánre. Hrajú jednoduché prednesové skladby. Hrajú piesne so sprievodom akordov T,S,D, v základnej polohe aj v obratoch s jednoduchými obmenami v pravej aj ľavej ruke s priradenými zvukmi/ aj na základe vlastného výberu/. Hrajú z listu na úrovni daného ročníka. Vystúpia na dvoch triednych koncertoch a ročníkových prehrávkach s ľudovou piesňou.	Hra akordov a ich obratov. Etudy kratšieho rozsahu,hra tercií a dvojhmatov. Použitie súčasného pedálu. Základy polyfónie - melodická linka v pravej alebo ľavej ruke. Jednoduché detské piesne populárnej hudby s využitím technických možností nástroja. Hra tanečných štýlov - Polka, Valčík, Beat, Country, Balada. Prednesové skladby rôzneho štýlu a charakteru, v husľovom aj basovom kľúči. Ľudové piesne so sprievodom akordov. Hra z listu.

3. ročník 1. časť I. stupeň

Žiaci na konci 3. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Žiaci vyberajú zvukové vzorky, štýl. Rozumejú a používajú funkcie Touch, Split, Dual, Tempo, Metronome.	Práca s nástrojom: výber zvukov, výber štýlu Funkcie: Touch, Split, Dual

Plynule podkladajú a nadkladajú prsty v pravej aj ľavej ruke. Hrajú plynule rozklady. Ovládajú hru im známych durových a molových stupníc v primeranom tempe, podľa svojich schopností a možností. Hrajú T5 s obratmi spolu, malý rozklad zvlášť. Reprodukujú etudy primeranej náročnosti. Hrajú jednoduché melodické ozdoby: príraz, nátril, mordent. V daných skladbách hrajú trioly. Používajú súčasný aj synkopický pedál. Kontrolujú sa sluchovo pri počúvaní hudby a vlastnej interpretácii. Hrajú polyfonické skladby na úrovni daného ročníka s využitím zvukovej banky keyboarde/organ, čembalo…/ Interpretujú skladby rôznych štýlových období, primeranej úrovne pre daný ročník. Hrajú populárnu hudbu s využitím funkcií Split, Dual, Harmony, zvukovej banky ... Hrajú daný štýl s použitím automatického aranžéra. Hrajú ľudovú pieseň v rozsahu tónin zvládnutých stupníc s použitím T,S,D. Melódiu obmieňajú : opakovanými tónami, melodickými ozdobami príraz, nátril, jednoduchým dvojhlasom, zmenami oktáv. Akordy obmieňajú rozkladom, akordom po dobe, triolami. Hrajú z listu skladby z literatúry nižšieho ročníka.	Funkcie ovládania automatického hudobného sprievodu: Tempo, Metronome. Pasážová technika - zdokonaľovanie legáta v obidvoch rukách, podkladanie a nadkladanie prstov, hra rozkladov. Durové stupnice v kombinovanom pohybe, T5 a obraty/rozložene, tenuto staccato/ Molové stupnice harmonické do 3 krížikov a 3 b v rovnom pohybe a protipohybe. Etudy rôzneho technického zamerania. Melodické ozdoby. Rytmické útvary: triola Základy synkopického pedálu. Rozvíjanie sluchovej kontroly pri počúvaní a hraní skladieb Jednoduché polyfonické skladby - Tance, Menuety. Prednesové skladby rôzneho charakteru a štýlu. Piesne populárnej hudby s využitím funkcií automatického aranžéra,zvukovej banky a funkcií split ,harmony... Tanečné štýly s použitím automatického aranžéra: Pop, Beat, Disco, Country,Waltz

Rozumejú oddeleným partum primo, secondo. Hrajú ľudovú pieseň pre 2 nástroje, jednoduché skladby komornej hry podľa nôt. Žiak prezentuje verejne (minimálne dvakrát ročne) výsledky svojho štúdia na triednom alebo školskom koncerte.	Ľudové piesne s použitím základných harmonických funkcií T,S,D a jednoduché melodické a rytmické obmeny. Hra z listu. Základy komornej hry: primo,secondo, nástupy, závery, počúvanie sa.

4. ročník 1. časť I. stupeň

Žiaci na konci 4. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Poznajú základnú technickú stránku hudobného nástroja. Pri hraní využívajú všetky im známe funkcie, vyberajú primerané zvuky a štýly na úrovni daného ročníka. Používajú správne hudobné pojmy a technickú terminológiu vo vzťahu ku keyboardu. Hrajú známe stupnice durové a molové harmonické kombinovaným spôsobom a molové melodické v rovnom pohybe a v protipohybe v plynulom tempe. Ovládajú hru T5 s obratmi a malý rozklad spolu. Orientujú sa vo vybraných akordoch a akordických spojeniach, poznajú dané akordické značky Hrajú etudy rôzneho technického zamerania v plynulejších tempách. V primeraných etudách aj skladbách hrajú skoky.	Práca s keyboardom: výber zvukov, štýlov, funkcie: Split, Dual, Harmony, Transpose, Voice volume, split volume, dual volume. Funkcie pre ovládanie automatického hudobného sprievodu: Acmp On/Off, Start/Stop, Variation,Fill In, Intro/Ending, Sync Start/Stop. Stupnice dur, mol - harmonické, melodické. Tonický kvintakord s obratmi a malý rozklad. Hra akordov: dur, mol, zväčšené, zmenšené, D7/aj obraty/. Etudy zamerané na rôzne technické problémy a tempo.

V rámci možností daného nástroja hrajú dynamickú škálu: p, mf, f, crescendo, decresendo. Zvládnu interpretáciu rôznych skladieb, pričom vychádzajú a využívajú aj teoretické poznatky z HN. Interpretujú rytmicky náročnejšie štýly v primeraných tempách. Hrajú ľudové piesne v tóninách dur aj mol s obmenami v pravej aj ľavej ruke s využitím zvukových baniek na úrovni daného ročníka. Hrajú z listu skladby z nižších ročníkov. Zvládnu dve komorné skladby ľahšej náročnosti. Žiak prezentuje verejne (minimálne dvakrát ročne) výsledky svojho štúdia na triednom alebo školskom koncerte.	Technika jednoduchých skokov. Dynamika. Polyfonické skladby, prednesové skladby rôzneho charakteru, obdobia a štýlu. /Baroko, klasicizmus, hudba 20-21 storočia/ Hra rôznych štýlov s použitím automatic-kého aranžéra. Ľudové piesne so sprievodom T,S,D s ryt-mickými, melodickými obmenami/využitie melodických ozdôb, akordický sprievod v pravej ruke, rozdelenie melódie so zmenami oktáv, zmena metra.../ Hra z listu. Komorná hra.

Požiadavky na overenie spôsobilosti postupu do 1. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia:

Záverečná skúška

Podmienkou je hra spamäti

1etuda,1 skladba s použitím automatického aranžéra, 1 ľudová pieseň so sprievodom T,S,D a 2 primerané obmeny v pravej ruke a 2 obmeny v ľavej ruke.

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre všetky ročníky prvej časti I. stupňa základného štúdia:

A. Marks: Začíname hrať na keyboarde
A. Bentien: Nová škola hry na keyboard 1,2,3
P. Malý: Škola hry na klavír a keyboard 1,2
I. Janžurová: Klavírna škola 1,2,3
F. Emonts: Európska klavírna škola 1,2
J. Thompsons: Easiest Piano Course 2,3,4
V. Patejdl: Klávesová škola Casio
E. Spáčil: Hráme s Yamahou
L. Němec: Keyboards škola

V. Lichnerová: Zahraj mi pesničku
B. Giulivi: 12 skladieb pre začiatočníkov
M. Dedikov: Alenka v krajine hudby
E.Hradecký: Hráme na keyboarde podľa akordických značiek
F. Drevikovský: Každý sa môže stať kúzelníkom
J. Ullmann: Snadné melodie 1,2
J. Vlasatý: Detský svet
Písničky z pohádek a dětských filmu
M. Vozar: Snadné klavírní skladbičky 1,2
M. Vozar: S klavírom do minulosti
C.Gurlitt: Prvý prednes
V. Polívka: Úvod do sonatin
L. Papp: 16 ľahkých skladieb pre klavír
Ľahké skladby XVII a XVIII storočia
W. Gillok: Accent on Solos 1-4
I. Briľ: Džezové skladby pre klavír
P.Wedgwood: Piano for fun 36 jazzy and fun original piano pieces
Z. Blažek: Maličkosti I
J. Blatný: Inštruktívne skladbičky
E.Kleinová,A.Fišerová, E.Mullerová: Album etud I,II,III
C. Czerny: První cvičení
C. Czerny: 125 pasážových cvičení
J. Vaňhal: Snadné sonatiny
A. Gedike: 60 ľahkých skladieb pre začiatočníkov
Křížková, Vlková: První knížka polyfonní hudby
J.V.Paus: Menuety z Uhrovca
E.Krák: Collectio clavichordium I.
F.Burgmuller: 25 klavírnych etud
G.F.Händel: 12 ľahkých kusov
J.S.Bach: Knižočka pre A.M.Bachovú
I.Jurníčková: Duha v černé a bílé 1 - 5
M.Mier: Jazz, Rags &Blues 1 - 4
výber skladieb modernej populárnej hudby

Hudobná literatúra, ktorá je odporúčaná v týchto učebných osnovách, slúži na základnú orientáciu učiteľa a študijný materiál možno dopĺňať podľa pedagogických skúseností učiteľa a individuálnych dispozícií žiaka.

Ciele pre 2. časť I. stupňa základného štúdia

Rozvíjať a prehlbovať schopnosti, zručnosti a návyky z I. časti I. stupňa základného štúdia. Viesť žiaka k väčšej samostatnosti. Podporovať jeho osobnostný prístup k hre na keyboarde aj vo využívaní širšej palety nastavení nástroja. Rozvíjať žiakovu tvorivosť a emocionalitu pomocou vhodne zvolenej literatúry. Rozšírenie kompetencií v oblasti komornej hry. Naplniť profil absolventa 2.časti I. stupňa základného štúdia a doviesť ho k úspešnému ukončeniu záverečnou skúškou.

1. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 1. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Hrajú skladby s využívaním im známych funkcií keyboardu automatický aranžér, zvuková banka, split, dual harmony, tempo, volume.	Práca s keyboardom.
Hrajú v plynulom tempe dané stupnice dur, mol v kombinovanom pohybe,T5 s obratmi tenuto, staccato a rozložene.	Durové stupnice C-Cis, F-As a molové stupnice a-fis, d-f, akordy.
Hrajú štvorzvuk rozložene pravou aj ľavou rukou zvlášť.	Zväčšovanie rozpätia rúk.
Teoreticky ovládajú a hrajú akordy podľa akordických značiek/maj7,dim7,6/.	Rozvíjanie hry akordov podľa akordických značiek.
Štýlovo interpretujú náročnejšie skladby z obdobia Baroka s využitím zvukovej banky organ, čembalo s funkciou splitu.	Náročnejšie polyfonické skladby.
Hrajú piesne populárnej hudby s využitím im známych technických vymožeností keyboardu.	Piesne populárnej hudby s používaním automatického aranžéra,zvukových baniek,funkcií Split,Dual, Harmony.
Hrajú skladby s automatickým aranžérom jazz/swing,ragtime/.	Hra skladieb známych aj nových náročnejších tanečných štýlov.
V daných skladbách interpretujú im známe melodické ozdoby.	Melodické ozdoby/príraz,nátril,mordent, obal, glissando/.
Teoreticky aj prakticky ovládajú kadenciu TSD.	Hra kadencií TSD/D7/- pravá ruka akord, ľavá ruka bas.
Hrajú melódiu so sprievodom akordických figúr polka, valčík,/tango/.	Hra sprievodu z vybraných hudobných žánrov polka, valčík, /tango/ Hradecký.
Hrajú ľudovú pieseň so sprievodom T,S,D, s obmenami v pravej aj ľavej ruke s využitím melodických ozdôb, akordických figúr.	Hra ľudovej piesne.
Počúvajú a rozlišujú základné hudobné žánre.	Počúvanie hudby: polka, valčík, beat, rock, jazz - swing, ragtime.
Zahrajú z listu menej náročné skladby z nižších ročníkov.	Hra z listu.
Zahrajú dve komorné skladby primeranej náročnosti.	Komorná hra.
Žiak prezentuje verejne (minimálne dvakrát ročne) výsledky svojho štúdia na triednom alebo školskom koncerte.	

2. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 2. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Teoreticky aj prakticky používajú širšie Menu funkcion - Style/Song,Main voice... daného keyboardu. Pri štúdiu a hre skladieb využívajú hudobno-teoretické poznatky z hudobnej náuky. Im známe stupnice plynule reprodukujú kombinovaným spôsobom.T5 s obratmi a malý rozklad spolu. Zvládnu 4 hlasný akord rozložene s obratmi spolu a veľký rozklad zvlášť .Zvládnu 1-2 chromatické stupnice. Orientujú sa v tabuľke akordov/maj7, aug.7, dim7/ aplikujú základné harmonické funkcie. Hrajú etudy rôzneho technického zamerania, primeranej náročnosti, zdokonaľujú hru s pedálom. Hrajú swing, foxtrot, rumba, samba s použitím automatického aranžéra. Hrajú populárnu pieseň s využitím zvukovej banky s funkciami split, dual, harmony. Hrajú ľudové, tanečné piesne s akordickými, rytmickými figúrami Polka, Tango, Valčík, obohatené o im známe obmeny - dvojhlas, melodické ozdoby, oktávy, glizando… Zahrajú z listu skladby z nižších ročníkov Zahrajú 2 primerané komorné skladby, ktoré prezentujú aj na triednom (verejnom) koncerte dvakrát v školskom roku.	Práca s keyboardom-širšie menu Funkcion. Dejiny hudby aj populárnej, typické znaky z vybraných žánrov. Stupnice durové C-Cis, F-As,molové harmonické, melodické a-fis, d-f.T5 s obratmi malý rozklad. Štvorhlasný akord s obratmi. Veľký rozklad. Chromatika. Akordické značky,harmonické funkcie. Rozvíjanie pasážovej techniky, skoky, akor-dy, pedalizácia. Hra tanečných štýlov džezového a latino-amerického obdobia. Piesne populárnej hudby s využitím technických vymožeností nástroja. Ľudové piesne, tanečné piesne. Hra z listu. Komorná hra

3. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 3. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Rozumejú a pracujú s im známymi funkciami keyboardu. Stupnice hrajú v rýchlych tempách. Štvorhlasný akord s obratmi spolu. Veľký rozklad a chromatická stupnica zvlášť. Hrajú polyfonické skladby s náročnejším vedw ním hlasov,s použitím zvukovej banky	Práca s keyboardom. Durové stupnice C-Cis, F-As ,molové stupnice a-cis, d-f, chromatická stupnica. Náročnejšie skladby z obdobia Baroka.

keyboardu organ, čembalo s funkciou split. Hrajú populárne piesne s automatickým aranžérom so zvukovými bankami a funkciami Split, Dual, Harmony.	Piesne populárnej hudby s využitím nástroja.
Hrajú swing, foxtrot, rumba, samba s automatickým aranžérom. Hrajú náročnejšie skladby z období klasicizmu a romantizmu,s dôrazom na štýlovú interpretáciu s citovou zaangažovanosťou.	Tanečné štýly džezového a latino-amerického obdobia. Skladby období klasicizmu a romantizmu.
Teoreticky aj prakticky používajú akordy-maj7,6,aug7,dim7,9. Prakticky používajú kadenciu pri hre piesní aj samostatne.	Orientácia v akordických značkách. Hra kadencií a D7.
Hrajú ľudové aj tanečné piesne s akordickými, rytmickými figúrami polka, valčík, tango, popr. Rockenroll, podľa schopností žiaka. Vytvoria jednoduchý aranžmán skladby, podľa ich schopností.	Ľudové piesne,tanečné piesne s akordickými, rytmickými figúrami+obmeny. Tvorba jednoduchého hudobného aranžmánu.
Plynule zahrajú z listu látku zo 4-5 ročníka. Zahrajú dve náročnejšie komorné skladby, ktoré prezentujú aj na trienom (verejnom) koncerte dvakrát v školskom roku.	Hra z listu. Komorná hra.

4. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 4. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Rozumejú a pracujú s im známymi funkciami keyboardu. Stupnice hrajú v rýchlych tempách. Štvorhlasný akord s obratmi spolu.	Práca s keyboardom Durové stupnice C-Cis, F-As, molové stupnice a-cis, d-f, chromatická stupnica.
Veľký rozklad a chromatická stupnica zvlášť. Hrajú polyfonické skladby s náročnejším vedením hlasov, s použitím zvukovej banky keyboardu organ, čembalo s funkciou split. Hrajú populárne piesne s automatickým aranžérom so zvukovými bankami a funkciami Split, Dual, Harmony. Hrajú swing,foxtrot,rumba,samba… s automatickým aranžérom. Hrajú náročnejšie skladby z období	Náročnejšie skladby z obdobia Baroka. Piesne populárnej hudby s využitím nástroja. Tanečné štýly džezového a latino-

klasicizmu a romantizmu,s dôrazom na štýlovú interpretáciu s citovou zaangažovanosťou. Teoreticky aj prakticky používajú akordy-maj7,6,aug7,dim7,9. Prakticky používajú kadenciu pri hre piesní aj samostatne s použitím pravej ruky-akord, ľavá ruka bas. Hrajú ľudové aj tanečné piesne s akordickými, rytmickými figúrami-polka, valčík, tango, popr. Rockenroll/podľa schopností žiaka/. Vytvoria jednoduchý aranžmán skladby, podľa ich schopností. Plynule zahrajú z listu látku zo 4-5 ročníka. Zahrajú dve náročnejšie komorné skladby. Žiak prezentuje verejne (minimálne dvakrát ročne) výsledky svojho štúdia na triednom alebo školskom koncerte.	amerického obdobia. Skladby období klasicizmu a romantizmu. Orientácia v akordických značkách. Hra kadencií a D7. Ľudové piesne, tanečné piesne s akordickými, rytmickými figúrami a obmeny. Tvorba jednoduchého hudobného aranžmánu. Hra z listu. Komorná hra.

Záverečná skúška:

podmienka hra naspamäť

1skladba z obdobia baroka

1 náročnejšia skladba s automatickým aranžérom

1 skladba 20-21storočia /klavírny spôsob/ napr. džezová etuda...

2 ľudové piesne rozličnej tóniny, charakteru, nálady/v jednej piesni
2 obmeny v pravej ruke a 2 obmeny v ľavej ruke

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre všetky ročníky druhej časti I. stupňa základného štúdia:

E.Spáčil: Hrajeme s Yamahou III. Diel
L.Nemec:105 skladieb v tanečnom rytme
E.Hradecký :Hrajeme na keyboard podľa akordových značiek
V. Lichnerová: Zahraj mi pesničku
M. Dvořák: Jazzové klavírne etudy I. diel
Music people - favorite Pops easy piano,
The complete kyeboards player - 90´ s Hits
The complet keyboards player - Film and TV thems
Song book
Easy Jazzin´about fun pieces for piano, keyboard
Making The Grade Jazz-Easy popular Jazz1,2

P.Wedgwood: Piano for fun 36 jazzy and fun original piano pieces
Ľ.Kuruc: Jazz Piano
M.Mier: Jazz, Rags &Blues 5-8
I.Jurníčková: Malé klavírní romance
W.Gillock: Accent On Solos 5-8
S. Bach: Knižočka skladieb pre A. M .Bachovú
J. S. Bach: Malé prelúdiá a fugetty
D. Křížková: 2. knížka polyfónní hry
J.V.Paus: Menuety z Uhrovca
E.Krák: Collectio clavichordium I.,II.,
F.Burgmuller: 25 klavírnych etud
Clementi, Kuhlau, Dusík: Sonatíny a ronda
C. Czerny: op. 261, Album etud IV-V
S.Heller: 40 klavírnych etud

Hudobná literatúra, ktorá je odporúčaná v týchto učebných osnovách, slúži na základnú orientáciu učiteľa a študijný materiál možno dopĺňať podľa pedagogických skúseností učiteľa a individuálnych dispozícií žiaka.

Ciele pre II. stupeň základného štúdia a štúdia pre dospelých

Nadviazať na predchádzajúce praktické aj teoretické vedomosti, schopnosti, zručnosti žiaka. Naďalej podporovať jeho osobnostný prístup k hre na keyboarde a vo využívaní čo najširšej palety nastavení nástroja. Viesť ho nielen k naštudovaniu skladieb, ale i k tvorivej aktivite, k tomu, aby si postupne vyberal a budoval repertoár. Rozvíjať osobnosť žiaka, najmä citové zrenie, formovať pozitívne stránky jeho charakteru. Rozširovať kompetencie v oblasti komornej hry, účinkovaním v rôznych nástrojových zoskupeniach a formáciách tanečnej hudby. Naplniť profil absolventa II. stupňa základného štúdia a štúdia pre dospelých a doviesť ho k úspešnému ukončeniu záverečnou skúškou.

Žiaci prijatí na štúdium II. stupňa bez absolvovania I. stupňa, môžu spĺňať náročnosť a štandardy žiakov druhej časti I. stupňa aj profil absolventa druhej časti I. stupňa základného štúdia.

1. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 1. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Teoreticky poznajú technické možnosti nástroja. Samostatne nastavujú základné parametre v skladbách. Teoreticky aj prakticky ovládajú všetky bežné 3-4 hlasné akordy.	Znalosť základných technických možností a nastavení keyboardu v škole aj doma.

Dané stupnice hrajú kombinovane v zrýchlených tempách. Štvorhlasný akord s obratmi spolu, veľký rozklad a D7 zvlášť. Interpretujú technické cvičenia, etudy, prednesy v súlade s obsahovými štandardami. Zahrajú dané skladby so sprievodom max. 4hlasných akordov. Navrhnú a zahrajú najvhodnejší rytmický štýl alebo jeho variantu, najvhodnejší zvuk, popr. kombináciu v duál režime, splitovom režime. Vytvoria a zahrajú kadenciu s použitím oboch rúk. Zharmonizujú ľudovú pieseň a zahrajú so samostatne pripravenými im známymi variáciami. Zharmonizujú jednoduchú populárnu pieseň. Zdokonaľujú pohotovosť čítania nôt hrou z listu. Aplikujú návyky kolektívnej hry v komornom zoskupení. Vystúpia na dvoch triednych koncertoch aj s komornou hrou.	Rozvíjanie hry akordov podľa akordických značiek. Teoretická aj praktická znalosť stupníc: durové C-Cis, F-Des. Molové a-cis, d-f, harmonické, melodické. Štvorhlasný akord s obratmi, veľký roz- klad, D7. Technické cvičenia, etudy, prednesy z klasickej klavírnej literatúry, prispôsobené na 5 oktávové keyboardy. Hra skladieb so sprievodom max. 4hlasných akordov typu – 7,Mi7,Dim7,Maj7,6, Mi7/5… Podporovanie samostatnosti a schopnosti nájsť čo najvhodnejší rytmický štýl alebo jeho variantu, najvhodnejší zvuk možnosť aj v dual režime a v splitovom režime /hra s ľavou rukou/. Tvorba a hra kadencií. Harmonizácia a variovanie ľudovej piesne. Počiatky harmonizácie piesní populárnej hudby. Pohotovosť čítania nôt hrou z listu. Komorná hra.

2. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 2. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Poznávanie klasickej literatúry história populárnej hudby 30-40 roky 20 storočia	Poznávanie klasickej literatúry história populárnej hudby 30-40 roky 20 storočia

Poznajú technické možnosti nástroja. Samostatne nastavujú základné parametre v skladbách. Hrajú dané stupnice kombinovane v rýchlejších tempách/v súlade s obsahovými štandardami/. Teoreticky aj prakticky ovládajú hru akordov podľa akordických značiek. Interpretujú technické cvičenia, etudy, prednesy v súlade s obsahovými štandardami. Navrhnú a zahrajú najvhodnejší rytmický štýl, poprípade jeho variáciu, najvhodnejší zvuk aj kombináciu s použitím dualu a split Hrajú dané skladby so sprievodom max.5 hlasných akordov. Vytvoria a zahrajú kadenciu. Zvládnu základy nepravidelných rytmov/podľa daných schopností žiaka/. Zharmonizujú a samostatne vytvoria im známe rytmické a melodické obmeny. Zharmonizujú krátke melódie/podľa daných schopností žiaka/. Uplatňujú tvorivý prístup k štúdiu hry na keyboard, k interpretovaným skladbám. Hrajú z listu skladby primeranej náročnosti. Zahrajú 2-3 skladby z komornej hry. Žiaci prezentujú verejne (minimálne dvakrát ročne) výsledky svojho štúdia na triednom alebo školskom koncerte.	Znalosť rozšírenejších technických možností a nastavení keyboardu v škole aj doma. Teoretická aj praktická znalosťvšetkých durových aj molových stupníc s krížikami aj s béčkami. Štvorhlasný akord s obratmi, veľký rozklad, D7, zm7. Rozvíjanie hry akordov podľa akordických značiek. Technické cvičenia, etudy, prednesy z klasickej klavírnej i inej literatúry s dôrazom na štandardné 5 oktávové keyboardy. Viesť k samostatnosti pri výbere čo najvhodnejšieho rytmického štýlu alebo jeho variácii, najvhodnejšieho zvuku aj v dual režime s použitím splitu/jednoduchšie skladby/. Hra skladieb so sprievodom max.5 hlasných akordov typu – 9, 9-, Mi7/9, Mi7/9-, Maj7/9 a pod. Tvorba a hra kadencií. Základy nepravidelných rytmov/rumba/a pod. Harmonizácia a variovanie ľudovej piesne. Harmonizácia piesní populárnej hudby. Počiatky tvorby hudobných aranžmánov s použitím aj Internal Memory nástroja. Hra z listu. Rozvoj komornej hry.

3. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 3. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Pri štúdiu hry na keyboarde využívajú teoretické znalosti a aplikujú ich v praxi.	Poznávanie klasickej literatúry história populárnej hudby 50-80 roky 20 storočia.
	Samovzdelávanie /knižnice, internet, koncerty/.
Teoreticky aj prakticky poznajú a ovládajú technické možnosti a parametre keyboardu.	Znalosť rozšírených technických možností a parametrov keyboardu v škole aj doma.
Hrajú stupnice v súlade s obsahovými štandardami.	Stupnice všetky durové, molové s krížikami s béčkami kombinovane. Akordy 3 hlasné,4 hlasné, veľké obraty, D7, zm.7.
Zahrajú náročnejšie cvičenia, etudy, prednesy na primeranej úrovni daného ročníka.	Hra náročnejších technických cvičení a etud. Hra prednesov z klasickej klavírnej a inej literatúry prispôsobená na štandardné 5 oktávové keyboardy.
Ovládajú hru podľa akordických značiek.	Rozvíjanie hry podľa akordických značiek,
Ovládajú enharmonické zámeny akordov.	Enharmonická zámena akordov.
Hrajú skladby so sprievodom max. 6 hlasných akordov.	Hra dostupných skladieb so sprievodom maximálne 6 hlasných akordov/11, Mi7-11, 11-, Mi7-11-/.
Navrhnú najvhodnejší rytmický štýl alebo jeho obmenu, najvhodnejší zvuk v dual a splitovom režime.	Rozvíjať a viesť k samostatnosti nájsť čo najvhodnejší rytmický štýl alebo jeho obmenu, najvhodnejší zvuk alebo jeho kombináciu v dual režime v splite za aktívnej hry ľavej ruky v mierne zložitejších skladbách.
Zahrajú skladby z bežných hudobných žánrov populárnej hudby.	Hra rôznych hudobných žánrov populárnej hudby.
Vytvoria a zahrajú kadenciu.	Tvorba a hra kadencií.
Zharmonizujú ľudovú pieseň a samostatne k nej vytvoria zložitejšie rytmické a melodické obmeny.	Harmonizácia a zložitejšie obmeny ľudových piesní.
Zharmonizujú piesne populárnej hudby.	

Hrajú jednoduché nepravidelné rytmy. Vytvárajú zložitejšie aranžmány s využitím technických možností nástroja. Zahrajú plynule z listu skladby z nižších ročníkov. Zahrajú náročnejšie skladby z komornej hry. Žiaci prezentujú verejne (minimálne dvakrát ročne) výsledky svojho štúdia na triednom alebo školskom koncerte.	Harmonizácia piesní populárnej hudby. Rozvíjanie rytmického cítenia – jednoduché nepravidelné rytmy. Tvorba zložitejších hudobných aranžmánov. Hra z listu. Komorná hra.

4. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 4. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Pri štúdiu hry na keyboarde využívajú teoretické znalosti a aplikujú ich v praxi. Teoreticky aj prakticky poznajú a ovládajú technické možnosti a parametre hudobného nástroja. Hrajú stupnice v súlade s obsahovými štandardami. Hrajú správne technické cvičenia, etudy a prednesy v súlade s obsahovými štandardami. Ovládajú hru podľa akordických značiek. Interpretujú skladby všetkých bežných hudobných žánrov populárnej hudby. Ovládajú enharmonické zámeny akordov. Navrhnú čo najvhodnejší rytmický štýl alebo jeho variáciu, najvhodnejší zvuk v dual a splitovom režime.	Poznávanie klasickej literatúry, história populárnej hudby 90 – tych rokov až po súčasnosť. Samovzdelávanie/knižnice, internet, koncerty/. Znalosť všetkých technických možností a parametrov hudobného nástroja v škole aj doma. Hra všetkých známych stupníc a akordov v zrýchlenom pohybe. Hra vhodných technických cvičení, etud, prednesov z klasickej klavírnej a inej literatúry prispôsobenej na štandardné 5 oktávové keyboardy. Rozvíjanie hry podľa akordických značiek. Hra všetkých dostupných skladieb so sprievodom 7 hlasných akordov/D13/9. Enharmonická zámena akordov. Rozvíjať a viesť k samostatnosti nájsť čo najvhodnejší rytmický štýl ,poprípade jeho varáciu, najvhodnejší zvuk alebo jeho

Zharmonizujú ľudovú aj populárnu pieseň. Vytvárajú náročnejšie aranžmány s využitím technických možností nástroja. Plynule hrajú z listu skladby z nižších ročníkov. Hrajú náročnejšie skladby komornej hry, prezentujú sa s nimi aj na verejnosti na triednom alebo školskom koncerte minimálne dvakrát v školskom roku.	kombináciu v dual režime v splite za aktívnej hry ľavej ruky v zložitejších skladbách. Harmonizácia ľudových piesní a populárnych piesní. Tvorba zložitejších aranžmánov. Hra z listu. Komorná hra.

Záverečná skúška:

podmienka hra naspamäť len pre II. stupeň

2 skladby rôznych štýlových období

1 skladba s automatickým aranžérom /vlastný aranžmán, možnosť

použiť hudobný podklad Memory Song, resp.MIDI sequencer/.

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre všetky ročníky II. stupňa základného štúdia a štúdia pre dospelých základnej umeleckej školy:

J. S. Bach: Malé prelúdiá a fugetty
W.F.Bach: 12 polonéz na klavír
D.Cimarosa: Tri sonáty
J.A.Štěpán: Menuety pre klavír
S.Diehl: Seven Miniatures for Piano
J.Vřešťál: Paleta
S.Heller: 40 klavírnych etud
L.Hanon: Klavírny virtuóz
L.v.Beethoven: 14 Bagatelle
L.V.Beethoven: Nemecké tance
Album svetových romantikov
F.Mendelssohn - Bartholdy: Piesne bez slov
C.Debussy: Černoško, Tanec panenky
M.Dvořák: Jazzové klavírne etudy II.
Making The Grade Jazz-Easy popular Jazz 3
Deneff Peter: Jazz Chord Hanon
Jazz Piano
Jazz Piano Solos 55: Ragtime
Neil Olmstead: Solo Jazz Piano

Melódie z filmov, muzikálov, populárne melódie
Hudobná literatúra, ktorá je odporúčaná v týchto učebných osnovách, slúži na základnú orientáciu učiteľa a študijný materiál možno dopĺňať podľa pedagogických skúseností učiteľa a individuálnych dispozícií žiaka.

ŠTUDIJNÉ ZAMERANIE KOMORNÁ HRA

Charakteristika študijného zamerania

Klávesový nástoj keyboard patrí v súčasnosti k populárnym hudobným nástrojom na ZUŠ. Jeho všestranné využitie ho predurčuje na využitie nástroja nielen sólového a sprievodného ale tiež pre účely komornej hry. Komorná hra umožňuje žiakom pestovať návyky spoločného muzicírovania s inými žiakmi, ktorí študujú rovnaký hudobný predmet. Komorná hra je dialóg. Umenie dialógu spočíva v schopnosti počúvať, čo hovorí ten druhý. Komorná hra je pre žiakov obohacujúca, prináša im radosť z hudby, ktorá sa spoločným zdieľaním znásobuje.

Ciele študijného zamerania

Rozvíjať kompetencie žiakov v umeleckej a sociálnej oblasti. Vypestovať základné návyky presnej súhry, sluchovej kontroly, pohotovosti pri hre, rýchlu reakciu na chyby, ktoré sa môžu pri hre vyskytnúť. Pestovanie rytmickej presnosti, intonačnej čistoty, orientácia podľa gest určeného hráča, orientácia v notovej partitúre. Vytvárať návyky k zodpovednosti k spoluhráčovi a základy dialógu medzi oboma hráčmi, ústretovosť a tolerantnosť.

3. ročník 1. časť I. stupeň

Žiaci na konci 3. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Rozlišujú part primo a secondo.	Delenie hudobných partov, ich význam pri spoločnej interpretácii.
Počúvajú sa pri komornej hre reprodukujú spoločne s učiteľom jednoduché melódie unisono v rovnom pohybe dvoma rukami.	Základné princípy kolektívneho muzicírovania – súhra, počúvanie sa, zosúladenie spoločných činnosti.
Interpretujú spolu s iným žiakom jednoduché komorné skladby podľa notového zápisu.	Interpretácia jednoduchých komorných skladieb podľa notového zápisu s iným žiakom.
Vyjadrujú pri hre komornej skladby charakter, pomocou základných hudobno-výrazových prostriedkov.	Hudobno - výrazové prostriedky.

Tvoria základné harmonické funkcie: T a D v durových tóninách, Aplikujú základné harmonické funkcie: T a D pri hre ľudových piesní vo forme gajdošskej kvinty v úprave na dva nástroje.	Základné harmonické funkcie: T a D v durových tóninách. Používanie základných harmonických funkcií: T a D vo forme gajdošskej kvinty pri hre ľudových piesní.

4. ročník 1. časť I. stupeň

Žiaci na konci 4. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Rozumejú základným princípom kolektívneho muzicírovania. Definujú part primo a secondo, Počúvajú sa navzájom - nástupy, závery. Kontrolujú sa sluchovo pri komornej hre. Reprodukujú podľa sluchu, z nôt spoločne s učiteľom jednoduché melódie unisono v rovnom pohybe dvoma rukami. Zahrajú spolu s iným žiakom podľa nôt komornú skladbu. Hrajú part primo a secondo so zreteľom na primeranú náročnosť partu k danému ročníku a možnostiam žiaka. V komornej hre vyjadrujú charakter skladby pomocou základných hudobno-výrazových prostriedkov. Vytvárajú základné harmonické funkcie: T,S a D v durových tóninách. Používajú základné harmonické funkcie: T,S a D pri hre ľudových piesní so sprievodom gajdošskej kvinty, rozkladu kvintakordu v úprave pre dva nástroje.	Princípy kolektívneho muzicírovania. Party primo a secondo, ich význam v skladbe. Základy súhry, pohotovosti pri interpretácii komorných skladieb. Rozvoj sluchovej kontroly pri komornej hre. Hra jednoduchej melódie podľa sluchu, z nôt unisono v rovnom pohybe dvoma rukami. Naštudovanie a interpretácia spolu s iným žiakom podľa notového zápisu. Naštudovanie a interpretácia partu primo a secondo v primeranej náročnosti partu k danému ročníku a možnostiam žiaka. Aplikácia základných hudobno-výrazových prostriedkov pri interpretácii rôznych komorných skladieb. Základné harmonické funkcie: T, S, D v durových tóninách. Aplikácia základných harmonických funkcií: T, S, D pri ľudových piesňach / gajdošská kvinta, celý kvintakord, rozklad kvintakordu/.

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre všetky ročníky prvej časti I. stupňa základného štúdia:

M.Cornick: Easy Jazzy
M.Mier: Jazz, Rags, Blues for Two
A.Dennis: Just for Two Book 1,2,3
D.Coates: Duets from the Movies
V.Lichnerová: Štvorručné skladby pre klavír I.
J.Brinhall: Piano Magic
S.Majkapar: Prvé kroky
K.Bendl: Z detskeho sveta
Z.Blažek: Písničky na dobrou noc
Kleinová, Fišerová, Mullerová: Album 4 ručných skladieb starých českých majstrov
V.Lejsek: Zahrajme si
M.Dlouhý: Štvorručné skladbičky pre všedný deň

Hudobná literatúra, ktorá je odporúčaná v týchto učebných osnovách, slúži na základnú orientáciu učiteľa a študijný materiál možno dopĺňať podľa pedagogických skúseností učiteľa a individuálnych dispozícií žiaka.

Poznámka:

Odklad alebo oslobodenie od komornej hry sú povolené žiakom, ktorých zákonný zástupca o to písomne požiadal.

1. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 1. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Rozumejú základným princípom kolektívneho muzicírovania.	Princípy kolektívneho muzicírovania.
Definujú a rozpoznajú part primo a secondo,	Part primo a secondo.
Analyzujú part primo a secondo a chápu úlohu a význam partu primo a secondo v študovanej skladbe.	Úloha a význam partu primo a secondo v študovanej skladbe.
Počúvajú sa pri komornej hre.	Rozvoj sluchovej kontroly pri komornej hre.
Hrajú skladbu spolu s učiteľom part primo, ktorá je na úrovni náročnosti daného ročníka.	Spoločná interpretácia skladby s učiteľom partu primo zodpovedajúca úrovni náročnosti daného ročníka.

Interpretujú spolu s iným žiakom komorné skladby rôznych hudobných foriem podľa notového zápisu, ktoré sú na úrovni náročnosti daného ročníka. Vyjadrujú v komornej interpretácii charakter skladby pomocou hudobno-výrazových prostriedkov zodpovedajúcich rozsahu učiva daného ročníka.	Spoločná interpretácia s iným žiakom, podľa notového zápisu, zodpovedajúce úrovni náročnosti daného ročníka. Hudobno-výrazové prostriedky, zodpovedajúce rozsahu učiva daného ročníka.

2. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 2. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Vysvetlia význam partu primo a secondo, Analyzujú part primo a secondo v študovanej skladbe. Chápu úlohu partu primo a secondo v študovanej skladbe. Počúvajú sa pri komornej hre. Chápu princípy súhry, pohotovosti pri interpretácii skladieb. Interpretujú skladbu spolu s učiteľom part primo, zodpovedajúcu úrovni náročnosti daného ročníka. Interpretujú spolu s iným žiakom skladby rôznych hudobných foriem podľa notového zápisu, zodpovedajúcich úrovni náročnosti daného ročníka. Interpretujú striedavo part primo a secondo v komorných skladbách, zodpovedajúcich úrovni náročnosti daného ročníka. Vyjadrujú v komornej a štvorručnej interpretácii charakter skladby pomocou hudobno-výrazových prostriedkov,	Part primo a secondo. Rozbor partu primo a secondo v študovanej skladbe. Úloha a význam partu primo a secondo v študovanej skladbe. Rozvoj sluchovej kontroly pri komornej hre. Princípy súhry, pohotovosti pri interpretácii komorných skladieb. Spoločná hra skladby s učiteľom partu primo zodpovedajúca úrovni náročnosti daného ročníka. Spoločná hra s iným žiakom – komorné skladby rôznych hudobných foriem podľa notového zápisu, zodpovedajúcich úrovni náročnosti daného ročníka. Naštudovanie a interpretácia partu primo a secondo v komorných skladbách, zodpovedajúcich úrovni náročnosti daného ročníka. Použitie hudobno-výrazových prostriedkov, zodpovedajúcich rozsahu učiva daného ročníka.

zodpovedajúcich rozsahu učiva daného ročníka.	

3. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 3. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Rozumejú princípom kolektívneho muzicírovania. Definujú úlohu a význam partu primo a secondo v študovanej skladbe. Kontrolujú sluchové vnímanie pri hre komorných skladieb. Aplikujú princípy súhry, pohotovosti pri interpretácii skladieb. Interpretujú spoločne s učiteľom part primo alebo secondo skladbu podľa notového zápisu, zodpovedajúcu úrovni náročnosti daného ročníka. Interpretujú spoločne s iným žiakom komorné a štvorručné skladby rôznych hudobných foriem podľa notového zápisu, zodpovedajúce úrovni náročnosti daného ročníka. Pri interpretácii komorných a štvorručných skaldieb používajú hudobno-výrazové prostriedky, zodpovedajúce rozsahu učiva daného ročníka. Aplikujú návyky samostatnejšej práce pri naštudovaní komorných a štvorručných skladieb.	Princípy kolektívneho muzicírovania. Úloha a význam partu primo a secondo v študovanej skladbe. Rozvoj sluchovej kontroly v komornej hre. Princípy súhry, pohotovosti pri interpretácii komorných skladieb. Naštudovanie a spoločná interpretácia s učiteľom partu primo alebo secondo podľa notového zápisu, zodpovedajúca úrovni náročnosti daného ročníka. Naštudovanie a spoločná interpretácia skladieb rôznych hudobných foriem s iným žiakom podľa notového zápisu, zodpovedajúcich úrovni náročnosti daného ročníka. Používanie hudobno-výrazových prostriedkov pri interpretácii skladieb, zodpovedajúcich rozsahu učiva daného ročníka predmetu hra na klavíri. Základy návykov samostatnejšej práce pri študovaní skladieb.

4. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 4. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Rozumejú princípom kolektívneho muzicírovania.	Princípy kolektívneho muzicírovania.
Definujú delenie partov v skladbách.	Delenie partov.
Analyzujú úlohu a význam partu primo a secondo v študovanej skladbe.	Úloha a význam partu primo a secondo v študovanej skladbe.
Kontrolujú sluchové vnímanie pri interpretácii komorných a štvorručných skladieb.	Sluchová kontrola pri interpretácii komorných skladieb.
Aplikujú princípy súhry, pohotovosti pri interpretácii komorných diel.	Princípy súhry, pohotovosti pri interpretácii komorných skladieb.
Interpretujú spoločne s učiteľom part primo alebo secondo podľa notového zápisu – ľudové piesne v úprave skladateľa zodpovedajúce úrovni náročnosti daného ročníka.	Spoločná interpretácia skladieb s učiteľom partu primo alebo secondo zodpovedajúce úrovni náročnosti daného ročníka.
Interpretujú podľa notového zápisu spoločne s iným žiakom komorné skladby rôznych hudobných foriem, zodpovedajúce úrovni náročnosti daného ročníka.	Interpretácia s iným žiakom skladieb rôznych hudobných foriem podľa notového zápisu, zodpovedajúcich úrovni náročnosti daného ročníka.
Navrhujú a používajú v komornej a štvorručnej hre hudobno-výrazové prostriedky zodpovedajúce rozsahu učiva daného ročníka.	Hudobno-výrazové prostriedky, zodpovedajúce rozsahu učiva daného ročníka.
Aplikujú návyky samostatnej práce pri naštudovaní skladieb.	Rozvoj návykov samostatnej práce pri naštudovaní skladieb.

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre všetky ročníky druhej časti I. stupňa základného štúdia:

M.Mier: Jazz, Rags, Blues for Two 3,4
V.Lichnerová: Štvorručné skladby pre klavír II..
J.Brinhall: Piano Magic
Kleinová, Fišerová, Mullerová: Album 4 ručných skladieb starých českých majstrov

J.Letňan: Naše zábavky
L.v.Beethoven: Tance
M.Vilec: Rozhovory pri klavíri
I.Pronin: It s two clowns
C.Lachapelle: La musica del sol
P.P.Daneels: Waltz 22for four hands
Ch.Davis: Latin Rag
A.Dennis: Just for Two Book 4

Hudobná literatúra, ktorá je odporúčaná v týchto učebných osnovách, slúži na základnú orientáciu učiteľa a študijný materiál možno dopĺňať podľa pedagogických skúseností učiteľa a individuálnych dispozícií žiaka.

Poznámka:
Odklad alebo oslobodenie od komornej hry sú povolené žiakom, ktorých zákonný zástupca o to písomne požiadal.

1. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 1. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Počúvajú s uvedomením spoluhráča. Dokážu pokračovať v melodickej línii alebo „odovzdávať“ ju spoluhráčovi. Pracujú individuálne podľa partov, kontrolujú plnenie umeleckých a technických úloh. Interpretujú skladby v rôznych tempách. Hrajú plynule z listu. Preukážu návyky sebakontroly a sebahodnotenia. Chápu úlohu a význam partu primo a secondo v študovanej skladbe. Kontrolujú sa sluchovo pri interpretácii komorných skladieb.	Umenie počúvať spoluhráča a pomáhať mu dotvárať charakter skladby. Umenie pokračovať v melodickej línii a „odovzdávať“ ju partnerovi, neprerušiť pritom celok interpretácie. Individuálna práca podľa partov: riešenie interpretačných a technických problémov. Hra skladieb v rôznych tempách. Hra z listu. Návyky sebakontroly a sebahodnotenia. Úloha a význam partu primo a secondo v študovanej skladbe. Sluchová kontrola pri interpretácii skladieb. Princípy súhry, pohotovosti pri interpretácii skladieb.

Aplikujú princípy súhry, pohotovosti pri interpretácii komorných skladieb. Interpretujú s učiteľom alebo iným žiakom – komorné, štvorručné skladby v rôznych tempách podľa notového zápisu, zodpovedajúce úrovni náročnosti daného ročníka. Používajú hudobno-výrazové prostriedky pri interpretácii skladieb.	Spoločná interpretácia s učiteľom alebo iným žiakom - skladby v rôznych tempách podľa notového zápisu, zodpovedajúce úrovni náročnosti daného ročníka. Aplikácia hudobno-výrazových prostriedkov, zodpovedajúcich rozsahu učiva daného ročníka.

2. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 2. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Kontrolujú sa sluchovo pri spoločnej interpretácii hudobnej skladby. Pracujú samostatne po partoch. Pracujú nad spoločnou interpretáciou komornej skladby. Pracujú nad koncertným repertoárom: práca nad kontrolou umeleckých a technických úloh, plynulá interpretácia bez zastavení, Interpretujú skladby rôznych žánrov, štýlov Hrajú plynule z listu. Zdokonaľujú klavírne a technické návyky, Interpretujú akýkoľvek part v komornej hre. Definujú úlohu a význam partu primo a secondo v študovanej skladbe, Kontrolujú sa sluchovo pri interpretácii komorných skladieb.	Umenie počúvať spoluhráča. Individuálna práca podľa partov. Práca nad spoločnou interpretáciou: úvod, predtaktie, spôsoby hry, metro – rytmická stavba skladby. Práca nad koncertným repertoárom: práca nad kontrolou umeleckých a technických úloh, plynulá interpretácia bez zastavení. Hra skladieb rôznych žánrov, štýlov. Hra z listu. Rozvoj klavírnych a technických návykov.. Interpretácia akéhokoľvek partu v komornej hre. Úloha a význam partu primo a secondo v študovanej skladbe. Sluchová kontrola pri interpretácii.

Dodržiavajú princípy súhry, pohotovosti pri interpretácii komorných skladieb. Hrajú s učiteľom alebo iným žiakom – komorné skladby rôznych hudobných foriem, štýlov, podľa notového zápisu, zodpovedajúceho úrovni náročnosti daného ročníka. Aplikujú hudobno-výrazové prostriedky pri interpretácii komorných skladieb.	Princípy súhry, pohotovosti pri interpretácii komorných skladieb. Spoločná interpretácia s učiteľom alebo iným žiakom – komorné skladby rôznych hudobných foriem, štýlov podľa notového zápisu, zodpovedajúce úrovni náročnosti daného ročníka. Aplikácia hudobno-výrazových prostriedkov, zodpovedajúcich rozsahu učiva daného ročníka.

3. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 3. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Preukážu návyky komornej hry. Kontrolujú súhru pri kolektívnej hre, Počúvajú sa pri spoločnej interpretácii. Dokážu pokračovať v melodickej línii a neprerušiť pritom celistvosť interpretácie. Pracujú samostatne podľa partov, Analyzujú hudobné dielo. Pracujú nad koncertným repertoárom, plynule interpretujú danú komornú, štvorručnú skladbu. Interpretujú skladby rôznych žánrov, štýlov. Preukážu návyky: hry z listu, klavírne a technické návyky, Dokážu zahrať akýkoľvek part v komornej hre.	Rozvíjanie návykov komornej hry. Sluchová kontrola súhry pri kolektívnej hre. Umenie počúvať spoluhráča. Umenie pokračovať v melodickej línii a „odovzdávať“ ju partnerovi, neprerušiť pritom celok interpretácie. Individuálna práca po partoch. Rozbor hudobného diela: uvedomenie si tónorodu, metro – rytmickej stavby diela, frázovanie, poznanie a správne definovanie významu všetkých znamienok, skratiek a iných znakov v notovom texte skladby. Práca nad koncertným repertoárom: práca nad kontrolou umeleckých a technických úloh, plynulá interpretácia bez zastavení. Hra skladieb rôznych žánrov, štýlov. Hra z listu, rozvoj klavírnych a technických návykov. Interpretácia akéhokoľvek partu v komornej hre.

Hrajú spoločne s učiteľom alebo iným žiakom – komorné, štvorručné skladby rôznych hudobných foriem, štýlov, podľa notového zápisu, zodpovedajúceho úrovni náročnosti daného ročníka. Aplikujú hudobno-výrazové prostriedky, zodpovedajúce rozsahu učiva daného ročníka.	Spoločná interpretácia s učiteľom alebo iným žiakom – komorné, štvorručné skladby rôznych hudobných foriem, štýlov, podľa notového zápisu, zodpovedajúce úrovni náročnosti daného ročníka. Aplikácia hudobno-výrazových prostriedkov, zodpovedajúcich rozsahu učiva daného ročníka.

4. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 4. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Zdokonaľujú návyky samostatnej práce pri naštudovaní skladieb.	Rozvoj návykov samostatnej práce pri naštudovaní skladieb
Pracujú samostatne podľa partov,	Individuálna práca podľa partov.
Pracujú nad spoločnou interpretáciou: úvod, predtaktie, spôsoby hry, metro – rytmická stavba skladby, dynamika i iné hudobno-výrazové prostriedky, rytmicky a technicky plynulá hra,	Práca nad spoločnou interpretáciou: úvod, predtaktie, spôsoby hry, metro – rytmická stavba skladby, dynamika i iné hudobno-výrazové prostriedky, rytmicky a technicky plynulá hra.
Kontrolujú sa sluchovo pri interpretácii komorných skladieb.	Sluchová kontrola pri interpretácii komorných skladieb.
Aplikujú princípy súhry, pohotovosti pri hre komorných skladieb.	Princípy súhry, pohotovosti pri interpretácii komorných skladieb.
Interpretujú akýkoľvek part v komornej hre.	Interpretácia akéhokoľvek partu v komornej hre.
Definujú úlohu a význam partu primo a secondo v študovanej skladbe.	Úloha a význam partu primo a secondo v študovanej skladbe.
Interpretujú skladby rôznych žánrov, štýlov	Hra skladieb rôznych žánrov, štýlov a pod. Hra z listu, rozvoj klavírnych a technických návykov.
Preukážu návyky: hry z listu, klavírne a technické návyky.	
Hrajú s učiteľom alebo iným žiakom - komorné skladby rôznych hudobných	Spoločná interpretácia s učiteľom alebo iným žiakom - komorné skladby rôznych hudobných foriem, štýlov, podľa notového

foriem, štýlov, podľa notového zápisu, zodpovedajúce úrovni náročnosti daného ročníka. Aplikujú hudobno-výrazové prostriedky.	zápisu, zodpovedajúce úrovni náročnosti daného ročníka. Aplikácia hudobno-výrazových prostriedkov, zodpovedajúcich rozsahu učiva daného ročníka.

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre všetky ročníky II. stupňa základného štúdia a štúdia pre dospelých základnej umeleckej školy:

M.Bober : Grand piano – duets
C.Debussy: Šesť starodávnych epigrafov
A.Dvořák: Slovanské tance
Jost Jytte: Tango tanto 5 pieces pour piano a quatre mains
A,Warweick: Dueling Pianos No.187
M.Mier: Jazz, Rags and Blues for Two 5
S.Germanotta, N.Khayat: Lady Gaga Fugue
R.Compton: C.S.Theme and Variations
A.Diabelli: 28Melodic Etudes
L.v.Beethoven: Tance
I.Hurník: Škola štvorručnej hry
E.H.Grieg: Peer Gynt, suita I.
Populárne melódie
Melódie z filmov a muzikálov

Hudobná literatúra, ktorá je odporúčaná v týchto učebných osnovách, slúži na základnú orientáciu učiteľa a študijný materiál možno dopĺňať podľa pedagogických skúseností učiteľa a individuálnych dispozícií žiaka.

Poznámka:
Odklad alebo oslobodenie od komornej hry sú povolené žiakom, ktorých zákonný zástupca o to písomne požiadal.

ŠTUDIJNÉ ZAMERANIE HRA NA SLÁČIKOVÝCH NÁSTROJOCH

Charakteristika študijného zamerania

Skupina študijných zameraní hra na sláčikových hudobných nástrojoch poskytuje okrem individuálnej formy vyučovania aj skupinové formy, a to v predmetoch komorná hra, hra v súbore, hra v orchestri, ľudová hudba, hra v ľudovom orchestri. Súčasťou predmetov skupiny študijných zameraní je hra z listu, ktorá sa vyučuje v priebehu celého štúdia na ZUŠ. Hudobná teória a počúvanie hudby sú realizované v rámci skupinového predmetu hudobná náuka. Vzdelávanie na základnej umeleckej škole ponúka aj štúdium voliteľných predmetov, ktoré sú podrobne opísané v učebných plánoch. Hra na husliach vyžaduje správne motoricko-

fyziologické postavenie rúk žiaka. Kladie dôraz na správne držanie nástroja a postavenie rúk, ktoré svojou prirodzenosťou nezaťažujú chrbticu žiaka. Od začiatkov výučby pedagóg dohliada na precíznu intonáciu a presné rytmické cítenie. Dôležitým prostriedkom výučby žiaka je časté predhrávanie látky učiteľom. Učiteľ pri svojich postupoch čerpá z vlastných skúseností ako aj zo známych husľových škôl.

Ciele študijného zamerania

Úlohou študijných zameraní je rozvíjať všeobecné ciele hudobného odboru tak, aby žiak vedel: orientovať sa v žánrovo a štýlovo rôznorodej hudobnej literatúre pre sláčikové nástroje v rámci svetovej a domácej tvorby, prijímať a spracovávať informácie o nových trendoch vo vývoji umenia v hre na sláčikových hudobných nástrojoch, formou umeleckého zážitku z koncertov a významných podujatí poznávať diela a významných interpretov sláčikovej hry, naďalej rozvíjať a zdokonaľovať interpretačné spôsobilosti v hre na sláčikovom nástroji a formovať vlastný osobitý štýl v sólovej hre alebo skupinovej interpretácii, prijímať umenie, porovnávať výkony interpretov sláčikovej hry a hudobných telies a na základe analýzy posúdiť hodnotu umeleckého diela, formovať svoj hudobný vkus a umelecko-estetické vnímanie účasťou na umeleckých predstaveniach, komunikovať v spoločnosti opierajúc sa o poznatky a informácie získané štúdiom na základnej umeleckej škole a v kontexte celoživotného vzdelávania.

Profil absolventa 1. časti I. stupňa základného štúdia

Absolvent 1. časti I. stupňa základného štúdia hra na husliach spoľahlivo ovláda základné husľové návyky a výrazové prostriedky a dokáže ich vedome využívať pri interpretácii skladieb. Orientuje sa v notovom zápise a zvláda samostatnú prípravu.

Profil absolventa 2. časti I. stupňa základného štúdia

Absolvent prvého stupňa ZUŠ v hre na husliach, vie po ukončení preukázať svoje vedomosti, zručnosti ako aj teoretické vedomosti .Absolventskú skúšku vykoná z technických cvičení pred trojčlennou komisiou. Svoje štúdium má možnosť ukončiť verejným absolventským koncertom.

Po ukončení štúdia na ZUŠ sa vie orientovať v rôznych hudobných obdobiach a žánroch.. Pozná ich základné charakteristické prvky. Je schopný účinkovania v amatérskych telesách, dokáže samostatne naštudovať ľahšiu skladbu..

Dokáže preukázať dostatočnú zručnosť na ďalšie štúdium, mal by mať záujem o hru a dokázať presadiť sa v rôznych amatérskych, komorných telesách, ľudových telesách. Mal by byť pripravený pre kultúrny život.

Profil absolventa II. stupňa a absolventa štúdia pre dospelých (ŠPD)

Po ukončení II. stupňa by mal každý absolvent dokázať samostatne naštudovať technicky primeraný materiál, orientovať sa v hudobných štýloch, v základných požiadavkách na ich interpretáciu a mal by byť schopný uvoľnene reprodukovať (aj improvizovať) podľa sluchu jednoduché melódie, piesne, čo potom môže uplatniť pri účinkovaní v rôznych folklórnych amatérskych súboroch alebo tanečných skupinách. Je pripravený na zvládnutie požiadaviek

prijímacích pohovorov na VŠ pedagogického zamerania. Mal by prejavovať záujem o hudobno-kultúrny život a byť osobnosťou s vnímavým intelektom, osobnosťou s rozvinutým hudobno-estetickým cítením.

HRA NA HUSLIACH

PRÍPRAVA KU HRE NA NÁSTROJI

Prípravné štúdium
Ciele pre prípravné štúdium

Oboznámenie žiaka s nástrojom, a nástrojovou skupinou. Základné vedomosti o stavbe sláčikových nástrojov. Postoj a držanie nástroja.

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Držanie tela musí byť vzpriamené. Žiaka môžeme postaviť k stene chrbtom, aby sa snažil vyrovnať. Tento nácvik niekoľkokrát opakujeme, aby sa stal automatickým.	V PŠ je potrebné žiaka oboznámiť s nástrojom, ako takým.
Podmienkou ľahkého a nenásilného držania nástroja je odborne upravený nástroj, so správnou poduškou, aby sme u žiaka pestovali od samého začiatku správne návyky.	V prípravnom štúdiu zaraďujeme držanie sláčika a huslí ešte pred samotnou hrou. Veľmi dôležitý je správny výber veľkostí nástroja a sláčika.
Žiaka máme naučiť správnemu držaniu sláčika a zvládnutie základných ťahov. / hra sláčikom pri žabke, v strede, pri špičke. /	Nácvik správneho postoja, správne a uvoľnené držania huslí, držanie sláčika,
Sláčik a jeho držanie môžeme žiaka naučiť najprv na šesťhrannej ceruzke, tým získame ľahkosť a mäkkosť.	
Každý prst musí byť osadený na svojom mieste.	
V začiatkoch hry na husliach počas hry prázdnych strún je dobré do vyučovacieho procesu zaradiť hru pizzicato.	Hra pizzicato.
Všetky pohyby nad strunou sú základnými prvkami na uvoľnenie ramena pravej ruky.	Premiestňovanie sláčika,

Pre hru sláčikom je potrebné zautomatizované držanie nástroja a sláčika bez zvuku. Všetky prsty musia byť na správnom mieste. Bez toho aby žiak dokázal položiť sláčik na struny bez zvuku, hru sláčikom ani nezačíname Uvoľnenosť ruky je základným predpokladom pre úspešné napredovanie v technike ľavej ruky. Prsty musia žiaci pružne ukladať na hmatník . Nácvik ľudových piesní v rozsahu 5- ty / jedna , dve oktávy /.	Hra so sláčikom Položenie prstov na hmatník

Požiadavky na overenie spôsobilosti postupu do 1. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia:
Záverečná skúška:

2 skladbičky arco (pizz.) primeranej náročnosti.

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre prípravný ročník:

V. Kořínek- Škola pre začiatočníkov, J. Beran - Škola pro začátečníky

Ciele pre 1. časť I. stupňa základného štúdia

Ovládať základné znalosti o nástroji a jeho stavbe. Vedieť používať rôzne prstokladové a smykové variácie. Hranie z nôt ako aj spamäti.

1. ročník 1. časť I. stupeň

Žiaci na konci 1. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Ovládanie dur + mol hmatu v prvej polohe cez dve oktávy. Intonačná stabilita v prvej polohe. Kombinácia smykov na konkrétnych príkladoch. Rozvoj intonačnej a rytmickej sebakontroly. Príprava žiaka na verejné účinkovanie. Účinkovanie aspoň dva krát ročne na triednych/ školských koncertoch.	Práca ľavej a pravej ruky Postoj pri držaní nástroja Ukladanie prstov na každej strune. Odbúravanie napätia a zlozvykov. Pokračovanie v nácviku sláčikovej techniky na stupniciach Rozvíjanie improvizačných

	schopností. Hra melodicko – rytmického motívu na každej strune. Častým predhrávaním učiteľa vytvárať u žiaka hudobnú predstavu o počutom hudobnom diele.

2. ročník 1. časť I. stupeň

Žiaci na konci 2. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Hra stupníc v elementárnej prvej polohe - cez dve oktávy. Upevnenie dur + mol hmatu, pevná intonácia. Kombinácia rôznych smykov.. / détaché, legáto, vo všetkých častiach sláčika / Hra spamäti jednoduchých ľudových piesní, etúd a prednesových skladieb. Účinkovanie aspoň dva krát ročne na triednych/ školských koncertoch.	Neustála kontrola správneho držania nástroja a následné odstránenie nedostatkov. Práca na uvoľnenom postoji, pri hre, uvoľňovacie cvičenia pre ľavú a pravú ruku, prirodzené rovné vedenie sláčika, plynulé prechody cez struny Ukladanie prstov na každej strune. Nácvik základnej sláčikovej techniky Techniku cvičiť na stupniciach, pesničkách, etudách. Podľa dispozície žiaka v rozsahu jednej až dvoch oktáv, pridať základný jednoduchý akord. Rytmické a tempové zmeny melodických motívov aplikovať na jednoduchých rytmických príkladoch, pesničkách.

3. ročník 1. časť I. stupeň

Žiaci na konci 3. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Intonáciu upevňovať pomocou stupníc (durové, molové v dvoch oktávach, rozložené akordy v prebraných stupniciach) a vybraných technických cvičení. Pekný tón pri hre na dvoch strunách. Práca pravého lakťa pri hre cez struny. Správne zadelenie sláčika.	Rozvíjanie nadobudnutých schopností a zručností z predchádzajúcich ročníkov. Zdokonaľovanie intonačnej istoty v prebraných prstokladoch. Preberanie ďalších – dokončiť preberanie všetkých prstokladov v 1. polohe.

Cvičenie dlhých tónov na sláčiku bez pazvukov. Cvičenia na vibráto a výmeny polôh bez zvuku. Kývanie s rukou, posúvanie ruky na hmatníku, uvoľňovanie ľavej ruky. Práca nad dynamikou pomocou správneho zadelenia sláčika a tlaku sláčika na struny. Účinkovanie aspoň dva krát ročne na triednych/ školských koncertoch.	Hra jednoduchých dvojhlasov s použitím prázdnej struny. Príprava hry dvojhmatov. Hra rôznych ťahov cez struny. Kombinácia ťahov detaché, legáto, martelé, nácvik staccata. Pozornosť venovať výrazovej stránke hry, kvalite tónu, dynamike , viesť žiaka k sluchovej sebakontrole Prípravné cvičenia vibráta. Prípravné cvičenia do polôh. Rozširovanie dynamiky – crescendo, decrescendo. Viesť žiaka k pohotovej hre z listu, zapájať žiaka do komornej hry. Častejšie zaraďovať jednoduché komorné skladby do vyučovacieho procesu. Hra z listu ľahších skladieb z nižších ročníkov.

Poznámka : Od tretieho ročníka prvého stupňa sú žiakom pridané nové predmety komorná hra, hra v orchestri. / 1 hodina /

4. ročník 1. časť I. stupeň

Žiaci na konci 4. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Pre nácvik vibráta / najprv len uvoľňovacie cvičenia bez zvuku / a III. Polohy- zaradiť hru stupníc a k nim prislúchajúci rozložený akord. Pre kvalitu tónu zaradiť prácu s pravou rukou, správne zadelenie sláčika (kombinácia rôznych smykových variácií) Cvičenie dlhých tónov na sláčiku, výmeny polôh, posúvanie ruky po hmatníku pre jej uvoľnenie so správnym tlakom pravej ruky na sláčik.	Naďalej sa venovať nadobudnutým vedomostiam z predchádzajúceho ročníka Nácvik vibráta a s tým spojené uvoľňovacie cvičenia pre ľavú ruku. Nácvik III. Polohy : Neustále zdokonaľovanie nástrojovej techniky. Príprava pre hru dvojhmatov v prebraných polohách. Nácvik nových technických prvkov / spiccato / Ako aj kombinácia rôznych smykov /. Pozornosť venovať rozvíjaniu výrazovej zložke hry.

Už spomenuté nadobudnuté vedomosti a zručnosti by mal žiak zahrať v primeranom tempe so správnym rytmickým zadelením a pernou intonáciou zvládnuť bez väčších problémov. Účinkovanie aspoň dva krát ročne na triednych/ školských koncertoch.	Práca s tónom pozornosť upriamiť na precíznu intonáciu rytmus a kvalitu tónu. Hra z listu a komorná hra sa v tomto ročníku považuje za samozrejmú. Na vyučovacej hodine zaradovať program z komornej hry, či hry z listu.

Požiadavky na overenie spôsobilosti postupu do 1. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia:
Záverečná skúška:
podmienka hra naspamäť

1 stupnica s výmenou polohy +rozložený akord
2 etudy
1 prednesová skladba

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre všetky ročníky prvej časti I. stupňa základného štúdia:
J.Micka, H.E.Kayser, A.Vivaldi, O.Rieding, G.Perlman, S.Mach, A.Móži

V. Kořínek 1. zošit výber
/ jednoduché ľudové piesne a ľahké melodické skladby. /

O. Ševčík op. 2
O. Ševčík op. 6, zoš. 3 a 4, op. 7 zoš. 1., op. 2 zoš. 1.

Wohlfahrt op. 45 / výber etúd /

Ciele pre 2. časť I. stupňa základného štúdia

Zdokonaľovať nadobudnuté vedomosti a zručnosti. Práca na technike husľovej hry a rôzne ťahové a smykové variácie.

1. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 1. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Nácvik novej sláčikovej techniky sautillé, kombinácia už naučených smykov. Cvičenie dlhých tónov na sláčiku, výmeny polôh, posúvanie ruky po hmatníku pre jej uvoľnenie so správnym tlakom pravej ruky na sláčik.	Naďalej rozvíjať nadobudnuté vedomosti, zručnosti a návyky predchádzajúcich ročníkov. Zdokonaľovať sláčikovú techniku, nácvik aj novej sláčikovej techniky.

Už spomenuté nadobudnuté vedomosti a zručnosti by mal žiak zahrať v primeranom tempe so správnym rytmickým zadelením a pernou intonáciou hru dokáže zvládnuť bez väčších problémov. Účinkovanie aspoň dva krát ročne na triednych/ školských koncertoch.	Neustále zdokonaľovať hru v už prebraných polohách a zároveň rozvíjať hru v ďalších polohách. Zdokonaľovanie polôh Precízny nácvik jednotlivých výmen do polôh. Rozvíjanie hudobného cítenia žiaka Práca s tónom pozornosť upriamiť na precíznu intonáciu rytmus a kvalitu tónu. Pokračovať a zdokonaľovať intonáciu, vibráto, dynamiku a frázovanie. Žiaka zapájať a vzbudzovať naďalej záujem o komornú hru.

2. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 2. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Nácvik novej sláčikovej techniky sautillé, kombinácia už naučených smykov. Cvičenie dlhých tónov na sláčiku, výmeny polôh, posúvanie ruky po hmatníku pre jej uvoľnenie so správnym tlakom pravej ruky na sláčik. Už spomenuté nadobudnuté vedomosti a zručnosti by mal žiak zahrať v primeranom tempe so správnym rytmickým zadelením a pevnou intonáciou zvládnuť bez väčších problémov. Žiak by mal zvládnuť predstavu väčších hudobných celkov. Žiak by mal vedieť koordinovať technicko-motorickú a citovo- výrazovú zložku. V komornej hre pracuje so svojimi schopnosťami mal by pohotovo reagovať na prípadný problém. Účinkovanie aspoň dva krát ročne na triednych/ školských koncertoch.	Rozvíjanie nadobudnutých vedomostí, zručností z predchádzajúcich ročníkov, cielene pracovať na zvyšovaní nástrojovej techniky Neustále zdokonaľovať sláčikovú techniku, nácvik aj novej sláčikovej techniky, nácvik melodických ozdôb, ako aj správneho rytmického zadelenia. Neustála intonačná kontrola, hra v polohách akordické kadencie. Hra dvojhmatov, vedenie k sluchovej sebakontrole žiaka. Rozvíjanie výrazovej zložky hry ako aj hudobného cítenia žiaka Práca s tónom pozornosť upriamiť na precíznu intonáciu rytmus a kvalitu tónu. Pokračovať a zdokonaľovať intonáciu, vibráto, dynamiku a frázovanie Stupňovanie nárokov na kultivovaný prejav v oblasti intelektovej, správne použiť informácie a pracovať s nimi.

	Na vyučovacej hodine zaraďovať program z komornej hry, či hry z listu. Schopnosť interpretovať väčší hudobný celok.

3. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 3. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Žiak má vedieť, aké je správne držanie nástroja a cvičením či neustálym opravovaním sa musí o to stále snažiť. Samostatné ukladanie prstov na struny, príprava prstov. Žiak sa sám snaží o čistotu intonácie v prebraných polohách.. Správna poloha pravého lakťa pri hre na všetkých štyroch strunách. Plynulý ťah sláčika pri hre legáto, plynulá výmena sláčika. Kvalitný tón v rôznych častiach sláčika. Žiak je schopný hrať spamäti nie len v triede a doma, ale aj na verejných vystúpeniach. Žiak hrá čistým tónom bez pazvukov. Žiak dodržiava predpísané tempá. F. Kayser výber J.F. Mazas op. 36 Prednesové skladby z obdobia romantizmu, baroka. Účinkovanie aspoň dva krát ročne na triednych/ školských koncertoch.	Zdokonaľovanie správnych návykov pri držaní huslí a sláčika, uvoľňovanie pravého ramena, práca so zápästím pravej ruky, správne ukladanie prstov na struny, vyvážený postoj pri hre. Neustálu pozornosť venovať zvyšovaniu pohyblivosti prstov , ľavej ruky, rozvíjať sluchovú kontrolu žiaka. Upevňovanie intonácie prstokladov v rôznych polohách .Chromatické posúvanie prstov medzi preberanými prstokladmi. Ponechávanie prstov na strunách – príprava na hru dvojhmatov. Hra détaché rôznymi časťami sláčika, zadelenie sláčika pri hre rôznych rytmických hodnôt. Hra legáto na jednej strune. Hra s prechodom cez struny détaché, legáto, martelé. Ťah sláčika po dvoch strunách. Zdokonaľovať rytmické a tempové cítenie. Preberanie nových rytmických prvkov, pri tom využívať správne zadelenie sláčika. Hra s metronómom. Pomocou skladieb rôzneho rozsahu, naďalej rozvíjať hru spamäti. Žiak sa učí napodobňovaním, tak že učiteľ svojou hrou mu ukazuje cestu ako dosiahnuť kvalitný husľový tón. Ale základom pre to je správne držanie nástroja. Pri nácviku dynamiky je dôležite pochopenie frázovania.

4. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 4. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Žiak na základe nadobudnutých schopností počas štúdia na ZUŠ je schopný samostatnej prípravy na vyučovanie. Pri neustálom opakovaní danej úlohy dokáže žiak odstraňovať nedostatky ako intonačné, či zle zadelenie metra, teda rytmické. Pri cvičení dbáme na intonačnú presnosť. Cvičiť je potrebné v pomalých tempách, pri hre si uvedomujeme dynamickú líniu skladby, používame vibráto . Žiaka vedieme k uvoľnenej hre- v prvom rade sa psychicky uvoľní a sústredí na pohybovú zložku, pričom hrá s najmenšou fyzickou námahou. Ladenie nástroja, výmena strún, ošetrenie kolíkov dolaďovačov, skrutiek, to všetko by mal absolvent zvládnuť. Účinkovanie aspoň dva krát ročne na triednych/ školských koncertoch.	Výber prednesových skladieb. Žiaka zapájame najmä do komornej hry.(sláčikový orchestre, ĽH , rôzne komorné zoskupenia) Zvyšovať technickú úroveň žiaka. Zdokonaľovanie techniky ľavej a pravej ruky, s dôrazom na intonáciu, sebakontrolu. Pridáme stupnice dvojhmatové. Činnosť ľavej a pravej ruky, uvoľňovanie oboch rúk, práca so zápästím pravej ruky, skvalitňovanie tónu, skvalitnenie vibráta. Pri domácom cvičení viesť žiaka aby venoval pozornosť neustále intonačnej kontrole, správnemu zadeleniu rytmu , frázovaní, dynamike, kvalite tónu. Starostlivosť o nástroj, žiaka podnecujeme k tomu aby sa dokázal o svoj nástroj starať .

Záverečná skúška:
podmienka hra naspamäť

1 Stupnica / trojoktávová /
Rozložené akordy / Dur , mol /
2 etudy / rôzneho charakteru /
1 prednesová skladba

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre všetky ročníky druhej časti I. stupňa základného štúdia:

R.Kreutzer, H.E.Kayser,J.B.Accolay, G.Perlman, O.Rieding, F.Seitz, A.Vivaldi, J.S.Bach

O. Ševčík op. 6.zoš. 3 a 4. op., zoš.7 1., op.m, 2 zoš. 1/ výmeny do polôh
Ch. Dancla výber etúd
J. F. Mazas op. 36

Ciele pre II. stupeň základného štúdia a štúdia pre dospelých

Rozvíjať nadobudnuté znalosti a zručnosti. Spoznávanie svetového husľového repertoáru.

1. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 1. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Zdokonaľovať intonačnú precíznosť vo všetkých zvládnutých polohách Dvojhmaty Základy improvizácie Preukážu orientáciu v kultúrnom a najmä hudobnom živote so zreteľom na hru na husliach a jej funkciu v rôznych štýloch a žánroch. Účinkovanie aspoň dva krát ročne na triednych/ školských koncertoch.	Cvičenie stupníc dur, molových s akordickými kadenciami s dôslednou kontrolou funkčnosti všetkých častí oboch rúk Cvičenie dvojhmatových stupníc – pozorne dolaďovať Ako improvizačný prvok využívať jednoduché ľudové a populárne piesne Časté prehrávanie neznámych materiálov a počúvanie rôznych interpretácií jednej skladby z dostupných nahrávok – zaangažovanosť žiaka, Prednesové skladby vyberať z materiálov pre 7. ročník rozšíreného vyučovania.

2. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 2. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Zdokonaľovať intonačnú precíznosť vo všetkých zvládnutých polohách Dvojhmaty Improvizácia Preukážu orientáciu v kultúrnom a najmä hudobnom živote so zreteľom na hru na husliach a jej funkciu v rôznych štýloch a žánroch. Návšteva koncertov a predstavení	cvičenie stupníc dur, molových s akordickými kadenciami s dôslednou kontrolou funkčnosti všetkých častí oboch rúk cvičenie dvojhmatových stupníc – pozorne dolaďovať, rôzne prstokladové variácie, ako nový improvizačný prvok vyžívať dvojhmaty, pestovať harmonické cítenie Časté prehrávanie neznámych materiálov a počúvanie rôznych interpretácií jednej skladby z dostupných nahrávok – zaangažovanosť žiaka.

Preukážu samostatnosť pri nácviku skladieb Účinkovanie aspoň dvakrát ročne na triednych/ školských koncertoch.	 Prednesové skladby vyberať z materiálov pre 7. ročník rozšíreného vyučovania

3. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 3. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Samostatná orientácia v notovom parte, s dôrazom na hudobný štýl Interpretujú uvoľneným a vyrovnaným tónom celú skladbu výrazovo a agogicky rozlišujú obsahovú stránku skladby, preukážu fyzickú a psychickú výdrž pri cvičení a interpretovaní skladby Improvizácia preukážu orientáciu v kultúrnom a najmä hudobnom živote so zreteľom na hru na husliach a jej funkciu v rôznych štýloch a žánroch. Preukážu samostatnosť pri nácviku skladieb Účinkovanie aspoň dvakrát ročne na triednych/ školských koncertoch.	Spoznávanie svetového husľového repertoáru ,podľa nahrávok a hry z listu Kultivovaná práca pravej ruky Zdokonaľovanie agogických a výrazových prvkov v naštudovaných skladbách Oboznámenie sa s fyziológiou rúk a časté verejné vystúpenia podporovať improvizáciu v komornej hre – využívanie džezových rytmov, glissand a pod., Pri výbere sa prispôsobovať žánrovej orientácii žiaka, nebáť sa využívať i transkripcie, známych moderných a džezových skladieb pre iné nástroje časté prehrávanie neznámych materiálov a počúvanie rôznych interpretácií jednej skladby z dostupných nahrávok – zaangažovanosť žiaka.

4. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 4. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Zvládnu interpretovať rozsiahlejšie diela husľovej literatúry Preukážu všetky doposiaľ získané vedomosti a návyky,	Primerane náročné skladby podľa technických zručností žiaka, prihliadať aj na mentálnu vyspelosť. Upevňovanie primeranej technickej pohotovosti a vyspelosti (výrazové prostriedky - tempo, frázovanie, prízvuky, dynamika).

Preukážu vlastný hudobný vkus Interpretujú diela rôznych štýlových období s uvedomelým prednesom Účinkovanie aspoň dvakrát ročne na triednych/ školských koncertoch.	porovnávanie vlastnej predstavy žiaka s interpretáciou iných huslistov – nahrávky, prípadne konfrontácia s interpretačnou predstavou pedagóga.

Záverečná skúška:
podmienka hra naspamäť len pre II. stupeň

1 Stupnica / trojoktávová /
Rozložené akordy / Dur , mol /
2 etudy / rôzneho charakteru /
1 prednesová skladba

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre všetky ročníky II. stupňa základného štúdia a štúdia pre dospelých základnej umeleckej školy:

J.F.Mazas, R.Kreutzer, J.S.Bach, B.Campagnoli, J.Haydn, W.A.Mozart

J.F.Mazas : op.36
R.Kreutzer: 42 etud

OBLIGÁTNY NÁSTROJ HRA NA HUSLIACH

Ciele pre 2. časť I. stupňa základného štúdia

Práca na technike husľovej hry a rôzne ťahové variácie.

1. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 1. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Dokážu uvedomele a samostatne pracovať s melodickou líniou. Zvládnu základnú techniku nástroja, dokážu efektívne pracovať s hudobnou a sluchovou predstavou. Počúvajú sa pri hre. Dokážu správne frázovať dlhšie melodické útvary a charakterovo stvárniť skladbu. Demonštrujú cvičenie dlhých tónov na sláčiku, výmeny polôh, posúvanie ruky po	Koordinácia oboch rúk a technická zručnosť: osamostatňovanie funkcie pravej a ľavej ruku. Legato v tempe: vyrovnanie. Sluchovo-hudobná predstava: rozvíjanie. Uvedomovanie si svojich rozvojových možností, akceptovanie spätnej väzby. Zmysel pre rozlišovanie charakteru skladieb podľa obsahu, nálady a tempa: formovanie. Rozvíjanie hudobného cítenia žiaka. Upriamenie pozornosti žiaka na precíznu intonáciu, rytmus a kvalitu tónu.

hmatníku pre jej uvoľnenie so správnym tlakom pravej ruky na sláčik.	Zdokonaľovanie vibráta, dynamiky a frázovania.

2. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 2. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Rozumejú umeleckej a technickej zložke interpretácie študovaných skladieb. Dokážu efektívne pracovať s hudobnou a sluchovou predstavou. Ovládajú hru durových a molových stupníc. Interpretujú jednoduché skladby rôznych štýlových období. Kombinujú naučené smyky. Demonštrujú cvičenia dlhých ťahov sláčika – dlhých tónov, výmen polôh, posúvanie ruky po hmatníku pre jej uvoľnenie so správnym tlakom pravej ruky na sláčik.	Rozvíjanie a zdokonaľovanie vedomostí a zručností nadobudnutých v predchádzajúcom štúdiu. Rozvíjanie umeleckej a technickej zložky interpretácie študovaných skladieb. Durové a molové stupnice v primeranom tempe, počet: podľa individuálnych predpokladov žiaka. Interpretácia ľudových piesní podľa sluchu. Zvládnutie skladieb: tance, menuety, fughetty a pod., prednesové skladby rôzneho charakteru a štýlu. Zdokonaľovanie sláčikovej techniky, nácvik nových prvkov sláčikovej techniky, nácvik melodických ozdôb, ako aj správneho rytmického zadelenia. Podporovanie intonačnej sebakontroly žiakov. Upriamenie pozornosti na kvalitu tónu, dynamiku a frázovanie.

3. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 3. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Rozpoznajú hudobnú formu skladby, jej štruktúru, jednotlivé časti. Zvládnu interpretáciu skladieb, dokážu sami naštudovať jednoduché skladby. Improvizujú. Ovládajú správne držanie nástroja. Správny návyk trénujú opakovaným cvičením. Precvičujú správny dopad prstov na struny.	Vedomosti a zručnosti nadobudnuté v predchádzajúcom štúdiu: rozvíjanie a zdokonaľovanie. Hudobná forma skladby, jej štruktúra, analýza jednotlivých častí. Prednesové skladby rôzneho charakteru, obdobia a štýlu: baroka a romantizmu. Samostatná a efektívna práca na daných skladbách.

Polohujú pravý lakeť pri hre na všetkých štyroch strunách. Demonštrujú plynulý ťah sláčika pri hre legáto. Prezentujú kvalitný tón v rôznych častiach sláčika. Sú schopní hrať spamäti nie len v triede a domácom prostredí, ale aj na verejných vystúpeniach. Dodržiavajú predpísané tempá.	Pozornosť venovať zvyšovaniu pohyblivosti prstov , ľavej ruky, rozvíjanie sluchovej kontroly žiakov. Upevňovanie prstokladov v rôznych polohách. Hranie legáta na jednej strune. Hranie s prechodom cez struny détaché, legáto, martelé. Rozvíjanie rytmického cítenia. Aplikovanie nových rytmických prvkov so správnym zadelením sláčika. Cvičenie s metronómom. Rozvíjanie hry spamäti.

4. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 4. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Dokážu samostatne, správne, dostatočne a efektívne pracovať na skladbách daného ročníka. Pracujú správne s hudobnou frázou skladby. Rozpoznajú hudobnú formu skladby, jej štruktúru, jednotlivé časti. Zvládnu interpretáciu skladieb: prednesové skladby rôzneho charakteru, obdobia a štýlu: klasické, moderné. Nadobúdajú schopnosť samostatnej prípravy na vyučovanie.	Vedomosti a zručnosti nadobudnuté v predchádzajúcom štúdiu: rozvíjanie a zdokonaľovanie. Presná artikulácia skladieb z hľadiska umeleckého a technického. Hudobná forma skladby, jej štruktúra, analýza jednotlivých častí. Interpretácia skladieb z hľadiska štýlových období. Pri domácej príprave na vyučovanie venovanie pozornosti intonačnej kontrole, správnemu zadeleniu rytmu, frázovaniu, dynamike, kvalite tónu.

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre všetky ročníky druhej časti I. stupňa základného štúdia:

J.F.Mazas, R.Kreutzer, H.E.Kayser, O.Rieding, F.Seitz, A.Vivaldi, J.S.Bach

O. Ševčík op. 6.zoš. 3 a 4. op., zoš.7 1., op., 2 zoš. 1/ výmeny do polôh
F. Wohlfahrt – Op. 45. Violin Etude
J. F. Mazas op. 36
F. Kayser výber

Prednesové skladby z obdobia romantizmu, baroka.

Ciele pre II. stupeň základného štúdia

Rozvíjať nadobudnuté znalosti a zručnosti. Spoznávanie svetového husľového repertoáru.

1. ročník II. stupeň

Žiaci na konci 1. ročníka II. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Zdokonaľujú návyky hudobno-interpretačných prostriedkov. Interpretujú prednesové skladby rôzneho charakteru primeranej náročnosti. Zdokonaľujú melodickú vyváženosť medzi sluchovou a motorickou stránkou. Zdokonaľujú intonačnú precíznosť vo všetkých zvládnutých polohách. Nacvičujú dvojhmaty a základy improvizácie. Preukazujú orientáciu v kultúrnom a najmä hudobnom živote.	Rozvíjanie zručností nadobudnutých v predošlom štúdiu. Interpretácia skladieb rôzneho charakteru a štýlu a z klasicizmu. Rozvíjanie sluchovo-motorických zručností. Interpretácia ľudových piesní, improvizácia, hra z listu. Cvičenie stupníc dur, molových s akordickými kadenciami s dôslednou kontrolou funkčnosti všetkých častí oboch rúk. Počúvanie rôznych interpretácií konkrétnej skladby z dostupných audiozáznamov.

2. ročník II. stupeň

Žiaci na konci 2. ročníka II. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Zdokonaľujú štýlovú interpretáciu po technickej a výrazovej stránke. Demonštrujú hudobno-teoretické vedomosti s predchádzajúcich ročníkov. Zdokonaľujú intonačnú precíznosť vo všetkých zvládnutých polohách. Precvičujú dvojhmaty a improvizáciu. Navštevujú koncerty.	Interpretácia skladieb primeranej náročnosti. Samostatné transponovanie jednoduchých melodických útvarov. Cvičenie dvojhmatových stupníc. Rozvíjanie harmonického cítenia, hra z listu. Počúvanie rôznych interpretácií konkrétnej skladby z dostupných audiozáznamov. Podporovanie záujmu žiakov o kultúrno spoločenský a hudobný život.

3. ročník II. stupeň

Žiaci na konci 3. ročníka II. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Interpretujú skladby rôzneho technického zamerania na väčších plochách a v rýchlejších tempách. Venujú pozornosť kultivovanému hudobno-interpretačnému prejavu. Preukážu základy improvizácie. Zahrajú ľudové piesne podľa sluchu. Samostatne sa orientujú v notovom parte, s dôrazom na hudobný štýl. Preukážu orientáciu v hudobnom živote. Preukážu samostatnosť pri nácviku skladieb.	Rozvíjanie technických zručností. Kultivovanie hudobno-interpretačných výrazových prostriedkov. Využívanie hudobno-teoretických poznatkov. Spoznávanie svetového husľového repertoáru podľa nahrávok a hry z listu. Počúvanie rôznych interpretácií konkrétnej skladby z dostupných audiozáznamov.

4. ročník II. stupeň

Žiaci na konci 4. ročníka II. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Systematizujú hudobno-teoretické vedomosti z predchádzajúcich ročníkov. Zvládnu interpretovať rozsiahlejšie diela husľovej literatúry. Preukážu vlastný hudobný vkus. Interpretujú diela rôznych štýlových období s uvedomelým prednesom.	Systematizácia a rozvíjanie hudobno-teoretických vedomostí z predchádzajúcich ročníkov. Primerane náročné skladby podľa technických zručností žiakov s prihliadaním na ich mentálnu vyspelosť. Upevňovanie technickej zručností (výrazové prostriedky - tempo, frázovanie, prízvuky, dynamika).

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre všetky ročníky II. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

R.Kreutzer, J.S.Bach, J.Haydn, W.A.Mozart

J.F.Mazas : op.36
R.Kreutzer: 42 etud

Prednesové skladby z materiálov pre 7. ročník vyučovania.

ŠTUDIJNÉ ZAMERANIE HRA NA VIOLE

Charakteristika študijného zamerania

Skupina študijných zameraní hra na sláčikových hudobných nástrojoch poskytuje okrem individuálnej formy vyučovania aj skupinové formy, a to v predmetoch komorná hra, hra v súbore, hra v orchestri, ľudová hudba, hra v ľudovom orchestri aj hra na viole.

Ciele študijného zamerania

Úlohou študijných zameraní je rozvíjať všeobecné ciele hudobného odboru tak, aby žiak vedel: orientovať sa v žánrovo a štýlovo rôznorodej hudobnej literatúre pre sláčikové nástroje v rámci svetovej a domácej tvorby, prijímať a spracovávať informácie o nových trendoch vo vývoji umenia v hre na sláčikových hudobných nástrojoch, formou umeleckého zážitku z koncertov a významných podujatí poznávať diela a významných interpretov sláčikovej hry, naďalej rozvíjať a zdokonaľovať interpretačné spôsobilosti v hre na sláčikovom nástroji a formovať vlastný osobitý štýl v sólovej hre alebo skupinovej interpretácii, prijímať umenie, porovnávať výkony interpretov sláčikovej hry a hudobných telies a na základe analýzy posúdiť hodnotu umeleckého diela, formovať svoj hudobný vkus a umelecko-estetické vnímanie účasťou na umeleckých predstaveniach, komunikovať v spoločnosti opierajúc sa o poznatky a informácie získané štúdiom na základnej umeleckej škole a v kontexte celoživotného vzdelávania.

Profil absolventa 1. časti I. stupňa základného štúdia

Absolvent 1. časti I. stupňa základného štúdia hra na viole spoľahlivo ovláda základné violové návyky a výrazové prostriedky a dokáže ich vedome využívať pri interpretácii skladieb. Orientuje sa v notovom zápise a zvláda samostatnú prípravu.

Profil absolventa 2. časti I. stupňa základného štúdia

Absolvent prvého stupňa ZUŠ v hre na viole, vie po ukončení preukázať svoje vedomosti, zručnosti ako aj teoretické vedomosti. Absolventskú skúšku vykoná z technických cvičení pred trojčlennou komisiou. Svoje štúdium má možnosť ukončiť verejným absolventským koncertom.

Po ukončení štúdia na ZUŠ sa vie orientovať v rôznych hudobných obdobiach a žánroch. Pozná ich základné charakteristické prvky. Je schopný účinkovania v amatérskych telesách, dokáže samostatne naštudovať ľahšiu skladbu..

Dokáže preukázať dostatočnú zručnosť na ďalšie štúdium, mal by mať záujem o hru a dokázať presadiť sa v rôznych amatérskych, komorných telesách, ľudových telesách. Mal by byť pripravený pre kultúrny život.

Profil absolventa II. stupňa a absolventa štúdia pre dospelých

Po ukončení II. stupňa by mal každý absolvent dokázať samostatne naštudovať technicky primeraný materiál, orientovať sa v hudobných štýloch, v základných požiadavkách na ich interpretáciu a mal by byť schopný uvoľnene reprodukovať (aj improvizovať) podľa sluchu jednoduché melódie, piesne, čo potom môže uplatniť pri účinkovaní v rôznych folklórnych amatérskych súboroch alebo tanečných skupinách. Je pripravený na zvládnutie požiadaviek prijímacích pohovorov na VŠ pedagogického zamerania. Mal by prejavovať záujem o hudobno-kultúrny život a byť osobnosťou s vnímavým intelektom, osobnosťou s rozvinutým hudobno-estetickým cítením.

Ciele pre 2. časť I. stupňa základného štúdia

Zdokonaľovať nadobudnuté vedomosti a zručnosti. Práca na technike violovej hry a rôzne ťahové a smykové variácie.

Žiaci na konci 1. ročníka druhej časti I. stupňa základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Vychovať žiaka k správnej intonácii, k samostatnosti, podriadiť rozpätie pravej a ľavej ruky ku správnemu uvoľneniu držaniu nástroja. Žiak má vystúpiť v priebehu školského roka najmenej na jednom vystúpení. Rozvoj a práca súhry v komornom zoskupení. Zapájanie sa do komorných telies, duá, triá, kvartetá, sláčikového orchestra. Žiak je schopný hrať spamäti. Hra z pamäti jednoduchých melodických skladieb. Účinkovanie minimálne dvakrát ročne na školských/ triednych koncertoch.	Dotvárať kvalitnú predstavu violového tónu. Činnosť ľavej a pravej ruky, uvoľňovanie oboch rúk, práca so zápästím pravej ruky, skvalitňovanie tónu, skvalitňovanie vibráta. Hra kvalitného prechodu v akordoch do polôh. Dbať na správnu techniku ľavej roky a jej uvoľnenosti. Upevňovanie intonácie, technické cvičenia výmeny do polôh, hra dvojhmatov, stupnice a príslušné akordy cez tri oktávy. Správna funkcia prvej ruky celým ťahom sláčika. Rozvíjanie sláčikovej techniky: détaché, legáto, spiccato, martelé, staccato. Rozširovať výcvik trilkov a melodických ozdôb.

2. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 2. ročníka druhej časti I. stupňa základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Všetky durové a molové stupnice, ich rozložené akordy cez jednu, dve alebo tri oktávy. Precvičovať správnu plynulú výmenu sláčika pri žabke a špičke. Účinkovanie minimálne dvakrát ročne na školských/ triednych koncertoch.	Nácvik dvojhmatov v rozsahu 1 až 2 oktáv v stupnicovom rade (tercie, sexty a oktávy), podľa možností žiaka. Nácvik staccata, spiccata, legáta...a ich kombinácia. Ovládať techniku pravej a ľavej ruky, cvičenia pasážové stupnicové v pomalom a rýchlejšom tempe . Technicky menej náročné skladby použiť pri hre z listu. Zapájať žiaka podľa jeho vlastnej vôle a schopností do komornej, súborovej a orchestrálnej hry. Zoznámiť sa z dvojakým notovým zápisom od 3 polohy v altovom a aj v husľovom kľúči. Zdôrazniť intonačný nácvik technických etúd a hudobných diel .

3. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 3. ročníka druhej časti I. stupňa základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**

Všetky durové a molové stupnice, ich rozložené akordy cez jednu, dve alebo tri oktávy. Precvičovať správnu plynulú výmenu sláčika pri žabke a špičke. Účinkovanie minimálne dvakrát ročne na školských/ triednych koncertoch.	Nácvik dvojhmatov v rozsahu 1 až 2 oktáv v stupnicovom rade (tercie, sexty a oktávy), podľa možností žiaka. Nácvik staccata, spiccata, legáta...a ich kombinácia. Ovládať techniku pravej a ľavej ruky, cvičenia pasážové stupnicové v pomalom a rýchlejšom tempe . Zoznámiť sa z dvojakým notovým zápisom od 3 polohy v altovom a aj v husľovom kľúči. Zdôrazniť intonačný nácvik technických etúd a hudobných diel . Ovládať 3 až 5 polohu prípadne ďalšie polohy. Vhodným výberom skladby rozvíjať charakter a temperament žiaka . Nácvik melodických ozdôb

4. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 4. ročníka druhej časti I. stupňa základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Žiak vie zahrať všetky durové a molové stupnice, ich rozložené akordy cez jednu, dve alebo tri oktávy. Žiak precvičuje správnu plynulú výmenu sláčika pri žabke a špičke. Žiak ovláda techniku pravej a ľavej ruky, cvičenia pasážové stupnicové v pomalom a rýchlejšom tempe Žiak ovláda 3 až 5 polohu prípadne ďalšie polohy . Zahrá1 až 2 oktáv v stupnicovom rade (tercie, sexty a oktávy), podľa možností žiaka. Nácvik staccata, spiccata, legáta...a ich kombinácia.	Nácvik dvojhmatov v rozsahu Technicky menej náročné skladby použiť pri hre z listu. Zapájať žiaka podľa jeho vlastnej vôle a schopností do komornej, súborovej a orchestrálnej hry. Zoznámiť sa z dvojakým notovým zápisom od 3 polohy v altovom a aj v husľovom kľúči. Vhodným výberom skladby rozvíjať charakter a temperament žiaka. Nácvik melodických ozdôb

Účinkovanie minimálne dvakrát ročne na školských/ triednych koncertoch.	Nácvik niekoľkých zmenšených septakordov a chromantického postupu prstov .

Záverečná skúška:
podmienka hra naspamäť

1 Stupnica / trojoktávová /
Rozložené akordy / Dur , mol /
2 etudy / rôzneho charakteru /
1 prednesová skladba

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre všetky ročníky druhej časti I. stupňa základného štúdia:
O.Ševčík: Škola smyčcové techniky, opus 2, zošit1,
Moravec I. a II. zošit
Kreutzer, Hoffmeister, výber etud melodických a rytmických
G.Ph. Telemann: Koncert C dur,
H. Eccles : Sonáta c mol Largo, Allegro con spirito,
G. F. Handel: Sonáta C-dur
J.Pleyer: Dueta
G.F. Handel: Courante
J. B. Lully: Air
Gebauer: Dueta
J.V.Kladivoda: Dueta
P. I. Čajkovsky : Valčík č.15
A. Rubinstain: Melodia
A. Vivaldi : Koncert G dur
G.Ph. Telemann: Koncert C dur

Ciele pre II. stupeň základného štúdia a štúdia pre dospelých

Rozvíjať nadobudnuté znalosti a zručnosti. Spoznávanie svetového violového repertoáru.

1. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 1. ročníka II. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Zdokonaľujú intonačnú precíznosť vo všetkých zvládnutých polohách Dvojhmaty Ovládajú základy improvizácie	Cvičenie stupníc dur, molových s akordickými kadenciami s dôslednou kontrolou funkčnosti všetkých častí oboch rúk cvičenie dvojhmatových stupníc – pozorne dolaďovať

Preukážu orientáciu v kultúrnom a najmä hudobnom živote so zreteľom na hru na viole a jej funkciu v rôznych štýloch a žánroch. Účinkovanie minimálne dvakrát ročne na školských/ triednych koncertoch.	ako improvizačný prvok využívať jednoduché ľudové a populárne piesne časté prehrávanie neznámych materiálov a počúvanie rôznych interpretácií jednej skladby z dostupných nahrávok – zaangažovanosť žiaka, Prednesové skladby vyberať z materiálov pre 7. ročník rozšíreného vyučovania.

2.ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 2. ročníka II. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Zdokonaľovať intonačnú precíznosť vo všetkých zvládnutých polohách Dvojhmaty Improvizácia preukážu orientáciu v kultúrnom a najmä hudobnom živote so zreteľom na hru na viole a jej funkciu v rôznych štýloch a žánroch. Návšteva koncertov a predstavení Preukážu samostatnosť pri nácviku skladieb Účinkovanie minimálne dvakrát ročne na školských/ triednych koncertoch.	Cvičenie stupníc dur, molových s akordickými kadenciami s dôslednou kontrolou funkčnosti všetkých častí oboch rúk cvičenie dvojhmatových stupníc – pozorne dolaďovať, rôzne prstokladové variácie ako nový improvizačný prvok vyžívať dvojhmaty, pestovať harmonické cítenie časté prehrávanie neznámych materiálov a počúvanie rôznych interpretácií jednej skladby z dostupných nahrávok – zaangažovanosť žiaka

3.ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 3. ročníka II. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Samostatná orientácia v notovom parte, s dôrazom na hudobný štýl Interpretujú uvoľneným a vyrovnaným tónom celú skladbu výrazovo a agogicky rozlišujú obsahovú stránku skladby,	Spoznávanie svetového violového repertoáru ,podľa nahrávok a hry z listu Kultivovaná práca pravej ruky Zdokonaľovanie agogických a výrazových prvkov v naštudovaných skladbách

preukážu fyzickú a psychickú výdrž pri cvičení a interpretovaní skladby Improvizácia preukážu orientáciu v kultúrnom a najmä hudobnom živote so zreteľom na hru na viole a jej funkciu v rôznych štýloch a žánroch. Preukážu samostatnosť pri nácviku skladieb Účinkovanie minimálne dvakrát ročne na školských/ triednych koncertoch	Oboznámenie sa s fyziológiou rúk a časté verejné vystúpenia podporovať improvizáciu v komornej hre – využívanie džezových rytmov, glissand a pod., Pri výbere sa prispôsobovať žánrovej orientácii žiaka, nebáť sa využívať i transkripcie, známych moderných a džezových skladieb pre iné nástroje

4.ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 4. ročníka II. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Zvládnu interpretovať rozsiahlejšie diela husľovej literatúry Preukážu všetky doposiaľ získané vedomosti a návyky, Preukážu vlastný hudobný vkus Interpretujú diela rôznych štýlových období s uvedomelým prednesom Účinkovanie minimálne dvakrát ročne na školských/ triednych koncertoch	Primerane náročné skladby podľa technických zručností žiaka, prihliadať aj na mentálnu vyspelosť Upevňovanie primeranej technickej pohotovosti a vyspelosti (výrazové prostriedky - tempo, frázovanie, prízvuky, dynamika). Porovnávanie vlastnej predstavy žiaka s interpretáciou iných violistov – nahrávky, prípadne konfrontácia s interpretačnou predstavou pedagóga.

Záverečná skúška:
podmienka hra naspamäť II. stupeň

1 Stupnica / trojoktávová /
Rozložené akordy / Dur , mol /
2 etudy / rôzneho charakteru /
1 prednesová skladba

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre všetky ročníky II. stupňa základného štúdia a štúdia pre dospelých základnej umeleckej školy:

O.Ševčík: Škola smyčcové techniky, opus 2, zošit 1

Moravec I. a II. zošit (Kreutzer, Hoffmeister, výber etud melodických a rytmických)

Prednesové skladby:
G.Ph. Telemann: Koncert C dur,
H. Eccles : Sonáta c mol Largo, Allegro con spirito,
J. S. Bach: Suita G-dur,
J. S. Bach: Duetá pre husle a violu (transkripcia)
G. F. Händel: Sonáta C - dur, Sonáta D - dur, Sonáta G - dur
H. Eccles: Sonáta c – mol, Allegro con spirito a Largo
G. Ph. Telemann: Koncert pre violu G - dur
J. K. Vaňhal: Koncert C - dur pre violu
J. Ch. Bach: Koncert c - mol Allegro ma maestoso
J. S. Bach: Duetá pre husle a violu (transkripcia)

ŠTUDIJNÉ ZAMERANIE HRA NA VIOLONČELO

Charakteristika študijného zamerania

Skupina študijných zameraní, hra na violončelo, poskytuje okrem individuálnej formy vyučovania aj skupinové formy, a to v predmetoch komorná hra, hra v súbore, hra v orchestri, ľudová hudba, hra v ľudovom orchestri. Súčasťou predmetov skupiny študijných zameraní je hra z listu, ktorá sa vyučuje v priebehu celého štúdia na ZUŠ. Hudobná teória a počúvanie hudby sú realizované v rámci skupinového predmetu hudobná náuka. Vzdelávanie na základnej umeleckej škole ponúka aj štúdium voliteľných predmetov, ktoré sú podrobne opísané v učebných plánoch.

Hra na violončelo vyžaduje správne motoricko-fyziologické postavenie rúk žiaka. Kladie dôraz na správne držanie nástroja a postavenie rúk, ktoré svojou prirodzenosťou nezaťažujú chrbticu žiaka. Od začiatkov výučby pedagóg dohliada na precíznu intonáciu a presné rytmické cítenie. Dôležitým prostriedkom výučby žiaka je časté prehrávanie látky učiteľom. Učiteľ pri svojich postupoch čerpá z vlastných skúseností ako aj zo známych violončelových škôl.

Ciele študijného zamerania

Úlohou študijných zameraní je rozvíjať všeobecné ciele hudobného odboru tak, aby žiak vedel: orientovať sa v žánrovo a štýlovo rôznorodej hudobnej literatúre pre sláčikové nástroje v rámci svetovej a domácej tvorby, prijímať a spracovávať informácie o nových trendoch vo vývoji umenia v hre na sláčikových hudobných nástrojoch, formou umeleckého zážitku z koncertov a významných podujatí poznávať diela a významných interpretov sláčikovej hry, naďalej rozvíjať a zdokonaľovať interpretačné spôsobilosti v hre na sláčikovom nástroji a formovať vlastný osobitý štýl v sólovej hre alebo skupinovej interpretácii, prijímať umenie, porovnávať výkony interpretov sláčikovej hry a hudobných telies a na základe analýzy posúdiť hodnotu umeleckého diela, formovať svoj hudobný vkus a umelecko-estetické vnímanie účasťou na umeleckých predstaveniach, komunikovať v spoločnosti opierajúc sa o poznatky a informácie získané štúdiom na základnej umeleckej škole a v kontexte celoživotného vzdelávania.

Profil absolventa 1. časti I. stupňa základného štúdia

Absolvent 1. časti I. stupňa základného štúdia hra na violončele spoľahlivo ovláda základné violončelové návyky a výrazové prostriedky a dokáže ich vedome využívať pri interpretácii skladieb. Orientuje sa v notovom zápise a zvláda samostatnú prípravu.

Profil absolventa 2. časti I. stupňa základného štúdia

Absolvent vykoná skúšku z technických cvičení (Stupnice, rôzne smyky, dvojhmaty, etudy. Skúšku z prednesovej literatúry (Časť Koncertu, Sonáty). Možnosť verejného absolventského koncertu. Absolvent I. stupňa má vyrovnane ovládať nástroj vo všetkých polohách. Jeho prejav má byť kultivovaný, ovláda zásady správneho prístupu k nástroju. Pri reprodukcii skladby vychádza z precítenia a pochopenia hudobného frázovania obsahu.

Profil absolventa II. stupňa a absolventa štúdia pre dospelých (ŠPD)

Po ukončení II. stupňa by mal každý absolvent dokázať samostatne naštudovať technicky primeraný materiál, orientovať sa v hudobných štýloch, v základných požiadavkách na ich interpretáciu a mal by byť schopný uvoľnene reprodukovať (aj improvizovať) podľa sluchu jednoduché melódie, piesne, čo potom môže uplatniť pri účinkovaní v rôznych folklórnych amatérskych súboroch alebo tanečných skupinách. Je pripravený na zvládnutie požiadaviek prijímacích pohovorov na VŠ pedagogického zamerania. Mal by prejavovať záujem o hudobno-kultúrny život a byť osobnosťou s vnímavým intelektom, osobnosťou s rozvinutým hudobno-estetickým cítením.

PRÍPRAVA KU HRE NA NÁSTROJI

Prípravné štúdium
Ciele pre prípravné štúdium

Oboznámenie žiaka s nástrojom, a nástrojovou skupinou. Základné vedomosti o stavbe sláčikových nástrojov. Postoj a držanie nástroja.

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Držanie tela musí byť vzpriamené. Sláčik musí držať uvoľnene. Tento nácvik niekoľkokrát opakujeme, aby sa stal automatickým. 1x verejné vystúpenie v II. polroku (sólová hra) Podmienka hra naspamäť. (2 ľudové piesne, riekanky)	V PŠ je potrebné žiaka oboznámiť s nástrojom, ako takým. Správne držanie nástroja, sláčika. Správne postavenie ľavej ruky 1 – 4 prst. Správne postavenie pravej ruky. Ťah sláčika na prázdnych strunách pomocou riekaniek. Orientuje sa v F kľúči v I. polohe 1 -4 prst. Má záujem o nástroj. Vie hrať riekanky a ľudové piesne pizzicato. Hra všetkými prstami.

	Vie hrať spamäti.

Požiadavky na overenie spôsobilosti postupu do 1. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia:
Záverečná skúška:

Dve skladbičky arco (pizz.) primeranej náročnosti.

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre prípravný ročník:
D. Kristinik: Etudy „Malý violončelista“
B. Heran: Základné etudy pre violončelo
M. PROCHÁZKOVÁ : Malý muzikant a violončelo I.
M.ŠKAMPA, J.DOSTÁL: Škola hry na violončelo pre deti
Látku treba doplniť o vhodné prednesy z menovaných škôl podľa individuálnych schopností žiaka.

Ciele pre 1. časť I. stupňa základného štúdia

Ovládať základné znalosti o nástroji a jeho stavbe. Vedieť používať rôzne prstokladové a smykové variácie. Hranie z nôt ako aj spamäti.

1. ročník 1. časť I. stupeň

Žiaci na konci 1. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Zvládnutie jednoduchých ľudových piesní. Uvoľnené a správne držanie nástroja a sláčika. Aplikovanie naučených smykov na prednesových skladbách. Minimálne dvakrát ročne vystúpiť na triednom/ školskom koncerte	Správne držanie nástroja, sláčika, postavenie ľavej ruky. Má záujem o nástroj. Vie hrať spamäti. Orientuje v stupniciach, vie zahrať stupnicu v rámci 1 oktávy. Ovláda sláčikovú techniku legato, staccato, používa všetky časti sláčika csl, hp, dp, str. Postupne rozvíja melodickú a rytmickú predstavivosť. Vie zahrať rytmické cvičenie s použitím celých, polových, osminových a šestnástinových nôt.. Vie čítať noty v F kľúči v potrebnom rozsahu. Orientuje sa v I. polohe 1 – 4 prst. S použitím primeranej sláčikovej techniky vie zahrať 1 melodickú etudu, 1 ľudovú alebo umelú pieseň s použitím legata. Prednesy 1 – 2 s použitím legata.

	Hra z listu.

2. ročník 1. časť I. stupeň

Žiaci na konci 2. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Zvládnutie jednoduchých ľudových piesní. Dbať na intonačnú sebakontrolu. Kontrola intonácie na stupniciach. Hra stupníc C, G, D cez dve oktávy. Absolvuje 1 verejné vystúpenie polročne (sólová hra), hra spamäti je podmienkou.	Žiak má rozvinutú schopnosť hry spamäti. Zdokonaľuje súhru pravej a ľavej ruky. Orientuje sa v polohách: úzka, rozšírená hore, rozšírená dole v I. polohe, s prechodom do IV. polohy. Orientuje sa v stupniciach po 3 # a 3 b. Vie zahrať stupnice v rozsahu 1 oktávy v I. polohe dur po 3 # a 3 b, 2 oktávy s prechodom do IV. polohy dur po 1 # a 1b. Ovláda sláčikovú techniku détaché, legato, staccato, používa všetky časti sláčika csl, hp, dp, str. Postupne rozvíja melodickú a rytmickú predstavivosť. Vie použiť v skladbách dynamiku. Vie čítať noty v F kľúči v potrebnom rozsahu C – g1. Orientuje sa v I. polohe 1 – 4 prst, v IV. polohe 1 – 4 prst na a strune. S použitím primeranej sláčikovej techniky vie zahrať 2 melodické etudy, 2 ľudové piesne s použitím legata, staccata v úzkej, rozšírenej polohe hore, dole; s prechodom do IV. polohy. Prednesy 2 v rozšírenej polohe dole, hore; 1 – 2 s prechodom do IV. polohy. Hra z listu.

3. ročník 1. časť I. stupeň

Žiaci na konci 3. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Žiak upevňuje intonáciu pomocou stupníc (durové a molové v dvoch oktávach, rozložené akordy, žiak 3. roč. dokáže zahrať rozložené tercie v 1-nej oktáve)	Prehlbovanie schopností a zručností žiaka z predchádzajúcich ročníkov. Žiak má rozvinutú schopnosť hry spamäti. Zdokonaľuje sa v intonačnej istote. Orientuje sa v polohách: I. poloha s

Rozlišuje výber prednesových skladieb podľa schopností žiaka. Vie uplatniť nadobudnuté schopnosti na koncertných vystúpeniach: 1x verejné vystúpenie polročne (sólová hra), hra spamäti je podmienkou. V II. polroku absolvovať verejný výstup aj v rámci komorného zoskupenia.	prechodom do IV. polohy. Orientuje sa v stupniciach po 4 # a 4 b. Vie zahrať stupnice v rozsahu 2 oktávy dur po 4 # a 4 b, 1 oktávy mol po 3 # a 3 b. Postupne rozvíja vibrato, flagiolet (oktávový). Rozširuje dynamické odtiene, vie použiť v skladbách dynamiku. Vie čítať v F kľúči v potrebnom rozsahu C – a1. S použitím primeranej sláčikovej techniky vie zahrať melodické etudy s použitím legata, staccata; s prechodom do IV. polohy. Prednesy s použitím prechodu do IV. polohy, v rozšírených polohách, s použitím vibrata 1., 2. prst. Hra z listu. V rámci komornej hry, príp. hry v súbore sa pripravuje na spoločné hranie.

Poznámka : Od tretieho ročníka prvého stupňa sú žiakom pridané nové predmety, komorná hra, hra v orchestri.

4. ročník 1. časť I. stupeň

Žiaci na konci 4. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Vie uplatniť nadobudnuté schopnosti na koncertných vystúpeniach: 1x verejné vystúpenie polročne (sólová hra), podmienka hra naspamäť, 1x verejné vystúpenie polročne v rámci KH alebo orchestra 1 skladba.	Žiak má rozvinutú schopnosť hry spamäti. Zdokonaľuje sa v intonačnej istote. Orientuje sa v polohách: I. poloha – IV. poloha. Orientuje sa v stupniciach po 4 krížiky a 4 b. Vie zahrať stupnice v rozsahu 2 oktávy dur po 4 krížiky a 4 b, 2 oktávy po 3 krížiky a 3 b. Rozvíja vibrato 1., 2. prst, flagiolet (oktávový). Rozvíja v skladbách frázovanie, kantilénu, dynamiku. Vie čítať v F kľúči v potrebnom rozsahu C – h1. Začiatky čítania v C tenorovom kľúči. S použitím primeranej sláčikovej techniky vie zahrať melodické etudy s použitím prechodu do IV. polohy. Prednesy s použitím prechodu do IV. polohy, aj v ostatných polohách, flagioletu, vibrata. Zameranie na frázovanie, kantilénu. Hra z listu.

Požiadavky na overenie spôsobilosti postupu do 1. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia:

Záverečná skúška:
podmienka hra naspamäť

1 stupnica s výmenou polohy +rozložený akord
2 etudy
1 prednesová skladba

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre všetky ročníky prvej časti I. stupňa základného štúdia:
J. F. Dotzauer (1),
K. P. Sadlo.
A.Vivaldi: Koncert č.14 -F dur
D.Kristinik: Etudy„Malý violončelista“
Suzuki: Škola 3.zošit.
K.Davidov-Berka: Škola hry pre violončelo.
B.Heran:Základné etudy pre violončelo

Odporúčaná literatúra je pre základnú orientáciu učiteľa, ktorý ich môže voľne kombinovať a nahrádzať inými materiálmi.

Ciele pre 2. časť I. stupňa základného štúdia

Zdokonaľovať nadobudnuté vedomosti a zručnosti. Práca na technike violončelovej hry a rôzne ťahové a smykové variácie.

1. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 1. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Obsahový štandard	**Výkonový štandard**
Žiak 1.roč.2.časti 1.časti dokáže zahrať rozložené dvojhmaty Žiak má rozvinutú schopnosť hry spamäti. Zdokonaľuje sa v intonačnej istote. Orientuje sa vo vnútorných polohách. Orientuje sa v stupniciach, dokončenie stupníc 2 oktávy od 5 krížikov, bé Vie zahrať stupnice v rozsahu 2 oktávy dur od 5 krížikov, bé, 3 oktávy dur po 2 krížiky, 2 bé. Rozvíja vibrato (všetky prsty) vo všetkých dynamických odtieňoch.	1x verejné vystúpenie polročne (sólová hra) na triednom alebo školskom koncerte, 1x verejné vystúpenie polročne v rámci KH, orchestrálnej hry (1 skladba)

Rozvíja arpeggio cez 3 struny. Rozvíja prirodzené flageolety v 3 oktávach. Rozvíja melodické ozdoby. Rozvíja v skladbách frázovanie, kantilénu, dynamiku. Rozvíja hru v tenorovom kľúči. Vie čítať v F kľúči v potrebnom rozsahu C – c3 S použitím primeranej sláčikovej techniky vie zahrať melodické etudy s použitím vnútorných polôh. Prednesy s použitím prechodu do polôh, vibrata, flageoletu. Zameranie na hudobný výraz pomocou dynamiky a agogiky. Hra z listu. Hra v rámci komornej hry, hry v súbore.	

2. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 2. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Obsahový štandard	**Výkonový štandard**
Žiak má rozvinutú schopnosť hry spamäti. Zdokonaľuje sa v intonačnej istote. Orientuje sa vo vnútorných polohách. Orientuje sa v stupniciach začiatky cez 3 oktávy. Vie zahrať stupnice v rozsahu 3 oktávy dur po 3 krížiky, 3 bé, 3 oktávy mol po 2 krížiky, 3 bé. Nácvik dvojhmatov v 1. oktáve (C, G, F) v terciách, sextách. Rozvíja vibrato (všetky prsty) vo všetkých dynamických odtieňoch. Rozvíja arpeggio cez 3, 4 struny. Rozvíja prirodzené flageolety v 3 oktávach. Rozvíja melodické ozdoby. Rozvíja v skladbách frázovanie, kantilénu, dynamiku. Rozvíja hru v tenorovom kľúči. Vie čítať v F kľúči v potrebnom rozsahu C – a3 S použitím primeranej sláčikovej techniky vie zahrať melodické etudy v stredných polohách.	1x verejné vystúpenie polročne (sólová hra) na triednom alebo školskom koncerte, 1x verejné vystúpenie polročne v rámci KH, orchestrálnej hry (1 skladba)

Prednesy v stredných polohách rôzneho žánru a štýlu s použitím vibrata. Zameranie na hudobný výraz pomocou dynamiky a agogiky. Hra z listu. Hra v rámci komornej hry, hry v súbore.	

3. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 3. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Obsahový štandard	**Výkonový štandard**
Žiak má rozvinutú schopnosť hry spamäti. Zdokonaľuje sa v intonačnej istote. Orientuje sa vo vnútorných polohách. Orientuje sa v stupniciach cez 3 oktávy s možnosťou 2 oktáv Vie zahrať stupnice v rozsahu 3 oktávy dur po 4 krížiky, 4 bé, 3 oktávy mol po 3 krížiky, 3 bé. Stupnice v rozsahu 2 oktávy dur, mol po 7 krížikov, bé Nácvik dvojhmatov v 1. oktáve (C, G, F) v terciách, sextách. Rozvíja vibrato (všetky prsty) vo všetkých dynamických odtieňoch. Rozvíja arpeggio cez 3, 4 struny. Rozvíja prirodzené flageolety v 3 oktávach. Rozvíja melodické ozdoby. Rozvíja v skladbách frázovanie, kantilénu, dynamiku. Rozvíja hru v tenorovom kľúči. Rozvíja hru v husľovom kľúči. Vie čítať v F kľúči v potrebnom rozsahu C – e3 Hra z listu. Hra v rámci komornej hry, hry v súbore.	1x verejné vystúpenie polročne (sólová hra) na triednom alebo školskom koncerte, 1x verejné vystúpenie polročne v rámci KH, orchestrálnej hry (1 skladba)

4. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 4. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Obsahový štandard	**Výkonový štandard**
Žiak má rozvinutú schopnosť hry spamäti. Zdokonaľuje sa v intonačnej istote. Orientuje sa vo vnútorných polohách. Orientuje sa v stupniciach cez 3 oktávy s možnosťou 2 oktáv, ľahšie stupnice cez 4 oktávy. Vie zahrať stupnice v rozsahu 3 oktávy dur po 4 krížiky, 4 bé, 3 oktávy mol po 3 krížiky, 3 bé, 4 oktávy dur (C, D, F) Stupnice v rozsahu 2 oktávy dur, mol po 7 krížikov, bé Nácvik dvojhmatov v 1. oktáve (C, G, F) v terciách, sextách. Rozvíja vibrato (všetky prsty) vo všetkých dynamických odtieňoch. Rozvíja arpeggio cez 3, 4 struny. Rozvíja prirodzené flageolety v 3 oktávach. Rozvíja melodické ozdoby. Rozvíja v skladbách frázovanie, kantilénu, dynamiku. Rozvíja hru v tenorovom kľúči. Rozvíja hru v husľovom kľúči. Vie čítať v F kľúči v potrebnom rozsahu C – a3 Hra z listu. Hra v rámci komornej hry, hry v súbore.	1x verejné vystúpenie polročne (sólová hra) na triednom alebo školskom koncerte, 1x verejné vystúpenie polročne v rámci KH, orchestrálnej hry (1 skladba)

Záverečná skúška:
podmienka hra naspamäť

1 Stupnica / trojoktávová /
Rozložené akordy / Dur , mol /
2 etudy / rôzneho charakteru /
1 prednesová skladba

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre všetky ročníky druhej časti I. stupňa základného štúdia:
K.P.SÁDLO: Etudy I. zošit
K.P.SÁDLO: Etudy II. zošit Palcová poloha
J.F.DOTZAUER : Etudy I. zošit
F. BERKA: Palcová poloha
D. KRISTINÍK: Mladý violončelista, technické cvičenia (arpeggio, dvojhmaty)
B. DOBRODINSKÝ: Legenda
B. MARCELLO: Sonáty pre violončelo a klavír
B. ROMBERG: Sonáta B dur
J. B. BREVAL: Sonáta C dur
J. S. BACH: Suita 1. časť, Menuet I., II., Gigue.
A. VIVALDI: Koncert a mol

Látku treba doplniť o vhodné prednesy z menovaných škôl podľa individuálnych schopností žiaka.

Ciele pre II. stupeň základného štúdia a štúdia pre dospelých

Rozvíjať nadobudnuté znalosti a zručnosti. Spoznávanie svetového violončelového repertoáru.

1. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 1. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Hrací aparát. Stupnice, etudy a prednesové skladby. Tvorba kultivovaného tónu. Palcová poloha: precvičovanie pohyblivého palca. Melodické ozdoby. Technické spôsoby hry. Znalosť nôt a ich umiestnenia na hmatníku v polohách. Hudobní skladatelia a tvorba pre violončelo. Sluchová analýza hudobnej skladby. Kvalita tónu a intonačná čistota. Technické cvičenia zamerané na precvičovanie rytmicky náročných úsekov skladby.	Samostatne regulujú pohybové činnosti hracieho aparátu. Reprodukujú správne stupnice, technické cvičenia a etudy zamerané na zvyšovanie úrovne sláčikovej techniky s dôrazom na precíznu artikuláciu využívaných technických spôsobov hry a hudobno-výrazových prostriedkov. Prezentujú kvalitný tón prostredníctvom flexibilných a účelových pohybov pravej ruky. Interpretujú intonačne čisto a kvalitným tónom v palcovej polohe. Vedia zahrať trilky alebo iné melodické ozdoby v súlade s notovým zápisom. Určia z notového zápisu umiestnenie tónu na hmatníku a použitý prst v používaných polohách. Určia po opakovanom vypočutí skladby tempo, metrum, tónorod, využité výrazové prostriedky, tému, predohru, dohru.

1x verejné vystúpenie polročne (sólová hra) na triednom alebo školskom koncerte. 1x verejné vystúpenie polročne v rámci KH, orchestrálnej hry (1 skladba)iskusia o hudobnej skladbe.	Regulujú tónovú kvalitu a intonačnú čistotu vo všetkých polohách na celom hmatníku. Aplikujú za účelom charakterového stvárnenia v prednesových etudách a skladbách logické frázovanie, progresívnu dynamiku, výrazové a artikulačné prostriedky.

2. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 2. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Durové a molové stupnice v rozsahu 2 – 3 oktáv. Hra vo všetkých polohách na celom hmatníku. Precízna artikulácia a rýchlejšie tempo. Prípravné cvičenia k dvojhmatovej hre (tercie, sexty, oktávy) v jednoduchších stupniciach. Technické spôsoby hry. Sluchová a rytmická oblasť. Palcová poloha. Analýza interpretovanej skladby. Violončelová literatúra. Komplexné interpretačné osvojenie hudobnej skladby. Prezentácia na verejnosti v sólovej a skupinovej hre. Vibráto. Hudobný materiál v pestrých hudobných formách. Hra spamäti. Hra z listu. Hudobná tvorivosť. 1x verejné vystúpenie polročne (sólová hra) na triednom alebo školskom koncerte, 1x verejné vystúpenie polročne v rámci KH, orchestrálnej hry (1 skladba)	Demonštrujú čistý a kvalitný tón vo všetkých osvojených polohách a medzipolohových výmenách. Aplikujú zručnosti získané precvičovaním technických spôsobov hry v etudách a prednesovom materiáli. Zahrajú intonačne čisto a technicky správne dvojhmaty v plynulom priebehu prednesovej hudobnej skladby. Požívajú správne slák pri hre détaché, legato, staccato, martelé, pizzicato v rôznych rytmických obmenách a ich kombináciách. Interpretujú technicky správne hru v palcových polohách. Spolupracujú pri analýze interpretovanej skladby s učiteľom. Uplatňujú v prednesových etudách a skladbách logické frázovanie, dynamické odtiene, farbu tónu, vibráto, výrazové prostriedky a agogiku.

3. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 3. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Stupnice, technické cvičenia, etudy. Výmena slákom pri prechodoch cez struny. Trojoktávové diatonické stupnice a rozložené akordy. Palcová poloha. Chromatická stupnica. Spiccato a radové staccato, pizzicato. Agogika. Vizuálny teoretický rozbor notového materiálu. Rozbor interpretácie hudobného diela. Violončelo v hudobných žánroch. Tvorba tónu. Vibráto. Hra z listu 1x verejné vystúpenie polročne (sólová hra) na triednom alebo školskom koncerte, 1x verejné vystúpenie polročne v rámci KH, orchestrálnej hry (1 skladba)	Demonštrujú plynulé prechody cez struny pri hre technicky náročnejších spôsobov hry. Preukazujú hmatovú istotu a fixované prstoklady vo vyšších polohách. Interpretujú intonačne čisto a kvalitným tónom v palcovej polohe, aplikujú prstoklady osvojené v chromatickej stupnici v hraných skladbách. Demonštrujú správny spôsob hry spiccato, radové staccato, pizzicato. Interpretujú náročnejšie rytmické prvky, dokážu meniť tempo podľa charakteru a nálady v skladbe. Dokážu porovnať interpretačné výkony rovnakej skladby. Aplikujú v hre vibráto podľa charakteru melodického úseku skladby. Prezentujú štýlovo rôznorodý repertoár. Dokážu zahrať plynule a bez chýb menej náročné skladby z listu.

4. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 4. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Artikulácia a intonačná sebakontrola. Technické spôsoby hry. Sautillé, virtuózne spôsoby hry. Efektívna práca so slákom. Interpretácia v polohách. Palcová poloha. Notový zápis interpretovanej hudobnej skladby. Analýza počúvanej hudobnej skladby. Interpretácia.	Artikulačne precízne interpretujú hudobný materiál s dôrazom na kvalitu tónu. Demonštrujú na vyššej úrovni hru technickými spôsobmi détaché v rôznych obmenách, martelé, staccato, spiccato, legato (s rôznym počtom nôt), sautillé v rýchlejšom tempe a rôznych rytmických obmenách. Použijú primeranú dĺžku sláčika a tlak na sláčik adekvátny tempu, rytmu, technickému spôsobu hry, dynamike, artikulácii a výrazu. Interpretujú intonačne čisto a kvalitným tónom vo všetkých osvojených polohách. Určia podľa predloženého notového

Farba tónu. Frázovanie a artikulácia. 1x verejné vystúpenie polročne (sólová hra) na triednom alebo školskom koncerte, 1x verejné vystúpenie polročne v rámci KH, orchestrálnej hry (1 skladba)	materiálu tóninu, tempo, metrum, technické spôsoby a využívané výrazové prostriedky. Vytvoria hmaty a optimálny prstoklad v rôznych polohách. Aplikujú širokú škálu výrazových prostriedkov na vyjadrenie vlastných emócií počas hry. Aplikujú logické frázovanie a artikuláciu hudobno-výrazových prostriedkov na základe porozumenia skladbe. Samostatne naštudujú nový hudobný materiál. Prezentujú interpretačné zručnosti na verejnosti v sólovej i skupinovej hre.

Záverečná skúška:
podmienka hra naspamäť len pre II. stupeň
1 Stupnica / trojoktávová /
Rozložené akordy / Dur , mol /
2 etudy / rôzneho charakteru /
1 prednesová skladba

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre všetky ročníky II. stupňa základného štúdia a štúdia pre dospelých základnej umeleckej školy:
Repertoár svetovej violončelovej literatúry.

ŠTUDIJNÉ ZAMERANIE KOMORNÁ HRA

Charakteristika študijného zamerania

Komorná hra poskytuje žiakom radosť zo spoločného muzicírovania, rozširuje a prehlbuje ich vnímanie, citový svet a vedomosti v hudbe. Môžeme nadväzovať na inštrumentálnu výučbu i na hudobnú náuku. Komorná hra umožňuje žiakom, ktorí hrajú na sláčikových nástrojoch, objavovať a prakticky precítiť krásu harmónie a zvukovú farbu hudobných nástrojov. Komorná hra nadväzuj na tradíciu a kladie základy pre rozvoj záujmovej umeleckej činnosti. Jej veľkou možnosťou je množstvo najrôznejších nástrojových obsadení od dua až po noneto. Okrem osvojenia súhry a oboznámenia sa s interpretačnými štýlmi má aj hlboký etický význam.

Ciele študijného zamerania

Úlohou študijných zameraní je rozvíjať všeobecné ciele hudobného odboru tak, aby žiak vedel: orientovať sa v žánrovo a štýlovo rôznorodej hudobnej literatúre pre sláčikové nástroje v rámci svetovej a domácej tvorby, prijímať a spracovávať informácie o nových trendoch vo vývoji umenia v hre na sláčikových hudobných nástrojoch, formou umeleckého zážitku z koncertov a významných podujatí poznávať diela a významných interpretov sláčikovej hry, naďalej rozvíjať a zdokonaľovať interpretačné spôsobilosti v hre na sláčikovom nástroji a formovať vlastný osobitý štýl v sólovej hre alebo skupinovej interpretácii, prijímať umenie, porovnávať výkony interpretov sláčikovej hry a hudobných telies a na základe analýzy posúdiť

hodnotu umeleckého diela, formovať svoj hudobný vkus a umelecko-estetické vnímanie účasťou na umeleckých predstaveniach, komunikovať v spoločnosti opierajúc sa o poznatky a informácie získané štúdiom na základnej umeleckej škole a v kontexte celoživotného vzdelávania. Do komornej hry možno zaradiť žiakov, ktorí majú o predmet záujem, a ktorí už vedia svoju technickú zručnosť a hudobnú vyspelosť samostatne uplatniť v spoločnom hraní. Žiaci sa môžu uplatniť najmä vo vyšších ročníkoch na prvom stupni, na druhom stupni v štúdiu pre dospelých. Výsledky práce v komornej hre možno uplatniť na školských vystúpeniach, v kultúrnych programoch v mieste pôsobenia školy a na hudobných festivaloch v komornej hre. Spoločný zvukový a umelecký prejav, hudobná komunikácia, vedenie hlasov a rovnaká artikulácia.

3. ročník 1. časť I. stupeň – 4. ročník štúdia pre dospelých

Žiaci na konci 4. ročníka štúdia pre dospelých základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Aplikujú doposiaľ získané teoretické a individuálne interpretačné kompetencie v komornej hre, demonštrujú správne postavenie (sedenie) a kontrolujú pohybové činnosti hracieho aparátu počas interpretácie, flexibilne reagujú na gestá určeného hráča, rozumejú nástupnému gestu, gestu ukončenia skladby alebo frázy, reagujú adekvátnym tempom a dynamikou na gesto ukázané určeným hráčom na začiatku skladby, dokážu sledovať svoj part a nastúpiť na určenom mieste v priebehu skladby, aplikujú hudobno-výrazove prostriedky (tempové, rytmické, dynamické, artikulačné, agogické) podľa notového zápisu, reprodukujú účelové cvičenia zamerané na súčasné vnímanie melodickej línie, spoločné frázovanie, tempo, zreteľnú artikuláciu rytmických hodnôt, dynamiku a artikuláciu, reprodukujú krátke melodické a rytmické úseky po predhraní učiteľom,	Spoločný zvukový a umelecký prejav Hrací aparát Interpretácia podľa gest určeného hráča Flexibilná orientácia v notovom zápise Jednohlasne, kánonické piesne a cvičenia Spoločná artikulácia využitých hudobných prostriedkov Spoločne rytmické a výrazové cítenie Individuálne, neskôr v súhre precvičovanie technicky náročnejších miest v skladbe Repetícia, prima volta, sekunda volta. Analýza študovaných hudobných skladieb Rozvoj intonačnej predstavy a jednotnej intonácie - Rozvíjanie schopnosti vyrovnávania zvukových možností rôznych hudobných nástrojov Hudobná téma – rozoznávanie hlavnej myšlienky v interpretovanej skladbe

aplikujú v hre znamienka repetícia, prima volta, sekunda volta, rozoznavajú základné znaky hudobných foriem, vedia určiť tempo, metrum a charakter študovaných skladieb, prispôsobujú sa intonačne a farebne spoluhráčom v priebehu skladby, rozumejú stavbe a frázovaniu interpretovanej skladby, uplatňujú v súhre logické frázovanie, určia hlavnú myšlienku, predohru, dohru, spomalenie, vrchol skladby v konkrétnych vybraných skladbách, dynamicky sa prispôsobujú v dominantných a sprievodných úsekoch jednotlivých hlasov, uvedomujú si zodpovednosť za spoločnú interpretáciu hudobnej skladby, vedia zaujať svoje miesto v zoskupení na pódiu, demonštrujú zásady kultúrneho správania na koncertných podujatiach, interpretujú štýlovo a žánrovo rôznorodý repertoár, vyjadrujú verbálne emocionálne zážitky vyvolané interpretáciou, aplikujú kreatívne metódy počas spoločnej interpretácie, reprodukujú krátke melodické alebo rytmické úseky. Svoje vedomosti reprodukujú na školských/ triednych koncertoch minimálne raz za polrok.	Elementárne chápanie hudobnej logiky v hudobných skladbách Hudobná komunikácia (rozlišovanie sólových a sprievodných častí) Pravidelná, presná účasť na vyučovaní a smerovanie k vzájomne úcte a tolerancii Skupinové rozostavenie na pódiu Kultúra správania sa na koncertných podujatiach, formovanie estetického vkusu Hudobná literatúra pre komornú hru Nácvik repertoáru k rôznym významným príležitostiam (vianočný repertoár, veľkonočný, ...) Striedanie sa hráčov jednotlivých hlasov v priebehu skladby za účelom plynulého čítania a orientácie v notovom zápise Hra na ozvenu

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre všetky ročníky základného štúdia a štúdia pre dospelých:

J.SKLADANÝ: Husľové duo
J.V. KALIVODA: Snadná dua

J.K. VAŇHAL: Op. 17, 56, dueta
J. KŘIČKA: Suita v starom slohu
J.B. VIOTTI: Suita duos
W.F. BACH: Triá pre dve violy
K. GLIER: Duette op. 39 pre husle a violončelo
J. KOWALSKÝ: Violončelové trio
J. KUMMER: Violončelové duá
J. PAUER: 12 duet pre violončelo
J.P. DUPORT: Duetá pre violončelo
J. STIASNI: (Štastný): 6 malých kusov pre violončelo
J.K. VAŇHAL: Ľahké triá
K. STAMIC: Trio pro voje huslí a violončelo
L.v. BEETHOVEN: Sláčikové trio
W.A.MOZART: Divertimento
B. MARTINŮ: Divertimento
J. HARTˇÍK: Diptych pre husle, violončelo a klavír
D. KARDOŠ: Sláčikové kvarteto č. 5
O. FERENCZY: Hudba pre 4 sláčiky
E.M. IRŠAI: Sonáta pre violončelo a bicie nástroje
J. PODPRODSKÝ: Sláčikové kvarteto
V. BOKES: Sláčikové kvarteto
T. SALVA: Sláčikové kvarteto
J. ZACH: Sláčikové kvarteto
K. STAMIC: Orchestrálne kvarteto
L. KOŽELUCH: Sláčikové kvarteto B dur

ŠTUDIJNÉ ZAMERANIE HRA V SÚBORE, HRA V ORCHESTRI

Charakteristika študijného zamerania

Komorné sláčikové a symfonické telesá rôzneho nástrojového obsadenia umožňujú žiakom zapájať sa do aktívneho muzicírovania, a tak príťažlivým spôsobom uplatniť svoje zručnosti získané v individuálnom vyučovaní nástrojovej hry, v komornej hre a na hudobnej náuke. Orchestrálna hra je najkomplexnejšou formou rozvoja hudobnosti, v ktorej sa žiaci tvorivým a iniciatívnym spôsobom zmocňujú interpretácie diel baroka, klasicizmu, romantizmu a hudby 20. storočia našej a svetovej hudobnej literatúry. Umožňuje všetkým žiakom hrajúcim na sláčikové a dychové nástroje prezentovať sa na koncertných pódiách a nachádzať umelecké priateľstvá. Vzbudzuje záujem žiakov, ale aj širokej verejnosti o túto náročnú a krásnu oblasť hudby. Tento kolektívny predmet oboznamuje deti a mládež s klasickým, ale aj netradičným nástrojovým obsadením hudobných telies a tým prebúdza a podnecuje trvalý záujem o aktívne muzicírovanie i po absolvovaní ZUŠ v rôznych hudobných zoskupeniach a žánroch kultúrneho života.

Ciele študijného zamerania

Súborovou a orchestrálnou hrou rozvíjať schopnosť žiakov čítať z listu, orientovať sa v notovom zápise, prehlbovať intonačnú a rytmickú predstavivosť a zdatnosť, zmysel pre kvalitu tónu, farbitosť v hudbe, harmóniu, frázovanie a štýlovosť hry. Čo najlepšou súhrou vyžadovať

od žiakov maximálne sústredenie a zodpovednosť za vlastný podiel na interpretácii hudobného diela. Súborovou a orchestrálnou hrou poskytovať žiakom radosť zo spoločného hrania a adekvátne uplatnenie ich zručností a schopností na rôznych stupňoch ich hudobného vývoja.

Ciele pre 1. a 2.časť I. stupňa základného štúdia a II. stupňa základného štúdia a štúdia pre dospelých

Spoločný zvukový a umelecký prejav, hudobná komunikácia, vedenie hlasov a rovnaká artikulácia.

3. ročník 1. časť I. stupeň – 4. ročník štúdia pre dospelých

Žiaci na konci 4. ročníka štúdia pre dospelých základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
- aplikujú doposiaľ získané teoretické a individuálne interpretačné kompetencie v komornej hre, - demonštrujú správne postavenie (sedenie) a kontrolujú pohybové činnosti hracieho aparátu počas interpretácie, - flexibilne reagujú na gestá určeného hráča, rozumejú nástupnému gestu, gestu ukončenia skladby alebo frázy, - reagujú adekvátnym tempom a dynamikou na gesto ukázané určeným hráčom na začiatku skladby, - dokážu sledovať svoj part a nastúpiť na určenom mieste v priebehu skladby, - aplikujú hudobno-výrazove prostriedky (tempové, rytmické, dynamické, artikulačné, agogické) podľa notového zápisu, - reprodukujú účelové cvičenia zamerané na súčasné vnímanie melodickej línie, spoločné frázovanie, tempo, zreteľnú artikuláciu rytmických hodnôt, dynamiku a artikuláciu, - reprodukujú krátke melodické a rytmické úseky po predhraní učiteľom,	Spoločný zvukový a umelecký prejav - Hrací aparát - Interpretácia podľa gest určeného hráča - Flexibilná orientácia v notovom zápise - Jednohlasne, kánonické piesne a cvičenia - Spoločná artikulácia využitých hudobných prostriedkov - Spoločne rytmické a výrazové cítenie - Individuálne, neskôr v súhre precvičovanie technicky náročnejších miest v skladbe - Repetícia, prima volta, sekunda volta. - Analýza študovaných hudobných skladieb - Rozvoj intonačnej predstavy a jednotnej intonácie - Rozvíjanie schopnosti vyrovnávania zvukových možností rôznych hudobných nástrojov - Hudobná téma – rozoznávanie hlavnej myšlienky v interpretovanej skladbe

- aplikujú v hre znamienka repetícia, prima volta, sekunda volta, - rozoznavajú základné znaky hudobných foriem, vedia určiť tempo, metrum a charakter študovaných skladieb, - prispôsobujú sa intonačne a farebne spoluhráčom v priebehu skladby, rozumejú stavbe a frázovaniu interpretovanej skladby, - uplatňujú v súhre logické frázovanie, určia hlavnú myšlienku, predohru, dohru, spomalenie, vrchol skladby v konkrétnych vybraných skladbách, - dynamicky sa prispôsobujú v dominantných a sprievodných úsekoch jednotlivých hlasov, - uvedomujú si zodpovednosť za spoločnú interpretáciu hudobnej skladby, - vedia zaujať svoje miesto v zoskupení na pódiu, - demonštrujú zásady kultúrneho správania na koncertných podujatiach, - interpretujú štýlovo a žánrovo rôznorodý repertoár, - vyjadrujú verbálne emocionálne zážitky vyvolané interpretáciou, - aplikujú kreatívne metódy počas spoločnej interpretácie, - reprodukujú krátke melodické alebo rytmické úseky.	- Elementárne chápanie hudobnej logiky v hudobných skladbách - Hudobná komunikácia (rozlišovanie sólových a sprievodných častí) - Pravidelná, presná účasť na vyučovaní a smerovanie k vzájomne úcte a tolerancii - Skupinové rozostavenie na pódiu - Kultúra správania sa na koncertných podujatiach, formovanie estetického vkusu - Hudobná literatúra pre komornú hru Nácvik repertoáru k rôznym významným príležitostiam (vianočný repertoár, veľkonočný, ...) - Striedanie sa hráčov jednotlivých hlasov v priebehu skladby za účelom plynulého čítania a orientácie v notovom zápise - Hra na ozvenu

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre všetky ročníky základného štúdia a štúdia pre dospelých:

E. SUCHOŇ: Vyvolávaní jara pre detský dvojzbor so sprievodom sláčikového orchestra
BENDA: Synfónia F dur, Synfónia B dur
Koncert g mol pre klavír a orchester

A. FILS: Symfónia
J.U. LINEK: Pastorálna synfónia
V. PICHL: Synfónia (flauta, lesný roh a sláčiky)
J.V. STAMIC: Orchestrálne triá
J.V. STAMIC: 3 Mannheimské synfónie
A.CORELLI: Concerto grosso
CH.W. GLUCK: Synfónia
G.F. HÄNDEL: Concerto grosso č. 5
A. MOZART: Detská symfónia
H. PURCELL: Suity pre sláčikový orchester
G. SAMMARTINI: Symfónia G dur
A. VIVALDI: Koncerto grosso in F, in G
J.Z. BARTOŠ: Hudba pre sláčiky
L. BURLAS: Malá serenáda pre orchester
J. HAYDN: Detská symfónia
J. KOWALSKÝ: Detská suita
J. KOWALSKÝ: Sedem skíc (2 klavírne a sláčiky)
B. MARTINU: Serenáda
I. DIBÁK: Ouvertúra piccola pre orchester
I. DIBÁK: Malá suita pre študentský orchester
I. DIBÁK: Rondíno pre klavír a sláčikový orchester
I. DIBÁK: Suita z detskej opery Prorok Rak
J. HARTÍK: Búvaj dieťa krásne – pásmo kolied pre detský orchester a 1 – 2 hlasný spev
M. NOVÁK: Suita v starom slohu
P. CÓN: Musika per occasionem
M. KRAJČÍ: Jazzové impresie
E. SUCHOŇ: Maličká som
E. SUCHOŇ: Keď sa vlci zišli
A. ALBRECHT: 11 drobných inštrumentálnych skladieb
J.Z. BARTOŠ: Muzika piccola
J. BERAN: Menuety súborovej hry
A. DOLINSKÝ: Husľové kvarteto G dur
A: DVOŘÁK: Gavota
J. FAUST: Cvičenie súborovej hry
J. FAUST: Tri skladby pre sláčikový súbor a 4. ruč. klav.
J. FELD: Miniatúrna suita pre 3 huslí
K. HABA: Sonatína
S. MACH: Tri tančeky
B. KOTMEL: Skladby pre husľový súbor
J. MICKA: Súborová hra
Ľ. REITER: Suita pre 4 huslí
J. VALAŠŤAN- DOLINSKÝ: Zlaté husličky
Z. ZÁHRADNÍK: Suita pre 3 huslí
P. BAGIN: Symfónia brevis pre kom. orchester
I. DIBÁK: Koncerto da camera pre husle a kom. orch.
V. BURLAS: Sláčikové kvarteto
I. NAGY: Tanec a 3 sonáty zo 17. stor.
A. VIVALDI: Koncertino pre sólo violončelo a sláč. orchester
G. TELEMANN: Concerto pre husle, violončelo, klavír

ŠTUDIJNÉ ZAMERANIE ĽUDOVÁ HUDBA

Charakteristika študijného zamerania

Ľudový súbor je zoskupením rôzneho počtu hráčov na rôzne i netradičné hudobné i autentické nástroje. Rozlišujeme viacero typov ľudových nástrojov - súborov, orchestrov. Zoskupenie a počet je vecou možnosti školy. Zloženie závisí v neposlednom rade aj od charakteru interpretovaných skladieb. Najrozšírenejšie sú však univerzálne kapely vychádzajúce zo zoskupenia: primáš, 1.- husle, 2. – husle, kontra (husle alebo viola, cimbal prípadne akordeón, violončelo, kontrabas), doplňujúcimi nástrojmi bývajú dychové nástroje – píšťalky, flauta alebo klarinet. Jadro ľudového súboru tvoria zväčša talentovaní, pokročilejší žiaci s hlbokým citom a láskou k folklóru a pri nich sa zaúčajú mladší žiaci pozorovaním.

Ciele študijného zamerania

Cieľom hry by malo byť zachovanie, znovu odhaľovanie a odkrývanie ľudových piesní ich interpretácia, folklórne cítenie, osvojenie si viacerých interpretačných – regionálnych štýlov. Rozvíjať cit pre spoločnú hru, rešpektovať charakteristické funkcie nástrojov podriadenia sa celku.
Výučba by mala paralelne zahrňovať: ľudovú hudbu – pieseň a samostatnú interpretáciu, ktoré sa majú rozvíjať súčasne.

Ciele pre 1. a 2.časť I. stupňa základného štúdia a II. stupňa základného štúdia a štúdia pre dospelých

Spoločný zvukový a umelecký prejav, hudobná komunikácia, vedenie hlasov a rovnaká artikulácia.

3. ročník 1. časť I. stupeň – 4. ročník štúdia pre dospelých

Žiaci na konci 4. ročníka štúdia pre dospelých základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Poznanie stredného Slovenska (hlavne Pohronie, Horehronie, Podpoľanie, Gemer, Liptov a ďalšie) špecifický charakter ich melodiky, harmónie • Jednoduchá improvizácia ľudových piesní vo viacerých stupniciach, tvorba druhého hlasu, základnej harmónie, jednoduchých variácií • bohatšie dynamické odtiene, správne frázovanie, zvládnuť hru z listu a jednoduchú improvizáciu primerane svojim	Spoznávať jednotlivé folklórne regióny • Stupňovať nároky na prednesovú stránku hry • Príprava ľudovej hudby na verejné účinkovanie • Počas vlastnej hry v ľudovej hudbe preukázať svoju individualitu

schopnostiam a nadaniu, dokázať vyjadriť primerané emócie v rámci interpretácie • príprava sólových skladieb hudby, piesne pre sólo spev • účasť ľudovej hudby na školských koncertoch podľa potreby a požiadaviek, samostatné koncerty žiakov cimbalovej triedy a ľudovej hudby • Schopnosť ľudovej hudby sprevádzať žiakov cimbalovej triedy, spevácku skupinu a sólových spevákov, postupne aj detský folklórny súbor (spracovaná hudba k choreografiám) Minimálne dvakrát ročne účinkovať na triednom/ školskom koncerte.	• Motivácia pre žiakov

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre všetky ročníky základného štúdia a štúdia pre dospelých:

J. MÓŽI: Úprava ľud. Piesní
A.MÓŽI: Kady gajdoš, súbor skladieb pre ľud. Súbor
P. TOMKOVIČ
T. ANDRAŠOVAN
S. STRAČINA
R. FALTUS: Od Myjavy vietor veje, Liptovské priadky, Sito, riečica a tekvica
Výber hudobného materiálu závisí od možností a schopností hráčov.

ŠTUDIJNÉ ZAMERANIE HRA NA GITARE

Charakteristika študijného zamerania

Gitara v súčasnosti patrí k najobľúbenejším a najrozšírenejším hudobným nástrojom. Spája v sebe prednosti nástroja melodického i akordického. Gitara je hudobný nástroj so všestranným využitím, uplatňujúcim sa vo všetkých hudobných žánroch. Táto skutočnosť vychádza z historických hráčskych nástrojárskych tradícií a bohatej literatúry, obsahujúcej všetky štýlové obdobia.
Predmet hra na gitare na základnej umeleckej škole má počas ôsmych rokov štúdia, žiaka zoznámiť s možnosťami tohto hudobného nástroja v najrôznejších hudobných žánroch, štýloch a dať mu tak pevné základy aj široký rozhľad na jeho ďalší umelecký vývoj. Vhodný vek na prijatie na základnú umeleckú školu je šesť rokov. Prijatie starších žiakov je tiež možné. Žiaci musia spĺňať základné podmienky: mať požadované hudobné nadanie, fyzické

a psychomotorické predpoklady pre hru na nástroji. Anatomickým danostiam detí je nutné prispôsobiť veľkosť gitary. V prvom roku štúdia hry na gitare je najdôležitejšie vštepiť žiakovi správne technické návyky a v ďalších rokoch neustálym a trpezlivým opravovaním nesprávnych technických stereotypov viesť žiaka k zdokonaľovaniu techniky hry. Zároveň je však veľmi dôležité prispôsobiť tieto cvičenia individuálnym záujmom žiaka tak, aby boli pre neho zaujímavé a motivujúce.

Ciele študijného zamerania

Naučiť žiaka hrať na gitare, dosiahnuť určité majstrovstvo, zvládnuť základy hry na gitare, rozvíjať techniku hry. Naučiť žiakov spoľahlivo sa orientovať v notácii podľa nôt i tabulatúr a hrať podľa akordických značiek. Naučiť žiakov zvládnuť hru a orientáciu v rôznych hudobných štýloch. Rozvíjať hudobné schopnosti žiakov so zreteľom na ich individuálne dispozície, ich vek, osobnostné danosti, mieru jeho talentu a technickú i umeleckú vyspelosť. Usmerňovať žiaka k uplatneniu získaných vedomosti, schopnosti, skúsenosti vo svojom umeleckom prejave v sólovej hre, v hre v komornom zoskupení alebo v súborovej hre. Naučiť žiaka využívať svoje interpretačné skúsenosti a získané hudobné vedomosti k samostatnému štúdiu nových skladieb podľa vlastného výberu. Orientovať žiaka, podľa jeho schopností, na vlastnú hudobnú prax alebo na ďalšie štúdium na vyššom type umeleckého vzdelávania. Hlavným cieľom je vzbudiť lásku k hudbe i nástroju a vytvoriť si k nim pozitívny a trvalý vzťah.

Profil absolventa 1. časti I. stupňa základného štúdia

Žiak má osvojené základné návyky a schopnosti, správne držanie tela a gitary pri hre, správne postavenie rúk. Používa základné technické prvky hry (apoyando, tirando, arpeggio, hra štvorzvukov, legato), podľa notového zápisu hrá v I. až V. polohe. Používa základné technické prvky hry. Interpretuje jednoduchšie skladbičky s použitím dynamiky a farebných registrov. Využíva základné harmonické funkcie pri sprievode piesní a vníma náladu skladby.

Profil absolventa 2. časti I. stupňa základného štúdia

Absolvent interpretuje technicky náročnejšie skladby rôznych štýlových období na vyššej hudobno-technickej úrovni. Ovláda základnú nástrojovú techniku na vyššej úrovni náročnosti, je schopný naladiť si nástroj. Vedome vníma kvalitu prevedenia tónu pri hre a samostatne pracuje so skladbou. Vie samostatne naštudovať primerané skladby s rešpektovaním štýlu a charakteru skladby v sólovej, komornej, či súborovej hre. Objektívne zhodnotí vlastnú interpretáciu s ohľadom na svoje vedomosti, zručnosti a schopnosti.

Profil absolventa II. stupňa a absolventa štúdia pre dospelých (ŠPD)

Absolvent dokáže samostatne naštudovať primerane náročnú skladbu rôznych štýlových období a žánrov. Pri interpretácií využíva všetky získané hudobné vedomosti, zručnosti a návyky. Uplatňuje sluchovú sebakontrolu a využíva podľa stupňa svojej vyspelosti zvukové možnosti nástroja. Interpretuje primerane náročné skladby rôznych štýlov a žánrov po technickej, výrazovej i obsahovej stránke, využíva dynamiku, tempové rozlíšenie, vhodnú artikuláciu, frázovanie a agogiku. Zvláda hru primerane náročných skladieb z listu a uplatňuje sa pri hre v komorných alebo súborových zoskupeniach. Využíva svoje interpretačné skúsenosti a získané hudobné vedomosti k samostatnému štúdiu nových skladieb a vyhľadávaniu skladieb podľa vlastného výberu. Rozoznáva jednotlivé hudobné štýly a je schopný

improvizovať a transponovať. Využíva svoje interpretačné skúsenosti a získané hudobné vedomosti k samostatnému štúdiu nových skladieb a vyhľadávaniu skladieb podľa vlastného výberu.

PRÍPRAVA KU HRE NA NÁSTROJI

Prípravné štúdium

Ciele pre prípravné štúdium

Cieľom je vzbudiť v deťoch záujem a lásku k hudbe, naučiť ich hudbu vnímať, počúvať, prežívať a tešiť sa z hry na gitare. Hravou formou zvládnuť základné prvky hry na gitare, rozvíjať sluchovú a rytmickú predstavivosť, hudobnú pamäť, cítenie a súhru. Posúdením hudobnosti a manuálnych schopností žiaka zvážiť vhodnosť zaradenia žiaka na vyučovanie nástrojovej hry v 1. ročníku I. stupňa základného štúdia

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Spoznajú fyziologicky správne držanie nástroja, polohu tela a rúk pri hre.	Správne sedenie a poloha tela a rúk pri hre, držanie nástroja.
Zvládnu elementárne technické prvky hry na gitare, formou prípravných cvičení na prázdnych strunách.	Prípravné cvičenia hry palcom a prstami pravej ruky na prázdnych strunách.
Orientujú sa v 1. polohe hmatníka.	Orientácia na hmatníku v 1. polohe na strunách e-h-g-d.
Skoordinujú hru oboch rúk, uvoľnenými pohybmi.	Koordinácia hry oboch rúk.
Interpretujú jednoduchú jednohlasnú ľudovú pieseň.	Hra jednoduchých jednohlasných piesní a riekaniek.
Aplikujú hudobno-teoretické poznatky, získané v predmete prípravná hudobná náuka.	Základy hudobnej teórie podľa obsahu PHV.
Poznajú základné hudobné pojmy.	Rytmické hodnoty nôt celej, polovej, štvrťovej a osminovej.
Porozumejú rytmickej hodnote polová nota s bodkou.	Pochopenie rytmickej hodnoty polovej noty s bodkou.
Hrajú so sprievodom učiteľa, v primeranom tempe.	Rytmizácia a melodizácia riekaniek v pomalšom tempe.
Aplikujú melodickú, rytmickú, harmonickú predstavivosť a hudobnú pamäť pri interpretácii hudobných hier.	Hudobné hry. Rozvoj metrického, rytmického, tempového cítenia žiaka, jeho predstavivosti a pamäte na základe jeho individuálneho záujmu.

	Piano a forte. Poznávanie a čítanie notového zápisu. Skúška do 1.ročníka - dve piesne alebo riekanky z pamäte.
Rozpoznajú v hre dynamiku piano a forte, čítajú jednoduchý notový zápis melódie. Absolvujú neformálne skúšky hravou formou, podľa svojich získaných schopností a vrodených možností.	

Požiadavky na overenie spôsobilosti postupu do 1. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia:
Záverečná skúška:

2 piesne alebo riekanky

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre prípravný ročník:

C.Süsser: Cvičení a skladby pro začátečníky
T.Stachak: Gitarová prvá trieda

Ciele pre 1. časť I. stupňa základného štúdia

Rozvíjať záujem žiaka o gitarovú hru a postupne ho viesť k systematickým pracovným návykom. Upevňovať a zdokonaľovať technické a výrazové prostriedky, postupne spájať notový zápis s orientáciou na hmatníku intonačne a rytmicky so správnym prstokladom pravej i ľavej ruky. Od začiatku pestovať hru naspamäť. Obohacovať hru postupne o nové technické prvky a výrazové prostriedky. Rozširovať hudobný obzor a umocnenie poznávania rôznych štýlových období a hudobných žánrov. Väčší dôraz klásť na skladby s použitím nových technických a výrazových prostriedkov. Hrať a obohacovať žiaka o nové akordické značky. Postupne cvičiť nové náročnejšie rytmické variácie.

1. ročník 1. časť I. stupeň

Žiaci na konci 1. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Ovládajú správne sedenie a elementárne technické prvky hry na gitare. Zahrajú tirando a apoyando prstami aj palcom. Spájajú notový zápis s orientáciou v 1. polohe hmatníka na všetkých strunách.	Fyziologicky správne držanie nástroja, tela a rúk pri hre. Hra tirando i apoyando prstami i palcom. Spájanie notového zápisu s orientáciou na hmatníku. Hra v 1. polohe hmatníka na všetkých strunách. Dvojhlas.

Zahrajú jednoduchý dvojhlas s použitím prázdnych strún. Interpretujú jednoduchú dvojhlasnú skladbu. Skoordinujú pri hre obidve ruky. Zahrajú jednooktávové stupnice. Aplikujú hudobno-teoretické poznatky, získané v predmete hudobná náuka, na úrovni primeranej študijnému zameraniu. Poznajú základné vlastnosti tónu.	Koordinácia oboch rúk. Hra jednooktávových durových stupníc v rozsahu jednej oktávy (minimum C dur, G dur). Elementárne rytmické hodnoty nôt a pomlčiek. Základné typy taktov (4/4, 3/4, 3/8), bodka pri note, ligatúra, posuvky. Zdokonalenie tvorby tónu, skvalitnenie čistoty, dynamickej a farebnej variability tónu. Rozpoznanie výšky, sily a dĺžky tónu.

2. ročník 1. časť I. stupeň

Žiaci na konci 2. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Zahrajú trojzvuk v súzvuku i arpeggiu.	Hra trojhlasu v súzvuku i v arpeggiu s použitím dvoch prstov a palca pravej ruky.
Hrajú uvoľneným svalovým tónusom a kĺbmi.	Uvoľňovanie svalového tonusu hracieho aparátu.
Hrajú jednooktávové stupnice a kadencie.	Hra jednooktávových stupníc dur a mol do 4 # a 1 b s použitím základných akordov (bez barré).
Spájajú notový zápis s orientáciou v 1. a 2.polohe.	Orientácia v 1. a 2. polohe hmatníka.
Hrajú s aplikovaním rôznej dynamiky.	Základné dynamické stupne (p, mf, f), akcent.
Vedia hrať z listu primeraný zápis.	Zdokonaľovanie hry z listu.
Zahrajú synkopu.	Rytmické zadelenie synkopy.
Poznajú hudobný termín Da Capo al Fine.	Da Capo al Fine.
Predvedú zmysel pre výstavbu melódie a frázovanie.	Vnímanie melodických fráz v piesni.
Rozpoznajú charakter skladby podľa nálady.	Rozlíšenie durového a molového tónorodu.

Zahrajú rôzne variácie arpeggia v trojzvuku.	Nácvik a zdokonaľovanie hry arpeggia.

3. ročník 1. časť I. stupeň

Žiaci na konci 3. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Spájajú notový zápis s orientáciou v 1.,2. a 3.polohe.	Orientácia v 1.,2., a 3. polohe hmatníka.
Hrajú jednoduché legato.	Jednoduché legato s použitím prázdnej struny.
Používajú farebné registre pri hre.	Farebných registre (sull tasto, sull ponti-ccelo, loco).
Zahrajú štvorzvuk hraný súčasne palcom a trojicou prstov pravej ruky.	Štvorzvuk.
Použijú rôznu silu a farbu tónov pre obohatenie výrazu pri hre primeraných skladieb.	Sila a farba tónov a ich využitie.
Hrajú rozklady jednoduchých akordov všetkými prstami pravej ruky.	Arpeggio so zapojením palca a trojice prstov pravej ruky.
Hrajú malé barré. Hrajú dvojoktávové stupnice.	Nácvik malého barré. Dvojoktávové stupnice s kadenciou s použitím malého barré.
Vedia hrať z listu primeraný zápis.	Hra z listu.
Hrajú v komornom, súborovom zoskupení.	Komorná hra, alebo hra v súbore.
Aplikujú hudobno-teoretické poznatky, získané v predmete hudobná náuka, na úrovni primeranej študijnému zameraniu.	Hra šestnástinových nôt a bodkovaného rytmu.
Vnímajú charakter skladby.	Základné tempá skladieb (Andante, Moderato, Allegro, Allegretto). Vnímanie rôzneho tempa, dynamiky a nálady v skladbách.
Hrajú so sprievodom učiteľa.	Hra z listu, rozvoj a rozvíjanie harmonického cítenia.

4. ročník 1. časť I. stupeň

Žiaci na konci 4. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Hrajú s uvoľneným hracím aparátom.	Vedomé uvoľňovanie svalového tonusu hracieho aparátu.
Hrajú legáto.	Hra vzostupného a zostupného legata v rôznych kombináciách.
Spájajú notový zápis s orientáciou v 1. až v 5. polohe.	Orientácia v 5. polohe hmatníka.
Zvládajú spôsob hry malého barré.	Upevňovanie hry malého barré.
Ovládajú tlmenie a skracovanie tónov.	Tlmenie prstami pravej ruky a staccato.
Hrajú s kvalitným tónom.	Rozširovanie a zdokonaľovanie úderov hry prstami pravej ruky.
Hrajú s dynamikou.	Hra progresívnej dynamiky (p, mf, f, crescendo, decrescendo).
Ovládajú zložitejšie arpeggia.	Arpeggio prstami pravej ruky v rôznych variáciách.
Zahrajú stupnice s typovými prstokladmi.	Durové a molové stupnice s kadenciou s použitím typových prstokladov ľavej ruky a rytmických variácii pravej ruky.
Vedia hrať z listu primeraný zápis.	Zdokonaľovanie hry z listu.
Hrajú v komornom, súborovom zoskupení.	Komorná hra, alebo hra v súbore.
Aktívne sa zapájajú do štúdia skladieb na základe vlastnej inšpirácie a motivácie.	Zoznámenie sa s novšou gitarovou literatúrou, (vrátane pop., rock. a džezových najjednoduchších úprav pre klasickú gitaru.)
Aplikujú hudobno-teoretické poznatky, získané v predmete hudobná náuka, na úrovni primeranej študijnému zameraniu.	Zložitejšie rytmické útvary (triola, zložitejší bodkovaný rytmus).
Spoznajú základné typy rytmického sprievodu.	Rytmický sprievod (valčík, polka).
Vnímajú melodickú frázu v skladbách.	Melodická fráza.
Rozlíšia melódiu od sprievodu.	Melódia a sprievod.
Osvoja si jednoduchý sprievod.	Jednoduchý sprievod - rozvíjanie harmonického cítenia.

Žiaci sa podľa svojich najlepších schopno-stí prezentujú nacvičenými skladbami na skúškach žiakov. 4 roč. po 1.časti štúdia gitary.	Záverečné skúšky žiakov 4. ročníka: - 1 dvojoktávová stupnica, - 1 etuda, - 1 prednesová skladba - 1 skladba z tanečnej alebo populárnej hudby (nepovinne)

Požiadavky na overenie spôsobilosti postupu do 1. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia:
Záverečná skúška:
podmienka je hra naspamäť

1 dvojoktávová stupnica,
1 etuda,
1 prednesová skladba
1 skladba z tanečnej alebo populárnej hudby (nepovinne)

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre všetky ročníky prvej časti I. stupňa základného štúdia:

C.Süsser: Cvičení a skladby pro začátečníky
T.Stachak: Gitarová škola
J.Jirmal: Škola hry na kytaru
Vojtech Tukač: Gitarová škola Carulli-Carcassi

Poznámka:
Komorná hra sa vyučuje s dotáciou 1 vyučovacia hodina týždenne. Z dôvodu vysokého nárastu vyučovacích hodín sa táto vyučovacia hodina využíva paušálne pre všetkých žiakov, ktorí majú podľa učebných plánov na túto vyučovaciu hodinu nárok. Odklad alebo oslobodenie od vyučovacej hodiny komorná hra je žiakom povolená v prípade, ak o to písomne požiadal ich zákonný zástupca.

Ciele pre 2. časť I. stupňa základného štúdia

Naďalej obohacovať hru o nové technické prvky a výrazové prostriedky. Rozširovať hudobný obzor a umocnenie poznávania rôznych štýlových období a hudobných žánrov. Väčší dôraz klásť na skladby s použitím technických a výrazových prostriedkov. Pokračovať v hre z listu a nevyhýbať sa hre skladieb v tóninách s viacerými krížikmi alebo béčkami. Hrať a obohacovať žiaka o nové akordické značky. Cvičiť nové náročnejšie rytmické variácie.

1. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 1. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Ovládajú plynulú výmenu polohy ľavej ruky. Zahrajú veľké barré.	Výmena polohy ľavej ruky v rôznych polohách hmatníka.

Zahrajú legato a staccato. Ovládajú zložitejšie arpeggia aj v rýchlejších tempách. Zahrajú jednoduché melodické ozdoby. Hrajú stupnice a kadencie. Hrajú skladby a akordy s využitím veľkého barré. Vedia hrať z listu primeraný zápis. Hrajú v komornom, súborovom zoskupení. Poznajú zápis jednoduchých melodických ozdôb. Hrajú plynule preberané technické prvky a rytmické útvary v skladbách. Aplikujú hudobno-teoretické poznatky, získané v predmete hudobná náuka, na úrovni primeranej študijnému zameraniu.	Hra a upevňovanie veľkého barré a jeho využitie v akordoch. Upevnenie hry legato, staccato. Hra arpeggií v rôznych prstokladových variáciách. Nácvik a aplikácia jednoduchých melodických ozdôb v etudách a skladbách (príraz, nátril, mordent). Hra dvojoktávových stupníc (dur, mol) v rôznych tempách a rytmických variantoch pravej ruky. Hra akordov s použitím veľkého barré. Hra z listu, komorná hra, alebo hra v súbore. Zápis jednoduchých melodických ozdôb. Zložitejšie rytmické útvary (kvintoly, sextoly). Rytmický sprievod (polka, valčík, pochod, tango a pod.). Výstavba aj význam intervalov i kvintakordov a ich funkcia.

2. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 2. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Hrajú nechtami (individuálny prístup, podľa fyzických dispozícií žiaka). Demonštrujú v hre nové technicko-výrazové prostriedky. Hrajú kombinované legato na viacerých tónoch. Hrajú melodické ozdoby čoraz plynulejšie a pohotovejšie.	Úvod do hry s nechtami. Nácvik hry pizzicato. Hra prirodzených flažoletov. Vzostupné, zostupné a kombinované legato na viacerých tónoch. Upevňovanie hry jednoduchých melodických ozdôb.

Poznajú akordické značky.	Zdokonaľovanie hry podľa akordických značiek.
Hrajú stupnice a kadencie.	Durové a molové stupnice s použitím rôznych prstokladov pravej ruky.
Vedia hrať z listu primeraný zápis.	Hra z listu.
Hrajú v komornom, alebo súborovom zoskupení.	Komorná hra, alebo hra v súbore.
Ovládajú harmonickú funkciu akordov.	Uplatnenie kadencií v sprievode piesní.
Vedia zvýrazniť melódiu od harmonických, či doprovodných hlasov.	Využitie poznatkov o vedení hlasov a melódie v skladbe.
Poznajú skladateľov gitarovej literatúry z obdobia klasicizmu a romantizmu.	Klasicizmus a romantizmus v gitarovej literatúre.
Poznajú zápis flažoletov.	Zápis a spôsob hry flažoletov.
Vnímajú agogické a dynamické zmeny v hudbe.	Vedomé vnímanie agogických a dynamických zmien v hudbe.
Sprevádzajú s využitím kadencií.	Rozvíjanie harmonického cítenia.
Aktívne spolupracujú pri vyhľadávaní primeraných skladieb podľa svojho individuálneho záujmu a vkusu.	Zoznámenie s jednoduchými úpravami tanečnej a populárnej hudby pre klasickú gitaru.

3. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 3. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Ovládajú hru nechtami (individuálny prístup, podľa fyzických dispozícií žiaka).	Zdokonaľovanie hry nechtami.
Demonštrujú v hre nové zložitejšie technicko-výrazové prostriedky.	Nácvik zložitejších melodických ozdôb (skupinka, obal, trilok).
Aplikujú naučené prvky podľa zásad ich správneho použitia.	Zdokonaľovanie hry prirodzených flažoletov a nácvik umelých flažoletov. Aplikácia melodických ozdôb a flažoletov v skladbách.
Aplikujú zásady interpretácie hudby baroka.	
Skoordinujú hru oboch rúk.	

	Samostatné vedenie hlasov a echo dynamika v barokových skladbách.
Zlepšia pohyblivosť a ohybnosť pri hre oboch rúk.	Zdokonaľovanie činnosti a koordinácie oboch rúk.
Zahrajú dvojoktávové a trojoktávové stupnice s kadenciou.	Cvičenia na zväčšenie rozsahu ľavej ruky.
Vedia hrať z listu primeraný zápis, primeranou rýchlosťou.	Durové a molové stupnice dvojoktávové a trojoktávové s kadenciou.
	Hra z listu.
Hrajú v komornom, súborovom zoskupení.	Komorná hra, alebo hra v súbore.
Aplikujú hudobno-teoretické poznatky, získané v predmete hudobná náuka, na úrovni primeranej študijnému zameraniu.	Využitie poznatkov z dejín hudby, čo sa týka dobovej interpretáciu a štýlu pri hre vybraných prednesových skladieb.
Poznajú skladateľov gitarovej literatúry z obdobia baroka a renesancie.	Skladby z obdobia baroka alebo renesancie a ich interpretácia na lutne alebo gitare.
Vnímajú polyfóniu, vedia viesť jednotlivé hlasy v nenáročných viachlasých skladbách.	Baroková alebo renesančná skladba cyklického charakteru - suita, sonáta alebo jej časť.
Ovládajú hru zložitejšieho rytmického sprievodu podľa akordických značiek.	Rytmický akordický sprievod (bossa-nova, samba a pod.). Vnímanie jednotlivých hlasov v interpretovaných skladbách.
Poznajú piesne, ktoré chcú interpretovať. Aktívne sa zapájajú do výberu a štúdia týchto skladieb.	Hra rock, pop, džez úprav pre klasickú gitaru aj s možnosťou PLAYALONG doprovodu s využitím IKT a audio prostriedkov.

4. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 4. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Vedia samostatne pracovať so skladbou.	Samostatná práca so skladbou z technickej a výrazovej stránky.
Pomerne ľahko a nenútene vedia vedia využiť osvojené poznatky a zručnosti v skladbách.	Aplikovanie osvojených poznatkov do interpretácie skladieb.
Hrajú s uvoľneným hracím aparátom.	Vedomé uvoľňovanie svalového tonusu hracieho aparátu.

Demonštrujú v hre nové zložitejšie technicko-výrazové prostriedky.	Zdokonaľovanie hry melodických ozdôb, flažoletov, pizzicata, legata a arpeggia.
Hrajú tremolo a rasguado v nenáročných skladbách a v primeraných tempách.	Úvod do hry tremola. Nácvik a použitie rasguada.
Hrajú stupnice a kadencie v rozsahu celého hmatníka podľa individuálneho výberu.	Durové a molové typové stupnice s kadenciou v rozsahu celého hmatníka. Používanie akordických sprievodov.
Vedia hrať z listu primeraný zápis.	Hra z listu v zoskupení.
Hrajú v komornom, súborovom zoskupení.	Komorná hra, alebo hra v súbore.
Vedia doprevádzať alebo improvizovať v skladbách podľa akordických značiek.	Improvizácia v sólovej, komornej hre a pri hre v zoskupení podľa akordických značiek.
Účinne aplikujú nové poznatky a postrehy z pozorovania a samostatného štúdia skladieb.	Aplikovanie hudobno-teoretických poznatkov do hry skladieb.
Zanalyzujú skladbu z hľadiska formy a harmónie.	Analýza skladieb z hľadiska formy a harmónie.
Poznajú slovenskú gitarovú literatúru.	Súčasná hudba v gitarovej literatúre a slovenská gitarová literatúra.
Vedia objektívne zhodnotiť vlastnú interpretáciu.	Sluchová kontrola vlastnej interpretácie a jej zhodnotenie.
Interpretujú svoj naštudovaný program podľa svojich najlepších schopností a možností na skúške, prípadne na absolventskom koncerte.	Absolventské skúšky: - 1 durová a 1 molová stupnica, - 1etuda primeraného technického charakteru a primeranej náročnosti, - 2 prednesové skladby rôzneho historického obdobia (1 skladba cyklického charakteru alebo jej časť), - 1 skladba z tanečnej a populárnej hudby (nepovinne)

Záverečná skúška:
podmienka je hra naspamäť

1 durová a 1 molová stupnica,
1etuda primeraného technického charakteru a primeranej náročnosti,
2 prednesové skladby rôzneho historického obdobia (1 skladba cyklického charakteru, alebo jej časť),
1skladba z tanečnej a populárnej hudby (nepovinne)

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre všetky ročníky druhej časti I. stupňa základného štúdia:

J.Jirmal: Škola hry na kytaru
Vojtech Tukač: Gitarová škola Carulli-Carcassi
Ctibor Süsser: Kytarová škola
Leo Brouwer: Estudios sencillos

Poznámka:
Komorná hra sa vyučuje s dotáciou 1 vyučovacia hodina týždenne. Z dôvodu vysokého nárastu vyučovacích hodín sa táto vyučovacia hodina využíva paušálne pre všetkých žiakov, ktorí majú podľa učebných plánov na túto vyučovaciu hodinu nárok. Odklad alebo oslobodenie od vyučovacej hodiny komorná hra je žiakom povolená v prípade, ak o to písomne požiadal ich zákonný zástupca.

Ciele pre II. stupeň základného štúdia a štúdia pre dospelých

Naďalej obohacovať hru o nové technické prvky a výrazové prostriedky. Rozširovať hudobný obzor a umocnenie poznávania rôznych štýlových období a hudobných žánrov. Väčší dôraz klásť na skladby s použitím technických a výrazových prostriedkov. Pokračovať v hre z listu a nevyhýbať sa hre skladieb v tóninách s viacerými krížikmi alebo béčkami. Hrať a obohacovať žiaka o nové akordické značky. Cvičiť nové náročnejšie rytmické variácie.

1. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 1. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Ovládajú nové zložitejšie technicko-výrazové prostriedky.	Zdokonaľovanie techniky hry arpeggio, rasguado, glissando.
Hrajú legato na akorde vo vybranom cvičení, neskôr vo vybranej skladbe.	Legato na niektorom z tónov akordu.
Hrajú trojoktávové stupnice s využitím typových prstokladov aj v oktávach a kadencie s využitím veľkého barré.	Jednohlasné stupnice (dur, mol) v rozsahu celého hmatníka vo všetkých tóninách s rôznymi variantmi prstokladov pravej ruky a kadencie v rôznych polohách.
Hrajú intervalové stupnice v rozsahu jednej oktávy.	Intervalové stupnice v rozsahu jednej oktávy.
Aplikujú v interpretácii skladieb techniku hry rasguado.	Rasguado. Rôzne typy rasguada.
Získajú základnú orientáciu v španielskej ľudovej hudbe.	Španielska ľudová hudba v gitarovej literatúre.
	Charakteristika typických tancov Španielska.

Hrajú jednotlivé španielske tance a skladby primerane svojmu temperamentu a povahovým možnostiam. Hrajú skladby v rôznych španielskych metrách a rytmoch. Aktívne sa zapájajú pri nácviku a hre skladieb.	Rytmus a metrum najtypickejších tancov Španielska (Habanera, Paso doble, Tango, Bolero, Flamenco, rôzne druhy tancov) Výber skladieb podľa individuálnej motivácie a ašpirácie.

2. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 2. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Používajú nové osvojené technické a výrazové prostriedky (melodické tremolo, glissando v melódii aj v akorde). Zdokonaľujú legato na jednom tóne akordu. Hrajú trojoktávové stupnice s využitím typových prstokladov aj v terciách a kadencie s využitím veľkého barré. Hrajú intervalové stupnice v rozsahu dvoch oktáv. Vedia hrať z listu primeraný zápis, v rýchlejšom tempe. Hrajú v komorných a súborových zoskupeniach. Orientujú sa v gitarovej literatúre latinsko-amerických skladateľov. Interpretujú tanečné formy, čo najvernejšie podľa vypočutých vzorov. Učia sa interpretovať rôzne rytmy v rôznych metroch podľa svojho temperamentu a povahových vlastností.	Nácvik tremola v rýchlejšom tempe. Nácvik glissanda na jednom tóne, dvojici tónov i akorde. Legato na niektorom tóne akordu Jednohlasné stupnice (dur, mol) v rozsahu nástroja v rýchlejších tempách a kadencie v rôznych polohách. Intervalové stupnice v terciách v rozsahu dvoch oktáv. Hra z listu. Komorná hra, alebo hra v súbore. Hudba latinsko-amerických skladateľov v gitarovej literatúre. Typické tanečné formy Latinskej Ameriky - Samba, Rumba, Salsa, Cha-cha, Mambo, Calypso, Trinidad, Regae, atď. Metrum a rytmus najznámejších latinsko-amerických foriem.

Vnímajú a vedome kontrolujú metrum a rytmus latinsko-amerických foriem.	Sebakontrola rytmického prevedenia interpretácie skladieb.

3. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 3. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Vedia používať vo svojej interpretácii nové výrazové prostriedky.	Nové výrazové prostriedky v hudbe 20. a 21. storočia (rôzne zvukové efekty, perkusie, poklepy - golpe, tambora, bubienok atď.).
Hrajú trojoktávové stupnice s využitím typových prstokladov aj v sextách a kadencie s využitím veľkého barré.	Jednohlasné stupnice (dur, mol) v celom rozsahu nástroja v rýchlejších tempách a v zložitejších rytmických variáciách s kadenciou.
Hrajú intervalové stupnice v sextách v rôznych variantoch.	Intervalové stupnice v sextách.
Vedia čítať a hrať z listu primeraný zápis.	Hra z listu.
Hrajú v komornom, súborovom zoskupení.	Komorná hra, alebo hra v súbore.
Získajú základnú orientáciu v súčasnej gitarovej hudbe.	Hudba 20. a 21. storočia v gitarovej literatúre,
Získajú základnú orientáciu v populárnej gitarovej hudbe.	Jazz, rock, pop v klasickej gitarovej hudbe.

4. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 4. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Uplatňujú všetky doteraz získané znalosti a schopnosti k interpretácií skladieb rôznych štýlových období a žánrov.	Upevňovanie a zdokonaľovávanie osvojených technických prvkov gitarovej hry.
Hrajú uvoľneným pohybovým hracím aparátom.	Koordinovaná a plynulá hra oboch rúk.
Využívajú svoje interpretačné skúsenosti a získané hudobné vedomosti k samostatnému štúdiu nových skladieb a	Dôraz na kultúru tónu a štýlovosť interpretácie skladieb.

vyhľadávaniu skladieb podľa vlastného výberu. Hrajú jednohlasné trojoktávové stupnice s využitím typových prstokladov a kadencie s využitím veľkého barré. Hrajú intervalové stupnice v rozsahu jednej oktávy. Vedia sprevádzať a improvizovať sprievody piesní. Vedia rýchlo čítať a hrať z listu primeraný zápis. Využívajú svoje schopnosti pri komornej a súborovej hre. Hrajú v komornom, alebo súborovom zoskupení. Interpretujú skladby rôznych štýlových období. Získajú základnú orientáciu v slovenskej gitarovej hudbe. Získajú základnú orientáciu v súčasnej populárnej hudbe. Interpretujú svoj naštudovaný program podľa svojich najlepších schopností a možností na skúške, prípadne na absolventskom koncerte.	Jednohlasné stupnice (dur,mol) v rýchlych tempách a rôznych variáciách prstokladov pravej a ľavej ruky v rozsahu celého hmatníka, hra kadencií v rôznych polohách hmatníka. Intervalové stupnice vo všetkých tóninách (tercie, sexty, oktávy, decimy). Sprievod piesní s využitím rôznych spôsobov hry. Hra z listu. Komorná hra, alebo hra v súbore. Skladby rôznych štýlových období. Slovenská gitarová literatúra. Populárna hudba. Absolventské skúšky: 1 etuda primeraného technického charakteru a primeranej náročnosti, 2 prednesové skladby rôznych štýlových období. (1 skladba cyklického charakteru alebo jej časť) 1 skladba z tanečnej, populárnej alebo džezovej hudby (nepovinne)

Záverečná skúška:
podmienka je hra naspamäť (len pre II. stupeň)

1 etuda primeraného technického charakteru a primeranej náročnosti,
2 prednesové skladby rôznych štýlových období (1 skladba cyklického charakteru, alebo jej časť),
1 skladba z tanečnej, populárnej alebo džezovej hudby (nepovinne)

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre všetky ročníky II. stupňa základného štúdia a štúdia pre dospelých základnej umeleckej školy:

Napoleon Coste: 25 etud, opus 38
Mauro Giulliani: 24 etud guitarra, opus 48
Luigi Legnani: Capricia, opus 20
Julio Sagreras: Las cuartas lecciones guitarra

Hector Villa-Lobos: Etudy
Jiří Jirmal: Základy kytarové techniky
Emilio Pujol: Racionálna škola hry na gitaru založená na zásadách Tárregovej techniky
Julio Sagreras: Las terceras lecciones guitarra
Mauro Storti: Il dominio delle corde
Francisco Tárrega: Samtliche technische Studien (výber a úprava Karl Scheit)

ŠTUDIJNÉ ZAMERANIE KOMORNÁ HRA

Charakteristika študijného zamerania

Predmet komorná hra má na základných umeleckých školách spomedzi skupinových foriem vyučovania najširšie uplatnenie predovšetkým z hľadiska využitia počtu hráčov (duo - noneto) a rôznych druhov hudobných nástrojov. Umožňuje zažiť radosť zo spoločného muzicírovania, objavovať a prakticky precítiť krásu harmónie a zvukovú farbu hudobných nástrojov, rozširuje umelecké vnímanie. Upevňuje, zdokonaľuje a rozvíja kompetencie žiaka získané na hodinách individuálneho štúdia a hudobnej náuky. Poskytuje možnosti využitia väčšiny hudobných nástrojov, ktoré sa na základných umeleckých školách vyučujú.
Komorná hra je predmet priradený k štúdiu na všetkých hudobných nástrojoch vyučovaných na základných umeleckých školách. V rámci študijného zamerania hry na gitare, sa začína vyučovať v treťom ročníku prvej časti I. stupňa základného štúdia. Komorná hra pokračuje v priebehu ďalšieho štúdia na prvom a druhom stupni, a tiež je zaradená do učebných plánov štúdia pre dospelých. Môže slúžiť ako príprava k súhre v amatérskych záujmových umeleckých skupinách a vo väčších súborových a orchestrálnych zoskupeniach. Býva súčasťou prierezových tém umeleckých odborov ZUŠ (divadelné predstavenia, tematická súvislosť hudby k vernisážam, spojenie tanečného stvárnenia s hudbou). Predpokladom zaradenia žiaka do komorných zoskupení je určitá technická a muzikálna vyspelosť.

Ciele študijného zamerania

Cieľom vyučovania komornej hry je príprava samostatného, technicky a interpretačne zrelého a pohotového amatéra hudby.
Schopnosť štýlovo zvládnuť primerane náročné interpretované diela komorného charakteru.
Vyvolať väčší záujem o hudbu, ako motiváciu pre žiakov, ktorí sa neuplatnia v sólovej hre.
Hlboký sociálny a etický význam.

3. a 4. ročník 1. časť I. stupeň

Žiaci po absolvovaní prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Aplikujú doposiaľ získané teoretické individuálne a interpretačné schopnosti v komornej hre.	Spoločný zvukový a umelecký prejav.
Flexibilne reagujú na gestá určeného hráča, rozumejú nástupnému gestu, ako aj gestu ukončenia skladby alebo frázy.	Interpretácia podľa gest určeného hráča.

Dokážu sledovať svoj part a nastúpiť na určenom mieste v priebehu skladby.	Flexibilná orientácia v notovom zápise.
Aplikujú hudobno-výrazové prostriedky (tempové, rytmické, dynamické, artikulačné, agogické) podľa notového zápisu.	Jednohlasné, kánonické piesne a cvičenia.
Reprodukujú účelové cvičenia zamerané na súčasné vnímanie melodickej línie, spoločné frázovanie, tempo, zreteľnú artikuláciu rytmických hodnôt, dynamiku a artikuláciu, reprodukujú krátke melodické a rytmické úseky po predhraní učiteľom.	Spoločná artikulácia využitých hudobných prostriedkov. Spoločné rytmické a výrazové cítenie. Individuálne, neskôr v súhre precvičovanie technicky náročnejších miest v skladbe.
Aplikujú v hre znamienka repetícia, prima volta, sekunda volta.	Repetícia, prima volta, sekunda volta.
Rozoznávajú základné znaky hudobných foriem, vedia určiť tempo, metrum a charakter študovaných skladieb.	Analýza študovaných hudobných skladieb.
Prispôsobujú sa intonačne a farebne spoluhráčom v priebehu skladby.	Rozvoj intonačnej predstavy a jednotnej intonácie.
Rozumejú stavbe a frázovaniu interpretovanej skladby.	Rozvíjanie schopnosti vyrovnávania zvukových možností rôznych hudobných nástrojov.
Uplatňujú v súhre logické frázovanie, určia hlavnú myšlienku, predohru, dohru, spomalenie, vrchol skladby v konkrétnych vybraných skladbách.	Hudobná téma – rozoznávanie hlavnej myšlienky v interpretovanej skladbe. Elementárne chápanie hudobnej logiky v hudobných skladbách.
Dynamicky sa prispôsobujú v dominantných a sprievodných úsekoch jednotlivých hlasov, uvedomujú si zodpovednosť za spoločnú interpretáciu hudobnej skladby.	Hudobná komunikácia (rozlišovanie sólových a sprievodných častí). Pravidelná, presná účasť na vyučovaní a smerovanie k vzájomnej úcte a tolerancii.
Vedia zaujať svoje miesto v zoskupení na pódiu.	Skupinové rozostavenie na pódiu.
Demonštrujú zásady kultúrneho správania na koncertných podujatiach.	Kultúra správania sa na koncertných podujatiach, formovanie estetického vkusu.
Interpretujú štýlovo a žánrovo rôznorodý repertoár.	Hudobná literatúra pre komornú hru.
Vyjadrujú verbálne emocionálne zážitky vyvolané interpretáciou.	

Aplikujú kreatívne metódy počas spoločnej interpretácie. Reprodukujú krátke melodické alebo rytmické úseky.	Nácvik repertoáru k rôznym významným príležitostiam (vianočný repertoár, veľkonočný, ...). Striedanie sa hráčov jednotlivých hlasov v priebehu skladby za účelom plynulého čítania a orientácie v notovom zápise. Hra na ozvenu.

1., 2., 3. a 4. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci po absolvovaní druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Vedome regulujú pohybové činnosti hracieho aparátu počas interpretácie.	Hrací aparát.
Udržia rytmus a melodickú líniu vlastného partu počas súhry s inými hráčmi.	Melodický a rytmický kontrast.
Artikulujú spoločne melodické ozdoby interpretovaných skladieb.	Melodické ozdoby.
Súčasne reagujú na rytmické, dynamické a tempové zmeny počas skladby, pohotovo reagujú na nástupy a ukončenia na odlišných miestach v jednotlivých hlasoch.	Hra podľa gest určeného hráča. Štúdium jednotlivých partov po hlasoch, neskôr kombinovaním.
Poznajú noty, prstoklady, hmaty vlastného partu.	Samostatná analýza notového materiálu svojho partu.
Aplikujú v hre všetky tempové, rytmické, dynamické, artikulačné, agogické označenia zaznačené v notovom materiáli (decrescendo, ritardando, accelerando, con moto, animato, piu, …).	Hudobno-výrazové prostriedky. Zdokonaľovanie spoločnej artikulácie využitých hudobných prostriedkov.
Poznajú základné znaky a spôsob interpretácie sonátovej formy, suitového cyklu, viaccasťových hudobných skladieb.	Sonátová forma, suitový cyklus, viaccasťové hudobné skladby.
Vnímajú interpretáciu v harmónii.	Rozvoj melodickej, rytmickej a harmonickej predstavivosti.
Demonštrujú spoločne v rámci súhry rovnaké chápanie frázovania, použitia dynamiky, výrazových, artikulačných prostriedkov a agogiky.	Interpretácia v súhre.

Vnímajú interpretáciu ako celok, dokážu sa so spoluhráčmi navzájom počúvať.	Rozvíjanie schopnosti plynule a zároveň s počúvaním ďalších hlasov viesť vlastnú melodickú líniu v dialógu so spoluhráčmi.
Regulujú počas súhry intonačnú čistotu, farbu a kvalitu tónu.	Pohotové reagovanie nielen na notový zápis, ale aj na výrazové označenia v skladbe.
Dokážu počas interpretácie sledovať notový zápis.	Samostatné štúdium hudobného materiálu komornej hry.
Aplikujú pri samostatnom nácviku zásady efektívneho cvičenia.	Delené skúšky.
Majú prehľad o známych komorných skladbách.	Hudobná literatúra pre komornú hru.
Využívajú hudobnú terminológiu v diskusiách o hudobnej skladbe, dokážu porovnať a ohodnotiť vlastný interpretačný výkon i iných hráčov.	Analýza hudobnej skladby. Počúvanie a poznávanie komorných skladieb rôznych hudobných žánrov a štýlov. Vyjadrovanie vlastných názorov o hudobnej skladbe, porovnávanie a hodnotenie vlastných interpretačných výkonov i iných.
Demonštrujú cvičenia na pohotovú reakciu pri zmene tempa, dynamiky podľa gesta určeného hráča.	Nácvik reakcií na gestá určeného hráča pri precvičovaní tvorby spoločnej dynamiky na určenom melodickom úseku skladby. Precvičovanie reakcií spoluhráčov na tempové gestá určeného hráča skupiny počas jednoduchej skladby. Osvojovanie gestikulácie aj inými hráčmi komornej hry.

1., 2., 3. a 4. ročník II. stupeň základného štúdia

Žiaci po absolvovaní II. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Demonštrujú v rámci spoločnej interpretácie osvojenú technickú vyspelosť, tónovú kultúru, výrazovú stránku skladby. Reprodukujú hudobný materiál adekvátny interpretačnej vyspelosti všetkých hráčov komornej hry.	Technická flexibilita, intonačná čistota a tónová kultúra počas interpretácie v komornej hre.
Regulujú čistotu intonácie a kvalitu tónu.	Tvorba tónu.
Prispôsobujú farbu tónu celkovému zneniu, precízne artikulujú používané technické spôsoby hry, spoločné frázovanie, stvárňovanie dynamických odtieňov,	Hudobno-výrazové prostriedky.

agogických prvkov a iných výrazových prostriedkov v rámci komornej hry.	
Demonštrujú skladby s náročnejšími rytmickými a melodickými kontrastmi v jednotlivých hlasoch.	Melodické a rytmické a kontrasty.
Uplatňujú v rámci spoločnej súhry osobité interpretačné prvky charakteristické pre rôzne hudobné štýly a žánre.	Interpretačné špecifiká.
Majú prehľad o komornej tvorbe slovenských a zahraničných hudobných skladateľov.	Komorné skladby slovenských autorov a hudby 20. storočia.
Aplikujú zásady účelového a efektívneho pri samostatnom nácviku.	Individuálna príprava jednotlivých partov. Delené skúšky.
Analyzujú z notového zápisu partu tóninu, metrum, tempo, formálnu štruktúru, harmonickú sadzbu i využité výrazové prostriedky interpretovanej skladby.	Analýza hudobnej skladby.
Analyzujú samostatne notový zápis a hudobno-výrazové prostriedky nôt svojho partu.	Analýza interpretácie.
Preukážu hudobnú gramotnosť a znalosť hudobnej terminológie v rámci komornej hry a v dialógoch o hudbe. Dokážu v rámci sebareflexie porovnať, zdôvodniť a ohodnotiť interpretovanú komornú skladbu. Uplatňujú v hre znamienka Da Capo al Fine, Prima volta, Alternativo I., tacet, a pod.	Interpretačné znamienka.
Vyjadria vlastné predstavy na základe porozumenia interpretovanej skladbe.	Vlastné predstavy.
Plynule interpretujú skladby na nižšom stupni náročnosti z listu.	Hra z listu.
Flexibilne reagujú na gestá vedúceho hráča určujúce tempo, dynamiku, výraz, nástupy a ukončenia aj v priebehu hudobnej skladby.	Hra podľa gest určeného hráča.
Podriaďujú vlastný technický prejav, interpretované výrazové prostriedky, agogiku, dynamiku celkovému zneniu.	Skupinová interpretácia.

Podriadia sa interpretačne v technickom prejave, intonácii, rytme, agogike, dynamike a celkovému prednesu v rámci komornej hry. Dokážu plynule a zároveň s počúvaním ďalších hlasov viesť vlastnú melodickú líniu v dialógu so spoluhráčmi.	Hudobná komunikácia.
Interpretujú plynule a jednoliato v rámci hudobnej konverzácie hudobnú skladbu. Aktívne ako interpreti alebo ako percipienti hudby sa zúčastňujú na koncertných vystúpeniach, majú prehľad o komorných dielach domácich i svetových hudobných skladateľov.	Kultúrne a interpretačné návyky pri prezentovaní sa na pódiu. Slovenská a svetová hudobná literatúra pre komornú hru.
Preukážu hudobné kompetencie stať sa aktívnymi členmi amatérskych komorných zoskupení, súborov a orchestrov.	Orientácia v kultúrnom, a hlavne hudobnom živote.

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre všetky ročníky I. a II. stupňa základného štúdia a štúdia pre dospelých základnej umeleckej školy:

Výber skladieb podľa technickej vyspelosti a individuálnych výrazových prostriedkov jednotlivých žiakov.

ŠTUDIJNÉ ZAMERANIE HRA NA BASOVEJ GITARE

Charakteristika študijného zamerania

Vyučovanie v predmete hra na basovej gitare je charakteristické individuálnym prístupom a používaním adekvátnych postupov a foriem práce nielen v súvislosti s vekom žiaka, ale aj z hľadiska jeho celkového nadania, úrovne talentu a vlastnej štýlovej profilácie. Ciele a prostriedky na ich dosiahnutie uvedené vo vzdelávacom programe zabezpečujú uplatnenie absolventov v amatérskych i profesionálnych kapelách aj v iných hudobných telesách a otvárajú ďalšie možnosti pre štúdium. Predmet hra na basovej gitare učí žiakov zvládnuť technické a výrazové prostriedky tohto nástroja tak, aby sa stal prostriedkom k reprodukcii primeraných skladieb, k vyjadreniu vlastných hudobných myšlienok a neskôr vedie aj k jednoduchej improvizácii.
Basová gitara prešla napriek svojej krátkej histórii prudkým vývojom. Vo svojich počiatkoch vychádzala technika hry na tento nástroj z kontrabasovej praxe, čoskoro sa však vyvinula do veľmi svojskej podoby, kladúcej značné nároky na technickú vyspelosť hráča. Vzhľadom na konštrukciu nástroja je výhodnejšie prijímať žiakov starších, s dostatočnými fyzickými dispozíciami, pričom je vhodné, ak už predtým mali skúsenosť s iným hudobným nástrojom. Študijné zameranie hra na basovej gitare je štvorročné a odporúčané pre žiakov staršieho školského veku. Na prijatie na ZUŠ musia deti spĺňať základné podmienky: mať požadované hudobné nadanie a fyzické i psychomotorické predpoklady pre hru na nástroji.

Ciele študijného zamerania

Naučiť žiaka hrať na basovej gitare, dosiahnuť určité majstrovstvo, zvládnuť základy hry na basovej gitare a rozvíjať techniku hry. Naučiť žiakov spoľahlivo sa orientovať v notácii podľa nôt i tabulatúr a hrať podľa akordických značiek. Naučiť žiakov zvládnuť hru a orientáciu v rôznych hudobných štýloch. Rozvíjať hudobné schopnosti žiakov so zreteľom na ich individuálne dispozície, ich vek, osobnostné danosti, mieru jeho talentu a technickú i umeleckú vyspelosť. Usmerňovať žiaka k uplatneniu získaných vedomosti, schopnosti, skúsenosti vo svojom umeleckom prejave v sólovej hre, v hre v komornom zoskupení alebo v súborovej hre. Naučiť žiaka využívať svoje interpretačné skúsenosti a získané hudobné vedomosti k samostatnému štúdiu nových skladieb podľa vlastného výberu. Orientovať žiaka, podľa jeho schopností, na vlastnú hudobnú prax alebo na ďalšie štúdium na vyššom type umeleckého vzdelávania. Hlavným cieľom je vzbudiť lásku k hudbe i nástroju a vytvoriť si k nim pozitívny a trvalý vzťah.

Profil absolventa I., II. stupňa základného štúdia a absolventa štúdia pre dospelých

Absolvent študijného zamerania hra na basovej gitare využíva získané vedomosti a zručnosti (správny uvoľnený základný postoj, základné technické prvky hry - techniku pravej a ľavej ruky). Orientuje sa v jednoduchých hudobných útvaroch, hrá z notového zápisu, číta a hrá basovú linku podľa akordických značiek, rozoznáva jednotlivých hudobné štýly a je schopný improvizovať a transponovať. Profiluje sa podľa svojho záujmu a preferencií. Využíva svoje interpretačné skúsenosti a získané hudobné vedomosti k samostatnému štúdiu nových skladieb a vyhľadávaniu skladieb podľa vlastného výberu. Je pripravený účinkovať v amatérskom inštrumentálnom zoskupení, či už v skupine tanečnej, ľudovej, džezovej, alebo iného rôzneho zamerania.

Ciele pre 2. časť I. stupňa základného štúdia

Vzbudiť u žiaka záujem o rôzne štýly hudby, v ktorých sa ako basgitarista môže realizovať a viesť ho ku hre rešpektujúcej jednak primárnu funkciu nástroja a zároveň využívajúcu jej technické možnosti. Je potrebné žiaka od začiatku viesť k uvoľnenému postoju za nástrojom a venovať sa odstraňovaniu kŕčovitosti rúk. Zamerať sa hlavne na rozvíjanie tempového a metrického cítenia žiaka, ako aj na rozvíjanie hudobnej pamäte, čítania nôt, tempového a metrického cítenia, jasnej artikulácie, rešpektovania dynamických rozdielov skladby. Postupné rozvíjanie schopností v oblasti rytmu, harmonického myslenia a melodickej invencie pri stavbe sprievodných basových liniek, prípadne jednoduchších improvizovaných sól, aby bol schopný využiť získané poznatky pri tvorbe vlastných sprievodných či sólových basových liniek. Viesť žiaka k tvorbe vlastných analýz basových liniek vybraných basgitaristov.

1. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 1. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Žiak pozná základný postoj pri hre.	Základný hráčsky postoj.
Pozná elementárne technické prvky hry na basovej gitare.	Správne držanie nástroja pri hre a správne postavenie rúk pri hre.
Vie si naladiť nástroj, zapojiť a nastaviť basgitarovú aparatúru.	Basová gitara – zosilňovač.
Žiak hrá prstami i, m na strunách G D A E v 4/4 a 3/4 takte.	Prstové cvičenia na prázdnych strunách.
Spája notový zápis v basovom kľúči s orientáciou v I. a II. polohe hmatníka.	Hra v I. a II. polohe hmatníka na všetkých strunách.
Ovláda tlmenie strún prstami pravej ruky.	Tlmenie strún.
Využíva základný harmonický sprievod T S D T.	Harmonická kadencia.
Žiak zahrá stupnice E dur, F dur, B dur a tonický rozložený kvintakord.	Hra stupníc.

2. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 2. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Žiak spája notový zápis s orientáciou v I. až V. polohe hmatníka.	Hra v I. až V. polohe hmatníka na všetkých strunách.
Orientuje sa v hudobných štýloch a vie hrať z listu primeraný zápis.	Hra z listu.
Hrá v 2/4, 3/4, 4/8 a 6/8 takte.	Základné metrum.
Žiak ovláda stupnice do štyroch krížikov a štyroch béčok.	Durové a molové stupnice.
Zahrá podľa akordických značiek.	Čítanie a hra basovej linky podľa akordických značiek.
Žiak rozlišuje základný basový sprievod.	Základné tanečné rytmy polka, valčík, tango, samba, rumba.
Tvorí samostatne jednoduchú basovú linku.	Basová linka.
Rozvíja si metrické a tempové cítenie.	Tempo a metrum.
Žiak je schopný hrať s metronómom.	Hra s metronómom.

3. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 3. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Žiak tvorivo a uvedomele vyberá a používa všetky naučené technické možnosti na realizáciu hraných skladieb.	Opakovanie a zdokonaľovanie doposiaľ preberaných technických a výrazových prostriedkov basgitarovej hry podľa individuálnych potrieb a možností žiaka.
Žiak vie používať všetky zložky svojho pohybového aparátu a plynule uplatňuje v hre na basovej gitare naučené technické prvky hry.	Rozvoj samostatnosti a tvorivosti žiaka pri využívaní jeho hracích schopností a možností, pri opakovaní a zdokonaľovaní naštudovaných skladieb alebo preberaní nových skladieb.
Žiak interpretuje naučené skladby podľa svojich najlepších možností a schopností.	Vedenie žiaka k smelej a sebavedomej interpretácii naučeného programu.
Využíva v hre nové zložitejšie technicko-výrazové prostriedky,	Hra legáto, tenuto, portamento. Hra glissanda od určitého tónu nahor alebo nadol bez

	ohraničenia. Hra glissanda s ľubovoľným začiatkom k určenému tónu.
Žiak zahrá melodické ozdoby: príraz, odraz, nátril, obal, trilok, . . .	Melodické ozdoby.
Spája notový zápis s orientáciou v I. až X. polohe hmatníka.	Hra v I. až X. polohe hmatníka na všetkých strunách.
Žiak zahrá z listu primeraný zápis.	Hra z listu.
Hrá v komornom, súborovom zoskupení, poprípade kapele.	Komorná hra, alebo hra v súbore, kapele.
Žiak pozná zápis melodických ozdôb.	Zápis jednoduchých melodických ozdôb.
Aplikuje hudobno-teoretické poznatky, získané v predmete hudobná náuka, na úrovni primeranej študijnému zameraniu.	Zložitejšie rytmické útvary (triola, zložitejší bodkovaný rytmus, kvintoly, sextoly).
Žiak zahrá podľa akordických značiek.	Basový sprievod hraný pomocou akordických značiek v rôznych štýloch.
Žiak aplikuje pri hre dynamiku.	Základné dynamické stupne (p, mf, f), crescendo, decrescendo, akcent.

4. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 4. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Žiak vie samostatne pracovať so skladbou na úrovni absolventa.	Samostatná práca so skladbou z technickej a výrazovej stránky.
Dokáže využiť osvojené poznatky a zručnosti v skladbách.	Aplikovanie osvojených poznatkov do interpretácie skladieb.
Žiak využíva v hre nové zložitejšie technicko-výrazové prostriedky.	Zdokonaľovanie hry melodických ozdôb, flažoletov, pizzicato, legato, arpeggia.
Vie hrať z listu primeraný zápis.	Hra z listu v zoskupení.
Žiak hrá v komornom, súborovom zoskupení, alebo v kapele.	Komorná hra, hra v súbore, alebo v kapele.
	Improvizácia v sólovej, komornej hre a pri hre v zoskupení podľa akordických značiek.

Vie doprevádzať alebo improvizovať v skladbách podľa akordických značiek a tvoriť basovú linku. Účinne aplikuje nové poznatky a postrehy z pozorovania a samostatného štúdia skladieb. Žiak zanalyzuje skladbu z hľadiska formy a harmónie. Vie objektívne zhodnotiť vlastnú interpretáciu. Žiak sa orientuje v celom rozsahu hmatníka. Využíva v hre nové zložitejšie technicko-výrazové prostriedky, ovláda hru dvojhlasu a trojhlasu. Žiak zahrá trojzvuky a štvorzvuky v I. až III. polohe. Ovláda všetky durové, molové harmonické a melodické stupnice, zahrá tonický kvintakord, jeho obraty v durových tóninách a dominantný septakord. Žiak preukáže schopnosť transponovať a improvizovať.	Aplikovanie hudobno - teoretických poznatkov do hry skladieb. Analýza skladieb z hľadiska formy a harmónie. Sluchová kontrola vlastnej interpretácie a jej zhodnotenie. Orientácia v I. až XVII. polohe hmatníka. Hra prirodzených a umelých flažoletov. Dvojhlas s použitím prstov p i, p m, p a. Trojhlas s použitím prstov p i m, p i a, i m a. Trojzvuky, štvorzvuky. Stupnice, kvintakordy a dominantný septakord. Základy improvizácie.

Záverečná skúška
2 skladby rozličného charakteru,
1 improvizácia.

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre všetky ročníky druhej časti I. stupňa základného štúdia:

T. Buhé - V. Hora: Basová kytara
J. Poplawski: Szkola na gitare basowa
Ch. Sher: The Improvisor's Bass Method
J. Snidero: Basslines
A. Mayerl: Bass Unlimited

Ciele pre II. stupeň základného štúdia a štúdia pre dospelých

Vzbudiť u žiaka záujem o rôzne štýly hudby, v ktorých sa ako basgitarista môže realizovať a viesť ho ku hre rešpektujúcej jednak primárnu funkciu nástroja a zároveň využívajúcu jej technické možnosti. Je potrebné žiaka od začiatku viesť k uvoľnenému postoju za nástrojom a venovať sa odstraňovaniu kŕčovitosti rúk. Zamerať sa hlavne na rozvíjanie tempového a metrického cítenia žiaka, ako aj na rozvíjanie hudobnej pamäte, čítania nôt, tempového a metrického cítenia, jasnej artikulácie, rešpektovania dynamických rozdielov skladby. Postupné rozvíjanie schopností v oblasti rytmu, harmonického myslenia a melodickej invencie pri stavbe sprievodných basových liniek, prípadne jednoduchších improvizovaných sól, aby bol schopný využiť získané poznatky pri tvorbe vlastných sprievodných či sólových basových liniek. Viesť žiaka k tvorbe vlastných analýz basových liniek vybraných basgitaristov.

1. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 1. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Žiak pozná základný postoj pri hre.	Základný hráčsky postoj.
Pozná elementárne technické prvky hry na basovej gitare.	Správne držanie nástroja pri hre a správne postavenie rúk pri hre.
Vie si naladiť nástroj, zapojiť a nastaviť basgitarovú aparatúru.	Basová gitara – zosilňovač.
Žiak hrá prstami i, m na strunách G D A E v 4/4 a 3/4 takte.	Prstové cvičenia na prázdnych strunách.
Spája notový zápis v basovom kľúči s orientáciou v I. a II. polohe hmatníka.	Hra v I. a II. polohe hmatníka na všetkých strunách.
Ovláda tlmenie strún prstami pravej ruky.	Tlmenie strún.
Využíva základný harmonický sprievod T S D T.	Harmonická kadencia.
Žiak zahrá stupnice E dur, F dur, B dur a tonický rozložený kvintakord.	Hra stupníc.

2. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 2. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Žiak spája notový zápis s orientáciou v I. až V. polohe hmatníka.	Hra v I. až V. polohe hmatníka na všetkých strunách.

Orientuje sa v hudobných štýloch a vie hrať z listu primeraný zápis.	Hra z listu.
Hrá v 2/4, 3/4, 4/8 a 6/8 takte.	Základné metrum.
Žiak ovláda stupnice do štyroch krížikov a štyroch béčok.	Durové a molové stupnice.
Zahrá podľa akordických značiek.	Čítanie a hra basovej linky podľa akordických značiek.
Žiak rozlišuje základný basový sprievod.	Základné tanečné rytmy polka, valčík, tango, samba, rumba.
Tvorí samostatne jednoduchú basovú linku.	Basová linka.
Rozvíja si metrické a tempové cítenie.	Tempo a metrum.
Žiak je schopný hrať s metronómom.	Hra s metronómom.

3. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 3. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Žiak tvorivo a uvedomele vyberá a používa všetky naučené technické možnosti na realizáciu hraných skladieb.	Opakovanie a zdokonaľovanie doposiaľ preberaných technických a výrazových prostriedkov basgitarovej hry podľa individuálnych potrieb a možností žiaka.
Žiak vie používať všetky zložky svojho pohybového aparátu a plynule uplatňuje v hre na basovej gitare naučené technické prvky hry.	Rozvoj samostatnosti a tvorivosti žiaka pri využívaní jeho hracích schopností a možností, pri opakovaní a zdokonaľovaní naštudovaných skladieb alebo preberaní nových skladieb.
Žiak interpretuje naučené skladby podľa svojich najlepších možností a schopností.	Vedenie žiaka k smelej a sebavedomej interpretácii naučeného programu.
Využíva v hre nové zložitejšie technicko-výrazové prostriedky,	Hra legáto, tenuto, portamento. Hra glissanda od určitého tónu nahor alebo nadol bez ohraničenia. Hra glissanda s ľubovoľným začiatkom k určenému tónu.
Žiak zahrá melodické ozdoby: príraz, odraz, nátril, obal, trilok, . . .	Melodické ozdoby.

Spája notový zápis s orientáciou v I. až X. polohe hmatníka.	Hra v I. až X. polohe hmatníka na všetkých strunách.
Žiak zahrá z listu primeraný zápis.	Hra z listu.
Hrá v komornom, súborovom zoskupení, poprípade kapele.	Komorná hra, alebo hra v súbore, kapele.
Žiak pozná zápis melodických ozdôb.	Zápis jednoduchých melodických ozdôb.
Aplikuje hudobno-teoretické poznatky, získané v predmete hudobná náuka, na úrovni primeranej študijnému zameraniu.	Zložitejšie rytmické útvary (triola, zložitejší bodkovaný rytmus, kvintoly, sextoly).
Žiak zahrá podľa akordických značiek.	Basový sprievod hraný pomocou akordických značiek v rôznych štýloch.
Žiak aplikuje pri hre dynamiku.	Základné dynamické stupne (p, mf, f), crescendo, decrescendo, akcent.

4. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 4. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Žiak vie samostatne pracovať so skladbou na úrovni absolventa.	Samostatná práca so skladbou z technickej a výrazovej stránky.
Dokáže využiť osvojené poznatky a zručnosti v skladbách.	Aplikovanie osvojených poznatkov do interpretácie skladieb.
Žiak využíva v hre nové zložitejšie technicko-výrazové prostriedky.	Zdokonaľovanie hry melodických ozdôb, flažoletov, pizzicato, legato, arpeggia.
Vie hrať z listu primeraný zápis.	Hra z listu v zoskupení.
Žiak hrá v komornom, súborovom zoskupení, alebo v kapele.	Komorná hra, hra v súbore, alebo v kapele.
Vie doprevádzať alebo improvizovať v skladbách podľa akordických značiek a tvoriť basovú linku.	Improvizácia v sólovej, komornej hre a pri hre v zoskupení podľa akordických značiek.
Účinne aplikuje nové poznatky a postrehy z pozorovania a samostatného štúdia skladieb.	Aplikovanie hudobno - teoretických poznatkov do hry skladieb.
Žiak zanalyzuje skladbu z hľadiska formy a harmónie.	Analýza skladieb z hľadiska formy a harmónie.

Vie objektívne zhodnotiť vlastnú interpretáciu.	Sluchová kontrola vlastnej interpretácie a jej zhodnotenie.
Žiak sa orientuje v celom rozsahu hmatníka.	Orientácia v I. až XVII. polohe hmatníka.
Využíva v hre nové zložitejšie technicko-výrazové prostriedky, ovláda hru dvojhlasu a trojhlasu.	Hra prirodzených a umelých flažoletov. Dvojhlas s použitím prstov p i, p m, p a. Trojhlas s použitím prstov p i m, p i a, i m a.
Žiak zahrá trojzvuky a štvorzvuky v I. až III. polohe.	Trojzvuky, štvorzvuky.
Ovláda všetky durové, molové harmonické a melodické stupnice, zahrá tonický kvintakord, jeho obraty v durových tóninách a dominantný septakord.	Stupnice, kvintakordy a dominantný septakord.
Žiak preukáže schopnosť transponovať a improvizovať.	Základy improvizácie.

Záverečná skúška:
2 skladby rozličného charakteru,
1 improvizácia.

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre všetky ročníky II. stupňa základného štúdia a štúdia pre dospelých základnej umeleckej školy:

T. Buhé - V. Hora: Basová kytara
J. Poplawski: Szkola na gitare basowa
Ch. Sher: The Improvisor's Bass Method
J. Snidero: Basslines
A. Mayerl: Bass Unlimited

ŠTUDIJNÉ ZAMERANIE HRA NA ELEKTRICKEJ GITARE

Charakteristika študijného zamerania

Gitara v súčasnosti patrí k najobľúbenejším a najrozšírenejším hudobným nástrojom. Spája v sebe prednosti nástroja melodického i akordického. Je nástrojom so všestranným využitím, uplatňujúci sa vo všetkých hudobných žánroch.
Vyučovanie v predmete hra na elektrickej gitare je charakteristické individuálnym prístupom a používaním adekvátnych postupov a foriem práce nielen v súvislosti s vekom žiaka, ale aj z hľadiska jeho celkového nadania, úrovne talentu a vlastnej štýlovej profilácie. Ciele a prostriedky na ich dosiahnutie uvedené vo vzdelávacom programe zabezpečujú uplatnenie absolventov v amatérskych i profesionálnych kapelách aj v iných hudobných telesách a otvárajú ďalšie možnosti pre štúdium. Predmet hra na elektrickej gitare učí žiakov zvládnuť technické a výrazové prostriedky tohto nástroja tak, aby sa stal prostriedkom k reprodukcii primeraných skladieb, k vyjadreniu vlastných hudobných myšlienok a neskôr vedie aj k jednoduchej improvizácii.
Študijné zameranie hra na elektrickej gitare je odporúčané pre žiakov staršieho školského veku. Na prijatie na základnú umeleckú školu musia žiaci spĺňať základné podmienky a teda mať požadované hudobné nadanie a fyzické i psychomotorické predpoklady pre hru na nástroji.

Ciele študijného zamerania

Naučiť žiaka hrať na elektrickej gitare, dosiahnuť určité majstrovstvo, zvládnuť základy hry na elektrickej gitare, rozvíjať techniku hry. Naučiť žiakov spoľahlivo sa orientovať v notácii podľa nôt i tabulatúr a hrať podľa akordických značiek. Naučiť žiakov zvládnuť hru a orientáciu v rôznych hudobných štýloch. Rozvíjať hudobné schopnosti žiakov so zreteľom na ich individuálne dispozície, ich vek, osobnostné danosti, mieru jeho talentu a technickú i umeleckú vyspelosť. Usmerňovať žiaka k uplatneniu získaných vedomosti, schopnosti, skúsenosti vo svojom umeleckom prejave v sólovej hre, v hre v komornom zoskupení alebo v súborovej hre. Naučiť žiaka využívať svoje interpretačné skúsenosti a získané hudobné vedomosti k samostatnému štúdiu nových skladieb podľa vlastného výberu. Orientovať žiaka, podľa jeho schopností, na vlastnú hudobnú prax alebo na ďalšie štúdium na vyššom type umeleckého vzdelávania. Hlavným cieľom je vzbudiť lásku k hudbe i nástroju a vytvoriť si k nim pozitívny a trvalý vzťah.

Profil absolventa I., II. stupňa základného štúdia i absolventa štúdia pre dospelých

Absolvent štúdia študijného zamerania hra na elektrickej gitare využíva získané schopnosti a zručnosti (správne držanie nástroja, základné technické prvky hry - technika pravej a ľavej ruky). Orientuje sa v jednoduchých hudobných útvaroch, hrá z notového zápisu, podľa tabulatúry i akordických značiek, rozoznáva jednotlivé hudobné štýly a je schopný improvizovať a transponovať. Profiluje sa podľa svojho záujmu a preferencií. Využíva svoje interpretačné skúsenosti a získané hudobné vedomosti k samostatnému štúdiu nových skladieb a vyhľadávaniu skladieb podľa vlastného výberu. Využíva svoje schopnosti v súborovej hre.

Ciele pre 2. časť I. stupňa základného štúdia

Postupne sa žiak oboznamuje s hudbou, v ktorej je elektrická gitara prítomná a za pomoci pedagóga si buduje svoj vlastný hudobný vkus. Súčasťou hodín by okrem iného mal

byť aj aktívny posluch a imitovanie (spievanie) melódií. V prvých rokoch hry na elektrickej gitare by sa mal žiak dôsledne oboznámiť s prvou polohou nástroja ako aj s možnosťami vedenia melódie lineárne po hmatníku. Postupne sa k melódii môže pridať jednoduchá basová linka, príp. ich kombinácia. Literatúra pre elektrickú gitaru taktiež ponúka skladby sólového charakteru. Dôležitou súčasťou výučby je práca na transkripciách piesní a skladieb z oblasti populárnej hudby. Znamená to hru melódie, basu, akordického sprievodu, príp. transkripcie sóla, teda komplexné oboznámenie sa so skladbou a jej interpretácie sólovo, alebo ako súčasť komornej, alebo súborovej hry. V neposlednom rade je pre uplatnenie hráča na elektrickej gitare v praxi dôležitá, čiže kľúčová schopnosť improvizácie, pre ktorú sú transkripcie dôležitým impulzom.

1. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 1. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Poznajú notáciu pre elektrickú gitaru.	Špeciálna gitarová notácia a tabulatúrová notácia.
Poznajú elementárne technické prvky hry na gitare.	Správne držanie tela pri hre a správne umiestnenie a držanie nástroja pri hre.
Vedia si naladiť nástroj, zapojiť a nastaviť gitarový reťazec.	Správne ladenie gitary. Základné zapojenie gitarového reťazca a jeho nastavenie (gitara – booster – zosilňovač).
Hrajú so skresleným zvukom.	Špecifiká gitarovej hry so skresleným zvukom.
Zvládnu elementárne technické prvky hry na gitare.	Hranie plektrom (brnkátkom) a jeho špecifiká.
Zvládajú základné gitarové techniky hry oboch rúk.	Základné gitarové techniky oboch rúk. Legatové techniky (technické cvičenia). Postupný nácvik techniky vyťahovania strún.
Zvládajú tlmené techniky (čistota hry).	Techniky tlmenia strún oboma rukami.
Ovládajú 20 - 50 gitarových riffov.	Budovanie „slovníka“ gitarových riffov.
Aplikujú rôzne prstoklady pri hre akordov a stupníc.	Tvorba a používanie prstokladov akordov a stupníc.
Preukážu schopnosť hrať s metronómom.	Hra s metronómom.
Hrajú podľa akordických značiek.	Čítanie a hra podľa akordických značiek.
Hrajú základné tanečné rytmy polka, valčík, tango, samba, rumba.	Rytmická stabilizácia v jednoduchých tanečných rytmoch: polka, valčík, tango, samba, rumba.

Hrajú silové (power) akordy, kvintakordy. Poznajú princíp tvorby akordov aj ich označovanie. Zahrajú durové a molové stupnice.	Silové (power) akordy, kvintakordy. Konštrukcia a značenie akordov. Durové a molové stupnice v rozsahu nástroja.

2. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 2. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Ovládajú techniku „shuffle“.	Umenie „shuffle“.
Zahrajú rôzne formy blues.	Bluesová 12-ka, 8-, 12- a 32-taktové blues.
Orientujú sa v hudobných štýloch.	Blues, rock and roll, rock a hardrock.
Zvládnu zložitejšie gitarové techniky.	Sólové gitarové techniky vyťahovania strún, sklz - „slide“ a vibráto.
Zahrajú jednoduché gitarové sólo.	Jednoduché gitarové sólo.
Ovládajú zložitejšie gitarové riffy.	Riffy bluesové a pentatonické.
Preukážu schopnosť hrať s metronómom.	Hra s metronómom.
Zahrajú podľa akordických značiek.	Čítanie a hra podľa akordických značiek.
Poznajú princíp tvorby septakordov.	Septakordy.
Zahrajú Pentatonické a bluesové stupnice.	Pentatonické a bluesové stupnice v rozsahu nástroja.

3. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 3. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Poznajú nové gitarové techniky.	Gitarové sólové techniky a tvorba flažoletov.
Poznajú akordické postupnosti v rôznych štýloch.	Akordická postupnosť v praxi: rock, funk, džezrock. Gitarové funk a džezrockové riffy.

Ovládajú zložitejšie gitarové riffy. Preukážu schopnosť hrať s metronómom. Zahrajú podľa akordických značiek. Hrajú so sprievodom učiteľa. Poznajú ďalšie typy akordov. Ovládajú rôzne prstoklady stupníc.	 Hra s metronómom. Čítanie a hra podľa akordických značiek. Súhra dvoch elektrických gitár a rytmickej sekcie (basová gitara + bicie). Dvojhlasy – jednoduché melodické sólové frázy pre dve elektrické gitary. Nónové, undecimové a tercdecimové akordy. Neterciové akordy. Hra prstokladov stupníc podľa individuálnych potrieb žiaka.

4. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 4. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Rozlišujú viachlasú hru. Poznajú základné princípy frázovania. Ovládajú špeciálne gitarové techniky. Zahrajú zložitejšie akordické postupy. Poznajú proces tvorby gitarového zvuku. Ovládajú zložitejšie gitarové riffy. Preukážu schopnosť transponovať a improvizovať. Interpretujú skladby rôznych štýlov. Preukážu schopnosť hrať s metronómom. Zahrajú podľa akordických značiek. Zharmonizujú durovú stupnicu. Ovládajú rôzne prstoklady stupníc.	Zmysel pre hru v hlasoch. Schopnosť viesť frázu – základné princípy frázovania. Špeciálne „trikové“ sólové gitarové techniky. Zložitejšie akordické postupnosti. Gitarový zvuk a proces jeho tvorby. Budovanie „slovníka“ gitarových riffov. Transpozícia v praxi. Základy improvizácie na bluesovú tému. Rozvíjanie štýlovej pestrosti gitarovej hry: latin, jazz. Hra s metronómom. Čítanie a hra podľa akordických značiek. Harmonizácia durovej stupnice v praxi. Hra stupníc podľa individuálnych potrieb žiaka.

Záverečná skúška:
podmienka hra naspamäť
2 skladby rozličného charakteru,
1 improvizácia.

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre všetky ročníky druhej časti I. stupňa základného štúdia:

W. Leavitt: A Modern Method For Guitar
J. Damian: The Guitarist's Guide For Composing And Improvising

Ciele pre II. stupeň základného štúdia a štúdia pre dospelých

Postupne sa žiak oboznamuje s hudbou, v ktorej je elektrická gitara prítomná a za pomoci pedagóga si buduje svoj vlastný hudobný vkus. Súčasťou hodín by okrem iného mal byť aj aktívny posluch a imitovanie (spievanie) melódií. V prvých rokoch hry na elektrickej gitare by sa mal žiak dôsledne oboznámiť s prvou polohou nástroja ako aj s možnosťami vedenia melódie lineárne po hmatníku. Postupne sa k melódii môže pridať jednoduchá basová linka, príp. ich kombinácia. Literatúra pre elektrickú gitaru taktiež ponúka skladby sólového charakteru. Dôležitou súčasťou výučby je práca na transkripciách piesní a skladieb z oblasti populárnej hudby. Znamená to hru melódie, basu, akordického sprievodu, príp. transkripcie sóla, teda komplexné oboznámenie sa so skladbou a jej interpretácie sólovo, alebo ako súčasť komornej, alebo súborovej hry. V neposlednom rade je pre uplatnenie hráča na elektrickej gitare v praxi dôležitá, čiže kľúčová schopnosť improvizácie, pre ktorú sú transkripcie dôležitým impulzom.

1. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 1. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Poznajú notáciu pre elektrickú gitaru.	Špeciálna gitarová notácia a tabulatúrová notácia.
Poznajú elementárne technické prvky hry na gitare.	Správne držanie tela pri hre a správne umiestnenie a držanie nástroja pri hre.
Vedia si naladiť nástroj, zapojiť a nastaviť gitarový reťazec.	Správne ladenie gitary. Základné zapojenie gitarového reťazca a jeho nastavenie (gitara – booster – zosilňovač).
Hrajú so skresleným zvukom.	Špecifiká gitarovej hry so skresleným zvukom.
Zvládnu elementárne technické prvky hry na gitare.	Hranie plektrom (brnkátkom) a jeho špecifiká.
Zvládajú základné gitarové techniky hry oboch rúk.	

Zvládajú tlmené techniky (čistota hry). Ovládajú 20 - 50 gitarových riffov. Aplikujú rôzne prstoklady pri hre akordov a stupníc. Preukážu schopnosť hrať s metronómom. Hrajú podľa akordických značiek. Hrajú základné tanečné rytmy polka, valčík, tango, samba, rumba. Hrajú silové (power) akordy, kvintakordy. Poznajú princíp tvorby akordov aj ich označovanie. Zahrajú durové a molové stupnice.	Základné gitarové techniky oboch rúk. Legatové techniky (technické cvičenia). Postupný nácvik techniky vyťahovania strún. Techniky tlmenia strún oboma rukami. Budovanie „slovníka“ gitarových riffov. Tvorba a používanie prstokladov akordov a stupníc. Hra s metronómom. Čítanie a hra podľa akordických značiek. Rytmická stabilizácia v jednoduchých tanečných rytmoch: polka, valčík, tango, samba, rumba. Silové (power) akordy, kvintakordy. Konštrukcia a značenie akordov. Durové a molové stupnice v rozsahu nástroja.

2. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 2. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Ovládajú techniku „shuffle“.	Umenie „shuffle“.
Zahrajú rôzne formy blues.	Bluesová 12-ka, 8-, 12- a 32-taktové blues.
Orientujú sa v hudobných štýloch.	Blues, rock and roll, rock a hardrock.
Zvládnu zložitejšie gitarové techniky.	Sólové gitarové techniky vyťahovania strún, sklz - „slide“ a vibráto.
Zahrajú jednoduché gitarové sólo.	Jednoduché gitarové sólo.
Ovládajú zložitejšie gitarové riffy.	Riffy bluesové a pentatonické.
Preukážu schopnosť hrať s metronómom.	Hra s metronómom.
Zahrajú podľa akordických značiek.	Čítanie a hra podľa akordických značiek.
Poznajú princíp tvorby septakordov.	Septakordy.

Zahrajú Pentatonické a bluesové stupnice.	Pentatonické a bluesové stupnice v rozsahu nástroja.

3. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 3. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy**:**

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Poznajú nové gitarové techniky.	Gitarové sólové techniky a tvorba flažoletov.
Poznajú akordické postupnosti v rôznych štýloch.	Akordická postupnosť v praxi: rock, funk, džezrock.
Ovládajú zložitejšie gitarové riffy.	Gitarové funk a džezrockové riffy.
Preukážu schopnosť hrať s metronómom.	Hra s metronómom.
Zahrajú podľa akordických značiek.	Čítanie a hra podľa akordických značiek.
Hrajú so sprievodom učiteľa.	Súhra dvoch elektrických gitár a rytmickej sekcie (basová gitara + bicie). Dvojhlasy – jednoduché melodické sólové frázy pre dve elektrické gitary.
Poznajú ďalšie typy akordov.	Nónové, undecimové a tercdecimové akordy.
Ovládajú rôzne prstoklady stupníc.	Neterciové akordy. Hra prstokladov stupníc podľa individuálnych potrieb žiaka.

4. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 4. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Rozlišujú viachlasú hru. Poznajú základné princípy frázovania.	Zmysel pre hru v hlasoch. Schopnosť viesť frázu – základné princípy frázovania.
Ovládajú špeciálne gitarové techniky.	Špeciálne „trikové“ sólové gitarové techniky.
Zahrajú zložitejšie akordické postupy.	Zložitejšie akordické postupnosti.
Poznajú proces tvorby gitarového zvuku.	Gitarový zvuk a proces jeho tvorby.
Ovládajú zložitejšie gitarové riffy.	Budovanie „slovníka“ gitarových riffov.
Preukážu schopnosť transponovať a improvizovať.	Transpozícia v praxi.
	Základy improvizácie na bluesovú tému.

Interpretujú skladby rôznych štýlov. Preukážu schopnosť hrať s metronómom. Zahrajú podľa akordických značiek. Zharmonizujú durovú stupnicu. Ovládajú rôzne prstoklady stupníc.	Rozvíjanie štýlovej pestrosti gitarovej hry: latin, jazz. Hra s metronómom. Čítanie a hra podľa akordických značiek. Harmonizácia durovej stupnice v praxi. Hra stupníc podľa individuálnych potrieb žiaka.

Záverečná skúška:
podmienka hra naspamäť
2 skladby rozličného charakteru
1 improvizácia

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre všetky ročníky II. stupňa základného štúdia a štúdia pre dospelých základnej umeleckej školy:

W. Leavitt: A Modern Method For Guitar
J. Damian: The Guitarist's Guide For Composing And Improvising

ŠTUDIJNÉ ZAMERANIE OBLIGÁTNY NÁSTROJ HRA NA GITARE

Charakteristika študijného zamerania

Gitara v súčasnosti patrí k najobľúbenejším a najrozšírenejším hudobným nástrojom. Spája v sebe prednosti nástroja melodického i akordického. Gitara je hudobný nástroj so všestranným využitím, uplatňujúcim sa vo všetkých hudobných žánroch. Táto skutočnosť vychádza z historických hráčskych nástrojárskych tradícií a bohatej literatúry, obsahujúcej všetky štýlové obdobia.
Žiaci musia spĺňať základné podmienky: mať požadované hudobné nadanie, fyzické a psychomotorické predpoklady pre hru na nástroji. Anatomickým danostiam detí je nutné prispôsobiť veľkosť gitary. V prvom roku štúdia hry na gitare je najdôležitejšie vštepiť žiakovi správne technické návyky a v ďalších rokoch neustálym a trpezlivým opravovaním nesprávnych technických stereotypov viesť žiaka k zdokonaľovaniu techniky hry. Zároveň je však veľmi dôležité prispôsobiť tieto cvičenia individuálnym záujmom žiaka tak, aby boli pre neho zaujímavé a motivujúce.

Ciele študijného zamerania

Naučiť žiaka hrať na gitare, dosiahnuť určité majstrovstvo, zvládnuť základy hry na gitare, rozvíjať techniku hry. Naučiť žiakov spoľahlivo sa orientovať v notácii podľa nôt i tabulatúr a hrať podľa akordických značiek. Naučiť žiakov zvládnuť hru a orientáciu v rôznych hudobných štýloch. Rozvíjať hudobné schopnosti žiakov so zreteľom na ich individuálne dispozície, ich vek, osobnostné danosti, mieru jeho talentu a technickú i umeleckú vyspelosť. Usmerňovať žiaka k uplatneniu získaných vedomosti, schopnosti, skúsenosti vo svojom umeleckom prejave v sólovej hre, v hre v komornom zoskupení alebo v súborovej hre. Naučiť žiaka využívať svoje interpretačné skúsenosti a získané hudobné vedomosti k samostatnému štúdiu nových skladieb podľa vlastného výberu. Orientovať žiaka, podľa jeho schopností, na vlastnú hudobnú prax alebo na ďalšie štúdium na vyššom type umeleckého vzdelávania. Hlavným cieľom je vzbudiť lásku k hudbe i nástroju a vytvoriť si k nim pozitívny a trvalý vzťah. Obligátny nástroj – gitara je doplnkový predmet určený pre žiakov hudobného odboru, ktorého hlavným študijným zameraním je iný hudobný nástroj alebo spev. Slúži na rozšírenie hudobného rozhľadu, praktických zručností a harmonického sprievodu prostredníctvom gitary ako sprievodného alebo samostatného nástroja. Oboznámenie sa so základmi hry na gitaru. Rozvíjanie rytmického cítenia a schopnosti hudobného sprievodu. Osvojenie základov hry podľa akordových značiek a notového zápisu. Získanie zručností na samostatné sprevádzanie piesní a jednoduchých skladieb. Podpora tvorivého prístupu a improvizácie. Využitie gitary ako doplnkového nástroja pre spev, komornú hru alebo pedagogickú prax.

1. ročník 1. časť I. stupeň

Žiaci na konci 1. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Aplikujú základy správneho používania hracieho aparátu pri hre na nástroji.	Uvoľnenie hracieho aparátu a osvojenie si správneho spôsobu jeho používania, koordinácia rúk a nôh.
Získajú prstokladové návyky.	Budovanie a postupné rozširovanie spôsobu hry a tvorby tónu.
Definujú noty, hodnoty nôt, pomlčiek a označenia hudobno- výrazových prostriedkov v notovom zápise v študovanej skladbe.	Zápis nôt, hodnoty nôt, pomlčiek, poznatky o hudobno-výrazových prostriedkoch.

2. ročník 1. časť I. stupeň

Žiaci na konci 2. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Aplikujú základy správneho používania hracieho aparátu pri hre na nástroji.	Správneho spôsob používania hracieho aparátu a koordinácie rúk.
Používajú správny prstoklad pri interpretácii skladieb.	Technické cvičenia a vhodné prstové aj iné cvičenia z gitarových škôl.

Aplikujú poznatky z oblasti frázovania.	Spôsoby hry: non legato, legato.

3. ročník 1. časť I. stupeň

Žiaci na konci 3. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Používajú správne sedenie a postavenie rúk.	Cvičenia na správne používanie hracieho aparátu.
Zvládnu hru durových stupníc s # a s b cez dve oktávy v rovnom pohybe v súlade s obsahovými štandardmi.	Hra stupníc.
Zvládnu hru kadencie.	Hra akordov.
Pracujú správne s kvalitou tvorby tónu a jeho intenzitou primerane danému ročníku.	Práca na kvalite tvorby tónu a jeho intenzite.
Používajú správne predpísaný prstoklad v skladbe. Interpretujú vybrané skladby.	Systematický nácvik hudobného materiálu.

4. ročník 1. časť I. stupeň

Žiaci na konci 4. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Zvládnu hru durových stupníc s # a s b cez dve oktávy.	- Zvládnutie durových stupníc podľa individuálnych schopností žiaka.
Zvládnu hru molových stupníc harmonických.	Molové stupnice podľa individuálnych schopností žiaka.
Zvládnu hru akordov z kadencie.	- Hra akordov
Dokážu frázovať dlhšie melodické celky.	- Skladby etudového charakteru kratšieho rozsahu zamerané na riešenie rôznych technických problémov.
Používajú správne predpísaný prstoklad v skladbe.	- Návyky správneho prstokladu.

1. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 1. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Ovládajú správne sedenie a elementárne technické prvky hry na gitare.	Fyziologicky správne držanie nástroja, tela a rúk pri hre.
Zahrajú tirando a apoyando prstami aj palcom.	Hra tirando i apoyando prstami i palcom.
Spájajú notový zápis s orientáciou v 1. polohe hmatníka na všetkých strunách.	Spájanie notového zápisu s orientáciou na hmatníku. Hra v 1. polohe hmatníka na všetkých strunách.
Zahrajú jednoduchý dvojhlas s použitím prázdnych strún. Interpretujú jednoduchú dvojhlasnú skladbu.	Dvojhlas.
Skoordinujú pri hre obidve ruky.	Koordinácia oboch rúk.
Zahrajú jednooktávové stupnice.	Hra jednooktávových durových stupníc v rozsahu jednej oktávy (minimum C dur, G dur).
Aplikujú hudobno-teoretické poznatky, získané v predmete hudobná náuka, na úrovni primeranej študijnému zameraniu.	Elementárne rytmické hodnoty nôt a pomlčiek. Základné typy taktov (4/4, 3/4, 3/8), bodka pri note, ligatúra, posuvky.
Poznajú základné vlastnosti tónu.	Zdokonalenie tvorby tónu, skvalitnenie čistoty, dynamickej a farebnej variability tónu. Rozpoznanie výšky, sily a dĺžky tónu.

2. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 2. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Zahrajú trojzvuk v súzvuku i arpeggiu.	Hra trojhlasu v súzvuku i v arpeggiu s použitím dvoch prstov a palca pravej ruky.
Hrajú uvoľneným svalovým tónusom a kĺbmi.	Uvoľňovanie svalového tonusu hracieho aparátu.
Hrajú jednooktávové stupnice a kadencie.	Hra jednooktávových stupníc dur a mol do 4 # a 1 b s použitím základných akordov (bez barré).
Spájajú notový zápis s orientáciou v 1. a 2.polohe.	Orientácia v 1. a 2. polohe hmatníka.
Hrajú s aplikovaním rôznej dynamiky.	

Vedia hrať z listu primeraný zápis. Zahrajú synkopu. Poznajú hudobný termín Da Capo al Fine. Predvedú zmysel pre výstavbu melódie a frázovanie. Rozpoznajú charakter skladby podľa nálady. Zahrajú rôzne variácie arpeggia v trojzvuku.	Základné dynamické stupne (p, mf, f), akcent. Zdokonaľovanie hry z listu. Rytmické zadelenie synkopy. Da Capo al Fine. Vnímanie melodických fráz v piesni. Rozlíšenie durového a molového tónorodu. Nácvik a zdokonaľovanie hry arpeggia.

3. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 3. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Spájajú notový zápis s orientáciou v 1.,2. a 3.polohe. Hrajú jednoduché legato. Používajú farebné registre pri hre. Zahrajú štvorzvuk hraný súčasne palcom a trojicou prstov pravej ruky. Použijú rôznu silu a farbu tónov pre obohatenie výrazu pri hre primeraných skladieb. Hrajú rozklady jednoduchých akordov všetkými prstami pravej ruky. Hrajú malé barré. Hrajú dvojoktávové stupnice. Vedia hrať z listu primeraný zápis.	Orientácia v 1.,2., a 3. polohe hmatníka. Jednoduché legato s použitím prázdnej struny. Farebných registre (sull tasto, sull ponti-ccelo, loco). Štvorzvuk. Sila a farba tónov a ich využitie. Arpeggio so zapojením palca a trojice prstov pravej ruky. Nácvik malého barré. Dvojoktávové stupnice s kadenciou s použitím malého barré. Hra z listu. Hra šestnástinových nôt a bodkovaného rytmu.

Aplikujú hudobno-teoretické poznatky, získané v predmete hudobná náuka, na úrovni primeranej študijnému zameraniu. Vnímajú charakter skladby. Hrajú so sprievodom učiteľa.	Základné tempá skladieb (Andante, Moderato, Allegro, Allegretto). Vnímanie rôzneho tempa, dynamiky a nálady v skladbách. Hra z listu, rozvoj a rozvíjanie harmonického cítenia.

4. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 4. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Hrajú s uvoľneným hracím aparátom.	Vedomé uvoľňovanie svalového tonusu hracieho aparátu.
Hrajú legáto.	Hra vzostupného a zostupného legata v rôznych kombináciách.
Spájajú notový zápis s orientáciou v 1. až v 5. polohe.	Orientácia v 5. polohe hmatníka.
Zvládajú spôsob hry malého barré.	Upevňovanie hry malého barré.
Ovládajú tlmenie a skracovanie tónov.	Tlmenie prstami pravej ruky a staccato.
Hrajú s kvalitným tónom.	Rozširovanie a zdokonaľovanie úderov hry prstami pravej ruky.
Hrajú s dynamikou.	Hra progresívnej dynamiky (p, mf, f, crescendo, decrescendo).
Ovládajú zložitejšie arpeggia.	Arpeggio prstami pravej ruky v rôznych variáciách.
Zahrajú stupnice s typovými prstokladmi.	Durové a molové stupnice s kadenciou s použitím typových prstokladov ľavej ruky a rytmických variácii pravej ruky.
Vedia hrať z listu primeraný zápis.	Zdokonaľovanie hry z listu.
Aktívne sa zapájajú do štúdia skladieb na základe vlastnej inšpirácie a motivácie.	Zoznámenie sa s novšou gitarovou literatú-rou, (vrátane pop., rock. a džezových najjed-noduchších úprav pre klasickú gitaru.)
Aplikujú hudobno-teoretické poznatky, získané v predmete hudobná náuka, na úrovni primeranej študijnému zameraniu.	Zložitejšie rytmické útvary (triola, zložitejší bodkovaný rytmus).

Spoznajú základné typy rytmického sprievodu. Vnímajú melodickú frázu v skladbách. Rozlíšia melódiu od sprievodu. Osvoja si jednoduchý sprievod.	Rytmický sprievod (valčík, polka). Melodická fráza. Melódia a sprievod. Jednoduchý sprievod - rozvíjanie harmonického cítenia.

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre všetky ročníky prvej a druhej časti I. stupňa základného štúdia:

C.Süsser: Cvičení a skladby pro začátečníky
T.Stachak: Gitarová škola
J.Jirmal: Škola hry na kytaru
Vojtech Tukač: Gitarová škola Carulli-Carcassi

1. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 1. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Ovládajú plynulú výmenu polohy ľavej ruky. Zahrajú veľké barré. Zahrajú legato a staccato. Ovládajú zložitejšie arpeggia aj v rýchlejších tempách. Zahrajú jednoduché melodické ozdoby. Hrajú stupnice a kadencie. Hrajú skladby a akordy s využitím veľkého barré. Vedia hrať z listu primeraný zápis. Hrajú v komornom, súborovom zoskupení.	Výmena polohy ľavej ruky v rôznych polohách hmatníka. Hra a upevňovanie veľkého barré a jeho využitie v akordoch. Upevnenie hry legato, staccato. Hra arpeggií v rôznych prstokladových variáciách. Nácvik a aplikácia jednoduchých melodických ozdôb v etudách a skladbách (príraz, nátril, mordent). Hra dvojoktávových stupníc (dur, mol) v rôznych tempách a rytmických variantoch pravej ruky. Hra akordov s použitím veľkého barré. Hra z listu, komorná hra, alebo hra v súbore.

Poznajú zápis jednoduchých melodických ozdôb.	Zápis jednoduchých melodických ozdôb.
Hrajú plynule preberané technické prvky a rytmické útvary v skladbách.	Zložitejšie rytmické útvary (kvintoly, sextoly). Rytmický sprievod (polka, valčík, pochod, tango a pod.).
Aplikujú hudobno-teoretické poznatky, získané v predmete hudobná náuka, na úrovni primeranej študijnému zameraniu.	Výstavba aj význam intervalov i kvintakordov a ich funkcia.

2. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 2. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Hrajú nechtami (individuálny prístup, podľa fyzických dispozícií žiaka).	Úvod do hry s nechtami.
Demonštrujú v hre nové technicko-výrazové prostriedky.	Nácvik hry pizzicato. Hra prirodzených flažoletov.
Hrajú kombinované legato na viacerých tónoch.	Vzostupné, zostupné a kombinované legato na viacerých tónoch.
Hrajú melodické ozdoby čoraz plynulejšie a pohotovejšie.	Upevňovanie hry jednoduchých melodických ozdôb.
Poznajú akordické značky.	Zdokonaľovanie hry podľa akordických značiek.
Hrajú stupnice a kadencie.	Durové a molové stupnice s použitím rôznych prstokladov pravej ruky.
Vedia hrať z listu primeraný zápis.	Hra z listu.
Ovládajú harmonickú funkciu akordov.	Uplatnenie kadencií v sprievode piesní.
Vedia zvýrazniť melódiu od harmonických, či doprovodných hlasov.	Využitie poznatkov o vedení hlasov a melódie v skladbe.
Poznajú skladateľov gitarovej literatúry z obdobia klasicizmu a romantizmu.	Klasicizmus a romantizmus v gitarovej literatúre.
Poznajú zápis flažoletov.	Zápis a spôsob hry flažoletov.
Vnímajú agogické a dynamické zmeny v hudbe.	Vedomé vnímanie agogických a dynamických zmien v hudbe.

Sprevádzajú s využitím kadencií. Aktívne spolupracujú pri vyhľadávaní primeraných skladieb podľa svojho individuálneho záujmu a vkusu.	Rozvíjanie harmonického cítenia. Zoznámenie s jednoduchými úpravami tanečnej a populárnej hudby pre klasickú gitaru.

3. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 3. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Ovládajú hru nechtami (individuálny prístup, podľa fyzických dispozícií žiaka). Demonštrujú v hre nové zložitejšie technicko-výrazové prostriedky. Aplikujú naučené prvky podľa zásad ich správneho použitia. Aplikujú zásady interpretácie hudby baroka. Skoordinujú hru oboch rúk. Zlepšia pohyblivosť a ohybnosť pri hre oboch rúk. Zahrajú dvojoktávové a trojoktávové stupnice s kadenciou. Vedia hrať z listu primeraný zápis, primeranou rýchlosťou. Aplikujú hudobno-teoretické poznatky, získané v predmete hudobná náuka, na úrovni primeranej študijnému zameraniu. Poznajú skladateľov gitarovej literatúry z obdobia baroka a renesancie. Vnímajú polyfóniu, vedia viesť jednotlivé hlasy v nenáročných viachlasých skladbách.	Zdokonaľovanie hry nechtami. Nácvik zložitejších melodických ozdôb (skupinka, obal, trilok). Zdokonaľovanie hry prirodzených flažoletov a nácvik umelých flažoletov. Aplikácia melodických ozdôb a flažoletov v skladbách. Samostatné vedenie hlasov a echo dynamika v barokových skladbách. Zdokonaľovanie činnosti a koordinácie oboch rúk. Cvičenia na zväčšenie rozsahu ľavej ruky. Durové a molové stupnice dvojoktávové a trojoktávové s kadenciou. Hra z listu. Využitie poznatkov z dejín hudby, čo sa týka dobovej interpretáciu a štýlu pri hre vybraných prednesových skladieb. Skladby z obdobia baroka alebo renesancie a ich interpretácia na lutne alebo gitare. Barokova alebo renesančná skladba cyklického charakteru - suita, sonáta alebo jej časť.

Ovládajú hru zložitejšieho rytmického sprievodu podľa akordických značiek.	Rytmický akordický sprievod (bossa-nova, samba a pod.). Vnímanie jednotlivých hlasov v interpretovaných skladbách.
Poznajú piesne, ktoré chcú interpretovať. Aktívne sa zapájajú do výberu a štúdia týchto skladieb.	Hra rock, pop, džez úprav pre klasickú gitaru aj s možnosťou Playalong doprovodu s využitím IKT a audio prostriedkov.

4. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 4. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Vedia samostatne pracovať so skladbou.	Samostatná práca so skladbou z technickej a výrazovej stránky.
Pomerne ľahko a nenútene vedia vedia využiť osvojené poznatky a zručnosti v skladbách.	Aplikovanie osvojených poznatkov do interpretácie skladieb.
Hrajú s uvoľneným hracím aparátom.	Vedomé uvoľňovanie svalového tonusu hracieho aparátu.
Demonštrujú v hre nové zložitejšie technicko-výrazové prostriedky.	Zdokonaľovanie hry melodických ozdôb, flažoletov, pizzicata, legata a arpeggia.
Hrajú tremolo a rasguado v nenáročných skladbách a v primeraných tempách.	Úvod do hry tremola. Nácvik a použitie rasguada.
Hrajú stupnice a kadencie v rozsahu celého hmatníka podľa individuálneho výberu.	Durové a molové typové stupnice s kadenciou v rozsahu celého hmatníka. Používanie akordických sprievodov.
Vedia hrať z listu primeraný zápis.	Hra z listu v zoskupení.
Vedia doprevádzať alebo improvizovať v skladbách podľa akordických značiek.	Improvizácia v sólovej, komornej hre a pri hre v zoskupení podľa akordických značiek.
Účinne aplikujú nové poznatky a postrehy z pozorovania a samostatného štúdia skladieb.	Aplikovanie hudobno-teoretických poznatkov do hry skladieb.
Zanalyzujú skladbu z hľadiska formy a harmónie.	Analýza skladieb z hľadiska formy a harmónie.
Poznajú slovenskú gitarovú literatúru.	Súčasná hudba v gitarovej literatúre a slovenská gitarová literatúra.

Vedia objektívne zhodnotiť vlastnú interpretáciu.	Sluchová kontrola vlastnej interpretácie a jej zhodnotenie.

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre všetky ročníky II. stupňa základného štúdia a štúdia pre dospelých základnej umeleckej školy:

C.Süsser: Cvičení a skladby pro začátečníky
T.Stachak: Gitarová škola
J.Jirmal: Škola hry na kytaru
Vojtech Tukač: Gitarová škola Carulli-Carcassi

ŠTUDIJNÉ ZAMERANIE GITAROVÝ ORCHESTER

Gitarový orchester v rámci hudobného odboru ZUŠ rozširuje vedomosti a schopnosti žiakov, ktorí už študujú hru na gitaru, o základy komornej a orchestrálnej spolupráce, rytmu, intonácie a kolektívneho muzicírovania. Gitarový orchester je kolektívna forma vyučovania určená žiakom študujúcim hru na klasickú gitaru, ktorí už ovládajú základy gitarovej hry. Cieľom predmetu je rozvoj hudobného cítenia v súhre, porozumenie nácviku partov, zodpovednosti a skúsenosť s orchestrálnou praxou. Gitarový orchester je tvorený z rôznych gitarových partov (I. gitara, II. gitara, III. gitara, ... basová gitara, rytmické nástroje, prípadne doprovodné melódie a harmónie iného nástroja) a rozvíja u žiakov samostatnosť aj kolektívnu spoluprácu.

Ciele predmetu
Rozvíjať schopnosť súhry v kolektíve.
Zvládnuť čítanie notového zápisu v súvislosti s rytmickým tempom celého zoskupenia.
Pestovať zodpovednosť za part a schopnosť reagovať na dirigenta.
Získať skúsenosti s interpretáciou hudobných štýlov v orchestri.
Podporovať schopnosť koncentrácie, disciplinovanosti a kolektívnej práce.
Rozvíjať muzikálnosť a schopnosť počúvať iných hráčov.

Profil absolventa predmetu
Absolvent gitarového orchestra ovláda základy orchestrálnej hry (orientácia v partoch, čítanie partov, rytmická presnosť). Je schopný spolupráce a rešpektovania dirigenta i spoluhráčov, rozumie základným pokynom dirigenta a vie ich aplikovať v hre. Rozvíja schopnosť hudobného vnímania a sluchového prispôsobenia sa celku. Má skúsenosť s verejným vystupovaním ako súčasť hudobného kolektívu.

Podmienky zaradenia žiaka do predmetu
Žiak absolvoval minimálne 2 roky štúdia hry na gitaru.
Disponuje čitateľnými základmi notácie a rytmu.
Je schopný samostatne zahrať jednoduchý part.
Zaradenie prebieha na odporúčanie učiteľa hlavného predmetu.

Obsahové zameranie
Obsah výučby je diferencovaný podľa veku a úrovne žiakov, ale vo všeobecnosti zahŕňa:

technické zručnosti,
čítanie partov v rôznych ladeniach a polohách,
základná súhra a rytmická presnosť,
rozdelenie hlasov (melódia, sprievod, basová linka),
techniky: arpeggio, rasgueado, tlmenie, akordový sprievod.

Hudobno-teoretické znalosti:
práca s taktmi, dynamikou, artikuláciou, orientácia v notovom zápise a dirigentských značkách.

Repertoár:
ľudové a národné piesne,
klasická hudba (renesancia, barok, klasicizmus, súčasní skladatelia),
populárna hudba, filmová hudba, jednoduché úpravy pre gitarový orchester.

Metódy a formy práce
Kolektívna výučba s využitím dirigovania.
Práca v skupinách podľa hlasov.
Sluchové analýzy, opakovacie cvičenia.
Použitie nahrávok, videozáznamov a notových editorov.
Nácvik na verejné vystúpenia.

Hodnotenie žiakov
Priebežné hodnotenie podľa aktivity, zodpovednosti, pripravenosti a účasti.
Zohľadňovanie pokroku – nie len výsledný výkon, ale aj úsilie.
Účasť na koncertoch školy ako súčasť hodnotenia.
Záverečné hodnotenie formou známkového hodnotenia na vysvedčení.

Učebné osnovy (orientačný rámec)
I. rok
Jednoduché jednohlasé a dvojhlasé skladby, základné rytmy, orientácia v partoch. Zvládnutie súhry, základnej dynamiky, reakcie na dirigenta. Žiak zvládne hrať v súhre v jednoduchom tempe
II. rok
Troj- a štvorhlasé skladby, úpravy ľudových piesní, rytmicky náročnejšie pasáže. Rozvoj rytmickej presnosti, čítanie partov, počúvanie celku. Žiak rozumie svojej hlasovej funkcii a hrá s istotou.
III. rok a viac
Tematické koncerty, úpravy klasickej i modernej hudby, viacstupňová dynamika. Hudobné cítenie, samostatná zodpovednosť, práca v skupine. Žiak samostatne interpretuje part v orchestri, zvláda koncertné i súťažné vystúpenia.

Prezentácia výsledkov
Triedne koncerty, verejné vystúpenia, školské podujatia.
Účasť na gitarových súťažiach, koncertoch iných ZUŠ.
Spolupráca s inými orchestrálnymi a zborovými telesami školy.

ŠTUDIJNÉ ZAMERANIE HRA Z LISTU – GITARA

Predmet je voliteľným alebo doplnkovým predmetom hudobného odboru a zameriava sa na rozvoj schopnosti okamžitého čítania a interpretácie hudobného zápisu priamo z nôt, čo je kľúčová zručnosť pre každého gitaristu. Predmet Hra z listu – gitara je zameraný na rozvoj techniky okamžitého čítania notového zápisu, jeho správneho rytmického a melodického prevedenia a orientácie na hmatníku bez potreby dlhodobej prípravy. Predmet podporuje muzikálnosť, pohotovosť a flexibilitu pri práci s hudobným materiálom a pripravuje žiaka na komornú hru, zbor, sprievod alebo neskôr profesionálnu prax.

Ciele vyučovania
Zvládnuť plynulé čítanie jednoduchých aj zložitejších partitúr z listu.
Rozvíjať schopnosť okamžitého pochopenia hudobného zápisu vrátane rytmu, dynamiky a frázovania.
Rozvíjať sluchovú kontrolu a schopnosť predikcie hudobného vývoja.
Osvojiť si orientáciu v rôznych tóninách, taktoch a rytmických štruktúrach.
Posilniť istotu v hre a pripraviť žiaka na samostatnú hudobnú prax.

Profil absolventa
Žiak dokáže samostatne a pohotovo prečítať a zahrať skladbu primeranej náročnosti z listu, vie rozpoznať a interpretovať základné hudobné značky, dynamiku, frázovanie a rytmické štruktúry, je schopný orientovať sa v rôznych hudobných štýloch a formách, je pripravený na spoluprácu v súbore, orchestri, speváckom doprovode alebo improvizačnej hre.

Práca s rytmom
Čítanie rytmických cvičení, koordinácia oboch rúk, hra v rôznych taktoch: 2/4, 3/4, 4/4, 6/8 atď.

Transpozícia a tóniny
Čítanie v rôznych tóninách (C, G, D, F, A, atď.), hra v molových a durových stupniciach, pohotovosť pri zmenách predznamenania.

Harmonická orientácia
Čítanie jednoduchých dvojhlasov, sprievodných partov (akordy + melódia), akordové značky, jednoduché sprievody

Repertoár
Klasická hudba, ľudové piesne, populárna a filmová hudba, rôzne štýly a žánrové úpravy pre gitaru z iných nástrojov.

ŠTUDIJNÉ ZAMERANIE HRA NA GITARE

Charakteristika študijného zamerania

Gitara v súčasnosti patrí k najobľúbenejším a najrozšírenejším hudobným nástrojom. Spája v sebe prednosti nástroja melodického i akordického. Gitara je hudobný nástroj so všestranným využitím, uplatňujúcim sa vo všetkých hudobných žánroch. Táto skutočnosť

vychádza z historických hráčskych nástrojárskych tradícií a bohatej literatúry, obsahujúcej všetky štýlové obdobia.
Predmet hra na gitare na základnej umeleckej škole má počas ôsmych rokov štúdia, žiaka zoznámiť s možnosťami tohto hudobného nástroja v najrôznejších hudobných žánroch, štýloch a dať mu tak pevné základy aj široký rozhľad na jeho ďalší umelecký vývoj. Vhodný vek na prijatie na základnú umeleckú školu je šesť rokov. Prijatie starších žiakov je tiež možné. Žiaci musia spĺňať základné podmienky: mať požadované hudobné nadanie, fyzické a psychomotorické predpoklady pre hru na nástroji. Anatomickým danostiam detí je nutné prispôsobiť veľkosť gitary. V prvom roku štúdia hry na gitare je najdôležitejšie vštepiť žiakovi správne technické návyky a v ďalších rokoch neustálym a trpezlivým opravovaním nesprávnych technických stereotypov viesť žiaka k zdokonaľovaniu techniky hry. Zároveň je však veľmi dôležité prispôsobiť tieto cvičenia individuálnym záujmom žiaka tak, aby boli pre neho zaujímavé a motivujúce.

Ciele študijného zamerania

Naučiť žiaka hrať na gitare, dosiahnuť určité majstrovstvo, zvládnuť základy hry na gitare, rozvíjať techniku hry. Naučiť žiakov spoľahlivo sa orientovať v notácii podľa nôt i tabulatúr a hrať podľa akordických značiek. Naučiť žiakov zvládnuť hru a orientáciu v rôznych hudobných štýloch. Rozvíjať hudobné schopnosti žiakov so zreteľom na ich individuálne dispozície, ich vek, osobnostné danosti, mieru jeho talentu a technickú i umeleckú vyspelosť. Usmerňovať žiaka k uplatneniu získaných vedomosti, schopnosti, skúsenosti vo svojom umeleckom prejave v sólovej hre, v hre v komornom zoskupení alebo v súborovej hre. Naučiť žiaka využívať svoje interpretačné skúsenosti a získané hudobné vedomosti k samostatnému štúdiu nových skladieb podľa vlastného výberu. Orientovať žiaka, podľa jeho schopností, na vlastnú hudobnú prax alebo na ďalšie štúdium na vyššom type umeleckého vzdelávania. Hlavným cieľom je vzbudiť lásku k hudbe i nástroju a vytvoriť si k nim pozitívny a trvalý vzťah.

Profil absolventa 1. časti I. stupňa základného štúdia

Žiak má osvojené základné návyky a schopnosti, správne držanie tela a gitary pri hre, správne postavenie rúk. Používa základné technické prvky hry (apoyando, tirando, arpeggio, hra štvorzvukov, legato), podľa notového zápisu hrá v I. až V. polohe. Používa základné technické prvky hry. Interpretuje jednoduchšie skladbičky s použitím dynamiky a farebných registrov. Využíva základné harmonické funkcie pri sprievode piesní a vníma náladu skladby.

Profil absolventa 2. časti I. stupňa základného štúdia

Absolvent interpretuje technicky náročnejšie skladby rôznych štýlových období na vyššej hudobno-technickej úrovni. Ovláda základnú nástrojovú techniku na vyššej úrovni náročnosti, je schopný naladiť si nástroj. Vedome vníma kvalitu prevedenia tónu pri hre a samostatne pracuje so skladbou. Vie samostatne naštudovať primerané skladby s rešpektovaním štýlu a charakteru skladby v sólovej, komornej, či súborovej hre. Objektívne zhodnotí vlastnú interpretáciu s ohľadom na svoje vedomosti, zručnosti a schopnosti.

Profil absolventa II. stupňa a absolventa štúdia pre dospelých (ŠPD)

Absolvent dokáže samostatne naštudovať primerane náročnú skladbu rôznych štýlových období a žánrov. Pri interpretácií využíva všetky získané hudobné vedomosti,

zručnosti a návyky. Uplatňuje sluchovú sebakontrolu a využíva podľa stupňa svojej vyspelosti zvukové možnosti nástroja. Interpretuje primerane náročné skladby rôznych štýlov a žánrov po technickej, výrazovej i obsahovej stránke, využíva dynamiku, tempové rozlíšenie, vhodnú artikuláciu, frázovanie a agogiku. Zvláda hru primerane náročných skladieb z listu a uplatňuje sa pri hre v komorných alebo súborových zoskupeniach. Využíva svoje interpretačné skúsenosti a získané hudobné vedomosti k samostatnému štúdiu nových skladieb a vyhľadávaniu skladieb podľa vlastného výberu. Rozoznáva jednotlivé hudobné štýly a je schopný improvizovať a transponovať. Využíva svoje interpretačné skúsenosti a získané hudobné vedomosti k samostatnému štúdiu nových skladieb a vyhľadávaniu skladieb podľa vlastného výberu.

PRÍPRAVA KU HRE NA NÁSTROJI

Prípravné štúdium

Ciele pre prípravné štúdium

Cieľom je vzbudiť v deťoch záujem a lásku k hudbe, naučiť ich hudbu vnímať, počúvať, prežívať a tešiť sa z hry na gitare. Hravou formou zvládnuť základné prvky hry na gitare, rozvíjať sluchovú a rytmickú predstavivosť, hudobnú pamäť, cítenie a súhru. Posúdením hudobnosti a manuálnych schopností žiaka zvážiť vhodnosť zaradenia žiaka na vyučovanie nástrojovej hry v 1. ročníku I. stupňa základného štúdia

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Spoznajú fyziologicky správne držanie nástroja, polohu tela a rúk pri hre.	Správne sedenie a poloha tela a rúk pri hre, držanie nástroja.
Zvládnu elementárne technické prvky hry na gitare, formou prípravných cvičení na prázdnych strunách.	Prípravné cvičenia hry palcom a prstami pravej ruky na prázdnych strunách.
Orientujú sa v 1. polohe hmatníka.	Orientácia na hmatníku v 1. polohe na strunách e-h-g-d.
Skoordinujú hru oboch rúk, uvoľnenými pohybmi.	Koordinácia hry oboch rúk.
Interpretujú jednoduchú jednohlasnú ľudovú pieseň.	Hra jednoduchých jednohlasných piesní a riekaniek.
Aplikujú hudobno-teoretické poznatky, získané v predmete prípravná hudobná náuka.	Základy hudobnej teórie podľa obsahu PHV.
Poznajú základné hudobné pojmy.	Rytmické hodnoty nôt celej, polovej, štvrťovej a osminovej.
Porozumejú rytmickej hodnote polová nota s bodkou.	Pochopenie rytmickej hodnoty polovej noty s bodkou.

Hrajú so sprievodom učiteľa, v primeranom tempe.	Rytmizácia a melodizácia riekaniek v pomalšom tempe.
Aplikujú melodickú, rytmickú, harmonickú predstavivosť a hudobnú pamäť pri interpretácii hudobných hier.	Hudobné hry. Rozvoj metrického, rytmického, tempového cítenia žiaka, jeho predstavivosti a pamäte na základe jeho individuálneho záujmu. Piano a forte.
Rozpoznajú v hre dynamiku piano a forte, čítajú jednoduchý notový zápis melódie.	Poznávanie a čítanie notového zápisu.
Absolvujú neformálne skúšky hravou formou, podľa svojich získaných schopností a vrodených možností.	Skúška do 1.ročníka - dve piesne alebo riekanky z pamäte.

Požiadavky na overenie spôsobilosti postupu do 1. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia:
Záverečná skúška:

2 piesne alebo riekanky

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre prípravný ročník:

C.Süsser: Cvičení a skladby pro začátečníky
T.Stachak: Gitarová prvá trieda

Ciele pre 1. časť I. stupňa základného štúdia

Rozvíjať záujem žiaka o gitarovú hru a postupne ho viesť k systematickým pracovným návykom. Upevňovať a zdokonaľovať technické a výrazové prostriedky, postupne spájať notový zápis s orientáciou na hmatníku intonačne a rytmicky so správnym prstokladom pravej i ľavej ruky. Od začiatku pestovať hru naspamäť. Obohacovať hru postupne o nové technické prvky a výrazové prostriedky. Rozširovať hudobný obzor a umocnenie poznávania rôznych štýlových období a hudobných žánrov. Väčší dôraz klásť na skladby s použitím nových technických a výrazových prostriedkov. Hrať a obohacovať žiaka o nové akordické značky. Postupne cvičiť nové náročnejšie rytmické variácie.

1. ročník 1. časť I. stupeň

Žiaci na konci 1. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Ovládajú správne sedenie a elementárne technické prvky hry na gitare.	Fyziologicky správne držanie nástroja, tela a rúk pri hre. Hra tirando i apoyando prstami i palcom.

Zahrajú tirando a apoyando prstami aj palcom. Spájajú notový zápis s orientáciou v 1. polohe hmatníka na všetkých strunách. Zahrajú jednoduchý dvojhlas s použitím prázdnych strún. Interpretujú jednoduchú dvojhlasnú skladbu. Skoordinujú pri hre obidve ruky. Zahrajú jednooktávové stupnice. Aplikujú hudobno-teoretické poznatky, získané v predmete hudobná náuka, na úrovni primeranej študijnému zameraniu. Poznajú základné vlastnosti tónu.	Spájanie notového zápisu s orientáciou na hmatníku. Hra v 1. polohe hmatníka na všetkých strunách. Dvojhlas. Koordinácia oboch rúk. Hra jednooktávových durových stupníc v rozsahu jednej oktávy (minimum C dur, G dur). Elementárne rytmické hodnoty nôt a pomlčiek. Základné typy taktov (4/4, 3/4, 3/8), bodka pri note, ligatúra, posuvky. Zdokonalenie tvorby tónu, skvalitnenie čistoty, dynamickej a farebnej variability tónu. Rozpoznanie výšky, sily a dĺžky tónu.

2. ročník 1. časť I. stupeň

Žiaci na konci 2. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Zahrajú trojzvuk v súzvuku i arpeggiu.	Hra trojhlasu v súzvuku i v arpeggiu s použitím dvoch prstov a palca pravej ruky.
Hrajú uvoľneným svalovým tónusom a kĺbmi.	Uvoľňovanie svalového tonusu hracieho aparátu.
Hrajú jednooktávové stupnice a kadencie.	Hra jednooktávových stupníc dur a mol do 4 # a 1 b s použitím základných akordov (bez barré).
Spájajú notový zápis s orientáciou v 1. a 2.polohe.	Orientácia v 1. a 2. polohe hmatníka.
Hrajú s aplikovaním rôznej dynamiky.	Základné dynamické stupne (p, mf, f), akcent.
Vedia hrať z listu primeraný zápis.	Zdokonaľovanie hry z listu.
Zahrajú synkopu.	Rytmické zadelenie synkopy.
Poznajú hudobný termín Da Capo al Fine.	Da Capo al Fine.

Predvedú zmysel pre výstavbu melódie a frázovanie.	Vnímanie melodických fráz v piesni.
Rozpoznajú charakter skladby podľa nálady.	Rozlíšenie durového a molového tónorodu.
Zahrajú rôzne variácie arpeggia v trojzvuku.	Nácvik a zdokonaľovanie hry arpeggia.

3. ročník 1. časť I. stupeň

Žiaci na konci 3. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Spájajú notový zápis s orientáciou v 1.,2. a 3.polohe.	Orientácia v 1.,2., a 3. polohe hmatníka.
Hrajú jednoduché legato.	Jednoduché legato s použitím prázdnej struny.
Používajú farebné registre pri hre.	Farebných registre (sull tasto, sull ponti-ccelo, loco).
Zahrajú štvorzvuk hraný súčasne palcom a trojicou prstov pravej ruky.	Štvorzvuk.
Použijú rôznu silu a farbu tónov pre obohatenie výrazu pri hre primeraných skladieb.	Sila a farba tónov a ich využitie.
Hrajú rozklady jednoduchých akordov všetkými prstami pravej ruky.	Arpeggio so zapojením palca a trojice prstov pravej ruky.
Hrajú malé barré. Hrajú dvojoktávové stupnice.	Nácvik malého barré. Dvojoktávové stupnice s kadenciou s použitím malého barré.
Vedia hrať z listu primeraný zápis.	Hra z listu.
Hrajú v komornom, súborovom zoskupení.	Komorná hra, alebo hra v súbore.
Aplikujú hudobno-teoretické poznatky, získané v predmete hudobná náuka, na úrovni primeranej študijnému zameraniu.	Hra šestnástinových nôt a bodkovaného rytmu.
Vnímajú charakter skladby.	Základné tempá skladieb (Andante, Moderato, Allegro, Allegretto). Vnímanie rôzneho tempa, dynamiky a nálady v skladbách.

Hrajú so sprievodom učiteľa.	Hra z listu, rozvoj a rozvíjanie harmonického cítenia.

4. ročník 1. časť I. stupeň

Žiaci na konci 4. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Hrajú s uvoľneným hracím aparátom.	Vedomé uvoľňovanie svalového tonusu hracieho aparátu.
Hrajú legáto.	Hra vzostupného a zostupného legata v rôznych kombináciách.
Spájajú notový zápis s orientáciou v 1. až v 5. polohe.	Orientácia v 5. polohe hmatníka.
Zvládajú spôsob hry malého barré.	Upevňovanie hry malého barré.
Ovládajú tlmenie a skracovanie tónov.	Tlmenie prstami pravej ruky a staccato.
Hrajú s kvalitným tónom.	Rozširovanie a zdokonaľovanie úderov hry prstami pravej ruky.
Hrajú s dynamikou.	Hra progresívnej dynamiky (p, mf, f, crescendo, decrescendo).
Ovládajú zložitejšie arpeggia.	Arpeggio prstami pravej ruky v rôznych variáciách.
Zahrajú stupnice s typovými prstokladmi.	Durové a molové stupnice s kadenciou s použitím typových prstokladov ľavej ruky a rytmických variácii pravej ruky.
Vedia hrať z listu primeraný zápis.	Zdokonaľovanie hry z listu.
Hrajú v komornom, súborovom zoskupení.	Komorná hra, alebo hra v súbore.
Aktívne sa zapájajú do štúdia skladieb na základe vlastnej inšpirácie a motivácie.	Zoznámenie sa s novšou gitarovou literatúrou, (vrátane pop., rock. a džezových najjednoduchších úprav pre klasickú gitaru.)
Aplikujú hudobno-teoretické poznatky, získané v predmete hudobná náuka, na úrovni primeranej študijnému zameraniu.	Zložitejšie rytmické útvary (triola, zložitejší bodkovaný rytmus).
Spoznajú základné typy rytmického sprievodu.	Rytmický sprievod (valčík, polka). Melodická fráza.

Vnímajú melodickú frázu v skladbách. Rozlíšia melódiu od sprievodu. Osvoja si jednoduchý sprievod. Žiaci sa podľa svojich najlepších schopno-stí prezentujú nacvičenými skladbami na skúškach žiakov. 4 roč. po 1.časti štúdia gitary.	Melódia a sprievod. Jednoduchý sprievod - rozvíjanie harmo-nického cítenia. Záverečné skúšky žiakov 4. ročníka: - 1 dvojoktávová stupnica, - 1 etuda, - 1 prednesová skladba - 1 skladba z tanečnej alebo populárnej hudby (nepovinne)

Požiadavky na overenie spôsobilosti postupu do 1. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia:
Záverečná skúška:
podmienka je hra naspamäť

1 dvojoktávová stupnica,
1 etuda,
1 prednesová skladba
1 skladba z tanečnej alebo populárnej hudby (nepovinne)

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre všetky ročníky prvej časti I. stupňa základného štúdia:

C.Süsser: Cvičení a skladby pro začátečníky
T.Stachak: Gitarová škola
J.Jirmal: Škola hry na kytaru
Vojtech Tukač: Gitarová škola Carulli-Carcassi

Poznámka:
Komorná hra sa vyučuje s dotáciou 1 vyučovacia hodina týždenne. Z dôvodu vysokého nárastu vyučovacích hodín sa táto vyučovacia hodina využíva paušálne pre všetkých žiakov, ktorí majú podľa učebných plánov na túto vyučovaciu hodinu nárok. Odklad alebo oslobodenie od vyučovacej hodiny komorná hra je žiakom povolená v prípade, ak o to písomne požiadal ich zákonný zástupca.

Ciele pre 2. časť I. stupňa základného štúdia

Naďalej obohacovať hru o nové technické prvky a výrazové prostriedky. Rozširovať hudobný obzor a umocnenie poznávania rôznych štýlových období a hudobných žánrov. Väčší dôraz klásť na skladby s použitím technických a výrazových prostriedkov. Pokračovať v hre z listu a nevyhýbať sa hre skladieb v tóninách s viacerými krížikmi alebo béčkami. Hrať a obohacovať žiaka o nové akordické značky. Cvičiť nové náročnejšie rytmické variácie.

1. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 1. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Ovládajú plynulú výmenu polohy ľavej ruky.	Výmena polohy ľavej ruky v rôznych polohách hmatníka.
Zahrajú veľké barré.	Hra a upevňovanie veľkého barré a jeho využitie v akordoch.
Zahrajú legato a staccato.	Upevnenie hry legato, staccato.
Ovládajú zložitejšie arpeggia aj v rýchlejších tempách.	Hra arpeggií v rôznych prstokladových variáciách.
Zahrajú jednoduché melodické ozdoby.	Nácvik a aplikácia jednoduchých melodických ozdôb v etudách a skladbách (príraz, nátril, mordent).
Hrajú stupnice a kadencie.	Hra dvojoktávových stupníc (dur, mol) v rôznych tempách a rytmických variantoch pravej ruky.
Hrajú skladby a akordy s využitím veľkého barré.	Hra akordov s použitím veľkého barré.
Vedia hrať z listu primeraný zápis. Hrajú v komornom, súborovom zoskupení.	Hra z listu, komorná hra, alebo hra v súbore.
Poznajú zápis jednoduchých melodických ozdôb.	Zápis jednoduchých melodických ozdôb.
Hrajú plynule preberané technické prvky a rytmické útvary v skladbách.	Zložitejšie rytmické útvary (kvintoly, sextoly). Rytmický sprievod (polka, valčík, pochod, tango a pod.).
Aplikujú hudobno-teoretické poznatky, získané v predmete hudobná náuka, na úrovni primeranej študijnému zameraniu.	Výstavba aj význam intervalov i kvintakordov a ich funkcia.

2. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 2. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Hrajú nechtami (individuálny prístup, podľa fyzických dispozícií žiaka).	Úvod do hry s nechtami.

Demonštrujú v hre nové technicko-výrazové prostriedky.	Nácvik hry pizzicato. Hra prirodzených flažoletov.
Hrajú kombinované legato na viacerých tónoch.	Vzostupné, zostupné a kombinované legato na viacerých tónoch.
Hrajú melodické ozdoby čoraz plynulejšie a pohotovejšie.	Upevňovanie hry jednoduchých melodických ozdôb.
Poznajú akordické značky.	Zdokonaľovanie hry podľa akordických značiek.
Hrajú stupnice a kadencie.	Durové a molové stupnice s použitím rôznych prstokladov pravej ruky.
Vedia hrať z listu primeraný zápis.	Hra z listu.
Hrajú v komornom, alebo súborovom zoskupení.	Komorná hra, alebo hra v súbore.
Ovládajú harmonickú funkciu akordov.	Uplatnenie kadencií v sprievode piesní.
Vedia zvýrazniť melódiu od harmonických, či doprovodných hlasov.	Využitie poznatkov o vedení hlasov a melódie v skladbe.
Poznajú skladateľov gitarovej literatúry z obdobia klasicizmu a romantizmu.	Klasicizmus a romantizmus v gitarovej literatúre.
Poznajú zápis flažoletov.	Zápis a spôsob hry flažoletov.
Vnímajú agogické a dynamické zmeny v hudbe.	Vedomé vnímanie agogických a dynamických zmien v hudbe.
Sprevádzajú s využitím kadencií.	Rozvíjanie harmonického cítenia.
Aktívne spolupracujú pri vyhľadávaní primeraných skladieb podľa svojho individuálneho záujmu a vkusu.	Zoznámenie s jednoduchými úpravami tanečnej a populárnej hudby pre klasickú gitaru.

3. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 3. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Ovládajú hru nechtami (individuálny prístup, podľa fyzických dispozícií žiaka).	Zdokonaľovanie hry nechtami.

Demonštrujú v hre nové zložitejšie technicko-výrazové prostriedky. Aplikujú naučené prvky podľa zásad ich správneho použitia. Aplikujú zásady interpretácie hudby baroka. Skoordinujú hru oboch rúk. Zlepšia pohyblivosť a ohybnosť pri hre oboch rúk. Zahrajú dvojoktávové a trojoktávové stupnice s kadenciou. Vedia hrať z listu primeraný zápis, primeranou rýchlosťou. Hrajú v komornom, súborovom zoskupení. Aplikujú hudobno-teoretické poznatky, získané v predmete hudobná náuka, na úrovni primeranej študijnému zameraniu. Poznajú skladateľov gitarovej literatúry z obdobia baroka a renesancie. Vnímajú polyfóniu, vedia viesť jednotlivé hlasy v nenáročných viachlasých skladbách. Ovládajú hru zložitejšieho rytmického sprievodu podľa akordických značiek. Poznajú piesne, ktoré chcú interpretovať. Aktívne sa zapájajú do výberu a štúdia týchto skladieb.	Nácvik zložitejších melodických ozdôb (skupinka, obal, trilok). Zdokonaľovanie hry prirodzených flažoletov a nácvik umelých flažoletov. Aplikácia melodických ozdôb a flažoletov v skladbách. Samostatné vedenie hlasov a echo dynamika v barokových skladbách. Zdokonaľovanie činnosti a koordinácie oboch rúk. Cvičenia na zväčšenie rozsahu ľavej ruky. Durové a molové stupnice dvojoktávové a trojoktávové s kadenciou. Hra z listu. Komorná hra, alebo hra v súbore. Využitie poznatkov z dejín hudby, čo sa týka dobovej interpretáciu a štýlu pri hre vybraných prednesových skladieb. Skladby z obdobia baroka alebo renesancie a ich interpretácia na lutne alebo gitare. Barokova alebo renesančná skladba cyklického charakteru - suita, sonáta alebo jej časť. Rytmický akordický sprievod (bossa-nova, samba a pod.). Vnímanie jednotlivých hlasov v interpretovaných skladbách. Hra rock, pop, džez úprav pre klasickú gitaru aj s možnosťou PLAYALONG doprovodu s využitím IKT a audio prostriedkov.

4. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 4. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Vedia samostatne pracovať so skladbou.	Samostatná práca so skladbou z technickej a výrazovej stránky.

Pomerne ľahko a nenútene vedia vedia využiť osvojené poznatky a zručnosti v skladbách.	Aplikovanie osvojených poznatkov do interpretácie skladieb.
Hrajú s uvoľneným hracím aparátom.	Vedomé uvoľňovanie svalového tonusu hracieho aparátu.
Demonštrujú v hre nové zložitejšie technicko-výrazové prostriedky.	Zdokonaľovanie hry melodických ozdôb, flažoletov, pizzicata, legata a arpeggia.
Hrajú tremolo a rasguado v nenáročných skladbách a v primeraných tempách.	Úvod do hry tremola. Nácvik a použitie rasguada.
Hrajú stupnice a kadencie v rozsahu celého hmatníka podľa individuálneho výberu.	Durové a molové typové stupnice s kadenciou v rozsahu celého hmatníka. Používanie akordických sprievodov.
Vedia hrať z listu primeraný zápis.	Hra z listu v zoskupení.
Hrajú v komornom, súborovom zoskupení.	Komorná hra, alebo hra v súbore.
Vedia doprevádzať alebo improvizovať v skladbách podľa akordických značiek.	Improvizácia v sólovej, komornej hre a pri hre v zoskupení podľa akordických značiek.
Účinne aplikujú nové poznatky a postrehy z pozorovania a samostatného štúdia skladieb.	Aplikovanie hudobno-teoretických poznatkov do hry skladieb.
Zanalyzujú skladbu z hľadiska formy a harmónie.	Analýza skladieb z hľadiska formy a harmónie.
Poznajú slovenskú gitarovú literatúru.	Súčasná hudba v gitarovej literatúre a slovenská gitarová literatúra.
Vedia objektívne zhodnotiť vlastnú interpretáciu.	Sluchová kontrola vlastnej interpretácie a jej zhodnotenie.
Interpretujú svoj naštudovaný program podľa svojich najlepších schopností a možností na skúške, prípadne na absolventskom koncerte.	Absolventské skúšky: - 1 durová a 1 molová stupnica, - 1etuda primeraného technického charakteru a primeranej náročnosti, - 2 prednesové skladby rôzneho historického obdobia (1 skladba cyklického charakteru alebo jej časť), - 1 skladba z tanečnej a populárnej hudby (nepovinne)

Záverečná skúška:
podmienka je hra naspamäť

1 durová a 1 molová stupnica,
1etuda primeraného technického charakteru a primeranej náročnosti,
2 prednesové skladby rôzneho historického obdobia (1 skladba cyklického charakteru, alebo jej časť),
1skladba z tanečnej a populárnej hudby (nepovinne)

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre všetky ročníky druhej časti I. stupňa základného štúdia:

J.Jirmal: Škola hry na kytaru
Vojtech Tukač: Gitarová škola Carulli-Carcassi
Ctibor Süsser: Kytarová škola
Leo Brouwer: Estudios sencillos

Poznámka:
Komorná hra sa vyučuje s dotáciou 1 vyučovacia hodina týždenne. Z dôvodu vysokého nárastu vyučovacích hodín sa táto vyučovacia hodina využíva paušálne pre všetkých žiakov, ktorí majú podľa učebných plánov na túto vyučovaciu hodinu nárok. Odklad alebo oslobodenie od vyučovacej hodiny komorná hra je žiakom povolená v prípade, ak o to písomne požiadal ich zákonný zástupca.

Ciele pre II. stupeň základného štúdia a štúdia pre dospelých

Naďalej obohacovať hru o nové technické prvky a výrazové prostriedky. Rozširovať hudobný obzor a umocnenie poznávania rôznych štýlových období a hudobných žánrov. Väčší dôraz klásť na skladby s použitím technických a výrazových prostriedkov. Pokračovať v hre z listu a nevyhýbať sa hre skladieb v tóninách s viacerými krížikmi alebo béčkami. Hrať a obohacovať žiaka o nové akordické značky. Cvičiť nové náročnejšie rytmické variácie.

1. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 1. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Ovládajú nové zložitejšie technicko-výrazové prostriedky.	Zdokonaľovanie techniky hry arpeggio, rasguado, glissando.
Hrajú legato na akorde vo vybranom cvičení, neskôr vo vybranej skladbe.	Legato na niektorom z tónov akordu.
Hrajú trojoktávové stupnice s využitím typových prstokladov aj v oktávach a kadencie s využitím veľkého barré.	Jednohlasné stupnice (dur, mol) v rozsahu celého hmatníka vo všetkých tóninách s rôznymi variantmi prstokladov pravej ruky a kadencie v rôznych polohách.

Hrajú inervalové stupnice v rozsahu jednej oktávy. Aplikujú v interpretácii skladieb techniku hry rasguado. Získajú základnú orientáciu v španielskej ľudovej hudbe. Hrajú jednotlivé španielske tance a skladby primerane svojmu temperamentu a povahovým možnostiam. Hrajú skladby v rôznych španielskych metrách a rytmoch. Aktívne sa zapájajú pri nácviku a hre skladieb.	Intervalové stupnice v rozsahu jednej oktávy. Rasguado. Rôzne typy rasguada. Španielska ľudová hudba v gitarovej literatúre. Charakteristika typických tancov Španielska. Rytmus a metrum najtypickejších tancov Španielska (Habanera, Paso doble, Tango, Bolero, Flamenco, rôzne druhy tancov) Výber skladieb podľa individuálnej motivácie a ašpirácie.

2. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 2. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Používajú nové osvojené technické a výrazové prostriedky (melodické tremolo, glissando v melódii aj v akorde). Zdokonaľujú legato na jednom tóne akordu. Hrajú trojoktávové stupnice s využitím typových prstokladov aj v terciách a kadencie s využitím veľkého barré. Hrajú intervalové stupnice v rozsahu dvoch oktáv. Vedia hrať z listu primeraný zápis, v rýchlejšom tempe. Hrajú v komorných a súborových zoskupeniach. Orientujú sa v gitarovej literatúre latinsko-amerických skladateľov. Interpretujú tanečné formy, čo najvernejšie podľa vypočutých vzorov.	Nácvik tremola v rýchlejšom tempe. Nácvik glissanda na jednom tóne, dvojici tónov i akorde. Legato na niektorom tóne akordu Jednohlasné stupnice (dur,mol) v rozsahu nástroja v rýchlejších tempách a kadencie v rôznych polohách. Intervalové stupnice v terciách v rozsahu dvoch oktáv. Hra z listu. Komorná hra, alebo hra v súbore. Hudba latinsko-amerických skladateľov v gitarovej literatúre.

Učia sa interpretovať rôzne rytmy v rôznych metroch podľa svojho temperamentu a povahových vlastností. Vnímajú a vedome kontrolujú metrum a rytmus latinsko-amerických foriem.	Typické tanečné formy Latinskej Ameriky - Samba, Rumba, Salsa, Cha-cha, Mambo, Calypso, Trinidad, Regae, atď. Metrum a rytmus najznámejších latinsko-amerických foriem. Sebakontrola rytmického prevedenia interpretácie skladieb.

3. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 3. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Vedia používať vo svojej interpretácii nové výrazové prostriedky.	Nové výrazové prostriedky v hudbe 20. a 21. storočia (rôzne zvukové efekty, perkusie, poklepy - golpe, tambora, bubienok atď.).
Hrajú trojoktávové stupnice s využitím typových prstokladov aj v sextách a kadencie s využitím veľkého barré.	Jednohlasné stupnice (dur, mol) v celom rozsahu nástroja v rýchlejších tempách a v zložitejších rytmických variáciách s kadenciou.
Hrajú intervalové stupnice v sextách v rôznych variantoch.	Intervalové stupnice v sextách.
Vedia čítať a hrať z listu primeraný zápis.	Hra z listu.
Hrajú v komornom, súborovom zoskupení.	Komorná hra, alebo hra v súbore.
Získajú základnú orientáciu v súčasnej gitarovej hudbe.	Hudba 20. a 21. storočia v gitarovej literatúre,
Získajú základnú orientáciu v populárnej gitarovej hudbe.	Jazz, rock, pop v klasickej gitarovej hudbe.

4. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 4. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Uplatňujú všetky doteraz získané znalosti a schopnosti k interpretácií skladieb rôznych štýlových období a žánrov.	Upevňovanie a zdokonaľovávanie osvojených technických prvkov gitarovej hry.

Hrajú uvoľneným pohybovým hracím aparátom. Využívajú svoje interpretačné skúsenosti a získané hudobné vedomosti k samostatnému štúdiu nových skladieb a vyhľadávaniu skladieb podľa vlastného výberu. Hrajú jednohlasné trojoktávové stupnice s využitím typových prstokladov a kadencie s využitím veľkého barré. Hrajú intervalové stupnice v rozsahu jednej oktávy. Vedia sprevádzať a improvizovať sprievody piesní. Vedia rýchlo čítať a hrať z listu primeraný zápis. Využívajú svoje schopnosti pri komornej a súborovej hre. Hrajú v komornom, alebo súborovom zoskupení. Interpretujú skladby rôznych štýlových období. Získajú základnú orientáciu v slovenskej gitarovej hudbe. Získajú základnú orientáciu v súčasnej populárnej hudbe. Interpretujú svoj naštudovaný program podľa svojich najlepších schopností a možností na skúške, prípadne na absolventskom koncerte.	Koordinovaná a plynulá hra oboch rúk. Dôraz na kultúru tónu a štýlovosť interpretácie skladieb. Jednohlasné stupnice (dur, mol) v rýchlych tempách a rôznych variáciách prstokladov pravej a ľavej ruky v rozsahu celého hmatníka, hra kadencií v rôznych polohách hmatníka. Intervalové stupnice vo všetkých tóninách (tercie, sexty, oktávy, decimy). Sprievod piesní s využitím rôznych spôsobov hry. Hra z listu. Komorná hra, alebo hra v súbore. Skladby rôznych štýlových období. Slovenská gitarová literatúra. Populárna hudba. Absolventské skúšky: 1 etuda primeraného technického charakteru a primeranej náročnosti, 2 prednesové skladby rôznych štýlových období. (1 skladba cyklického charakteru alebo jej časť) 1 skladba z tanečnej, populárnej alebo džezovej hudby (nepovinne)

Záverečná skúška:
podmienka je hra naspamäť (len pre II. stupeň)

1 etuda primeraného technického charakteru a primeranej náročnosti,
2 prednesové skladby rôznych štýlových období (1 skladba cyklického charakteru, alebo jej časť),
1 skladba z tanečnej, populárnej alebo džezovej hudby (nepovinne)

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre všetky ročníky II. stupňa základného štúdia a štúdia pre dospelých základnej umeleckej školy:

Napoleon Coste: 25 etud, opus 38
Mauro Giulliani: 24 etud guitarra, opus 48
Luigi Legnani: Capricia, opus 20
Julio Sagreras: Las cuartas lecciones guitarra
Hector Villa-Lobos: Etudy
Jiří Jirmal: Základy kytarové techniky
Emilio Pujol: Racionálna škola hry na gitaru založená na zásadách Tárregovej techniky
Julio Sagreras: Las terceras lecciones guitarra
Mauro Storti: Il dominio delle corde
Francisco Tárrega: Samtliche technische Studien (výber a úprava Karl Scheit)

ŠTUDIJNÉ ZAMERANIE KOMORNÁ HRA

Charakteristika študijného zamerania

Predmet komorná hra má na základných umeleckých školách spomedzi skupinových foriem vyučovania najširšie uplatnenie predovšetkým z hľadiska využitia počtu hráčov (duo - noneto) a rôznych druhov hudobných nástrojov. Umožňuje zažiť radosť zo spoločného muzicírovania, objavovať a prakticky precítiť krásu harmónie a zvukovú farbu hudobných nástrojov, rozširuje umelecké vnímanie. Upevňuje, zdokonaľuje a rozvíja kompetencie žiaka získané na hodinách individuálneho štúdia a hudobnej náuky. Poskytuje možnosti využitia väčšiny hudobných nástrojov, ktoré sa na základných umeleckých školách vyučujú.
Komorná hra je predmet priradený k štúdiu na všetkých hudobných nástrojoch vyučovaných na základných umeleckých školách. V rámci študijného zamerania hry na gitare, sa začína vyučovať v treťom ročníku prvej časti I. stupňa základného štúdia. Komorná hra pokračuje v priebehu ďalšieho štúdia na prvom a druhom stupni, a tiež je zaradená do učebných plánov štúdia pre dospelých. Môže slúžiť ako príprava k súhre v amatérskych záujmových umeleckých skupinách a vo väčších súborových a orchestrálnych zoskupeniach. Býva súčasťou prierezových tém umeleckých odborov ZUŠ (divadelné predstavenia, tematická súvislosť hudby k vernisážam, spojenie tanečného stvárnenia s hudbou). Predpokladom zaradenia žiaka do komorných zoskupení je určitá technická a muzikálna vyspelosť.

Ciele študijného zamerania

Cieľom vyučovania komornej hry je príprava samostatného, technicky a interpretačne zrelého a pohotového amatéra hudby.
Schopnosť štýlovo zvládnuť primerane náročné interpretované diela komorného charakteru.
Vyvolať väčší záujem o hudbu, ako motiváciu pre žiakov, ktorí sa neuplatnia v sólovej hre.
Hlboký sociálny a etický význam.

3. a 4. ročník 1. časť I. stupeň

Žiaci po absolvovaní prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Aplikujú doposiaľ získané teoretické individuálne a interpretačné schopnosti v komornej hre.	Spoločný zvukový a umelecký prejav.

Flexibilne reagujú na gestá určeného hráča, rozumejú nástupnému gestu, ako aj gestu ukončenia skladby alebo frázy.	Interpretácia podľa gest určeného hráča.
Dokážu sledovať svoj part a nastúpiť na určenom mieste v priebehu skladby.	Flexibilná orientácia v notovom zápise.
Aplikujú hudobno-výrazové prostriedky (tempové, rytmické, dynamické, artikulačné, agogické) podľa notového zápisu.	Jednohlasné, kánonické piesne a cvičenia.
Reprodukujú účelové cvičenia zamerané na súčasné vnímanie melodickej línie, spoločné frázovanie, tempo, zreteľnú artikuláciu rytmických hodnôt, dynamiku a artikuláciu, reprodukujú krátke melodické a rytmické úseky po predhraní učiteľom.	Spoločná artikulácia využitých hudobných prostriedkov. Spoločné rytmické a výrazové cítenie. Individuálne, neskôr v súhre precvičovanie technicky náročnejších miest v skladbe.
Aplikujú v hre znamienka repetícia, prima volta, sekunda volta.	Repetícia, prima volta, sekunda volta.
Rozoznávajú základné znaky hudobných foriem, vedia určiť tempo, metrum a charakter študovaných skladieb.	Analýza študovaných hudobných skladieb.
Prispôsobujú sa intonačne a farebne spoluhráčom v priebehu skladby.	Rozvoj intonačnej predstavy a jednotnej intonácie.
Rozumejú stavbe a frázovaniu interpretovanej skladby.	Rozvíjanie schopnosti vyrovnávania zvukových možností rôznych hudobných nástrojov.
Uplatňujú v súhre logické frázovanie, určia hlavnú myšlienku, predohru, dohru, spomalenie, vrchol skladby v konkrétnych vybraných skladbách.	Hudobná téma – rozoznávanie hlavnej myšlienky v interpretovanej skladbe. Elementárne chápanie hudobnej logiky v hudobných skladbách.
Dynamicky sa prispôsobujú v dominantných a sprievodných úsekoch jednotlivých hlasov, uvedomujú si zodpovednosť za spoločnú interpretáciu hudobnej skladby.	Hudobná komunikácia (rozlišovanie sólových a sprievodných častí). Pravidelná, presná účasť na vyučovaní a smerovanie k vzájomnej úcte a tolerancii.
Vedia zaujať svoje miesto v zoskupení na pódiu.	Skupinové rozostavenie na pódiu.
Demonštrujú zásady kultúrneho správania na koncertných podujatiach.	Kultúra správania sa na koncertných podujatiach, formovanie estetického vkusu.
	Hudobná literatúra pre komornú hru.

Interpretujú štýlovo a žánrovo rôznorodý repertoár. Vyjadrujú verbálne emocionálne zážitky vyvolané interpretáciou. Aplikujú kreatívne metódy počas spoločnej interpretácie. Reprodukujú krátke melodické alebo rytmické úseky.	Nácvik repertoáru k rôznym významným príležitostiam (vianočný repertoár, veľkonočný, ...). Striedanie sa hráčov jednotlivých hlasov v priebehu skladby za účelom plynulého čítania a orientácie v notovom zápise. Hra na ozvenu.

1., 2., 3. a 4. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci po absolvovaní druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Vedome regulujú pohybové činnosti hracieho aparátu počas interpretácie.	Hrací aparát.
Udržia rytmus a melodickú líniu vlastného partu počas súhry s inými hráčmi.	Melodický a rytmický kontrast.
Artikulujú spoločne melodické ozdoby interpretovaných skladieb.	Melodické ozdoby.
Súčasne reagujú na rytmické, dynamické a tempové zmeny počas skladby, pohotovo reagujú na nástupy a ukončenia na odlišných miestach v jednotlivých hlasoch.	Hra podľa gest určeného hráča. Štúdium jednotlivých partov po hlasoch, neskôr kombinovaním.
Poznajú noty, prstoklady, hmaty vlastného partu.	Samostatná analýza notového materiálu svojho partu.
Aplikujú v hre všetky tempové, rytmické, dynamické, artikulačné, agogické označenia zaznačené v notovom materiáli (decrescendo, ritardando, accelerando, con moto, animato, piu, …).	Hudobno-výrazové prostriedky. Zdokonaľovanie spoločnej artikulácie využitých hudobných prostriedkov.
Poznajú základné znaky a spôsob interpretácie sonátovej formy, suitového cyklu, viaccasťových hudobných skladieb.	Sonátová forma, suitový cyklus, viaccasťové hudobné skladby.
Vnímajú interpretáciu v harmónii.	Rozvoj melodickej, rytmickej a harmonickej predstavivosti.
Demonštrujú spoločne v rámci súhry rovnaké chápanie frázovania, použitia dynamiky,	Interpretácia v súhre.

výrazových, artikulačných prostriedkov a agogiky.	
Vnímajú interpretáciu ako celok, dokážu sa so spoluhráčmi navzájom počúvať.	Rozvíjanie schopnosti plynule a zároveň s počúvaním ďalších hlasov viesť vlastnú melodickú líniu v dialógu so spoluhráčmi.
Regulujú počas súhry intonačnú čistotu, farbu a kvalitu tónu.	Pohotové reagovanie nielen na notový zápis, ale aj na výrazové označenia v skladbe.
Dokážu počas interpretácie sledovať notový zápis.	Samostatné štúdium hudobného materiálu komornej hry.
Aplikujú pri samostatnom nácviku zásady efektívneho cvičenia.	Delené skúšky.
Majú prehľad o známych komorných skladbách.	Hudobná literatúra pre komornú hru.
Využívajú hudobnú terminológiu v diskusiách o hudobnej skladbe, dokážu porovnať a ohodnotiť vlastný interpretačný výkon i iných hráčov.	Analýza hudobnej skladby. Počúvanie a poznávanie komorných skladieb rôznych hudobných žánrov a štýlov. Vyjadrovanie vlastných názorov o hudobnej skladbe, porovnávanie a hodnotenie vlastných interpretačných výkonov i iných.
Demonštrujú cvičenia na pohotovú reakciu pri zmene tempa, dynamiky podľa gesta určeného hráča.	Nácvik reakcií na gestá určeného hráča pri precvičovaní tvorby spoločnej dynamiky na určenom melodickom úseku skladby. Precvičovanie reakcií spoluhráčov na tempové gestá určeného hráča skupiny počas jednoduchej skladby. Osvojovanie gestikulácie aj inými hráčmi komornej hry.

1., 2., 3. a 4. ročník II. stupeň základného štúdia

Žiaci po absolvovaní II. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Demonštrujú v rámci spoločnej interpretácie osvojenú technickú vyspelosť, tónovú kultúru, výrazovú stránku skladby. Reprodukujú hudobný materiál adekvátny interpretačnej vyspelosti všetkých hráčov komornej hry.	Technická flexibilita, intonačná čistota a tónová kultúra počas interpretácie v komornej hre.
Regulujú čistotu intonácie a kvalitu tónu.	Tvorba tónu. Hudobno-výrazové prostriedky.

Prispôsobujú farbu tónu celkovému zneniu, precízne artikulujú používané technické spôsoby hry, spoločné frázovanie, stvárňovanie dynamických odtieňov, agogických prvkov a iných výrazových prostriedkov v rámci komornej hry. Demonštrujú skladby s náročnejšími rytmickými a melodickými kontrastmi v jednotlivých hlasoch. Uplatňujú v rámci spoločnej súhry osobité interpretačné prvky charakteristické pre rôzne hudobné štýly a žánre. Majú prehľad o komornej tvorbe slovenských a zahraničných hudobných skladateľov. Aplikujú zásady účelového a efektívneho pri samostatnom nácviku. Analyzujú z notového zápisu partu tóninu, metrum, tempo, formálnu štruktúru, harmonickú sadzbu i využité výrazové prostriedky interpretovanej skladby. Analyzujú samostatne notový zápis a hudobno-výrazové prostriedky nôt svojho partu. Preukážu hudobnú gramotnosť a znalosť hudobnej terminológie v rámci komornej hry a v dialógoch o hudbe. Dokážu v rámci sebareflexie porovnať, zdôvodniť a ohodnotiť interpretovanú komornú skladbu. Uplatňujú v hre znamienka Da Capo al Fine, Prima volta, Alternativo I., tacet, a pod. Vyjadria vlastné predstavy na základe porozumenia interpretovanej skladbe. Plynule interpretujú skladby na nižšom stupni náročnosti z listu. Flexibilne reagujú na gestá vedúceho hráča určujúce tempo, dynamiku, výraz, nástupy a ukončenia aj v priebehu hudobnej skladby.	Melodické a rytmické a kontrasty. Interpretačné špecifiká. Komorné skladby slovenských autorov a hudby 20. storočia. Individuálna príprava jednotlivých partov. Delené skúšky. Analýza hudobnej skladby. Analýza interpretácie. Interpretačné znamienka. Vlastné predstavy. Hra z listu. Hra podľa gest určeného hráča. Skupinová interpretácia.

Podriaďujú vlastný technický prejav, interpretované výrazové prostriedky, agogiku, dynamiku celkovému zneniu. Podriadia sa interpretačne v technickom prejave, intonácii, rytme, agogike, dynamike a celkovému prednesu v rámci komornej hry. Dokážu plynule a zároveň s počúvaním ďalších hlasov viesť vlastnú melodickú líniu v dialógu so spoluhráčmi. Interpretujú plynule a jednoliato v rámci hudobnej konverzácie hudobnú skladbu. Aktívne ako interpreti alebo ako percipienti hudby sa zúčastňujú na koncertných vystúpeniach, majú prehľad o komorných dielach domácich i svetových hudobných skladateľov. Preukážu hudobné kompetencie stať sa aktívnymi členmi amatérskych komorných zoskupení, súborov a orchestrov.	Hudobná komunikácia. Kultúrne a interpretačné návyky pri prezentovaní sa na pódiu. Slovenská a svetová hudobná literatúra pre komornú hru. Orientácia v kultúrnom, a hlavne hudobnom živote.

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre všetky ročníky I. a II. stupňa základného štúdia a štúdia pre dospelých základnej umeleckej školy:

Výber skladieb podľa technickej vyspelosti a individuálnych výrazových prostriedkov jednotlivých žiakov.

ŠTUDIJNÉ ZAMERANIE HRA NA BASOVEJ GITARE

Charakteristika študijného zamerania

Vyučovanie v predmete hra na basovej gitare je charakteristické individuálnym prístupom a používaním adekvátnych postupov a foriem práce nielen v súvislosti s vekom žiaka, ale aj z hľadiska jeho celkového nadania, úrovne talentu a vlastnej štýlovej profilácie. Ciele a prostriedky na ich dosiahnutie uvedené vo vzdelávacom programe zabezpečujú uplatnenie absolventov v amatérskych i profesionálnych kapelách aj v iných hudobných telesách a otvárajú ďalšie možnosti pre štúdium. Predmet hra na basovej gitare učí žiakov zvládnuť technické a výrazové prostriedky tohto nástroja tak, aby sa stal prostriedkom k reprodukcii primeraných skladieb, k vyjadreniu vlastných hudobných myšlienok a neskôr vedie aj k jednoduchej improvizácii.
Basová gitara prešla napriek svojej krátkej histórii prudkým vývojom. Vo svojich počiatkoch vychádzala technika hry na tento nástroj z kontrabasovej praxe, čoskoro sa však vyvinula do veľmi svojskej podoby, kladúcej značné nároky na technickú vyspelosť hráča. Vzhľadom na konštrukciu nástroja je výhodnejšie prijímať žiakov starších, s dostatočnými fyzickými dispozíciami, pričom je vhodné, ak už predtým mali skúsenosť s iným hudobným nástrojom. Študijné zameranie hra na basovej gitare je štvorročné a odporúčané pre žiakov staršieho školského veku. Na prijatie na ZUŠ musia deti spĺňať základné podmienky: mať požadované hudobné nadanie a fyzické i psychomotorické predpoklady pre hru na nástroji.

Ciele študijného zamerania

Naučiť žiaka hrať na basovej gitare, dosiahnuť určité majstrovstvo, zvládnuť základy hry na basovej gitare a rozvíjať techniku hry. Naučiť žiakov spoľahlivo sa orientovať v notácii podľa nôt i tabulatúr a hrať podľa akordických značiek. Naučiť žiakov zvládnuť hru a orientáciu v rôznych hudobných štýloch. Rozvíjať hudobné schopnosti žiakov so zreteľom na ich individuálne dispozície, ich vek, osobnostné danosti, mieru jeho talentu a technickú i umeleckú vyspelosť. Usmerňovať žiaka k uplatneniu získaných vedomosti, schopnosti, skúsenosti vo svojom umeleckom prejave v sólovej hre, v hre v komornom zoskupení alebo v súborovej hre. Naučiť žiaka využívať svoje interpretačné skúsenosti a získané hudobné vedomosti k samostatnému štúdiu nových skladieb podľa vlastného výberu. Orientovať žiaka, podľa jeho schopností, na vlastnú hudobnú prax alebo na ďalšie štúdium na vyššom type umeleckého vzdelávania. Hlavným cieľom je vzbudiť lásku k hudbe i nástroju a vytvoriť si k nim pozitívny a trvalý vzťah.

Profil absolventa I., II. stupňa základného štúdia a absolventa štúdia pre dospelých

Absolvent študijného zamerania hra na basovej gitare využíva získané vedomosti a zručnosti (správny uvoľnený základný postoj, základné technické prvky hry - techniku pravej a ľavej ruky). Orientuje sa v jednoduchých hudobných útvaroch, hrá z notového zápisu, číta a hrá basovú linku podľa akordických značiek, rozoznáva jednotlivých hudobné štýly a je schopný improvizovať a transponovať. Profiluje sa podľa svojho záujmu a preferencií. Využíva svoje interpretačné skúsenosti a získané hudobné vedomosti k samostatnému štúdiu nových skladieb a vyhľadávaniu skladieb podľa vlastného výberu. Je pripravený účinkovať v amatérskom inštrumentálnom zoskupení, či už v skupine tanečnej, ľudovej, džezovej, alebo iného rôzneho zamerania.

Ciele pre 2. časť I. stupňa základného štúdia

Vzbudiť u žiaka záujem o rôzne štýly hudby, v ktorých sa ako basgitarista môže realizovať a viesť ho ku hre rešpektujúcej jednak primárnu funkciu nástroja a zároveň využívajúcu jej technické možnosti. Je potrebné žiaka od začiatku viesť k uvoľnenému postoju za nástrojom a venovať sa odstraňovaniu kŕčovitosti rúk. Zamerať sa hlavne na rozvíjanie tempového a metrického cítenia žiaka, ako aj na rozvíjanie hudobnej pamäte, čítania nôt, tempového a metrického cítenia, jasnej artikulácie, rešpektovania dynamických rozdielov skladby. Postupné rozvíjanie schopností v oblasti rytmu, harmonického myslenia a melodickej invencie pri stavbe sprievodných basových liniek, prípadne jednoduchších improvizovaných sól, aby bol schopný využiť získané poznatky pri tvorbe vlastných sprievodných či sólových basových liniek. Viesť žiaka k tvorbe vlastných analýz basových liniek vybraných basgitaristov.

1. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 1. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Žiak pozná základný postoj pri hre.	Základný hráčsky postoj.
Pozná elementárne technické prvky hry na basovej gitare.	Správne držanie nástroja pri hre a správne postavenie rúk pri hre.
Vie si naladiť nástroj, zapojiť a nastaviť basgitarovú aparatúru.	Basová gitara – zosilňovač.
Žiak hrá prstami i, m na strunách G D A E v 4/4 a 3/4 takte.	Prstové cvičenia na prázdnych strunách.
Spája notový zápis v basovom kľúči s orientáciou v I. a II. polohe hmatníka.	Hra v I. a II. polohe hmatníka na všetkých strunách.
Ovláda tlmenie strún prstami pravej ruky.	Tlmenie strún.
Využíva základný harmonický sprievod T S D T.	Harmonická kadencia.
Žiak zahrá stupnice E dur, F dur, B dur a tonický rozložený kvintakord.	Hra stupníc.

2. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 2. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Žiak spája notový zápis s orientáciou v I. až V. polohe hmatníka.	Hra v I. až V. polohe hmatníka na všetkých strunách.
Orientuje sa v hudobných štýloch a vie hrať z listu primeraný zápis.	Hra z listu.
Hrá v 2/4, 3/4, 4/8 a 6/8 takte.	Základné metrum.
Žiak ovláda stupnice do štyroch krížikov a štyroch béčok.	Durové a molové stupnice.
Zahrá podľa akordických značiek.	Čítanie a hra basovej linky podľa akordických značiek.
Žiak rozlišuje základný basový sprievod.	Základné tanečné rytmy polka, valčík, tango, samba, rumba.
Tvorí samostatne jednoduchú basovú linku.	Basová linka.
Rozvíja si metrické a tempové cítenie.	Tempo a metrum.
Žiak je schopný hrať s metronómom.	Hra s metronómom.

3. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 3. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Žiak tvorivo a uvedomele vyberá a používa všetky naučené technické možnosti na realizáciu hraných skladieb.	Opakovanie a zdokonaľovanie doposiaľ preberaných technických a výrazových prostriedkov basgitarovej hry podľa individuálnych potrieb a možností žiaka.
Žiak vie používať všetky zložky svojho pohybového aparátu a plynule uplatňuje v hre na basovej gitare naučené technické prvky hry.	Rozvoj samostatnosti a tvorivosti žiaka pri využívaní jeho hracích schopností a možností, pri opakovaní a zdokonaľovaní naštudovaných skladieb alebo preberaní nových skladieb.
Žiak interpretuje naučené skladby podľa svojich najlepších možností a schopností.	Vedenie žiaka k smelej a sebavedomej interpretácii naučeného programu.
Využíva v hre nové zložitejšie technicko-výrazové prostriedky,	Hra legáto, tenuto, portamento. Hra glissanda od určitého tónu nahor alebo nadol bez

	ohraničenia. Hra glissanda s ľubovoľným začiatkom k určenému tónu.
Žiak zahrá melodické ozdoby: príraz, odraz, nátril, obal, trilok, . . .	Melodické ozdoby.
Spája notový zápis s orientáciou v I. až X. polohe hmatníka.	Hra v I. až X. polohe hmatníka na všetkých strunách.
Žiak zahrá z listu primeraný zápis.	Hra z listu.
Hrá v komornom, súborovom zoskupení, poprípade kapele.	Komorná hra, alebo hra v súbore, kapele.
Žiak pozná zápis melodických ozdôb.	Zápis jednoduchých melodických ozdôb.
Aplikuje hudobno-teoretické poznatky, získané v predmete hudobná náuka, na úrovni primeranej študijnému zameraniu.	Zložitejšie rytmické útvary (triola, zložitejší bodkovaný rytmus, kvintoly, sextoly).
Žiak zahrá podľa akordických značiek.	Basový sprievod hraný pomocou akordických značiek v rôznych štýloch.
Žiak aplikuje pri hre dynamiku.	Základné dynamické stupne (p, mf, f), crescendo, decrescendo, akcent.

4. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 4. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Žiak vie samostatne pracovať so skladbou na úrovni absolventa.	Samostatná práca so skladbou z technickej a výrazovej stránky.
Dokáže využiť osvojené poznatky a zručnosti v skladbách.	Aplikovanie osvojených poznatkov do interpretácie skladieb.
Žiak využíva v hre nové zložitejšie technicko-výrazové prostriedky.	Zdokonaľovanie hry melodických ozdôb, flažoletov, pizzicato, legato, arpeggia.
Vie hrať z listu primeraný zápis.	Hra z listu v zoskupení.
Žiak hrá v komornom, súborovom zoskupení, alebo v kapele.	Komorná hra, hra v súbore, alebo v kapele.
Vie doprevádzať alebo improvizovať v skladbách podľa akordických značiek a tvoriť basovú linku.	Improvizácia v sólovej, komornej hre a pri hre v zoskupení podľa akordických značiek.

Účinne aplikuje nové poznatky a postrehy z pozorovania a samostatného štúdia skladieb.	Aplikovanie hudobno - teoretických poznatkov do hry skladieb.
Žiak zanalyzuje skladbu z hľadiska formy a harmónie.	Analýza skladieb z hľadiska formy a harmónie.
Vie objektívne zhodnotiť vlastnú interpretáciu.	Sluchová kontrola vlastnej interpretácie a jej zhodnotenie.
Žiak sa orientuje v celom rozsahu hmatníka.	Orientácia v I. až XVII. polohe hmatníka.
Využíva v hre nové zložitejšie technicko-výrazové prostriedky, ovláda hru dvojhlasu a trojhlasu.	Hra prirodzených a umelých flažoletov. Dvojhlas s použitím prstov p i, p m, p a. Trojhlas s použitím prstov p i m, p i a, i m a.
Žiak zahrá trojzvuky a štvorzvuky v I. až III. polohe.	Trojzvuky, štvorzvuky.
Ovláda všetky durové, molové harmonické a melodické stupnice, zahrá tonický kvintakord, jeho obraty v durových tóninách a dominantný septakord.	Stupnice, kvintakordy a dominantný septakord.
Žiak preukáže schopnosť transponovať a improvizovať.	Základy improvizácie.

Záverečná skúška
2 skladby rozličného charakteru,
1 improvizácia.

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre všetky ročníky druhej časti I. stupňa základného štúdia:

T. Buhé - V. Hora: Basová kytara
J. Poplawski: Szkola na gitare basowa
Ch. Sher: The Improvisor's Bass Method
J. Snidero: Basslines
A. Mayerl: Bass Unlimited

Ciele pre II. stupeň základného štúdia a štúdia pre dospelých

Vzbudiť u žiaka záujem o rôzne štýly hudby, v ktorých sa ako basgitarista môže realizovať a viesť ho ku hre rešpektujúcej jednak primárnu funkciu nástroja a zároveň využívajúcu jej technické možnosti. Je potrebné žiaka od začiatku viesť k uvoľnenému postoju

za nástrojom a venovať sa odstraňovaniu kŕčovitosti rúk. Zamerať sa hlavne na rozvíjanie tempového a metrického cítenia žiaka, ako aj na rozvíjanie hudobnej pamäte, čítania nôt, tempového a metrického cítenia, jasnej artikulácie, rešpektovania dynamických rozdielov skladby. Postupné rozvíjanie schopností v oblasti rytmu, harmonického myslenia a melodickej invencie pri stavbe sprievodných basových liniek, prípadne jednoduchších improvizovaných sól, aby bol schopný využiť získané poznatky pri tvorbe vlastných sprievodných či sólových basových liniek. Viesť žiaka k tvorbe vlastných analýz basových liniek vybraných basgitaristov.

1. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 1. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Žiak pozná základný postoj pri hre.	Základný hráčsky postoj.
Pozná elementárne technické prvky hry na basovej gitare.	Správne držanie nástroja pri hre a správne postavenie rúk pri hre.
Vie si naladiť nástroj, zapojiť a nastaviť basgitarovú aparatúru.	Basová gitara – zosilňovač.
Žiak hrá prstami i, m na strunách G D A E v 4/4 a 3/4 takte.	Prstové cvičenia na prázdnych strunách.
Spája notový zápis v basovom kľúči s orientáciou v I. a II. polohe hmatníka.	Hra v I. a II. polohe hmatníka na všetkých strunách.
Ovláda tlmenie strún prstami pravej ruky.	Tlmenie strún.
Využíva základný harmonický sprievod T S D T.	Harmonická kadencia.
Žiak zahrá stupnice E dur, F dur, B dur a tonický rozložený kvintakord.	Hra stupníc.

2. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 2. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Žiak spája notový zápis s orientáciou v I. až V. polohe hmatníka.	Hra v I. až V. polohe hmatníka na všetkých strunách.
Orientuje sa v hudobných štýloch a vie hrať z listu primeraný zápis.	Hra z listu.
Hrá v 2/4, 3/4, 4/8 a 6/8 takte.	Základné metrum.

Žiak ovláda stupnice do štyroch krížikov a štyroch béčok.	Durové a molové stupnice.
Zahrá podľa akordických značiek.	Čítanie a hra basovej linky podľa akordických značiek.
Žiak rozlišuje základný basový sprievod.	Základné tanečné rytmy polka, valčík, tango, samba, rumba.
Tvorí samostatne jednoduchú basovú linku.	Basová linka.
Rozvíja si metrické a tempové cítenie.	Tempo a metrum.
Žiak je schopný hrať s metronómom.	Hra s metronómom.

3. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 3. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Žiak tvorivo a uvedomele vyberá a používa všetky naučené technické možnosti na realizáciu hraných skladieb.	Opakovanie a zdokonaľovanie doposiaľ preberaných technických a výrazových prostriedkov basgitarovej hry podľa individuálnych potrieb a možností žiaka.
Žiak vie používať všetky zložky svojho pohybového aparátu a plynule uplatňuje v hre na basovej gitare naučené technické prvky hry.	Rozvoj samostatnosti a tvorivosti žiaka pri využívaní jeho hracích schopností a možností, pri opakovaní a zdokonaľovaní naštudovaných skladieb alebo preberaní nových skladieb.
Žiak interpretuje naučené skladby podľa svojich najlepších možností a schopností.	Vedenie žiaka k smelej a sebavedomej interpretácii naučeného programu.
Využíva v hre nové zložitejšie technicko-výrazové prostriedky,	Hra legáto, tenuto, portamento. Hra glissanda od určitého tónu nahor alebo nadol bez ohraničenia. Hra glissanda s ľubovoľným začiatkom k určenému tónu.
Žiak zahrá melodické ozdoby: príraz, odraz, nátril, obal, trilok, . . .	Melodické ozdoby.
Spája notový zápis s orientáciou v I. až X. polohe hmatníka.	Hra v I. až X. polohe hmatníka na všetkých strunách.
Žiak zahrá z listu primeraný zápis.	Hra z listu. Komorná hra, alebo hra v súbore, kapele.

Hrá v komornom, súborovom zoskupení, poprípade kapele. Žiak pozná zápis melodických ozdôb. Aplikuje hudobno-teoretické poznatky, získané v predmete hudobná náuka, na úrovni primeranej študijnému zameraniu. Žiak zahrá podľa akordických značiek. Žiak aplikuje pri hre dynamiku.	Zápis jednoduchých melodických ozdôb. Zložitejšie rytmické útvary (triola, zložitejší bodkovaný rytmus, kvintoly, sextoly). Basový sprievod hraný pomocou akordických značiek v rôznych štýloch. Základné dynamické stupne (p, mf, f), crescendo, decrescendo, akcent.

4. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 4. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Žiak vie samostatne pracovať so skladbou na úrovni absolventa. Dokáže využiť osvojené poznatky a zručnosti v skladbách. Žiak využíva v hre nové zložitejšie technicko-výrazové prostriedky. Vie hrať z listu primeraný zápis. Žiak hrá v komornom, súborovom zoskupení, alebo v kapele. Vie doprevádzať alebo improvizovať v skladbách podľa akordických značiek a tvoriť basovú linku. Účinne aplikuje nové poznatky a postrehy z pozorovania a samostatného štúdia skladieb. Žiak zanalyzuje skladbu z hľadiska formy a harmónie. Vie objektívne zhodnotiť vlastnú interpretáciu. Žiak sa orientuje v celom rozsahu hmatníka.	Samostatná práca so skladbou z technickej a výrazovej stránky. Aplikovanie osvojených poznatkov do interpretácie skladieb. Zdokonaľovanie hry melodických ozdôb, flažoletov, pizzicato, legato, arpeggia. Hra z listu v zoskupení. Komorná hra, hra v súbore, alebo v kapele. Improvizácia v sólovej, komornej hre a pri hre v zoskupení podľa akordických značiek. Aplikovanie hudobno - teoretických poznatkov do hry skladieb. Analýza skladieb z hľadiska formy a harmónie. Sluchová kontrola vlastnej interpretácie a jej zhodnotenie. Orientácia v I. až XVII. polohe hmatníka.

Využíva v hre nové zložitejšie technicko-výrazové prostriedky, ovláda hru dvojhlasu a trojhlasu.	Hra prirodzených a umelých flažoletov. Dvojhlas s použitím prstov p i, p m, p a. Trojhlas s použitím prstov p i m, p i a, i m a.
Žiak zahrá trojzvuky a štvorzvuky v I. až III. polohe.	Trojzvuky, štvorzvuky.
Ovláda všetky durové, molové harmonické a melodické stupnice, zahrá tonický kvintakord, jeho obraty v durových tóninách a dominantný septakord.	Stupnice, kvintakordy a dominantný septakord.
Žiak preukáže schopnosť transponovať a improvizovať.	Základy improvizácie.

Záverečná skúška:
2 skladby rozličného charakteru,
1 improvizácia.

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre všetky ročníky II. stupňa základného štúdia a štúdia pre dospelých základnej umeleckej školy:

T. Buhé - V. Hora: Basová kytara
J. Poplawski: Szkola na gitare basowa
Ch. Sher: The Improvisor's Bass Method
J. Snidero: Basslines
A. Mayerl: Bass Unlimited

ŠTUDIJNÉ ZAMERANIE HRA NA ELEKTRICKEJ GITARE

Charakteristika študijného zamerania

Gitara v súčasnosti patrí k najobľúbenejším a najrozšírenejším hudobným nástrojom. Spája v sebe prednosti nástroja melodického i akordického. Je nástrojom so všestranným využitím, uplatňujúci sa vo všetkých hudobných žánroch.
Vyučovanie v predmete hra na elektrickej gitare je charakteristické individuálnym prístupom a používaním adekvátnych postupov a foriem práce nielen v súvislosti s vekom žiaka, ale aj z hľadiska jeho celkového nadania, úrovne talentu a vlastnej štýlovej profilácie. Ciele a prostriedky na ich dosiahnutie uvedené vo vzdelávacom programe zabezpečujú uplatnenie absolventov v amatérskych i profesionálnych kapelách aj v iných hudobných telesách a otvárajú ďalšie možnosti pre štúdium. Predmet hra na elektrickej gitare učí žiakov zvládnuť technické a výrazové prostriedky tohto nástroja tak, aby sa stal prostriedkom k reprodukcii primeraných skladieb, k vyjadreniu vlastných hudobných myšlienok a neskôr vedie aj k jednoduchej improvizácii.
Študijné zameranie hra na elektrickej gitare je odporúčané pre žiakov staršieho školského veku. Na prijatie na základnú umeleckú školu musia žiaci spĺňať základné podmienky a teda mať požadované hudobné nadanie a fyzické i psychomotorické predpoklady pre hru na nástroji.

Ciele študijného zamerania

Naučiť žiaka hrať na elektrickej gitare, dosiahnuť určité majstrovstvo, zvládnuť základy hry na elektrickej gitare, rozvíjať techniku hry. Naučiť žiakov spoľahlivo sa orientovať v notácii podľa nôt i tabulatúr a hrať podľa akordických značiek. Naučiť žiakov zvládnuť hru a orientáciu v rôznych hudobných štýloch. Rozvíjať hudobné schopnosti žiakov so zreteľom na ich individuálne dispozície, ich vek, osobnostné danosti, mieru jeho talentu a technickú i umeleckú vyspelosť. Usmerňovať žiaka k uplatneniu získaných vedomosti, schopnosti, skúsenosti vo svojom umeleckom prejave v sólovej hre, v hre v komornom zoskupení alebo v súborovej hre. Naučiť žiaka využívať svoje interpretačné skúsenosti a získané hudobné vedomosti k samostatnému štúdiu nových skladieb podľa vlastného výberu. Orientovať žiaka, podľa jeho schopností, na vlastnú hudobnú prax alebo na ďalšie štúdium na vyššom type umeleckého vzdelávania. Hlavným cieľom je vzbudiť lásku k hudbe i nástroju a vytvoriť si k nim pozitívny a trvalý vzťah.

Profil absolventa I., II. stupňa základného štúdia i absolventa štúdia pre dospelých

Absolvent štúdia študijného zamerania hra na elektrickej gitare využíva získané schopnosti a zručnosti (správne držanie nástroja, základné technické prvky hry - technika pravej a ľavej ruky). Orientuje sa v jednoduchých hudobných útvaroch, hrá z notového zápisu, podľa tabulatúry i akordických značiek, rozoznáva jednotlivé hudobné štýly a je schopný improvizovať a transponovať. Profiluje sa podľa svojho záujmu a preferencií. Využíva svoje interpretačné skúsenosti a získané hudobné vedomosti k samostatnému štúdiu nových skladieb a vyhľadávaniu skladieb podľa vlastného výberu. Využíva svoje schopnosti v súborovej hre.

Ciele pre 2. časť I. stupňa základného štúdia

Postupne sa žiak oboznamuje s hudbou, v ktorej je elektrická gitara prítomná a za pomoci pedagóga si buduje svoj vlastný hudobný vkus. Súčasťou hodín by okrem iného mal

byť aj aktívny posluch a imitovanie (spievanie) melódií. V prvých rokoch hry na elektrickej gitare by sa mal žiak dôsledne oboznámiť s prvou polohou nástroja ako aj s možnosťami vedenia melódie lineárne po hmatníku. Postupne sa k melódii môže pridať jednoduchá basová linka, príp. ich kombinácia. Literatúra pre elektrickú gitaru taktiež ponúka skladby sólového charakteru. Dôležitou súčasťou výučby je práca na transkripciách piesní a skladieb z oblasti populárnej hudby. Znamená to hru melódie, basu, akordického sprievodu, príp. transkripcie sóla, teda komplexné oboznámenie sa so skladbou a jej interpretácie sólovo, alebo ako súčasť komornej, alebo súborovej hry. V neposlednom rade je pre uplatnenie hráča na elektrickej gitare v praxi dôležitá, čiže kľúčová schopnosť improvizácie, pre ktorú sú transkripcie dôležitým impulzom.

1. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 1. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Poznajú notáciu pre elektrickú gitaru.	Špeciálna gitarová notácia a tabulatúrová notácia.
Poznajú elementárne technické prvky hry na gitare.	Správne držanie tela pri hre a správne umiestnenie a držanie nástroja pri hre.
Vedia si naladiť nástroj, zapojiť a nastaviť gitarový reťazec.	Správne ladenie gitary. Základné zapojenie gitarového reťazca a jeho nastavenie (gitara – booster – zosilňovač).
Hrajú so skresleným zvukom.	Špecifiká gitarovej hry so skresleným zvukom.
Zvládnu elementárne technické prvky hry na gitare.	Hranie plektrom (brnkátkom) a jeho špecifiká.
Zvládajú základné gitarové techniky hry oboch rúk.	Základné gitarové techniky oboch rúk. Legatové techniky (technické cvičenia). Postupný nácvik techniky vyťahovania strún.
Zvládajú tlmené techniky (čistota hry).	Techniky tlmenia strún oboma rukami.
Ovládajú 20 - 50 gitarových riffov.	Budovanie „slovníka“ gitarových riffov.
Aplikujú rôzne prstoklady pri hre akordov a stupníc.	Tvorba a používanie prstokladov akordov a stupníc.
Preukážu schopnosť hrať s metronómom.	Hra s metronómom.
Hrajú podľa akordických značiek.	Čítanie a hra podľa akordických značiek.
Hrajú základné tanečné rytmy polka, valčík, tango, samba, rumba.	Rytmická stabilizácia v jednoduchých tanečných rytmoch: polka, valčík, tango, samba, rumba.

Hrajú silové (power) akordy, kvintakordy. Poznajú princíp tvorby akordov aj ich označovanie. Zahrajú durové a molové stupnice.	Silové (power) akordy, kvintakordy. Konštrukcia a značenie akordov. Durové a molové stupnice v rozsahu nástroja.

2. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 2. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Ovládajú techniku „shuffle“. Zahrajú rôzne formy blues. Orientujú sa v hudobných štýloch. Zvládnu zložitejšie gitarové techniky. Zahrajú jednoduché gitarové sólo. Ovládajú zložitejšie gitarové riffy. Preukážu schopnosť hrať s metronómom. Zahrajú podľa akordických značiek. Poznajú princíp tvorby septakordov. Zahrajú Pentatonické a bluesové stupnice.	Umenie „shuffle“. Bluesová 12-ka, 8-, 12- a 32-taktové blues. Blues, rock and roll, rock a hardrock. Sólové gitarové techniky vyťahovania strún, sklz - „slide“ a vibráto. Jednoduché gitarové sólo. Riffy bluesové a pentatonické. Hra s metronómom. Čítanie a hra podľa akordických značiek. Septakordy. Pentatonické a bluesové stupnice v rozsahu nástroja.

3. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 3. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Poznajú nové gitarové techniky. Poznajú akordické postupnosti v rôznych štýloch. Ovládajú zložitejšie gitarové riffy.	Gitarové sólové techniky a tvorba flažoletov. Akordická postupnosť v praxi: rock, funk, džezrock. Gitarové funk a džezrockové riffy.

Preukážu schopnosť hrať s metronómom. Zahrajú podľa akordických značiek. Hrajú so sprievodom učiteľa. Poznajú ďalšie typy akordov. Ovládajú rôzne prstoklady stupníc.	Hra s metronómom. Čítanie a hra podľa akordických značiek. Súhra dvoch elektrických gitár a rytmickej sekcie (basová gitara + bicie). Dvojhlasy – jednoduché melodické sólové frázy pre dve elektrické gitary. Nónové, undecimové a tercdecimové akordy. Neterciové akordy. Hra prstokladov stupníc podľa individuálnych potrieb žiaka.

4. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 4. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Rozlišujú viachlasú hru. Poznajú základné princípy frázovania. Ovládajú špeciálne gitarové techniky. Zahrajú zložitejšie akordické postupy. Poznajú proces tvorby gitarového zvuku. Ovládajú zložitejšie gitarové riffy. Preukážu schopnosť transponovať a improvizovať. Interpretujú skladby rôznych štýlov. Preukážu schopnosť hrať s metronómom. Zahrajú podľa akordických značiek. Zharmonizujú durovú stupnicu. Ovládajú rôzne prstoklady stupníc.	Zmysel pre hru v hlasoch. Schopnosť viesť frázu – základné princípy frázovania. Špeciálne „trikové“ sólové gitarové techniky. Zložitejšie akordické postupnosti. Gitarový zvuk a proces jeho tvorby. Budovanie „slovníka“ gitarových riffov. Transpozícia v praxi. Základy improvizácie na bluesovú tému. Rozvíjanie štýlovej pestrosti gitarovej hry: latin, jazz. Hra s metronómom. Čítanie a hra podľa akordických značiek. Harmonizácia durovej stupnice v praxi. Hra stupníc podľa individuálnych potrieb žiaka.

Záverečná skúška:
podmienka hra naspamäť
2 skladby rozličného charakteru,
1 improvizácia.

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre všetky ročníky druhej časti I. stupňa základného štúdia:

W. Leavitt: A Modern Method For Guitar
J. Damian: The Guitarist's Guide For Composing And Improvising

Ciele pre II. stupeň základného štúdia a štúdia pre dospelých

Postupne sa žiak oboznamuje s hudbou, v ktorej je elektrická gitara prítomná a za pomoci pedagóga si buduje svoj vlastný hudobný vkus. Súčasťou hodín by okrem iného mal byť aj aktívny posluch a imitovanie (spievanie) melódií. V prvých rokoch hry na elektrickej gitare by sa mal žiak dôsledne oboznámiť s prvou polohou nástroja ako aj s možnosťami vedenia melódie lineárne po hmatníku. Postupne sa k melódii môže pridať jednoduchá basová linka, príp. ich kombinácia. Literatúra pre elektrickú gitaru taktiež ponúka skladby sólového charakteru. Dôležitou súčasťou výučby je práca na transkripciách piesní a skladieb z oblasti populárnej hudby. Znamená to hru melódie, basu, akordického sprievodu, príp. transkripcie sóla, teda komplexné oboznámenie sa so skladbou a jej interpretácie sólovo, alebo ako súčasť komornej, alebo súborovej hry. V neposlednom rade je pre uplatnenie hráča na elektrickej gitare v praxi dôležitá, čiže kľúčová schopnosť improvizácie, pre ktorú sú transkripcie dôležitým impulzom.

1. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 1. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Poznajú notáciu pre elektrickú gitaru.	Špeciálna gitarová notácia a tabulatúrová notácia.
Poznajú elementárne technické prvky hry na gitare.	Správne držanie tela pri hre a správne umiestnenie a držanie nástroja pri hre.
Vedia si naladiť nástroj, zapojiť a nastaviť gitarový reťazec.	Správne ladenie gitary. Základné zapojenie gitarového reťazca a jeho nastavenie (gitara – booster – zosilňovač).
Hrajú so skresleným zvukom.	Špecifiká gitarovej hry so skresleným zvukom.
Zvládnu elementárne technické prvky hry na gitare.	Hranie plektrom (brnkátkom) a jeho špecifiká.
Zvládajú základné gitarové techniky hry oboch rúk.	Základné gitarové techniky oboch rúk. Legatové techniky (technické cvičenia). Postupný nácvik techniky vyťahovania strún.

Zvládajú tlmené techniky (čistota hry). Ovládajú 20 - 50 gitarových riffov. Aplikujú rôzne prstoklady pri hre akordov a stupníc. Preukážu schopnosť hrať s metronómom. Hrajú podľa akordických značiek. Hrajú základné tanečné rytmy polka, valčík, tango, samba, rumba. Hrajú silové (power) akordy, kvintakordy. Poznajú princíp tvorby akordov aj ich označovanie. Zahrajú durové a molové stupnice.	Techniky tlmenia strún oboma rukami. Budovanie „slovníka“ gitarových riffov. Tvorba a používanie prstokladov akordov a stupníc. Hra s metronómom. Čítanie a hra podľa akordických značiek. Rytmická stabilizácia v jednoduchých tanečných rytmoch: polka, valčík, tango, samba, rumba. Silové (power) akordy, kvintakordy. Konštrukcia a značenie akordov. Durové a molové stupnice v rozsahu nástroja.

2. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 2. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Ovládajú techniku „shuffle“. Zahrajú rôzne formy blues. Orientujú sa v hudobných štýloch. Zvládnu zložitejšie gitarové techniky. Zahrajú jednoduché gitarové sólo. Ovládajú zložitejšie gitarové riffy. Preukážu schopnosť hrať s metronómom. Zahrajú podľa akordických značiek. Poznajú princíp tvorby septakordov. Zahrajú Pentatonické a bluesové stupnice.	Umenie „shuffle“. Bluesová 12-ka, 8-, 12- a 32-taktové blues. Blues, rock and roll, rock a hardrock. Sólové gitarové techniky vyťahovania strún, sklz - „slide“ a vibráto. Jednoduché gitarové sólo. Riffy bluesové a pentatonické. Hra s metronómom. Čítanie a hra podľa akordických značiek. Septakordy. Pentatonické a bluesové stupnice v rozsahu nástroja.

3. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 3. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy**:**

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Poznajú nové gitarové techniky.	Gitarové sólové techniky a tvorba flažoletov.
Poznajú akordické postupnosti v rôznych štýloch.	Akordická postupnosť v praxi: rock, funk, džezrock.
Ovládajú zložitejšie gitarové riffy.	Gitarové funk a džezrockové riffy.
Preukážu schopnosť hrať s metronómom.	Hra s metronómom.
Zahrajú podľa akordických značiek.	Čítanie a hra podľa akordických značiek.
Hrajú so sprievodom učiteľa.	Súhra dvoch elektrických gitár a rytmickej sekcie (basová gitara + bicie). Dvojhlasy – jednoduché melodické sólové frázy pre dve elektrické gitary.
Poznajú ďalšie typy akordov.	Nónové, undecimové a tercdecimové akordy.
Ovládajú rôzne prstoklady stupníc.	Neterciové akordy. Hra prstokladov stupníc podľa individuálnych potrieb žiaka.

4. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 4. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Rozlišujú viachlasú hru. Poznajú základné princípy frázovania.	Zmysel pre hru v hlasoch. Schopnosť viesť frázu – základné princípy frázovania.
Ovládajú špeciálne gitarové techniky.	Špeciálne „trikové“ sólové gitarové techniky.
Zahrajú zložitejšie akordické postupy.	Zložitejšie akordické postupnosti.
Poznajú proces tvorby gitarového zvuku.	Gitarový zvuk a proces jeho tvorby.
Ovládajú zložitejšie gitarové riffy.	Budovanie „slovníka“ gitarových riffov.
Preukážu schopnosť transponovať a improvizovať.	Transpozícia v praxi.
Interpretujú skladby rôznych štýlov.	Základy improvizácie na bluesovú tému. Rozvíjanie štýlovej pestrosti gitarovej hry: latin, jazz.
	Hra s metronómom.

Preukážu schopnosť hrať s metronómom. Zahrajú podľa akordických značiek. Zharmonizujú durovú stupnicu. Ovládajú rôzne prstoklady stupníc.	Čítanie a hra podľa akordických značiek. Harmonizácia durovej stupnice v praxi. Hra stupníc podľa individuálnych potrieb žiaka.

Záverečná skúška:
podmienka hra naspamäť
2 skladby rozličného charakteru
1 improvizácia

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre všetky ročníky II. stupňa základného štúdia a štúdia pre dospelých základnej umeleckej školy:

W. Leavitt: A Modern Method For Guitar
J. Damian: The Guitarist's Guide For Composing And Improvising

ŠTUDIJNÉ ZAMERANIE OBLIGÁTNY NÁSTROJ HRA NA GITARE

Charakteristika študijného zamerania

Gitara v súčasnosti patrí k najobľúbenejším a najrozšírenejším hudobným nástrojom. Spája v sebe prednosti nástroja melodického i akordického. Gitara je hudobný nástroj so všestranným využitím, uplatňujúcim sa vo všetkých hudobných žánroch. Táto skutočnosť vychádza z historických hráčskych nástrojárskych tradícií a bohatej literatúry, obsahujúcej všetky štýlové obdobia.
Žiaci musia spĺňať základné podmienky: mať požadované hudobné nadanie, fyzické a psychomotorické predpoklady pre hru na nástroji. Anatomickým danostiam detí je nutné prispôsobiť veľkosť gitary. V prvom roku štúdia hry na gitare je najdôležitejšie vštepiť žiakovi správne technické návyky a v ďalších rokoch neustálym a trpezlivým opravovaním nesprávnych technických stereotypov viesť žiaka k zdokonaľovaniu techniky hry. Zároveň je však veľmi dôležité prispôsobiť tieto cvičenia individuálnym záujmom žiaka tak, aby boli pre neho zaujímavé a motivujúce.

Ciele študijného zamerania

Naučiť žiaka hrať na gitare, dosiahnuť určité majstrovstvo, zvládnuť základy hry na gitare, rozvíjať techniku hry. Naučiť žiakov spoľahlivo sa orientovať v notácii podľa nôt i tabulatúr a hrať podľa akordických značiek. Naučiť žiakov zvládnuť hru a orientáciu v rôznych hudobných štýloch. Rozvíjať hudobné schopnosti žiakov so zreteľom na ich individuálne dispozície, ich vek, osobnostné danosti, mieru jeho talentu a technickú i umeleckú vyspelosť.

Usmerňovať žiaka k uplatneniu získaných vedomosti, schopnosti, skúsenosti vo svojom umeleckom prejave v sólovej hre, v hre v komornom zoskupení alebo v súborovej hre. Naučiť žiaka využívať svoje interpretačné skúsenosti a získané hudobné vedomosti k samostatnému štúdiu nových skladieb podľa vlastného výberu. Orientovať žiaka, podľa jeho schopností, na vlastnú hudobnú prax alebo na ďalšie štúdium na vyššom type umeleckého vzdelávania. Hlavným cieľom je vzbudiť lásku k hudbe i nástroju a vytvoriť si k nim pozitívny a trvalý vzťah. Obligátny nástroj – gitara je doplnkový predmet určený pre žiakov hudobného odboru, ktorého hlavným študijným zameraním je iný hudobný nástroj alebo spev. Slúži na rozšírenie hudobného rozhľadu, praktických zručností a harmonického sprievodu prostredníctvom gitary ako sprievodného alebo samostatného nástroja. Oboznámenie sa so základmi hry na gitaru. Rozvíjanie rytmického cítenia a schopnosti hudobného sprievodu. Osvojenie základov hry podľa akordových značiek a notového zápisu. Získanie zručností na samostatné sprevádzanie piesní a jednoduchých skladieb. Podpora tvorivého prístupu a improvizácie. Využitie gitary ako doplnkového nástroja pre spev, komornú hru alebo pedagogickú prax.

1. ročník 1. časť I. stupeň

Žiaci na konci 1. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Aplikujú základy správneho používania hracieho aparátu pri hre na nástroji. Získajú prstokladové návyky. Definujú noty, hodnoty nôt, pomlčiek a označenia hudobno- výrazových prostriedkov v notovom zápise v študovanej skladbe.	Uvoľnenie hracieho aparátu a osvojenie si správneho spôsobu jeho používania, koordinácia rúk a nôh. Budovanie a postupné rozširovanie spôsobu hry a tvorby tónu. Zápis nôt, hodnoty nôt, pomlčiek, poznatky o hudobno-výrazových prostriedkoch.

2. ročník 1. časť I. stupeň

Žiaci na konci 2. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Aplikujú základy správneho používania hracieho aparátu pri hre na nástroji. Používajú správny prstoklad pri interpretácii skladieb. Aplikujú poznatky z oblasti frázovania.	Správneho spôsob používania hracieho aparátu a koordinácie rúk. Technické cvičenia a vhodné prstové aj iné cvičenia z gitarových škôl. Spôsoby hry: non legato, legato.

3. ročník 1. časť I. stupeň

Žiaci na konci 3. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Používajú správne sedenie a postavenie rúk. Zvládnu hru durových stupníc s # a s b cez dve oktávy v rovnom pohybe v súlade s obsahovými štandardmi. Zvládnu hru kadencie. Pracujú správne s kvalitou tvorby tónu a jeho intenzitou primerane danému ročníku. Používajú správne predpísaný prstoklad v skladbe. Interpretujú vybrané skladby.	Cvičenia na správne používanie hracieho aparátu. Hra stupníc. Hra akordov. Práca na kvalite tvorby tónu a jeho intenzite. Systematický nácvik hudobného materiálu.

4. ročník 1. časť I. stupeň

Žiaci na konci 4. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Zvládnu hru durových stupníc s # a s b cez dve oktávy. Zvládnu hru molových stupníc harmonických. Zvládnu hru akordov z kadencie. Dokážu frázovať dlhšie melodické celky. Používajú správne predpísaný prstoklad v skladbe.	- Zvládnutie durových stupníc podľa individuálnych schopností žiaka. Molové stupnice podľa individuálnych schopností žiaka. - - Hra akordov - - Skladby etudového charakteru kratšieho rozsahu zamerané na riešenie rôznych technických problémov. - - Návyky správneho prstokladu.

1. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 1. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Ovládajú správne sedenie a elementárne technické prvky hry na gitare. Zahrajú tirando a apoyando prstami aj palcom.	Fyziologicky správne držanie nástroja, tela a rúk pri hre. Hra tirando i apoyando prstami i palcom.

Spájajú notový zápis s orientáciou v 1. polohe hmatníka na všetkých strunách.	Spájanie notového zápisu s orientáciou na hmatníku. Hra v 1. polohe hmatníka na všetkých strunách.
Zahrajú jednoduchý dvojhlas s použitím prázdnych strún. Interpretujú jednoduchú dvojhlasnú skladbu.	Dvojhlas.
Skoordinujú pri hre obidve ruky.	Koordinácia oboch rúk.
Zahrajú jednooktávové stupnice.	Hra jednooktávových durových stupníc v rozsahu jednej oktávy (minimum C dur, G dur).
Aplikujú hudobno-teoretické poznatky, získané v predmete hudobná náuka, na úrovni primeranej študijnému zameraniu.	Elementárne rytmické hodnoty nôt a pomlčiek. Základné typy taktov (4/4, 3/4, 3/8), bodka pri note, ligatúra, posuvky.
Poznajú základné vlastnosti tónu.	Zdokonalenie tvorby tónu, skvalitnenie čistoty, dynamickej a farebnej variability tónu. Rozpoznanie výšky, sily a dĺžky tónu.

2. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 2. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Zahrajú trojzvuk v súzvuku i arpeggiu.	Hra trojhlasu v súzvuku i v arpeggiu s použitím dvoch prstov a palca pravej ruky.
Hrajú uvoľneným svalovým tónusom a kĺbmi.	Uvoľňovanie svalového tonusu hracieho aparátu.
Hrajú jednooktávové stupnice a kadencie.	Hra jednooktávových stupníc dur a mol do 4 # a 1 b s použitím základných akordov (bez barré).
Spájajú notový zápis s orientáciou v 1. a 2.polohe.	Orientácia v 1. a 2. polohe hmatníka.
Hrajú s aplikovaním rôznej dynamiky.	Základné dynamické stupne (p, mf, f), akcent.
Vedia hrať z listu primeraný zápis.	Zdokonaľovanie hry z listu.
Zahrajú synkopu.	Rytmické zadelenie synkopy.
Poznajú hudobný termín Da Capo al Fine.	Da Capo al Fine.
	Vnímanie melodických fráz v piesni.

Predvedú zmysel pre výstavbu melódie a frázovanie. Rozpoznajú charakter skladby podľa nálady. Zahrajú rôzne variácie arpeggia v trojzvuku.	Rozlíšenie durového a molového tónorodu. Nácvik a zdokonaľovanie hry arpeggia.

3. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 3. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Spájajú notový zápis s orientáciou v 1.,2. a 3.polohe.	Orientácia v 1.,2., a 3. polohe hmatníka.
Hrajú jednoduché legato.	Jednoduché legato s použitím prázdnej struny.
Používajú farebné registre pri hre.	Farebných registre (sull tasto, sull ponti-ccelo, loco).
Zahrajú štvorzvuk hraný súčasne palcom a trojicou prstov pravej ruky.	Štvorzvuk.
Použijú rôznu silu a farbu tónov pre obohatenie výrazu pri hre primeraných skladieb.	Sila a farba tónov a ich využitie.
Hrajú rozklady jednoduchých akordov všetkými prstami pravej ruky.	Arpeggio so zapojením palca a trojice prstov pravej ruky.
Hrajú malé barré.	Nácvik malého barré.
Hrajú dvojoktávové stupnice.	Dvojoktávové stupnice s kadenciou s použitím malého barré.
Vedia hrať z listu primeraný zápis.	Hra z listu.
Aplikujú hudobno-teoretické poznatky, získané v predmete hudobná náuka, na úrovni primeranej študijnému zameraniu.	Hra šestnástinových nôt a bodkovaného rytmu.
Vnímajú charakter skladby.	Základné tempá skladieb (Andante, Moderato, Allegro, Allegretto). Vnímanie rôzneho tempa, dynamiky a nálady v skladbách.
Hrajú so sprievodom učiteľa.	Hra z listu, rozvoj a rozvíjanie harmonického cítenia.

4. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 4. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Hrajú s uvoľneným hracím aparátom.	Vedomé uvoľňovanie svalového tonusu hracieho aparátu.
Hrajú legáto.	Hra vzostupného a zostupného legata v rôznych kombináciách.
Spájajú notový zápis s orientáciou v 1. až v 5. polohe.	Orientácia v 5. polohe hmatníka.
Zvládajú spôsob hry malého barré.	Upevňovanie hry malého barré.
Ovládajú tlmenie a skracovanie tónov.	Tlmenie prstami pravej ruky a staccato.
Hrajú s kvalitným tónom.	Rozširovanie a zdokonaľovanie úderov hry prstami pravej ruky.
Hrajú s dynamikou.	Hra progresívnej dynamiky (p, mf, f, crescendo, decrescendo).
Ovládajú zložitejšie arpeggia.	Arpeggio prstami pravej ruky v rôznych variáciách.
Zahrajú stupnice s typovými prstokladmi.	Durové a molové stupnice s kadenciou s použitím typových prstokladov ľavej ruky a rytmických variácii pravej ruky.
Vedia hrať z listu primeraný zápis.	Zdokonaľovanie hry z listu.
Aktívne sa zapájajú do štúdia skladieb na základe vlastnej inšpirácie a motivácie.	Zoznámenie sa s novšou gitarovou literatúrou, (vrátane pop., rock. a džezových najjednoduchších úprav pre klasickú gitaru.)
Aplikujú hudobno-teoretické poznatky, získané v predmete hudobná náuka, na úrovni primeranej študijnému zameraniu.	Zložitejšie rytmické útvary (triola, zložitejší bodkovaný rytmus).
Spoznajú základné typy rytmického sprievodu.	Rytmický sprievod (valčík, polka).
Vnímajú melodickú frázu v skladbách.	Melodická fráza.
Rozlíšia melódiu od sprievodu.	Melódia a sprievod.
Osvoja si jednoduchý sprievod.	Jednoduchý sprievod - rozvíjanie harmonického cítenia.

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre všetky ročníky prvej a druhej časti I. stupňa základného štúdia:

C.Süsser: Cvičení a skladby pro začátečníky
T.Stachak: Gitarová škola
J.Jirmal: Škola hry na kytaru
Vojtech Tukač: Gitarová škola Carulli-Carcassi

1. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 1. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Ovládajú plynulú výmenu polohy ľavej ruky.	Výmena polohy ľavej ruky v rôznych polohách hmatníka.
Zahrajú veľké barré.	Hra a upevňovanie veľkého barré a jeho využitie v akordoch.
Zahrajú legato a staccato.	Upevnenie hry legato, staccato.
Ovládajú zložitejšie arpeggia aj v rýchlejších tempách.	Hra arpeggií v rôznych prstokladových variáciách.
Zahrajú jednoduché melodické ozdoby.	Nácvik a aplikácia jednoduchých melodických ozdôb v etudách a skladbách (príraz, nátril, mordent).
Hrajú stupnice a kadencie.	Hra dvojoktávových stupníc (dur, mol) v rôznych tempách a rytmických variantoch pravej ruky.
Hrajú skladby a akordy s využitím veľkého barré.	Hra akordov s použitím veľkého barré.
Vedia hrať z listu primeraný zápis. Hrajú v komornom, súborovom zoskupení.	Hra z listu, komorná hra, alebo hra v súbore.
Poznajú zápis jednoduchých melodických ozdôb.	Zápis jednoduchých melodických ozdôb.
Hrajú plynule preberané technické prvky a rytmické útvary v skladbách.	Zložitejšie rytmické útvary (kvintoly, sextoly). Rytmický sprievod (polka, valčík, pochod, tango a pod.).
Aplikujú hudobno-teoretické poznatky, získané v predmete hudobná náuka, na úrovni primeranej študijnému zameraniu.	Výstavba aj význam intervalov i kvintakordov a ich funkcia.

2. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 2. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Hrajú nechtami (individuálny prístup, podľa fyzických dispozícií žiaka).	Úvod do hry s nechtami.
Demonštrujú v hre nové technicko-výrazové prostriedky.	Nácvik hry pizzicato. Hra prirodzených flažoletov.
Hrajú kombinované legato na viacerých tónoch.	Vzostupné, zostupné a kombinované legato na viacerých tónoch.
Hrajú melodické ozdoby čoraz plynulejšie a pohotovejšie.	Upevňovanie hry jednoduchých melodických ozdôb.
Poznajú akordické značky.	Zdokonaľovanie hry podľa akordických značiek.
Hrajú stupnice a kadencie.	Durové a molové stupnice s použitím rôznych prstokladov pravej ruky.
Vedia hrať z listu primeraný zápis.	Hra z listu.
Ovládajú harmonickú funkciu akordov.	Uplatnenie kadencií v sprievode piesní.
Vedia zvýrazniť melódiu od harmonických, či doprovodných hlasov.	Využitie poznatkov o vedení hlasov a melódie v skladbe.
Poznajú skladateľov gitarovej literatúry z obdobia klasicizmu a romantizmu.	Klasicizmus a romantizmus v gitarovej literatúre.
Poznajú zápis flažoletov.	Zápis a spôsob hry flažoletov.
Vnímajú agogické a dynamické zmeny v hudbe.	Vedomé vnímanie agogických a dynamických zmien v hudbe.
Sprevádzajú s využitím kadencií.	Rozvíjanie harmonického cítenia.
Aktívne spolupracujú pri vyhľadávaní primeraných skladieb podľa svojho individuálneho záujmu a vkusu.	Zoznámenie s jednoduchými úpravami tanečnej a populárnej hudby pre klasickú gitaru.

3. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 3. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Ovládajú hru nechtami (individuálny prístup, podľa fyzických dispozícií žiaka).	Zdokonaľovanie hry nechtami.
Demonštrujú v hre nové zložitejšie technicko-výrazové prostriedky.	Nácvik zložitejších melodických ozdôb (skupinka, obal, trilok).
Aplikujú naučené prvky podľa zásad ich správneho použitia.	Zdokonaľovanie hry prirodzených flažoletov a nácvik umelých flažoletov. Aplikácia melodických ozdôb a flažoletov v skladbách.
Aplikujú zásady interpretácie hudby baroka.	Samostatné vedenie hlasov a echo dynamika v barokových skladbách.
Skoordinujú hru oboch rúk.	Zdokonaľovanie činnosti a koordinácie oboch rúk.
Zlepšia pohyblivosť a ohybnosť pri hre oboch rúk.	Cvičenia na zväčšenie rozsahu ľavej ruky.
Zahrajú dvojoktávové a trojoktávové stupnice s kadenciou.	Durové a molové stupnice dvojoktávové a trojoktávové s kadenciou.
Vedia hrať z listu primeraný zápis, primeranou rýchlosťou.	Hra z listu.
Aplikujú hudobno-teoretické poznatky, získané v predmete hudobná náuka, na úrovni primeranej študijnému zameraniu.	Využitie poznatkov z dejín hudby, čo sa týka dobovej interpretáciu a štýlu pri hre vybraných prednesových skladieb.
Poznajú skladateľov gitarovej literatúry z obdobia baroka a renesancie.	Skladby z obdobia baroka alebo renesancie a ich interpretácia na lutne alebo gitare.
Vnímajú polyfóniu, vedia viesť jednotlivé hlasy v nenáročných viachlasých skladbách.	Barokova alebo renesančná skladba cyklického charakteru - suita, sonáta alebo jej časť.
Ovládajú hru zložitejšieho rytmického sprievodu podľa akordických značiek.	Rytmický akordický sprievod (bossa-nova, samba a pod.). Vnímanie jednotlivých hlasov v interpretovaných skladbách.
Poznajú piesne, ktoré chcú interpretovať. Aktívne sa zapájajú do výberu a štúdia týchto skladieb.	Hra rock, pop, džez úprav pre klasickú gitaru aj s možnosťou Playalong doprovodu s využitím IKT a audio prostriedkov.

4. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 4. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Vedia samostatne pracovať so skladbou.	Samostatná práca so skladbou z technickej a výrazovej stránky.
Pomerne ľahko a nenútene vedia vedia využiť osvojené poznatky a zručnosti v skladbách.	Aplikovanie osvojených poznatkov do interpretácie skladieb.
Hrajú s uvoľneným hracím aparátom.	Vedomé uvoľňovanie svalového tonusu hracieho aparátu.
Demonštrujú v hre nové zložitejšie technicko-výrazové prostriedky.	Zdokonaľovanie hry melodických ozdôb, flažoletov, pizzicata, legata a arpeggia.
Hrajú tremolo a rasguado v nenáročných skladbách a v primeraných tempách.	Úvod do hry tremola. Nácvik a použitie rasguada.
Hrajú stupnice a kadencie v rozsahu celého hmatníka podľa individuálneho výberu.	Durové a molové typové stupnice s kadenciou v rozsahu celého hmatníka. Používanie akordických sprievodov.
Vedia hrať z listu primeraný zápis.	Hra z listu v zoskupení.
Vedia doprevádzať alebo improvizovať v skladbách podľa akordických značiek.	Improvizácia v sólovej, komornej hre a pri hre v zoskupení podľa akordických značiek.
Účinne aplikujú nové poznatky a postrehy z pozorovania a samostatného štúdia skladieb.	Aplikovanie hudobno-teoretických poznatkov do hry skladieb.
Zanalyzujú skladbu z hľadiska formy a harmónie.	Analýza skladieb z hľadiska formy a harmónie.
Poznajú slovenskú gitarovú literatúru.	Súčasná hudba v gitarovej literatúre a slovenská gitarová literatúra.
Vedia objektívne zhodnotiť vlastnú interpretáciu.	Sluchová kontrola vlastnej interpretácie a jej zhodnotenie.

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre všetky ročníky II. stupňa základného štúdia a štúdia pre dospelých základnej umeleckej školy:

C.Süsser: Cvičení a skladby pro začátečníky
T.Stachak: Gitarová škola
J.Jirmal: Škola hry na kytaru
Vojtech Tukač: Gitarová škola Carulli-Carcassi

ŠTUDIJNÉ ZAMERANIE GITAROVÝ ORCHESTER

Gitarový orchester v rámci hudobného odboru ZUŠ rozširuje vedomosti a schopnosti žiakov, ktorí už študujú hru na gitaru, o základy komornej a orchestrálnej spolupráce, rytmu, intonácie a kolektívneho muzicírovania. Gitarový orchester je kolektívna forma vyučovania určená žiakom študujúcim hru na klasickú gitaru, ktorí už ovládajú základy gitarovej hry. Cieľom predmetu je rozvoj hudobného cítenia v súhre, porozumenie nácviku partov, zodpovednosti a skúsenosť s orchestrálnou praxou. Gitarový orchester je tvorený z rôznych gitarových partov (I. gitara, II. gitara, III. gitara, ... basová gitara, rytmické nástroje, prípadne doprovodné melódie a harmónie iného nástroja) a rozvíja u žiakov samostatnosť aj kolektívnu spoluprácu.

Ciele predmetu
Rozvíjať schopnosť súhry v kolektíve.
Zvládnuť čítanie notového zápisu v súvislosti s rytmickým tempom celého zoskupenia.
Pestovať zodpovednosť za part a schopnosť reagovať na dirigenta.
Získať skúsenosti s interpretáciou hudobných štýlov v orchestri.
Podporovať schopnosť koncentrácie, disciplinovanosti a kolektívnej práce.
Rozvíjať muzikálnosť a schopnosť počúvať iných hráčov.

Profil absolventa predmetu
Absolvent gitarového orchestra ovláda základy orchestrálnej hry (orientácia v partoch, čítanie partov, rytmická presnosť). Je schopný spolupráce a rešpektovania dirigenta i spoluhráčov, rozumie základným pokynom dirigenta a vie ich aplikovať v hre. Rozvíja schopnosť hudobného vnímania a sluchového prispôsobenia sa celku. Má skúsenosť s verejným vystupovaním ako súčasť hudobného kolektívu.

Podmienky zaradenia žiaka do predmetu
Žiak absolvoval minimálne 2 roky štúdia hry na gitaru.
Disponuje čitateľnými základmi notácie a rytmu.
Je schopný samostatne zahrať jednoduchý part.
Zaradenie prebieha na odporúčanie učiteľa hlavného predmetu.

Obsahové zameranie
Obsah výučby je diferencovaný podľa veku a úrovne žiakov, ale vo všeobecnosti zahŕňa:
technické zručnosti,
čítanie partov v rôznych ladeniach a polohách,
základná súhra a rytmická presnosť,
rozdelenie hlasov (melódia, sprievod, basová linka),
techniky: arpeggio, rasgueado, tlmenie, akordový sprievod.

Hudobno-teoretické znalosti:
práca s taktmi, dynamikou, artikuláciou, orientácia v notovom zápise a dirigentských značkách.

Repertoár:
ľudové a národné piesne,
klasická hudba (renesancia, barok, klasicizmus, súčasní skladatelia),
populárna hudba, filmová hudba, jednoduché úpravy pre gitarový orchester.

Metódy a formy práce
Kolektívna výučba s využitím dirigovania.
Práca v skupinách podľa hlasov.
Sluchové analýzy, opakovacie cvičenia.
Použitie nahrávok, videozáznamov a notových editorov.
Nácvik na verejné vystúpenia.

Hodnotenie žiakov
Priebežné hodnotenie podľa aktivity, zodpovednosti, pripravenosti a účasti.
Zohľadňovanie pokroku – nie len výsledný výkon, ale aj úsilie.
Účasť na koncertoch školy ako súčasť hodnotenia.
Záverečné hodnotenie formou známkového hodnotenia na vysvedčení.

Učebné osnovy (orientačný rámec)
I. rok
Jednoduché jednohlasé a dvojhlasé skladby, základné rytmy, orientácia v partoch. Zvládnutie súhry, základnej dynamiky, reakcie na dirigenta. Žiak zvládne hrať v súhre v jednoduchom tempe
II. rok
Troj- a štvorhlasé skladby, úpravy ľudových piesní, rytmicky náročnejšie pasáže. Rozvoj rytmickej presnosti, čítanie partov, počúvanie celku. Žiak rozumie svojej hlasovej funkcii a hrá s istotou.
III. rok a viac
Tematické koncerty, úpravy klasickej i modernej hudby, viacstupňová dynamika. Hudobné cítenie, samostatná zodpovednosť, práca v skupine. Žiak samostatne interpretuje part v orchestri, zvláda koncertné i súťažné vystúpenia.

Prezentácia výsledkov
Triedne koncerty, verejné vystúpenia, školské podujatia.
Účasť na gitarových súťažiach, koncertoch iných ZUŠ.
Spolupráca s inými orchestrálnymi a zborovými telesami školy.

ŠTUDIJNÉ ZAMERANIE HRA Z LISTU – GITARA

Predmet je voliteľným alebo doplnkovým predmetom hudobného odboru a zameriava sa na rozvoj schopnosti okamžitého čítania a interpretácie hudobného zápisu priamo z nôt, čo je kľúčová zručnosť pre každého gitaristu. Predmet Hra z listu – gitara je zameraný na rozvoj techniky okamžitého čítania notového zápisu, jeho správneho rytmického a melodického prevedenia a orientácie na hmatníku bez potreby dlhodobej prípravy. Predmet podporuje muzikálnosť, pohotovosť a flexibilitu pri práci s hudobným materiálom a pripravuje žiaka na komornú hru, zbor, sprievod alebo neskôr profesionálnu prax.

Ciele vyučovania
Zvládnuť plynulé čítanie jednoduchých aj zložitejších partitúr z listu.
Rozvíjať schopnosť okamžitého pochopenia hudobného zápisu vrátane rytmu, dynamiky a frázovania.

Rozvíjať sluchovú kontrolu a schopnosť predikcie hudobného vývoja.
Osvojiť si orientáciu v rôznych tóninách, taktoch a rytmických štruktúrach.
Posilniť istotu v hre a pripraviť žiaka na samostatnú hudobnú prax.

Profil absolventa
Žiak dokáže samostatne a pohotovo prečítať a zahrať skladbu primeranej náročnosti z listu, vie rozpoznať a interpretovať základné hudobné značky, dynamiku, frázovanie a rytmické štruktúry, je schopný orientovať sa v rôznych hudobných štýloch a formách, je pripravený na spoluprácu v súbore, orchestri, speváckom doprovode alebo improvizačnej hre.

Práca s rytmom
Čítanie rytmických cvičení, koordinácia oboch rúk, hra v rôznych taktoch: 2/4, 3/4, 4/4, 6/8 atď.

Transpozícia a tóniny
Čítanie v rôznych tóninách (C, G, D, F, A, atď.), hra v molových a durových stupniciach, pohotovosť pri zmenách predznamenania.

Harmonická orientácia
Čítanie jednoduchých dvojhlasov, sprievodných partov (akordy + melódia), akordové značky, jednoduché sprievody

Repertoár
Klasická hudba, ľudové piesne, populárna a filmová hudba, rôzne štýly a žánrové úpravy pre gitaru z iných nástrojov.

ŠTUDIJNÉ ZAMERANIE HRA NA DYCHOVÝCH NÁSTROJOCH

Charakteristika študijného zamerania

Dychové nástroje patria medzi preferované študijné zamerania na základnej umeleckej škole. Žiaci si môžu vyberať z pestrého výberu drevených (zobcová flauta, priečna flauta, hoboj, klarinet, saxofón, fagot) či plechových (trubka, pozauna, lesný roh, tuba, bastrubka, barytón, tenor, eufónium) hudobných nástrojov. Obľúbeným študijným nástrojom na základnej umeleckej škole býva zobcová flauta. Žiaci po absolvovaní prvej časti prvého stupňa základného štúdia buď pokračujú v štúdiu hry na sopránovej flaute, prípadne prechádzajú na altovú (alebo sopraninovú) flautu, či na iný dychový nástroj. Zobcová flauta môže slúžiť aj na prípravu pre ďalšie štúdium hry na tých dychových nástrojoch, ktoré vyžadujú určité fyziologické predpoklady (telesná sila, rozvoj dýchacieho aparátu, vývoj chrupu atď). Žiaci v tomto prípade absolvujú prvú časť prvého stupňa základného štúdia podľa dvojročného učebného plánu č.10.

II. stupeň nadväzuje na predchádzajúcu látku I. stupňa a zároveň je obdobím, kedy sa uzatvára aj celkové vzdelávanie žiaka na ZUŠ. Žiaci, ktorí prejavujú nadpriemernú úroveň kompetencií a vynikajúce študijné výsledky počas štúdia a sú obdarení talentom, prípadne preukazujú vyššie umelecké ambície, môžu byť zaradení do rozšíreného štúdia (vyučovanie s rozšíreným počtom vyučovacích hodín). Je to náročnejší študijný program, ktorý vyžaduje samostatnosť, profesionálny prístup k štúdiu, za predpokladu mimoriadnej rozvinutosti

hudobnosti a intelektu. Tento štúdijný program by mal byť prípravou na štúdium profesionálnej úrovne na konzervatóriu či vysokej škole umeleckého či pedagogického zamerania. Štúdium pre dospelých je určené žiakom a študentom, ktorí buď naďalej chcú navštevovať ZUŠ, zdokonaľovať sa v hre na vybranom dychovom nástroji (absolvovali oba stupne štúdia), prípadne i žiaci začiatočníci. Okrem fyziologického a psychického aspektu hra na dychovom nástroji kladne vplýva aj na zdravotnú stránku dieťaťa (držanie tela, dychová hygiena, koordinácia rúk atd.).

Drevené dychové nástroje

Zobcová flauta patrí medzi hudobné nástroje s bohatou históriou. Pre deti znamená jednu z prvých možnosti stretnutia sa s hudbou. Hlavným cieľom tohto predmetu je rozvoj sluchovej predstavivosti a schopnosti vyjadrenia sa hudobnou formou. Deti od útleho veku sa zoznamujú s flautou cez rôzne ľudové piesne, krátke skladbičky, neskôr sa prepracúvajú k zložitejším kompozíciám od baroka až k hudbe 20. storočia. Mnohí žiaci však po niekoľkých rokoch prechádzajú na iný dychový nástroj. V posledných rokoch sa však dostalo zobcovej flaute veľkej obľube, organizujú sa rôzne workshopy, semináre, ktoré sú zamerané výlučne na zobcovú flautu. Keďže daný nástroj má odlišnú techniku tvorenia tónu, artikulácie, prstovej techniky či frázovania, predmet hra na zobcovej flaute bol zaradený medzi ostatné študijné programy i na konzervatóriách. K zobcovej flaute neodmysliteľne patrí hra v komorných a ansámblových súboroch. Tento hudobný nástroj sa využíva aj ako podporná liečba pri alergických či astmatických poruchách, pretože veľmi dobre pôsobí na dychovú sústavu detí. Po ekonomickej stránke patrí tento nástroj k cenovo najdostupnejším.

Na štúdium hry na **priečnej flaute** sa zväčša prijímajú žiaci, ktorí ukončili prvú časť I. stupňa základného štúdia hry na sopránovej zobcovej flaute (žiaci vo veku 10 – 12 rokov podľa telesnej vyspelosti, ktorí preukážu fyziologické predpoklady, hudobné nadanie), ale je možné prijať aj vekovo starších žiakov (žiaci, ktorí ukončili druhú časť I. stupňa, žiaci ,ktorí predtým hrali na inom hudobnom nástroji, študenti, ktorí majú vo vyššom veku záujem naučiť sa hrať na hudobnom nástroji), ktorí javia záujem o štúdium hry na tomto nástroji pokiaľ spĺňajú požiadavky na prijatie (dostatočne rozvinuté hudobné schopnosti, fyziologické danosti). Obsah predmetu zahŕňa štúdium základnej literatúry, hru z nôt, komornú hru, súborovú hru rôznych hudobných žánrov. Učebné osnovy je potrebné chápať ako východiskovú fázu s rešpektovaním individuálneho vývoja žiakov. Zoznam literatúry má len odporúčajúci charakter, ktorý vyberá pedagóg a závisí hlavne na individuálnych predpokladov žiakov (technická vyspelosť, muzikalita, tvorivosť).

Priečna flauta má niekoľko príbuzných nástrojov s rovnakou konštrukciou, spôsobom tvorenia tónu a technikou hry, ktoré sa od nej líšia iba veľkosťou. Patrí k nim altová flauta, basová flauta a predovšetkým pikola. Pikola je o polovicu menšia než flauta a preto znie o oktávu vyššie, na rozdiel od altovej flauty sa však nejedná o transponujúci nástroj. Notácia pikoly je taktiež identická s notáciou flauty, nekladie teda na žiaka zvýšené nároky či pozornosť, tónový rozsah sa v notácii pohybuje od tónu d1 po tón c4, hoci reálne znie všetko o oktávu vyššie. (d2 –c5). Pikola je predovšetkým nástrojom orchestrálnym, používa sa v orchestroch najrozličnejšieho druhu od dychoviek až po veľké symfonické telesá. Jej prenikavý, nezriedka dominujúci zvuk dodáva lesk mnohým nástrojovým skupinám, najmä sláčikovým a často sú jej vo veľkých symfonických či operných dielach zverované virtuózne sólové vstupy. Ako koncertný nástroj sa pikola používa iba sporadicky, až na pár výnimiek súčasných autorov nejestvuje pre ňu samostatná koncertná literatúra, využíva preto pre koncertné účely často diela pre malú zobcovú flautu – sopranino. Hru na pikole nie je potrebné

študovať samostatne, oddelene od hry na flaute, pretože sa jedná o príbuzný nástroj a teda o rovnakú metodiku vyučovania ako pri hre na flaute, s rovnakým dôrazom na zvládnutie techniky a výrazu. Malé rozmery nástroja a jeho zvýšené nároky na intonačnú stabilitu si však vyžadujú zvýšenú pozornosť a precíznosť hry najmä po intonačnej stránke. Cieľom predmetu je preto oboznámiť žiaka so špecifikami tohto nástroja, s jeho použitím v hudobnej praxi, s jeho zvládnutím do takej miery, že žiak bude schopný zapojiť sa efektívne do hry v ansámbli či školskom orchestri. Tieto ciele však nie je možné dosiahnuť bez predchádzajúceho dostatočného zvládnutia hry na flaute z hľadiska techniky správneho dýchania a najmä techniky nátisku, pretože po týchto stránkach kladie hra na pikole na hráča zvýšené nároky. Odporúča sa preto zaradiť hru na pikole do vyučovacieho procesu až vo vyšších ročníkoch II. stupňa základného štúdia resp. rozšíreného štúdia ako hru na obligátnom nástroji a voliteľný predmet pre vybraných žiakov s priaznivými dispozíciami, u ktorých sa už predpokladá dostatočná úroveň zmienených technických zručností. Obsahové a výkonnostné štandardy pri hre na pikole sa v podstate zhodujú so štandardami pri hre na flaute, takisto pri výbere vhodnej študijnej literatúry je možné bez problémov čerpať zo zdrojov určených pre flautu, prípadne rozšíriť ich o štúdium a prípravu orchestrálnych partov, potrebných pre školskú produkciu. Nie je účelné dlhé a únavné cvičenie na nástroji, skôr je užitočné hru na pikole brať ako doplnok ku hre na priečnej flaute, prenášať na pikolu všetky zručnosti získané hrou stupníc, etúd a malých prednesových skladieb na flaute a dosiahnuť tak ľahkosť, intonačnú spoľahlivosť a výrazovú rozmanitosť, potrebnú pre orchestrálnu prax.

Medzi drevené dychové nástroje zaraďujeme i **hoboj.** Hobojový tón sa tvorí pomocou strojčeka s dvoma plátkami. Jeho priamym predchodcom je stredoveký šalmaj. Dnešnú podobu s klapkovým systémom dostal v 19. storočí. Hoboj ako nástroj nachádza uplatnenie v hre sólovej, komornej, orchestrálnej i súborovej. Jeho doménou je hlavne hudba klasická, no v poslednom čase i hudba moderná. Cieľom vzdelávania je prebudiť u žiaka záujem o dychový nástroj – hoboj, získanie základných kompetencií k zvládnutiu nástroja, rozvoj hudobnosti, hudobnej predstavivosti, technickej pohotovosti, orientácia v hudobných skladbách, schopnosť sólovej i orchestrálnej hry. Podmienkou na prijatie do prvej časti prvého stupňa základného štúdia je hudobné cítenie, základné teoretické poznatky z hudobnej teórie (schopnosť čítania notového zápisu) a fyzické dispozície, pričom vhodnou prípravou je práve absolvovanie predchádzajúceho štúdia v študijnom zameraní Hra na zobcovej flaute. Pri výbere učebnej látky prihliadame na individualitu žiaka, jeho talentové predpoklady, schopnosti a technickú vyspelosť. Žiaka komplexne rozvíjame v sólovej, komornej, príp. orchestrálnej hre.

Klarinet je spomedzi drevených dychových nástrojov najmladší. Na rozdiel od iných nástrojov má široké uplatnenie v ľudovej, komornej, symfonickej, opernej, tanečnej, džezovej a napokon aj v sólovej hre. Jeho krásny a zároveň tajuplný ton je nezameniteľný s inými dychovými nástrojmi. Hra na klarinete predpokladá dobrú sluchovú dispozíciu hráča a istú fyzickú vyspelosť. Z tohto dôvodu je vhodné začínať s výučbou vo veku 7 – 10 rokov, prihliadajúc na individuálny vývoj žiaka. Do tej doby je opäť vhodným a často aj využívaným prípravným nástrojom zobcová flauta, čo umožňuje kreovať v predstihu správne návyky dýchania, uvoľneného postoja pri hre, oboznámiť sa s hudobným zápisom a jeho čítaním a rozvíjať rytmické cítenie. Zámerom študijného zamerania Hry na klarinete, ako samostatného hlavného predmetu, je komplexný hudobný rozvoj žiakov.

Saxofón patrí v dnešnej dobe k preferovaným hudobným nástrojom. Je využiteľný nielen v komorných zoskupeniach, ale aj veľkých orchestroch. Je to jednoplátkový dychový nástroj, vyrobený predovšetkým z mosadze. Napriek tomu sa však zaraďuje k dreveným dychovým nástrojom (zvuk sa vytvára vzniká chvením dreveného plátku umiestneného

v hubici). Nástroj bol pôvodne skonštruovaný za účelom zaplnenia medzery medzi drevenými a plechovými nástrojmi. Základnými typmi sú soprán saxofón ,alt saxofón, tenor saxofón a barytón saxofón. Hra na saxofóne predpokladá dobrú sluchovú dispozíciu hráča a istú fyzickú vyspelosť. Z tohto dôvodu je vhodné začínať s výučbou vo veku 7 – 10 rokov, prihliadajúc na individuálny vývoj žiaka. Do tej doby je vhodné a často sa aj využíva ako prípravný nástroj zobcová flauta, prípadne detský soprán saxofón, čo umožňuje kreovať v predstihu správne návyky dýchania, uvoľneného postoja pri hre, oboznámiť sa s hudobným zápisom a jeho čítaním a rozvíjať rytmické cítenie. Zámerom študijného zamerania Hra na saxofóne, ako samostatného hlavného predmetu, je komplexný hudobný rozvoj žiakov. V záujme sebazáchovy hry na saxofóne by mal na každej ZUŠ, kde sa vyučuje hra na saxofóne a dychové nástroje, existovať dychový súbor alebo orchester.

Hra na **fagote** je fyzicky náročná pre jeho rozmery, hmotnosť a námahu pri dýchaní. Na tieto skutočnosti je potrebné prihliadať pri výbere žiakov. Na základe uvedených dôvodov začiatok štúdia hry na fagote sa žiakom odporúča až vo veku 11-12 rokov. Z toho vyplýva, že štúdium je plánované až v druhej časti prvého stupňa základného štúdia. Podmienkou prijatia na štúdium tohto zamerania je absolvovanie prvej časti I. stupňa základného štúdia na inom nástroji (zobcová flauta a pod.) alebo preukázanie kompetencií na úrovni absolventa primárneho vzdelania. Fagot je predovšetkým nástrojom komorným či orchestrálnym, ale uplatňuje sa aj pri sólovej hre.

Plechové dychové nástroje

Trúbka patrí medzi dychové hudobné nástroje so širokou škálou využitia v rôznych hudobných zoskupeniach a žánroch. Pri hre na trúbke je potrebné koordinovať viaceré činnosti v rovnakom čase (technika dýchania, tvorenie tónu, postoj, držanie nástroja, držanie tela atď.), takže je dôležité, aby uchádzač bol dostatočne mentálne vyspelý, aby mohol túto problematiku zvládnuť. Hra na tomto inštrumente si vyžaduje aj dostatočnú fyzickú zdatnosť, preto je vhodné prijímať do prvého ročníka deti vo veku približne 10 rokov, ktoré už majú potrebné fyziologické parametre. Dôležitým predpokladom je hudobné nadanie, hudobný sluch a úprimný záujem o hru na tomto nástroji a pevná vôľa.

Medzi plechové dychové nástroje patrí nepochybne i pozauna - trombón. V praxi sa používajú oba názvy – trombón pochádza z latinčiny a názov pozauna má pôvod v nemčine. Je jedným s najstarších hudobných nástrojov vyrobených z kovu. Jeho história siaha do 15. storočia. V dávnej dobe sa využívala široká škála rôznych druhov pozauny (diskantová, altová, tenorová, basová a kontrabasová). V súčasnosti sa používa predovšetkým pozauna altová, tenorová a basová. Znižcová pozauna má široké využitie v orchestrálnej praxi, v dychových súboroch, v rôznych komorných súboroch, v džezovej, ale aj v modernej populárnej hudbe, kde stále, aj napriek dominancii elektronických nástrojov, tvorí súčasť dychovej sekcie – trúbka, saxofón, pozauna. Uplatňuje sa aj ako sólový nástroj, najčastejšie so sprievodom klavíra. Hra na znižcovú pozaunu predpokladá dobrú sluchovú dispozíciu hráča a istú fyzickú vyspelosť. Z tohto dôvodu je vhodné začínať s výučbou až vo veku 9 – 10 rokov, prihliadajúc na individuálny vývoj žiaka. Do tej doby je vhodné a často sa aj využíva ako prípravný nástroj zobcová flauta, čo umožňuje kreovať v predstihu správne návyky dýchania, uvoľneného postoja pri hre, oboznámiť sa s hudobným zápisom a jeho čítaním a rozvíjať rytmické cítenie.

Ďalším inštrumentom patriacim do skupiny plechových dychových nástrojov je i **tuba.** Ako basový hudobný nástroj má pre svoje jedinečné zvukové zafarbenie, nezastupiteľnú funkciu v hudbe. V súčasnosti sa používajú tuby v rôznych ladeniach (Es, F, C a B). V ZUŠ sa

prevažne vyučuje hra na B tube a hra na F tube. Uplatňuje sa v rozmanitých hudobných žánroch a rôznych orchestroch, v komornej hudbe, v sólovej hre a v koncertnej polohe. Absolventom ZUŠ, konzervatórií a umeleckých vysokých škôl, zameraných na hru na tube, tak poskytuje široké pole budúcej možnej pôsobnosti. Tuba je jedným z novoobjavených nástrojov, v ktorom sa technické a konštrukčné možnosti nástroja vhodne dopĺňajú s vysoko kvalitnými melodickými postupmi pri výučbe hry na tube. Vznikajú tu tak mnohé hudobné možnosti. Myslíme tým rozšírenie rozsahu až na 5 oktáv, zvládnutie rýchlych technických pasáží, veľmi pekná a hudobne zaujímavá farebnosť aj vo vyšších polohách. Pri výučbe tak nastáva nové využitie týchto možností nástroja. Vzniká viac hudobných zoskupení najmä v komornej hudbe spolu s tubou, nie sú zvláštnosťou aj komorné zoskupenia, výhradne zložené z túb rôznych ladení. Hra na tube nevyžaduje u mladého adepta veľké nároky na mimoriadnu telesnú vyspelosť, vzrast a takisto aj veľké nároky na stupeň vývoja chrupu (existujú rôzne pomôcky a stojany, ktorými môžeme dieťaťu zo začiatku hru na nástroj čo najviac uľahčiť). Ale i tak, žiaci, ktorí majú záujem o toto študijné zameranie zvyčajne absolvujú minimálne 2 roky študijného zamerania Hry na zobcovej flaute. Veľkým posunom v chápaní štúdia hra na tomto robustnom nástroji u detí v ZUŠ je špecializácia od útlej mladosti. Je samozrejmé, že sa štúdium začína s F tubou, lebo je pre mladého adepta vzhľadom k jeho rastu vhodnejšia a je na dychové zaťaženie menej náročná. Je to dané stavbou nástroja, ktorý nevyžaduje väčší tlak vzduchu ako u iných dychových nástrojov. V počiatočnej fáze je potrebné uspôsobiť výber dobrého notového materiálu, ktorý bude prihliadať na možnosti dýchacieho ústrojenstva mladého adepta hry na tube. Podľa uváženia učiteľa je neskôr možné preorientovať sa na B tubu.

Žiak pri štúdiu študijných zameraní hry na dychových nástrojoch by mal získať základné odborné vedomosti a zručnosti v hre na nástroji, schopnosť interpretovať skladby rôznych žánrov a lepšie sa orientovať v štýlových obdobiach. Obsah študijného zamerania zahŕňa hru z listu, komornú, súborovú a orchestrálnu hru. Pri hre z listu dbáme na to, aby sa žiaci dostatočne pripravili. Tým sa eliminuje počiatočný stres, ktorý môže vzniknúť práve pri komornej a súborovej, prípadne orchestrálnej hre, kde sú žiakom predkladané nové skladby rôznych období a žánrov. Komornú hru by sme mali do edukácie zahrnúť z dôvodu lepšej sluchovej orientácie a súzvuku s inými dychovými nástrojmi. Komorná hra by mala byť zo začiatku vystavaná z klasických skladieb komorného zamerania, postupne s narastajúcimi schopnosťami hráča, avšak môžeme prejsť aj ku skladbám iného štýlového zamerania, čo môže ešte viac pritiahnuť pozornosť žiaka a tak ho aj motivovať k lepším výkonom. Repertoár súborovej hry by sme mali orientovať a vyberať tak, aby plynulo prechádzal do orchestrálnej hry. V každej ZUŠ, pokiaľ je to možné, by mali byť vytvorené podmienky pre fungovanie súborov a orchestrálnych zoskupení. Žiaci s najlepšími výkonmi by tak mohli byť motivovaní aj možnosťou sebarealizácie prostredníctvom sólových výkonov.

Ciele študijných zameraní

Zvolené študijné zamerania majú poskytovať žiakom základné hudobné vzdelanie v oblasti hry na dychovom nástroji. Vychovávať aktívnych hudobníkov, pre ktorých má byť hudba prostriedkom kvalitatívne vyššej životnej úrovne (praktický interpret v umeleckej oblasti). Keďže I. a následne II. stupeň základného vzdelávania spravidla ukončuje umelecké vzdelanie žiaka na ZUŠ (ďalšou možnosťou je štúdium pre dospelých, prípadne štúdium na konzervatóriu), žiak by mal byť vybavený takými hudobnými kompetenciami, ktoré vedú k samostatnosti a uvedomelosti pri technickom nácviku danej skladby a jej interpretácie. Aby sme dosiahli tieto ciele, treba **rozvíjať** najmä:

- základné remeselné zvládnutie hry na nástroji (správne reberno-bránicové dýchanie, tvorba tónu s výraznou dychovou oporou, pevnosť a flexibilita nátisku, intonácia, rytmická a technická istota),
- kvalitu tónu, kultiváciu nasadenia, cit pre stavbu hudobnej fráze, dynamiku a agogiku,
- schopnosť súhry s inými hudobnými nástrojmi (komorná hra, hra v orchestri),
- poznať zvukové a farebné možnosti nástroja, jeho technické parametre, poznať princípy ochrany a údržby nástroja,
- hru z listu, improvizáciu a transponovanie do iných kľúčov,
- samostatnosť, uvedomelosť pri riešení technickej a obsahovej záležitosti diela,
- hudobnú predstavivosť, fantáziu, hudobnú pamäť, orientáciu v hudobných formách, štýloch a žánroch,
- vlastný názor na interpretáciu skladieb rôznych štýlových období a žánrov,
- orientáciu žiaka – absolventa na amatérsku hudobnú prax, alebo ďalšie štúdium na konzervatóriu, vysokej škole umeleckého či pedagogického zamerania.

Profil absolventa 1. časti I. stupňa základného štúdia

Absolvent prvej časti I. stupňa základného štúdia skupiny študijných zameraní Hra na dychových nástrojoch ovláda základné teoretické poznatky nadobudnuté v predmete hudobná náuka, ktoré primeranou formou k svojmu veku aplikuje v hre na hudobnom nástroji. Počas štúdia nadobudol základné elementárne návyky (hygiena nástroja, správny postoj, držanie nástroja, nasadenie a tvorba tónu, dýchanie). Preukazuje samostatnosť pri nácviku jednoduchších skladieb primerane k svojmu veku. Je schopný zaradiť sa do komorných zoskupení (duá, triá) a zároveň ovláda techniku interpretácie na vekovo primeranej úrovni v súlade so vzdelávacími štandardmi a individuálnymi potrebami žiaka. Úroveň rozvinutosti kompetencií však nie je ukončená, vytvára len základ pre následné stupne vzdelania. Absolvent je pripravený pokračovať v štúdiu druhej časti I. stupňa základného štúdia skupiny študijných zameraní Hra na dychových nástrojoch.

Profil absolventa 2. časti I. stupňa základného štúdia

Po absolvovaní druhej časti I. stupňa základného štúdia žiak má zvládnuté základné kompetencie hry na dychovom nástroji. Využíva a rozširuje správne reberno-bránicové dýchanie, je schopný tvoriť ľahký, intonačne čistý tón s primeranou prstovou a jazykovou technikou s adekvátnym nasadením a ukončením. Pozná základnú výrazovú charakteristiku jednotlivých hudobných období (barok až súčasnosť) a vie ju vyjadriť pri hre, pozná základné hudobné formy i druhy hudobného umenia. Je schopný samostatne naštudovať primeranú hudobnú skladbu, zahrá adekvátnu hudobnú skladbu z listu, v rámci sebareflexie vie vyjadriť svoj názor na vlastný výkon, vlastnú hru. Dokáže zahrať tempovo kontrastné skladby v rámci cyklických skladieb (koncert, sonáta) so sprievodom klavíra či iného harmonického alebo melodického nástroja. Nadobudnuté vedomosti a zručnosti využíva v komornej, súborovej či orchestrálnej hre. Absolvent druhej časti prvého stupňa má primerane rozvinutý umelecký vkus, skladby dokáže adekvátne vnímať a interpretovať na základe doteraz získaných teoretických poznatkov, ktoré vie aj prakticky uplatňovať pri hre. Je schopný pracovať s farbou a kvalitou doteraz získaného tónu. Je pripravený verejne vystupovať, je spôsobilý flexibilne čítať notový zápis a tiež je zdatný v jednoduchej improvizácii. Má schopnosť sebakontroly a koncentrácie pri hre na javisku, či už ide o sólové vystúpenie alebo o jeho súčasť v sekcii orchestra, súboru atď.

Profil absolventa II. stupňa a absolventa štúdia pre dospelých (ŠPD)

Absolvent II. stupňa základného štúdia má osvojené praktické zručnosti v hre hudobnom nástroji. Samostatne rieši problematiku nástrojovej techniky, používa celú škálu dynamických odtieňov, hrá bez intonačnej zmeny, uplatňuje spôsob nazývaný vibráto a vie ho citlivo použiť pri interpretácii hudobných skladieb. Ovláda melodické ozdoby a aplikuje ich aj v hudobnej skladbe. Pozná výrazovú charakteristiku jednotlivých hudobných štýlov (klasickej i modernej hudby) a vie ju vyjadriť pri hre. Dokáže používať získané vedomosti a skúsenosti k samostatnému štúdiu nových skladieb, vyhľadáva skladby podľa vlastného výberu, orientuje sa v hudobnej literatúre, počúva nahrávky a interpretáciu iných hráčov a využíva získané znalosti vo svoj prospech. Používa internetové možnosti pre konfrontáciu. Vie verbálne vyjadriť v rámci sebareflexie názor na vlastnú produkciu, vie posúdiť výkon iného hráča. Má zmysel pre súhru. Je schopný sa uplatniť ako samostatný a pohotový amatérsky hudobník, či už v sólovej, komornej alebo orchestrálnej hre. Absolvent druhého stupňa základného štúdia reprezentuje ZUŠ na rôznych súťažiach a prehliadkach, je schopný zúčastniť sa konkurzov do orchestrov už na profesionálnej úrovni. Do života si berie kladný vzťah k hudbe, ktorá ovplyvňuje jeho hudobné a estetické cítenie natoľko, aby sa stal pozorným poslucháčom a dobrým interpretom.

ŠTUDIJNÉ ZAMERANIE HRA NA ZOBCOVEJ FLAUTE

PRÍPRAVA KU HRE NA NÁSTROJI V HRE NA ZOBCOVEJ FLAUTE

Prípravné štúdium

Ciele pre prípravné štúdium:

Vzbudzovať záujem o hru na dychový nástroj, predovšetkým o hru na sopránovej zobcovej flaute hravou formou. Objavovať zvukové možnosti a prejavy nástroja.

Výkonový štandard	Obsahový štandard
✓hravou formou spoznávajú rozdiel medzi zvukom a tónom ✓zvládnu elementárne technické prvky hry, tvorenia zvuku a tónu formou prípravných cvičení so zameraním na rozlišovanie dĺžky zvuku a tónu, krátky-dlhý... ✓budujú si správne návyky reberno-bránicového dýchania ✓žiaci si vytvárajú základy svalovej pamäte kombináciou postavenia prstov ľavej ruky na 3 dierkach	Rozoznávanie a rozlišovanie zvuku a tónu Zvuk, tón a jeho vlastnosti – príprava hra na hlavici Dychové cvičenia- tvorba zvukov napodobňovaním – včielka, vláčik, had, pes a pod. Koordinácia prstov, pomocou prstových cvikov – cvičenia ľavou ruku bez použitia palca a skutočných hmatov. Deklamácia slov. Postupnosť od jednoslabičných slov k celým vetám a

✓získavajú základy artikulácie, cit pre rytmické hodnoty a postupné predlžovanie výdychu ✓aplikujú hudobno-teoretické poznatky, získané v predmete prípravná hudobná náuka,	následne vytváranie jednoduchých riekaniek. Základy hudobnej teórie podľa obsahu PHV. Rozsah g1 – c2

Požiadavky na overenie spôsobilosti postupu do 1. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia:

Záverečná skúška:
2 skladby primeranej náročnosti

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre prípravný ročník:
Z. Andrejcová: Škola hudby pre zobcovú flautu
I. Hlavatá: Zabavme sa s píšťalôčkou, pesničkami aj farbičkou
E. Kvapilová, J. Kvapil: Flautoškolka
V. Žilka: Veselé pískání – zdravé dýchání

Ciele pre 1. časť I. stupňa základného štúdia

Poskytnúť žiakovi vhodnú motiváciu k hre na zobcovej flaute. Pestovať v žiakovi základné fyziologické návyky – postoj, držanie nástroja, nasadenie. Rozvíjať rytmické cítenie a postupne upozorňovať na intonačné zákonitosti so zreteľom na rozvoj sebakontroly žiaka.

1. ročník 1. časť I. stupeň

Žiaci na konci 1. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
zoznámia sa s hudobným nástrojom a správnym postojom pri hre.	Pri oboznamovaní dieťaťa s hudobným nástrojom hravou formou využívať drobné veršíky, hudobné riekanky, hádanky pôvodné, alebo vytvorené v spolupráci pedagóg-žiak. Spievať ich, deklamovať, spájať s pohybom - využívanie prvkov zážitkového vyučovania.
✓rozvíjajú hudobnú pamäť pomocou hudobných hier (hra na ozvenu, zvieratká, farby...)	V počiatočnom štádiu vyučovania hry sa zamerať na rozvoj hudobnej pamäte, na základe sluchovej analýzy vnímanie výšky a dĺžky tónov, melódie.
✓spájajú notový zápis s orientáciou a postavením prstov na hudobnom nástroji	Pomocou tvorenia rôznych hudobných hier zoznamovať žiaka so základnými prvkami hudby. Koordinácia oboch rúk.

✓hrajú vydržiavané tóny na 4 pomalé doby,- hra detaché v štvrťových hodnotách pri správnom nasadení jazykom na slabiku tú (dú) ✓spájajú notový zápis s v dosiahnutom ambite dôrazom na rytmiku. ✓poznajú základné vlastnosti tónu.	Elementárne rytmické hodnoty nôt a pomlčiek. Základné typy taktov (4/4, 3/4, 3/8), bodka pri note, ligatúra, posuvky.

2. ročník 1. časť I. stupeň

Žiaci na konci 2. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
✓pokračujú v upevňovaní správnych návykov a nácviku reberno-bránicového dýchania ✓vedia pomocou sebakontroly zaujať správny postoj pri hre a primerané postavenie prstov a rúk. Hra detaché, legáto, artikulácia. ✓hrajú s porozumením, vedia aplikovať teoretické vedomosti v praxi, plne rešpektovať základné metro-rytmické prvky spolu s výškou tónu. ✓ovládajú ambitus c1 – a2 ✓vedia vnímať viac hlas melodických nástrojov. ✓vedia prezentovať získané schopnosti a vedomosti na verejnom vystúpení – triednom koncerte. ✓vedia hrať stupnice v rozsahu ambitu ✓hrajú uvoľneným svalovým tónusom.	Nadviazať na nácvik reberno – bránicového dýchania Dbať na kultiváciu základných fyziologických návykov – postoj, držanie nástroja, nasadenie, tvorba tónu. Pokračovať v pestovaní citlivosti voči základným metrickým predpisom a zaradiť náročnejšie metro-rytmické prvky a frázovanie. Rozširovať záber hmatov do ambitu c1 - a2 Dbať na rozvoj a vývoj rytmickej sebakontroly pri hre v duete. Nácvik jednoduchej ľudovej piesne, alebo prednesovej skladbičky so sprievodom klavíra, alebo iného harmonického nástroja. Hra stupníc v rozsahu ambitu s dôrazom na uvoľnené držanie nástroja.

3. ročník 1. časť I. stupeň

Žiaci na konci 3. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
✓zdokonaľujú nácvik reberno – bránicového dýchania.	Pokračovať v zdokonaľovaní nácviku reberno – bránicového dýchania, pestovať u žiaka na hodine vydržiavané tóny na 4 pomalé doby v oktávach a v chromatickom rade
✓zdokonaľujú postoj, držanie nástroja, nasadenie, tvorbu tónu.	Naďalej priebežne kontrolovať postoj, držanie nástroja, nasadenie, tvorbu tónu.
✓ovládajú metrorytmické prvky - triola, synkopa, ligatúra, bodkovaný rytmus.	Zaradiť nové, náročnejšie metricko-rytmické prvky a frázovanie (napr. triola, ligatúra, synkopa), Hra šestnástinových nôt a bodkovaného rytmu.
✓ovládajú arikulačné prvky - portamento, tenuto, staccato, legato.	Zaradiť artikulačné prvky - portamento, tenuto, staccato, legato.
✓hrajú a rozlišujú tóny v dosiahnutom ambite.	Rozširovať záber hmatov do ambitu c1 - c3 a utvrdzovať ich hraním oktávových intervalov a chromatických sledov.
✓hrajú v komornom, súborovom zosku-pení.	Dbať na rozvoj a vývoj rytmickej sebakontroly pri hre v duete, triu ...
✓použijú rôznu silu a farbu tónov pre obohatenie výrazu pri hre primeraných skladieb.	Základné tempá skladieb (Andante, Moderato, Allegro, Allegretto). Vnímanie rôzneho tempa, dynamiky a nálady v skladbách.

4. ročník 1. časť I. stupeň

Žiaci na konci 4. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	Obsahový štandard
-hrajú s uvoľneným hracím aparátom ✓hrajú kultivovane so sebakontrolou ✓ovládajú tóny v ambite ✓zvládajú základnú tvorbu dynamiky a prvok trilku a nátrilu. ✓hrajú kvalitným tónom ✓ hrajú s dynamikou ✓rozlíšia melódiu od sprievodu ✓vnímajú melodickú frázu v skladbách ✓aplikujú hudobno-teoretické poznatky, získané v predmete hudobná náuka, na úrovni primeranej študijnému zameraniu	Pokračovať v zdokonaľovaní nácviku reberno – bránicového dýchania a vedomé uvoľňovanie svalového tonusu hracieho aparátu. Naďalej priebežne kontrolovať postoj, držanie nástroja, nasadenie, tvorbu tónu. Utvrdzovať záber hmatov do ambitu c1 - e3 s dynamikou. Hra dynamiky (p, mf, f, crescendo, decrescendo) a základy ornamentiky. Komorná hra, alebo hra v súbore

Požiadavky na overenie spôsobilosti postupu do 1. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia:

Záverečná skúška:
1 etuda, alebo cvičenie
1 prednesová skladba so sprievodom

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre všetky ročníky prvej časti I. stupňa základného štúdia:
KAZDA V.: Hrajeme na sopránovou zobcovou flétnu I. II. diel
ŠEBEK.K.: Malá škola hry na sopránovú zobcovú flautu
DANIEL.L: Škola hry na sopránovú zobcovú flautu I. II. diel
E. KVAPILOVÁ, J. KVAPIL: Flautoškola I. II. diel
KLEMENT.M.: Škola hry pre sopránovú zobcovú flautu 1. diel
VOSS R.: Tollesolos
ČUNDERLÍKOVÁ E.: Ďuro, daj nám slnka
HOŠEK M.: Zábavné etudy
KOPÁČIK I.: Hravé prsty
CERHA V.: Štúdie pre sopránovú zobcovú flautu

Prednesové skladby:
GRUBER R.: Rozpískaj sa píšťalôčka, Snadná dueta
KLEMENT M.: Škola hry pre sopránovú zobcovú flautu /príloha/
MELKOVIČ.J.: Čačky – hračky, Čo je čo?
HOŠEK M.: Baroko pro zobcovou flétnu – sóla a dueta
HATRÍK J.: Tance detí pre sopránovú zobcovú flautu, čembalo a violončelo
EBEN P.: Duettina pre sopránový nástroj a klavír
VAŇHAL J. K.: Drobnosti pro zobcovou flétnu
LOEILLET J. : Six Sonatas for Two Flutes
DIBÁK I. : Kavatína

Ciele pre 2. časť I. stupňa základného štúdia

Podporovať v žiakovi rozvoj muzikality, zmysel pre originalitu, zmysel pre rozlišovanie hudobných štýlov a ich výrazových prostriedkov.

1. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 1. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
✓hrajú s uvoľneným hracím aparátom	Pokračovať v zdokonaľovaní nácviku reberno – bránicového dýchania
	Zdokonaľovať dychovú techniku, vibrato a artikuláciu
✓hrajú kultivovane so sebakontrolou	
	Nácvik a aplikácia jednoduchých melodických ozdôb v etudách
✓ovládajú tvorbu prvokov trilku a nátrylu, prírazu atď., osvojenie základov tvorby dvojitého jazyka.	a skladbách (príraz, nátril, mordent). Pracovať na nácviku dvojitého jazyka.
	Uplatňovať celý tónový rozsah nástroja(c1 až e3)
✓ovládajú tóny v ambite	
	Hra stupníc dur, mol v rozsahu ambitu, v rôznych tempách, artikuláciách, intervalových postupnostiach,
✓hrajú kvalitným tónom	a rytmických variantoch.
✓hrajú s dynamikou	
	Hra z listu, komorná hra, alebo hra v súbore.

2. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 2. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
✓zdokonaľujú sa v dychovej technike	Pokračovať v zdokonaľovaní nácviku reberno – bránicového dýchania
✓hrajú melodické ozdoby čoraz plynulejšie a pohotovejšie	Rozvíjanie hráčskej techniky v oblasti vibráta, dychovej a prstovej techniky, dvojitého jazyka a pod.
✓vedia hrať z listu primeraný zápis,	Naďalej zdokonaľovať technickú zručnosť, obohatiť techniku hry o alternatívne hmaty
✓aktívne spolupracujú pri vyhľadávaní primeraných skladieb podľa svojho individuálneho záujmu a vkusu.	Zoznámenie s jednoduchými úpravami tanečnej a populárnej hudby. Do repertoára zaraďovať skladby so zložitejšou rytmickou a melodickou štruktúrou
✓hrajú v komornom, súborovom zoskupení	Hra z listu, komorná hra, alebo hra v súbore.
✓vnímajú agogické a dynamické zmeny v hudbe	Vedomé vnímanie agogických a dynamických zmien v hudbe. Rozvíjanie harmonického cítenia.

3. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 3. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
✓zdokonaľujú sa v dychovej technike	Neustála práca na nácviku reberno – bránicového dýchania
✓využívajú alternatívne hmaty v technicky a tempovo náročných pasážach	Rovnocenným prvkom výučby popri sólovom prejave sa stáva komorná hra, ktorá vytvára špecifické podmienky žiakovi na využitie schopností a znalostí v oblasti intonácie, rytmu, výrazu a dynamiky pri potrebe prispôsobenia sa spoluhráčom.
✓vedia hrať z listu primeraný zápis	
✓hrajú v komornom, súborovom zoskupení	

✓vnímajú agogické a dynamické zmeny v hudbe ✓vedia využívať alternatívne hmaty v technicky a tempovo náročných pasážach ✓vnímajú agogické a dynamické zmeny v hudbe	Kladenie dôrazu na výrazovosť hry, na rozvoj zvukovej, intonačnej a dynamickej predstavivosti . Naďalej zdokonaľovať technickú zručnosť, obohatiť techniku hry o alternatívne hmaty, utvrdzovať a rozvíjať hru o nové prvky ornamentiky. Vedomé vnímanie agogických a dynamických zmien v hudbe.

4. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 4. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
✓zdokonaľujú sa v dychovej a hráčskej technike ✓ prejavujú hudobnú vyspelosť pri interpretácii skladieb primeranej obtiažnosti ✓aktívne spolupracujú pri výbere študijného materiálu ✓ využívajú poznatky, schopnosti a zručnosti získané v doterajšom štúdiu ✓vedia samostatne zakomponovať prvky ornamentiky, alternatívnych hmatov, agogiky dynamiky a hudobného frázovania do študijného procesu hry etud a prednesových skladieb ✓hrajú v komornom, súborovom zoskupení ✓vnímajú agogické a dynamické a harmonické zmeny v hudbe ✓vedia oceniť kvalitu interpretovaného diela ✓na základe sebareflexie a sebahodnotenia vedia posúdiť kvalitu podaného výkonu	Neustála práca na zdokonaľovaní dychovej techniky a tým zabezpečiť zvyšovanie kvality tónu. Tvorivou prácou podporovať v žiakovi slobodu a samostatnosť pri hre na hudobnom nástroji. Voľba vhodného študijného materiálu vzhľadom na optimálnu prezentáciu možností a schopností žiaka vo vzťahu k jeho absolventského výkonu. Napriek smerovaniu štúdia k príprave úspešného absolventského výkonu, naďalej rozvíjame schopnosti a zručnosti v oblasti techniky hry. Ensemblove hranie vedie žiaka aj k schopnosti harmonicky myslieť a predvídať hudobné situácie. Pestovať v žiakovi lásku k umeniu a hudbe, nielen ako pasívneho konzumenta umenia, ale na dosiahnutej úrovni aj ako aktívneho interpreta.

Záverečná skúška:
1 durová, 1 molová stupnica
2 etudy kontrastného charakteru
2 prednesové skladby rozličného charakteru

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre všetky ročníky druhej časti I. stupňa základného štúdia:

DANIEL L. : Škola hry na sopránovú zobcovú flautu III. Diel, Základy techniky
E. KVAPILOVÁ, J. KVAPIL: Flautoškola III. IV. diel
MARTINČEK D. : 13 malých cvičení pre sopránovú zobcovú flautu
OLEJNÍK J. : Melodické etudy
ČANČÍK T. : Etudy pre zobcovú sopránovú flautu.
Prednesové skladby:
VALENTINE R. : 12 Sonaten
ŠRÁMEK V. : Sonatina

ŠTUDIJNÉ ZAMERANIE HRA NA ALTOVEJ FLAUTE

1. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 1. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	Obsahový štandard
✓žiak ovláda správny postoj pri hre na nástroji	Nácvik postoja pri hre na altovej flaute Nácvik správneho držania nástroja s ohľadom na väčšiu vzdialenosť dierok oproti sopránovej zobcovej flaute
✓zvládajú základné technické cvičenia	Tónové cvičenia: Dlhé tóny v priebežne zvládnutom rozsahu Prefukovanie oktáv, hra tenuto, legáto
✓ovláda správnu dychovú techniku	Pokračovať v nácviku správneho reberno-bránicového dýchania, nácvik intenzity nádychu a plynulosti výdychu
✓vedia použiť rôzne spôsoby artikulácie	Nadviazať na základy získané z hry na sopránovej flaute a rozvíjať barokový spôsob artikulácie a frázovania
✓ovládajú zmenu hmatov	Pravidelným opakovaním a fixovaním zmenu notového materiálu a hmatovej pamäte – zmena o čistú kvartu

2. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 2. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
✓hrajú s uvoľnených hracím aparátom	Pokračovanie v zdokonaľovaní plynulosti a dĺžky výdychu
✓hrajú so sebakontrolou	Zdokonaľovanie techniky hry na altovej flaute so zameraním na uvoľňovanie prstov a zápästia ľavej ruky
✓ovládajú tóny v ambite	Zvládnuť rozsah nástroja f1-g3 v chromatickom rade
✓získavajú charakteristické zamatové zafarbenie tónu	V tomto štádiu hry je už možné viesť žiaka k výrazovosti, práci na zvukovej samostatnosti a ovládaní zadelenia hudobného frázovania

3. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 3. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
✓hrajú s uvoľneným hracím aparátom	Pokračovanie v zdokonaľovaní plynulosti a dĺžky výdychu
✓ovládajú základné štruktúry hudobnej skladby – zadelenie hudobnej frázy	Pokračovanie v práci na práci na zvukovej samostatnosti a ovládaní zadelenia hudobného frázovania aj v skladbách so zaujímavou hudobnou štruktúrou. Hra fruláto, dvojité staccato a iné postupy
✓získavajú nové techniky hry	
✓hrajú skladby rôznych žánrov	Skladby barokových autorov rozšíriť aj o autorov 20. Storočia, prípadne o skladby populárneho charakteru
✓vedia hrať náročnejšie prvky ornamentaliky	Obohatenie hry aj o náročnejšie prvky ornamentiky
	Hra v komorných ensembloch

4. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 4. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
✓hrajú skladby rôznych žánrov a rôzneho charakteru	Podporovať v žiakovi pocit tvorivej slobody aj vo výbere študijného materiálu.
✓získavajú skúsenosti a dôveru vo vlastné schopnosti vnímania hudby	Neustále pokračovať v práci na zvukovej samostatnosti, podporovať záujem o modernejšie hudobné prejavy v danom hudobnom nástroji.
✓hrajú s ornamentikou	Rozširovanie ornamentiky o nové prvky.
✓hrajú technicky náročné pasáže	Rozvoj hráčskej techniky v zmysle hľadania alternatívnych hmatov, najmä v technicky náročných pasážach
✓rozvíjajú svoje technické možnosti	Hra stupníc v rôznych sekvenciách

Záverečná skúška:
1 durová, 1 molová stupnica
2 etudy kontrastného charakteru
2 prednesové skladby rozličného charakteru

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre všetky ročníky druhej časti I. stupňa základného štúdia:

DANIEL L. : Škola hry pre altovú zobcovú flautu
KLEMENT M. : Škola hry pre altovú zobcovú flautu
CÓN P. : Etudy pre altovú zobcovú flautu
MARTINČEK D. : 13 malých cvičení pre altovú zobcovú flautu
OLEJNÍK J. : Melodické etudy

Prednesové skladby:
FINGER B. : Sonáta F dur
TELEMANN G. PH. : Sechs Fantasien fur Altblockfloete

ŠTUDIJNÉ ZAMERANIE HRA NA PRIEČNEJ FLAUTE

Ciele pre 2. časť I. stupňa základného štúdia

Oboznámiť žiaka s históriou, vývojom a ošetrovaním nástroja. Utvárať zvukovú predstavu čistého a zvučného tónu. Budovať správny postoj a dychovú techniku.

1. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 1. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	Obsahový štandard
✓poznajú hudobný nástroj	Zoznámenie s flautou, jej históriou a vývojom.
✓vedia ošetrovať priečnu flautu	Zoznámenie sa so základmi ošetrovania nástroja.
✓hrajú so snahou o uvoľnený hrací aparát	Zoznámenie sa so základmi postoja hra na flaute a držania nástroja.
✓hrajú so sebakontrolou	Zoznámenie sa s úlohou pier a jazyka prei hre na flaute.
✓ovládajú tóny v ambite	Zvládnuť rozsah nástroja v ambite f1 – h2
✓hrajú so snahou o čo najčistejší tón	Tónové cvičenia : dlhé tóny, prefukované tóny, opakované tóny, nácvik tenúta, legáta.
✓aplikujú získané schopnosti a poznatky na úrovni primeranej študijnému zameraniu	Hra stupníc v zvládnutom rozsahu T5 . veľký rozklad, tenuto, legáto. Zvukovú predstavu tónu utvárať častým prehrávaním.

2. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 2. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	Obsahový štandard
✓hrajú so snahou o uvoľnený hrací aparát	Práca na správnom vedení dychu, nasadení, predlžovaní výdychu pomocou dychových cvičení, hrou dlhých tónov a technických cvičení.
✓hrajú so sebakontrolou	Neustála kontrola postoja pri hre na flaute a správne postavenie pier a jazyka pri tvorbe

✓ovládajú tóny v ambite ✓hrajú so zreteľom na kvalitu tónu ✓využívajú dynamiku pri interpretácii hraných skladieb	tónu. Dôraz na čistotu tónu, ale najmä začiatky rozdielu tvrdého a mäkkého nasadenia. Dbať nielen na začiatok nasadenia, ale aj na ukončenie tónu bez dôrazu. Obohatenie hry o prvok a techniku dynamiky tónu. Prednesové skladby vyberať tak, aby v nich mohol žiak preukázať doteraz získané zručnosti v oblasti techniky hry na flaute – nasadzovanie, technika tenuta a legáta.

3. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 3. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
✓hrajú s dôrazom na uvoľnený hrací aparát ✓ovládajú reberno-bránicové dýchanie ✓ovládajú správny postoj pri hre – poznajú dôležitosť správneho držania hlavy a pliec pri hra na nástroj ✓vedia prefukovať oktávy, hru tenuto, legáto ✓hrajú so sebakontrolou ✓čítajú notový materiál s porozumením ✓ovládajú tóny v ambite ✓hrajú so zreteľom na kvalitu tónu ✓využívajú dynamiku pri interpretácii hraných skladieb ✓využívajú získané schopnosti a zručnosti pri interpretácii hraných skladieb v rôznych komorných zoskupeniach.	Sústavná práca na nácviku predlžovania intenzity a plynulosti a dĺžky výdychu pomocou hry dlhých tónov, dychových cvičení a etud. Hraním stupníc a technických cvičení podľa stupňa úrovne a reálnych potrieb získavať stále nové zručnosti a vedomosti v hre na priečnu flautu. Vytvárať schopnosť vyrovnávania oktáv, zvyšovať cit pre intonáciu, budovať hudobnú predstavu, a dynamiku. Rozvíjať melodické a rytmické cítenie, formovať cit pre hudobnú frázu. Do vyučovania zaradiť prvok komornej hry, kde si môžu inou formou rozvíjať harmonické cítenie a myslenie.

4. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 4. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
✓hrajú s dôrazom na uvoľnený hrací aparát ✓ovládajú reberno-bránicové dýchanie ✓ovládajú správny postoj pri hre – poznajú dôležitosť správneho držania hlavy a pliec pri hra na nástroj ✓poznajú techniku hry oktáv, hru tenuto, staccato, legáto, mäkké nasadenie, tvrdé nasadenie, fruláto. ✓hrajú so sebakontrolou -čítajú notový materiál s porozumením ✓hrajú v celom rozsahu nástroja ✓hrajú so zreteľom na kvalitu tónu a techniku prstov ✓využívajú dynamiku pri interpretácii hraných skladieb ✓využívajú získané schopnosti a zručnosti pri interpretácii hraných skladieb v rôznych komorných zoskupeniach ✓aplikujú získané vedomosti a poznatky na úrovni primeranej študijnému zameraniu -navštevujú hudobné podujatia, na ktorých si môžu vypočuť flautistu	Sústavná práca na nácviku predlžovania intenzity a plynulosti a dĺžky výdychu pomocou hry dlhých tónov, dychových cvičení a etud. Zaradenie chromatickej stupnice, oktáv, fruláta a ďalšími spôsobmi vycvičovania viesť žiaka k vyrovnávaniu polôh a intonačnej čistote v hre. V nácviku stupníc okrem rytmov a spôsobov zaradiť sekvencie po 3,4 tónoch. Zaradiť nácvik trilkov a prírazu. Pokračovať v budovaní hudobnej predstavy aj pomocou prstovej techniky, bez hrania-vydávania zvuku. Rozvíjať melodické a rytmické cítenie, formovať cit pre hudobnú frázu. Do vyučovania zaradiť prvok komornej hry, kde si môžu inou formou rozvíjať harmonické cítenie a myslenie.

Záverečná skúška:
1 durová, 1 molová stupnica
2 etudy rôzneho charakteru
1 prednesová skladba

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre všetky ročníky druhej časti I. stupňa základného štúdia:

MOYSE M. : Začínajúci flautista, 24 melodických cvičení
POPP W. : Škola pre začiatočníkov

GAROBOLDI G. : Cvičenia pre začiatočníkov
POPP W. : op. 413/I. zošit
KOHLER E. : op.33/I. zošit

FINGER B. : Sonáta F dur
FINGER G. : Sonáty F a G dur
VAŇHAL J. K. : Sonáta G dur
TOWARNICKI E. : Škola hry na flautu - výber prednesov
SINISALO H.R. : 3 miniatúry
VILEC M. : Na rozhľadni
DIBÁK I. : Impromtu
MOZART W. A. : Wiener Sonatinen
REGEŠ G. : Flautová truhlička – skladby pre priečnu flautu

Ciele pre II. stupeň základného štúdia a štúdia pre dospelých

Cielene viesť žiaka k stálej práci na kultúre tónu a intonačnej stabilite. Rozširovať výrazové prostriedky a podporovať jeho hudobné cítenie. Zdokonaľovať technickú zručnosť a následne ju aplikovať v prednesových skladbách.

1. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 1. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
✓vedia hrať a cvičiť stupnice v rôznych sekvenciách	Hru stupníc rozšíriť o vycvičovanie vzdialenejších spojov.
✓zdokonaľujú techniku hry	Nácvik dvojitého staccata pre zvládnutie technických pasáží náročnejších skladieb.
✓vedia rozlišovať a hrať ornamentaliku	Nácvik ornamentaliky najmä v náročnejších skladbách baroka.
✓rozširujú si svoj hudobný obzor a hudobné cítenie	Viesť žiaka k rozoznávaniu rôznych štýlových období ich interpretáciou.
✓dokážu nadviazať na schopnosti získané v predošlom štúdiu	Zdokonalenie kvality tónu, kultivovaného prejavu a intonačnej čistoty

2. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 2. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
✓vedia hrať a cvičiť stupnice v rýchlejších tempách a dokážu techniku hry využiť v skladbách prednesového charakteru a etudách ✓zdokonaľujú techniku hry ✓vedia rozlišovať a hrať ornamentaliku -vedia kriticky zhodnotiť vlastný výkon ✓sú schopní samostatne študovať rytmicky a výrazovo náročnejšie skladby	Hru stupníc rozšíriť o vycvičovanie vzdialenejších spojov, pracovať na dolaďovaní formou oktávových spojov Stabilizovanie hry jednoduchého a dvojitého staccata pre zvládnutie technických pasáží náročnejších skladieb. Nácvik ornamentaliky najmä v náročnejších skladbách baroka. Viesť žiaka k rozoznávaniu rôznych štýlových období ich interpretáciou. Zdokonalenie kvality tónu, kultivovaného prejavu a intonačnej čistoty

3. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 3. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
✓majú vyprofilovaný svoj záujem o hudobný štýl a charakter hudby ✓vedia si zvoliť skladby podľa vlastného hudobného vkusu ✓zdokonaľujú techniku hry ✓vedia rozlišovať a hrať ornamentaliku ✓vedia kriticky zhodnotiť vlastný výkon a výkony iných ✓sú schopní samostatne naštudovať rytmicky a výrazovo náročnejšie skladby ✓ vedia správne zaradiť nádychy, majú cit pre hudobné frázovanie a pulzáciu skladby ✓majú vytvorený názor na flautový tónový ideál	Skvalitňovanie tónovej stránky hry pomocou hrania dlhých tónov v celom rozsahu nástroja. Hra intonačných a dynamických cvičení M. Moyseho pre rozvoj a hráčsku istotu študenta Stabilizovanie hry jednoduchého a dvojitého staccata pre zvládnutie technických pasáží náročnejších skladieb. Nácvik ornamentaliky najmä v náročnejších skladbách baroka. Viesť študenta k interpretácii rôznych hudobných žánrov. Zdokonalenie kvality tónu, kultivovaného prejavu a intonačnej čistoty

4. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 4. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	Obsahový štandard
✓majú vyprofilovaný svoj záujem o hudobný štýl a charakter hudby ✓vedia si zvoliť skladby podľa vlastného hudobného vkusu ✓zdokonaľujú techniku hry ✓orientujú sa v hre z listu ✓vedia kriticky zhodnotiť vlastný výkon a výkony iných -sú schopní kreatívne naštudovať prednesové skladby so správnou dynamikou, frázovaním a agogikou ✓ vedia správne zaradiť nádychy, majú cit pre hudobné frázovanie a pulzáciu skladby ✓majú vytvorený názor na flautový tónový ideál	Skvalitňovanie tónovej stránky hry pomocou hrania dlhých tónov v celom rozsahu nástroja. Hra intonačných a dynamických cvičení M. Moyseho pre rozvoj a hráčsku istotu študenta Práca na správnej intonácii pomocou pomocných hmatov, vyrovnávaní registrov na polohe jazyka pri rôznych artikuláciách. Práca s dynamickými odtieňmi hry. Nácvik ornamentaliky najmä v náročnejších skladbách baroka. Viesť študenta k interpretácii rôznych hudobných žánrov. Zdokonalenie kvality tónu, kultivovaného prejavu a intonačnej čistoty

Záverečná skúška:
2 stupnice
2 etudy rôzneho charakteru
1 prednesová skladba

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre všetky ročníky II. stupňa základného štúdia a štúdia pre dospelých základnej umeleckej školy:

MOYSE M. : 24 progresívnych cvičení
KOHLER E. : op.33/II. zošit
POPP W. : op.413/II. zošit
HANDEL G.F. : Sonáty
MOZART W.A. : Rondo
TELEMANN G.Ph. : Sonáty tre flautu
QUANTZ J.J. : Sonáty pre flautu
FILS A. : Koncert D dur
MARTINČEK D. : Concerto ve starém slohu
EBEN P. : Sonatina semplice
KOŘÍNEK M. : Sonatina
DEVIENNE F. : Flautové duetá
Compiled and Edited by H. Voxman: Concert and Contest Collection

ŠTUDIJNÉ ZAMERANIE HRA NA KLARINET

Ciele pre 2. časť I. stupňa základného štúdia

Poskytnúť žiakovi vhodnú motiváciu k hre na klarinet. Pestovať v žiakovi základné fyziologické návyky – postoj, držanie nástroja, nasadenie. Rozvíjať rytmické cítenie a postupne upozorňovať na intonačné zákonitosti so zreteľom na rozvoj sebakontroly žiaka. Podporovať v žiakovi rozvoj muzikality, zmysel pre originalitu, zmysel pre rozlišovanie hudobných štýlov a ich výrazových prostriedkov.

1. ročník 2. časť I. stupeň

Žiak na konci 1. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
✓ ovláda zloženie rozloženie nástroja a jeho údržbu	Zoznámiť žiaka s nástrojom, opis častí, postup zloženia, základná údržba nástroja a plátku
✓ má správny postoj tela pri hraní a držanie nástroja	Naučiť žiaka vzpriamený postoj tela pri hraní bez neprirodzeného napätia, držanie nástroja (prirodzený tvar rúk a prstov)
✓ učí sa správnemu dýchaniu a tvorbe tónu	Správne reberno-bránicové dýchanie, tvorba tónu a nátisku, správne nasadenie tónu jazykom
✓ ovláda rozsah hraného tónového terénu od malého e po c2 (g2) v stupniciach C,F,G dur	Učenie prvých tónov od tónu e1 postupne zvládnuť šalmajový regiser, prechod do klarinetového registra a1-c2
✓hrá so základnou artikuláciou	Učenie základnej artikulácie- tenuto, legáto
✓upevňovanie kvality tónu	Upevňovanie nátisku a kvality tónu pomocou hrania dlhých tónov a učenie intonačnej čistote
✓učí sa aplikovať nácvik v jednoduchých hudobných skladbách	Pomocou ľudových piesní a jednoduchých skladbičiek prehlbovať orientáciu v tónovom teréne nástroja, hudobnú predstavivosť a hudobne ho motivovať
✓učí sa samostatne hudobnému nácviku	Naučiť žiaka správnemu postupu pri samostatnom cvičení.

2. ročník 1. časť I. stupeň

Žiak na konci 2. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
✓zlepšuje kvalitu tónu a upevňuje správne dýchanie, nátisk	Zdokonaľovanie kvality tónu, hranie dlhých tónov s priebehovou dynamikou. Dýchanie bránicou.
✓vie pomocou sebakontroly zaujať správny postoj pri hre a primerané postavenie prstov a rúk	Dbať na kultiváciu základných fyziologických návykov – postoj, držanie nástroja, nasadenie.
✓ hrá detaché, legato, staccato, portamento	Dbať o nasadenie tónu a rozšíriť artikulačné možnosti spolu s ich nácvikom pri hraní stupníc (artikulácia v skupinkách 3-4 tónov)
✓hrá v rozsahu od e po d3. Stupnice po 3bé a 3 krížiky	Rozširovať tónový rozsah a orientovať sa podľa sluchu v stupniciach, hrať kvintakordy. Dbať na presnú a vyrovnanú prácu prstov v legáte.
✓ skvalitňuje hudobný prejav a orientáciu v notovom zápise	Rozvíjať cit a rešpekt pre dynamické odtiene, dynamické a agogické znaky ako aj tempové označenia.
✓rozvíja hudobné schopnosti- sluch, rytmus, hudobná pamäť, prstová motorika.	Rozvíjať hudobné schopnoti- sluch, rytmus, hudobná pamäť, prstová motorika.
✓zlepšuje čítanie z nôt a sluchovú predstavivosť	Rozvíjať pohotovosť hry z listu a sluchovú orientáciu transponovaním jednoduchých melódií.

3. ročník 1. časť I. stupeň

Žiak na konci 3. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
✓zlepšuje kvalitu tónu a upevňuje správne dýchanie, nátisk	Zdokonaľovanie kvality tónu, hranie dlhých tónov s priebehovou dynamikou. Dýchanie bránicou.
✓vie pomocou sebakontroly zaujať správny postoj pri hre a primerané postavenie prstov a rúk	Dbať na kultiváciu základných fyziologických návykov – postoj, držanie nástroja, nasadenie.
✓hrá v rozsahu od e po e3. Stupnice po 5bé a 5 krížikov	Rozširovať tónový rozsah a orientovať sa podľa sluchu v stupniciach, hrať

	kvintakordy. Dbať na presnú a vyrovnanú prácu prstov v legáte, nasadenie a správnu artikuláciu, postupne zrýchľovať hru staccato.
✓ skvalitňuje hudobný prejav a orientáciu v notovom zápise	Naďalej rozvíjať cit a rešpekt pre dynamické odtiene, dynamické a agogické znaky ako aj tempové označenia.
✓ skvalitňuje hudobný prejav a kritickú sebareflexiu	Koordinovať intonáciu a rytmus pri prednese skladby spolu so zvukovou vyrovnanosťou hud. prejavu
✓zlepšuje čítanie z nôt a sluchovú predstavivosť	Zlepšovať pohotovosť hry z listu a sluchovú orientáciu.

4. ročník 1. časť I. stupeň

Žiak na konci 4. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
✓zlepšuje kvalitu tónu v celom registri nástroja	Naďalej zdokonaľovanie dychovej techniky, kvality tónu, zvukovú vyrovnanosť vo všetkých polohách.
✓hrá v rozsahu od e po f3. Všetky stupnice s bé aj s krížikmi	Rozširovať tónový rozsah a orientovať sa podľa sluchu v stupniciach, hrať kvintakordy. Dbať na presnú a vyrovnanú prácu prstov v legáte, nasadenie a správnu artikuláciu, postupne zrýchľovať hru staccato.
✓ hrá melodické ozdoby	Nácvik všetkých štandardných melodických ozdôb
✓skvalitňuje hudobný prejav a orientáciu v notovom zápise, rozširuje hudobné vnímanie a cítenie	Naďalej rozvíjať cit a rešpekt pre dynamické odtiene, dynamické a agogické znaky ako aj tempové označenia. Zamerať sa na vnímanie nálady a hudobného výrazu hud. skladby
✓ skvalitňuje hudobný prejav a kritickú sebareflexiu	Koordinovať intonáciu a rytmus pri prednese skladby spolu so zvukovou vyrovnanosťou hud. prejavu
	Zlepšovať pohotovosť hry z listu a sluchovú orientáciu, základy transpozície.

✓zlepšuje čítanie z nôt a sluchovú predstavivosť, získa základnú zručnosť v transpozícii ✓rozširuje schopnosti a poznatky hudobného interpretačného prejavu ✓uplatňuje sa v súborovej hre ✓rozširuje svoj hudobný prejav v rôznych žánroch	Základná orientácia v štýlovom prejave hudobných skladieb rôznych slohov Výrazne rozvíjať a podporovať ansámblovú hru Rozširovať hudobný prejav o základy frázovania a výslovnosti v rôznych hud. žánroch (tanečná hudba, jazz)

Požiadavky na overenie spôsobilosti postupu do 1. ročníka druhej časti II. stupňa základného štúdia:

Záverečná skúška:
1 durová, 1 molová stupnica
2 etudy kontrastného charakteru
2 prednesové skladby rozličného charakteru

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre všetky ročníky druhej časti I. stupňa základného štúdia:

B. ZÁKOSTELECKÝ: Školahrynaklarinet I. a II. diel (výber)
F. DEMNITZ: Elementaschule für Klarinette
J. LANCELOT: 22 etud
I. MÜLLER: 22 etud, 1. diel

Prednesové skladby:
B.BARTÓK: Večer na dedine
J. K. VAŇHAL: Sonáta pre klarinet a klavír
K. REISSINGER: Loutkovásuita
J. KRATOCHVÍL: Malásuita
I. BÁZLIK: Bagately
RIMSKIJ-KORSAKOV: Koncert Es dur
A.ROUSSEL: Aria
F. A. ROZETTI: Koncer tEs dur
L. KOŽELUCH: Koncert Es dur
R. WAGNER: Adagio
V. TUČEK: Koncert B dur
Z. FIBICH: Selanka
Skladby rôznych žánrov motivačného charakteru (Jazz, Blues, Ľudová hudba a podobne).

Ciele pre II. stupeň základného štúdia a štúdia pre dospelých

Nadviazať na schopnosti, zručnosti a vedomosti získané na I. Stupni základného štúdia a rozvíjať ich o ďalšie technické a výrazové prostriedky, potrebné na zvládnutie náročných skladieb. Rozvíjať muzikalitu a čistotu umeleckej interpretácie rôznych štýlov a žánrov pomocou výrazových prostriedkov v sólových, komorných a orchestrálnych skladbách. Zdokonaľovať účinnosť osobitného umeleckého prejavu s dôrazom na samostatnosť nácviku, kultúru tónu, techniku predvedenia a presvedčivosť interpretácie hraných skladieb. Koncentrovať všetky výrazové a technické prostriedky, hru z listu, hru spamäti, transpozíciu do rôznych tónin na správnu interpretáciu sólových, komorných, súborových a orchestrálnych partov. Celkový rozvoj výrazových a technických prvkov orientovať na dokonalé uplatnenie v praxi v rámci záujmovej umeleckej činnosti.

1. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiak na konci 1. ročníka II. stupňa a ŠPD základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
✓zlepšuje kvalitu tónu v celom registri nástroja a intonačnú čistotu	Nadviazať na schopnosti a vedomosti získané na I. stupni základného štúdia. Naďalej zdokonaľovanie dychovej techniky, kvality tónu, zvukovej vyrovnanosti vo všetkých polohách a intonačnej čistoty
✓hrá v rozsahu od e po g3. Zahrá všetky durové aj molové stupnice s bé aj s krížikmi a zlepšuje technické možnosti hry	Hrať a orientovať sa podľa sluchu vo všetkých durových aj molových stupniciach, hrať kvintakordy a septakordy. Dbať na presnú a vyrovnanú prácu prstov v legáte, nasadenie a správnu artikuláciu, hrať v artikulačných obmenách sekvencie po 3. a 4. tónoch
✓skvalitňuje hudobný prejav a orientáciu v notovom zápise, rozširuje hudobné vnímanie a cítenie	Naďalej rozvíjať cit a rešpekt pre dynamické odtiene, dynamické a agogické znaky, hudobnú frázu ako aj tempové označenia. Zamerať sa na vnímanie nálady a hudobného výrazu hud. skladby
✓skvalitňuje hudobný prejav a kritickú sebareflexiu	Koordinovať intonáciu a rytmus pri prednese skladby spolu so zvukovou vyrovnanosťou hud. prejavu
✓ zlepšuje čítanie z nôt a sluchovú predstavivosť, rozvíja zručnosť v transpozícii	Zlepšovať pohotovosť hry z listu a sluchovú orientáciu, rozvíjať zručnosť v transpozícii.

✓rozširuje schopnosti a poznatky hudobného interpretačného prejavu	Základná orientácia v štýlovom prejave hudobných skladieb rôznych slohov
✓uplatňuje sa v súborovej hre, vie si doladiť nástroj k inému nástroju a začína vnímať svoju hru ako súčasť hud. celku	Podporovať ansámblovú hru a viesť žiaka k sluchovej samostatnosti a vnímavosti hud. celku
✓dokáže samostatne získať hudobný materiál podľa svojho cítenia /internet, knižnice/	Podporovať žiaka vo vlastnom hudobnom cítení a v samostatnom výbere hudobného materiálu
✓rozširuje svoj hudobný prejav v rôznych žánroch	Rozširovať hudobný prejav o základy frázovania a výslovnosti v rôznych hud. žánroch (tanečná hudba, jazz)

2. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiak na konci 2. ročníka II. stupňa a ŠPD základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
✓zlepšuje kvalitu tónu v celom registri nástroja a intonačnú čistotu	Naďalej zdokonaľovanie dychovej techniky, kvality tónu, zvukovej vyrovnanosti vo všetkých polohách a intonačnej čistoty
✓ zlepšuje technické možnosti hry a sluchovú orientáciu v stupniciach a harmónii	Hrať a orientovať sa podľa sluchu vo všetkých durových aj molových stupniciach, hrať kvintakordy a septakordy. Dbať na presnú a vyrovnanú prácu prstov v legáte, nasadenie a správnu artikuláciu, hrať v artikulačných obmenách sekvencie po 3. a 4. tónoch a v terciách.
✓prehlbuje zručnosť hry zložitejších hudobných pasáží	Študovať technicky náročnejšie etudy a hudobné príklady z hudobných diel.
✓skvalitňuje hudobný prejav a orientáciu v notovom zápise, rozširuje hudobné vnímanie a cítenie	Naďalej prehlbovať cit a rešpekt pre dynamické odtiene, dynamické a agogické znaky, hudobnú frázu ako aj tempové označenia. Zamerať sa na vnímanie nálady a hudobného výrazu hud. skladby
✓skvalitňuje hudobný prejav a kritickú sebareflexiu	Koordinovať intonáciu a rytmus pri prednese skladby spolu so zvukovou vyrovnanosťou hud. prejavu
✓ zlepšuje čítanie z nôt a sluchovú predstavivosť, rozvíja zručnosť v transpozícii	Zlepšovať pohotovosť hry z listu a sluchovú orientáciu, rozvíjať zručnosť v transpozícii.

✓ rozširuje schopnosti a poznatky hudobného interpretačného prejavu	Základná orientácia v štýlovom prejave hudobných skladieb rôznych slohov
✓uplatňuje sa v súborovej hre, vie si doladiť nástroj k inému nástroju a začína vnímať svoju hru ako súčasť hud. celku	Podporovať ansámblovú hru a viesť žiaka k sluchovej samostatnosti a vnímavosti hud. celku
✓dokáže samostatne získať hudobný materiál podľa svojho cítenia /internet, knižnice/	Podporovať žiaka vo vlastnom hudobnom cítení a v samostatnom výbere hudobného materiálu
✓rozširuje svoj hudobný prejav v rôznych žánroch	Rozširovať hudobný prejav o základy frázovania a výslovnosti v rôznych hud. žánroch (tanečná hudba, jazz)
✓odváži sa improvizovane vytvoriť jednoduché melódie, prípadne variácie danej témy	Skúšať tvorivé prístupy vlastnou improvizáciou a sluchovým napodobňovaním

3. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiak na konci 3. ročníka II. stupňa a ŠPD základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
✓skvalitňuje hudobný prejav a kritickú sebareflexiu	Koordinovať intonáciu a rytmus pri prednese skladby spolu so zvukovou vyrovnanosťou hud. prejavu
✓ zlepšuje čítanie z nôt a sluchovú predstavivosť, rozvíja zručnosť v transpozícii	Zlepšovať pohotovosť hry z listu a sluchovú orientáciu, rozvíjať zručnosť v transpozícii.
✓orientuje sa v skladbách pre ansámbel a hrá sólové pasáže	Použitie nástroja v ansámblovej hre
✓rozširuje schopnosti a poznatky hudobného interpretačného prejavu	Základná orientácia v štýlovom prejave hudobných skladieb rôznych slohov
✓dokáže samostatne získať hudobný materiál podľa svojho cítenia /internet, knižnice/ a zároveň ho naštudovať	Podporovať žiaka vo vlastnom hudobnom cítení a v samostatnom výbere hudobného materiálu
✓ rozširuje svoj hudobný prejav v rôznych žánroch	Rozširovať hudobný prejav o základy frázovania a výslovnosti v rôznych hud. žánroch (tanečná hudba, jazz)

✓prehlbuje vnímanie hudobného priebehu	Základy formového a harmonického priebehu jednoduchej skladby
✓odváži sa improvizovane vytvoriť jednoduché melódie, prípadne variácie danej témy	Rozvíjať tvorivé prístupy vlastnou improvizáciou a sluchovým napodobňovaním

4. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiak na konci 4. ročníka II. stupňa a ŠPD základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
✓samostatne naštuduje hudobný materiál adekvátny jeho hudobnej zdatnosti, vrátane orientácie v notovom zápise, frázovania a výrazu	Komplexné zvládnutie nástrojovej hry
✓analyzuje základný formový priebeh, sloh, štýl a žáner	Orientácia v hudobnom diele
✓naštuduje a zahrá skladby iných (ako vážno-hudobných) žánrov podľa vlastného výberu	Žánrové použitie nástroja
✓je schopný diskusie a prejavu vlastného názoru na hudbu (hudobné dielo) s preferenciou na jeho vlastné cítenie	Rozvoj vlastného hudobného cítenia a hudobných preferencií
✓získava základný prehľad kultúrneho diania v blízkom okolí	Prehľad v umení a v kultúre svojho okolia
✓uplatňuje svoje získané schopnosti: verejným vystupovaním, v rozličných zoskupeniach, v pedagogickej pôsobnosti a podobne	Možnosti vlastnej hudobnej realizácie

Záverečná skúška:

1 durová, 1 molová a stupnica príslušné akordy
2 etudy kontrastného charakteru
prednesová skladba väčšieho rozsahu hraná na verejnom podujatí školy

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre všetky ročníky II. stupňa základného štúdia:

Etudy (výber)

C. BÄRMANN: 24 etud pre klarinet
E. CAVALLINI: CapricenfürKlarinette
P. JEANJEAN: Progresívne a melodické etudy
M. KLOSÉ: Technické etudy
I. MÜLLER: 20 etud
M. REISPCH: Chodus – etüden für Klarinette
S. ROZANOV: Cvičenia narozvíjanie techniky
L. WIEDEMANN: Klarinetten .Studien IX. A XI. Diel
J. B. GAMBARO: 12 caprices – výber

Prednes**:** (Vo viac časťových prednesoch možno hrať len 1 časť).
J. BRAHMS: 2 sonáty
F. BUSONI: Elegia
C. DEBUSSY: 5 piesní
O. FLOSMANN: Zbojnícka sonatína
C. M. WEBER: Variácie
C. M. WEBER: Concertino
C. M. WEBER: Koncerto f mol
W. LUTOSLAWSKI: Tanečné prelúdiá
W. A. MOZART: Koncert A dur II. časť
L. KOŽELUH: Concerto Esdur
F. V. KRAMÁŘ: Concerto B dur
F. NEUBAUER: Poetické štúdie
M. NOVÁK: Sonatína
K. G. REISSINGER: Studien koncert
F. A. ROSETTI-RÖSSLER: Concerto
P. RYTEL: Romanca
C. SAINT-SAENS: Sonáta
K. STAMITZ: Koncert Es dur
J. TANDLER: 3 skladbičky
J. B. WAŇHAL: Concerto
Z. VOSTŘÁK: Burleska
Iné primerané skladby podľa vlastného výberu.

ŠTUDIJNÉ ZAMERANIE HRA NA SAXOFÓNE

Ciele pre 2. časť I. stupňa základného štúdia

Základné remeselné zvládnutie hry na nástroji (správne reberno-bránicové dýchanie, tvorba tónu s výraznou dychovou oporou, pevnosť a flexibilita nátisku, intonácia, rytmická a technická istota),kvalitu tónu, kultiváciu nasadenia, cit pre stavbu hudobnej frázy, dynamiku a agogiku. Poznať zvukové a farebné možnosti nástroja a jeho technické parametre.

1. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 1. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
sú oboznámení s históriu nástroja, zvládajú zloženie, rozloženie nástroja a ošetrovanie nástroja zvládajú prstovú a jazykovú techniku ovládajú hru v rozsahu c1-f3 aplikujú hru tenuto, staccato a legato sú schopní zahrať durové a molové stupnice do 4 predznamenaní, a príslušné tonické kvintakordy aD7po troch a po štyroch, v dosiahnutom rozsahu ovládajú plynulé čítanie nôt orientujú sa v notovom zápise a sú schopní hrať jednoduché skladby z listu aplikujú elementárne hudobno-výrazové prostriedky (dynamika, zmeny tempa, frázovanie, agogika) ovládajú hru zo zápisu celých, polových, štvrťových, osminových, šestnástinových nôt a pomlčiek zvládajú prechod medzi osminovými triolami a šestnástinovými notami, hru polovej, štvrťovej a osminovej noty s bodkou sú schopní hrať so sprievodom a vedome rozlišujú silu, dĺžku, výšku a farbu tónu, - hrajú viachlasé skladby so spolužiakmi, alebo učiteľom verejným účinkovaním získavajú osobné skúsenosti v zvládnutí trémy, psychického a fyzického zaťaženia vo vypätej situácii	Dôraz na plynulé reberno-bránicové dýchanie. Budovanie nátisku. Dlhé tóny v dosiahnutom rozsahu s výraznou dychovou oporou. Tenuto, staccato. Zdokonaľovanie väzieb legáta pri prechode do dvojčiarkovanej oktávy. Hra durových a molových stupníc do štyroch predznamenaní,T5aD7rôznymi artikuláciami v mierne rýchlom tempe v dosiahnutom rozsahu. Nácvik kratších skladieb a piesní spamäti. Nácvik partov (orchestrálnych, súborových). Pojmy: primavolta, secondavolta, DaCapo, D.C. al Fine, dal segno, celá, polová, štvrťová, osminová a šestnástinová nota, pomlčka, bodka za notou, triola, synkopa, ligatúra, legato, doba, takt, rytmus, tempo, dynamika, piano, mezzoforte, forte, fortissimo, crescendo, decrescendo, melódia, pieseň, skladba, motív, veta, časť, forma, predohra, dohra, medzihra. Budovanie intonačnej a rytmickej predstavy. Rozlišovanie durového a molového kvintakordu, D7, intervalov v2, m2, v3, m3, č4, č5. Striedanie osminových nôt a osminových triol, bodkovaný rytmus osminové hodnoty. Viachlasné skladby -komorná hra. Verejná prezentácia nadobudnutých kompetencii.

2. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 2. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
zvládajú prstovú a jazykovú techniku v rýchlejších tempách hrajú v rozsahu b -f3 ovládajú hru tenuto, staccato, legato reprodukujú durové a molové stupnice do 6 predznamenaní a príslušné tonické kvintakordov,D7azm7po troch a po štyroch, dosiahnutom rozsahu uplatňujú intonačnú istotu v dosiahnutom rozsahu rozlišujú a ovládajú hru osminových triol a bodkovaného rytmu, hru veľkej trioly sú schopní hrať rozsiahlejšie prednesové skladby so sprievodom z nôt aj spamäti, - realizujú sa v súboroch - verejným účinkovaním získavajú osobné skúsenosti v zvládnutí trémy, psychického a fyzického zaťaženia vo vypätej situácii	Dôraz na plynulé reberno-bránicové dýchanie. Budovanie nátisku a tónovej vyrovnanosti v celom používanom rozsahu. Zvládanie prstovej a jazykovej techniky. Hra dlhých tónov v dosiahnutom rozsahu s výraznou dychovou oporou využívanie širokej dynamickej škály (p až ff). Tenuto, staccato. plynulé väzby legáta s prechodom do dvojčiarkovanej oktávy. Durové a molové stupnice do 6 predznamenaní,T5,D7a zm7 rôznymi artikuláciami v stredne rýchlom tempe. Nácvik rozsiahlejších skladieb a piesní spamäti. Nácvik partov (orchestrálnych, súborových).Aplikácia teoretických vedomosti v praxi: stupnica, durový a molový kvintakord, D7 a jeho obraty, zm7 a jeho obraty, prstová technika, jazyková technika, primavolta, secondavolta, DaCapo, D.C. al Fine, dal segno. Pojmy: celá, polová, štvrťová, osminová a šestnástinová nota, pomlčka, bodka za notou, triola, synkopa, ligatúra, legato, doba, takt, rytmus, tempo, dynamika, piano, mezzoforte, forte, fortissimo, crescendo, decrescendo, melódia, pieseň, skladba, motív, veta, časť, predohra, forma, dohra, medzihra. Rozlišovanie durového a molového kvintakordu, D7, zm7, intervalov v2, m2, v3, m3, č4, č5, v6, m6, zv4. Striedanie osminových nôt, osminových triol a šestnástinových nôt bodkovaný rytmus osminové, šestnástinové hodnoty. Hra veľkej trioly.

3. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 3. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
neustále pracujú na plynulom reberno-bránicovom dýchaní	Dôraz na plynulé reberno-bránicové dýchanie.

aplikujú dlhé tóny v dosiahnutom rozsahu s výraznou dychovou oporou hrajú v rozsahu b -fis3 využívajú širokú dynamickú škálu zvládajú prstovú a jazykovú techniku v rýchlejších tempách ovládajú a kombinujú tenuto, staccato, legato, portamento reprodukujú durové a molové stupnice do 7 predznamenaní a príslušné tonické kvintakordov,D7azm7po troch a po štyroch, v dosiahnutom rozsahu pracujú s chromatickou stupnicou demonštrujú kvalitu tónu uplatňujú intonačnú istotu v dosiahnutom rozsahu využívajú široké spektrum výrazových a dynamických možností pri interpretácii rozsiahlejších prednesových skladieb (z nôt aj spamäti) sú schopní samostatnej práce pri štúdiu partov a hre v súboroch, verejným účinkovaním získavajú osobné skúsenosti v zvládnutí trémy, psychického a fyzického zaťaženia vo vypätej situácii.	Budovanie nátisku, atónovej vyrovnanosti v celom používanom rozsahu. Hra dlhých tónov v dosiahnutom rozsahu s výraznou dychovou oporou. Využívanie širokej dynamickej škály p až ff). –7. poloha. Zvládanie prstovej a jazykovej techniky. Tenuto, staccato, portamento. Plynulé väzby legáta v dvojčiarkovej oktáve. Durové a molové stupnice do 7 predznamenaní,T5,D7a zm7 rôznymi artikuláciami v stredne rýchlom tempe. Hra chromatickej stupnice. Nácvik rozsiahlejších skladieb a piesní spamäti. Nácvik partov (orchestrálnych, súborových). Aplikácia teoretických vedomosti v praxi: stupnica, durový a molový kvintakord, D7 a jeho obraty, zm7 a jeho obraty, prstová technika, jazyková technika -portamento, chromatická stupnica, primavolta, secondavolta, DaCapo, D.C. al Fine, dal segno. Pojmy: celá, polová, štvrťová, osminová a šestnástinová nota, pomlčka, bodka za notou, triola, synkopa, ligatúra, legato, doba, takt, rytmus, tempo, dynamika, piano, mezzoforte, forte, fortissimo, crescendo, decrescendo, melódia, pieseň, skladba, motív, veta, časť, predohra, forma, dohra, medzihra, diatonika, chromatika, celotónová stupnica. Rozlišovanie durového a molového kvintakordu, D7, zm7,intervalov v2, m2, v3, m3, č4, č5, v6, m6, zv4, v.7, m.7. Striedanie osminových nôt, osminových triol a šestnástinových nôt bodkovaný rytmus osminové, šestnástinové hodnoty. Hra veľkej trioly.

4. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 4. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
neustále pracujú na plynulom reberno-bránicovom dýchaní	Plynulé reberno-bránicové dýchanie. Tónovej vyrovnanosti v celom používanom

bezpečne aplikujú prstovú a jazykovú techniku aj v rýchlych tempách zvládajú hru v rozsahu b -fis3 využívajú rôzne druhy artikulácie (tenuto, staccato, legato, portamento) ovládajú plynulé čítanie nôt demonštrujú hru durových a molových stupníc a príslušných tonických kvintakordov,D7azm7po troch a po štyroch, v dosiahnutom rozsahu zvládnu hru chromatických stupníc sú schopní samostatnej práce pri štúdiu partov a hre v súboroch vedia vhodne uplatňovať frázovanie, agogiku a dynamické možnosti nástroja aj pri interpretácii rozsiahlejších prednesových skladieb rôznych období (z nôt aj spamäti) sú schopní samostatne naladiť nástroj verejným účinkovaním získavajú osobné skúsenosti v zvládnutí trémy, psychického a fyzického zaťaženia vo vypätej situácii	rozsahu. Budovanie nátisku. Hra dlhých tónov v dosiahnutom rozsahu s výraznou dychovou oporou. Využívanie širokej dynamickej škály (p až ff). Vyrovnaná prstová a jazyková technika. Tenuto, staccato, portamento. Plynulé väzby legáta v dvojčiarkovej a trojčiarkovej oktáve. Durové a molové stupnice,T5,D7a zm7 rôznymi artikuláciami v rýchlom tempe. Hra chromatickej stupnice. Nácvik rozsiahlejších skladieb a piesní spamäti. Nácvik partov (orchestrálnych, súborových). Aplikácia teoretických vedomosti v praxi: stupnica, durový a molový kvintakord, D7 a jeho obraty, zm7 a jeho obraty, násobné staccato, portamento, chromatická stupnica, primavolta, secondavolta, DaCapo, D.C. al Fine, dal segno. Pojmy: celá, polová, štvrťová, osminová a šestnástinová nota, pomlčka, bodka za notou, triola, synkopa, ligatúra, legato, doba, takt, rytmus, tempo, dynamika, piano, mezzoforte, forte, fortissimo, crescendo, decrescendo, melódia, pieseň, skladba, motív, veta, časť, predohra, forma, dohra, medzihra, diatonika, chromatika, celotónová stupnica. Rozlišovanie durového a molového kvintakordu, D7, zm7, intervalov v2, m2, v3, m3, č4, č5, v6, m6, zv4, v.7, m.7.

Záverečná skúška:
1 durová, 1 molová stupnica
2 etudy kontrastného charakteru
2 prednesové skladby rozličného charakteru

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre všetky ročníky druhej časti I. stupňa základného štúdia:

Etudy:
T. Hejda: Škola hry na saxofón
F.W.Ferling: 48 Famous Studies for Oboe or Saxophone
Prednesové skladby:
J.S.Bach: Sonáta g mol
lJ. Naulais: Petite Suite Latine

Ciele pre II. stupeň základného štúdia a štúdia pre dospelých

Schopnosť hrať „z listu“, improvizovať a transponovať do iných kľúčov. Samostatnosť pri riešení technickej a obsahovej stránky diela. Naučiť žiaka interpretačnej predstavivosti, hudobnej pamäti, orientácii v hudobných formách, štýloch a žánroch.

1. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 1. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
bezpečne ovládajú prstovú a jazykovú techniku a hrajú s intonačnou istotou a kultivovaným tónom v dosiahnutom rozsahu	Dôraz na plynulé reberno-bránicové dýchanie. Prstová a jazyková technika. Intonačné prevedenie a kultivovanosť tónu.
zvládajú hru v rozsahu b - fis^3	Rozsah b - fis^3. Tónová vyrovnanosť v celom používanom rozsahu.
využívajú rôzne druhy artikulácie (tenuto, staccato, legato, portamento)	Dlhé tóny s výraznou dychovou oporou. Využívanie širokej dynamickej škály (p až ff)
ovládajú plynulo čítanie nôt	Plynulé väzby legáta. Nácvik melodických ozdôb a trilku.
vedia zahrať melodické ozdoby	Hra durových a molových stupníc, T^5, D^7 a zm^7 rôznymi artikuláciami v rýchlejšom tempe.
hrajú durové a molové stupnice a príslušné tonické kvintakordy, D^7 a zm^7 po troch a po štyroch, v dosiahnutom rozsahu	Chromatická stupnica. Celotónová stupnica.
zvládnu hru chromatickej stupnice	Interpretácia skladieb rôznych štýlových období. Hra rozsiahlejších skladieb a piesní spamäti, sústavné rozvíjanie hudobnej pamäte.
hru celotónových stupníc	Základy pentatoniky, improvizácie a bluesu. Nácvik partov (orchestrálnych, súborových).
orientujú sa v interpretácii skladieb rôznych štýlových období	Aplikácia teoretických vedomosti v praxi: durový a molový kvintakord, durové a molové septakordy, D^7 a jeho obraty, zm^7 a jeho obraty, portamento, chromatická stupnica, melodické ozdoby, trilok.

oboznamujú sa s pentatonikou a so základmi improvizácie, bluesovou stupnicou aplikujú legáta medzi 2 a 3 notou - ak sú 4 osminové noty získavajú základy pre swingové frázovanie, artikuláciu T a D získavajú informácie o bluesovej forme s využitím bluesu v populárnej hudbe	Pojmy: celá, polová, štvrťová, osminová a šestnástinová nota, pomlčka, bodka za notou, triola, synkopa, ligatúra, legato, doba, takt, rytmus, tempo, dynamika, piano, mezzoforte, forte, fortissimo, crescendo, decrescendo, melódia, pieseň, skladba, motív, veta, časť, forma, predohra, dohra, medzihra, diatonika, chromatika, celotónová stupnica. Sluchové rozlišovanie durového a molového kvintakordu, D^7, zm^7, intervalov v2, m2, v3, m3, č4, č5, v6, m6, zv4, v7, m7. Striedanie osminových nôt, osminových triol a šestnástinových nôt. Bodkovaný rytmus osminové, šestnástinové hodnoty, triolové frázovanie. Hra veľkej trioly. Rozoznávanie kadencie Tonika - Subdominanta - Dominanta, ako klasickej tak i kadencie používanej v jazzovej hudbe.

2. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 2. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
bezpečne ovládajú prstovú a jazykovú techniku v rýchlejších tempách hrajú s intonačnou istotou a kultivovaným tónom v dosiahnutom rozsahu sluchovú pohotovosť a sebakontrolu aplikujú kultivovaný tón v rámci celého rozsahu ovládajú hru melodických ozdôb zvládajú hru trilku využívajú rôzne druhy artikulácie (tenuto, staccato, legato, portamento)	Dôraz na plynulé reberno-bránicové dýchanie. Prstová a jazyková technika. Intonačné prevedenie a kultivovanosť tónu. Pohotovosť a sebakontrola. Tónová vyrovnanosť v celom používanom rozsahu. Budovanie nátisku. Dlhé tóny s výraznou dychovou oporou. Využívanie širokej dynamickej škály (p až ff). Plynulá hra. Tenuto, staccato, portamento. Plynulé väzby legáta.

ovládajú plynulé čítanie nôt, interpretujú durových a molových stupníc a príslušných tonických kvintakordov, D^7 a zm^7 po troch a po štyroch, v dosiahnutom rozsahu zvládajú hru chromatických a celotónových stupníc vedia samostatne uplatniť nadobudnuté kompetencie pri štúdiu skladieb a partov sú schopní hrať rozsiahlejšie prednesové skladby so sprievodom z nôt aj spamäti sú schopní samostatnej práce v súboroch, pracujú s pentatonikou a so základmi improvizácie, bluesovou stupnicou získavajú základy pre swingové frázovanie, artikuláciu T a D orientujú sa v bluesovej forme s využitím bluesu v populárnej hudbe	Melodické ozdoby a trilok. Hra durových a molových stupníc, T^5, D^7 a zm^7 rôznymi artikuláciami v rýchlejších tempách. Chromatická stupnica. Celotónová stupnica. Interpretácia skladieb rôznych štýlových období. Uplatnenie nadobudnutých kompetencii pri štúdiu skladieb a partov. Hra rozsiahlejších skladieb a piesní spamäti, sústavné rozvíjanie hudobnej pamäte. Pentatonika, improvizácie a bluesu. Swingové frázovanie, artikulácia T a D. Orientácia v bluesovej forme. Využitie bluesu v populárnej hudbe. Nácvik partov (orchestrálnych, súborových). Aplikácia teoretických vedomosti v praxi: durový a molový kvintakord, durové a molové septakordy, D^7 a jeho obraty, zm^7 a jeho obraty, portamento, chromatická stupnica, melodické ozdoby, trilok. Pojmy: celá, polová, štvrťová, osminová a šestnástinová nota, pomlčka, bodka za notou, triola, synkopa, ligatúra, legato, doba, takt, rytmus, tempo, dynamika, piano, mezzoforte, forte, fortissimo, crescendo, decrescendo, melódia, pieseň, skladba, motív, veta, časť, forma, predohra, dohra, medzihra, diatonika, chromatika, celotónová stupnica. Sluchové rozlišovanie durového a molového kvintakordu, D^7, zm^7, intervalov v 2, m 2, v 3, m 3, č 4, č 5, v 6, m 6, zv 4, v 7, m 7. Striedanie osminových nôt, osminových triol a šestnástinových nôt. Bodkovaný rytmus osminové, šestnástinové hodnoty, triolové frázovanie. Hra veľkej trioly. Rozoznávanie kadencie Tonika-Subdominanta - Dominanta, ako klasickej tak i kadencie používanej v jazzovej hudbe.

3. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 3. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
bezpečne ovládajú prstovú a jazykovú techniku	Prirodzené, hlboké a plynulé reberno-bránicové dýchanie.
demonštrujú sluchovú sebakontrolu a pohotovosť, istotou pri hre a kultivovaný tón v celom rozsahu nástroja, sú schopní samostatne naladiť nástroj	Bezpečné ovládanie prstovej a jazykovej techniky.
	Tónová kultivovanosť a vyrovnanosť v celom používanom rozsahu, dobrá flexibilita nátisku.
realizujú hru melodických ozdôb a hru trilku,	Dlhé tóny s výraznou dychovou oporou.
využívajú rôzne druhy artikulácie (tenuto, staccato, legato, portamento)	Využívanie širokej dynamickej škály (pp až ff).
	Využívanie rôznych spôsobov artikulácie a frázovania.
sú schopní plynulo čítať noty, zahrajú durové a molové stupnice a príslušné akordy T^5, D^7 a zm^7 po troch a po štyroch	Aplikácia durových, molových, chromatických stupníc a celotónových stupníc, T^5, D^7 a zm^7 rôznymi artikuláciami v rýchlom tempe.
ovládajú hru chromatických a celotónových stupníc	Nácvik rozsiahlejších skladieb a piesní spamäti, budovanie repertoáru a sústavné rozvíjanie hudobnej pamäte.
sú samostatní pri štúdiu skladieb, štúdiu partov a hre v súboroch	Nácvik partov (orchestrálnych, súborových).
	Interpretácia technicky, rytmicky a dynamicky náročnejších skladieb.
vedia zahrať rozsiahlejšie prednesové skladby so sprievodom z nôt aj spamäti	Pohotovosť a sebakontrola.
	Interpretácia skladieb rôznych štýlových období.
využívajú vhodné frázovanie, agogiku a dynamické možnosti nástroja pri interpretácii rozsiahlejších prednesových skladieb rôznych období z nôt aj spamäti	Uplatnenie nadobudnutých kompetencii pri štúdiu skladieb a partov.
	Pentatonika, improvizácie a bluesu.
	Swingové frázovanie, artikulácia T a D.
ovládajú základnú koordináciu pri hre so spoluhráčmi v komornej a orchestrálnej hre v oblasti intonácie, rytmu, dynamiky a výrazu	Orientácia v bluesovej forme. Využitie bluesu v populárnej hudbe.
	Nácvik partov (orchestrálnych, súborových).
	Aplikácia teoretických vedomosti v praxi: durový a molový kvintakord, durové a molové septakordy, D^7 a jeho obraty, zm^7

	a jeho obraty, portamento, chromatická stupnica, melodické ozdoby, trilok. Pojmy: celá, polová, štvrťová, osminová a šestnástinová nota, pomlčka, bodka za notou, triola, synkopa, ligatúra, legato, doba, takt, rytmus, tempo, dynamika, piano, mezzoforte, forte, fortissimo, crescendo, decrescendo, melódia, pieseň, skladba, motív, veta, časť, forma, predohra, dohra, medzihra, diatonika, chromatika, celotónová stupnica. Sluchové rozlišovanie durového a molového kvintakordu, D^7, zm^7, intervalov v 2, m 2, v 3, m 3, č 4, č 5, v 6, m 6, zv 4, v 7, m 7. Striedanie osminových nôt, osminových triol a šestnástinových nôt. Bodkovaný rytmus osminové, šestnástinové hodnoty, triolové frázovanie. Hra veľkej trioly. Rozoznávanie kadencie Tonika - Subdominanta - Dominanta, ako klasickej tak i kadencie používanej v jazzovej hudbe.

4. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 4. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
využívajú všetky nadobudnuté kompetencie pri nácviku a interpretácii skladieb rôznych štýlov a žánrov	Prirodzené, hlboké a plynulé reberno-bránicové dýchanie. Bezpečné ovládanie prstovej a jazykovej techniky.
bezpečne ovládajú prstovú a jazykovú techniku	Tónová kultivovanosť a vyrovnanosť v celom používanom rozsahu, dobrá flexibilita nátisku. Plynulá hra.
demonštrujú sluchovú sebakontrolu a pohotovosť, istotou pri hre a kultivovaný tón v celom rozsahu nástroja, sú schopní samostatne naladiť nástroj	Dlhé tóny s výraznou dychovou oporou. Využívanie širokej dynamickej škály (pp až ff).
samostatne podľa potreby využívajú rôzne druhy artikulácie (tenuto, staccato, legato,	Využívanie rôznych spôsobov artikulácie a frázovania.

portamento), vrátane hry melodických ozdôb a trilku samostatne pracujú s farbou a kvalitou tónu a na rozvoji nátiskových schopností ovládajú plynulé čítanie nôt, hru durových, molových, chromatických a celotónových stupníc a príslušných T^5, D^7 a zm^7 sú samostatní pri štúdiu náročnejších skladieb a partov samostatne využívajú nadobudnuté interpretačné schopnosti pri práci v súboroch, v komornej a orchestrálnej hre ovládajú transkripciu nejakého sóla, jej zápis do nôt a jej fixovanie, hranie z nahrávkou a klavírnym sprievodom demonštrujú sluchovú sebakontrolu a pohotovosť, istotou pri hre a kultivovaný tón v celom rozsahu nástroja, sú schopní samostatne naladiť nástroj vedia zahrať rozsiahle prednesové skladby so sprievodom z nôt aj spamäti ✓využívajú vhodné frázovanie, agogiku a dynamické možnosti nástroja pri interpretácii rozsiahlejších prednesových skladieb rôznych období z nôt aj spamäti ✓ovládajú základnú koordináciu pri hre so spoluhráčmi v komornej a orchestrálnej hre v oblasti intonácie, rytmu, dynamiky a výrazu.	Práca s farbou a kvalitou tónu. Aplikácia durových, molových, chromatických stupníc a celotónových stupníc, T^5, D^7 a zm^7 rôznymi artikuláciami v rýchlom tempe. Nácvik rozsiahlejších skladieb a piesní spamäti, budovanie repertoáru a sústavné rozvíjanie hudobnej pamäte. Nácvik partov (orchestrálnych, súborových). Interpretácia technicky, rytmicky a dynamicky náročnejších skladieb. Pohotovosť a sebakontrola. Interpretácia skladieb rôznych štýlových období. Uplatnenie nadobudnutých kompetencii pri štúdiu skladieb a partov. Pentatonika, improvizácie a bluesu. Swingové frázovanie, artikulácia T a D. Orientácia v bluesovej forme. Využitie bluesu v populárnej hudbe. Nácvik partov (orchestrálnych, súborových). Interpretácia technicky, rytmicky a dynamicky náročnejších skladieb. Aplikácia teoretických vedomosti v praxi: durový a molový kvintakord, durové a molové septakordy, D^7 a jeho obraty, zm^7 a jeho obraty, portamento, chromatická stupnica, melodické ozdoby, trilok. Pojmy: celá, polová, štvrťová, osminová a šestnástinová nota, pomlčka, bodka za notou, triola, synkopa, ligatúra, legato, doba, takt, rytmus, tempo, dynamika, piano, mezzoforte, forte, fortissimo, crescendo, decrescendo, melódia, pieseň, skladba, motív, veta, časť, forma, predohra, dohra, medzihra, diatonika, chromatika, celotónová stupnica. Sluchové rozlišovanie durového a molového kvintakordu, D^7, zm^7, intervalov v 2, m 2, v 3, m 3, č 4, č 5, v 6, m 6, zv 4, v 7, m 7. Striedanie osminových nôt, osminových triol a šestnástinových nôt.

	Bodkovaný rytmus osminové, šestnástinové hodnoty, triolové frázovanie. Hra veľkej trioly. Rozoznávanie kadencie Tonika-Subdominanta - Dominanta, ako klasickej tak i kadencie používanej v jazzovej hudbe.

Záverečná skúška:
durová a molová stupnica T^5, D^7, zm^7
2 kontrastné etudy rôzneho
2 prednesové skladby rozličného charakteru

Odporúčaný hudobný materiál:
Etudy: K. Mille: Etudy pre hoboj alebo saxofón

Prednesové skladby:
G. Gioia: Suita (tenor. saxofón)
P.Iturralde: Pequeňa Czarda (alt. saxofón)
A.Grgin: Koncertino pre klarinet a orchester- transkripcia

ŠTUDIJNÉ ZAMERANIE HRA NA TRÚBKE

PRÍPRAVA KU HRE NA NÁSTROJI

Ciele pre prípravné štúdium

Rozvíjať základné remeselné zvládnutie hry na nástroji (správne reberno-bránicové dýchanie, tvorba tónu s výraznou dychovou oporou, pevnosť a flexibilita nátisku, intonácia, rytmická a technická istota).
Práca na kvalite tónu, kultiváciu nasadenia

Výkonový štandard	Obsahový štandard
ovládajú postoj pri hre a držanie nástroja, poznajú základy správneho použitia nástroja, jeho ošetrenie a údržbu dodržujú základné nátiskové návyky zvládajú správny spôsob dýchania a tvorby tónu	Nácvik reberno-bránicového dýchania, postoja. Hra dlhých tónov, nasadzovanie. Tvorba tónu, postoj pri hraní, zvládnuť rozsah hmatov od c1 po d2. Jednoduché skladbičky v rámci prebraného rozsahu nástroja, Rozvíjanie rytmickej, melodickej a intonačnej predstavivosti a muzikality.

Požiadavky na overenie spôsobilosti postupu do 1. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia:

Záverečná skúška:

rytmické cvičenie
1 stupnica
1 skladba

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre prípravný ročník:

KOLÁŘ Jaroslav: Praktická škola pro cornet a piston, trúbku, krídlovku – zošit 1
KRČMA M. VAIGL A.: Škola hry na trubku 1. diel
LUTAK Ludwik: Szkola na trabke, 1. diel

Ciele pre 1. časť I. stupňa základného štúdia

Rozvíjať základné remeselné zvládnutie hry na nástroji (správne reberno-bránicové dýchanie, tvorba tónu s výraznou dychovou oporou, pevnosť a flexibilita nátisku, intonácia, rytmická a technická istota). Kvalitu tónu, kultiváciu nasadenia, cit pre stavbu hudobnej fráze, dynamiku a agogiku, poznať zvukové a farebné možnosti nástroja, jeho technické parametre, poznať princípy ochrany a údržby nástroja,

1. ročník 1. časť I. stupeň

Žiaci na konci 1. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	Obsahový štandard
ovládajú postoj pri hre a držanie nástroja	Nácvik reberno-bránicového dýchania, postoja a zásady údržby nástroja.
poznajú základy správneho použitia nástroja, jeho ošetrenie a údržbu	Budovanie nátisku, tónu. Hra dlhých tónov, nasadzovanie. Rozsah g -c2.
dodržujú základné nátiskové návyky	Rozširovanie tónového rozsahu. Spájanie nôt v rozsahu g -c2 diatonicky v rámci stupníc C, G.
zvládajú správny spôsob dýchania a tvorby tónu	Jednoduché skladbičky v rámci prebraného rozsahu nástroja.
sú schopní spájať noty v rozsahu g - c2diatonicky v rámci stupníc C, G	Čítanie zápisu študovanej skladby v rozsahu určenom v predmete hudobná náuka.
reprodukujú jednoduché skladbičky v rámci prebraného rozsahu nástroja	História, stavba, mechanika a spôsob ošetrenia nástroja.
interpretujú krátke jednoduché skladbičky s, alebo bez sprievodu klavíra	Rozvíjanie rytmickej, melodickej a intonačnej predstavivosti a muzikality.

2. ročník 1. časť I. stupeň

Žiaci na konci 2. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	Obsahový štandard
naďalej pracujú na predlžovaní nádychu a výdychu formou dlhých tónov	Nácvik reberno-bránicového dýchania, postoja a zásady údržby nástroja. Predlžovanie nádychu a výdychu.
majú vedomosti otvorení kvalitného tónu, reprodukujú jednoduché skladby podľa notového zápisu	Technické cvičenia, vydržiavané tóny. Technika kvality tónu. Dynamické odtiene.

rozlišujú základné druhy artikulácie -Legato, non legato hrajú cvičenia v strednej polohe v predpísanom rozsahu sú schopní hrať jednoduché melódie podľa sluchu zvládnu zahrať drobné skladbičky, piesne so sprievodom klavíra či iného sprievodného nástroja	Upevňovanie nátiskového svalstva v strednej a hlbokej polohe. Rozsah fis -e2. Hra stupníc v štvrťových notách. Tonický akord po 4 vo voľnom tempe. Jednoduché melódie podľa sluchu. Legátove a tenutové pasáže, kombinácia legáta a staccata. Čítanie zápisu študovanej skladby v rozsahu určenom v predmete hudobná náuka. Rozpoznávanie jednoduchých hudobných foriem -jednoduchá dvojdielna hudobná forma, rondo. Orientácia na rôzne skladbičky z rôznych štýlových období. Sluchové rozlišovanie durového a molového tónorodu. Vnímanie nálady skladby. Základné vedomosti o štýlových obdobiach.

Požiadavky na overenie spôsobilosti postupu do 1. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia:

Záverečná skúška:
2 stupnice
2 charakterovo rozdielne cvičenia
2 rôzne skladby

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre všetky ročníky prvej časti I. stupňa základného štúdia:
KOLÁŘ Jaroslav: Praktická škola pro cornet a piston, trúbku, krídlovku – zošit 1
KRČMA M. VAIGL A.: Škola hry na trubku 1. diel
ARBAN J. B.: Vollständige schulle fur trompete
ARBAN J. B.: 100 elementárnych etud, 1. diel

Ciele pre 2. časť I. stupňa základného štúdia

Hru z listu, improvizáciu a transponovanie do iných kľúčov, samostatnosť, uvedomelosť pri riešení technickej a obsahovej záležitosti diela, hudobnú predstavivosť, fantáziu, hudobnú pamäť, orientáciu v hudobných formách, štýloch a žánroch. Vlastný názor na interpretáciu skladieb rôznych štýlových období a žánrov

1. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 1. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
sústavne pracujú na predlžovaní nádychu a výdychu formou dlhých tónov	Nácvik reberno-bránicového dýchania, postoja a zásady údržby nástroja.

naďalej zdokonaľujú kvalitu tónu neustále sa venujú technike dýchania a tvorby tónu vedia sa prispôsobiť interpretačným znakom danej prednesovej skladby, hrajú v strednej polohe rôzne technické cvičenia –stupnice, akordy, etudy, sú schopní tvoriť primerane kvalitný tón, hrajú v prebranom rozsahu nástroja, rozlišujú silu, dĺžku, výšku a farbu tónu, reprodukujú jednoduché skladby podľa notového zápisu, sú schopní hrať jednoduché melódie podľa sluchu, zvládnu zahrať primerané skladby, piesne so sprievodom klavíra či iného nástroja.	Predlžovanie nádychu a výdychu. Technické cvičenia, vydržiavané tóny. Technika kvality tónu. Dynamické odtiene. Upevňovanie nátiskového svalstva v strednej a hlbokej polohe. Rozsah fis -e2. Hra stupníc v štvrťových notách. Tonický akord po 4 vo voľnom tempe. Jednoduché melódie podľa sluchu. Legátove a tenutové pasáže, kombinácia legáta a staccata. Čítanie zápisu študovanej skladby v rozsahu určenom v predmete hudobná náuka. Rozpoznávanie jednoduchých hudobných foriem -jednoduchá dvojdielna hudobná forma, rondo. Orientácia na rôzne skladbičky z rôznych štýlových období. Sluchové rozlišovanie durového a molového tónorodu. Vnímanie nálady skladby. Základné vedomosti o štýlových obdobiach.

2. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 2. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
upevňujú získané kompetencie nadobudnuté v predchádzajúcich rokoch sústavne pracujú na predlžovaní nádychu a výdychu formou dlhých tónov naďalej zdokonaľujú kvalitu tónu neustále sa venujú technike dýchania a tvorby tónu vedia sa prispôsobiť interpretačným znakom danej prednesovej skladby,	Upevňovanie získaných kompetencii nadobudnutých v prechádzajúcich rokoch. Reberno-bránicové dýchanie. Predlžovanie nádychu a výdychu. Technické cvičenia rôzneho zamerania, vydržiavané tóny. Kvalita tvorby tónu. Správna jazyková technika. Dynamické odtiene.

hrajú v strednej polohe rôzne technické cvičenia –stupnice, akordy, etudy sú schopní tvoriť primerane kvalitný tón hrajú v prebranom rozsahu nástroja g –e2 rozlišujú silu, dĺžku, výšku a farbu tónu dbajú na dodržiavanie fráz, reprodukujú jednoduché skladby podľa notového zápisu, sú schopní hrať jednoduché melódie podľa sluchu zvládnu zahrať skladby či piesne so sprievodom klavíra či iného nástroja, prípadne v komornom zoskupení	Rozsah g -e2. Rozlišovanie sily, dĺžky, výšky a farby tónu. Dodržiavanie fráz. Upevňovanie nátiskového svalstva v strednej, hlbokej a vyššej polohe. Hra stupníc v štvrťových a osminových notách v rytmických moduloch (C, G, F, B, Es, G, D). Tonický akord po 4 vo voľnom tempe. Skladby, piesne so sprievodom klavíra či iného nástroja, prípadne v komornom zoskupení. Hra z listu. Aplikácia hudobno-teoretických poznatkov, získaných v predmete hudobná náuka, na úrovni primeranej študijnému zameraniu. Rozvíjanie rytmickej, melodickej a intonačnej predstavivosti a muzikality. Intonačná stabilita a muzikalita. Základné vedomosti o štýlových obdobiach.

3. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 3. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	Obsahový štandard
upevňujú získané kompetencie nadobudnuté v predchádzajúcich rokoch sústavne pracujú na predlžovaní nádychu a výdychu formou dlhých tónov v dynamických odtieňoch rozvíjajú hru legato v alikvotných tónoch v polových, neskôr štvrťových notách v tempe jedna doba = jedna sekunda, naďalej zdokonaľujú kvalitu tónu neustále sa venujú technike dýchania a tvorby tónu rozlišujú silu, dĺžku, výšku a farbu tónu	Rozvíjanie techniky reberno-bránicového dýchania. Predlžovanie nádychu a výdychu. Technické cvičenia. Kvalita tvorby tónu. Správna jazyková technika. Dlhé tóny v dynamických odtieňoch. Rozlišovanie sily, dĺžky, výšky a farby tónu. Dodržiavanie fráz. Upevňovanie nátiskového svalstva v strednej, hlbokej a vyššej polohe. Hra stupníc v štvrťových, osminových a šestnástinových notách v rytmických moduloch. Tonický akord po 4 v rýchlejšom tempe.

dbajú na dodržiavanie fráz vedia sa prispôsobiť interpretačným znakom danej prednesovej skladby pridávajú do repertoáru náročnejšie cvičenia a prednesové skladby rozmanitých štýlových období interpretujú prednesové skladby väčšieho rozsahu zapájajú sa do súborovej a komornej hry	Akordy v tenute, legate, staccate v rýchlejšom tempe. Náročnejšie cvičenia a prednesové skladby rozmanitých štýlových období. Prednesové skladby väčšieho rozsahu. Hra z listu, jednoduché transpozície. Hra v súboroch, komorná hra. Aplikácia hudobno-teoretických poznatkov, získaných v predmete hudobná náuka, na úrovni primeranej študijnému zameraniu. Intonačná stabilita a muzikalita. Vedomosti o štýlových obdobiach nielen starších, ale i novodobých. Určovanie rýchleho tempa skladieb.

4. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 4. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

upevňujú získané kompetencie nadobudnuté v predchádzajúcich rokoch sústavne pracujú na predlžovaní nádychu a výdychu formou dlhých tónov v dynamických odtieňoch rozvíjajú hru legato, tenuto, staccato (jednoduché, dvojité, trojité) naďalej zdokonaľujú kvalitu tónu orientujú sa v dynamike, agogike, v melodických ozdobách vedia vystihnúť celkový charakter skladby rozpoznajú jednoduché melodické ozdoby a využívajú ich v daných skladbách vnímajú základné prvky improvizácie pridávajú do repertoáru náročnejšie cvičenia a prednesové skladby rozmanitých štýlových období	Rozvíjanie techniky reberno-bránicového dýchania. Predlžovanie nádychu a výdychu. Technické cvičenia. Kvalita tvorby tónu. Kultivovanosť hudobného prejavu. Správna jazyková technika. Dlhé tóny v dynamických odtieňoch. Dôraz na výraz, agogiku, frázy, dynamiku a štýlovosť. Stupnice v štvrťových, osminových a šestnástinových notách v rytmických moduloch. Základné prvky improvizácie. Hra akordov tenuto, legato, staccato v rýchlejšom tempe. Náročnejšie cvičenia a prednesové skladby rozmanitých štýlových období.

hrajú v rýchlejších tempách v legate i staccate, a to v jednoduchom, ako aj v dvojitom a trojitom (kratšie pasáže) interpretujú prednesové skladby väčšieho rozsahu zapájajú sa do súborovej a komornej hry sú schopní posúdiť vlastný výkon	Skladby v rýchlejších tempách v legate i staccate, a to v jednoduchom, ako aj v dvojitom a trojitom (kratšie pasáže). Prednesové skladby väčšieho rozsahu. Hra z listu, jednoduché transpozície. Hra v súboroch, komorná hra. Aplikácia hudobno-teoretických poznatkov, získaných v predmete hudobná náuka, na úrovni primeranej študijnému zameraniu. Intonačná stabilita.

Záverečná skúška:
2 stupnice: dur a mol
2 cvičenia rôzneho charakteru
2 rôzne skladby

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre všetky ročníky druhej časti I. stupňa základného štúdia:

KOLÁŘ Jaroslav: Praktická škola pro cornet a piston, trúbku, krídlovku – zošit 2, 3
KRČMA M. VAIGL A.: Škola hry na trubku 2. diel
ARBAN J. B.: Vollständige schulle fur trompete
ARBAN J. B.: 100 elementárnych etud, 1. diel

Ciele pre II. stupeň základného štúdia a štúdia pre dospelých

Samostatnosť, uvedomelosť pri riešení technickej a obsahovej stránky hudobného diela. Naďalej rozvíjať hudobnú predstavivosť, fantáziu, hudobnú pamäť, orientáciu v hudobných formách, štýloch a žánroch, mať vlastný názor na interpretáciu skladieb rôznych štýlových období a žánrov, mať vyprofilovanú orientáciu žiaka –absolventa na amatérsku hudobnú prax, alebo ďalšie štúdium na konzervatóriu, vysokej škole umeleckého či pedagogického zamerania.

1. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 1. ročníka II. stupňa základného štúdia a štúdia pre dospelých:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
rozvíjajú získané kompetencie nadobudnuté na I. stupni základného štúdia, sústavne pracujú na predlžovaní nádychu a výdychu formou dlhých tónov v dynamických odtieňoch, ovládajú techniku dýchania, tvorby tónu a prstovú techniku, rozvíjajú hru legato, tenuto, staccato	Rozvíjanie techniky reberno-bránicového dýchania. Predlžovanie nádychu a výdychu. Technika dýchania, tvorby tónu. Kultivovanosť hudobného prejavu. Dlhé tóny v dynamických odtieňoch.

(jednoduché, dvojité, trojité), naďalej zdokonaľujú kvalitu tónu, orientujú sa v dynamike, agogike, v melodických ozdobách, demonštrujú melodické ozdoby, vnímajú základné prvky improvizácie, pridávajú do repertoáru technicky náročné cvičenia a prednesové skladby rozmanitých štýlových období hrajú v rýchlejších tempách v legate i staccate, a to v jednoduchom, ako aj v dvojitom a trojitom (kratšie pasáže) zapájajú sa do súborovej a komornej hry formulujú svoj názor na interpretáciu skladieb sú schopní posúdiť vlastný výkon	Dôraz na výraz, agogiku, frázy, dynamiku a štýlovosť. Základné prvky improvizácie. Hra akordov tenuto, legato, staccato (jednoduché, dvojité a trojité) v rýchlom tempe. Technicky náročné cvičenia a prednesové skladby rozmanitých štýlových období. Skladby v rýchlejších tempách v legate i staccate, a to v jednoduchom, ako aj v dvojitom a trojitom (kratšie pasáže). Prednesové skladby väčšieho rozsahu. Hra z listu, jednoduché transpozície. Hra v súboroch, komorná hra. Aplikácia hudobno-teoretických poznatkov, získaných v predmete hudobná náuka, na úrovni primeranej štúdijnému zameraniu. Intonačná stabilita.

2. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 2. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	Obsahový štandard
sústavne pracujú na technike nádychu a výdychu formou dlhých tónov v rôznych dynamických odtieňoch ovládajú techniku dýchania, tvorby tónu a prstovú techniku rozvíjajú hru legato, tenuto, staccato (jednoduché, dvojité, trojité) samostatne pracujú s farbou a kvalitou tónu, orientujú sa v dynamike, agogike, v melodických ozdobách demonštrujú melodické ozdoby	Rozvíjanie techniky reberno-bránicového dýchania. Predlžovanie nádychu a výdychu. Technika dýchania, tvorby tónu. Kultivovanosť hudobného prejavu. Dlhé tóny v dynamických odtieňoch. Dôraz na výraz, agogiku, frázovanie, dynamiku a štýlovosť. Základné prvky improvizácie.

vnímajú základné prvky improvizácie pridávajú do repertoáru technicky náročné cvičenia a prednesové skladby rôznych štýlových období hrajú v rýchlych tempách v legate i staccate, a to v jednoduchom, ako aj v dvojitom a trojitom (dlhšie pasáže), interpretujú rôznorodé prednesové skladby väčšieho rozsahu zapájajú sa do súborovej a komornej hry formulujú svoj názor na interpretáciu skladieb objektívne zhodnotia všetky zložky svojho výkonu	Hra akordov tenuto, legato, staccato (jednoduché, dvojité a trojité) v rýchlom tempe. Technicky náročné cvičenia a prednesové skladby rozmanitých štýlových období. Skladby v rýchlejších tempách v legate i staccate, a to v jednoduchom, ako aj v dvojitom a trojitom (dlhšie pasáže). Prednesové skladby väčšieho rozsahu. Hra z listu, jednoduché transpozície. Hra v súboroch, komorná hra. Aplikácia hudobno-teoretických poznatkov, získaných v predmete hudobná náuka, na úrovni primeranej študijnému zameraniu. Intonačná stabilita.

3. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 3. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	Obsahový štandard
správne používajú techniku nádychu a výdychu formou dlhých tónov v rôznych dynamických odtieňoch ovládajú techniku dýchania, tvorby tónu a prstovú techniku rozvíjajú hru legato, tenuto, portamento, staccato (jednoduché, dvojité, trojité) samostatne pracujú s farbou hrajú zdravým kultivovaným tónom v rámci požadovaného rozsahu ovládajú rozsah fis –c3 orientujú sa v dynamike, agogike, v melodických ozdobách, demonštrujú melodické ozdoby používajú základné prvky improvizácie	Technika reberno-bránicového dýchania. Sústavné predlžovanie nádychu a výdychu. Technika dýchania, kvality tvorby tónu. Kultivovanosť hudobného prejavu. Dlhé tóny v dynamických odtieňoch. Dôraz na výraz, agogiku, frázovanie, dynamiku a štýlovosť. Základné prvky improvizácie. Hra akordov tenuto, legato, portamento, staccato (jednoduché, dvojité a trojité) v rýchlom tempe. Technicky náročné cvičenia a prednesové skladby rozmanitých štýlových období. Skladby v rýchlych tempách v legate i staccate, a to v jednoduchom, ako aj v dvojitom a trojitom (dlhšie pasáže). Prednesové skladby väčšieho rozsahu. Hra z listu, jednoduché, mierne zložité transpozície. Hra v súboroch, komorná hra. Aplikácia hudobno-teoretických poznatkov, získaných v predmete hudobná náuka, na úrovni primeranej študijnému zameraniu. Intonačná stabilita.

majú vybudovaný repertoár žánrovo a charakterovo odlišných skladieb rôznych štýlových období hrajú v rýchlych tempách v legate i staccate, a to v jednoduchom, ako aj v dvojitom a trojitom (dlhšie pasáže) interpretujú rôznorodé prednesové skladby väčšieho rozsahu zapájajú sa do súborovej a komornej hry rôzneho obsadenia majú vlastný názor na interpretáciu skladieb, objektívne zhodnotia všetky zložky svojho výkonu	Zhodnotenie vlastného výkonu.

4. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 4. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	Obsahový štandard
preukazujú kompetencie, ktoré nadobudli počas celého štúdia na ZUŠ správne používajú techniku nádychu a výdychu formou dlhých tónov v rôznych dynamických odtieňoch ovládajú techniku dýchania, tvorby tónu a prstovú techniku praktizujú hru legato, tenuto, portamento, staccato (jednoduché, dvojité, trojité) samostatne pracujú s farbou hrajú zdravým kultivovaným tónom v rámci celého rozsahu ovládajú rozsah fis –c3 orientujú sa v dynamike, agogike, v melodických ozdobách demonštrujú melodické ozdoby používajú základné prvky improvizácie	Technika reberno-bránicového dýchania. Sústavné predlžovanie nádychu a výdychu. Technika dýchania, kvality tvorby tónu. Kultivovanosť hudobného prejavu. Dlhé tóny v dynamických odtieňoch. Dôraz na výraz, agogiku, frázovanie, dynamiku a štýlovosť. Základné prvky improvizácie. Hra akordov tenuto, legato, portamento, staccato (jednoduché, dvojité a trojité) v rýchlom tempe. Vybudovaný repertoár žánrovo a charakterovo odlišných skladieb rôznych štýlových období. Skladby v rýchlych tempách v legate i staccate, a to v jednoduchom, ako aj v dvojitom a trojitom (dlhšie pasáže).

majú vybudovaný repertoár žánrovo a charakterovo odlišných skladieb rôznych štýlových období hrajú v rýchlych tempách v legate staccate, a to v jednoduchom, ako aj v dvojitom a trojitom (dlhšie pasáže) zvyšujú technickú úroveň hry, intonačnú čistotu na etudách a cvičeniach interpretujú rôznorodé prednesové skladby väčšieho rozsahu zapájajú sa do súborovej a komornej hry rôzneho obsadenia majú vlastný názor na interpretáciu skladieb objektívne zhodnotia všetky zložky svojho výkonu absolvovať záverečný výstupný koncert II. stupňa základného štúdia	Prednesové skladby väčšieho rozsahu. Technická úroveň hry, intonačná čistota na etudách a cvičeniach, dolaďovanie. Hra z listu, jednoduché, mierne zložité transpozície. Hra v súboroch, komorná hra. Aplikácia hudobno-teoretických poznatkov, získaných v predmete hudobná náuka, na úrovni primeranej študijnému zameraniu. Intonačná stabilita. Zhodnotenie vlastného výkonu. Záverečný výstupný koncert II. stupňa základného štúdia.

Záverečná skúška:
2 stupnice: dur a mol
2 cvičenia rôznej problematiky
2 rôzne skladby

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre všetky ročníky II. stupňa základného štúdia a štúdia pre dospelých základnej umeleckej školy:

KOLÁŘ Jaroslav: Praktická škola pro cornet a piston, trúbku, krídlovku – zošit 3, 4, 5
ARBAN J. B.: Vollständige schulle fur trompete
ARBAN J. B.: 100 elementárnych etud, 1. diel

ŠTUDIJNÉ ZAMERANIE HRA NA FAGOTE

Hra na fagote je fyzicky náročná pre jeho rozmery, hmotnosť a námahu pri dýchaní. Na tieto skutočnosti je potrebné prihliadať pri výbere žiakov. Na základe uvedených dôvodov začiatok štúdia hry na fagote sa žiakom odporúča až vo veku 11-12 rokov. Z toho vyplýva, že štúdium je plánované až v druhej časti prvého stupňa základného štúdia. Podmienkou prijatia na štúdium tohto zamerania je absolvovanie prvej časti I. stupňa základného štúdia na inom nástroji (zobcová flauta a pod.) alebo preukázanie kompetencií na úrovni absolventa primárneho vzdelania. Fagot je predovšetkým nástrojom komorným či orchestrálnym, ale uplatňuje sa aj pri sólovej hre.

Druhá časť I. stupňa základného štúdia

Žiaci po ukončení 1. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
sú oboznámení s históriou nástroja, zvládajú zloženie, rozloženie nástroja a ošetrovanie nástroja, poznajú základy správneho postoja, polohy rúk, funkciu pier a jazyka pri nasadení tónu, zahrajú podľa sluchu a notového zápisu známe ľudové piesne, reprodukujú jednoduché skladby podľa notového zápisu v rozsahu F - f, vedome rozlišujú silu, dĺžku, výšku a farbu tónu, hrajú durové stupnice po dve predznamenania a T5.	Správny a dostatočný nádych. Čisté nasadenie tónu v nízkej a strednej polohe. Základy správneho postoja, polohy rúk, funkciu pier a jazyka pri nasadení tónu. Spôsob hry - detache, legato, staccato, marcato podľa notového zápisu v dynamike forte - piano, hrať a čítať noty v basovom kľúči od F - f. Hra podľa sluchu. Jednoduché skladby podľa notového zápisu v rozsahu F – f. Aplikácia teoretických kompetencii v praxi: základné hodnoty nôt a pomlčiek: celá - osminová, noty v husľovom kľúči c1-c3, v basovom G – e1, celý tón a poltón, posuvky: krížik, bé, odrážka, pomalé stredné tempá, Lento - Allegretto, takty: 4/4, 3/4, 2/4, 3/8, 6/8, 6/4, 3/2, 4/8 a 4/2. Rozpoznanie výšky, dĺžky a sily tónu. Durové stupnice po 2 predznamenania a T5. Tance: valčík, polka. Uvedomenie si nálady skladby: smutnej v mol - veselej v dur.

Žiaci po ukončení 2. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
zvládnu základné technické cvičenia v celých až šestnástinových hodnotách, hrajú durové a molové stupnice do 3 predznamenaní a akordy T5, D7, ovládajú tóny v rozsahu C – d1, dokážu zahrať ľahšiu prednesovú skladbu so sprievodným nástrojom.	Základné technické cvičenia v celých až šestnástinových hodnotách Spôsob hry portamento. Zvládnutie synkopického rytmu a melodických ozdôb: opora, príraz, skupinka, nátril, náraz, obal a trilok. Predĺženie nádychu na 8 dôb v pomalom tempe. Hranie v rozsahu C - d1.

	Ľahšia prednesová skladba so sprievodným nástrojom. Aplikácia teoretických vedomosti v praxi. Durové a molové stupnice po 3 krížiky a bé, T5 a D7. Paralelné stupnice. Hodnota šestnástinovej noty a pomlčky. Pochopenie pojmov, predtaktie, prima a sekunda volta, synkopa, kánon, tempové označenie Andantino, Tance: furiant, mazúrka, dvojité posuvky: krížik a bé. Rozlišovanie durovej a molovej stupnice. Intervaly: v 3, m 3, č 5, č 8. Zadelenie synkopického rytmu a šestnástinových nôt.

Žiaci po ukončení 3. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
hrajú durové a molové stupnice do 4 predznamenaní a T5, D7 a zm7, demonštrujú etudy a prednesové skladby v rozsahu B1 - es2, rozpoznajú jednoduchú dvojdielnu hudobnú formu, verejne prezentujú nacvičené prednesové skladby.	Rozšírenie tónového rozsahu B1 - es2. Rozvíjanie techniku hry, výrazové prostriedky - tenuto. Hra v tenorovom kľúči a dvaatridsatinových notových hodnotách. Aplikácia teoretických vedomosti v praxi. Dynamické a tempové označenia v notovom zápise Lento assai. Durové a molové stupnice do 4 predznamenaní, akordy T5, D7 a zm7. Transpozícia a enharmonická zámena. Kvintový a kvartový kruh. Rozlišovanie durového, molového tónorodu, príslušných akordov a chromatickej stupnice. Zvládnutie bodkovaného rytmu a dvaatridsatinové hodnoty nôt.

Žiaci po ukončení 4. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
ovládajú notopis v basovom, tenorovom a husľovom kľúči, hrajú durové a molové stupnice do 5 predznamenaní a akordy T5, D7, zm7 a chromatickú stupnicu, dokážu rozlíšiť charakteristické črty v interpretácií barokovej, klasickej, romantickej a súčasnej hudby.	Interpretácia skladieb v celom rozsahu nástroja B1 – f2. Frázovanie so širokým dynamickým rozpätím. Kvalita tónu, intonačná čistotu a tónová farebnosť. Aplikácia teoretických vedomosti v praxi: Noty v basovom, tenorovom klasickej, romantickej a súčasnej hudby. a husľovom kľúči, tempové označenie Vivace, Presto. Teoretické poznatky o rozdielnosti štýlových období preniesť do praxe. Durové a molové stupnice do 5 predznamenaní a chromatickú stupnicu. Charakteristické črty v interpretácií barokovej, klasickej, romantickej a súčasnej hudby.

Záverečná skúška:

- 2 durové, 2 molové stupnice,
- 2 etudy odlišného charakteru a tempa,
- 1 prednesová skladba.

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre všetky ročníky I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

L.MILDE: Výber etud
K.PIVOŇKA: Škola hry na fagot
J.WEISSENBORN: Etudy pre začiatočníkov
J.WEISSENBORN: Škola hry na fagot
W.A.MOZART: Koncert pre fagot B dur
A.VIVALDI: Koncerty pre fagot
C.M.WEBER: Koncert F dur

II. STUPEŇ ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA

Žiaci po ukončení 1. ročníka II. stupňa základného štúdia:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
rozvíjajú fyzické a hudobné predpoklady hry na fagote, zdokonaľujú a rozširujú kompetencie získané na I. stupni o ďalšie technické problémy, skvalitňujú kultúru tónu a rytmické cítenie, verejným účinkovaním získavajú osobné skúsenosti v zvládnutí trémy, psychického a fyzického zaťaženia vo vypätej situácii.	Rozvíjanie nástrojovej techniky. Prehlbovanie výrazovej stránky hry. Intonácia a upevňovanie staccata. Pozornosť pri hre v tenorovom kľúči. Zdokonaľovanie techniky v rýchlejšom tempe. Durové a molové stupnice v celom rozsahu v rýchlejšom tempe. Rozpoznanie durovej a molovej tóniny a akordov T5, D7 a zm7.

Žiaci po ukončení 2. ročníka II. stupňa základného štúdia:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
neustále rozvíjajú fyzické a hudobné predpoklady hry na fagote, hrajú kvalitnejším tónom, legato a staccato, aplikujú hru z listu, spamäti a transpozíciu, rozvíjaním improvizačného cítenia nadobúdajú nové skúsenosti pre interpretáciu populárnej hudby, všetky skúsenosti využívajú k rozvoju muzikality, riešenie technických problémov podriaďujú celkovému hudobnému výrazu a interpretácii hraných skladieb.	Pozornosť venovaná synkopickým útvarom a iným zložitým rytmom. Kvalita tónu, legata a staccata. Hru z listu, spamäti a transpozícia. Nácvik spevných a hladkých melodických ozdôb. Uplatňovať rozsiahlejšiu a výraznejšiu dynamiku. Prstová techniku a artikulácia v rýchlejšom tempe. Rozlišovanie chromatickej a celotónovej stupnice a základných intervalov.

Žiaci po ukončení 3. ročníka II. stupňa základného štúdia:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
zvládajú širšie dynamické rozpätie, logické a citové frázovanie, agogika, celkový rozvoj výrazových a technických prvkov orientujú na dokonalejšie uplatnenie v praxi, pracujú na plnosti nádychu a dlhého výdychu. orientujú sa v hre z listu v skladbách rôzneho komorného obsadenia, vedia sa prispôsobiť interpretačným znakom danej prednesovej skladby, osvojením ďalších výrazových prostriedkov rozvíjajú hudobné cítenie a čistotu umeleckej interpretácie rôznych štýlov a žánrov, návštevami koncertov, operných predstavení a počúvaním kvalitných nahrávok si formujú hudobný názor, interpretáciu a životný štýl svojej osobnosti	Legato pri väčších skokoch. Dynamika, logické a citové frázovanie, agogika. Príprava hry na dvojité staccato. Dychové reberno-bránicové vibráto. Ekonomický nácvik hraných skladieb. Hra z listu. Čistota umeleckej interpretácie. Vedomosti o hudobných štýloch a formách. Formovanie názoru pomocou počúvania kvalitných nahrávok. Vlastný názor na predvedenú interpretáciu.

Žiaci po ukončení 4. ročníka II. stupňa základného štúdia:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
spejú k úplnej samostatnosti pri štúdiu, precíznosti, využívajú všetky nadobudnuté kompetencie v praxi, zameriavajú sa na hru z listu, improvizáciu, zvyšujú technickú úroveň hry, intonačnú čistotu, orientujú sa v notovom zápise, samostatne riešia problematiku nástrojovej hry, vyhodnocujú vlastný výkon,	Oboznámenie sa s novými spôsobmi hry na interpretáciu moderných skladieb. Precíznosť pri riešení technickej a obsahovej stránky diela. Hra z listu, základy improvizácie. Technickú úroveň hry, intonačná čistota. Zvládnutie náročných až virtuóznych etúd v tempe. Samostatnosť pri naštudovaní skladby. Vlastný výkon. Absolventský koncert.

zameriavajú sa na komornú hru, získajú lepší prehľad vo fagotovej literatúre, všeobecný prehľad o hudbe, pozitívny vzťah k hudbe a jej interpretácii.	Komorná hra. Zdokonaľovanie dosiahnutej úrovni počas siedmich rokov štúdia. Štúdiom rytmických a štylistických cvičení oboznámenie sa so správnou interpretáciou a frázovaním tanečnej džezovej hudby. Celkový prehľad o hudbe počúvaním kvalitných nahrávok. Tvorba názoru žiaka na tónový ideál, techniku hry a prehĺbenie záujmu o hudbu.

Záverečná skúška:

- 2 etudy rôzneho tempa a charakteru,
- 2 prednesové skladby.

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre všetky ročníky II. stupňa základného štúdia a štúdia pre dospelých základnej umeleckej školy:

L.MILDE: Etudy op. 24
K.PIVOŇKA: Vývojové etudy
J.WEISSENBORN: Etudy pre pokročilých
W.A.MOZART: Koncert pre fagot B dur
A.VIVALDI: Koncerty pre fagot
C.M.WEBER: Koncert F dur

ŠTUDIJNÉ ZAMERANIE KOMORNÁ HRA

Charakteristika študijného zamerania

Komorná hra poskytuje žiakom radosť zo spoločného muzicírovania, rozširuje a prehlbuje ich vnímanie, citový svet a vedomosti v hudbe. Môžeme nadväzovať na inštrumentálnu výučbu i na hudobnú náuku. Komorná hra umožňuje žiakom, ktorí hrajú na jednohlasnom melodickom nástroji, v praxi objavovať a precítiť krásu harmónie. Žiaci na predmete komorná hra nadobúdajú skúsenosť s hrou aj na menej obvyklé typy saxofónov, ako sú napríklad barytónový, alebo sopránový saxofón a tým aj spoznávajú novú zvukovú farbu hudobných nástrojov. Komorná hra nadväzuj na tradíciu a kladie základy pre rozvoj záujmovej umeleckej činnosti. Ďalším prínosom komornej hry je množstvo a pestrosť najrôznejších nástrojových

obsadení od dua až po noneto. Okrem osvojenia súhry a oboznámenia sa s interpretačnými štýlmi má aj hlboký etický a socializačný význam.

Ciele študijného zamerania pre komornú hru

Dôležitosť realizácie komornej hry vidíme aj v tom, že táto forma interpretácie v žiakovi často vyvoláva väčší záujem o hudbu, čo následne motivuje aj žiakov, ktorí nemajú výraznejšie predispozície alebo záujem uplatniť sa v sólovej hre.
V tejto súvislosti vidíme pozitíva komornej hry v rozvíjaní estetického cítenia žiaka, jeho tvorivosti, v rýchlejšej stabilizácii rytmického cítenia, rozvoji dynamického cítenia a zmyslu pre agogiku,
V neposlednom rade podporuje v žiakoch rozvoj morálnych vlastností, zmysel pre zodpovednosť a spoločnú prácu, čo pozitívne ovplyvňuje rozvoj osobnosti žiaka.

Žiaci komornej hry-saxofóny na konci štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
majú sformovaný návyk presnej súhry s ostatnými spoluhráčmi. dokážu sústredene pracovať a primerane reagovať na pokyny, súčasne s rozvojom muzikality napredujú i v oblasti techniky hry, aplikujú všetky schopnosti získané v sólovej hre, majú rozvinuté a upevnené návyky získané pri aktívnej tvorbe reprodukčnej činnosti, vedia samostatne hľadať riešenia problémov v konkrétnej skladbe, vedia medzi sebou v rámci skladby vedome interpretačne komunikovať.	Špecifikácia a rozlišovanie rôznych hudobných žánrov v rámci subjektívnych znalostí žiaka. Jednoduchá tempová, rytmická a dynamická analýza danej skladby. Rozlišovanie taktových a rytmických zmien v skladbe. Zmysluplná aplikácia všetkých schopností získaných v sólovej hre. Neustále zvyšovanie náročnosti skladieb. Plynulá a kultivovaná interpretácia skladieb väčšieho rozsahu. Schopnosť subjektívne posúdiť svoje technické možnosti pri zadeľovaní hlasov v konkrétnej skladbe. Neustále posúvanie súhry na vyššiu úroveň. Vnímanie hudby (konkrétnej skladby) orchestrálne.

ŠTUDIJNÉ ZAMERANIE HRA V SÚBORE, HRA V ORCHESTRI

Charakteristika študijného zamerania

Predmety hra v súbore, hra v orchestri patria medzi formy skupinového vyučovania na základných umeleckých školách. Cieľom výchovy a vzdelávania je prebudiť a podnecovať v žiakoch trvalý záujem o aktívne muzicírovanie aj po absolvovaní základnej umeleckej školy. Hra v súborových a orchestrálnych zoskupeniach rozširuje umelecké vnímanie a rozvíja hudobnú predstavivosť. V priebehu vzdelávania sa žiaci aktívne podieľajú na spoločnej interpretácii, na budovaní a stvárňovaní umeleckého diela, spoznávajú súborové a orchestrálne diela baroka, klasicizmu, romantizmu a hudby 20. storočia slovenských i zahraničných hudobných skladateľov. Aktívne sa zúčastňujú koncertných a verejných podujatí, čo im dodáva

sebavedomie a istotu počas vystupovania. Súborová a orchestrálna hra spĺňa dôležitú sociálnu funkciu. Formujú a upevňujú sa priateľské vzťahy medzi hráčmi, ktorých spájajú spoločné záujmy a ciele. V priebehu výchovno-vzdelávacieho procesu dochádza k rozvoju, zdokonaľovaniu a upevňovaniu hudobných kompetencií žiaka získaných na hodinách individuálneho štúdia, komornej hry a hudobnej náuky. Hra v súbore je predmet priradený k štúdiu všetkých hudobných nástrojov hudobného odboru ZUŠ. Rozlišuje sa časovým zaradením do príslušného ročníka podľa študijného zamerania, ktoré určujú učebné plány. S hrou v súbore sa majú možnosť žiaci zoznámiť v treťom ročníku prvej časti I. stupňa základného štúdia. Pokračuje v priebehu ďalšieho štúdia na prvom a druhom stupni, a tiež je zaradená do učebných plánov štúdia pre dospelých. Štúdium týchto skupinových predmetov slúži ako príprava k hre v amatérskych záujmových umeleckých skupinách a vo väčších súborových a orchestrálnych zoskupeniach. Môže byť súčasťou prierezových tém umeleckých odborov ZUŠ (divadelné predstavenia, tematická súvislosť hudby k vernisážam, spojenie tanečného stvárnenia s hudbou). Predpokladom zaradenia žiaka do skupinových zoskupení je určitá technická a muzikálna vyspelosť. Cieľom vyučovania súborovej a orchestrálnej hry je príprava samostatného, technicky a interpretačne zrelého a pohotového amatéra hudby, ktorý je schopný štýlovo interpretovať primerane náročné diela skupinového charakteru. Dirigent, vedúci súboru alebo orchestra sa spolu s učiteľmi hlavných predmetov podieľajú na nácviku a štúdiu súborových a orchestrálnych partov žiakov na hodinách individuálneho vyučovania alebo formou delených skúšok. Systematicky dopĺňajú, prípadne rozširujú súbor, orchester podľa možností základnej umeleckej školy. Pokiaľ neexistuje možnosť vytvorenia orchestra kvôli nedostatku žiakov alebo hudobných nástrojov, ktoré sa nevyučujú, pokračuje sa vo vyučovaní súborovej hry.

ŠTUDIJNÉ ZAMERANIE DYCHOVÝ ORCHESTER

Ciele študijného zamerania

Cieľom vyučovania skupinového predmetu dychový orchester je vychovať mladých interpretov dychových džezových orchestrov, ktorí budú aktívne šíriť a zveľaďovať tento žáner ako hráči v amatérskych či profesionálnych hudobných telesách.
Nácvik hudobnej skladby prebieha najskôr formou delených skúšok, ktoré slúžia k osvojeniu vlastného hudobného partu. V rámci nich prebieha precvičovanie a upevňovanie technicky a intonačne náročnejších miest, modulačných úsekov a tiež príprava k súhre. V dychovom orchestri žiaci uplatňujú a rozvíjajú teoretické a interpretačné kompetencie získané na hodinách individuálneho vyučovania.

Žiaci hry v orchestri-dychový orchester na konci štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
dokážu plynule interpretovať noty a hudobno-výrazové prostriedky zapísané v notovom zápise a dychové znaky regulujú intonačnú čistotu, farbu a kvalitu tónu v rámci orchestrálneho znenia	Notový zápis.

aplikujú v rámci spoločnej interpretácie spoločné hmaty a nádychy interpretujú hudobné skladby s náročnejším frázovaním, tempom, dynamikou, artikuláciou, agogikou, rytmickými a melodickými kontrastmi v jednotlivých hlasoch podľa interpretačnej a intelektuálnej vyspelosti žiakov interpretujú artikulačne zreteľne technické spôsoby hry, frázy, dynamické odtiene, agogické prvky a iné výrazové prostriedky rozlišujú vizuálne a sluchovo melodické a sprievodné miesta vo svojom parte vnímajú svoju hru ako súčasť celku a vedome ju prispôsobujú komplexnému zvuku celého orchestra dokážu zároveň s počúvaním ďalších hlasov viesť vlastnú melodickú líniu v dialógu so spoluhráčmi, -udržia rytmus a melodickú líniu vlastného partu počas súhry s inými hráčmi vnímajú v súčasnom znení a podľa dirigentových gest interpretujú frázovanie, rytmické, dynamické, tempové a artikulačné zmeny počas skladby flexibilne reagujú na nástupové a ukončujúce gestá dirigenta na rôznych miestach v jednotlivých hlasoch precízne v rámci súhry čítajú artikulačné znaky typické pre interpretáciu jednotlivých dych. nástrojov v orchestri orientujú sa v tvorbe slovenských a svetových hudobných skladateľov 20. storočia pre dychový orchester uplatňujú hudobnú terminológiu v diskusiách o hudobnej skladbe	Tvorba tónu. Skupinová interpretácia. Náročnejšie rytmické a melodické kontrasty v jednotlivých hlasoch. Hudobná komunikácia. Analýza interpretácie. Rozoznávanie artikulačných znakov pre jednotlivé dychové nástroje. Hudobná literatúra pre dychový orchester. Slovenská a svetová hudobná tvorba, hudba 20. storočia, tanečné a populárne skladby. Transkripcie pre dychový orchester. Analýza hudobnej skladby. Hra podľa gest dirigenta.

vyjadria vlastné názory o hudobnej skladbe, hodnotia interpretačný výkon, porovnajú a zdôvodnia svoje názory	Štúdium repertoáru s porozumením.
rozpoznajú v notovom zápise používané znamienka Da Capo al Fine, Prima volta, Alternativo I., tacet, ...	Štúdium jednotlivých partov individuálne a kombinovaním (delená skúška).
pohotovejšie a na vyššej úrovni v rámci celého orchestra interpretujú skladby z listu,	Samostatná príprava.
-uplatňujú počas orchestrálnej súhry vlastné hudobné predstavy, dokážu vyjadriť vlastné emócie, ktoré sú ale v súlade s ostatnými hráčmi a s pokynmi dirigenta	
uvedomujú si význam pravidelnej a systematickej prípravy pri nácviku skladieb	Da Capo al Fine, Prima volta, Alternativo I., tacet, a pod.
udržiavajú účelovým a efektívnym samostatným cvičením technickú flexibilitu, správne dýchanie, čistotu a kvalitu tónu potrebnú pri interpretácii v dychovom orchestri	Hra z listu. Osobitý interpretačný štýl.
zúčastňujú sa ako interpreti alebo percipienti koncertných vystúpení, počúvajú nahrávky domácich i svetových dychových orchestrov	
rozumejú významu hudobného umenia a udržiavania tradícií a sociálnych vzťahov v skupine so spoločnými záujmami	Počúvanie hudby.
dokážu niesť zodpovednosť za svoj interpretačný prejav v rámci orchestra.	Prezentácia na pódiu.

ŠTUDIJNÉ ZAMERANIE KOMORNÁ HRA

Charakteristika študijného zamerania

Komorná hra je predmet priradený k štúdiu na všetkých hudobných nástrojoch vyučovaných na základných umeleckých školách. V rámci dychových nástrojov sa komorná hra začína vyučovať od študijného zamerania hra na sopránovej zobcovej flaute od 3. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia.

Študijné zamerania hra na priečnej flaute, klarinete, saxofóne, trúbke, fagote, ponúkajú predmet komorná hra ako jeden zo skupinových predmetov od 3. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia.

Komorná hra pokračuje v priebehu ďalšieho štúdia na prvom a druhom stupni, a tiež je zaradená do učebných plánov štúdia pre dospelých.

Môže slúžiť ako príprava k súhre v amatérskych záujmových umeleckých skupinách a vo väčších súborových a orchestrálnych zoskupeniach. Predpokladom zaradenia žiaka do komorných zoskupení je určitá technická a muzikálna vyspelosť.

Cieľom vyučovania komornej hry je príprava samostatného, technicky a interpretačne zrelého a pohotového amatéra hudby, ktorý je schopný štýlovo zvládnuť primerane náročné interpretované diela komorného charakteru.

Prvá časť I. stupňa základného štúdia

Výkonový štandard	Obsahový štandard
- udržia rytmus a melodickú líniu vlastného partu počas súhry s inými hráčmi, - reagujú na gestá určeného hráča, rozumejú nástupnému gestu, gestu ukončenia skladby alebo frázy - reagujú na gesto ukázané určeným hráčom na začiatku skladby, dokážu sledovať svoj part a nastúpiť na určenom mieste v priebehu skladby, - dynamicky sa prispôsobujú v dominantných a sprievodných úsekoch jednotlivých hlasov, - uvedomujú si zodpovednosť za spoločnú interpretáciu hudobnej skladby, - vedia zaujať svoje miesto v zoskupení na pódiu, - demonštrujú zásady kultúrneho správania na koncertných podujatiach,	Rozoznávanie melodického a rytmického kontrastu v praxi. Učia sa interpretácii podľa gesta jedného z hráčov. Flexibilná orientácia v notovom zápise. Spoločná artikulácia hudobných fráz v konkrétnej skladbe. Pravidelná, presná účasť na vyučovaní a smerovanie k vzájomnej úcte a tolerancii. Skupinové rozostavenie na pódiu. Kultúra správania sa na koncertných podujatiach a formovanie estetického vkusu.

Druhá časť I. stupňa základného štúdia

Žiaci po ukončení druhej časti I. stupňa základného štúdia:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
- aplikujú doposiaľ získané teoretické a individuálne interpretačné kompetencie v komornej hre, - reagujú na rytmické, dynamické a tempové zmeny počas skladby, pohotovo reagujú na nástupy a ukončenia na odlišných miestach v jednotlivých hlasoch, - aplikujú v hre tempové, rytmické, dynamické, artikulačné, agogické označenia zaznačené v notovom materiáli (decrescendo, ritardando, accelerando, con moto, animato, piu, ...), - vnímajú interpretáciu ako celok, dokážu sa so spoluhráčmi navzájom počúvať, - dokážu počas interpretácie sledovať notový zápis aj iných hráčov - vedia zaujať svoje miesto v zoskupení na pódiu, - interpretujú štýlovo a žánrovo rôznorodý repertoár,	Spoločný zvukový a umelecký prejav. Hra podľa gest určeného hráča. Štúdium jednotlivých partov po hlasoch, neskôr kombinovaním. Hudobno-výrazové prostriedky. Zdokonaľovanie spoločnej artikulácie využitých hudobných prostriedkov. Rozvoj melodickej, rytmickej a harmonickej predstavivosti. Interpretácia v súhre. Skupinové rozostavenie na pódiu. Nácvik repertoáru k rôznym významným príležitostiam (vianočný repertoár, veľkonočný, ...).

DRUHÝ STUPEŇ ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA

Žiaci po ukončení II. stupňa základného štúdia:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
- demonštrujú v rámci spoločnej interpretácie osvojenú technickú vyspelosť, tónovú kultúru a výrazovú stránku skladby, - reprodukujú hudobný materiál adekvátny interpretačnej vyspelosti všetkých hráčov komornej hry, - regulujú čistotu intonácie a kvalitu tónu, - prispôsobujú farbu tónu celkovému zneniu, uplatňujú spoločné frázovanie, dynamické odtiene agogických prvkov a iných výrazových prostriedkov v rámci komornej hry,	Technická flexibilita, intonačná čistota a tónová kultúra počas interpretácie v komornej hre. Tvorba tónu a hudobno-výrazové rostriedky. Melodické a rytmické a kontrasty. Interpretačné špecifiká.

- interpretujú skladby s náročnejšími rytmickými a melodickými kontrastmi v jednotlivých hlasoch, - uplatňujú v rámci spoločnej súhry osobité interpretačné prvky charakteristické pre rôzne hudobné štýly a žánre, - plynule interpretujú skladby na nižšom stupni náročnosti z listu, -flexibilne reagujú na gestá vedúceho hráča určujúce tempo, dynamiku, výraz, nástupy a ukončenia aj v priebehu hudobnej skladby, - podriadia sa interpretačne v technickom prejave, intonácii, rytme, agogike, dynamike a celkovému prednesu v rámci komornej hry, - dokážu plynule a zároveň s počúvaním ďalších hlasov viesť vlastnú melodickú líniu v dialógu so spoluhráčmi, - preukážu hudobné kompetencie stať sa aktívnymi členmi amatérskych komorných zoskupení, súborov a orchestrov.	Skupinová interpretácia. Hudobná komunikácia. Kultúrne a interpretačné návyky pri prezentovaní sa na pódiu. Spoznávanie svetovej a slovenskej hudobnej literatúry pre komornú hru.

OBLIGÁTNY NÁSTROJ ZOBCOVÁ FLAUTA

Prvá časť základného štúdia I. stupňa základného štúdia

Žiaci po ukončení 1. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
zvládajú základy techniky hry na zobcovej flaute, poznajú základy postoja a držania flauty, tvorby tónu, nasadzovania, poznajú základy reberno-bránicového dýchania, čítajú notový zápis v rozsahu hry jednej ruky (elementárne rytmické hodnoty), rozvíjajú hudobnú pamäť pomocou hudobných hier, zahrajú jednoduchú melódiu alebo pieseň podľa sluchu,	Základy právneho postoja, držanie nástroja. Základy tvorby tónu. Reberno-bránicové dýchanie, nasadzovanie. Hra v rozsahu g1-d2 Rozvíjanie melodicko-rytmického cítenia. Hra krátkych rytmických a melodicko-rytmických motívov imitáciou.

Žiaci po ukončení 2. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
demonštrujú základy techniky hry na zobcovej flaute, aplikujú zásady správneho postoja a držania flauty, objavujú rôzne formy nasadzovania ako základ k technicky správnej hre na zobcovej flaute /nasadenie T, D/, upevňujú základy reberno-bránicového dýchania, čítajú notový zápis (elementárne rytmické hodnoty, výšku tónu), dokážu zahrať jednoduché ľudové piesne, prípadne časť skladieb preberaných na hodinách spevu alebo zborového spevu	Správny postoj, držanie nástroja. Základy tvorby tónu. Reberno-bránicové dýchanie, nasadzovanie. Hudobno-teoretické poznatky v súlade s obsahom hudobnej náuky. Hra v rozsahu c1-e2 Rozvíjanie melodicko-rytmického cítenia. Hra krátkych rytmických a melodicko-rytmických motívov imitáciou.

Žiaci po ukončení 3. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
rozširujú základy artikulácie, cit pre rytmické hodnoty a postupné predlžovanie výdychu, poznajú základné vlastnosti tónu, hrajú s porozumením, vedia aplikovať teoretické vedomosti v praxi, vedia rešpektovať základné metro-rytmické prvky spolu s výškou tónu,	Správny postoj, držanie nástroja. Základy tvorby tónu. Reberno-bránicové dýchanie, nasadzovanie. Hudobno-teoretické poznatky v súlade s obsahom hudobnej náuky. Hra v rozsahu c1-a2 Rozvoj melodicko-rytmického cítenia. Hra dlhších rytmických a melodicko-rytmických motívov imitáciou.

Žiaci po ukončení 4. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
rozširujú základy artikulácie, cit pre rytmické hodnoty a postupné predlžovanie výdychu, aplikujú hru artikulačných prvkov – portamento, tenuto staccato, legato, aplikujú artikulácie T, D, prípadne ďalšie podľa potreby hudobného vyjadrenia, dokážu frázovať dlhšie melodické celky,	Kultivácia základných fyziologických návykov – postoj, držanie nástroja, nasadenie, tvorba tónu. Zaradiť artikulačné prvky - portamento, tenuto, staccato, legato. Reberno-bránicové dýchanie, nasadzovanie. Práca s technikou na základe zvukovej predstavy. Systematický nácvik hudobného materiálu. Vnímanie rôzneho tempa, dynamiky a nálady v skladbách.

Druhá časť základného štúdia I. stupňa základného štúdia

Žiaci po ukončení 1. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
spájajú notový zápis s v dosiahnutom ambite dôrazom na rytmiku a posuvky, pokračujú v upevňovaní správnych návykov a nácviku reberno-bránicového dýchania, vedia pomocou sebakontroly zaujať správny postoj pri hre a primerané postavenie prstov a rúk, dokážu frázovať stále dlhšie melodické celky,	Rozširovanie základných rytmických hodnôt nôt a pomlčiek o takty osminové, alla breve, krížiky, béčka... atď. Nadviazať na nácvik reberno – bránicového dýchania, dbať na kultiváciu základných fyziologických návykov – postoj, držanie nástroja, nasadenie, tvorba tónu. Sebakontrola nádychu, výdychu. Bezpečné ovládanie príslušných hmatov.

Žiaci po ukončení 2. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
rozširujú základy artikulácie, cit pre rytmické hodnoty a postupné predlžovanie výdychu, vnímajú melodickú frázu v skladbách, hrajú s dynamikou, vedia rešpektovať základné metro-rytmické prvky spolu s výškou tónu,	Správny postoj, držanie nástroja. Základy tvorby tónu. Reberno-bránicové dýchanie, nasadzovanie. Systematický nácvik hudobného materiálu. Hra v rozsahu c1-a2. Rozvoj melodického cítenia a citu pre kontrast hudobných myšlienok. Hra dlhších rytmických a melodicko-rytmických motívov imitáciou.

Žiaci po ukončení 3. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
rozširujú základy artikulácie, cit pre rytmické hodnoty a postupné predlžovanie výdychu, vnímajú hudobné frázy v skladbách, hrajú s dynamikou, vedia rešpektovať základné metro-rytmické prvky spolu s výškou tónu,	Správny postoj, držanie nástroja. Tvorba kultivovaného tónu. Reberno-bránicové dýchanie, nasadzovanie. Rozvoj melodického cítenia a citu pre kontrast hudobných myšlienok. Utvrdzovať záber hmatov do ambitu c1 - h2 s dynamikou. Hra dynamiky (p, mf, f, crescendo, decrescendo) a základy ornamentiky (trilky) Systematický nácvik hudobného materiálu. Vnímanie rôzneho tempa, dynamiky a nálady v skladbách.

Žiaci po ukončení 4. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	Obsahový štandard
rozširujú základy artikulácie, cit pre rytmické hodnoty a postupné predlžovanie výdychu, vnímajú hudobné frázy v skladbách, hrajú s dynamikou, hrajú s uvoľneným hracím aparátom,	Správny postoj, držanie nástroja. Tvorba kultivovaného tónu. Rozvoj melodického cítenia a citu pre kontrast hudobných myšlienok. Utvrdzovať záber hmatov do ambitu c1 - h2 s dynamikou. Hra dynamiky (p, mf, f, crescendo, decrescendo) a základy ornamentiky (trilky) Systematický nácvik hudobného materiálu.

ŠTUDIJNÉ ZAMERANIE HRA NA BICÍCH NÁSTROJOCH

Charakteristika študijného zamerania

Zámerom študijného zamerania Hra na bicích nástrojoch, ako samostatného hlavného predmetu, je komplexný hudobný rozvoj žiakov prostredníctvom inštrumentára a hudobnej literatúry bicích nástrojov. Z tohto dôvodu sa stáva hra na melodických bicích nástrojoch povinnou súčasťou prvej a druhej časti prvého stupňa základného štúdia (ISCED 1B a ISCED 2B). Zavedenie hry na melodických bicích nástrojoch umožňuje vychádzať v ústrety spontánnemu záujmu detí predškolského a raného školského veku o hru na bicích nástrojoch a zároveň im zabezpečiť komplexný hudobný rozvoj. Na úrovni druhého stupňa základného štúdia a štúdia pre dospelých je hra na melodických bicích nástrojoch nepovinná. Pre výnimočne nadaných žiakov a uchádzačov o štúdium na konzervatóriu je určené štúdium rozšíreného vyučovania ISCED 2B, kde je hre na melodických bicích nástrojoch určený ešte širší priestor.

Základný obsah vzdelávania predmetu tak tvoria okrem hry na malom bubne a bicej súprave i hra na melodických bicích nástrojoch a perkusiách. Pre štúdium druhej časti prvého stupňa základného štúdia ISCED 2B je nutné rozšíriť inštrumentár predmetu o xylofón, vibrafón alebo marimbu.

Neoddeliteľnou a nenahraditeľnou súčasťou študijného zamerania Hra na bicích nástrojoch je i štúdium komornej, súborovej a orchestrálnej hry.

Ciele študijného zamerania

Rozvinúť latentný záujem žiakov o hru na bicích nástrojoch do komplexu aktívnych hudobných kompetencií potrebných pre umeleckú realizáciu prostredníctvom bicích nástrojov, poskytnúť žiakom orientáciu v problematike bicích nástrojov, orientáciu v spôsoboch a možnostiach ich využitia v hudobnej praxi, získať hudobnú gramotnosť a orientáciu v rôznych

hudobných štýloch, získať cit pre melódiu, harmóniu, rytmiku, súhru a jednoduchú improvizáciu, aplikovať nadobudnuté kompetencie do iných oblastí hudobného umenia a života.

Profil absolventa 1. časti I. stupňa základného štúdia

Dôkladne ovláda názvoslovie používaného inštrumentára predmetu a s istotou ovláda základy správnych hráčskych návykov: postoj, sedenie, postavenie rúk a nôh, držanie tela, držanie paličiek, ovláda základy správneho používania hracieho aparátu: vyrovnané hranie striedavých, opakovaných a zdvojených úderov v pomalom, strednom a rýchlom tempe s dynamickým rozlíšením p -mf –f, dokáže sa vyjadrovať na úrovni základnej kultúrnej gramotnosti prostredníctvom umeleckých vyjadrovacích prostriedkov zamerania, úroveň rozvinutosti kľúčových kompetencií, ktoré absolvent dosiahol na konci prvej časti I. stupňa základného štúdia vytvára základ pre ďalší stupeň vzdelávania.

Profil absolventa 2. časti I. stupňa základného štúdia

Ovláda názvoslovie, delenie a žánrové využitie inštrumentára bicích nástrojov a ovláda základy ladenia používaných nástrojov; má správne hráčske návyky a základy správneho používania hracieho aparátu: uvoľnený postoj, sedenie, postavenie rúk a nôh, držanie tela, držanie paličiek, vyrovnané hranie striedavých, opakovaných, zdvojených úderov a virblov v pomalom, strednom a rýchlom tempe s dynamickým rozlíšením pp -p -mp -mf -f -ff; dokáže aktívne pôsobiť v hudobných zoskupeniach ako hráč sólového partu i ako sprievodný hráč, svoje vedomosti dokáže sám rozvíjať, obnovovať, je schopný primerane reagovať na nové trendy i na spoločenský vývoj.

Profil absolventa II. stupňa a absolventa štúdia pre dospelých (ŠPD)

Ovláda názvoslovie, delenie a žánrové využitie inštrumentára bicích nástrojov; ovláda zvukovo-farebné možnosti hry na malom bubne, perkusiách, bicej súprave a základy ladenia používaných nástrojov; ovláda základy správnych návykov a základy správneho používania hracieho aparátu: sedenie, postavenie rúk a nôh, držanie tela, držanie paličiek, hra zápästím a prstami, zvukovo a dynamicky vyrovnané hranie striedavých a opakovaných úderov, tlakové vírenie, s dynamickým rozlíšením pp-p-mp-mf-f-ff.

PRÍPRAVA KU HRE NA NÁSTROJI

Prípravné štúdium

Ciele pre prípravné štúdium

Výkonový štandard	Obsahový štandard
-poznajú názvoslovie základného inštrumentára, ktorý používajú, -poznajú základy správnych hráčskych návykov: postoj, sedenie, držanie tela,	Základy hry na malom bubne: Správne sedenie, držanie paličiek, postavenie rúk, základné striedavé údery. Hra celých, polových, štvrťových a osminových nôt. Základy hry na bicej súprave: Striedavé údery s nohami (veľký bubon – hi-hat).

držanie paličiek, -poznajú základy správneho používania hracieho aparátu: základné údery, striedavé údery, vedia uplatniť elementárnu jednoduchú koordináciu rúk a nôh, -demonštrujú svoje hudobné dispozície: vedia striedať štvrťové a osminové noty, vedia hudobne vyjadriť rozdiel medzi valčíkom a polkou.	Jednoduchá koordinácia rúk s veľkým bubnom -valčík, polka. Hra so sprievodom (klavír, gitara, CD prehrávač, počítač). Hra štvrťových a osminových nôt. Hra na perkusiách: Vystihnutie základného pulzu hudby. Hudobno-teoretické poznatky: Názvoslovie základného inštrumentára predmetu, ktorý žiaci bežne používajú (malý bubon, veľký bubon -bubny, činely, tamburína, triangel, rolničky, zvonkohra, prípadne metalofón). Pojmy: základná poloha, úder, striedavé údery, tón, hudobná abeceda, celá, polová, štvrťová nota a pomlčka, osminové noty, doba, takt, pieseň, melódia, rytmus, valčík, polka. Sluchovo-rytmická oblasť: Rytmická hra na ozveny s použitím štvrťových a osminových nôt.

Požiadavky na overenie spôsobilosti postupu do 1. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia:
Záverečná skúška:

Základy hry na malom bubne:
Jedno krátke cvičenie - kombinácia štvrťových a osminových nôt.
Základy hry na bicej súprave:
valčík, polka.
Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre prípravný ročník:
Bohumil Řepka: Základná škola hry na malý bubon
Paul Schenzer: Rock Drums

Ciele pre 1. časť I. stupňa základného štúdia

Dôkladne ovláda názvoslovie používaného inštrumentára predmetu a s istotou ovláda základy správnych hráčskych návykov: postoj, sedenie, postavenie rúk a nôh, držanie tela, držanie paličiek, ovláda základy správneho používania hracieho aparátu: vyrovnané hranie striedavých, opakovaných a zdvojených úderov v pomalom, strednom a rýchlom tempe s dynamickým rozlíšením p -mf –f, dokáže sa vyjadrovať na úrovni základnej kultúrnej gramotnosti prostredníctvom umeleckých vyjadrovacích prostriedkov zamerania, úroveň rozvinutosti kľúčových kompetencií, ktoré absolvent dosiahol na konci prvej časti I. stupňa základného štúdia vytvára základ pre ďalší stupeň vzdelávania.

1. ročník 1. časť I. stupeň

Žiaci na konci 1. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
-ovládajú názvoslovie inštrumentára predmetu ktorý používajú: bicia súprava, malý bubon, veľký bubon, tomy, hi–hat, tamburína, rolničky, triangel, - majú osvojené základy správnych návykov: postoj, sedenie, postavenie rúk a nôh, držanie tela, držanie paličiek, - majú osvojené základy správneho používania hracieho aparátu: zvukovo vyrovnané striedavé údery, jednoduchú a elementárnu kombinovanú koordináciu rúk a jednej nohy (veľký bubon, malý bubon, dva tomy a činel), - ovládajú hru v základných štvrťových a osminových taktoch -2/4, 3/4, 4/4, 3/8, - ovládajú hru zo zápisu celých, polových štvrťových, osminových nôt a pomlčiek a hru šestnástinových nôt, - ovládajú striedanie osminových nôt a osminových triol, striedanie osminových nôt a šestnástinových nôt, - ovládajú hru polovej noty s bodkou, - ovládajú základný variant 4/4 beatového sprievodu a slow-rocku,	Základy hry na malom bubne: Správny postoj, sedenie, držanie paličiek, postavenie rúk. Hra zvukovo vyrovnaných striedavých a opakovaných úderov. Hra zo zápisu celých, polových, štvrťových, osminových nôt a pomlčiek a hra šestnástinových nôt. Hra polovej noty s bodkou. Hra v4/4, 3/4, 2/4, a3/8 takte. Základy hry na bicej súprave: Jednoduché rozkladové cvičenia s použitím veľkého bubna, malého bubna a dvoch tomov. Striedavé údery nohami (veľký bubon –hi-hat). Kombinovaná koordinácia rúk s veľkým bubnom -valčík, polka, jednoduché osminové beatové sprievody. Hra so sprievodom (klavír, gitara, CD prehrávač, počítač). Hra na perkusiách: Vystihnutie taktu a motorického pulzu hudby. Hudobno-teoretické poznatky: Názvoslovie základného inštrumentára ktorý používajú: malý bubon, veľký bubon, tomy, sprievodný činel (ride), hi-hat, tamburína, triangel, rolničky, zvonkohra, prípadne metalofón, paličky a ich použitie. Pojmy: základná poloha, striedavé údery, opakované údery, celá, polová, štvrťová, osminová a šestnástinová nota, pomlčka, doba, takt, rytmus, valčík, polka, beatový sprievod, slow-rock, dynamika. Sluchovo-rytmická oblasť: Rytmické a melodické hry na ozveny, na otázku a odpoveď.

2. ročník 1. časť I. stupeň

Žiaci na konci 2. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
- ovládajú názvoslovie používaného inštrumentára predmetu a základy správnych návykov: postoj, sedenie, postavenie rúk a nôh, držanie tela, držanie paličiek, - ovládajú základy správneho používania hracieho aparátu: zvukovo a dynamicky vyrovnané hranie striedavých a opakovaných úderov v pomalom a strednom tempe, jednoduchú pedálovú techniku, jednoduchú rozkladovú koordináciu rúk a jednej nohy (veľký bubon, malý bubon a dva tomy), - ovládajú hru zo zápisu celých, polových štvrťových, osminových, šestnástinových nôt a pomlčiek v4/4, 3/4, 2/4,3/8 a 6/8 takte, - ovládajú prechod medzi osminovými triolami a šestnástinovými notami a hru polovej a štvrťovej noty s bodkou, - vedia zahrať jednoduché osminové varianty beatového sprievodu, slowrocku.	Základy hry na malom bubne: Hra vyrovnaných striedavých a opakovaných úderov. Dynamické rozlíšenie mf –f. Hra zo zápisu celých, polových, štvrťových, osminových, šestnástinových nôt a pomlčiek v4/4, 3/4, 2/4,3/8 a 6/8 takte. Hra polovej a štvrťovej noty s bodkou. Spájanie párneho a nepárne delenie doby (osminové noty a trioly). Základy hry na bicej súprave: Rozkladové cvičenia s použitím veľkého bubna, malého bubna a dvoch tomov. Striedavé údery nohami (veľký bubon –hi-hat). Kombinovaná koordinácia rúk s veľkým bubnom jednoduché osminové variácie beatového sprievodu a jednoduchý slow-rock. Hra so sprievodom (klavír, gitara, CD prehrávač, počítač). Hra na perkusiách: Vystihnutie rytmického pulzu, taktu, motorického rytmu a prízvuku.V úprave pre deti. Hudobno-teoretické poznatky: Názvoslovie základného inštrumentára predmetu ktorý používajú: malý bubon, veľký bubon, tomy, sprievodný činel (ride), hi-hat, tamburína, triangel, rolničky, zvonkohra, prípadne metalofón. Pojmy: základná poloha, striedavé údery, opakované údery, celá, polová, štvrťová, osminová a šestnástinová nota, pomlčka, bodka za notou, doba, takt, rytmus, tempo, valčík, polka, beatový sprievod, slow-rock, dynamika, mezzoforte, forte. Sluchovo-rytmická oblasť: Rytmické a melodické hry na ozveny, na otázku a odpoveď.

3. ročník 1. časť I. stupeň

Žiaci na konci 3. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
- bezpečne poznajú názvoslovie používaného inštrumentára predmetu a ovládajú základy správnych návykov: postoj, sedenie, postavenie rúk a nôh, držanie tela, držanie paličiek, - ovládajú základy správneho používania hracieho aparátu: zvukovo a dynamicky vyrovnané hranie striedavých a opakovaných úderov v pomalom, strednom a mierne rýchlom tempe s dynamickým rozlíšením mf –f, pedálovú techniku, jednoduchú rozkladovú koordináciu rúk a nôh (veľký bubon, malý bubon, dva tomy a hi-hat na dobu), - ovládajú hru zo zápisu celých, polových, štvrťových, osminových a šestnástinových nôt a pomlčiek v 4/4, 3/4, 2/4,3/8, 6/8 a9/8 takte, - ovládajú prechod medzi osminovými notami, osminovými triolami a šestnástinovými notami s pomlčkami, - ovládajú hru polovej, štvrťovej a osminovej noty s bodkou, hru osminovej synkopy a ligatúry, - vedia zahrať jednoduché osminové a šestnástinové variácie beatového sprievodu a slow-rocku,	Hra na malom bubne: Hra zvukovo vyrovnaných striedavých a opakovaných úderov s dynamickým rozlíšením p -mf –f. Zdvojené údery –“dvojky“. Nácvik vírenia, vírenie vo štvrťovej note s legátom. Hra zo zápisu celých, polových, štvrťových, osminových, šestnástinových nôt a pomlčiek hra v4/4, 3/4, 2/4,3/8, 6/8 a9/8 takte. Spájanie párneho a nepárne delenie doby (osminové, šestnástiny noty a trioly). Hra polovej, štvrťovej a osminovej noty s bodkou. Hra osminovej synkopy a ligatúry. Základy hry na bicej súprave: Rozkladové cvičenia s použitím veľkého bubna, malého bubna a dvoch tomov a hi-hat. Hra hi-hat na začiatku každej doby. Kombinovaná koordinácia rúk s veľkým bubnom, jednoduché osminové a šestnástinové variácie beatového sprievodu a slow-rocku, hra so sprievodom (klavír, gitara, CD prehrávač, počítač). Hra na perkusiách: Vystihnutie taktu, motorického pohybu, prízvukov a dynamiky. Hudobno-teoretické poznatky: Názvoslovie používaného inštrumentára: malý bubon, veľký bubon, tomy, sprievodný činel (ride), hi-hat, tamburína, triangel, rolničky, zvonkohra, prípadne metalofón, paličky a ich použitie. Pojmy: základná poloha, striedavé údery, opakované údery, zdvojené údery, vírenie, celá, polová, štvrťová, osminová a šestnástinová nota, pomlčka, bodka za notou, synkopa, ligatúra, doba, takt, rytmus, tempo, valčík, polka, beatový sprievod, slow-rock, dynamika, piano, mezzoforte, forte. Sluchovo-rytmická oblasť: Rytmicko-melodické hry na ozveny, na otázku a odpoveď.

	Motorická analýza taktu a motorického rytmu zvukovej ukážky (klavír, gitara, CD, počítač).

4. ročník 1. časť I. stupeň

Žiaci na konci 4. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
- dôkladne ovládajú názvoslovie používaného inštrumentára predmetu a s istotou ovládajú základy správnych hráčskych návykov: postoj, sedenie, postavenie rúk a nôh, držanie tela, držanie paličiek, - ovládajú základy správneho používania hracieho aparátu: vyrovnané hranie striedavých, opakovaných a zdvojených úderov v pomalom, strednom a rýchlom tempe s dynamickým rozlíšením p -mf –f, - ovládajú vírenie vo štvrťovej a osminovej note s legátom, - ovládajú hru zo zápisu celých, polových, štvrťových, osminových, šestnástinových nôt a pomlčiek v4/4, 3/4, 2/4,3/8, 6/8,9/8, 4/8 takte, - s istotou ovládajú prechod medzi osminovými notami, osminovými triolami a šestnástinovými notami, - ovládajú hru polovej, štvrťovej a osminovej noty s bodkou, - ovládajú hru osminovej a šestnástinovej synkopy a ligatúry, - ovládajú pedálovú techniku, rozkladovú koordináciu rúk a nôh (veľký bubon, malý bubon, dva tomy a hi-hat na prvú časť doby), - vedia zahrať osminové a šestnástinové variácie beatového sprievodu a slow-rocku.	Hra na malom bubne: Hra zvukovo vyrovnaných striedavých a opakovaných úderov s dynamickým rozlíšením p -mf –f. Zdvojené údery –“dvojky“. Vírenia vo štvrťovej a osminovej note s legátom. Hra zo zápisu celých, polových, štvrťových, osminových, šestnástinových nôt a pomlčiek v4/4, 3/4, 2/4,3/8, 6/8,9/8, 4/8 takte. Spájania párneho a nepárne delenie doby (osminové, šestnástiny noty a trioly). Rytmická stupnica: štvrťové noty, osminové noty, osminové trioly, šestnástinové noty. Hra polovej, štvrťovej a osminovej noty s bodkou. Hra osminovej, šestnástinovej synkopy a ligatúry. Základy hry na bicej súprave: Rozkladové cvičenia s použitím veľkého bubna, malého bubna, dvoch tomov a hi-hat na začiatku každej doby. Kombinovaná koordinácia rúk s veľkým bubnom rôzne osminové a šestnástinové variácie beatového sprievodu a slow-rocku. Hra so sprievodom (klavír, gitara, CD prehrávač, počítač). Hra na perkusiách: Vystihnutie taktu, motorického pohybu, prízvukov a dynamiky. Hudobno-teoretické poznatky: Názvoslovie používaného inštrumentára: malý bubon, veľký bubon, tomy, sprievodný činel (ride), hi-hat, tamburína, triangel, rolničky, zvonkohra, prípadne metalofón, druhy paličiek a ich použitie. Pojmy: základná poloha, striedavé údery, opakované údery, zdvojené údery, vírenie, celá, polová, štvrťová, osminová a šestnástinová nota, pomlčka, bodka za

	notou, synkopa, ligatúra, doba, takt, rytmus, tempo, valčík, polka, beatový sprievod, slow-rock, dynamika, piano, mezzoforte, forte. Sluchovo-rytmická oblasť: Rytmicko-melodické hry na ozveny, na otázku a odpoveď. Motorická analýza taktu a motorického rytmu zvukovej ukážky (klavír, gitara, CD, počítač).

Požiadavky na overenie spôsobilosti postupu do 1. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia:
Záverečná skúška:

Hra na malom bubne:
- dve kontrastné cvičenia, jedno z využitím vírenia vo štvrťovej alebo osminovej note s legátom.
Hra na bicej súprave:
- rozkladové cvičenie vo 4/4 takte s použitím hi-hat na začiatku doby;
- ukážka beatového sprievodu alebo slow-rocku.

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre všetky ročníky prvej časti I. stupňa základného štúdia:
Bohumil Řepka: Základná škola hry na malý bubon
Paul Schenzer: Rock Drums

Ciele pre 2. časť I. stupňa základného štúdia

Ovláda názvoslovie, delenie a žánrové využitie inštrumentára bicích nástrojov a ovláda základy ladenia používaných nástrojov; má správne hráčske návyky a základy správneho používania hracieho aparátu: uvoľnený postoj, sedenie, postavenie rúk a nôh, držanie tela, držanie paličiek, vyrovnané hranie striedavých, opakovaných, zdvojených úderov a virblov v pomalom, strednom a rýchlom tempe s dynamickým rozlíšením pp -p -mp -mf -f -ff; dokáže aktívne pôsobiť v hudobných zoskupeniach ako hráč sólového partu i ako sprievodný hráč, svoje vedomosti dokáže sám rozvíjať, obnovovať, je schopný primerane reagovať na nové trendy i na spoločenský vývoj.

1. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 1. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
- ovládajú širšie názvoslovie a rozdelenie inštrumentára predmetu: bubny, činely, melodické bicie nástroje a perkusívne bicie nástroje,	Hra na malom bubne: Hra zvukovo vyrovnaných striedavých, opakovaných úderov a vírenia s dynamickým rozlíšením p -mf –f.

- ovládajú správne návyky: postoj, sedenie, postavenie rúk a nôh, držanie tela, držanie paličiek a ovládajú základy správneho používania hracieho aparátu: vyrovnané hranie striedavých, opakovaných a zdvojených úderov, vírenia v pomalom, strednom a rýchlom tempe s dynamickým rozlíšením p-mf-f, - ovládajú vírenie s legátom i s odsadením, - ovládajú hru základného paraddidlu RLRR LRLL, - ovládajú základy jednoduchého prírazu, - ovládajú základy akcentov v osminových notách, - ovládajú hru zo zápisu celých, polových, štvrťových, osminových a šestnástinových nôt a pomlčiek v4/4, 3/4, 2/4,3/8, 6/8,9/8, 12/8, 4/8 takte, - ovládajú prechod medzi osminovými notami, osminovými triolami, šestnástinovými notami a pomlčkami, - ovládajú hru polovej, štvrťovej a osminovej noty s bodkou a hru osminovej a šestnástinovej synkopy a ligatúry, - ovládajú hru šestnástinovej trioly, - ovládajú pedálovú techniku, rozkladovú koordináciu rúk a nôh (veľký bubon, malý bubon, dva tomy a hi-hat na druhú časť doby), - vedia zahrať osminové a šestnástinové variácie beatového sprievodu a slow-rocku, - rozlišujú Dur a mol tóninu –stupnicu, - orientujú sa na melodickom bicom nástroji vdur a mol stupniciach s1 predznamenaním, - vedia zahrať na melodický bicí nástroj jednoduchú detskú skladbu, alebo ľudovú	Hra zdvojených úderov –“dvojky“. Vírenie vo štvrťovej a osminovej note s legátom, i s odsadením. Hra jednoduchého prírazu a hra akcentov v osminových notách. Hra paraddidlu RLRR LRLL. Hra zo zápisu celých, polových, štvrťových, osminových, šestnástinových nôt a pomlčiek a hra šestnástinovej trioly. Rytmická stupnica: štvrťové, osminové, šestnástinové noty, šestnástinovej trioly. Hra osminovej noty s bodkou, hra osminovej a šestnástinovej synkopy a ligatúry. Hra v4/4, 3/4, 2/4,3/8, 6/8,9/8, 12/8 a 4/8 takte. Hra na bicej súprave: Rozkladové cvičenia s použitím veľkého bubna, malého bubna a dvoch tomov s aplikáciou hi-hat na druhú polovicu doby. Kombinovaná koordinácia celého hracieho aparátu, osminové a šestnástinové variácie beatového sprievodu a slow-rocku. Hra so sprievodom (klavír, gitara, CD prehrávač, počítač). Hra na perkusiách: Vystihnutie motorického rytmu, prízvuku a dynamiky. Artikulácia –otvorené a tlmené údery. Hudobno-teoretické poznatky: Širšie názvoslovie inštrumentára bicích nástrojov: tympany, veľký bubon, malý bubon, tomy, sprievodný činel (ride), crash činel, hi-hat, bicia súprava, tamburína, triangel, rolničky, zvonkohra, metalofón, xylofón, marimba, vibrafón, paličky, bonga, conga, cabasa, guiro, temple-blocky, Agogo-bells ... . Pojmy: základná poloha, striedavé údery, opakované údery, zdvojené údery, vírenie, celá, polová, štvrťová ,osminová a šestnástinová nota, pomlčka, bodka za notou, triola, synkopa, ligatúra, legato, doba, takt, rytmus, tempo, dynamika, piano, mezzoforte, forte, valčík, polka, beatový sprievod, slow-rock, tón, stupnica, Dur – mol, tonický kvintakord ajeho obraty, dominantný septakord, melódia, pieseň, skladba. Sluchovo-rytmická oblasť: Rytmické a melodické hry.

pieseň.	Analýza metra a prízvukov. Základy hry na xylofone: Hra stupníc: C dur -amol, G dur –e mol, F dur –d mol jednou rukou, so striedaním rúk. Orientácia v notovom zápise v rozsahu c1 – g2 (nutné posunutie oktáv oproti zápisu). Detské prednesové skladbičky alebo jednoduché ľudové piesne v úprave pre deti.

2. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 2. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
- ovládajú názvoslovie a delenie inštrumentára predmetu: samozvučné, blanozvučné, ladené, melodické, - ovládajú správne hráčske návyky a základy správneho používania hracieho aparátu: uvoľnený postoj, sedenie, postavenie rúk a nôh, držanie tela, držanie paličiek, vyrovnané hranie striedavých, opakovaných, zdvojených úderov a vírenia v pomalom, strednom a rýchlom tempe s dynamickým rozlíšením p-mp-mf-f, - ovládajú aplikáciu crescenda –decrescenda pri vírení a vírenie vo štvrťovej a osminovej note s legátom i s odsadením, - ovládajú hru paradiddlov RLRR LRLL, RRLR LLRL, - ovládajú hru akcentov v párnom i nepárnom delení v pomalom tempe, - ovládajú základy jednoduchého a dvojitého prírazu, - ovládajú hru zo zápisu celých, polových, štvrťových osminových, šestnástinových nôt a pomlčiek v5/4, 4/4, 3/4, 2/4,3/8, 6/8,9/8, 12/84/8 a celom (alla breve) takte, - ovládajú hru šestnástinovej trioly a sextoly a prechod medzi osminovými notami, osminovými triolami a šestnástinovými	Hra na malom bubne: Hra zvukovo vyrovnaných striedavých, opakovaných úderov a virblov s dynamickým rozlíšením p-mp-mf-f. Zdvojené údery-“dvojky“. Vírenie s legátom, s odsadením as aplikáciou crescenda –decrescenda. Hra jednoduchého a dvojitého prírazu. Hra akcentov v párnom delení. Hra paradiddlov RLRR LRLL, RRLR LLRL. Hra zo zápisu celých, polových, štvrťových, osminových, šestnástinových; nôt a pomlčiek v5/4, 4/4, 3/4, 2/4,3/8, 6/8,9/8, 12/8 4/8 a celom (alla breve) takte. Hra osminovej noty s bodkou. Hra osminovej a šestnástinovej synkopy a ligatúry. Hra šestnástinovej trioly a sextoly. Rytmická stupnica: noty štvrťové, osminové, triola, šestnástinové noty, sextoly. Hra na bicej súprave: Rozkladové cvičenia s použitím veľkého bubna, malého bubna, dvoch tomov s aplikáciou hi-hat na druhú polovicu doby. Kombinovaná koordinácia celého hracieho aparátu, osminové a šestnástinové variácie beatového sprievodu a slow-rocku. Základy hry latino-rytmov. Hra so sprievodom /klavír, gitara, CD prehrávač, počítač/. Hra na perkusiách: Hra rytmických paternov s využitím prízvukov. Artikulácia –otvorené a tlmené údery. Aplikácia paradiddlov.

notami a pomlčkami, - ovládajú hru polovej, štvrťovej a osminovej noty s bodkou a hru osminovej a šestnástinovej synkopy a ligatúry, - ovládajú pedálovú techniku, rozkladovú koordináciu rúk a nôh (veľký bubon, malý bubon, dva tomy a hi-hat na druhú časť doby), - vedia zahrať osminové a šestnástinové variácie beatového sprievodu a slow-rocku, - orientujú sa na melodickom bicom nástroji v dur a mol stupniciach so 6 predznamenaniami, - vedia zahrať T5, D7 a ich obraty, - vedia zahrať prednesovú skladbu.	Hra na xylofóne : Hra stupníc Fis dur –dis mol, Ges dur –es mol, príslušného T5 a D7 a ich obratov. Chromatická stupnica. Orientácia v notovom zápise v rozsahu repertoáru. Prednesová skladba. Hudobno-teoretické poznatky: Názvoslovie a delenie inštrumentára predmetu: samozvučné, blanozvučné, melodické, ladené, perkusívne, tympany, veľký bubon, malý bubon, tomy, sprievodný činel (ride), crash činel, hi-hat, bicia súprava, tamburína, triangel, rolničky, zvonkohra, metalofón, xylofón, marimba, vibrafón, paličky, bonga, conga, cabasa, guiro, temple-blocky, agogo-bells ... . Základy teórie ladenia bicích nástrojov. Pojmy: základná poloha, striedavé údery, opakované údery, zdvojené údery, vírenie, prírazy, paradiddle, akcenty, celá, polová, štvrťová, osminová, šestnástinová nota, pomlčka, bodka za notou, triola, sextola, synkopa, ligatúra, legato, doba, takt, rytmus, tempo, valčík, polka, beatový sprievod, slow-rock, latino-rytmy, tempo, dynamika, piano, mezzopiáno, mezzoforte, forte, fortissimo, crescendo, decrescendo, tón, stupnica, predohra, dohra, medzihra. Sluchovo-rytmická oblasť: Rytmické a melodické hry. Analýza metra, motorického rytmu a prízvukov.

3. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 3. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
- ovládajú názvoslovie a delenie inštrumentára predmetu: samozvučné, blanozvučné, ladené a melodické bicie nástroje, - ovládajú zvukovo–farebné možnosti hry na malom bubne, bicej súprave, perkusiách a princípy ich ladenia,	Hra na malom bubne: Hra vyrovnaných striedavých a opakovaných úderov, virblov s dynamickým rozlíšením p-mp-mf-f-ff. Prstová technika. Zdvojené údery – "dvojky". Vírenie v celej, polovej, štvrťovej a osminovej note s legátom, s odsadením a aplikácia crescenda –decrescenda.

- ovládajú základy správnych návykov a základy správneho používania hracieho aparátu: sedenie, postavenie rúk a nôh, držanie tela, držanie paličiek, hra zápästím a prstami, zvukovo a dynamicky vyrovnané hranie striedavých a opakovaných úderov, tlakové vírenie, s dynamickým rozlíšením p-mp-mf-f-ff, - ovládajú vírenie s legátom i s odsadením, aplikáciu crescenda –decrescenda, - ovládajú hru paradiddlov RLRR LRLL, RRLR LLRL, RLLR LRRL, RLRL LRLR vpomalom, strednom aj rýchlom tempe, - ovládajú hru akcentov v párnom i nepárnom delení v pomalom a strednom tempe, - ovládajú jednoduchý, dvojitý a trojitý príraz, - ovládajú hru zo zápisu celých, polových, osminových a šestnástinových nôt a pomlčiek v5/4, 4/4, 3/4, 2/4,3/8, 6/8,9/8, 12/84/8 a celom (alla breve) takte, - ovládajú prechod medzi osminovými notami, osminovými triolami a šestnástinovými notami a pomlčkami, - ovládajú hru polovej,štvrťovej aosminovej noty sbodkou, - ovládajú hru šestnástinovej trioly, sextoly aveľkej trioly, - ovládajú hru osminovej a šestnástinovej synkopy aligatúry, - ovládajú pedálovú techniku, techniku zdvojených úderov veľkého bubna, kombinovanú koordináciu celého hracieho aparátu a základy hry s metličkami - vedia zahrať osminové a šestnástinové variácie beatového sprievodu aslow-rocku, swing, shuffle, latino afunky rytmy.	Hra jednoduchého, dvojitého a trojitého prírazu. Hra akcentov v párnom i nepárnom delení, v pomalom a strednom tempe. Hra paradiddlov RLRR LRLL, RRLR LLRL, RLLR LRRL, RLRL LRLR v pomalom a strednom tempe. Hra zo zápisu celých, polových, štvrťových, osminových, šestnástinových nôt a pomlčiek v5/4, 4/4, 3/4, 2/4,3/8, 6/8,9/8, 12/8 4/8 a celom (alla breve) takte. Hra šestnástinovej trioly, sextoly a veľkej trioly. Rytmická stupnica: noty štvrťové, osminové, trioly, šestnástinové a sextoly. Hra osminovej a šestnástinovej noty s bodkou. Hra osminovej a šestnástinovej synkopy a ligatúry. Hra na bicej súprave: Rozkladové cvičenia –kombinovaná koordinácia celého hracieho aparátu s použitím veľkého bubna, malého bubna, dvoch tomov a hi-hat na druhú osminku doby. Zdvojené údery veľkého bubna. Hra osminových a šestnástinových variácii beatového sprievodu a slow-rocku, základné latino a funky rytmy. Hra so sprievodom (klavír, gitara, CD prehrávač, počítač). Hra na perkusiách: Realizácia motorického rytmu, paternov, prízvukov a dynamiky. Artikulácia – otvorené a tlmené údery. Aplikácia paradiddlov (conga, bonga, temple-blocky alebo agogo-bells). Hra na xylofóne : Hra stupníc Cis dur –ais mol, Ces dur –as mol. T5, D7, ZM7 a ich obraty. Chromatická a celotónová stupnica. Nácvik tremola. Prednesová skladba. Hudobno-teoretické poznatky: Názvoslovie a delenie inštrumentára predmetu: samozvučné, blanozvučné, melodické, ladené, perkusívne, tympany, veľký bubon, malý bubon, tomy, sprievodný činel (ride), crash činel, hi-hat, bicia súprava, tamburína, triangel, rolničky, zvonkohra, metalofón, xylofón, marimba,

- orientujú sa na melodickom bicom nástroji vdur a mol stupniciach so7 predznamenaniami, - vedia zahrať T5, D7, ZM7 a ich obraty, - vedia zahrať prednesovú skladbu.	vibrafón, paličky, bonga, conga, cabasa, guiro, temple-blocky, agogo-bells, cajon ... . Princípy ladenia bicích nástrojov. Pojmy: základná poloha, striedavé údery, opakované údery, zdvojené údery, vírenie, prírazy, paradiddle, akcenty, celá, polová, štvrťová, osminová, šestnástinová nota, pomlčka, bodka za notou, triola, veľká triola, sextola, synkopa, ligatúra, legato, doba, takt, rytmus, tempo, valčík, polka, beatový sprievod, slow-rock, latino-rytmy, dynamika, piano, mezzopiáno, mezzoforte, forte, fortissimo, crescendo, decrescendo, pieseň, skladba, motív, veta, časť, predohra, dohra, medzihra. Sluchovo-rytmická oblasť: Rytmické hry. Analýza metra aprízvukov. Orientácia v hudobných formách.

4. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 4. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
- ovládajú názvoslovie, delenie a žánrové využitie inštrumentára bicích nástrojov, - ovládajú zvukovo-farebné možnosti hry na malom bubne, perkusiách, bicej súprave a základy ladenia používaných nástrojov, - ovládajú základy správnych návykov a základys právneho používania hracieho aparátu: sedenie, postavenie rúk a nôh, držanie tela, držanie paličiek, hra zápästím a prstami, zvukovo a dynamicky vyrovnané hranie striedavých a opakovaných úderov, tlakové vírenie, s dynamickým rozlíšením pp-p-mp-mf-f-ff, - ovládajú hru paradiddlov RLRR LRLL, RRLR LLRL, RLLR LRRL, RLRL LRLR a diddle paradiddlov, - ovládajú hru akcentov v párnom a	Hra na malom bubne: Hranie vyrovnaných striedavých, opakovaných úderov a virblov s dynamickým rozlíšením pp-mp-mf-f-ff. Prstová technika. Zdvojené údery –“dvojky“. Vírenie s legátom, s odsadením, crescendo – decrescendo. Hra jednoduchého, dvojitého, trojitého a štvoritého prírazu. Hra akcentov v párnom a nepárnom delení, v pomalom, strednom a rýchlom tempe. Hra paradiddlov RLRR LRLL, RRLR LLRL, RLLR LRRL, RLRL LRLR a diddle paradiddlov. Hra zo zápisu celých, polových, štvrťových, osminových, šestnástinových a dvaatricatinových nôt a pomlčiek vcelom (alla breve) 7/4, 6/4, 5/4, 4/4, 3/4, 2/4,3/8, 6/8,9/8, 12/8, 4/8 takte. Hra šestnástinovej trioly,sextoly, kvintoly, septoly, veľkej trioly a duoly. Hra polovej, štvrťovej, osminovej a šestnástinovej noty s bodkou.

nepárnom delení –pomalé, stredné aj rýchle tempá, - ovládajú jednoduchý, dvojitý, trojitý a štvoritý príraz, - ovládajú vírenie s legátom i s odsadením, aplikáciu crescenda –decrescenda (pp-p-mp-mf-f-ff), - ovládajú hru zo zápisu celých, polových, osminových, šestnástinových, dvaatricatinových nôt a pomlčiek v7/4, 6/4, 5/4, 4/4, 3/4, 2/4,3/8,6/8,9/8, 12/8,4/8 a celom (alla breve) takte, - ovládajú hru polovej, štvrťovej, osminoveja šestnástinovej noty s bodkou. - ovládajú hru osminovej, šestnástinovej, dvaatricatinovej synkopy aligatúry, - ovládajú hru šestnástinovej trioly asextoly, veľkej trioly, duoly, kvintoly a septoly, - ovládajú rytmickú stupnicu: delenie štvrťové, osminové, triolové, kvintolové, šestnástinové, sextolové, septolové a dvaatricatinové, - ovládajú pedálovú techniku, techniku zdvojených úderov veľkého bubna, kombinovanú koordináciu celého hracieho aparátu, hru s metličkami, správne štýlové variácie beatového sprievodu, slow-rocku, swingu, walsu, shufflu, latino rytmov,funky rytmov a použitie breakov. - orientujú sa na melodickom bicom nástroji vdur a mol stupniciach (7 predznamenaní) a vedia zahrať T5, D7, ZM7 a ich obraty, - vedia zahrať chromatickú a celotónovú stupnicu, - ovládajú základnú hru tremola, - vedia zahrať prednesovú skladbu.	Hra osminovej, šestnástinovej a dvaatricatinovej synkopy a ligatúry. Rytmická stupnica: štvrťové, osminové, šestnástinové noty, kvintola, sextola, septola, dvaatricatinové noty. Ladenie, nadstavenie strunníka aúdržba nástroja. Hra na bicej súprave: Kombinovaná koordinácia celého hracieho aparátu, rozkladové cvičenia s použitím veľkého bubna, malého bubna a dvoch tomov s ostinátnou hrou hi-hat na druhú časť doby. Hra vo štvrťových, osminových, párnych i nepárnych taktoch. Zdvojený úder na veľký bubon. Osminové a šestnástinové variácie beatového sprievodu a slow-rocku, swing, wals, shuffle, latino a funky rytmy. Hra s metličkami. Hra so sprievodom (klavír, gitara, CD prehrávač, počítač). Ladenie, nadstavenie a údržba nástroja. Hra na perkusiách: Realizácia motorického rytmu, paternov, prízvukov a dynamiky. Artikulácia –otvorené a tlmené údery. Aplikácia paradiddlov (conga, bonga, temple-blocky alebo agogo-bells). Hra na xylofóne: Dur a mol stupnice, chromatická a celotónová stupnica. T5, D7, ZM7 a ich obraty. Hra tremola. Orientácia vnotovom zápise v rozsahu nástroja. Prednesová skladba. Hudobno-teoretické poznatky: Delenie a názvoslovie inštrumentára bicích nástrojov: samozvučné, blanozvučné, melodické, ladené, perkusívne, tympany, veľký bubon, malý bubon, tomy, sprievodný činel (ride), crash činel, hi-hat, bicia súprava, tamburína, triangel, rolničky, zvonkohra, metalofón, xylofón, marimba, vibrafón, paličky, bonga, conga, cabasa, guiro, temple-blocky, Agogo-bells, cajon ... . Teória ladenia samozvučných a blanozvučných nástrojov. Pojmy: základná poloha, striedavé údery, opakované údery, zdvojené údery, vírenie, prírazy, paradiddle, akcenty, celá, polová,

	štvrťová, osminová, šestnástinová a dvaatricatinová nota, pomlčka, bodka za notou, duola, triola, sextola, kvintola, septola, synkopa, ligatúra, legato, doba, takt, rytmus, tempo, valčík, polka, beatový sprievod, slow-rock, swing, wals, shuffle, latino rytmy, funky rytmy, groove,tempo, dynamika, pianissimo, piano, mezzopiáno, mezzoforte, forte, fortissimo, crescendo, decrescendo, pieseň, skladba, motív, téma, veta, časť, forma, sloha, refrén, most, predohra, dohra medzihra, sólo, brejk. Sluchovo-rytmická oblasť: Analýza štýlu, taktu, prízvukov, rytmického sprievodu. Orientácia vo forme: piesňové formy, téma, most –bridge, predohra, medzihra, dohra, coda.

Záverečná skúška:

Hra na malom bubne:
dve kontrastné cvičenia s využitím prírazov, akcentov, vírenia s legátom i s odsadením.
Hra na bicej súprave:
rozkladové cvičenie vo štvrťovom alebo osminovom takte s ostinátnym použitím hi-hat, jedna ukážka bicieho sprievodu (beatový sprievod, slow-rock, swing, wals, shuffle, latino alebo funky).
Xylofón:
Základy hry na xylofóne - hra spamäti:
- jedna durová stupnica (ľubovoľná do štyroch predznamenaní);
- paralelná molová;
- T5;
- prednesová skladba (sa nevyžaduje, ak bola odohraná verejne v priebehu šk. roku).

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre všetky ročníky druhej časti I. stupňa základného štúdia:
Bohumil Řepka: Základná škola hry na malý bubon
Paul Schenzer: Rock Drums
Joseph Bartz: Modern Drums

Ciele pre II. stupeň základného štúdia a štúdia pre dospelých

Ovláda názvoslovie, delenie a žánrové využitie inštrumentára bicích nástrojov; ovláda zvukovo-farebné možnosti hry na malom bubne, perkusiách, bicej súprave a základy ladenia používaných nástrojov; ovláda základy správnych návykov a základy správneho používania hracieho aparátu: sedenie, postavenie rúk a nôh, držanie tela, držanie paličiek, hra zápästím a prstami, zvukovo a dynamicky vyrovnané hranie striedavých a opakovaných úderov, tlakové vírenie, s dynamickým rozlíšením pp-p-mp-mf-f-ff.

1. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 1. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
- ovládajú názvoslovie inštrumentára predmetu ktorý používajú, - ovládajú základy správnych návykov: postoj, sedenie, postavenie rúk a nôh, držanie tela, držanie paličiek, - ovládajú základy správneho používania hracieho aparátu: hru zápästím aprstami, zvukovo a dynamicky vyrovnané hranie striedavých a opakovaných úderov, tlakové vírenie s dynamickým rozlíšením p-mf-f, - ovládajú jednoduchý príraz a základy hry akcentov, - ovládajú základnú hru paradiddlov RLRR LRLL, RRLR LLRL, RLLR LRRL, RLRL LRLR, - ovládajú hru zo zápisu celých, polových, štvrťových, osminových, šestnástinových nôt a pomlčiek v4/4, 3/4, 2/4,3/8 a 6/8 takte, - ovládajú striedanie osminových nôt, triol a šestnástinových nôt, - ovládajú hru polovej a štvrťovej a osminovej noty s bodkou, - poznajú zvukovo –farebné možnosti hry na elementárne perkusie, - ovládajú základnú pedálovú techniku, rozkladovú koordináciu celého hracieho aparátu, základné varianty beatového sprievodu, slow-rocku a poznajú základné znaky širšej palety rytmov.	Hra na malom bubne: Postoj, sedenie, držanie paličiek, postavenie rúk. Hra vyrovnaných striedavých a opakovaných úderov. Prstová technika. Hra zdvojených úderov. Technika tlakového vírenia. Hra jednoduchého prírazu. Hra akcentov v párnom delení. Hra paradiddlov RLRR LRLL, RRLR LLRL, RLLR LRRL, RLRL LRLR. Hra zo zápisu celých, polových, štvrťových, osminových, šestnástinových nôt a pomlčiek v4/4, 3/4, 2/4,3/8 a 6/8 takte. Spájanie párneho a nepárne delenia doby (osminové noty, trioly, šestnástinové noty). Hra polovej a štvrťovej noty sbodkou. Dynamické rozlíšenie p, mf, f. Hra na bicej súprave: Jednoduchá a základná kombinovaná koordinácie celého hracieho aparátu, rozkladové cvičenia s použitím veľkého bubna, malého bubna a dvoch tomov. Striedavé údery s nohami (veľký bubon –hi-hat). Variácie beatového sprievodu a slow-rocku, základné znaky širšej palety štandardných rytmov. Hra so sprievodom (klavír, gitara, CD prehrávač, počítač). Hra na perkusiách: Realizácia motorického rytmu a prízvukov. Artikulácia –otvorené a tlmené údery. Hudobno-teoretické poznatky: Názvoslovie používaného inštrumentára. Pojmy: základná poloha, striedavé údery, opakované a zdvojené údery, vírenie, celá, polová, štvrťová, osminová a šestnástinová nota, pomlčka, doba, takt, rytmus, valčík, polka, beatový sprievod, slow-rock, tempo,

	dynamika, tempo, dynamika, piano, mezzoforte, forte tón, pieseň.

2. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
- ovládajú názvoslovie používaného inštrumentára predmetu, - ovládajú základy správnych návykov a základy správneho používania hracieho aparátu: sedenie, postavenie rúk a nôh, držanie tela, držanie paličiek, hra zápästím a prstami, zvukovo a dynamicky vyrovnané hranie striedavých a opakovaných úderov, tlakové vírenie s dynamickým rozlíšením p-mp-mf-f, - poznajú zvukovo-farebné možnosti hry na malý bubon a princípy jeho ladenia, ovládajú vírenie s legátom i s odsadením, aplikáciu crescenda –decrescenda, - ovládajú jednoduchý a dvojitý príraz a hru akcentov v párnom i nepárnom delení, - ovládajú hru paradiddlov RLRR LRLL, RRLR LLRL, RLLR LRRL, RLRL LRLR v pomalom a strednom tempe, - ovládajú hru zo zápisu celých, polových, štvrťových, osminových, šestnástinových nôt a pomlčiek v4/4, 3/4, 2/4,3/8, 6/8,9/8, 4/8 takte; - s istotou ovládajú prechod medzi osminovými notami, osminovými triolami a šestnástinovými notami, - ovládajú hru polovej a štvrťovej a osminovej noty s bodkou, - ovládajú hru osminovej a šestnástinovej synkopy a ligatúry, - poznajú zvukovo –farebné možnosti hry na elementárne perkusie,	Základy hry na malom bubne: Hra striedavých a zdvojených úderov s dynamickým rozlíšením p-mp-mf-f. Prstová technika a zdvojené údery – “dvojky“. Hra tlakového vírenia vo štvrťovej a osminovej note s legátom. Hra jednoduchého a dvojitého prírazu. Hra akcentov v párnom i nepárnom delení. Hra paradiddlov RLRR LRLL, RRLR LLRL, RLLR LRRL, RLRL LRLR. Hra zo zápisu celých, polových, štvrťových, osminových, šestnástinových nôt a pomlčiek v4/4, 3/4, 2/4,3/8, 6/8,9/8, 4/8 takte. Spájanie párneho a nepárne delenie doby (osminky, trioly a šestnástiny). Rytmická stupnica: štvrťové, osminové, šestnástinové noty. Hra osminovej noty s bodkou, osminovej a šestnástinovej synkopy a ligatúry. Hra na bicej súprave: Rozkladové cvičenia – kombinovaná koordinácia celého hracieho aparátu s použitím veľkého bubna, malého bubna a dvoch tomov a hi-hat. Zdvojený úder na veľký bubon. Hra beatových sprievodov, slow-rocku a jednoduchých latino-rytmov. Hra so sprievodom (klavír, gitara, CD prehrávač, počítač). Hra na perkusiách: Realizácia motorického rytmu, paternov, prízvukov a dynamiky. Artikulácia –otvorené a tlmené údery. Hudobno-teoretické poznatky: Názvoslovie používaného inštrumentára predmetu. Pojmy: základná poloha, striedavé údery, opakované údery, zdvojené údery, vírenie, celá, polová, štvrťová, osminová a šestnástinová nota, pomlčka, bodka za

- ovládajú základnú pedálovú techniku, rozkladovú koordináciu celého hracieho aparátu, vedia zahrať osminové a šestnástinové variácie beatového sprievodu a slow-rocku a základy iných štandardných rytmov.	notou, synkopa, ligatúra, doba, takt, rytmus, tempo, dynamika, piano, mezzopiáno, mezzoforte, forte, valčík, polka, beatový sprievod, slow-rock, latino-rytmy, pieseň, skladba.

3. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
- ovládajú názvoslovie a delenie inštrumentára predmetu: samozvučné, blanozvučné, ladené a melodické bicie nástroje, - ovládajú zvukovo–farebné možnosti hry na malom bubne, bicej súprave, perkusiách a princípy ich ladenia, - ovládajú základy správnych návykov a základy správneho používania hracieho aparátu: sedenie, postavenie rúk a nôh, držanie tela, držanie paličiek, hra zápästím a prstami, zvukovo a dynamicky vyrovnané hranie striedavých a opakovaných úderov, tlakové vírenie, s dynamickým rozlíšením p-mp-mf-f-ff, - ovládajú vírenie s legátom i s odsadením, aplikáciu crescenda –decrescenda, - ovládajú hru paradiddlov RLRR LRLL, RRLR LLRL, RLLR LRRL, RLRL LRLR v pomalom, strednom aj rýchlom tempe, - ovládajú hru akcentov v párnom i nepárnom delení v pomalom a strednom tempe, - ovládajú jednoduchý, dvojitý a trojitý príraz, - ovládajú hru zo zápisu celých, polových, osminových a šestnástinových nôt a pomlčiek v5/4, 4/4, 3/4, 2/4,3/8, 6/8,9/8, 12/84/8 a celom (alla breve) takte,	Hra na malom bubne: Hra vyrovnaných striedavých a opakovaných úderov, virblov s dynamickým rozlíšením p-mp-mf-f-ff. Prstová technika. Zdvojené údery –"dvojky". Vírenie v celej, polovej, štvrťovej a osminovej note s legátom, s odsadením a aplikácia crescenda –decrescenda. Hra jednoduchého, dvojitého a trojitého prírazu. Hra akcentov v párnom i nepárnom delení, v pomalom a strednom tempe. Hra paradiddlov RLRR LRLL, RRLR LLRL, RLLR LRRL, RLRL LRLR v pomalom a strednom tempe. Hra zo zápisu celých, polových, štvrťových, osminových, šestnástinových nôt a pomlčiek v5/4, 4/4, 3/4, 2/4,3/8, 6/8,9/8, 12/8 4/8 a celom (alla breve) takte. Hra šestnástinovej trioly, sextoly a veľkej trioly. Rytmická stupnica: noty štvrťové, osminové, trioly, šestnástinové a sextoly. Hra osminovej a šestnástinovej noty s bodkou. Hra osminovej a šestnástinovej synkopy a ligatúry. Hra na bicej súprave: Rozkladové cvičenia –kombinovaná koordinácia celého hracieho aparátu s použitím veľkého bubna, malého bubna,dvoch tomov a hi-hat na druhú osminku doby. Zdvojené údery veľkého bubna. Hra osminových a šestnástinových variácii

- ovládajú prechod medzi osminovými notami, osminovými triolami a šestnástinovými notami a pomlčkami, - ovládajú hru polovej, štvrťovej a osminovej noty s bodkou, - ovládajú hru šestnástinovej trioly, sextoly a veľkej trioly, - ovládajú hru osminovej a šestnástinovej synkopy a ligatúry, - ovládajú pedálovú techniku, techniku zdvojených úderov veľkého bubna, kombinovanú koordináciu celého hracieho aparátu a základy hry s metličkami - vedia zahrať osminové a šestnástinové variácie beatového sprievodu aslow-rocku, swing, shuffle, latino afunky rytmy.	beatového sprievodu a slow-rocku, základné latino a funky rytmy. Hra so sprievodom (klavír, gitara, CD prehrávač, počítač). Hra na perkusiách: Realizácia motorického rytmu, paternov, prízvukov a dynamiky. Artikulácia –otvorené a tlmené údery. Aplikácia paradiddlov (conga, bonga, temple-blocky alebo agogo-bells). Hudobno-teoretické poznatky: Názvoslovie adelenie inštrumentára predmetu: samozvučné, blanozvučné, melodické, ladené, perkusívne, tympany, veľký bubon, malý bubon, tomy, sprievodný činel (ride), crash činel, hi-hat, bicia súprava, tamburína, triangel, rolničky, zvonkohra, metalofón, xylofón, marimba, vibrafón, paličky, bonga, conga, cabasa, guiro, temple-blocky, agogo-bells, cajon ... . Princípy ladenia bicích nástrojov. Pojmy: základná poloha, striedavé údery, opakované údery, zdvojené údery, vírenie, prírazy, paradiddle, akcenty, celá, polová, štvrťová, osminová, šestnástinová nota, pomlčka, bodka za notou, triola, veľká triola, sextola, synkopa, ligatúra, legato, doba, takt, rytmus, tempo, valčík, polka, beatový sprievod, slow-rock, latino-rytmy, dynamika, piano, mezzopiáno, mezzoforte, forte, fortissimo, crescendo, decrescendo, pieseň, skladba, motív, veta, časť, predohra, dohra, medzihra. Sluchovo-rytmická oblasť: Rytmické hry. Analýza metra a prízvukov. Orientácia v hudobných formách.

4. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
- ovládajú názvoslovie, delenie a žánrové využitie inštrumentára bicích nástrojov, - ovládajú zvukovo-farebné možnosti hry na malom bubne, perkusiách, bicej súprave a základy ladenia používaných nástrojov,	Hra na malom bubne: Hranie vyrovnaných striedavých, opakovaných úderov a virblov s dynamickým rozlíšením pp-mp-mf-f-ff. Prstová technika. Zdvojené údery –“dvojky“.

- ovládajú základy správnych návykov a základy správneho používania hracieho aparátu: sedenie, postavenie rúk a nôh, držanie tela, držanie paličiek, hra zápästím a prstami, zvukovo a dynamicky vyrovnané hranie striedavých a opakovaných úderov, tlakové vírenie, s dynamickým rozlíšením pp-p-mp-mf-f-ff, - ovládajú hru paradiddlov RLRR LRLL, RRLR LLRL, RLLR LRRL, RLRL LRLR a diddle paradiddlov, - ovládajú hru akcentov v párnom a nepárnom delení –pomalé, stredné aj rýchle tempá, - ovládajú jednoduchý, dvojitý, trojitý a štvoritý príraz, - ovládajú vírenie slegátom i s odsadením, aplikáciu crescenda –decrescenda (pp-p-mp-mf-f-ff), - ovládajú hru zo zápisu celých, polových, osminových,šestnástinových, dvaatricatinových nôt apomlčiek v7/4, 6/4, 5/4, 4/4, 3/4, 2/4,3/8,6/8,9/8, 12/8,4/8 a celom (alla breve) takte, - ovládajú hru polovej, štvrťovej,osminovej a šestnástinovej noty s bodkou. ovládajú hru osminovej, šestnástinovej, dvaatricatinovej synkopy a ligatúry, - ovládajú hru šestnástinovej trioly a sextoly, veľkej trioly, duoly, kvintoly a septoly, - ovládajú rytmickú stupnicu: delenie štvrťové, osminové, triolové, kvintolové, šestnástinové, sextolové, septolové advaatricatinové, - ovládajú pedálovú techniku, techniku zdvojených úderov veľkého bubna, kombinovanú koordináciu celého hracieho aparátu, hru s metličkami, správne štýlové variácie beatového sprievodu, slow-rocku,	Vírenie s legátom, s odsadením, crescendo – decrescendo. Hra jednoduchého, dvojitého, trojitého a štvoritého prírazu. Hra akcentov v párnom a nepárnom delení, v pomalom, strednom a rýchlom tempe. Hra paradiddlov RLRR LRLL, RRLR LLRL, RLLR LRRL, RLRL LRLR a diddle paradiddlov. Hra zo zápisu celých, polových, štvrťových, osminových, šestnástinových a dvaatricatinových nôt a pomlčiek v celom (alla breve) 7/4, 6/4, 5/4, 4/4, 3/4, 2/4,3/8, 6/8,9/8, 12/8, 4/8 takte. Hra šestnástinovej trioly, sextoly, kvintoly, septoly, veľkej trioly a duoly. Hra polovej, štvrťovej, osminovej a šestnástinovej noty s bodkou. Hra osminovej, šestnástinovej a dvaatricatinovej synkopy a ligatúry. Rytmická stupnica: štvrťové, osminové, šestnástinové noty, kvintola, sextola, septola, dvaatricatinové noty. Ladenie, nadstavenie strunníka a údržba nástroja. Hra na bicej súprave: Kombinovaná koordinácia celého hracieho aparátu, rozkladové cvičenia s použitím veľkého bubna, malého bubna a dvoch tomov s ostinátnou hrou hi-hat na druhú časť doby. Hra vo štvrťových, osminových, párnych i nepárnych taktoch. Zdvojený úder na veľký bubon. Osminové a šestnástinové variácie beatového sprievodu a slow-rocku, swing, wals, shuffle, latino a funky rytmy. Hra s metličkami. Hra so sprievodom (klavír, gitara, CD prehrávač, počítač). Ladenie, nadstavenie a údržba nástroja. Hra na perkusiách: Realizácia motorického rytmu, paternov, prízvukov a dynamiky. Artikulácia –otvorené a tlmené údery. Aplikácia paradiddlov (conga, bonga, temple-blocky alebo agogo-bells). Hudobno-teoretické poznatky: Delenie a názvoslovie inštrumentára bicích nástrojov: samozvučné, blanozvučné,

swingu, walsu, shufflu, latino rytmov,funky rytmov a použitie breakov.	melodické, ladené, perkusívne, tympany, veľký bubon, malý bubon, tomy, sprievodný činel (ride), crash činel, hi-hat, bicia súprava, tamburína, triangel, rolničky, zvonkohra, metalofón, xylofón, marimba, vibrafón, paličky, bonga, conga, cabasa, guiro, temple-blocky, Agogo-bells, cajon ... . Teória ladenia samozvučných a blanozvučných nástrojov. Pojmy: základná poloha, striedavé údery, opakované údery, zdvojené údery, vírenie, prírazy, paradiddle, akcenty, celá, polová, štvrťová, osminová, šestnástinová a dvaatricatinová nota, pomlčka, bodka za notou, duola, triola, sextola, kvintola, septola, synkopa, ligatúra, legato, doba, takt, rytmus, tempo, valčík, polka, beatový sprievod, slow-rock, swing, wals, shuffle, latino rytmy, funky rytmy, groove,tempo, dynamika, pianissimo, piano, mezzopiáno, mezzoforte, forte, fortissimo, crescendo, decrescendo, pieseň, skladba, motív, téma, veta, časť, forma, sloha, refrén, most, predohra, dohra medzihra, sólo, brejk. Sluchovo-rytmická oblasť: Analýza štýlu, taktu, prízvukov, rytmického sprievodu. Orientácia vo forme: piesňové formy, téma, most –bridge, predohra, medzihra, dohra, coda.

Záverečná skúška:

Hra na malom bubne:
- dve kontrastné etudy s využitím paradiddlov, prírazov, akcentov a vírenia.

Hra na bicej súprave:
- rozkladové cvičenie -etuda vo štvrťovom alebo osminovom takte s ostinátnym použitím hi-hat,
- jedna ukážka bicieho sprievodu (beatový sprievod, slow-rock, swing, wals, shuffle, latino alebo funky).

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre všetky ročníky II. stupňa základného štúdia a štúdia pre dospelých základnej umeleckej školy:
Bohumil Řepka: Základná škola hry na malý bubon
Paul Schenzer: Rock Drums
Joseph Bartz: Modern Drums

ŠTUDIJNÉ ZAMERANIE KOMORNÁ A SÚBOROVÁ HRA NA BICÍCH NÁSTROJOCH

Charakteristika študijného zamerania

Štúdium komornej a súborovej hry je neoddeliteľnou a nenahraditeľnou súčasťou študijného zamerania Hra na bicích nástrojoch. Komorná hra pre študijné zameranie Hra na bicích nástrojoch je určená pre všetkých žiakov od 3. ročníka prvej časti prvého stupňa. Súborová hra na bicích nástrojoch pre študijné zameranie Hra na bicích nástrojoch je určená pre všetkých žiakov od 1. ročníka druhej časti prvého stupňa. Skupinová príprava a interpretácia skladieb si vyžaduje zvýšenú koncentráciu na kontrolu a korekciu hry v závislosti na hre spoluhráčov. Predpokladom zaradenia žiaka do skupinových zoskupení je určitá technická a muzikálna vyspelosť. Nástrojové obsadenie môže byť rôzne podľa charakteru skladby a závislé na spôsobe jej aranžovania: marimba, xylofón, zvonkohra, tympany, bicia súprava, bonga, conga, guiro, maracas, cabasa, cajon, temple-blocky, Agogo-bells, tamburína, wood claves, triangel ... . V praxi sa súbor často dopĺňa o harmonický nástroj (klavír, keyboard, gitara) prípadne sa dopĺňa obasovú linku (keyboard, basgitara). Súbory bicích nástrojov sa môžu podľa špecifických požiadaviek amožnosti školy vyprofilovať iako vyhranené Percussion Ensemble, Marching Percussion Ensemble, Latin Percussion Ensemble, Afro-Drum Ensemble a pod. Správne vedený súbor podporuje irozvoj tvorivých kompetencií členov súboru. Príkladom toho môže byť okrem podpory samostatnosti a elementárnej improvizácie aj spoločné kreovanie elektronickej partitúry žiakmi pod vedením vedúceho súboru.

Ciele študijného zamerania

Rozvinúť latentný záujem žiakov o hru na bicích nástrojoch do komplexu aktívnych hudobných kompetencií potrebných pre umeleckú realizáciu prostredníctvom bicích nástrojov. Získať špecifické hudobné kompetencie, ktoré sú nevyhnutné pre uplatnenie hráča na bicích nástrojoch v hudobnej praxi. Umožniť spoločné emocionálne prežitie hudby získať cit pre melódiu, harmóniu, rytmiku, súhru a jednoduchú improvizáciu. Rozvinúť intonačnú, rytmickú, dynamickú a agogickú súhru.

1. časť I. stupeň

Žiaci na konci prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
- dokážu aplikovať nadobudnuté kompetencie z hlavného predmetu a hudobnej náuky, - vedia rozlíšiť charakter danej skladby, - ovládajú elementárne návyky sluchovej aktivity pri skupinovej interpretácii skladieb, - zvládnu základnú orientáciu vo frázach jednoduchších skladieb, - dokážu správne reagovať na nástupové gestá a udané tempo,	Základné taktovanie skladieb, pohotové rozlišovanie taktov a tempa. Osvojovanie jednotných nástupov a označení tempa. Syrytmická a elementárna polyrytmická súhra. Riešenie technických úsekov.

- dokážu posúdiť klady a zápory vlastnej interpretácie v kolektíve, - dokážu si vážiť hodnotu vlastnej práce a práce celého kolektívu, - prejavujú záujem o kolektívnu interpretáciu.	Tempové dynamické zmeny. Neverbálna komunikácie medzi členmi komorného zoskupenia.

2. časť I. stupeň

Žiaci na konci druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
- dokážu aplikovať nadobudnuté kompetencie z hlavného predmetu a hudobnej náuky, - dokážu správne reagovať na nástupové gestá a udané tempo, - dokážu udať správne tempo a naznačiť nástup, - ovládajú presnú súhru s ostatnými spoluhráčmi, - orientujú sa v polyrytmických štruktúrach, - dokážu sústredene pracovať a primerane reagovať na pokyny, - vedia jednoducho improvizovať a samostatne hľadať riešenia problémov v konkrétnej skladbe, - dokážu medzi sebou v rámci skladby vedome interpretačne komunikovať.	Aplikácia kompetencií získaných zo sólovej hry a hudobnej náuky. Špecifikácia hudobných štýlov a žánrov. Harmonická, tempová, rytmická, dynamická a agogická analýza. Rozlišovanie taktov a tempa. Syrytmická a polyrytmická súhra. Skupinová artikulácia. Nácvik skupinových nástupov, odsadení, dynamiky a agogiky. Tvorivá práca s hudobným materiálom. Neverbálna komunikácia medzi členmi komorného zoskupenia.

II. stupeň

Žiaci na konci II. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
- dokážu aplikovať nadobudnuté kompetencie z hlavného predmetu a hudobnej náuky, - vedia posúdiť dôležité aspekty interpretovanej skladby, - ovládajú návyky sluchovej aktivity pri skupinovej interpretácii skladieb, - ovládajú presnú súhru s ostatnými spoluhráčmi, - orientujú sa v polyrytmických štruktúrach,	Aplikácia kompetencií získaných zo sólovej hry a hudobnej náuky. Špecifikácia hudobných štýlov a žánrov. Harmonická, tempová, rytmická, dynamická a agogická analýza. Rozlišovanie taktov a tempa.

- dokážu sústredene pracovať a primerane reagovať na pokyny, - vedia jednoducho improvizovať a samostatne hľadať riešenia problémov v konkrétnej skladbe, - dokážu medzi sebou v rámci skladby vedome interpretačne komunikovať, - ovládajú správne frázovanie, - vedia správne reagovať na nástupné gestá a udané tempo, - vedia udať správne tempo a naznačiť nástup, - vedia posúdiť klady a zápory vlastnej interpretácie v kolektíve, - vážia si hodnotu vlastnej práce a práce celého kolektívu, - prejavujú aktívny záujem o kolektívnu interpretáciu.	Syrytmická a polyrytmická súhra. Skupinová artikulácia. Nácvik skupinových nástupov, odsadení, dynamiky a agogiky. Tvorivá práca s hudobným materiálom. Neverbálna komunikácia medzi členmi komorného zoskupenia.

Formy praktickej výučby

Štúdium predmetu sa realizuje organizovanou individuálnou formou vyučovania zameranou na praktickú činnosť – hru na bicích nástrojoch. K vytvoreniu plnohodnotného profilu absolventa je potrebné do vzdelávacieho procesu zaradiť aj organizovanú skupinovú formu vyučovania zameranú na kolektívne praktické činnosti: hru s korepetítorom, komornú hru, súborovú hru a hru v orchestri.

ŠTUDIJNÉ ZAMERANIE HLASOVÁ VÝCHOVA A SPEV

Charakteristika študijného zamerania

Hlasovú výchovu možno charakterizovať ako cieľavedomý vzdelávací a formatívny proces, smerujúci k zdokonaľovaniu hlasového prejavu (reči a spevu). Je zameraná na získanie hlasovej techniky a osvojovanie si zásad správneho používania hlasu a je jedným z prostriedkov, ako technicky pripraviť hlas a vytvoriť z neho čo najvhodnejší nástroj na spevácku alebo deklamačnú interpretáciu a ich vzájomné prepojenie. Spev je predmetom špeciálnej odbornej prípravy, ktorej nevyhnutnou súčasťou je poznanie zákonitých súvislostí spevného ústrojenstva neustále hľadanie správnych metodických postupov. Spev je základným fyziologickým prejavom, počas ktorého sa rozvíjajú správne dýchacie návyky a artikulácia. Uplatňovaním syntézy hlasu, reči a intenzívneho emocionálneho zážitku dochádza počas výučby spevu postupne k vedomej kultivácii speváckeho prejavu žiaka, ale aj k celkovej kultivácii jeho osobnosti. Kultivovaný spevácky prejav nachádza uplatnenie v skladbách sólových, zborových aj komorných a je základom všetkých štýlových období a žánrov vokálnej hudby. Nevyhnutným predpokladom štúdia hlasovej výchovy a spevu je kvalitný, zdravý, vývojaschopný hlas a hudobné nadanie, podporené schopnosťou duševnej, racionálnej a emocionálnej predstavivosti, ktorú si vyžaduje práca na vytváraní správnych speváckych

návykov. Žiak musí mať tiež dostatočné pamäťové schopnosti a vôľové vlastnosti. Skvalitnenie a umocnenie speváckych schopností zabezpečuje individuálny prístup ku každému žiakovi podmienený mierou talentu, speváckych zručností a psychicko-vôľových vlastností. Doplňujúce predmety študijného zamerania Hlasová výchova, spev sú: Príprava k súhre alebo klavírny sprievod, nevyhnutný pre zvýšenie kvality študijného zamerania (náplň predmetu zodpovedá podmienkam plánu hlavného predmetu).Obligátny nástroj umožňuje získanie zručnosti v hre na klávesovom nástroji nevyhnutných pri naštudovávaní repertoáru a orientovanie sa v klavírnych partoch (pri osvojovaní si technických základov hry sa riešenie fyziologicko-metodických otázok obmedzuje na minimum).Komorný alebo zborový spev, predmety umelecko-odbornej prípravy, rozvíjajú intonačnú a harmonickú predstavivosť žiaka a jeho schopnosť výrazovo, dynamicky a rytmicky sa zjednotiť s ostatnými spievajúcimi. Žiaci pripravujúci sa na štúdium na stredných odborných a vysokých školách s hudobným a pedagogickým zameraním môžu študovať formou rozšíreného štúdia. Z dôvodu požiadaviek prijímacích skúšok na konzervatórium je ROZŠÍRENÉ ŠTÚDIUM doplnené o pohybovú výchovu.

Ciele študijného zamerania

Žiaci

- využívať správne spevácke návyky,
- vychádzať pri reprodukcii piesne z pochopenia slovného a hudobného obsahu spievaného textu,
- orientovať sa v speváckej literatúre, aby mohli získané poznatky využívať v umeleckej praxi,
- aplikovať získané vedomostí v hudobnom živote s osobitným zreteľom na spev a jeho funkciu v rozličných žánroch a štýloch,
- samostatne tvorivo pracovať,
- objektívne hodnotiť a vytvoriť vlastný interpretačný názor na vokálnu hudbu

Profil absolventa 1. časti I. stupňa základného štúdia

Profil absolventa Absolvent prvej časti I. stupňa základného štúdia - primárneho umeleckého vzdelávania (ISCED 1 B): ovláda základné spevácke návyky a výrazové prostriedky a dokáže ich vedome využívať pri interpretácii piesní, pri spievaní preukazuje schopnosť zvukovo vyrovnávať vokály v celom svojom hlasovom rozsahu, chápe textový obsah prednesených skladieb, samostatne pracuje s notovým materiálom, orientuje sa v notovom zápise a zvláda samostatnú prípravu.

Profil absolventa 2. časti I. stupňa základného štúdia

Absolvent druhej časti I. stupňa základného štúdia - nižšieho sekundárneho umeleckého vzdelávania (ISCED 2 B): 31 ovláda bránicové dýchanie, ako aj zásady správnej speváckej artikulácie a tvorenia tónu, spevácke návyky vedome využíva pri interpretácii piesní rôznych hudobných štýlov a žánrov primeraných svojmu veku, dosahuje umeleckú

úroveň samostatného a tvorivého speváka amatéra, ktorý je schopný umelecky cítiť a tvorivo rozvíjať svoje schopnosti, dosahuje dostatočnú technickú vyspelosť a vedomosti, ktoré mu umožňujú plynule nadviazať na ďalšie štúdium.

Profil absolventa II. stupňa a absolventa štúdia pre dospelých (ŠPD)

Absolvent II. stupňa základného štúdia: dosahuje umeleckú úroveň samostatného a tvorivého speváka, ktorý je schopný umelecky i technicky vyspelého prejavu, dosiahnutá technická úroveň mu umožňuje dokonale a vkusne zvládať a interpretovať piesne a skladby rôznych štýlov a žánrov, esteticky vníma a tvorivo rozvíja svoje schopnosti, spôsobilosti a zručnosti, nadobudnuté počas štúdia, dokáže plnohodnotne uplatňovať v oblasti kultúry a umenia, vie prezentovať svoj umelecký výkon aj názor na umenie.

PRÍPRAVA KU HRE NA NÁSTROJI

Prípravné štúdium

Ciele pre prípravné štúdium

- využívať správne spevácke návyky,
- schopnosť sledovania notového zápisu pri interpretácii.
- interpretácia spamäti so sprievodom klavíra

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Interpretujú spamäti so sprievodom klavíra minimálne 4 piesne. Na úrovni hry zvládnu dychové, spevácke a uvoľňovacie pohybové cvičenia. Ovládajú základy správnej výslovnosti. Preukážu schopnosť sledovania notového zápisu pri interpretácii. Disponujú systematickými pracovnými návykmi.	Jednoduché ľudové a detské umelé piesne v strednej hlasovej polohe v rozsahu 5-6 tónov. Správne a prirodzené držanie tela pri speve, pokojný nádych a predlžovaný výdych prostredníctvom aktivačných cvičení, dodržanie troch fáz (nádych, zadržanie, výdych), osvojenie si mäkkého nasadenia tónu. Správne ovládanie artikulačného aparátu.

	Spájanie notového zápisu s predstavou výšky tvoreného tónu. Spôsobilosti zapamätať si a zopakovať elementárne hudobné motívy, cvičenia a frázy.

Požiadavky na overenie spôsobilosti postupu do 1. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia:
Záverečná skúška:

2 piesne odlišného charakteru primeranej náročnosti.

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre prípravný ročník:
Riekanky, veršíky, piesne od Klaudie Košalovej
Šlabikár začínajúceho speváčika, Blanka Chládková a Jitka Snížková
Ľudové piesne

Ciele pre 1. časť I. stupňa základného štúdia

- využívať správne spevácke návyky,
- vychádzať pri reprodukcii piesne z pochopenia slovného a hudobného obsahu spievaného textu,
- samostatne tvorivo pracovať,
- objektívne hodnotiť a vytvoriť vlastný interpretačný názor na vokálnu hudbu

1. ročník 1. časť I. stupeň

Žiaci na konci 1. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Interpretujú spamäti minimálne 8 piesní v strednej hlasovej polohe v rozsahu 6-8 tónov, Zvládnu na elementárnej úrovni základy dychovej techniky, Zvládnu správnu a funkčnú artikuláciu, preukážu mäkké a opreté nasadenie tónu, Aplikujú pri speve elementárne hudobno-výrazové prostriedky,	Ľudové a detské umelé piesne so sprievodom klavíra alebo CD nosiča. Základy dýchania pri speve - tri fázy hlbokého bránicového dýchania (nádych - zadržanie - výdych). Správna vokalizácia: uvoľnená brada s funkčným ovládaním úst. Tvorba tónu v strednej hlasovej polohe.

Rozpoznajú pedagógom zámerne demonštrované chyby, Spájajú správne znejúce tóny s vlastným sluchovým vnemom a notovým zápisom	Hudobno-výrazové prostriedky: výška, dĺžka a sila tónu. Hlasové cvičenia. Cvičenie intonačnej, rytmickej a harmonickej predstavivosti,

2. ročník 1. časť I. stupeň

Žiaci na konci 2. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Interpretujú spamäti minimálne 8 piesní minimálne v rozsahu oktávy. Preukážu vyššiu úroveň dychovej techniky, Aplikujú funkčnú artikuláciu pri tvorbe vokálov v strednej hlasovej Polohe. Ovládajú spevácke kompetencie na elementárnej úrovni, Zvládnu prednes kantilény. Majú intonačnú, rytmickú a tempovú predstavivosť.	Ľudové a jednoduché umelé piesne so sprievodom klavíra alebo CD nosiča. Cvičenie pokojného a hlbokého dýchania na bránici. Zásady správnej speváckej výslovnosti. Technické cvičenia na mäkké nasadzovanie tónu, navodenie hlavového tónu, vyrovnávanie hlasu v celej hlasovej polohe, bez hlasového zlomu, rozširovanie hlasového rozsahu smerom hore. Technické cvičenia na osvojovanie si kantilény. Technické cvičenia na rozvíjanie intonačnej, rytmickej a harmonickej. predstavivosti a rozvíjanie čistej intonácie ako prípravy pre komorný

3. ročník 1. časť I. stupeň

Žiaci na konci 3. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Demonštrujú prirodzený detský hudobný prejav na interpretácii 8 – 10 piesní spamäti, bez hlasových zlomov so sprievodom klavíra alebo CD. Majú zafixované správne spevácke návyky, Pri speve využívajú dynamické kontrasty, agogiku. Spievajú v celom svojom hlasovom rozsahu, Prebraté technické a výrazové prvky spájajú s hudobnou predstavou a teoretickými poznatkami.	Jednoduchšie piesne rôzneho charakteru a žánru. Správne a prirodzené držanie tela pri speve, upevňovanie a zdokonaľovanie vedomého ovládania rečových orgánov s dôrazom na uvoľňovanie brady, sústavné zdokonaľovanie troch fáz správneho dýchania s prípravou zmiešaného reberno-bránicového dýchania. Uvedomelý prednes na základe porozumenia hudobnej štruktúry a obsahu piesne, vedomé rozvíjanie pamäťových schopností žiaka. Spájanie a zvukové vyrovnávanie vokálov v celej hlasovej polohe, rozširovanie hlasového rozsahu smerom nahor i nadol, spájanie a zvukové vyrovnávanie tónov pri používaní hlavovej rezonancie. Interpretácia skladieb primeraných schopnostiam a veku žiaka.

4. ročník 1. časť I. stupeň

Žiaci na konci 4. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Interpretujú spamäti 8 - 10 piesní so sprievodom klavíra, alebo CD Nosiča. Ovládajú tvorbu tónu opretého na bránici (dychovú oporu). Ovládajú mäkké nasadenie tónu. Ovládajú plynulý prednes kantilény. Prirodzene frázujú s použitím dynamických a agogických výrazových prostriedkov. Vedome tvoria staccato a legato. Pri spievaní preukazujú schopnosť zvukovo vyrovnávať vokály v celom svojom hlasovom rozsahu. Orientujú sa v notovom zápise speváckych partov. Chápu textový obsah prednesených skladieb. Samostatne pracujú s notovým materiálom.	Piesne rôzneho charakteru a žánru. Sústavné zdokonaľovanie zmiešaného reberno-bránicového dýchania, uvedomené budovanie dychovej opory. Cvičenia na mäkké nasadenie tónu. Cvičenia plynulej kantilény na rôznorodých melódiách, rozširovanie a vyrovnávanie hlasového rozsahu podľa individuálnych schopností žiakov hlasovými cvičeniami smerom nadol i nahor. Rozširovanie a obohacovanie dynamickej a agogickej škály. Technické cvičenia na správne použitie dychu na bránici pri spievaní staccata. Technické cvičenia na spájanie hlavovej a hrudnej rezonancie – voix mixt. Spájanie notového materiálu s hudobnou predstavou. Zdokonaľovanie uvedomelého prednesu na základe pochopenia hudobného a textového obsahu piesne.

Požiadavky na overenie spôsobilosti postupu do 1. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia:
Záverečná skúška:

- 1 solmizačné cvičenie,
- 1 ľudová pieseň v úprave skladateľa,
- 1 umelá pieseň.

Absolvent 1. časti I. stupňa základného štúdia spev spoľahlivo ovláda základné spevácke návyky a výrazové prostriedky a dokáže ich vedome využívať pri interpretácii piesní. Orientuje sa v notovom zápise a zvláda samostatnú prípravu.

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre všetky ročníky prvej časti I. stupňa základného štúdia:
Ľudové piesne v úprave slov. skladateľov, Detské piesne, Detský rok, Do, re, mi a umelé piesne Zlatá brána a pod.

Ciele pre 2. časť I. stupňa základného štúdia

- využívať správne spevácke návyky,
- vychádzať pri reprodukcii piesne z pochopenia slovného a hudobného obsahu spievaného textu,
- orientovať sa v speváckej literatúre, aby mohli získané poznatky využívať v umeleckej praxi,
- aplikovať získané vedomostí v hudobnom živote s osobitným zreteľom na spev a jeho funkciu v rozličných žánroch a štýloch,
- samostatne tvorivo pracovať,
- objektívne hodnotiť a vytvoriť vlastný interpretačný názor na vokálnu hudbu

1. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 1. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Interpretujú spamäti zvukovo vyrovnaným hlasom v celej hlasovej polohe 8-10 piesní so sprievodom klavíra alebo CD. Ovládajú tvorbu staccata so správnym použitím dychovej opory. Preukazujú zmysel pre krásu plynulej kantilény a hudobnej frázy.	Piesne rôzneho charakteru a žánru, Tvorba staccata so správnym použitím dychu na bránici. Sústavné zdokonaľovanie zmiešaného dýchania a budovania dychovej opory, vyrovnávanie hlasu v celej hlasovej polohe na základe voix

Dodržiavajú zásady hlasovej hygieny, čím predchádzajú mutačným šelestom a hlasovým zlomom. Interpretujú piesne so správnym výrazom primeraným svojmu veku. Samostatne pracujú s notovým materiálom.	mixtu, rozširovanie hlasového rozsahu obomi smermi, spievanie prechodných tónov s nasadením zhora. Predchádzanie prípadným mutačným šelestom a hlasovým zlomom vhodným a šetrným výberom hlasových cvičení. Rozširovanie hudobného rozhľadu žiaka hudobným materiálom, ktorý je svojím obsahom a náročnosťou primeraný ich veku a schopnostiam

2. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 2. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Disponujú spoľahlivým technicky vyspelejším a kultivovanejším hudobným prejavom, potrebným na zvládnutie 8 - 10 náročnejších ľudových a umelých piesní so sprievodom klavíra alebo CD. Spájajú teoretické poznatky s hudobnou predstavivosťou. Plne využívajú dychovú oporu, Rozvíjajú hudobnej predstavivosti prepojením notového zápisu so zvukovou predstavou. Ovládajú zásady hlasovej hygieny z dôvodu predmutačného a mutačného obdobia,	Piesne rôzneho charakteru a žánru. Neustále upevňovanie speváckej techniky a rozširovanie o ďalšie prvky. Rozvíjanie plynulej kantilény s predlžovaním a zdokonaľovaním dychových fráz (striedanie staccata a legata). Spievanie vokalíz. Odstraňovanie mutačného šelestu a hlasových zlomov. Štúdiu skladieb rôzneho štýlu a žánru. Štúdium piesní v cudzom jazyku.

Prejavujú záujem o hudobnú literatúru, o kultúru a o aktuálne dianie v umeleckom svete podľa svojho záujmu. Zrozumiteľné reprodukujú text aj v cudzom jazyku.	

3. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 3. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Zvládnu s primeraným výrazom interpretáciu vokalíz a 8 skladieb so sprievodom klavíra alebo CD. Vedome demonštrujú rozširujúcu sa kapacitu dýchania. Využívajú nadobudnuté technické schopnosti k prepojeniu tvorby tónu a dychu a zdokonaľovaniu ľahkosti a prirodzenosti hlasu. Zvládajú spevácku artikuláciu, výslovnosť a znelosť tónu. Sú schopní dynamicky a agogicky rozlíšiť obsahovú a výrazovú stránku skladby.	Štúdium primerane náročných vokalíz a skladieb rôznych štýlových období. Predlžovanie a zdokonaľovanie dychových fráz, zdokonaľovanie reberno-bránicového dýchania a dychovej opory. Spájanie hlavovej a hrudnej rezonancie - voix mixte, zdokonaľovanie plynulej kantilény, navodzujúce vety, heslá a výzvy učiteľa pri technických cvičeniach. Rozvíjanie primeranej technickej vyspelosti a kultivovanosti hudobného prejavu žiaka.

4. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 4. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Zvládnu so sprievodom klavíra interpretáciu 2 vokalíz a 6-8 piesní.	2 primerane náročné vokalízy a 6-8 piesní rôzneho charakteru a

Aplikujú získané spevácke zručnosti a návyky pri interpretácii. Rešpektujú problémy vyplývajúce z mutácie. Majú schopnosť využívať technické možnosti IKT. Zaujímajú vlastný postoj k hodnote umeleckého diela. Preukážu dostatočnú technickú vyspelosť a vedomosti, aby mohli s úspechom nadviazať na štúdium vyššieho sekundárneho umeleckého vzdelávania.	štýlového obdobia. Môže byť aj z oblasti pop. hudby a muzikálov. Udržanie správnej speváckej techniky. Ľahké a prirodzené zaobchádzanie s celým fonačným aparátom. Spoznávanie nových skladieb a piesní a cez počúvanie svetoznámych interpretov rozlišovanie ich štýlovej interpretácie, (získavanie notového materiálu, hudobných nahrávok). Pripravovanie absolventského repertoáru, ktorý odznie na verejnom absolventskom koncerte a absolventskej skúške.

Záverečná skúška:
- 1 vokalíza,
- 2 ľudové charakterovo odlišné piesne,
- 2 umelé charakterovo a štýlovo rozdielne piesne.

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre všetky ročníky druhej časti I. stupňa základného štúdia:

A. Korinská: Piesne pre výchovu spevákov,
H. Repassyová a M. Šamko: Mladým spevákom,
Piesne piatich storočí Klasicizmus, Romantizmus
Leoš Janáček: Moravská lidová poesie
V. F.Bystrý: Slovenské ľudové piesne
M.Sch.Trnavský: Národné piesne

Ciele pre II. stupeň základného štúdia a štúdia pre dospelých

- využívať správne spevácke návyky,
- vychádzať pri reprodukcii piesne z pochopenia slovného a hudobného obsahu spievaného textu,
- orientovať sa v speváckej literatúre, aby mohli získané poznatky využívať v umeleckej praxi,
- aplikovať získané vedomostí v hudobnom živote s osobitným zreteľom na spev a jeho funkciu v rozličných žánroch a štýloch,
- samostatne tvorivo pracovať,
- objektívne hodnotiť a vytvoriť vlastný interpretačný názor na vokálnu hudbu

1. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 1. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Zvládnu so správnym výrazom a so sprievodom klavíra alebo CD interpretáciu 2 vokalíz a 8 piesní, Aplikujú do interpretácie piesní správne používanie funkcie hlasového a dychového ústrojenstva a rezonancie, Preukážu širšie technické možnosti svojho hlasového prejavu. Preukážu schopnosť správneho aplikovania speváckej techniky v prednese piesní. Dodržiavajú zásady hlasovej hygieny pri prípadnej mutácii a hlasovom šeleste, Preukážu orientáciu v kultúrnom a najmä hudobnom živote so zreteľom na spev a jeho funkciu v rôznych štýloch a žánroch.	2 volalízy a 8 piesní rôzneho charakteru a štýlu. Môže byť aj pop.hudba a muzikály. Dychové cvičenia na upevnenie dychovej opory, rozširovanie a zdokonaľovanie stavby hlasu. Vyrovnávanie hlasu v celej hlasovej polohe (voix mix, messa di voce). Neustále zdokonaľovanie speváckej artikulácie so zreteľom na uvoľňovanie rečových orgánov (spodná čelusť). Oboznamovanie sa so základnými pojmami fyziológie hlasu.

2. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 2. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Zvládnu so správnym výrazom a so sprievodom klavíra, alebo interpretáciu 2 vokalíz a 8 piesní rôzneho charakteru a žánru. Preukážu základy speváckej techniky rozšírené o nové technické	Vokalízy, piesne (môžu byť i ľahšie operné árie, alebo muzikálové piesne). Technické cvičenia na upevnenie dychovej a hlasovej techniky

Prvky. Preukážu schopnosť samostatnej prípravy, Demonštrujú získané kompetencie na triednom, internom alebo verejnom koncerte.	(striedanie staccata a legata s plným využitím dychovej opory. Rozširovanie hlasového rozsahu a stavby hlasu v rozsahu oktávy a decimy. Spájanie hlavovej a hrudnej rezonancie s cieľom budovania a upevňovania jednotného registra a uvedomenie si prechodných tónov. Vedenie žiaka k samostatnosti pri štúdiu piesní. Príprava na triedne, interné a verejné koncerty.

3. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 3. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Zvládnu so správnym výrazom a so sprievodom klavíra, alebo CD interpretáciu 2 vokalíz a 8 piesní rôzneho štýlu a žánru. Interpretujú uvoľneným a vyrovnaným hlasom v celom rozsahu. Aplikujú jednoduché technické ozdoby vo vokálnej interpretácii. Výrazovo a agogicky rozlišujú obsahovú stránku skladby. Pri cvičení aplikujú vytrvalosť, disciplínu a tvorivú predstavivosť. Aplikujú v praxi teoretické poznatky o anatómii a fyziológii tvorenia	Vokalízy a piesne rôzneho štýlu a žánru. Dychové a technické hlasové cvičenia na upevňovanie a kultivovanie speváckych návykov a vedomostí (zdokonaľovanie mezza di voce). Technický nácvik jednoduchých melodických ozdôb. Zdokonaľovanie agogických a výrazových prvkov v naštudovaných piesňach. Oboznamovanie sa z anatómiou a fyziológiou hlasu. Príprava textovej stránky vokálnej skladby.

hlasu - fonácie, artikulácie v interpretácii piesní. Interpretujú skladby s vyjadrením nálady, s porozumením obsahu skladby, s výrazom. Interpretujú piesne v slovenskom i v cudzom jazyku.	Aplikovanie s prirodzenej dikcie rečového prejavu a zrozumiteľnosť textu v slovenskom aj cudzom jazyku.

4. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 4. ročníka II. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Zvládnu so správnym výrazom, spamäti a so sprievodom klavíra alebo CD interpretáciu 2 vokalíz a 6 piesní. Preukážu všetky doposiaľ získané vedomosti a spevácke návyky. Interpretujú diela rôznych štýlových období s uvedomelým prednesom.	Primerane náročné vokalízy, piesne alebo ľahšie árie rôzneho štýlového obdobia (alternatívne z oblasti tanečnej alebo muzikálovej tvorby, zodpovedajúcej úrovni štúdia na II. stupni), Upevňovanie primeranej technickej pohotovosti a vyspelosti (výrazové prostriedky - tempo, frázovanie, prízvuky, dynamika, náročnejšie cvičenia v rozsahu oktávy až decimy, stupnicové behy).

Záverečná skúška:

1 pieseň z obdobia baroka,
1 pieseň z obdobia klasicizmu,
1 pieseň z obdobia romantizmu,
1 pieseň z obdobia 20. a 21. storočia

Poznámka:

Žiaci prijatí na štúdium II. stupňa bez absolvovania prvého stupňa môžu spĺňať náročnosť a štandardy žiakov druhej časti prvého stupňa aj profil absolventa druhej časti prvého stupňa.

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre všetky ročníky II. stupňa základného štúdia a štúdia pre dospelých základnej umeleckej školy:

Piesne piatich storočí Taliansky barok,
Antonio Vivaldi: Nisi Dominus
W.A.Mozart: Lieder, Ave Maria
A. Dvořák: Biblické písně, Cigánske melódie,
V. F. Bystrý: Slovenské ľudové piesne,
M. Sch. Trnavský: Národné piesne, Zo srdca, Drobné kvety
K. Svoboda: Drakula,
M.David: Kleopatra,
Loyd Weber: Bedári,

ŠTUDIJNÉ ZAMERANIE ZBOROVÝ SPEV

Charakteristika študijného zamerania

Spev oddávna považujeme za najprirodzenejší hudobný prejav človeka. Súčasťou vokálnej hudby a jej všetkých štýlových období a žánrov je kultivovaný hlasový prejav. Práca v speváckom zbore plní predovšetkým edukačno-relaxačnú funkciu, pričom žiakom poskytuje možnosť zmysluplne sa odreagovať. Prináša radosť zo spoločnej tvorby hudobného diela, prehlbuje emocionálny svet jedinca, rozširuje jeho hudobnú gramotnosť a tak napomáha k utváraniu harmonicky rozvinutej osobnosti. V speváckom zbore sa uplatňujú medzipredmetové vzťahy (architektúra, literatúra, výtvarné umenie, dejiny, etika), rozvíjajú jazykové schopnosti jednotlivcov štúdovaním diel v originálnom jazyku.

Práca sa orientuje na interpretáciu úprav ľudových piesní, diel z obdobia renesancie, baroka, klasicizmu, spirituálu či gospelu. Súčasťou repertoáru zborov sú skladby súčasných domácich či svetových skladateľov, taktiež upravované piesne, alebo skladby populárnej hudby. Spolupráca s komorným orchestrom, alebo hudobnými nástrojmi poskytuje možnosť naštudovať aj diela vokálno-inštrumentálne (nielen a capella).

Žiaci systematicky nadobúdajú správne spevácke návyky, techniky ovládania hlasu vo všetkých polohách hlasového registra, rozvíjajú zmysel pre kultivovaný spev, primeraný výraz, prejav, vkus. Žiaci prezentujú výsledky svojej práce na rôznych verejných vystúpeniach a podujatiach školy. Udržiavanie a rozvíjanie speváckej tradície národa prostredníctvom skladieb sólových, komorných, či zborových je hlavnou úlohou vyučovacieho predmetu zborový spev na pôde ZUŠ.

Ciele študijného zamerania

- orientovať sa v druhoch umenia a vedieť prijímať umenie,
- aplikovať nadobudnuté umelecké kompetencie a kompetencie v študijnom zameraní zborový spev v praxi,
- preukázať schopnosť komunikácie v umeleckej oblasti,

- získavať a správne pracovať s informáciami v oblasti zborovej umeleckej interpretácii a v oblasti medzipredmetových vzťahov,
- analyzovať a tvorivo riešiť problémy vo vyučovacom procese.

Profil absolventa 1. časti I. stupňa základného štúdia - primárneho umeleckého vzdelávania (ISCED 1 B):

Absolvent prvej časti I. stupňa základného štúdia študijného zamerania zborový spev po preukázaní vedomosti a zručnosti, ktoré nadobudol v priebehu štúdia, je pripravený pokračovať v štúdiu druhej časti I. stupňa základného štúdia. Po ukončení prvej časti I. stupňa základného štúdia má žiak osvojené:

- základy hudobnej a prvotnej kultúrnej gramotnosti,
- základy pre osvojenie účinných techník (celoživotného) učenia sa a pre rozvíjanie spôsobilostí,
- základy používania odborného jazyka a komunikácie v oblasti hudby a umenia,
- váži si seba aj druhých ľudí,
- je spôsobilý ústretovo komunikovať a spolupracovať,
- má nadobudnuté kompetencie pre zapájanie sa do rôznych hudobných zoskupení, speváckych zborov,
- uvedomuje si význam umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote,
- cení si ľudové tradície,
- rešpektuje vkus iných ľudí a primerane veku dokáže vyjadriť svoje názory a postoje k estetickým hodnotám,
- správa sa kultúrne, kultivovane, primerane okolnostiam, situáciám a sociálnym potrebám.

Úroveň rozvinutosti kľúčových spôsobilostí, ktoré žiaci dosiahnu na konci programu - primárneho umeleckého vzdelávania (ISCED 1 B), nie je ukončená. Vytvára len bázu pre následné stupne vzdelania.

Profil absolventa 2. časti I. stupňa základného štúdia - nižšieho sekundárneho umeleckého vzdelávania (ISCED 2 B):

Absolvent druhej časti I. stupňa základného štúdia ZUŠ študijného zamerania Zborový spev má ukončený I. stupeň základného štúdia základnej umeleckej školy. Absolvovaním súboru predmetov umeleckého vzdelávania počas štúdia je pripravený na štúdium na stredných školách pedagogického zamerania. Absolvent druhej časti I. stupňa základného štúdia študijného zamerania. Zborový spev má kompetencie: zapájať sa do rôznych hudobných zoskupení, speváckych zborov, predpoklady pre rozvíjanie kompetencií sólistu, dokáže sa vyjadrovať na úrovni nadobudnutej kultúrnej gramotnosti, schopnosť tvoriť a prijímať umenie na danej úrovni stupňa ukončeného vzdelania. Po ukončení druhej časti I. stupňa základného štúdia má žiak osvojené:

- interpretuje zborovú tvorbu rozmanitých období, žánrov a kompozičných techník, vrátane skladieb populárnej hudby v úprave pre zbor,

- venuje pozornosť vyjadrovaniu charakteru zborovej skladby pomocou hudobno-výrazových prostriedkov,
- venuje pozornosť rozvíjaniu metro - rytmického cítenia, harmonického sluchu,
- venuje pozornosť rozvoju hudobno-tvorivých schopností.

Úroveň rozvinutosti kľúčových spôsobilostí, ktoré žiaci dosiahnu na konci programu-nižšieho sekundárneho umeleckého vzdelávania (ISCED 2 B), nie je ukončená. Vytvára len bázu pre následné stupne vzdelania, pre celoživotné učenie sa.

Profil absolventa II. stupňa a absolventa štúdia pre dospelých (ŠPD)

Absolvent II. stupňa základného štúdia študijného zamerania Zborový spev je pripravený na celoživotné vzdelávanie a rozširovanie svojich nadobudnutých všeobecných a odborných vedomostí a zručností v umeleckej oblasti. Absolvent II. stupňa základného štúdia má odborné kompetencie na úrovni prislúchajúcej danému stupňu vzdelania. Dokáže aktívne pôsobiť v hudobných zoskupeniach ako sólista a člen hudobného zoskupenia. Svoje vedomosti dokáže sám rozvíjať, obnovovať, je schopný primerane reagovať na nové trendy i na spoločenský vývoj. Na základe získaných poznatkov a skúsenosti dokáže hodnotiť a kriticky pristupovať k ďalšiemu tvorivému procesu. Po ukončení II. stupňa a štúdia pre dospelých (ŠPD) má žiak osvojené:

- systematizuje poznatky o umení zborového spevu, obdobiach, skladateľoch, zboroch,
- reaguje správne a pohotovo na dirigentské gestá: nádych, nástup, agogika, dynamika, fermáta, ukončenie,
- zdokonaľuje vokálne návyky a hlasový prejav,
- dokáže ovládať dynamiku, spevácku artikuláciu,
- interpretuje správnym spôsobom: piesne z rôznych štýlových období, ale aj žánrov populárnej hudby,
- chápu význam interpretácie viachlasných skladieb.

Úroveň rozvinutosti kľúčových spôsobilostí, ktoré žiaci dosiahnu na konci programu II. stupňa a štúdia pre dospelých, nie je ukončená. Vytvára len bázu pre následné stupne vzdelania, pre celoživotné učenie sa.

PRÍPRAVNÁ HLASOVÁ VÝCHOVA

Prípravné štúdium

Ciele pre prípravné štúdium

Cieľom prípravnej hlasovej výchovy je overiť schopnosti potrebné pre ďalší hudobný a hlasový vývoja žiaka. Prehĺbiť záujem o spev, sprostredkovať zásady hlasovej hygieny, prípadne v spolupráci s logopédom pracovať na odstránení drobných chýb vo výslovnosti. Všetky dychové, spevácke a uvoľňovacie pohybové cvičenia sa konajú hravou formou v súlade s preberaným hudobným materiálom a postupne sa vytvárajú predpoklady na získavanie systematických pracovných návykov žiaka.

Výkonový štandard	Obsahový štandard
• používajú bráničné dýchanie, • dokážu jemne nasadiť tón, správne artikulovať, • reprodukujú jednoduché intonačné cvičenia, riekanky, detské hry, hádanky, • interpretujú jednoduché krátke vokálne melodické fragmenty, • reprodukujú základné vokálne cvičenia: artikulačné, rytmické, • zaspievajú spamäti jednoduché melodické frázy zo známych ľudových piesní, • dokážu reagovať na základné dirigentské gestá, • rozpoznajú sluchovo výšku, dĺžku, silu tónu, náladu, tempo a dynamiku skladieb.	• Základné spevácke návyky: postoj, dýchanie, spoločný nástup. • Hudobná terminológia: zvuk, tón. • Základy hudobných foriem v elementárnej forme –malá piesňová, forma jednoduchá dvojdielna (sloha - refrén, pomalá časť –rýchla časť, veselá časť - smutná časť). • Základné tempá: rýchlo - pomaly. • Základy hudobno-výrazových prostriedkov: veselo - smutne, slabo -silno. • Spev úryvkov jednoduchých ľudových piesní, riekaniek. • Použitie základných speváckych návykov pri speve. • Základy interpretácie jednoduchých ľudových a umelých detských piesní spamäti. • Vyjadrenie charakteru piesne, rytmizácia riekaniek. • Rozpoznanie výšky, dĺžky a sily tónu, určovanie nálady, tempa, dynamiky skladieb.

Požiadavky na overenie spôsobilosti postupu do 1. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia:

Záverečná skúška

1 ľudová pieseň,
1 umelá pieseň z literatúry pre PŠ.

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre prípravný ročník:

J. Klocháň: Spevom k šťastiu detí
B. Felix: Spievame v rytme I.
M. Lysáková, Ľ. Kopinová, A. Podhorná: Piesne, hry a riekanky detí predškolského veku
A. Trokanová: Detský rok
A. Takáčová, V. Železňák: Zlatá brána
A. Kříž: Pesničky na texty zo Zorničky a iné spievateľnosti
K. Lapšanská: Do, Re, Mi, Fa,
V. Wick: Detské tanečné piesne
P. Janíček: Tip, Top – Pesničková knižka
E. Zacharová: Deti poďte si zaspievať
Výber najobľúbenejších ľudových piesní 1, 2, 3, 4, 5

Ciele pre 1. časť I. stupňa základného štúdia

Viesť žiakov k speváckym návykom, ktoré mu umožnia naštudovať s vkusom a primeraným výrazom jednoduchšie piesne (ľudové a umelé) s inštrumentálnym sprievodom, jednoduchšie komorné skladby i zborové party. Repertoár je zostavovaný tak, aby žiaci spoznávali sólové, komorné, zborové skladby autorov rozličných štýlových období a smerov a ľudové piesne z rozličných regiónov. Žiaci si upevňujú základné spevácke návyky. Vyrovnane ovládajú hlas v polohách svojho hlasového rozsahu s rozvinutým zmyslom pre kultivovaný hlasový prejav, krásu hudobnej frázy či kantilény. Sú im známe zásady správnej speváckej výslovnosti. Pri reprodukcii piesní vychádzajú z precítenia a pochopenia hudobného a slovného obsahu skladieb. Žiaci sa učia zásady viachlasného komorného alebo zborového spevu.

HLASOVÁ PRÍPRAVA

1. ročník 1. časť I. stupeň

Žiaci na konci 1. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
• rozoznajú základné tóny hudobnej abecedy v notovom texte, • pomenujú noty, hodnoty nôt, pomlčiek v študovaných skladbách, na elementárnej úrovni, • rozoznajú označenia hudobno-výrazových prostriedkov v notovom texte, • vysvetlia základné hudobné a umelecké termíny v súlade s obsahovými štandardmi študijného zamerania Hudobnej náuky, • rozlišujú časti jednoduchých dvojdielnych hudobných foriem: sloha -refrén, smutná - veselá, pomalá - rýchla, • aplikujú základy speváckeho dýchania, • zvládnu základy správneho nasadenia tónu, • zvládnu základy čistého intonovania v prirodzenom diapazóne, správne artikulovať text v skladbe, • aplikujú základnú dynamiku pri interpretácii skladieb,	• Základné spevácke návyky. • Hudobno-teoretické poznatky a hudobná terminológia v súlade so vzdelávacími štandardmi študijného zamerania hudobnej náuky a so študovanými skladbami. • Poznatky o hudobno-výrazových prostriedkoch: dynamika, tempo frázovanie. • Formovanie tónu. • Organizácia speváckeho dýchania. • Rozvíjanie čistého intonovania. • Rozširovanie zvukového a dynamického diapazónu. • Rozvíjanie návykov správnej artikulácie. • Výchova k umeleckej interpretácii skladby: obsah, emocionálna stránka skladby. • Interpretácia ľudových piesní v jednoduchej úprave. • Správne frázovanie jednoduchých melodických útvarov. • Rozlišovanie a aplikácia základnej dynamiky. • Základy realizácie umeleckého obrazu skladby: charakter, nálada a obsah hudby. • Rozvíjanie metro - rytmického cítenia.

• interpretujú ľudové piesne s dôrazom na prirodzený prejav.	• Rozvoj hudobno-tvorivých schopností žiakov.

PRÍPRAVNÝ ZBOROVÝ SPEV

Žiaci na konci 1. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
• rozoznajú základné označenia hudobno-výrazových prostriedkov v texte zborovej partitúry, • rozlišujú časti jednoduchých dvojdielnych hudobných foriem: sloha - refrén, smutná - veselá, pomalá - rýchla, • zvládnu základy čistého intonovania a interpretovať skladbu veku primeranom zvuku a dynamike, • dokážu správne artikulovať text v skladbe a správne nasadiť tón, • aplikujú základy zborového speváckeho dýchania, • reagujú správne na základné dirigentské gestá, • vyjadrujú prostredníctvom základných hudobno-výrazových prostriedkov umelecký obsah skladby, • dokážu interpretovať skladby v rôznych tempách: moderato, allegro, • počúvajú sa pri vlastnej zborovej interpretácii, • aplikujú základy rytmizácie a melodizácie textu.	• Poznatky o histórii umenia zborového spevu. • Základné poznatky o hudobných formách. • Základné dirigentské gestá. • Vokálna technika: a)Rozvíjanie čistého intonovania a artikulácie. b) Rozširovanie zvukového diapazónu. • Výchova k umeleckej interpretácii skladby: obsah, emocionálna stránka skladby. • Interpretácia pomalých melodických skladieb. • Správne frázovanie jednoduchých melodických útvarov. • Organizácia zborového speváckeho dýchania. • Základy realizácie umeleckého obrazu skladby: charakter, nálada a obsah hudby. • Formovanie sluchovo hudobných skúseností žiakov. • Vývin kontroly sluchu aj prostredníctvom interpretácie vokálnych skladieb pedagógom. • Vývin kontroly sluchu pri interpretácii zborových skladieb.

HLASOVÁ PRÍPRAVA

2. ročník 1. časť I. stupeň

Žiaci na konci 2. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
• rozoznajú základné tóny hudobnej abecedy v notovom texte, • pomenujú noty, hodnoty nôt, pomlčiek v študovaných skladbách, • rozoznajú označenia hudobno-výrazových prostriedkov v notovom texte, • rozlišujú časti jednoduchých dvojdielnych hudobných foriem: sloha -refrén, smutná - veselá, pomalá - rýchla, • aplikujú základy speváckeho dýchania, • zvládnu základy správneho nasadenia tónu, čistého intonovania a správnej artikulácie, • interpretujú skladby v primeranom zvukovom diapazóne, • aplikujú základnú dynamiku, • interpretujú správne pomalé melodické skladby a ľudové piesne s dôrazom na prirodzený prejav, • aplikujú poznatky z frázovania, • vyjadrujú prostredníctvom základných hudobno-výrazových prostriedkov umelecký obsah skladby, • používajú pri interpretácii rôznu dynamiku, rôzne tempá, základné rytmické útvary.	• Poznatky o hudobno-výrazových prostriedkoch: dynamika, tempo, frázovanie. • Spevácke návyky: postoj, dýchanie, tvorba tónu. Hlasová hygiena: hlasová indispozícia, regulácia sily hlasu pri spievaní a hovorení, hlasová poloha. • Formovanie a nasadenie tónu: guľatý tón, mäkké nasadenie. • Organizácia speváckeho dýchania: po frázach. • Rozvíjanie čistého intonovania. • Rozvíjanie návykov správnej artikulácie. • Interpretácia skladieb v rôznych tempách: moderato, allegro. • Formovanie sluchovo hudobných skúseností žiakov. • Vývin kontroly sluchu aj prostredníctvom interpretácie vokálnych skladieb pedagógom. • Vývin kontroly sluchu pri interpretácii zborových skladieb. • Rozvíjanie metro - rytmického cítenia: dvojdobý, trojdobý metrum, pravidelný, bodkovaný rytmus. • Rozvoj hudobno-tvorivých schopností žiakov formou hudobno-didaktických hier: ozvena, doplňovačka, hra na hudobného skladateľa.

PRÍPRAVNÝ ZBOROVÝ SPEV

Žiaci na konci 2. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	Obsahový štandard
• definujú umenie zborového spevu, • rozlišujú v zborovej partitúre hudobno-výrazové prostriedky, • rozoznajú základné dirigentské gestá, • aplikujú správne spevácke návyky pri interpretácii zborových skladieb, • interpretujú kontrastné prednesové zborové skladby, • aplikujú návyky správneho frázovania pri interpretácii skladieb pre zbor, • rozlišujú a aplikujú základnú dynamiku a tempové označenia, • realizujú základnými hudobno-výrazovými prostriedkami umelecký obraz skladieb, • orientujú sa v zborovej partitúre, • kontrolujú sa sluchovo pri interpretácii zborových skladieb.	• Poznatky o umení zborového spevu. • Hudobno-teoretické poznatky a hudobná terminológia v súlade so vzdelávacími štandardmi študijného zamerania hudobnej náuky a so študovanými skladbami. • Vokálna technika - formovanie a nasadenie tónu: guľatý tón, mäkké nasadenie. • Organizácia speváckeho a zborového dýchania: po frázach. • Rozvíjanie čistého intonovania a zvukového, dynamického diapazónu podľa veku žiaka. • Interpretácia skladieb v rôznych tempách: moderato, allegro, základy agogiky. • Základy realizácie umeleckého obrazu skladby: charakter, nálada a obsah hudby. • Rozlišovanie a aplikácia základnej dynamiky v interpretovaných skladbách: forte, piano, mf, mp, dim, crescendo. • Vývin kontroly sluchu pri interpretácii zborových skladieb. • Rozvíjanie metro - rytmického cítenia: dvojdobé, trojdobé metrum. Pravidelný, bodkovaný rytmus. • Aplikácia teoretických poznatkov o rytmických útvaroch v interpretácii skladieb pre zbor.

ZBOROVÝ SPEV

3. ročník 1. časť I. stupeň

Žiaci na konci 3. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	Obsahový štandard
• definujú umenie zborového spevu, • zdokonaľujú návyky teoretickej orientácie v zborovej partitúre, • reagujú správne na dirigentské gestá, • preukážu spevácke návyky,	• Poznatky o umení zborového spevu. • Poznatky v rozsahu študijného zamerania hudobnej náuky a študovaných skladieb. • Návyky teoretickej orientácie v zborovej partitúre.

• aplikujú zásady rozospievania, • venujú pozornosť cvičeniam na nenásilné rozširovanie hlasového rozsahu, • zdokonaľujú návyky intonácie, definujú metrum, rytmus a aplikujú teoretické poznatky o rytmických útvaroch v interpretácii, • analyzujú elementárnym spôsobom študované skladby, • venujú pozornosť dodržiavaniu hlasovej hygieny, • realizujú koncertnú prax speváckeho zboru, • aplikujú hudobno-výrazové prostriedky, • používajú zborové spevácke návyky, • interpretujú a študujú ukážky zborovej tvorby rozmanitých období, žánrov primeranej náročnosti, • venujú pozornosť rozvoju hudobno-tvorivých schopností.	• Poznanie dirigentských gest, základov taktovania. • Vokálna technika. • Formovanie speváckych návykov: správny postoj, dýchanie, práca s tónom. • Cvičenia na nenásilné rozširovanie hlasového rozsahu. • Dodržiavanie hlasovej hygieny. • Hudobno-výrazové prostriedky: rytmus, tempo, dynamika. • Rozvíjanie a používanie zborových speváckych návykov: zborové dýchanie, zborové unisono, spev po partoch, tutti, spoločná dynamika a pod. • Ukážky zborovej tvorby rozmanitých období, žánrov primeranej náročnosti. • Koncertná prax speváckeho zboru. • Počúvanie sa pri zborovej interpretácii. • Počúvanie dostupných nahrávok s interpretáciou študovaných skladieb. • Rozvíjanie metro - rytmického cítenia.

4. ročník 1. časť I. stupeň

Žiaci na konci 4. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
• definujú umenie zborového spevu, • zdokonaľujú návyky teoretickej orientácie v zborovej partitúre, • reagujú správne na dirigentské gestá, základy taktovania, • aplikujú zásady rozospievania, • venujú pozornosť cvičeniam na nenásilné rozširovanie hlasového rozsahu, • zdokonaľujú návyky intonácie,	• Poznatky o umení zborového spevu. • Poznanie dirigentských gest, základov taktovania. • Vokálna technika. • Formovanie speváckych návykov: správny postoj, dýchanie, práca s tónom. • Zásady rozospievania: brumendo - zvolený vokál (v rozsahu do 5 tónov), viactónové cvičenia na zvolené vokály v transpozíciách na poltónoch do výšky a hĺbky, pokiaľ žiaci spievajú bez námahy, terciové cvičenia a precvičovanie aj iných harmonicko-melodických problémov: intervaly, akordy. • Intonácia: stupnicové postupy a opakované tóny v dur – molovom a modálnom systéme, skoky nahor i nadol, myslené tóny, pamäťové tóny. • Dodržiavanie hlasovej hygieny.

• definujú metrum, rytmus a aplikujú teoretické poznatky o rytmických útvaroch v interpretácii, • navrhujú riešenia technických, vokálnych problémov na úrovní cvičení, alebo pri analýze študovaných skladieb, • venujú pozornosť vyjadrovaniu charakteru zborovej skladby, • realizujú koncertnú prax speváckeho zboru, • počúvajú sa pri zborovej interpretácii, • interpretujú a študujú ukážky zborovej tvorby rozmanitých žánrov primeranej náročnosti, • venujú pozornosť rozvoju hudobno-tvorivých schopností.	• Nácvik a interpretácia: skladby rôzneho charakteru, jednohlasné skladby so sprievodom i bez neho, podľa vyspelosti zboru zaraďovať i skladby dvoj- a viac- hlasné, napr. Jednoduché canony, ozveny, delenie hlavnej melódie po partoch a pod. • Ukážky zborovej tvorby rozmanitých období, žánrov primeranej náročnosti. • Vyjadrovanie charakteru zborovej skladby s pomocou hudobno-výrazových prostriedkov. • Koncertná prax speváckeho zboru. • Počúvanie sa pri zborovej interpretácii. • Počúvanie dostupných nahrávok s interpretáciou študovaných skladieb. • Rozvíjanie metro - rytmického cítenia. • Hudobno-tvorivé schopností žiakov: tvorivé úlohy, cvičenia, hudobno-didaktické hry.

Požiadavky na overenie spôsobilosti postupu do 1. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia:

Záverečná skúška:

- intonačné cvičenia v dur a mol
- ovládanie svojho partu, podľa výberu skúšajúceho
- zaspievanie základnej melódie zborovej piesne

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre všetky ročníky prvej časti I. stupňa základného štúdia:

Výber najobľúbenejších ľudových piesní 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7
Výber piesní z televíznej inscenácie: Zlatá brána
A. Takáčová, V. Železňák: Zlatá brána
B. Felix: Spievame v rytme I.
B. Felix: Voláme vás!
A. Trokanová: Detský rok
O. Suchý: Pesničky z pohádek a dětských filmú 1. díl, 2. díl.
A. Kříž: Pesničky na texty zo Zorničky a iné spievateľnosti
K. Lapšanská: Do, Re, Mi, Fa
V. Wick: Detské tanečné piesne
P. Janíček: Tip, Top – Pesničková knižka
P. Janíček: Verše odomknuté husľovým kľúčom
E. Zacharová: Deti poďte si zaspievať
Já písnička č.1, č.2, č.3, č.4, č.5

Ciele pre 2. časť I. stupňa základného štúdia

Žiaci majú dosahovať také schopnosti, ktoré im umožnia realizovať vlastnú hudobnú predstavivosť pri speváckom prejave. Ďalej rozvíjať primeranú technickú vyspelosť a kultivovanosť hudobného prejavu. Postupne sa učiť rozlišovať hlavné zásady pri interpretácii piesní rozmanitých žánrov, štýlov v komornom a zborovom speve. Majú byť motivovaní k samostatnému štúdiu. Uvedomene používať reberno-bránicové dýchanie a dychovú oporu. Vyrovnávať hlas vo svojom ambite. Hlasové cvičenia v rozsahu oktávy, rozložený kvintakord. Rozvíjať plynulú kantilénu s predlžovaním a zdokonaľovaním dychových fáz. Rozvíjať hudobnú predstavivosť.

1. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 1. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
• rozširujú poznatky o umení zborového spevu, obdobiach, skladateľoch, zboroch, • aplikujú poznatky z hudobnej náuky v študovaných skladbách, • zdokonaľujú návyky teoretickej orientácie v zborovej partitúre, napr. čítanie z listu, • reagujú správne na dirigentské gestá, definujú umenie zborového spevu, • aplikujú zásady rozospievania, • zdokonaľujú návyky intonácie, definujú metrum, rytmus a aplikujú teoretické poznatky o rytmických útvaroch v interpretácii, • venujú pozornosť vyjadrovaniu charakteru zborovej skladby, • realizujú koncertnú prax speváckeho zboru, • počúvajú sa pri zborovej interpretácii, • počúvajú dostupné nahrávky s interpretáciou študovanej skladby, • interpretujú a študujú ukážky zborovej tvorby rozmanitých	• Poznatky o umení zborového spevu. • Poznanie dirigentských gest, základov taktovania. • Vokálna technika. • Formovanie speváckych návykov: správny postoj, dýchanie, práca s tónom. • Zásady rozospievania: viactónové cvičenia na zvolené vokály v transpozíciách na poltónoch do výšky a hĺbky, terciové cvičenia, precvičovanie harmonicko-melodických problémov: intervaly, akordy. • Intonácia: stupnicové postupy a opakované tóny v dur – molovom a modálnom systéme, skoky nahor i nadol, myslené tóny, pamäťové tóny. • Dodržiavanie hlasovej hygieny. • Nácvik a interpretácia: skladby rôzneho charakteru, jednohlasné skladby so sprievodom i bez neho, podľa vyspelosti zboru zaraďovať i skladby dvoj- a viac-hlasné. • Vyjadrovanie charakteru zborovej skladby s pomocou hudobno-výrazových prostriedkov. • Koncertná prax speváckeho zboru. • Počúvanie sa pri zborovej interpretácii. • Počúvanie dostupných nahrávok s interpretáciou študovaných skladieb. • Rozvíjanie metro - rytmického cítenia.

období, žánrov primeranej náročnosti, • venujú pozornosť rozvoju hudobno-tvorivých schopností.	• Hudobno-tvorivé schopností žiakov: tvorivé úlohy, cvičenia, hudobno-didaktické hry, diskusia o skladbách, obdobiach, návrhy na: spôsoby interpretácie, rozdelenie po partoch, výber sólistu a pod.

2. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 2. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
• rozširujú poznatky o umení zborového spevu, obdobiach, skladateľoch, zboroch, • zdokonaľujú návyky teoretickej orientácie v zborovej partitúre, • reagujú správne na dirigentské gestá, • aplikujú zásady rozospievania, • venujú pozornosť cvičeniam na nenásilné rozširovanie hlasového rozsahu, • zdokonaľujú návyky intonácie, definujú metrum, rytmus a aplikujú teoretické poznatky o rytmických útvaroch v interpretácii, • použijú základy hlasovej hygieny, aplikujú hudobno-výrazové prostriedky, • venujú pozornosť vyjadrovaniu charakteru zborovej skladby, • realizujú koncertnú prax speváckeho zboru, • interpretujú a študujú ukážky zborovej tvorby rozmanitých období, žánrov primeranej náročnosti, • preukážu návyky koncertných vystúpení, • počúvajú sa pri zborovej interpretácii.	• Poznatky o umení zborového spevu. • Zásady rozospievania: viactónové cvičenia na zvolené vokály v transpozíciách na poltónoch do výšky a hĺbky. • Intonácia: stupnicové postupy a opakované tóny v dur – molovom a modálnom systéme, skoky nahor i nadol, myslené tóny, pamäťové tóny. • Poznanie dirigentských gest: nádych, nástup, agogika, dynamika, fermáta, ukončenie. • Správne spevácke návyky, pokojné a hlboké dýchanie bránicou (bráničné dýchanie), uvoľňovanie brady, mäkké tvorenie a nasadenie tónu, spev v strednej hlasovej polohe (používať intonačné cvičenia smerom hore a nadol). Výsledkom je mäkký, ľahký, čistý, zvonivý tón. • Dodržiavanie hlasovej hygieny. • Cvičenia na nenásilné rozširovanie hlasového rozsahu, výberom správnych intonačných cvičení predchádzať mutačnému šelestu a hlasovému zlomu – prechodné tóny spievať s nasadením zhora – v p a mf. • Nácvik a interpretácia: skladby rôzneho charakteru, jednohlasné skladby so sprievodom i bez neho, podľa vyspelosti zboru zaraďovať i skladby dvoj- a viac-hlasné. • Koncertná prax speváckeho zboru. • Počúvanie dostupných nahrávok s interpretáciou študovaných skladieb. • Rozvíjanie metro - rytmického cítenia. • Rozvíjanie harmonického sluchu, nakoľko interpretácia viachlasných skladieb vyžaduje harmonický spôsob intonácie.

3. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 3. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
• definujú umenie zborového spevu, • zdokonaľujú návyky teoretickej orientácie v zborovej partitúre, • reprodukujú terciové cvičenia a precvičovanie aj iných harmonicko-melodických problémov, dynamické cvičenia, • venujú pozornosť cvičeniam na nenásilné rozširovanie hlasového rozsahu • reagujú správne na dirigentské gestá, základy taktovania • aplikujú zásady rozospievania, • venujú pozornosť cvičeniam na nenásilné rozširovanie hlasového rozsahu, • zdokonaľujú návyky intonácie, definujú metrum, rytmus a aplikujú teoretické poznatky o rytmických útvaroch v interpretácii, • použijú základy hlasovej hygieny, • aplikujú hudobno-výrazové prostriedky, • interpretujú zborové skladby v úprave: melodicko-harmonická, viachlasná úprava, skladby s prvkami polyfónie, úpravy ľudových piesní pre zbor, skladby a´capella, • realizujú koncertnú prax speváckeho zboru, • počúvajú sa pri zborovej interpretácii, • počúvajú dostupné nahrávky s interpretáciou študovaných skladieb, • venujú pozornosť rozvoju hudobno-tvorivých schopností.	• Poznanie dirigentských gest, základov taktovania. • Vokálna technika. • Formovanie speváckych návykov: správny postoj, dýchanie, práca s tónom. • Zásady rozospievania. • Rozlišovanie a aplikácia dynamiky, tempa, agogiky. • Základy spevu z listu: orientácia v zborovej partitúre. • Vývin kontroly sluchu pri interpretácii zborových skladieb. • Rozvíjanie metro - rytmického cítenia: dvojdobé, trojdobé metrum. Pravidelný, bodkovaný rytmus. • Vyjadrovanie charakteru zborovej skladby s pomocou hudobno-výrazových prostriedkov. • Koncertná prax speváckeho zboru. • Počúvanie sa pri zborovej interpretácii. • Počúvanie dostupných nahrávok s interpretáciou študovaných skladieb. • Rozvíjanie metro - rytmického cítenia. • Hudobno-tvorivé schopností žiakov: tvorivé úlohy, cvičenia, hudobno-didaktické hry, diskusia o skladbách, obdobiach.

4. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 4. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
• definujú jednoduché hudobné formy: piesňová dvojdielna forma, • rozoznajú dirigentské gestá, • aplikujú správne spevácke návyky pri interpretácii zborových skladieb, • interpretujú kontrastné prednesové zborové skladby primeranej náročnosti, • aplikujú návyky správneho frázovania pri interpretácii skladieb pre zbor, • rozlišujú a aplikujú základnú dynamiku v interpretovaných skladbách: forte, piano, mf, mp, dim, crescendo, • interpretujú skladby pre zbor v rôznych tempách, • reagujú správne na dirigentské gestá, základy taktovania • aplikujú zásady rozospievania, • realizujú koncertnú prax speváckeho zboru, • počúvajú sa pri zborovej interpretácii, • venujú pozornosť rozvoju hudobno-tvorivých schopností.	• Poznatky o umení zborového spevu. • Výchova k umeleckej interpretácii skladby: zámer skladateľa a charakter skladby. • Interpretácia kontrastných prednesových zborových skladieb primeranej náročnosti: pomalá – rýchla, nežná – razantná, tichá – hlasná a pod. Interpretácia ľudových piesní pre zbor v jednoduchej úprave skladateľa: canon, ozveny, pedálový tón, melodický viachlas, základy harmonického viachlasu. • Interpretácia skladieb v rôznych tempách: moderato, allegro, základy agogiky. • Základy realizácie umeleckého obrazu skladby: charakter, nálada a obsah hudby. • Rozvíjanie správneho frázovania. • Organizácia zborového speváckeho dýchania: po frázach. • Vokálna technika. • Formovanie speváckych návykov: správny postoj, dýchanie, práca s tónom. • Dramaturgia repertoáru: do repertoáru zaraďovať zborovú tvorbu rozmanitých období, žánrov a kompozičných techník, vrátane skladieb populárnej hudby v úprave pre zbor. • Vyjadrovanie charakteru zborovej skladby s pomocou hudobno-výrazových prostriedkov. • Koncertná prax speváckeho zboru. • Počúvanie sa pri zborovej interpretácii. • Počúvanie dostupných nahrávok s interpretáciou študovaných skladieb. • Rozvíjanie metro - rytmického cítenia. • Hudobno-tvorivé schopností žiakov: tvorivé úlohy, cvičenia, hudobno-didaktické hry, diskusia o skladbách, obdobiach, návrhy na: spôsoby interpretácie, rozdelenie po partoch.

Záverečná skúška:

- intonačné cvičenia v dur a mol
- z naštudovaného repertoáru - ovládanie svojho partu
- zaspievanie základnej melódie zborovej piesne a zvládnutie elementárneho dvojhlasu

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre všetky ročníky druhej časti I. stupňa základného štúdia:

A. Tučapský: Ej rano, rano
J. Farkaš: Adoremus
V. Sainsky: Veselá fuga
V. ptaček: Tota Heľpa
P. Jantošiak: Deti a dúha
J. Klocháň: Ja som tenká, vysoká
Celtic Woman: Songbook
K. Konvalinka: Tancuj, tancuj
Traditional: Amazing Grace
X: Sarasola: Pater noster
J. Pinter: I will follow him
C. Franck: Panis Angelicus
M. Shaiman: Hail holy Queen
P. F. Simms, A. Beck: Afrika Kyrie na Sanctus
G. MacDermot: Let the sunshine in
Vianočné koledy v úprave pre trojhlas
A. Dvořák: Der Ring, Die Gefangene
V. C. Johnson: Dobrú noc
J. Leavitt: Festival Sanctus
M. Raichl: Milá moja
B. Dewagtere: Jushua fit the battle of Jericho
J. Lennon: Imagine
B. Felix: Deti, poďte si zaspievať
Oh happy day
E. Strašek: Domove líbezný
Escondido
Deep river

Ciele pre II. stupeň základného štúdia a štúdia pre dospelých

Žiaci majú dosahovať také schopnosti, ktoré im umožnia realizovať vlastnú hudobnú predstavivosť pri speváckom prejave. Ďalej rozvíjať primeranú technickú vyspelosť a kultivovanosť hudobného prejavu. Postupne sa učiť rozlišovať hlavné zásady pri interpretácii piesní rozmanitých žánrov, štýlov v komornom a zborovom speve. Cieľom je naučiť, zafixovať a dodržovať zásady hlasovej hygieny, správnych speváckych návykov v oblasti dychu, nasadenia a samotného spevu, speváckej výslovnosti, intonačnej čistoty a timbrovej vyrovnanosti v rôznych hlasových registroch. Výučbou v hudobno-teoretickej a speváckej oblasti sa pripravujú adepti na zvládnutie viachlasných úprav ľudových piesní aj na zvládnutie viachlasných skladieb rôznych štýlových období.

1. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

HLASOVÁ PRÍPRAVA

Žiaci na konci 1. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	Obsahový štandard
• zvládnu základy dychovej techniky, • zvládnu správnu a funkčnú artikuláciu, • preukážu mäkké a opreté nasadenie tónu, • aplikujú pri speve hudobno-výrazové prostriedky, • rozpoznajú pedagógom zámerne demonštrované chyby, • spájajú správne znejúce tóny s vlastným sluchovým vnemom a notovým zápisom, • ovládajú spevácke kompetencie na elementárnej úrovni, • zvládnu prednes kantilény, • dodržiavajú hlasovú hygienu, • majú intonačnú, rytmickú a tempovú predstavivosť.	• Základy dýchania pri speve - tri fázy hlbokého bránicového dýchania (nádych - zadržanie - výdych). • Správna vokalizácia: uvoľnená brada s funkčným ovládaním úst. • Tvorba tónu. • Hudobno-výrazové prostriedky: výška, dĺžka a sila tónu. • Hlasové cvičenia. • Základy prevencie hlasových porúch. • Technické cvičenia na mäkké nasadzovanie tónu, navodenie hlavového tónu, vyrovnávanie hlasu v celej hlasovej polohe, bez hlasového zlomu, rozširovanie hlasového rozsahu smerom hore. • Technické cvičenia na osvojovanie si kantilény. • Technické cvičenia na rozvíjanie intonačnej, rytmickej a harmonickej predstavivosti. • Systematická práca pri nácviku vokálnych partov. • Nácvik dynamiky a agogiky.

ZBOROVÝ SPEV

Žiaci na konci 1. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	Obsahový štandard
• rozoznajú dirigentské gestá, • aplikujú správne spevácke návyky pri interpretácii zborových skladieb,	• Poznatky o umení zborového spevu, obdobiach, skladateľoch, zboroch. • Poznatky v rozsahu študijného zamerania hudobnej náuky a študovaných skladieb.

• interpretujú kontrastné prednesové zborové skladby • systematizujú poznatky o umení zborového spevu, obdobiach, skladateľoch, zboroch, • systematizujú vedomosti v rozsahu študijného zamerania Hudobnej náuky a študovaných skladieb, • zdokonaľujú návyky teoretickej orientácie v zborovej partitúre, napr. čítanie z listu, • reagujú správne a pohotovo na dirigentské gestá: nádych, nástup, agogika, dynamika, fermáta, ukončenie, • aplikujú návyky správneho frázovania pri interpretácii skladieb pre zbor, • rozlišujú a aplikujú dynamiku v interpretovaných skladbách • interpretujú skladby pre zbor v rôznych tempách, • aplikujú zásady rozospievania, • realizujú koncertnú prax speváckeho zboru, • počúvajú sa pri zborovej interpretácii, • interpretujú zborové skladby v úprave: melodicko-harmonická, viachlasná úprava, skladby s prvkami polyfónie, úpravy ľudových piesní pre zbor, skladby a´capella, • venujú pozornosť rozvoju hudobno-tvorivých schopností.	• Návyky teoretickej orientácie v zborovej partitúre, čítanie z listu. • Poznanie dirigentských gest: nádych, nástup, agogika, dynamika, fermáta, ukončenie. • Rozvíjanie vokálnych návykov a hlasového prejavu. • Dodržiavanie hlasovej hygieny: nespievať v hlasovej indispozícii, neprepínať hlas. • Reberno-bránicové dýchanie (je najúspornejšie, najvýdatnejšie - fyziologicky najsprávnejšie), zborové dýchanie a dychová opora. Tvorba ľahkého, mäkkého tónu v strednej hlasovej polohe (pre ušľachtilý vývoj hlasu má veľký význam hlavová rezonancia, ktorá v celom hlasovom rozsahu napomáha ľahšiemu tvoreniu spevného tónu). • Rôzne intonačné modely v transpozícii v poltónových a celotónových postupoch, rozširovanie hlasového rozsahu. Intonácia, harmonické, tonálne cítenie, intonačné cvičenia v durových a molových tóninách s použitím všetkých intervalov. • Výchova k umeleckej interpretácii skladby: zámer skladateľa a charakter skladby. • Realizácia umeleckého obrazu skladby: charakter, nálada a obsah hudby. • Správne frázovanie. • Organizácia zborového speváckeho dýchania: po frázach. • Vokálna technika. • Formovanie speváckych návykov: správny postoj, dýchanie, práca s tónom. • Vyjadrovanie charakteru zborovej skladby s pomocou hudobno-výrazových prostriedkov. • Koncertná prax speváckeho zboru. • Počúvanie sa pri zborovej interpretácii. • Počúvanie dostupných nahrávok s interpretáciou študovaných skladieb.

2. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

HLASOVÁ PRÍPRAVA

Žiaci na konci 2. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	Obsahový štandard
• zvládnu techniku dychovej opory, správnu a funkčnú artikuláciu, • preukážu mäkké a opreté nasadenie tónu, • aplikujú pri speve hudobno-výrazové prostriedky, • disponujú spoľahlivým technicky vyspelejším a kultivovanejším hudobným prejavom, • spájajú teoretické poznatky s hudobnou predstavivosťou, • rozvíjajú hudobnú predstavivosť prepojením so zvukovou predstavou, • ovládajú zásady hlasovej hygieny, • zrozumiteľne reprodukujú text aj v cudzom jazyku, • spájajú správne znejúce tóny s vlastným sluchovým vnemom a notovým zápisom.	• Základy dýchania pri speve - tri fázy hlbokého bránicového dýchania(nádych - zadržanie - výdych). • Neustále upevňovanie speváckej techniky a rozširovanie o ďalšie prvky. • Rozvíjanie plynulej kantilény s predlžovaním a zdokonaľovaním dychových fráz (striedanie staccata a legata). • Odstraňovanie hlasových zlomov. • Štúdium zborových skladieb rôzneho štýlu a žánru. Štúdium zborových piesní v cudzom jazyku. • Správna vokalizácia: uvoľnená brada s funkčným ovládaním úst. • Hlasové cvičenia. • Základy prevencie hlasových porúch. • Technické cvičenia na mäkké nasadzovanie tónu, zdokonaľovanie hlavového tónu, vyrovnávanie hlasu v celej hlasovej polohe, bez hlasového zlomu, rozširovanie hlasového rozsahu smerom nahor, aj nadol. • Technické cvičenia na osvojovanie si kantilény. • Technické cvičenia na rozvíjanie intonačnej, rytmickej a harmonickej predstavivosti. • Systematická práca pri nácviku vokálnych partov.

ZBOROVÝ SPEV

Žiaci na konci 2. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	Obsahový štandard
• rozoznajú dirigentské gestá, • aplikujú správne spevácke návyky pri interpretácii zborových skladieb, • interpretujú kontrastné prednesové zborové skladby,	• Poznatky o umení zborového spevu, obdobiach, skladateľoch, zboroch. • Poznatky v rozsahu študijného zamerania hudobnej náuky a študovaných skladieb. • Návyky teoretickej orientácie v zborovej partitúre, čítanie z listu. • Poznanie dirigentských gest: nádych, nástup, agogika, dynamika, fermáta, ukončenie.

• systematizujú poznatky o umení zborového spevu, obdobiach, skladateľoch, zboroch, • systematizujú vedomosti v rozsahu študijného zamerania Hudobnej náuky a študovaných skladieb, • zdokonaľujú návyky teoretickej orientácie v zborovej partitúre, napr. čítanie z listu, • reagujú správne a pohotovo na dirigentské gestá: nádych, nástup, agogika, dynamika, fermáta, ukončenie, • aplikujú návyky správneho frázovania pri interpretácii skladieb pre zbor, • rozlišujú a aplikujú dynamiku v interpretovaných skladbách • interpretujú skladby pre zbor v rôznych tempách, • aplikujú zásady rozospievania, • realizujú koncertnú prax speváckeho zboru, • počúvajú sa pri zborovej interpretácii, • venujú pozornosť rozvoju hudobno-tvorivých schopností.	• Rozvíjanie vokálnych návykov a hlasového prejavu. • Dynamika, spevácka artikulácia. • Nácvik novej skladby: - je dôležité podrobne sa oboznámiť s textom, - správne ho deklamovať, - vystihnúť charakter obsahu piesne - vytvoriť takú formu prednesu aby v plnej miere vystihovala skladateľov umelecký zámer. • Repertoár: piesne z rôznych štýlových období, ale aj žánrov populárnej hudby (v súčasnosti v zboroch obľúbená), populárna hudba so sprievodom inštrumentálnych podkladov, CD nosičov, MP 3 živej hudby - školskej, alebo iných hudobných skupín pop. hudby) alebo klavíra. • Reberno-bránicové dýchanie (je najúspornejšie, najvýdatnejšie - fyziologicky najsprávnejšie), zborové dýchanie a dychová opora. Tvorba ľahkého, mäkkého tónu v strednej hlasovej polohe (pre ušľachtilý vývoj hlasu má veľký význam hlavová rezonancia, ktorá v celom hlasovom rozsahu napomáha ľahšiemu tvoreniu spevného tónu). • Výchova k umeleckej interpretácii skladby: zámer skladateľa a charakter skladby. • Realizácia umeleckého obrazu skladby: charakter, nálada a obsah hudby. • Správne frázovanie. • Organizácia zborového speváckeho dýchania: po frázach. • Rozvíjanie harmonického sluchu, nakoľko interpretácia viachlasných skladieb vyžaduje harmonický spôsob intonácie.

3. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

HLASOVÁ PRÍPRAVA

Žiaci na konci 3. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
• vedome demonštrujú rozširujúcu sa kapacitu dýchania,	• Predlžovanie a zdokonaľovanie dychových fráz, zdokonaľovanie reberno-bránicového dýchania a dychovej opory.

• využívajú nadobudnuté technické schopnosti k prepojeniu tvorby tónu a dychu a zdokonaľovaniu ľahkosti a prirodzenosti hlasu, • zvládajú spevácku artikuláciu, výslovnosť a znelosť tónu, • sú schopní dynamicky a agogicky rozlíšiť obsahovú a výrazovú stránku skladby, • aplikujú pri speve hudobno-výrazové prostriedky, • disponujú spoľahlivým technicky vyspelejším a kultivovanejším hudobným prejavom, • rozvíjajú hudobnú predstavivosť prepojením so zvukovou predstavou, • ovládajú zásady hlasovej hygieny, • majú schopnosť využívať technické možnosti IKT, • zaujímajú vlastný postoj k hodnote umeleckého diela, • zrozumiteľné reprodukujú text aj v cudzom jazyku, • spájajú správne znejúce tóny s vlastným sluchovým vnemom a notovým zápisom, • ovládajú spevácke kompetencie na vyššej úrovni.	• Spájanie hlavovej a hrudnej rezonancie – voix mixte, Zdokonaľovanie plynulej kantilény, navodzujúce vety, heslá a výzvy učiteľa pri technických cvičeniach. • Rozvíjanie primeranej technickej vyspelosti a kultivovanosti hudobného prejavu žiaka. • Neustále upevňovanie speváckej techniky a rozširovanie o ďalšie prvky. • Štúdium zborových skladieb rôzneho štýlu a žánru. Štúdium zborových piesní v cudzom jazyku. • Tvorba tónu. • Hlasové cvičenia. • Technické cvičenia na mäkké nasadzovanie tónu, zdokonaľovanie hlavového tónu, vyrovnávanie hlasu v celej hlasovej polohe, bez hlasového zlomu, rozširovanie hlasového rozsahu smerom nahor, aj nadol. • Technické cvičenia na osvojovanie si kantilény. • Technické cvičenia na rozvíjanie intonačnej, rytmickej a harmonickej predstavivosti. • Systematická práca pri nácviku vokálnych partov. • Nácvik dynamiky a agogiky. • Rozširovanie hudobného obzoru žiaka neustálym spoznávaním nových zborových skladieb a piesní. • Zdokonaľovanie agogických a výrazových prvkov v naštudovaných piesňach.

ZBOROVÝ SPEV

Žiaci na konci 3. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
• reagujú správne a pohotovo na dirigentské gestá: nádych, nástup,	• Poznanie dirigentských gest: nádych, nástup, agogika, dynamika, fermáta, ukončenie. • Rozvíjanie vokálnych návykov a hlasového prejavu.

agogika, dynamika, fermáta, ukončenie, • zdokonaľujú vokálne návyky a hlasový prejav, • venujú pozornosť dodržiavaniu hlasovej hygieny, • zdokonaľujú - reberno-bránicové dýchanie, zborové dýchanie a budujú dychovú oporu, • venujú pozornosť tvoreniu ľahkého, mäkkého tónu v strednej hlasovej polohe, • zdokonaľujú - intonáciu , harmóniu, tonálne cítenie, • reprodukujú správnym spôsobom cvičenia zamerané na riešenie rôznych interpretačných problémov, • venujú pozornosť dynamickej škále interpretovaných skladieb, • aplikujú správne spevácke návyky pri interpretácii zborových skladieb, • interpretujú kontrastné prednesové zborové skladby • aplikujú návyky správneho frázovania pri interpretácii skladieb pre zbor, • interpretujú skladby pre zbor v rôznych tempách, • aplikujú zásady rozospievania, • realizujú koncertnú prax speváckeho zboru, • počúvajú sa pri zborovej interpretácii,	• Dodržiavanie hlasovej hygieny: nespievať v hlasovej indispozícii, neprepínať hlas. • Reberno-bránicové dýchanie (je najúspornejšie, najvýdatnejšie fyziologicky najsprávnejšie), zborové dýchanie a dychová opora. • Tvorba ľahkého, mäkkého tónu v strednej hlasovej polohe (pre ušľachtilý vývoj hlasu má veľký význam hlavová rezonancia, ktorá v celom hlasovom rozsahu napomáha ľahšiemu tvoreniu spevného tónu). • Rôzne intonačné modely v transpozícii v poltónových a celotónových postupoch, rozširovanie hlasového rozsahu. • Intonácia, harmonické, tonálne cítenie, intonačné cvičenia v durových a molových tóninách s použitím všetkých intervalov. • Dynamika, spevácka artikulácia. • Nácvik novej skladby: je dôležité podrobne sa oboznámiť s textom, správne ho deklamovať, vystihnúť charakter obsahu piesne a vytvoriť takú formu prednesu aby v plnej miere vystihovala skladateľov umelecký zámer. • Poznatky o umení zborového spevu, obdobiach, skladateľoch, zboroch. • Poznatky v rozsahu študijného zamerania hudobnej náuky a študovaných skladieb. • Návyky teoretickej orientácie v zborovej partitúre, čítanie z listu. • Repertoár: piesne z rôznych štýlových období, ale aj žánrov populárnej hudby (v súčasnosti v zboroch obľúbená), populárna hudba so sprievodom inštrumentálnych podkladov, CD nosičov, MP 3 živej hudby - školskej, alebo iných hudobných skupín pop. hudby) alebo klavíra. • Výchova k umeleckej interpretácii skladby: zámer skladateľa a charakter skladby. • Realizácia umeleckého obrazu skladby: charakter, nálada a obsah hudby.

4. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

HLASOVÁ PRÍPRAVA

Žiaci na konci 4. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
• vedome demonštrujú rozširujúcu sa kapacitu dýchania, • aplikujú získané spevácke zručnosti a návyky pri interpretácii, • preukážu schopnosť správneho aplikovania speváckej techniky v prednese zborových piesní, • využívajú nadobudnuté technické schopnosti k prepojeniu tvorby tónu a dychu a zdokonaľovaniu ľahkosti a prirodzenosti hlasu, • zvládajú spevácku artikuláciu, výslovnosť a znelosť tónu, • sú schopní dynamicky a agogicky rozlíšiť obsahovú a výrazovú stránku skladby, • aplikujú pri speve hudobno-výrazové prostriedky, • disponujú spoľahlivým technicky vyspelejším a kultivovanejším hudobným prejavom, • interpretujú uvoľneným a vyrovnaným hlasom v celom rozsahu, • aplikujú jednoduché technické ozdoby vo vokálnej interpretácii, • výrazovo a agogicky rozlišujú obsahovú stránku skladby, • pri cvičení aplikujú vytrvalosť, disciplínu a tvorivú predstavivosť, • aplikujú v praxi teoretické poznatky o anatómii a fyziológii tvorenia hlasu - fonácie, artikulácie v interpretácii piesní, • spájajú správne znejúce tóny s vlastným sluchovým vnemom a notovým zápisom, • ovládajú spevácke kompetencie.	• Predlžovanie a zdokonaľovanie dychových fráz, • Zdokonaľovanie reberno-bránicového dýchania a dychovej opory. • Spájanie hlavovej a hrudnej rezonancie – voix mixte, Zdokonaľovanie plynulej kantilény, navodzujúce vety, heslá a výzvy učiteľa pri technických cvičeniach. • Rozvíjanie primeranej technickej vyspelosti a kultivovanosti hudobného prejavu žiaka. • Dychové a technické hlasové cvičenia na upevňovanie a kultivovanie speváckych návykov a vedomostí (zdokonaľovanie mezza di voce). • Technický nácvik jednoduchých melodických ozdôb. • Zdokonaľovanie agogických a výrazových prvkov v naštudovaných zborových skladbách a piesňach. • Oboznamovanie sa z anatómiou a fyziológiou hlasu. • Príprava textovej stránky vokálnej skladby. • Aplikovanie s prirodzenej dikcie rečového prejavu a zrozumiteľnosť textu v slovenskom aj cudzom jazyku. • Neustále upevňovanie speváckej techniky a rozširovanie o ďalšie prvky. • Štúdium zborových skladieb rôzneho štýlu a žánru. • Štúdium zborových piesní v cudzom jazyku. • Tvorba tónu. • Hlasové cvičenia. • Technické cvičenia. • Technické cvičenia na osvojovanie si kantilény.

	• Technické cvičenia na rozvíjanie intonačnej, rytmickej a harmonickej predstavivosti. • Systematická práca pri nácviku vokálnych partov. • Nácvik dynamiky a agogiky. • Rozširovanie hudobného obzoru žiaka neustálym spoznávaním nových zborových skladieb a piesní. • Upevňovanie primeranej technickej pohotovosti a vyspelosti.

ZBOROVÝ SPEV

Žiaci na konci 4. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
• reagujú správne a pohotovo na dirigentské gestá: nádych, nástup, agogika, dynamika, fermáta, ukončenie, • zdokonaľujú vokálne návyky a hlasový prejav, • venujú pozornosť dodržiavaniu hlasovej hygieny, • zdokonaľujú - reberno-bránicové dýchanie, zborové dýchanie a budujú dychovú oporu, • venujú pozornosť tvoreniu ľahkého, mäkkého tónu v strednej • hlasovej polohe, • zdokonaľujú - intonáciu , harmóniu, tonálne cítenie, • reprodukujú správnym spôsobom cvičenia zamerané na riešenie rôznych interpretačných problémov, • venujú pozornosť dynamickej škále interpretovaných skladieb, • dokážu ovládať dynamiku, spevácku artikuláciu,	• Poznatky o umení zborového spevu, obdobiach, skladateľoch, zboroch. • Poznatky v rozsahu študijného zamerania hudobnej náuky a študovaných skladieb. • Návyky teoretickej orientácie v zborovej partitúre, čítanie z listu. • Poznanie dirigentských gest: nádych, nástup, agogika, dynamika, fermáta, ukončenie. • Rozvíjanie vokálnych návykov a hlasového prejavu. • Dodržiavanie hlasovej hygieny: nespievať v hlasovej indispozícii, neprepínať hlas. • Reberno-bránicové dýchanie a dychová opora. • Tvorba ľahkého, mäkkého tónu v strednej hlasovej polohe (pre ušľachtilý vývoj hlasu má veľký význam hlavová rezonancia, ktorá v celom hlasovom rozsahu napomáha ľahšiemu tvoreniu spevného tónu). • Intonácia, harmonické, tonálne cítenie, intonačné cvičenia v durových a molových tóninách s použitím všetkých intervalov. • Dynamika, spevácka artikulácia. • Nácvik novej skladby: je dôležité podrobne sa oboznámiť s textom, správne ho deklamovať, vystihnúť charakter obsahu piesne a vytvoriť takú formu prednesu aby v plnej miere vystihovala skladateľov umelecký zámer. • Poznatky o umení zborového spevu, obdobiach, skladateľoch, zboroch.

• interpretujú správnym spôsobom: piesne z rôznych štýlových období, ale aj žánrov populárnej hudby, • aplikujú návyky správneho frázovania pri interpretácii skladieb pre zbor, • počúvajú sa pri zborovej interpretácii, • počúvajú dostupné nahrávky s interpretáciou študovaných skladieb, • venujú pozornosť rozvíjaniu metro - rytmického cítenia, harmonického sluchu, • chápu význam interpretácie viachlasných skladieb, • interpretujú skladby pre zbor v rôznych tempách, • aplikujú zásady rozospievania, • realizujú koncertnú prax speváckeho zboru.	• Poznatky v rozsahu študijného zamerania hudobnej náuky a študovaných skladieb. • Návyky teoretickej orientácie v zborovej partitúre, čítanie z listu. • Repertoár: piesne z rôznych štýlových období, ale aj žánrov populárnej hudby (v súčasnosti v zboroch obľúbená), populárna hudba so sprievodom inštrumentálnych podkladov, CD nosičov, MP 3 živej hudby - školskej, alebo iných hudobných skupín pop. hudby) alebo klavíra. • Výchova k umeleckej interpretácii skladby: zámer skladateľa a charakter skladby. • Realizácia umeleckého obrazu skladby: charakter, nálada a obsah hudby. • Správne frázovanie. • Organizácia zborového speváckeho dýchania: po frázach. • Rozvíjanie harmonického sluchu, nakoľko interpretácia viachlasných skladieb vyžaduje harmonický spôsob intonácie. • Rozvoj hudobno-tvorivých schopností žiakov formou primeraných metód a foriem: tvorivé úlohy, cvičenia, diskusie o skladbách, obdobiach, návrhoch na: spôsoby interpretácie, rozdelenie po partoch, výber sólistu a pod.

Záverečná skúška:

- intonačné cvičenia v dur a mol
- z naštudovaného repertoáru –ovládanie svojho partu
- zaspievanie základnej melódie zborovej piesne a zvládnutie dvojhlasu

Odporúčaný hudobný materiál a publikácie pre všetky ročníky II. stupňa základného štúdia a štúdia pre dospelých základnej umeleckej školy:

Celtic Woman: Songbook
K. Konvalinka: Tancuj, tancuj
P. Janczak: Kyrie
A. Moyzes: Trávnice
O. Gjeilo: Ubi Caritas
Traditional: Amazing Grace
X: Sarasola: Pater noster
J. Pinter: I will follow him
C. Franck: Panis Angelicus
E. Crocker: Benedictus and Hosanna
M. Shaiman: Hail holy Queen
G. B. Pergolesi: Stabat mater
I. Hrušovský: Zahučali chladné vetry

P. F. Simms, A. Beck: Afrika Kyrie na Sanctus
G. MacDermot: Let the sunshine in
Vianočné koledy v úprave pre dvohlas a trojhlas
A. Dvořák: Der Ring, Die Gefangene
V. C. Johnson: Dobrú noc
J. Leavitt: Festival Sanctus
G. Young: Alleluia!
M. Raichl: Milá moja
B. Dewagtere: Jushua fit the battle of Jericho
J. Lennon: Imagine
K. Shaw: A pawnee prayer
A. Mozart: Agnus Dei
Oh happy day
J. Lennon, P. McCartney: And i love her

VÝTVARNÝ ODBOR

CHARAKTERISTIKA VÝTVARNÉHO ODBORU

Výtvarný odbor v základnom umeleckom vzdelávaní poskytuje prehĺbené a rozšírené výtvarné vzdelanie a formovanie žiakom, ktorí prejavujú záujem a nadanie v oblasti výtvarného sebavyjadrovania a tvorby. Edukačný proces je zameraný na rozvíjanie špecifických schopností žiaka a zároveň na celistvosť jeho osobnosti, na jeho integráciu do kultúrnych hodnôt a zároveň na budovanie vlastnej individuality prejavujúcej sa autentickou a originálnou výtvarnou tvorbou a autentickými a zodpovednými postojmi voči skutočnosti. V nadväznosti na všeobecné vzdelanie metodicky rozvíja tvorivosť v oblasti vizuálnych umení.

Na štúdium vo výtvarnom odbore je možné prijať žiakov, ktorí preukazujú určitú mieru nadania a talentu (súboru schopností, ktoré umožňujú osobité, nadpriemerné výkony, v niektorej z oblastí výtvarného vyjadrovania), ktorú vyučujúci posúdia na základe výtvarných prác. Žiak je zaradený do ročníka s ohľadom na jeho vek alebo rozvinutosť schopností.

Štúdium vo výtvarnom odbore ZUŠ sa člení na:

1. Prípravné štúdium – jedno alebo dvojročné štúdium detí predškolského veku, ktoré vekovo zodpovedá žiakom predprimárneho vzdelávania. Prípravné štúdium trvá jeden alebo dva roky.

2. Prvá časť prvého stupňa základného štúdia – primárne umelecké vzdelávanie ISCED 1B, ktorá vekovo zodpovedá žiakom primárneho vzdelávania na ZŠ. Štúdium prvej časti prvého stupňa základného štúdia trvá štyri roky.

3. Druhá časť prvého stupňa základného štúdia – nižšie sekundárne umelecké vzdelávanie ISCED 2B, ktorá vekovo zodpovedá žiakom nižšieho sekundárneho vzdelávania na ZŠ. Štúdium druhej časti prvého stupňa základného štúdia trvá päť rokov.

4. Druhý stupeň základného štúdia, ktorý vekovo zodpovedá žiakom sekundárneho vzdelávania na SŠ. Štúdium druhého stupňa základného štúdia trvá štyri roky.

5. Štúdium pre dospelých, ktoré je určené pre záujemcov, ktorí už presiahli stredoškolský vek a prejavujú záujem zdokonaľovať sa v niektorej z oblastí výtvarnej tvorby. Štúdium trvá štyri roky.

CIELE ODBORU

- rozvíjať vizuálnu gramotnosť žiaka, jeho výtvarné vyjadrovacie schopnosti a technické zručnosti,
- otvárať žiakovi možnosti zaradiť sa do kultúrnej tradície na úrovni súčasného myslenia,
- viesť žiaka k orientácii v historickom, modernom i súčasnom umení (z hľadiska štýlov, slohov, používania vyjadrovacích prostriedkov, médií, tém a komunikačných stratégií),
- viesť žiaka k nachádzaniu vlastnej profilácie v oblasti výtvarného vyjadrovania prostredníctvom odhaľovania a rozvíjania jeho špecifických schopností (orientovať ho na hľadanie oblasti umenia, médií, prostriedkov a spôsobov sebavyjadrovania a tvorby, v ktorých dokáže realizovať svoje koncepty, predstavy a fantáziu),
- podporovať a rozvíjať tvorivý prístup žiaka v myslení i vynachádzaní formy, jeho samostatné a prínosné riešenia,
- uvádzať žiaka do intermediálnych a interdisciplinárnych vzťahov súčasnej kultúry.

ŠTUDIJNÉ ZAMERANIE VÝTVARNÉHO ODBORU

Výtvarná výchova integruje zložky citovej a rozumovej výchovy. Uvádza dieťa do operačného priestoru výtvarnej tvorby, ktorá predstavuje komplexný spôsob poznávania sveta, na ktorom sa v harmonickom vzťahu podieľajú všetky zložky osobnosti: senzibilita i racionalita, intuícia aj intelekt, fantázia, temperament, vedomé aj nevedomé duševné aktivity...

Keďže komponenty tvorivosti sú pre rôzne ľudské činnosti rovnaké, má výchova umením (aktívnymi participáciami na procesoch autentickej tvorby) priamy význam pre formovanie tvorivej osobnosti -- tvorivosti aj v iných oblastiach ľudskej činnosti.

Najvyšším a z hľadiska špecifík výtvarnej výchovy jej vlastným cieľom je výchova ku kreativite.

Charakteristika študijného zamerania

Ciele študijného zamerania

Najvyšším a z hľadiska špecifík výtvarnej výchovy jej vlastným cieľom je výchova ku kreativite. Cieľom takéhoto poznávania je rozvoj jedinečnosti osobnosti dieťaťa, ktorý smeruje k celistvému, nadpragmatickému vzťahu k svetu a k svojmu miestu v ňom. Je to smerovanie k budovaniu si vlastných predstáv, k vytváraniu vlastných, tvorivých riešení a k vyjadrovaniu svojho názoru.

Profil absolventa 1. časti I. stupňa základného štúdia

Žiaci po absolvovaní prvej časti prvého stupňa základného štúdia:
- výtvarne vyjadrujú svoje predstavy v kresbe, maľbe, koláži, modelovaní, jednoduchej grafickej technike, v tvorbe objektu,
- pracujú s líniou, farbou, tvarom,

- pomenujú farby a farebné tóny, základné farebné kontrasty (tepelný, svetlostný, sýtostný),
- slovne charakterizujú línie a tvary podľa proporcií a výrazu,
- rozlišujú organické a geometrické tvary,
- pomenujú kvalitu povrchov podľa opticko-haptického výrazu,
- stručne charakterizujú vytvorený artefakt,
- zvládnu techniku kresby ceruzou rôznej tvrdosti, fixkou rôznej hrúbky, tušom a pierkom (resp. iným nástrojom), štetcom a farbou,
- zvládnu techniku maľovania temperovými farbami, suchými, voskovými (resp. olejovými) pastelmi, fixkami, tušmi a kombináciami vybraných techník,
- zvládnu techniku modelovania z mäkkého modelovacieho materiálu,
- zvládnu jednoduchú grafickú techniku (napr. monotypiu, kartónorez, linorez
- vytvoria novotvar z neartikulovanej (náhodnej) štruktúry alebo z nájdených predmetov,

- iniciatívne vyhľadávajú rozmanité technicko-materiálové riešenia,
- výtvarne, podľa fantázie vyjadria vlastné témy a obsahy,
- výtvarne, podľa fantázie reagujú na podnety vizuálnej reality,
- výtvarne, podľa fantázie reagujú na vybrané podnety z oblasti výtvarného umenia (štýly, izmy, slohy) z hľadiska foriem, tém a námetov,
- slovne opíšu videné výtvarné dielo, jeho druh,
- charakterizujú výraz výtvarného diela,
- výtvarne, podľa fantázie reagujú na podnety z oblasti vybraných druhov umenia – hudby, literatúry, filmu, divadla, tanca,
- výtvarne, podľa fantázie reagujú na podnety z vybraných oblastí poznávania (napr. prírodovedy, vlastivedy, náboženskej a etickej výchovy, matematiky a geometrie ...),
- výtvarne, podľa fantázie reagujú na kultúrne a sociálne témy (zvyky, sviatky, udalosti...).

Profil absolventa 2. časti I. stupňa základného štúdia

Žiaci po absolvovaní druhej časti prvého stupňa základného štúdia:
- cieľavedome vyjadrujú svoje predstavy prostredníctvom rôznych médií: kresby, maľby, koláže, modelovania, vybranej grafickej techniky, tvorby objektu, inštalácie, fotografie, videa a elektronických médií,
- cieľavedome pracujú s vyjadrovacími prostriedkami,
- cieľavedome pracujú so zvoleným médiom, materiálom, nástrojom a technikou,
- tvorivo spracujú vlastné koncepty zvoleným spôsobom,
- dokážu výtvarne reagovať na zadanú tému,
- ovládajú princípy kompozície (rozvrh plochy alebo priestorového útvaru),
- ovládajú princípy radenia, kombinovania, miešania a kontrastov farieb,
- proporčne správne nakreslia videný predmet,
- proporčne správne vymodelujú videný predmet,
- poznajú hlavné znaky historických slohov umenia a architektúry,
- poznajú tendencie moderného umenia a architektúry,
- zvládnu realizáciu v zvolenom štýle moderného umenia,
- dokážu svojsky spracovať (interpretovať) tematický alebo formálny podnet zvoleného výtvarného diela,
- dokážu výtvarne reagovať na podnety z oblasti hudby (zvuku), literatúry (textu), filmu (audiovízie), divadla (performancie), tanca (pohybu),
- orientujú sa v hlavných tendenciách súčasného diania vo výtvarnom umení,
- poznajú základnú dostupnú literatúru, časopisy (príp. internetové stránky) z oblasti súčasného výtvarného umenia,

- slovne vyjadria svoj výtvarný zámer,
- opíšu videné výtvarné dielo (druh, médium, technika, výraz),
- vyjadria svoj názor na videné výtvarné dielo,
- rámcovo zaradia výtvarné dielo do obdobia (smeru),
- dokážu preniesť skúsenosti z výtvarnej výchovy do svojich spontánnych (voľnočasových) výtvarných aktivít.

Profil absolventa II. stupňa a absolventa štúdia pre dospelých (ŠPD)

Žiaci po absolvovaní štúdia druhého stupňa základného štúdia:
- samostatne tvoria umelecké diela v okruhu zvoleného média,- dokážu výtvarne vyjadriť vizuálnu realitu a svoje myšlienkové koncepty,
- dokážu verejne prezentovať výstupy svojej tvorby,
- verbálne zdôvodnia koncepciu i realizáciu svojho diela
- získajú si informácie o možnosti technologických riešení v okruhu zvoleného média,
- sú schopní ďalej rozvíjať svoje schopnosti,
- majú aktívny divácky vzťah a uvedomelý postoj k dielam výtvarného umenia a k vizuálnej kultúre,
- dokážu zdôvodniť svoje estetické názory,
- dokážu diskutovať o súčasnom umení

Žiaci po absolvovaní štúdia pre dospelých:
- samostatne tvoria umelecké diela v okruhu zvoleného média,
- získajú si informácie o možnosti technologických riešení v okruhu zvoleného média,
- sú schopní ďalej rozvíjať svoje schopnosti,
- zúčastňujú sa na kultúrnom dianí ako amatérski výtvarníci.

PRÍPRAVA K VYUČOVANIU VÝTVARNEJ VÝCHOVY

Prípravné štúdium

Ciele pre prípravné štúdium

Rozvíjať spontánny záujem dieťaťa o výtvarné sebavyjadrenie. Úmerne, podľa vývinového štádia zapájať do poznávacieho procesu aj rozumovú zložku. Prechádzať od čo najširšej škály hravého laborovania s technikami, spôsobmi a témami prechádzať k vedomej a autentickej výtvarnej výpovedi. Výtvarnou tvorbou rozvíjať tvorivý potenciál žiakov. Vychádzať prevažne zo spontánnych výtvarných činností , z automotivačnej hravosti a z detskej naratívnosti.

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Vytvárať rôzne výtvarné aktivity , pri ktorých vzniká náhodná škvrna – dekalk,	ŠKVRNA Ako náhodná stopa

do mokrého podkladu zapúšťať farbu , rozfúkavať následne dotvárať Otláčať rôzne materiály a z nich tvoriť bodovú obrysovú kresbu Náhodne vzniknutý zhluk bodov vedome rozvíjať a dotvárať do konkrétnej podoby Naučiť žiakov správne držať ceruzky a pracovať s nimi. Línia robená štetcom , rytá ,škrabaná ... Spontánny kresebný prejav dokresliť , dotvoriť rôznymi technikami Haptické hry spojené s vizualizáciou Snímanie povrchu frotážou Riešiť plochu rôznymi výtvarnými postupmi Maľba , koláž ,reliéf Hra s tvarmi –mesto, postavy dokresľovanie domaľovanie Strihanie , krčenie, lepenie –premena tvarov na novú skutočnosť Pozorovať a následne sa snažiť výtvarnou technikou – kresba , maľba , ...zobraziť pozorovanú skutočnosť Miešanie základných farieb , vznik podvojných Tempera , vodové farby , kombinácia Suchých a mokrých maliarskych techník	Ako uvedomelá stopa BOD Radenie bodov Zhluk bodov LÍNIA Druhy a kvalita línií Línia robená rôznymi médiami Bezobsažná čarbanica PLOCHA Haptické vnímanie povrchu plochy Vlastnosti plochy TVAR Geometrické a prírodné tvary Transkripcia tvaru Pozorovanie tvaru FARBA Základné farby Maliarske techniky

Otláčanie, rozfukovanie, maľba prstami a inými netradičnými spôsobmi Práca s hlinou , papierom Keramika tvorená šúľkami, Duté tvary Hra s kockami, ceruzkami špagátov Výtvarnými zásahmi premeniť priestor triedy na iný fantázijný priestor	Hry s farbou PRIESTOR Tvarovanie priestorových objektov Základy keramickej tvorby Tvorba objektov s iných predmetov Premena priestoru

Požiadavky na overenie spôsobilosti postupu do 1. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia:

Záverečná skúška

Skúšobná látka – ilustrácia písaného textu
Odporúčaná literatúra pre prípravný ročník:
Věra Roeselová – Techniky ve výtvarné výchově
M.C. Prette , A.Capaldo – Tvar, tvorivosť, farba

Ciele pre 1. časť I. stupňa základného štúdia

1. ročník 1. časť I. stupeň

Žiaci na konci 1. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy: Do spontánneho detského výtvarného prejavu zapájajú poznávací proces. Sú oboznámení so základnými vyjadrovacími prostriedkami, výtvarnou rečou.

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Vytvárať škvrny rôznymi technickými postupmi a pomôckami - otláčanie, zapúšťanie, frotážovanie. Dotvárať vzniknuté asociačné škvrny kresbou, maľbou, kolážou. Robiť body rôznych veľkostí a rôzneho charakteru.	ŠKVRNA Tvorba rôznych asociačných škvŕn. . BOD Bod ako dotyk média.

Pochopiť základné kompozičné princípy - zlatý rez, stred, okraj – - ich emocionálne pôsobenie. Rytmus, symetria - asymetria. Kresliť, ryť, škrabať rôznymi médiami, pochopiť charakteristiku čiar. Vrstviť čiary cez seba, kresliť s rôznym prítlakom. Do lineárnych rastrov -technických, náhodilých - vkresľovať tvary a vypĺňať ich šrafúrou. Zachytiť lineárnou kresbou pozorovanú skutočnosť. Vytvárať krčením, skladaním, lepením, trhaním zaujímavé plochy. Pozorovať a následne zachytiť tvar- študijná kresba. Všímať si lokálnu farebnosť, štruktúru. Naučiť sa ju tvorivo meniť. Pochopiť pojem kontrast – pozitív - negatív – svetlý - tmavý – plošný - priestorový – malý - veľký – plný - prázdny. Vytvárať kompozície z daných tvarov. Miešať rôzne odtiene farieb spojením dvoch základných farieb, lomiť ich primiešaním bielej. Vytvárať farebné stopy rôznymi materiálmi a nástrojmi. Vzájomne kombinovať maliarske	Umiestnenie bodu na ploche. Kresba radením bodov. LÍNIA Kompozície z viacerých bodov. Vznik čiary, jej vyjadrovacie a výrazové možnosti. Hry s líniami, raster, šrafúra, textúra Lineárna kresba PLOCHA Rozvíjanie haptického, zrakového a estetického vnímania rôznych povrchov. TVAR Vnímanie profilu. Vnímanie povrchu. Vnímanie pozadia. Rozdelenie tvarov geometrické, prírodné FARBA Základné farby, vznik druhotných spektrálnych farieb.

a techniky. Spoznať teplé a studené farby, ich emocionálny výraz. Podporovať individuálny farebný prejav, zodpovedajúci konkrétnemu typu žiaka. Poznávať vlastnosti zvoleného média a naučiť sa iné ho vedome tvarovať. Krčiť, trhať, vrstviť, skladať, lepiť uberať, pridávať. Tvoriť keramiku so šúľkov a plátov. Naučiť sa základom reliéfnej tvorby – vyrývať, pridávať hmotu Tvoriť jednoduché architektonické celky. Komponovať objekty z rôznych materiálov	Hry s farbami. Výrazové vlastnosti farieb. PRIESTOR Vytváranie reliéfu alebo objektu tvarovaním rôzneho materiálu. Práca s papierom. Práca s hlinou Priestorová tvorba s priemyselných prvkov - stavebnica, odpad .

2. ročník 1. časť I. stupeň

Žiaci na konci 2. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy: Prechádzajú k uvedomelej práci založenej na zapojení poznávacích a tvorivých procesov. Zvládajú základy jednotlivých výtvarných disciplín a ich kombinácie. Vedia komponovať zo škvŕn, uvádzať do vzájomných súvislostí bod, líniu, plochu, operovať s pojmami symetria – asymetria, teplé a studené farby

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Maľba štetcom, špachtľou, liatím farby , fŕkaním Snímanie škvŕn z okolitého prostredia frotáž- dotváranie kresbou kolážou pozitív – negatív rytmus, symetria ,asymetria tvorba bodov rôznymi médiami – suchý , mokrý kresebný materiál, dierkovač, pečiatky	ŠKVRNA Ako stopa vytvorená rôznymi prostriedkami akčnej maľby Asociačné škvrny Kompozície zo škvŕn BOD

body odlišnej veľkosti, hustoty ,farebnosti	Ako dotyk média
Základné kompozičné princípy- Stabilita pokoj pohyb	Výtvarné hry s bodmi
Pointilizmus – maľba prstami	Vzťah bod na ploche
Jednoťažné línie robené voľnou rukou, podľa pravítka .	Inšpirácia DU
Radenie čiar vedľa seba ,vrstvenie – vznik rastrov	LÍNIA
Vedené rôznymi smermi – ich výtvarný výraz – hľadanie paralely v prírode.	Druhy čiar – vertikálne, horizontálne, diagonálne
Farebné čiary suchým , mokrým médiom, rôznej kvality	Krivky
Kresba vecí, postáv ,zvierat...	Línia a tvar
Radenie vedľa seba , vrstvenie...	
Pozorovanie a tvorba farebných plôch Podľa skutočnosti Tvorba nových plôch zmenou povrchu	PLOCHA tvaru a pozadia
Prírodný , geometrický – štúdijná kresba	Transkripcia tvaru
maľba , strihanie	
Kontrast svetlý – tmavý	Tvorivé hry s tvarom
Kontrast farebný	Transkripcia tvaru
Plný – prázdny	
Skladaním , trhaním ,vyklápaním dotváraním meniť daný tvar	Tvorivé hry s tvarom
Rytmus, symetria . asymetria	FARBA
Miešanie farieb	Základné podvojné
Farba tečúca, pastózna , otláčaná, preškrabávaná	Kvalita farby
ilustračná maľba .emocionálne pôsobenie farby	Kombinácia maliarskych techník s kresbou

Pridávanie ,uberanie , spájanie objemových prvkov. Hlina, papier, kombinácia materiálov Vrstvenie materiálu, tvorba stôp v hline Oboznámenie sa s povrchovou úpravou - Patinovanie vypaľovanie , glazovanie Lineárna perspektíva Farebná perspektíva tvorená použitím plných a lomených farieb Tvoriť ceruzkou a farbičkami valerové stupnice , rozvíjať citlivosť pri vnímaní odtieňov farebnej a čiernobielej škály Tvorba hradov chrámov nové architektonické zoskupenia. Pracovať rôznymi technikami	PRIESTOR Tvorba priestorových objektov Reliéf Vytváranie priestoru pomocou línií a farieb Povrch plochy na základe vizuálneho pozorovania TVAR Vnímanie profilu INŠPIRÁCIA DU Stredoveká architektúra

3. ročník 1. časť I. stupeň

Žiaci na konci 3. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy: Tvorivými činnosťami vedia reagovať na podnety vyučujúceho. Majú schopnosť prežívať a hodnotiť okolitý svet. Konštruktívnu fantáziu si prehlbujú asociačnými predstavami. Experimentujú s novým médiami, učia sa pracovať s novými tvorivými postupmi. Sú okrajovo oboznámení s výtvarnou kultúrou.

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Tvorba škvŕn netradičnými médiami Snímanie mäkkými grafickými metódami Ich následné dotvorenie Experimentovať s rôznymi médiami Vyjadriť rytmus emócie kladné i negatívne Pointilizmus , impresionizmus Tvoriť nové konfigurácie bodov	ŠKVRNA Ako plocha Ako bod BOD Ako dotyk média Ako záznam rytmu Bod v dejinách umenia Bod na ploche

Zmnožovanie ,prekrývanie ,práca s maketou Zachytiť lineárnou kresbou pozorovanú skutočnosť Inšpirácia secesnou tvorbou Pomocou farebnej línie rôznej kvality zachytiť emóciu . otláčanie špajdlí , špagátu drôtu slovne i výtvarne vyjadriť charakteristiku výtvarný posun ,dotvorenie hladká ,reliéfna, lesklá ,matná plošná - plastická pozitív - negatív veľká - malá Prírodný – geometrický vytvárať kompozície z nich Symetria , asymetria, členenie tvaru , nové tvarové zoskúpenia Základné a podvojné farby Vznik podvojných farieb Pridávanie bielej a čiernej Valéry jednej farby Ilustračná maľba s dôrazom na emocionálne Vyznenie Tvarovanie hliny , papiera , práca s drôtom Ich vzájomné kombinácie Radenie jedného tvaru a motívu	LÍNIA Hra s líniou Lineárna kresba Ako dekoratívny prvok Línia a priestor PLOCHA Pozorovanie plochy vizuáne i hapticky Vlastnosti plochy Kontrast plôch TVAR Kontrast tvarov Hry s tvarom FARBA Rozdelenie farieb Miešanie farieb Lomenie farieb Monochromná maľba Kombinácia maliarskych techník PRIESTOR Naučiť sa pracovať s rôznym materiálom Vyjadrenie priestoru zmenou veľkosti a prekrývaním

Vyjadrenie svetla tieňovaním Ilustračná kresba Fantazijná maľba, kresba –bájne zvieratá	SVETLO Zachytenie svetelnej skutočnosti INŠPIRÁCIA DU Staroveké umenie – grécke báje, Egypt

4. ročník 1. časť I. stupeň

Žiaci na konci 4. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy: Žiaci sú schopní využívať svoje záujmy a poznatky v obsahu výtvarnej tvorby. Prvky výtvarnej reči vedia používať vo vzájomných vzťahoch. Primerane veku zobrazujú pozorovanú skutočnosť, vedia do nej zasahovať a pretvárať ju. Sú oboznámení so základmi historického vývinu výtvarného umenia.

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Komponovať obraz z náhodných a zámer. škvŕn – dotvárať ho vlastným výtvarným zásahom . Tvoriť farieb. štruktúry z farieb škvŕn odlišnej hustoty (temp. farby, škrobové f., akrylové farby)príklepom , tlakom rozličných predmetov s reliéfnym povrchom. V tvorivom procese si uvedomovať emotívnu a výrazovú silu bodu napr. na rozličných farieb. podkladoch. Využiť farebné body na vyjadrenie vzájomných vzťahov napr. pokoj, napätie... Vedieť líniu využiť pri kresbe a maľbe predmetov, figúr zvierat, architektúry... Vedieť využiť jej emocionálny výraz , dynamiku , smer, silu a kontrast. Vedieť vytvárať plochy z farieb. bodov alebo farieb. línii (jednosmerných , rovnobežných , rôznobežných.....)	ŠKVRNA Ako náhoda Ako experiment BOD Ako emócia Bod- plocha Bod- línia Bod - prostredie Ako experiment LÍNIA Jej reč Jej sila Jej výraz Jednoťažná línia

Pracovať s farbou, kontrastom, využívať šrafúru, tieňovanie , chápať pojmy mäkká a tvrdá plocha , reliéfna plocha a rôzne plochy z odpadového materiálu. Zvládnuť základné grafické techniky – tlač z výšky tlač z plochy , tlač z hĺbky a využiť tu vedomosti o ploche Vytvárať kompozície z geometrických tvarov objemových(odkaz na architektúru) Vedieť použiť základné vyjadrovacie prostriedky pri práci s hlinou, sadrou, papierom, kartónom, drôtom, špagátom a odpadovým materiálom. Lineárna perspektíva Vedieť využiť farbu , šrafúru, tieňovanie, líniu...pri vytváraní priestoru na ploche. Využiť rôzny materiál (nielen výtvarný)na vytváranie objektov v priestore a zakomponovanie ich do priestoru (interiér aj exteriér). Vedieť základné rozdelenie farieb, škál, základy miešania farieb. Rozlišovať farieb. kontrasty. Vnímať emocionálne pôsobenie farieb a ich symboliku. Praveké umenie	PLOCHA Dekoratívna plocha Ako súčasť objektov V grafike TVAR Na ploche V priestore PRIESTOR Na ploche Ako reliéf Ako socha FARBA Rozdelenie Význam Hra INŠPIRÁCIA DU

Požiadavky na overenie spôsobilosti postupu do 1. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia:

Záverečná skúška

Skúšobná látka – Výtvarné vyjadrovacie prvky
Odporúčaná výtvarná literatúra pre všetky ročníky:
Věra Roeselová – Techniky ve výtvarné výchově
Věra Roeselová - Metodické rady ve výtvarné výchově

Ciele pre 2. časť I. stupňa základného štúdia

1. ročník 2. časť I. stupeň
Žiaci na konci 1. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy: Vedia vytvárať vlastné hodnotové kritéria ku skutočnosti, k umeniu a vyjadriťsa výtvarnou formou. Tvorivými procesmi spracovávať študijnú kresbu. Pracujú s rôznymi formami interpretácie umeleckého diela.

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Výber z náhodných škvŕn Hľadanie viacerých spôsobov premeny tej istej škvrny tou istou výtvarnou technikou, aj odlišnými výtvarnými technikami. V grafických technikách, v maľbe, modelovaní, koláž. Výtvarné realizácie s odlišnou veľkosťou, hustotou radenia bodov, farebnosťou bodov. V reprodukcii umeleckého diela - premeny zmenou veľkosti, farebnosti, fotokoláž. Štúdia bez použitia línie, plochy. Ostré línie, vlnovky, krivky, krátke, dlhé prerušované, oblé, špirály.... v kresbe, grafike, maľbe línie s prítlakom, bez prítlaku, rastre, šrafúry. Modelácia tvaru líniou po celom tvare Výtvarné variácie so zmenou farebnosti, kontrastu... Konštrukcia, prekrývanie priesvitnými papiermi Kompozičné hry, koláž	ŠKVRNA Kompozícia zo zväčšenej škvrny Premeny tej istej škvrny – zmena obsahu BOD Plochy z bodov Bod vo výtvarnom umení – pointilizmus Bod a svetlo Bod ako jadro kompozície Objekt z bodov LÍNIA Línie s odlišnou silou výrazu Línia a tvar Štylizácia rôznych častí PLOCHA Artefakty PRIESTOR

Spájanie geometrických a nepravidelných tvarov z papiera, kašírovanie, kombinácia materiálov(drôt, papier, špagát, textil), odlievanie, patinovanie Zámerné komponovanie kontrastných farebných plôch v rôznych malebných technikách a materiáloch Kombinácia techník maľby Hľadanie vrhnutého tieňa tvarovo odlišných predmetov – obrysový a plošný záznam Vnímať umenie odlišných kultúr.	Geometrické plochy Nepravidelné plochy Objekty FARBA Usporiadanie farebného spektra Goetheho farebného kruhu Tempera, gvaš SVETLO Ako uvedomelý zrakový vnem INŠPIRÁCIA DU

2. ročník 2. časť I. stupeň
Žiaci na konci 2. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:
Vedia laborovať s výtvarným jazykom na základe skúseností s riešeniami výtvarných etúd.
Uvedomuje si typológiu a individualitu svojho výtvarného prejavu.
Vedia používať analytické a syntetické rozumové operácie pri riešení výtvarných úloh.

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Odhaľovať škvrny ako model (stará stena, fľak na látke a pod.) Hľadať podoby tvarov s tvarmi rôznych konkrétnych predmetov. Dotvárať škvrny rôznymi spôsobmi a technikami (maľba, koláž...) Symbolika farieb, výrazová stránka. Uplatniť dynamiku, rytmus. Tvoriť body rozličnými médiami. Pokus o farebnú perspektívu. Nasvecovať objekty, pozorovať zmeny, niektoré zaznamenať. Pozorovať tvary vrhnutých tieňov rôznych predmetov, zachytiť ich obrysom. Vyjadriť objem predmetu.	ŠKVRNA Ako vzor Štylizácia škvrny FARBA Farebný vnem, zážitok, myšlienka, pocit. Abstrakcia BOD Bodové zoskupenia

Zoskupiť plochy s odlišnou svetelnosťou. Koláž. Rozfázovať približovanie k objektu až na detail. Vyjadrovať priestor prekrývaním, mierkou, perspektívou. Ovládať spôsoby vedenia rydla, graf. ihly. Uvedomovať si odlišnú šírku vyrývanej línie. Aktívne spoznávať a vytvárať v kresbe, maľbe, grafike, v priestorovom vytváraní. V hline vrstviť, ryť v odlišnej hĺbke, šírke... Kombinovať, štylizovať námet. Využiť drôt, drevo, hlinu, lyko, papier. Imitovať mozaiku z papierikov a iného Materiálu	SVETLO Svetelné zmeny na povrchoch predmetov. Tiene Svetelné variácie a deformácie. LÍNIA Študijná kresba Línia s odlišnou šírkou ťahu. Grafické línie PLOCHA Kontrastné plochy Plocha v priestorových objektoch tvorená líniou Náhoda a zámer INŠPIRÁCIA DU Mozaika

3. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 3. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy: Vedia výtvarnou rečou vyjadriť emócie, procesy, javy. Majú svoj výtvarný názor a spôsob vyjadrovania sa prostredníctvom výtvarnej tvorby a spoločenského postoja. Tvorivo využívajú netradičné a moderné média a postupy.

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Tvorba škvŕn netradičnými médiami Snímanie mäkkými grafickými metódami Ich následné dotvorenie Experimentovať s rôznymi médiami Vyjadriť rytmus emócie kladné i negatívne Pointilizmus , impresionizmus Tvoriť nové konfigurácie bodov	ŠKVRNA Ako plocha Ako bod BOD Ako dotyk média Ako záznam rytmu

Zmnožovanie ,prekrývanie ,práca s maketou Zachytiť lineárnou kresbou pozorovanú skutočnosť Inšpirácia secesnou tvorbou Pomocou farebnej línie rôznej kvality zachytiť emóciu . otláčanie špajdlí , špagátu, drôtu ... slovne i výtvarne vyjadriť charakteristiku výtvarný posun ,dotvorenie hladká ,reliéfna, lesklá ,matná plošná - plastická pozitív - negatív veľká - malá Prírodný – geometrický vytvárať kompozície z nich Symetria , asymetria, členenie tvaru , nové tvarové zoskúpenia Základné a podvojné farby Vznik podvojných farieb Pridávanie bielej a čiernej Valéry jednej farby Ilustračná maľba s dôrazom na emocionálne Vyznenie Tvarovanie hliny , papiera , práca s drôtom Ich vzájomné kombinácie Radenie jedného tvaru a motívu Vyjadrenie svetla tieňovaním Ilustračná kresba Fantazijná maľba, kresba –bájne zvieratá Kontrast tvarov	Bod v dejinách umenia Bod na ploche LÍNIA Hra s líniou Lineárna kresba Ako dekoratívny prvok Línia a priestor PLOCHA Pozorovanie plochy vizuálne i hapticky Vlastnosti plochy Kontrast plôch TVAR Kontrast tvarov Hry s tvarom FARBA Rozdelenie farieb Miešanie farieb Lomenie farieb Monochromná maľba Kombinácia maliarskych techník PRIESTOR Naučiť sa pracovať s rôznym materiálom Vyjadrenie priestoru zmenou veľkosti a prekrývaním SVETLO Zachytenie svetelnej skutočnosti INŠPIRÁCIA DU Staroveké umenie – grécke báje, Egypt

4. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 4. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy: Vie samostatne a zmysluplne využívať operácie s výtvarným jazykom ako sú : zväčšovane a zmenšovanie, preraďovanie častí, transformácia, rytmus , symetria – asymetria, kontrast, proporcie.

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Zachytiť študijnou kresbou tvarové a povrchové vlastnosti rôznorodých škvŕn Formou experimentu zaznamenávať škvrny a ich premeny na rozdielnych povrchoch. Rozfúkavaním tušu vytvoriť tvarovo rozmanité škvrny a z nich nové tvary písma. Komponovať kolážou kompozíciu nájdených a následne sňatých škvŕn z rôznych povrchov a previesť ich do kontrastu. Voľne graficky vyjadriť tvary , štruktúry pri pozorovaní makro – mikro sveta Maliarsky –pointilistickou technikou zachytiť tvary , štruktúry pri po pozorovaní makro – mikro sveta a voľná fantázijná tvorba. Inšpirovať sa slovenskou ľudovou tvorbou a etnokultúrou iných národov –černošskou , indiánskou, ázijskou , severskou ... Tvoriť nové bodové zoskúpenia a inovatívne farebné kompozície, používať rôznorodý materiál. Pozorovať a zachytiť rôzne tvary a objekty, vyjadriť svetlo a tieň . Pomocou línií tvorených s rôznym prítlakom zobraziť priestorové vzťahy. Vrstvením a radením vytvárať lineárne štruktúry , lineárny rytmus , narúšať prirodzenú textúru a dopĺňať novými lineárnymi kompozíciami.	ŠKVRNA Mikro – makro Princíp náhody Abeceda Pozitív – negatív Radenie bodov Kontrast Bod v dekoratívnej tvorbe LÍNIA Línia obrysová Línia v dekoratívnej a grafickej tvorbe

Emocionálnosť línie , gestická kresba , záznam pohybu, emócie, hudby ... Poznávať vzťahy : bod - línia – plocha , chápať základným kompozičným princípom. Riešiť plochu tradičnými a novými postupmi Riešiť plochu v tematických okruhoch rovnováha – pohyb , pozitív – negatív v rôznych výtvarných technikách. Vnímať priestor , jeho hĺbku ,výšku , šírku vo vzťahu k objektu a ľudského merítka Prelínať tvary v priestore , chápať ich vzájomné vzťahy, používať rôzny materiál Pomocou perspektívy naučiť sa zobrazovať priestor na dvojrozmernej ploche papiera	FARBA Línia a farba PLOCHA Maliarsky –pointilistickou technikou zachytiť tvary , štruktúry voľná fantazijná tvorba PRIESTOR

5. ročník 2. časť I. stupeň

Žiaci na konci 5. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy: Samostatne používajú výtvarné vyjadrovacie prostriedky na základe vlastnej výtvarnej profilácie. Na analytickom princípe pristupujú k stvárneniu skutočnosti, a to pri študijných kresbách a voľných kompozičných zadaniach

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Pozorovať a následne zaznamenávať pôsobenie farebných pigmentov vo vode Vytvoriť abstraktnú kompozíciu použitím viacerých výtvarných techník, dekoláž, dekafrotáž ... Hľadať tvarovú príbuznosť s reálnym svetom , tvorba portrétov podľa Rorschacha Maliarsky interpretovať diela abstraktného expresionizmu –Pollock, Rothko ... Realizovať tematické okruhy:	ŠKVRNA Chemické procesy Štylizácia škvrny Tvarová asociácia Inšpirácia dejinami umenia BOD Zhluky bodov

Rytmus, kontrast, symetria, rovnováha , skúšať rôzne možnosti zoskupení. Modelovať tvar a priestor bodovou textúrou Tvoriť obraz bodmi, rastrovať obraz, tlač rôznych zrnitostí. Daný motív spracovať od realistickej , študijnej, kresby po individuálne kompozičné Riešenia. Používať výtvarnú štylizáciu, rôzne výtvarné postupy, pracovať s detailom. Rozvíjať citlivosť pri vedení línie , línia s rôznym prítlakom, jednoťažná línia, prerušovaná línia ... Vytvárať rôzne reliéfne plochy nanášaním, rytím, otláčaním, plocha negatív – pozitív – odlievať. Riešiť plochu farebnými valerovými plôškami, Komponovať plnú , prázdnu a graficky štruktúrovanú plochu . Oboznámiť sa op – artovovým princípom tvorby plochy-dynamizujúci ,pulzujúci očné klamy v umení. Abstrahovať, vytvárať geometrické priestorové kompozície. Opticky zmenšovať, zväčšovať priestor pomocou farby a jej pôsobenia. Tvarové a farebné členenie priestoru. Architektonicky riešiť priestor Štylizovať tvar ,ladiť v rôznej Farebnosti, svetelnosti, meniť mierku, ostrosť, umiestnenie na ploche.	Vizuálna skutočnosť Bod v multimediálnom prostredí LÍNIA Metodický rad Kvalita línie PLOCHA Plocha v sochárskej tvorbe Plocha v maľbe Plocha v grafickej tvorbe Op- artová plocha PRIESTOR Výtvarné posuny Interiér , exteriér Farebné riešenie priestoru TVAR Štylizačné variácie

Narúšať tvar , preraďovať do nových kompozícií, hybridné figurácie, roláž koláž, montáž. Maliarsky prepis detailu doviesť do iných intelektuálnych súvislostí , Študovať rôzne maliarske štýly a rukopisy. Hľadať individuálny farebný prejav v umení i v seba vyjadrení, móda , make-up ... Pracovať s fotografiou a jej premenou pomocou rozdielnych filtrov v grafických programoch. Vykontrastovať valérovú kresbu alebo maľbu pre potreby grafiky. Tvoriť funkčný svetelný objekt z odpadového materiálu. Využívať fyzikálne zákony svetla ,svetelných lúčov, zakrivených zrkadiel.	FARBA Preraďovanie častí Zväčšovanie, zmenšovanie Individuálny maliarsky prejav SVETLO Fotografia Kontrast Svetelný objekt Svetelné deformácie

Záverečná skúška

Absolventská práca vytvorená formou metodického radu. Absolventská výstava.

Odporúčaný výtvarný materiál a publikácie pre všetky ročníky druhej časti I. stupňa základného štúdia:
Monografie slovenských a svetových výtvarných umelcov.
Rudolf Fila - Načo nám je umenie.

Ciele pre II. stupeň základného štúdia a štúdia pre dospelých

Cieľom štúdia II. stupňa a štúdia pre dospelých je rozvíjať a podporovať voľnú tvorbu študentov a zapájať ich do amatérskej, alebo profesionálnej ,výtvarnej scény.

1. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 1. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Vedia si samostatne voliť výtvarné postupy a média pri riešení výtvarných zadaní. Na analytickom princípe pracujú s kompozičnými princípmi. Vedia analyzovať a zaradiť do vývojovej osi výtvarné dielo a následne naň reagovať, parafrázovať ho.

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Grafity – street art - Banksy Fotenie , snímanie frotážou , výtvarné dotvorenie – V. Boudnik Práca so sprejom Krajinomaľba- zachytenie priestoru pomocou škvrny Monochromatická maľba doplnená detailom Analýza výtvarného diela kde bod má hlavnú výpovednú hodnotu – plagátová a ilustračná tvorba. Tvorba dekoratívnych kompozícií Rôznymi výtvarnými technikami. Zachytiť pozorovanú skutočnosť Vedome používať líniu pri vecnej , figuratívnej i architektonickej kresbe Modelovanie tvaru lineárnou šrafúrou Dizajnérska kresba Vyjadriť priestor prekrývaním, zmenou mierky, perspektívou vyústenie v grafických technikách Renesancia- študijnú kresbu použiť vo vlastnej tvorbe Radenie , rytmizovanie plochy tvarom a farbou Zakomponovanie bloku písma na ploche Vytváranie reliéfnych štruktúr na ploche	ŠKVRNA Inšpirácia dejinami umenia Vyhľadávanie náhodných zaujímavých škvŕn vo svojom okolí a reakcia na ne. Šablóny Škvrna bez detailu Škvrna s líniou BOD Inšpirácia dejinami umenia Bod vo vzájomnej interakcii s ostatnými Výtvarnými výrazovými prostriedkami LÍNIA Lineárna kresba Výtvarná reč línie jej výraz, sila Línia a tvar Grafické línie Inšpirácia dejinami umenia PLOCHA Tvorba dekoratívnych plôch Písmo na ploche

Vyrezávanie, vyklápanie krčenie... J. Kolář – práca s umeleckými reprodukciami Radenie , rôzna veľkosť , používať výrezy telies Fantazijný priestor Tvorba konkrétnych architektonických kompozícií – bludisko , rozhľadňa ... S použitím geometrických telies Využitie rôzne štruktúrovaných plôch v priestorovej kompozícii Pozorovanie a analyzovanie tvaru, následná tvorba nového zoskupenia tvarov, práca v rôznych výtvarných technikách Tvorba nových kompozícií na základe asociačných vnemov , asambláž, koláž, kresba Vrstvenie a používanie rôznych techník maľby na jednej ploche Pozorovanie cez sklenený hranol, cez farebné fólie Geometrická abstrakcia Chápanie maľby podľa R. Delaunaya, F. Kupku, K. Maleviča ,P.Mondriana Supramatizmus Utváranie individuálneho farebného vyjadrenia reality Barokové svetlo – svetlo ostro vystupujúce z tmy osvetľujúce jadro kompozície,	Reliéfna plocha Inšpirácia dejinami umenia PRIESTOR Vytváranie priestorových kompozícií použitím geometrických priestorových telies Vytváranie priestoru s výrazom Architektonické kompozície Priestor a štruktúra TVAR Tvarová analýza Tvarové asociácie FARBA Maliarske techniky Farebný rozklad Inšpirácia dejinami umenia Vzťahy geometrických foriem , formátu a farby Farba reality a farebná fantázia SVETLO Inšpirácia dejinami umenia

Maľba , fotografia kresba Vytváranie svetelných odrazov pomocou Zrkadla- zákony optiky	 Zrkadlový odraz

2. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 2. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy: Obdobie strednej školy ,u nás II. stupeň, je obdobím kryštalizácie a osobnostného dozrievania. Vedia individuálne prejaviť svoj postoj k umeniu a spoločenskému a kultúrnemu dianiu. So záujmom sledujú súčasnú výtvarnú scénu u nás i v zahraničí a reagujú na ňu.

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Otláčať prerezané predmety – vytvárať kompozície Maľovať na nepriľnavé, nesavé povrchy a tým vytvárať náhodné škvrny Vytvárať kolážové kompozície z reprodukcií Cézannových diel Monochrómne pretvoriť dielo cez mriežku Komponovať do dekoratívnej kompozície Body kontrastných farieb , veľkostí Vytvárať farebný raster na princípe ofsetovej tlače. Vypichovať , modelovať tvar pomocou bodov Pozorovať a zachytiť tvar –študijná kresba Zachytiť pozorovanú skutočnosť – objekt, portrét, figúra ...pomocou vnútornej konštrukcie	ŠKVRNA Prierez hmotou Náhodné škvrny Inšpirácia dejinami umenia –Cézanne Mozaika BOD Kontrastné body Prekrývanie bodov Plastický bod LÍNIA Predmetná línia

Zachytiť objem a svetlo pomocou lineárnej šrafúry Fŕkať, liať, ryť Expresívny výraz línie Študovať svetelné rozdiely Zachytiť lesk na rovných a zakrivených plochách. Architektonické kompozície , použiť farebnú a nefarebnú plochu malú a veľkú Pozorovať výraz v závislosti od použitého materiálu Graficky zaznamenať krajinu Konštruovať objekt pomocou línií Znázorniť ilúziu priestoru na ploche – maľba, kresba Vytvoriť mäkkú plastiku pomocou rôznych materiálov –textil špagát ... Vnímať povrch tvaru následného meniť Zmenou mierky tvaru vytvárať vlastné kompozície Vytvárať nové kompozičné zoskupenia , Znaky použiť vo vlastnej kompozícii Vrstvenie a používanie rôznych techník maľby na jednej ploche Pozorovanie cez sklenený hranol, cez farebné fólie Expresionizmus , akčná maľba Farebný rozklad svetla	Konštruktívna línia Línia v dizajnérskej kresbe Línia tvorená netradičným médiom PLOCHA Znázornenie plochy lineárne Lesk na ploche Psychologické účinky plochy Emocionálny výraz plochy Topografické plochy PRIESTOR Línia v priestore Iluzívny priestor Mäkká plastika TVAR Povrch tvaru Novotvary Štylizácia a deformácia tvaru Archetyp FARBA Maliarske techniky Farebný rozklad Inšpirácia dejinami umenia Farba reality a farebná fantázia SVETLO Inšpirácia dejinami umenia Impresionstický spôsob zachytenia svetla

3. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 3. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy: Sú profilovaní na základe osobných cieľov a daností. Mnohí z nich chcú študovať na VŠ s výtvarným zameraním, preto ich programe dominujú úlohy smerujúce k príprave na talentové skúšky. Iní sú už vyprofilovaní na určitý výtvarný typ a našli svoju osobitú výpoveď.

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Reverzná maľba veľkého formátu Skladať mokrý papier a vytvárať rytmické škvrny a následne dokomponovávaťdo vlastnej výtvarnej výpovede Maľba voskom na ľubovoľný motív Tlač prírodnín na tkaninu ,radenie do vzorov opakovaním , množením Umiestnenie bodu na ploche ,jeho nahradenie konkrétnou hodnotou –tvar , predmet , farba ... Využiť bod vo vlastných návrhoch grafických listov – štruktúra robená vypichovaním bodov Vytvárať logá a grafické značky s použitím bodu Figurálna kresba štúdia podľa modelu Vytváranie technických náčrtov – architektonické návrhy, návrhy nového dizajnu Tvorba a realizácia návrhov vo grafických počítačových programoch Land art výtvarné realizácie v krajinnom prostredí Vytvárať architektonické kompozície	ŠKVRNA Inšpirácia dejinami umenia –Fauvizmus Rytmické škvrny Enkaustika Škvrna v dekoratívnej kompozícii BOD Bod ako konkrétna výpovedná hodnota Bod v grafických technikách Bod v grafických značkách LÍNIA Predmetná, obsahová línia Technická línia, konštruktívna Línia v grafickom dizajne Línia v konkrétnom priestore PLOCHA Konkávne a konvexné plochy

Využiť geometrickú štylizáciu skutočnosti navrhovať nové užité tvary komponovať do kolážových kompozícií Použiť v grafických technikách Zadanie riešiť individuálnou technikou Vytvárať asamblážové kompozície z nájdených predmetov Znázorniť kontrast mäkkých a tvrdých tvarov v reliéfnych kompozíciách Znázorniť priestor zmnožením, radením, prekrývaním geometrických prvkov Študijná kópia tvaru Vytvárať voľné kompozície ilustrácie poézie Študovať detail –kresba ,maľba Značky , logá , plagát Pri individuálnej práci vytvárať charakteristický rukopis a farebnú škálu Podľa vlastného výberu interpretovať vybrané dielo Študentov individuálne viesť pri vlastnej tvorbe Zachytiť tieň vrhnutý konkrétnym predmetom Maľba portrétu s netradičným osvetlením	Konštruovanie zakrivených plôch architektonických detailov Konkávne a konvexné plochy v dizajne Tvrdé a mäkké plochy – ich výrazové pôsobenie Posun priestorových plánov krajiny Priestorové plány krajiny a ich posun do expresívnej polohy PRIESTOR Priestorová kompozícia – asambláž Reliéf Geometria v priestore TVAR Prírodné a geometrické tvary Detail tvaru Štylizácia tvaru FARBA Farba v užitom umení, grafický dizajn Farebná harmónia Inšpirácia dejinami umenia Individuálne programy pre každého žiaka SVETLO Farba tieňa Osvetlenie zospodu

Kresba zátišia osvetleného zozadu z jedného zdroja svetla	Osvetlenie zozadu

4. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 4. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy: Vedia koncepčne myslieť, pracujú na svojom tvorivom programe na základe svojej individuálnej typológie. Pokračujú v ďalšom štúdiu na výtvarných VŠ, alebo sa zúčastňujú na kultúrnom živote nášho mesta.

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Hľadať význam škvrny na rôznorodých plochách vo vzťahu k ďalším elementom Prierezy dreva, hliny, plastelíny, ovocia, zeleniny a následné zaznamenávanie vzniknutých škvŕn fotoaparátom, možnosť využitia v tvorivom procese, v rôznych technikách Množenie a prekrývanie farebných fólií na jednotnej ploche, využitie v kompozičných cvičeniach.. Variácie bodu v geometrických útvaroch, kombinatorika Inštalácia nadrozmerných kruhov v rôznorodom prostredí. Prostredníctvom bodov vytvoriť napätie, nekonečno, prázdno a pod. Portrét vytvorený bodovým rastrom v počítači. Tvoriť čistými líniami nové tvary písma, priemyselných výrobkov a architektonické kompozície. Objem zaznamenávať len líniou rôznej intenzity.	ŠKVRNA Samostatná škvrna Prierez hmotou Priesvitnosť škvŕn BOD Množenie bodov Osamelý výrazný bod Kompozičné možnosti bodu Počítačová grafika LÍNIA Línia v grafickom, priemyselnom dizajne, architektúre

Vytvárať šrafúry, ale aj iluzórne plochy navodzujúce rôzne optické pocity – pohyb , priestor, svetlo, tieň. Ryť línie , modelovať, následný efekt spracovávať maľbou , fotografiou, tvoriť vlastné kompozície. Motív podľa vlastného výberu spracovať od lineárnych návrhov až k definitívnemu riešeniu. Viesť žiakov k výtvarnému mysleniu v kresbe. Vytvárať obrysové alebo vyplnené, priehľadné alebo nepriehľadné, jednotné alebo textúrované plochy rôznymi médiami. Poznatky využiť v grafickom, textilnom dizajne. Vytvárať náhodné plochy a zadefinovať ich emocionálny potenciál. Riešiť interiérový dizajn farebne, štrukturálne. Využívať poznatky o farbe, tvare, a priestore. Nakresliť v perspektíve ilúziu negatívneho priestoru. Pomocou vyrezávania a ohýbania konštruovať priestorový objekt z jedného kusu kartónu ,následne ho nasvecovať umelým svetlom a fotograficky zaznamenávať. Inšpirácia dejinami umenia. Navrhnúť metafyzický priestor podľa vlastnej fantázie a previesť v ľubovoľnej technike. Študijnou kresbou zachytiť tvar a následne ho štylizovať a pretvárať do nových kompozičných zoskupení.	Variácie lineárnych zoskupení Trojrozmerné línie Výtvarný cyklus PLOCHA Základné vlastnosti plochy Druhy plôch – geometrické, biomorfné, nepravidelné Riešenie konkrétnej plochy v interiéri a exteriéri PRIESTOR Negatívny priestor Línia v priestore Metafyzický priestor TVAR Konkrétne geometrické a prírodné tvary

Využitie vo voľnej i dizajnérskej tvorbe. Modelovať symetrické a asymetrické tvary, ich rezanie a kombinovanie do nových celkov. Radiť tvary do rytmov, rastrov, vytvárať dezény na ploche aj v priestore. Graficky, farebne riešiť vzniknuté zoskupenia. Vytvárať rôzne farebné vzťahy rôznej intenzity. Rozličnými maliarskymi technikami vypĺňať plochy s cieľom určitého emocionálneho vyznenia. Podporovať žiakov v individuálnom a osobitom farebnom prejave a maliarskom rukopise. Vedieť využívať vlastnosti farieb v dizajnérskej tvorbe – grafický, textilný, odevný, priemyselný dizajn, interiérová tvorba... Zachytiť fotografiou kresbu vytváranú pohybom umelého svetla. Sledovať a následne zachytiť rôznymi technikami objekt osvetlený prirodzene a umelo z rôznych uhlov – zľava, sprava, zhora, zdola. Maliarsky zachytiť atmosféru mäkkého svetla , šerosvit, barokové osvetlenie, svetlo impresionistické.. Akčnú udalosť spojiť s pohybom , zvukom , gestom. Neoexpresionizmus, grafity, Neokonceptualizmus.	Symetrické a asymetrické tvary Hry s tvarom FARBA Návrat k základným vlastnostiam farby na analytickom princípe Farba vo voľnej tvorbe Farba v dizajne SVETLO Kresba svetlom Prirodzené a umelé svetlo Mäkké svetlo INŠPIRÁCIA DEJINAMI UMENIA Moderné umenie 20.a 21.st Akčné umenie

Interpretovať a parafrázovať umelecké diela. Využívať prvky humoru, imaginácie ... Technika maľby, kresby, koláž, dekoláž, asambláž, plastika, objekt. Rôznymi technikami multimediálneho umenia spracovať príbeh, akciu. Využívať strihové, zvukové, animačné manipulácie na dosiahnutie výsledku. Vytvárať opticko –fónicku, konceptuálnu, simultánnu poéziu. Experimentovanie so slovami a ich výtvarným stvárnení rôznymi médiami	Postmoderné umenie Multimediálne umenie Letrizmus

Záverečná skúška

Absolventská práca, absolventská výstava. Obhajoba absolventskej práce.

Odporúčaný výtvarný materiál a publikácie pre všetky ročníky II. stupňa základného štúdia a štúdia pre dospelých základnej umeleckej školy:
Ondrej Bartko, Rudolf Fila , Zlatica Reištetterová – Výtvarná príprava.
Monografie našich a svetových výtvarných umelcov.

LITERÁRNO - DRAMATICKÝ ODBOR

Charakteristika odboru

Literárno-dramatický odbor je syntetizujúcim odborom, ktorý obsahuje dramatické, pohybové, rečové, prednesové a slovesné tvorivé činnosti, prostredníctvom ktorých pôsobí na celkový rozvoj myslenia, cítenia a konania žiakov. Harmonicky rozvíja osobnosť, aktívny tvorivý prístup k základným postojom a premenlivej skutočnosti, pomáha vyrovnávať sa vždy s novými situáciami, ktoré prináša hra, škola, život, práca. Učí ich vytvoriť si vlastný názor, rozvíja schopnosť myslieť empaticky a tiež prostredníctvom hry posilňuje schopnosť dieťaťa čeliť rôznym životným situáciám a správne jednať. Žiaci nadobúdajú schopnosť osobitého a kultivovaného rečového a pohybového prejavu v divadelnej, prednesovej a slovesnej oblasti. Dôležitou úlohou odboru je tiež včasné spozorovanie, podchytenie a rozvíjanie talentu u žiaka, ktoré vedie postupne až k príprave na strednú, či vysokú školu umeleckého alebo humanitného

smeru. Dramatický odbor vychováva u detí a mládeže budúcich amatérskych divadelníkov, režisérov, vzdelaných a náročných čitateľov a divákov.

Vzdelávanie rozdeľujeme do častí a na študijné zameranie:
Študijné zameranie – Dramatické oddelenie, záujmovo umelecká činnosť

Prvá časť prvého stupňa základného štúdia - primárne umelecké vzdelávania (ISCED 1B), dĺžka štúdia 4 roky (žiaci ZŠ).

Druhá časť prvého stupňa základného štúdia - nižšie sekundárne umelecké vzdelávanie (ISCED 2B), dĺžka štúdia 4 roky (talentovaní žiaci ZŠ alebo absolventi ISCED 1B).

Študijné zameranie – Dramatické oddelenie, príprava na vysoké školy

Druhý stupeň základného štúdia príprava na umelecké školy - dĺžka 4 roky (talentovaní žiaci SŠ alebo absolventi ISCED 2B, absolventi štúdia pre dospelých).

Štúdium pre dospelých - talentovaní žiaci nad 19 rokov, ktorí neabsolvovali predchádzajúce stupne vzdelávania.

Ciele odboru

Cieľom vyučovania LDO je rozvoj osobnosti žiaka. Odhaľovanie jeho špecifických schopností na daný umelecký odbor, ako aj celkovo zahŕňa komplex ľudských predpokladov, v oblasti citov, rozumových a morálnych kvalít, najmä rozvoj schopnosti kolektívnej spolupráce, osobitého a kultivovaného vyjadrenia v sociálnej a umeleckej komunikácii a nadobudnutie takej úrovne odborných schopností, aby žiak mohol pokračovať vo vzdelávaní na vyššom stupni a aktívne sa uplatňovať v kultúrno-spoločenskej záujmovej činnosti. Ďalej je to cieľ pripraviť žiakov s predpokladmi na profesiu herectva, réžie, dramaturgie, divadelnej a filmovej vedy, scenáristiky, bábkoherectva, organizácie divadiel, učiteľstva dramatickej výchovy na vysokých umeleckých školách, pedagogických a filozofických fakultách.

1. časť a 2. časť I. stupňa základného štúdia

ŠTUDIJNÉ ZAMERANIE
DRAMATICKÉ ODDELENIE ZÁUJMOVO UMELECKÁ ČINNOSŤ

Charakteristika študijného zamerania

Dramatická príprava – je skupinové vyučovanie určené pre prvý a druhý ročník 1. časť, I. stupeň základného štúdia základnej umeleckej školy, ISCED 1 B. V týchto dvoch rokoch sa na dramatickej príprave žiaci komplexne zoznámia s cvičeniami a témami súvisiacimi s dramatickou hrou.

Prednes - je individuálne vyučovanie zamerané na celkový rozvoj rečových schopností dieťaťa. Cvičenia zamerané na rozvoj správneho dýchania, artikulácie schopnosti správne chápať prečítaný text.

Dramatika a slovesnosť- je skupinové vyučovanie určené pre žiakom od tretieho ročníka 1. časť, I. stupeň a základného štúdia základnej umeleckej školy, ISCED 1 B. Rozvíjanie schopnosti žiaka vo verbálnej, aj neverbálnej komunikácii, rozvíjať schopnosti fungovať v hre improvizácii, či vymýšľaní hier, viezť dieťa ku lepšiemu slovnému vyjadreniu myšlienok ústne aj písomne.

Pohyb - je skupinové vyučovanie určené pre žiakom od tretieho ročníka 1. časť, I. stupeňa základného štúdia základnej umeleckej školy, ISCED 1 B. Cvičenia zamerané na rozvoj a schopnosť vnímať svoj pohyb na javisku ako aj v živote. Vnímať pohyb ako gesto spojenie citu a fyzického prejavu. Rozvoj správneho držania tela a aktivizácie.

Práca v súbore - je skupinové vyučovanie určené pre žiakom od tretieho ročníka 1. časť, I. stupeňa základného štúdia základnej umeleckej školy, ISCED 1 B. Rozvýja schopnosť spolupracovať v kolektíve. Vytvára možnosť kreatívnej práce na spoločnom projekte, ako je naštudovanie divadelnej inscenácie.

Ciele študijného zamerania

Žiaci získavajú všeobecnú orientáciu v oblasti dramatického umenia. Rozvíjajú kompetencie, zručnosti a návyky, ktoré sú predmetom umeleckého vzdelávania v tejto oblasti. Aplikujú vedomosti a zručnosti získané vzdelávaním v samotnej javiskovej dramatickej interpretácii a v pochopení obsahu literárneho a dramatického umenia. Dosiahnu úroveň požadovaných schopností a zručností pre možnosť vystupovania pred divákom, ako aj uchádzačov pre štúdium na konzervatóriách.

Cieľom primárneho umeleckého vzdelávania v LDO odbore ZUŠ je všestranná základná výchova žiakov pre ďalšie štúdium v oblasti dramatického umenia. Zároveň na konci štúdia u mimoriadne nadaných žiakov je možné pokračovať v štúdiu na ZUŠ a zúčastňovať sa súťaží v prednese, ale aj v detskom divadle, organizovaných na celoslovenskej úrovni.

DIDAKTICKÉ POSTUPY A METÓDY PRÁCE: skupinové hry, cvičenia na zlepšenie artikulácie a pohyblivosti, či uvedomovania si vlastného tela v priestore pomocou hry; pomocou dramatického textu naučiť žiaka vnímať text a pochopiť ho. Naučiť žiaka uzatvárať študijné prvky do širších celkov. Schopnosť žiaka uzatvárať študijné prvky do širších celkov. Špecifikovať nápaditosť a improvizáciu v rôznych žánroch a typoch hudobnej formy a dôrazom na štýlovosť.

Odporúčaný materiál:

výber textov z literatúry pre deti
ľahko ovládateľné nástroje, jednoduché rekvizity
zásobník dramatických hier a iná dostupná literatúra

Cieľom nižšieho sekundárneho umeleckého vzdelávania v odbore je dôsledným metodickým postupom pripraviť absolventa I. stupňa základného štúdia buď na záujmovú umeleckú činnosť, alebo na pokračovanie v štúdiu na II. stupni základného štúdia ZUŠ. Podmienkou úspešného absolutória I. stupňa je zvládnuť základy dramatických cvičení a celkový umelecko spoločenský prejav na javisku. To buď individuálne alebo ako súčasť divadelnej inscenácii na verejnom vystúpení.

DIDAKTICKÉ POSTUPY A METÓDY PRÁCE: pomocou hier viesť žiaka k uvedomeniu si vlastných i kolektívnych tvorivých impulzov. Prijímať podnety pre fantáziu z vonkajšieho sveta a vyjadriť k nim svoje stanovisko v hre. Pomocou krátkej dramatickej hry si vyskúšať rôzne role (úloha rodiča, dieťaťa, učiteľa, starého človeka) a charaktery (dobrý spravodlivý človek, človek prefíkaný, človek hanblivý,...) Deti sa formou krátkych scénok na danú tému s určením charakteru postáv „hrajú“ na rôzne životné úlohy, čo rozširuje nie len ich fantáziu, ale i pochopenie druhého človeka. V scénke sa rozprávajú fiktívne postavy s rôznym charakterom, čo u detí posilňuje schopnosť komunikácie a flexibility v komunikácii v reálnom živote. Využívajú sa rôzne formy dialógu (slovného, pohybového, zvukového). Deti sa učia zvládnuť jednoduchú dramatickú hru, kde sa písané slovo prenesie s pomocou pedagóga na javisko a napokon aj pred diváka. Učia sa vytvoriť jednoduchú, ale charakteristickú postavu, ktorá postupne počas práce na divadelnej hre ožíva.

Odporúčaný materiál:

rekvizity primerané veku, skôr náznakové, aby tak rozvíjali detskú fantáziu časti kostýmov (klobúk, šatka,...), z ktorých si dieťa môže vytvoriť postavu podľa vlastnej fantázie, - výber z textov detskej literatúry , a hier – aj autorských textov

II. stupeň základného štúdia a štúdium pre dospelých

ŠTUDIJNÉ ZAMERANIE

PRÍPRAVA NA UMELECKÉ ŠKOLY

Charakteristika študijného zamerania

Základy dramatickej tvorby - Základy dramatickej tvorby sú hlavným predmetom dramatického oddelenia. Motivácia v týchto ročníkoch umeleckého vzdelávania sa, sa stáva východiskovým bodom k uvedomelému uplatňovaniu odborných vedomostí a skúseností. Organizujúcim základom činnosti v týchto ročníkoch je téma zodpovedajúca vývojovej fáze žiakov, ktorá má prehĺbiť ich záujem o prácu v odbore a ovplyvniť zároveň ich mravnú a odbornú výchovu

Súčasťou výučby sú aj návštevy divadelných alebo filmových predstavení, výstav, koncertov, kultúrnych pamiatok alebo inšpirujúco prostredia v súvislosti s témou výučby.

Individuálna príprava na štúdium sa vyučuje individuálne na základe individuálneho učebného plánu.

Pohyb - je skupinové vyučovanie Cvičenia zamerané na rozvoj a schopnosť vnímať svoj pohyb na javisku ako aj v živote. Vnímať a tvoriť pohyb ako gesto spojenie citu a fyzického prejavu. Rozvoj správneho držania tela a aktivizácie. Vyjadrovanie sa umelecky pohybom a zvládnutie základov tanca.

Dejiny dramatickej tvorby – teoretické vzdelávanie. Náuka o histórii divadla, o autoroch rôznych historických obdobiach a hereckých technikách.

Štúdium rolí a umelecký prednes – individuálne vyučovanie zamerané na celkový rozvoj rečových schopností dieťaťa. Cvičenia zamerané na rozvoj správneho dýchania, artikulácie schopnosti správne chápať prečítaný text.

Práca v súbore - . Práca v súbore na II. stupni je predmet, v ktorom sa počíta s uvedomelým záujmom žiakov o štúdium v literárno-dramatickom odbore ZUŠ. V priebehu štúdia sa mali na hodinách inscenačnej tvorby zúčastniť všetci žiaci, v prvom rade však tí, ktorí sa v individuálnom štúdiu pripravujú na vysoké školy umeleckého a pedagogického smeru. Ďalej tí žiaci, ktorí sa chcú venovať záujmovej umeleckej činnosti v oblasti divadla či poézie a pôsobiť ako vedúci súboru, režiséri, dramaturgovia, herci. Práca v súbore je praktickou prípravou na samostatnú umeleckú tvorbu.

Individuálna príprava na štúdium – predmet zameraný na individuálnu prípravu na rozvíjanie konkrétnych schopností a zručností individuálne, ako aj odhaľovanie a odstraňovanie nedostatkov.

Hudobná a hlasová príprava (môžu byť oslobodení) – v kompetencii Hudobného odboru, vyučuje sa individuálne vyučuje pedagóg zameraný na spev.

Po absolvovaní štúdia, v prípade mimoriadneho talentu žiaka a jeho individuálneho záujmu, je možné absolvovanie talentových prijímacích skúšok na vysoké školy umeleckého zamerania.

Profil absolventa prvej časti I. stupňa základného štúdia

Absolvent prvej časti I. stupňa základného štúdia primárneho umeleckého vzdelávania (ISCED 1B) dokáže vyjadrovať sa na úrovni základnej kultúrnej gramotnosti prostredníctvom umeleckých vyjadrovacích prostriedkov LDO odboru,

- je schopný tvoriť a prijímať umenie na danej úrovni stupňa ukončeného vzdelania,

-úroveň rozvinutosti kľúčových kompetencií, ktoré absolvent dosiahol na konci prvej časti primárneho umeleckého vzdelávania I. stupňa základného štúdia nie je ukončená, vytvára len základ pre následné stupne vzdelávania.

Profil absolventa druhej časti I. stupňa základného štúdia

Absolvent druhej časti I. stupňa základného štúdia - nižšieho sekundárneho umeleckého vzdelávania (ISCED 2B):

- má osvojené základy umeleckej výchovy a vzdelávania v danom vyučovacom odbore,

- získal základy pre osvojenie účinných techník celoživotného učenia sa a pre rozvoj nadobudnutých spôsobilostí,

- je schopný umelecky pôsobiť v rôznych divadelných súboroch, umeleckých formáciách a je schopný naštudovať divadelnú inscenáciu

Profil absolventa II. stupňa a štúdia pre dospelých (ŠPD)

Absolvent II. stupňa základného štúdia je pripravený na celoživotné vzdelávanie a rozširovanie svojich nadobudnutých všeobecných a odborných vedomostí a zručností v umeleckej oblasti,

- je schopný dodržiavať princípy správneho držania tela,

- má rozvinuté prirodzené pohybové, dramatické a rečové, danosti.

dokáže svoje danosti aplikovať v umeleckom vyjadrovaní v rámci javiskového prejavu , ako aj v interpretácii v civilnom živote,

- má rozvinuté vnútorné improvizačné cítenie, ktoré môže uplatňovať aj vo vlastných dramatický projektoch, ako aj využiť v civilnom živote a inom, ako umeleckom povolaní

- dokáže orientovať sa v základnej terminológii dramatickej teórie a ovláda odbornú terminológiu v rozsahu obsahu štúdia,

- absolvovaním súboru predmetov umeleckého vzdelávania počas štúdia je pripravený na vysokoškolské štúdium na školách umeleckého zamerania.

Ciele pre 1. časť I. stupňa základného štúdia

1.ročník 1. časť I. stupeň

Ciele

Rozvíjať schopnosť spolupracovať v skupine , ale aj samostatné slovné vyjadrovanie, obohatiť slovnú zásobu, zvládnuť správne dýchanie, držanie tela, reč tela, artikuláciu, zvládnuť jednoduchý rytmus a dynamiku, zvládnuť jednoduchý dialóg s partnerom.

- artikulačné scvičenia, dýchanie, čítanie s porozumením a rozdelením textu na významy logické aj emocionálne
- pohybové skupinové cvičenia v priestore

- jednoduché dramatické cvičenia a etudy čítanie a memorovanie dramatického textu.

Žiaci na konci 1. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy :

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
viesť žiakov k reakcii na partnerov v jednoduchej dramatickej hre v priestore, zvládnutie jednoduchej partnerskej hry so zástupnou rekvizitou, zvládnutie jednoduchej partnerskej hry so zástupným textom, využiť možnosti hry s predmetmi, s jednoduchými výtvarnými znakmi, improvizovať s bábkami a v cvičeniach zvládnuť základné princípy ich oživovania. zvládnutie správneho držanie tela, zapájanie jednotlivých svalových skupín v polohách na mieste k fixovaniu tohto návyku, poznanie jednoduchých cvičení na rozvoj svojich fyzických dispozícií, vedomé prenášanie váhy tela v jednoduchých cvičeniach v stoji na mieste z jednej dolnej končatiny na druhú, získavať návyky pri akrobatických cvičeniach. uvedomovanie si procesu správneho dýchania, zvládnutie vyslovovania všetkých hlások v jednoduchých artikulačných cvičeniach, uvedomovanie si rytmu a melódie reči v riekankách, zvládnutie mäkkého hlasového začiatku, uplatňovať zvládnuté rečové schopnosti v individuálnom alebo kolektívnom prednese. vedome sa pokúšajú o samostatné jednoduché slovné vyjadrenie,	Kontaktná dramatická hra Dramatické činnosti so zástupnou rekvizitou. Partnerská hra bez slov aj so zástupným textom. Hra s predmetmi Hra s bábkou. Ľah vzad: priehlavky, sedacie svaly, panva, bedrové kĺby, brušné svaly, „sviečka“. Ľah vpred: sedacie svaly a dolné končatiny, bedrové kĺby, chrbtové svaly. Sed znožný: dolné končatiny, chrbtica a dolné končatiny. Váhy, lastovička. Akrobatické cvičenia: kotrmelec vpred do sedu znožného alebo roznoženého, kotrmelec vzad do drepu. Dychové cvičenia. Básničky: a) riekanky, b) vyčítanky, c) Mám básničku na jazýčku. Ľudová slovesnosť. Uvoľňovacie hlasové cvičenia. Vyčítanky, riekanky, vinše, próza Rétorika, dotvorenie príbehu alebo rozprávky.

spoznanie a pochopenie vhodných literárnych diel prostredníctvom aktívnej hry. Rozvíjať predstavivosť a fantáziu. Prežiť radosť z vlastnej tvorivej činnosti. Získať prvé pódiové skúsenosti prostredníctvom verejného vystúpenia	Dramatizácia slovenských ľudových rozprávok. Verejné vystúpenia, besiedky Návšteva divadelného predstavenia

2.ročník 1. časť I. stupeň

Ciele

Pokračovať v rozvoji dieťaťa a nadviazať na prácu z prvého ročníka. - prehlbovať sociálne vzťahy v skupine upevňovať vzťahy jednotlivcov ku kolektívu pri plnom vzájomnom rešpektovaní sa, dbať o kultúru správania sa),

- voliť témy podnecujúce tvorivú dramatickú činnosť, vychádzať zo záujmu detí, podnecovať fantáziu, vnímavosť, predstavivosť v objavovaní sveta,

- rozvíjať zmysel pre krásu, spravodlivosť, vzťah k zemi,

- pestovať kladný vzťah ku knihe a detskej literatúre.

Žiaci na konci 2. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy :

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
reakcie na partnerov v etude, zvládnutie jednoduchej charakterizácie v hre, realizovanie jednoduchého dramatického príbehu a následné konanie, zvládnutie tvorby jednoduchej improvizovanej bábky, improvizácia s bábkami, ich oživovanie vrátane zvuku, vytvoriť jednoduchý dramatizovaný príbeh s bábkou.	Etuda podľa témy. Hra a charakter postavy. Ukážka základných nálad a emócií (smiech, hnev, smútok, hanblivosť, radosť,…) a ich zmena (z hnevu do smiechu,...) Etuda na základe príbehu. Tvorba bábky. Oživovanie improvizovanej bábky. Hra s bábkou.

	Držanie tela, svalové napätie a uvoľnenie.
zvládnutie základov správneho držanie tela, svalového napätia a uvoľnenia, cvičení prízemnej obratnosti, jednoduchých koordinačných dynamicko-tempo-rytmických cvičení, základných priestorových tvarov v jednoduchých pohybových hrách, uplatnenie zvládnutých pohybových schopností v malej dramatickej akcii	Jednoduché koordinačno-dynamické cvičenia. Priestorové tvary (zástup, kruh, voľný rozostup, atď.)
zapájať jednotlivé svalové skupiny v polohách na mieste k fixovaniu tohto návyku,	
zvládnutie jednoduchých cvičení na rozvoj svojich fyzických dispozícií,	Jednoduchá dramatická akcia
vedomé prenášanie váhy tela v jednoduchých cvičeniach v stoji na mieste z jednej dolnej končatiny na druhú,	Akrobatické cvičenia: kolíska na bruchu, na chrbte kotrmelec vzad do stoja.
zvládnutie návykov pri akrobatických cvičeniach.	
Zvládnutie predĺženého výdychu a dychovej opory,	Dychové cvičenia.
uvedomiť si v jednoduchých hlasových cvičeniach funkciu rezonancie,	Hlasové cvičenia. Artikulačné cvičenia.
uvedomiť si rytmus a melódiu reči v náročnejších artikulačných cvičeniach,	Práca s textom podľa výberu.
zvládnuť mäkký hlasový začiatok v prednese cvičných textov,	
uplatňovať zvládnuté rečové schopnosti v individuálnom alebo kolektívnom prednese.	Poetické texty.
vedome sa pokúšať o samostatné jednoduché slovné vyjadrenie,	Rétorika, dotvorenie príbehu alebo rozprávky.
spoznať a pochopiť vhodné literárne diela prostredníctvom aktívnej hry.	Dramatizácia slovenských ľudových rozprávok a príbehov z vhodnej detskej literatúry.

3.ročník 1. časť I. stupeň

Ciele

Nadviazať na prácu z druhého ročníka. Rozvíjať cit pre krásu a vzťah k literatúre,

- rozvíjať u detí správnu výslovnosť, schopnosť sebareflexie, schopnosť fungovať kolektíve,
- zlepšiť prejav reči celkovo,
- zdokonaliť dieťa vo verbálnej, aj neverbálnej komunikácii,
- rozvíjať schopnosti fungovať v hre improvizácii, či vymýšľaní hier,
- viezť dieťa ku lepšiemu slovnému vyjadreniu myšlienok ústne aj písomne.

Žiaci na konci 3. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy :

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
konanie v jednoduchých daných okolnostiach, vedieť zvládnuť jednoduchú danú etudu alebo improvizáciu a vedieť zachovať jej formu pri zámene postáv, realizovať jednoduchý dramatický príbeh a podľa toho konať, predviesť v cvičeniach hru s predmetom, dokázať vytvoriť jednoduché krátke pointované vyjadrenie zážitku. Získať správne držania tela zapájať jednotlivé svalové skupiny v cvičeniach na centrálny a periférny pohyb(zbalenie a rozbalenie), uvoľnenie chrbtice a priestorového cítenia ako jednotlivec, vo dvojiciach aj skupinovo zvládnuť jednoduché cvičenia na priestorové cítenie – priestorové vzťahy vedome prenášať váhu tela v jednoduchých cvičeniach v stoji na mieste z jednej dolnej končatiny na druhú získavať návyky v prízemnej obratnosti.	Etuda podľa témy. Improvizácia a zámena postáv. Etuda na základe vymysleného príbehu. Hra s predmetom. Autorská tvorba slovom i písomne. Pocit osi. Zabalenie, rozbaľovanie, uvoľnenie chrbtice. Priestorové tvary – dvojice, trojice, skupiny. Pred, za, nad, pod a hore, dolu. Koordinačné cvičenia z miesta. Akrobatické cvičenia: preliezania, podliezania, hojdačky, turecké bubny. Dychové cvičenia. Práca s hovoreným slovom.

zvládnuť správny vnútorný hmatový pocit v dychových cvičeniach, v jednoduchých hlasových cvičeniach si uvedomovať funkciu rezonancie, uvedomovať si rytmus a melódiu reči v náročnejších artikulačných cvičeniach, zvládnuť mäkký hlasový začiatok v prednese cvičných textov, aplikovať správnu výslovnosť vokálov, uplatňovať zvládnuté rečové schopnosti vo výrazových variantoch v individuálnom alebo kolektívnom prednese zvládnuť prácu s textom pripravenom dramatickou hrou, uplatňovať texty, ktoré dávajú možnosť dialogického spracovania, uvedomovať si, že vhodnou voľbou textu vyjadrujú svoje názory, zážitky a vzťah k literárnemu textu, zvládnuť prirodzeným spôsobom interpretovať zvolený text, venovať pozornosť myšlienke a gradácií textu, uplatňovať zvládnuté rečové schopnosti vo výrazových variantoch v individuálnom umeleckom prednese vedome sa pokúšať o samostatné jednoduché slovné vyjadrenie, spoznať vhodné literárne diela prostredníctvom aktívnej hry aplikovať vlastnú tvorivú činnosť konkrétnymi umeleckými dielami: dramatickými, výtvarnými, hudobnými a tiež mimo	Artikulačné cvičenia. Práca s textom podľa výberu. Hlasové cvičenia. Poetické, prozaické texty Text podľa výberu. Práca s hovoreným slovom. Dramaturgia prednesu. Interpretácia textu. Poetické , prozaické texty. Rétorika, dotvorenie príbehu alebo rozprávky. Dramatizácia slovenských ľudových rozprávok a príbehov z vhodnej detskej literatúry. Vlastná tvorivá činnosť

umeleckými, prírodnými skutočnosťami a javmi zvládnuť úlohy zadané v súborovej práci, uplatňovať svoje vedomosti a schopnosti v súborovej práci, v súbore rozvíjať schopnosť improvizácie a spolupracovať ako kolektív.	Súborová práca. Detská dramatická tvorba

4.ročník 1. časť I. stupeň

Ciele

Prehĺbiť prácu a kompetencie z predošlých ročníkov, - pracovať ľahkou formou, pomocou hier, alebo cvičení na charaktere dieťaťa,

- práca s emóciami, schopnosť vcítiť sa do jednoduchých postáv a charakterov a pomocou vytvárania fiktívnych situácií oboznamovanie sa s rôznymi životnými situáciami, následne schopnosť zaujať vlastné stanovisko,

- prehlbovanie kolektívu a práce v skupinke,

- schopnosť sebareflexie a schopnosť suverénnejšie a sebavedomejšie vystupovať.

- pripraviť na záverečnú skúšku pri postupe do druhej časti prvého stupňa

Žiaci na konci 4. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy :

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
dokázať v kolektívnej improvizácii vyriešiť jednoduchú dramatickú situáciu, zvládnuť v technických cvičeniach základné princípy stavby jednoduchého dramatického tvaru, vedieť nadviazať v jednoduchých cvičeniach a etudách kontakt s partnerom, predviesť v cvičeniach dialóg s predmetom ako s partnerom, práca s jednotlivými emóciami (smiech, plač, radosť, hnev, smútok, pokoj,...) - práca s jednoduchými charaktermi (veselý, zlostný, pokojný, dobrosrdečný, suverénny) dokázať v písanom texte vyjadriť vzťah.	Improvizácia s jednoduchou dramatickou situáciou. Stavba jednoduchého dramatického tvaru. Etuda kontakt s partnerom. Dialóg s predmetom. Autorská tvorba – vzťah k partnerovi v hre.

zvládnuť základné prvky prízemnej gymnastiky až akrobacie, ovládať náročnejšie cviky obratnosti, zvládnuť ďalšie koordinačné cvičenia v pohybe z miesta, vedome uplatňovať jednoduchú tanečnú hru so spevom, zdokonaľovať návyky v prízemnej obratnosti. zvládnuť správne technické návyky rečového prejavu, v jednoduchých hlasových cvičeniach si uvedomovať funkciu rezonancie, uvedomovať si rytmus a melódiu reči v náročnejších artikulačných cvičeniach, zvládnuť mäkký hlasový začiatok v prednese cvičných textov, aplikovať správnu výslovnosť záverových spoluhlások podľa ortoepických zákonov výslovnosti, uplatňovať zvládnuté rečové schopnosti vo výrazových variantoch v individuálnom alebo kolektívnom prednese. zvládnuť nielen dobrú výslovnosť, ale aj správne modulovať hlas tak, aby prejav pôsobil reálnejšie, úprimnejšie zvládnuť v cvičeniach vyjadrenie jednoduchého podtextu, uplatňovať texty, ktoré dávajú možnosť dialogického spracovania, uvedomovať si, že vhodnou voľbou textu vyjadrujú svoje názory, zážitky a vzťah k literárnemu textu, zvládnuť prirodzeným spôsobom interpretovať zvolený text,	Rôzne druhy skokov, príprava na stojky. Prepojovanie skokov a prízemný pohyb. Koordinačné cvičenia z miesta. Polka, valčík. Akrobatické cvičenia: preliezania, podliezania, hojdačky, turecké bubny Dychová opora, rezonancia v maske. Práca s hovoreným slovom. Artikulačné cvičenia. Práca s textom podľa výberu Logopedické cvičenia. Poetické, prozaické texty. Cvičenia na vyjadrenie podtextu. Práca s dialógom. Dramaturgia prednesu. Interpretácia textu. Poetické, prozaické texty - práca s dôrazom, pauzou.

venovať pozornosť myšlienke a gradácií textu, uplatňovať základné výrazové prvky prednesu (dôraz, pauza). vedome sa dopracovať k vyjadreniu vzťahu najmä formou dialógu, spoznať vhodné literárne diela prostredníctvom aktívnej hry, dokázať citlivo vnímať význam použitých slov, aplikovať hru so slovami a obohacovať si tak slovnú zásobu, aplikovať vlastnú tvorivú činnosť konkrétnymi umeleckými dielami: dramatickými, výtvarnými, hudobnými a tiež mimo umeleckými, prírodnými skutočnosťami a javmi zvládnuť úlohy zadané v súborovej práci, uplatňovať svoje vedomosti a schopnosti v súborovej práci.	Autorská tvorba - dialóg. Slovenské ľudové rozprávky a príbehy z vhodnej detskej literatúry. Tvorivé písanie. Hra so slovami. Vlastná tvorivá činnosť. Súborová práca. Prezentácia divadelného predstavenia.

Požiadavky na overenie spôsobilosti postupu do 1. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia:

Záverečná skúška:

1 prednes podľa výberu z poézie alebo prózy
autorská literárna tvorba, kde aplikujú hru so slovami
divadelné predstavenie podľa literárnej predlohy, alebo autorské divadlo spoločná tvorba

Ciele pre 2. časť I. stupňa základného štúdia

1.ročník 2. časť I. stupeň

Ciele

Prehlbovať prácu z predošlých ročníkov. Učiť žiaka väčšej samostatnosti a sebavedomiu. Učiť deti vlastnému názoru pomocou jednoduchých cvičení na zamyslenie – pomáhať formovať ich charakter

- práca s emóciami, schopnosť vcítiť sa do jednoduchých postáv a charakterov a pomocou vytvárania fiktívnych situácií oboznamovanie sa s rôznymi životnými situáciami, následne schopnosť zaujať vlastné stanovisko,

- prehlbovanie kolektívu a práce v skupinke,- schopnosť sebareflexie a schopnosť suverénnejšie a sebavedomejšie vystupovať.

Žiaci na konci 1. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
zvládnuť v kolektívnej improvizácii vyriešiť dramatickú situáciu a rozhodnúť o svojom konaní, zvládnuť v technických cvičeniach základné princípy stavby jednoduchého dramatického tvaru, vedieť nadviazať v jednoduchých cvičeniach a etudách kontakt s partnerom, zvládnuť v cvičeniach dialóg s predmetom ako s partnerom, zvládnuť jednotlivé improvizácie tak, aby im postupne dokázali vtlačiť svoj vlastný rukopis, čoraz viac si uvedomovať svoj vlastný potenciál a vedieť ťažiť zo svojej originality dokázať v písanom texte vyjadriť vzťah - dialóg.	Improvizácia - dramatická situácia. Stavba jednoduchého dramatického tvaru. Etuda kontakt s partnerom. Dialóg s predmetom. Autorská tvorba – vzťah k partnerovi v hre.
zvládnuť základné prvky prízemnej gymnastiky až akrobacie, ovládať náročnejšie cviky obratnosti, zvládnuť ďalšie koordinačné cvičenia v pohybe z miesta s posunom rytmického dôrazu, vedome uplatniť jednoduchú tanečnú hru so spevom, zdokonaliť návyky v prízemnej obratnosti.	Rôzne druhy skokov, príprava na stojky. Prepojovanie skokov a prízemný pohyb. Koordinačné cvičenia z miesta. Polka, valčík. Akrobatické cvičenia: kotrmelec vpred, vzad zo sedu i zo stoja.

zvládnuť správne technické návyky rečového prejavu, ovládať v jednoduchých hlasových cvičeniach funkciu hlavovej rezonancie, zvládnuť rytmus a melódiu reči v náročnejších artikulačných cvičeniach, aplikovať mäkký hlasový začiatok v prednese cvičných textov, aplikovať správnu výslovnosť záverových spoluhlások podľa ortoepických zákonov výslovnosti, uplatňovať zvládnuté rečové schopnosti vo výrazových variantoch v individuálnom alebo kolektívnom prednese. aplikovať v cvičeniach vyjadrenie jednoduchého podtextu, uplatňovať texty, ktoré dávajú možnosť monologického spracovania, uvedomovať si, že vhodnou voľbou textu vyjadrujú svoje názory, zážitky a vzťah k literárnemu textu, zvládnuť prirodzeným spôsobom interpretovať zvolený text, venovať pozornosť myšlienke a gradácií textu, uplatňovať základné výrazové prvky prednesu (intonácia, temporytmus). vedome sa dopracovať k vyjadreniu vzťahu najmä formou dialógu, spoznať vhodné literárne diela prostredníctvom aktívnej hry, dokázať citlivo vnímať význam použitých slov,	Dychová opora, aktivizácia brušných stien a rečových ústrojov. Práca s hovoreným slovom. Artikulačné cvičenia. Prednes literárneho textu. Práca s textom podľa výberu. Poetické, prozaické texty. Cvičenia na vyjadrenie podtextu. Práca s monológom. Dramaturgia prednesu. Interpretácia textu. Poetické, prozaické texty - práca s intonáciou, temporytmom. Autorská tvorba - dialóg. Slovenské ľudové rozprávky a príbehy z vhodnej detskej literatúry.

aplikovať hru so slovami a obohacovať si tak slovnú zásobu, aplikovať vlastnú tvorivú činnosť konkrétnymi umeleckými dielami: dramatickými, výtvarnými, hudobnými a tiež mimoumeleckými, prírodnými skutočnosťami a javmi. zvládnuť úlohy zadané v súborovej práci, uplatňovať svoje vedomosti a schopnosti v súborovej práci.	Tvorivé písanie. Hra so slovami. Vlastná tvorivá činnosť Súborová práca. Tvorba divadelného predstavenia.

2.ročník 2. časť I. stupeň

Ciele

Učiť deti väčšej samostatnosti, sebavedomiu a práci v kolektíve. Pripravovať deti k väčšej zodpovednosti.

Žiaci na konci 2. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
zvládnuť v dramatickej etude vlastné vyjadrenie námetu, fixovať tvar etudy - pravdivým konaním vyjadrovať cieľ postavy, zvládnuť daný hudobný námet formou dramatickej pohybovej improvizácie, aplikovať jednoduchú slovnú improvizáciu, dokázať písomne spracovať vlastné zážitky alebo predstavy. práca s náročnejšími charaktermi ako v predošlom ročníku(skromný, prefíkaný, premúdrelý, dobrosrdečný, nervózny, sebavedomý) zvládnuť požadovaný pohybový tréning, ovládať náročnejšie cviky obratnosti,	Dramatická etuda. Pravdivé konanie postavy v etude. Improvizácia na daný hudobný námet. Konferovanie, reportáž. Autorská tvorba – jednoduchý scenár. Pohybový tréning. Spojovanie skokov s kotúľom.

zvládnuť ďalšie koordinačné cvičenia s predmetom, vedome uplatňovať jednoduchý ľudový tanec, zdokonaľovať návyky v prízemnej obratnosti. upevňovať správne technické návyky rečového prejavu, ovládať v jednoduchých hlasových cvičeniach funkciu hlavovej rezonancie, zvládnuť rytmus a melódiu reči v náročnejších artikulačných cvičeniach, aplikovať mäkký hlasový začiatok v prednese cvičných textov, aplikovať výslovnosť úžinových a polozáverových spoluhlások, uplatňovať zvládnuté rečové schopnosti vo výrazových variantoch v individuálnom alebo kolektívnom prednese. zvládnuť v nadsádzke rôzne výrazové varianty rečových cvičení, analyzovať logicky myšlienku autorovho textu, uvedomovať si, že vhodnou voľbou textu vyjadrujú svoje názory, zážitky a vzťah k literárnemu textu, zvládnuť prirodzeným spôsobom interpretovať zvolený text, uplatňovať základné výrazové prvky prednesu (intonácia, temporytmus, dôraz, pauza). zvládnuť tvorbu krátkych príbehov (osobné zážitky), spoznať vhodné literárne diela prostredníctvom aktívnej hry,	Koordinačné cvičenia s predmetom. Ľudový tanec – jednokročka, dvojkročka. Akrobatické cvičenia: premety bokom. Rezonancia v maske, aktivizácia brušných stien a rečových ústrojov, bránice. Práca s technikou hlavovej rezonancie. Artikulačné cvičenia. Prednes literárneho textu. Výslovnosť úžinových a polozáverových spoluhlások. Práca s textom podľa výberu. Cvičenia na vyjadrenie výrazových variantov. Rozbor textu. Dramaturgia prednesu. Interpretácia textu. Poetické, prozaické texty - práca s intonáciou, temporytmom, dôrazom a pauzou. Autorská tvorba - príbeh. Detská literatúra slovenská i svetová. Tvorivé písanie. Hra so slovami. Vlastná tvorba scenára z etudy.

dokázať citlivo vnímať význam použitých slov, aplikovať hru so slovami a obohacovať si tak slovnú zásobu, zvládnuť techniku písania scenárov z etudy. zvládnuť úlohy zadané v súborovej práci, uplatňovať svoje vedomosti a schopnosti v súborovej práci.	Vytváranie súborových programov. Tvorba divadelného predstavenia.

3. ročník 2. časť I. stupeň

- pomáhať dieťaťu formovať jeho charakter a viesť ho k spolunažívaniu a spolupráci v skupine

- prehlbovanie kolektívu a práce v skupine

- rozvoj vzájomného rešpektu a pomoci pri práci

- schopnosť sebareflexie z podaného výkonu a reflexie z prežitého umeleckého zážitku

- väčšia suverenita na javisku a posilňovanie sebavedomia

- prehlbovať schopnosť vyjadrovania svojho vlastného názoru a schopnosti viesť debatu

- povzbudzovať v cítení k medziľudským vzťahom, ekológii

- celková kultivovanosť v artikulácii a vystupovaní, rozvoj umeleckého cítenia pri prednese

- rozvoj metaforického cítenia pomocou symbolov - viesť k samostatnej príprave na zadanej úlohe a na príprave pri spoločnom projekte

Žiaci na konci 3. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
zvládnuť v dramatickej etude využitie humoru, fixovať tvar etudy – využiť výmenu rolí, zvládnuť vystavanie príbehu ako reťaze príčin a následkov, aplikovať náznakové scénické prvky, zvládnuť písomne spracovať vlastné zážitky alebo predstavy zoznámiť sa s dramatickým oblúkom a dodržiavať dramatický oblúk postavy a diela zdokonaľovať požadovaný pohybový tréning, zvládnuť náročnejšie cviky obratnosti, ovládať koordinačné cvičenia s predmetom, vedome uplatňovať jednoduchý ľudový tanec so spevom, zdokonaľovať návyky v prízemnej obratnosti. ovládať technicky vyspelejší a kultivovanejší rečový prejav, zvládnuť v hlasových cvičeniach funkciu hlavovej rezonancie, zvládnuť rytmus a melódiu reči v náročnejších artikulačných cvičeniach, aplikovať správnu výslovnosť v prednese cvičných textov, zvládnuť výslovnosť úžinových a polozáverových spoluhlások, uplatňovať zvládnuté rečové schopnosti vo výrazových variantoch v individuálnom alebo kolektívnom prednese.	Dramatická etuda s vtipnou pointou. Etuda s výmenou rolí. Etuda na základe príbehu. Etuda – konečný tvar. Autorská tvorba – jednoduchý scenár Pohybový tréning. Spojovanie skokov s kotúľom. Koordinačné cvičenia s predmetom. Ľudový tanec so spevom. Akrobatické cvičenia: stoj na rukách. Kultivovaný rečový prejav. Práca s technikou hlavovej rezonancie. Artikulačné cvičenia. Prednes literárneho textu. Výslovnosť úžinových a polozáverových spoluhlások.

zvládnuť rôzne výrazové varianty rečových cvičení, zvládnuť gradáciu v umeleckom prednese, analyzovať logicky myšlienku autorovho textu s vlastným prínosom, uvedomovať si, že vhodnou voľbou textu vyjadrujú svoje názory, zážitky a vzťah k literárnemu textu, zvládnuť prirodzeným spôsobom interpretovať zvolený text, uplatňovať základné výrazové prvky prednesu (intonácia, temporytmus, dôraz, pauza). zvládnuť tvorbu krátkych príbehov (osobné zážitky), spoznať vhodné literárne diela prostredníctvom aktívnej hry, dokázať citlivo vnímať význam použitých slov, aplikovať hru so slovami a obohacovať si tak slovnú zásobu, zvládnuť techniku písania scenárov z etudy. zvládnuť úlohy zadané v súborovej práci, uplatňovať svoje vedomosti a schopnosti v súborovej práci.	Práca s textom podľa výberu. Cvičenia na vyjadrenie výrazových variantov. Gradácia v prednese. Rozbor textu. Dramaturgia prednesu. Interpretácia textu. Technika umeleckého prednesu. Autorská tvorba - príbeh. Detská literatúra slovenská i svetová. Tvorivé písanie. Hra so slovami. Vlastná tvorba scenára z etudy Vytváranie súborových programov. Tvorba divadelného predstavenia.

4. ročník 2. časť I. stupeň

Ciele

Prehlbovať prácu z predošlých ročníkov**,** rozvíjať u detí pocit sebavedomia, samostatnosti a spolupráce v kolektíve.

-pomáhať dieťaťu formovať jeho charakter a viesť ho k spolunažívaniu a spolupráci v skupine

-väčšia spolupráca a komunikácia v skupine, prehlbovanie kolektívu, väčšia zodpovednosť v zadaných úlohách

- rozvoj vzájomného rešpektu a pomoci pri práci

- rozvoj priestorového cítenia a pohotovej reakcie v danej situácii

- rozvoj metaforického cítenia pomocou symbolov, poetika - schopnosť sebareflexie z podaného výkonu a reflexie z prežitého umeleckého zážitku

- väčšia suverenita na javisku a posilňovanie sebavedomia - prehlbovať schopnosť vyjadrovania svojho vlastného názoru a schopnosti viesť debatu

- povzbudzovať v cítení k medziľudským vzťahom, ekológii

- celková kultivovanosť v artikulácii a vystupovaní, rozvoj umeleckého cítenia pri prednese - viesť k samostatnej príprave na zadanej úlohe a na príprave pri spoločnom projekte

- Príprava na záverečnú postupovú skúšku do druhého stupňa štúdia

Žiaci na konci 4. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
zvládnuť prípravu a realizáciu absolventského predstavenia,	Absolventské predstavenie.
zvládnuť divadelné techniky s potrebným výrazom kultivovanej prirodzenosti,	Úloha v absolventskom predstavení.
uplatňovať v pohybových dramatických improvizáciách na daný hudobný námet priestorové, rytmické i dynamické cítenie,	Pohybová improvizácia na daný hudobný námet.
aplikovať náznakové scénické prvky,	Absolventské predstavenie.
zvládnuť písomne spracovať vlastné zážitky alebo predstavy, samostatne zvolenou formou.	Autorská tvorba – jednoduchý scenár.
zdokonaľovať požadovaný pohybový tréning,	Pohybový tréning.
zvládnuť ďalšie cviky obratnosti,	Spojovanie cvikov obratnosti.
ovládať koordinačné cvičenia s predmetom,	Koordinačné cvičenia s predmetom.
zvládnuť súčasný tanec so spevom,	Súčasný tanec so spevom.
zvládnuť pohyb v súlade s absolventským predstavením.	Pohyb v absolventskom predstavení.
ovládať vedome vyspelý a kultivovaný rečový prejav,	Kultivovaný rečový prejav.
zvládnuť viesť jednoduchú jazykovú rozcvičku,	Jazyková rozcvička.
zvládnuť rytmus a melódiu reči v náročnejších artikulačných cvičeniach,	

aplikovať správnu výslovnosť v prednese cvičných textov, zvládnuť výrazný javiskový rečový prejav, uplatňovať zvládnuté rečové schopnosti vo výrazových variantoch v individuálnom alebo kolektívnom prednese. zvládnuť rôzne výrazové varianty rečových cvičení, zvládnuť gradáciu v umeleckom prednese, analyzovať logicky myšlienku autorovho textu s vlastným prínosom, uvedomovať si, že vhodnou voľbou textu vyjadrujú svoje názory, zážitky a vzťah k literárnemu textu, zvládnuť prirodzeným spôsobom interpretovať zvolený text, zvládnuť samostatný výber a interpretáciu vhodného textu. zvládnuť tvorbu príbehov (osobné zážitky), zvládnuť teoretické informácie a ich praktické využitie z dejín dramatickej tvorby, dokázať citlivo vnímať význam použitých slov, aplikovať hru so slovami a obohacovať si tak slovnú zásobu, zvládnuť techniku písania scenárov. zvládnuť úlohy zadané v súborovej práci, uplatňovať svoje vedomosti a schopnosti v súborovej práci.	Artikulačné cvičenia. Prednes literárneho textu. Javisková reč. Práca s textom podľa výberu. Cvičenia na vyjadrenie výrazových variantov . Gradácia v prednese. Rozbor textu. Dramaturgia prednesu. Interpretácia textu. Absolventský umelecký prednes. Autorská tvorba - príbeh. Seminárna práca z dejín dramatickej tvorby. Tvorivé písanie. Samostatná absolventská práca. Vlastná tvorba scenára – využitie v absolventskom predstavení. Vytváranie súborových programov. Tvorba absolventského divadelného predstavenia.

Záverečná skúška:

absolventské divadelné predstavenie
etuda podľa vylosovanej témy
umelecký prednes podľa samostatného výberu
pohyb v súlade s absolventským predstavením

II. STUPEŇ ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA A ŠTÚDIA PRE DOSPELÝCH

ŠTUDIJNÉ ZAMERANIE PRÍPRAVA NA VYSOKÉ ŠKOLY UMELECKÉHO ZAMERANIA

Charakteristika študijného zamerania

Základy dramatickej tvorby sú hlavným predmetom dramatického oddelenia. Motivácia v týchto ročníkoch umeleckého vzdelávania sa, sa stáva východiskovým bodom k uvedomelému uplatňovaniu odborných vedomostí a skúseností. Organizujúcim základom činnosti v týchto ročníkoch je téma zodpovedajúca vývojovej fáze žiakov, ktorá má prehĺbiť ich záujem o prácu v odbore a ovplyvniť zároveň ich mravnú a odbornú výchovu. Práca v súbore na II. stupni je predmet, v ktorom sa počíta s uvedomelým záujmom žiakov o štúdium v literárno-dramatickom odbore ZUŠ. V priebehu štúdia sa mali na hodinách inscenačnej tvorby zúčastniť všetci žiaci, v prvom rade však tí, ktorí sa v individuálnom štúdiu pripravujú na vysoké školy umeleckého a pedagogického smeru. Ďalej tí žiaci, ktorí sa chcú venovať záujmovej umeleckej činnosti v oblasti divadla či poézie a pôsobiť ako vedúci súboru, režiséri, dramaturgovia, herci. Práca v súbore je praktickou prípravou na samostatnú umeleckú tvorbu. Súčasťou výučby sú aj návštevy divadelných alebo filmových predstavení, výstav, koncertov, kultúrnych pamiatok alebo inšpirujúco prostredia v súvislosti s témou výučby. Individuálna príprava na štúdium sa vyučuje individuálne na základe individuálneho učebného plánu.

1. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Ciele

Pripravovať žiakov na celoživotné vzdelávanie a rozširovanie svojich nadobudnutých všeobecných a odborných vedomostí a zručností v umeleckej oblasti,

- dodržiavať princípy správneho držania tela,

- má rozvíjať pohybové, dramatické a rečové, danosti.

dokáže svoje danosti aplikovať v umeleckom vyjadrovaní v rámci javiskového prejavu , ako aj v interpretácii v civilnom živote,

- improvizačné schopnosti a cítenie, ktoré môže uplatňovať aj vo vlastných dramatický projektoch, ako aj využiť v civilnom živote a inom, ako umeleckom povolaní

- dokáže orientovať sa v základnej terminológii dramatickej teórie a ovláda odbornú terminológiu v rozsahu obsahu štúdia,

- absolvovaním súboru predmetov umeleckého vzdelávania počas štúdia je pripravený na vysokoškolské štúdium na školách umeleckého zamerania.

1. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Žiaci na konci 1. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
analyzujú vlastné pohybovo – výrazové prostriedky, definujú prirodzenú jednotu pohybových a hlasových výrazových prostriedkov, ktoré vytvárajú psychofyzický aparát (ľudské telo), zdokonaľujú vlastné hlasové výrazové prostriedky, vyberajú prirodzenú interpretáciu autorského textu cez svoj psychofyzický aparát, interpretujú krátku improvizáciu na ľubovoľnú tému, zdokonaľujú v kolektívnej dramaturgickej, režijnej a výtvarnej spolupráci ucelený tvar, preukážu získané odborné poznatky a skúsenosti v zhodnotení hereckej zložky videného dramatického diela, zvládnu teoreticky a prakticky zásady slovesnej ortoepie, interpretujú na konkrétnych ukážkach špecifiká útvarov medzi vecnou a umeleckou literatúrou, využívajú mimoslovné prostriedky prednesu, aplikujú návyky svojho rečového prejavu kondičnými rozcvičkami, interpretujú bez prípravy formou monologického prejavu krátku správu, referát, prejav, analyzujú nedostatky pri správnom držaní tela,	Základy dramatickej tvorby. Herecká postava. Hlasové cvičenia – javisková reč. Prirodzená interpretácia textu. Improvizácia na ľubovoľnú tému. Tvorba divadelnej inscenácie. Recenzia divadelného predstavenia. Artikulácia v javiskovej reči. Práca s vecnou a umeleckou literatúrou. Gesto, mimika, výtvarné a hudobné prostriedky. Jazyková rozcvička. Monológ.

zvládnu pohybovú realizáciu rytmu a jeho zložiek, preukážu ovládanie cvičenia rovnováhy a rotácie, zvládnu akrobatické cvičenia smerujúce k rozvoju obratnosti, aplikujú získané poznatky a skúsenosti v príprave kolektívnej ročníkovej práce.	Správne držanie tela, odstránenie nedostatkov. Pohyb spojený s dodržiavaním rytmu. Cvičenia rovnováhy a rotácie. Akrobatické cvičenia zamerané na obratnosť. Kolektívna ročníková práca – inscenácia.

2. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Ciele

Pripravovať žiakov na celoživotné vzdelávanie a rozširovanie svojich nadobudnutých všeobecných a odborných vedomostí a zručností v umeleckej oblasti,

- dodržiavať princípy správneho držania tela,

- má rozvíjať pohybové, dramatické a rečové, danosti.

dokáže svoje danosti aplikovať v umeleckom vyjadrovaní v rámci javiskového prejavu , ako aj v interpretácii v civilnom živote,

- improvizačné schopnosti a cítenie, ktoré môže uplatňovať aj vo vlastných dramatický projektoch, ako aj využiť v civilnom živote a inom, ako umeleckom povolaní

- dokáže orientovať sa v základnej terminológii dramatickej teórie a ovláda odbornú terminológiu v rozsahu obsahu štúdia,

- absolvovaním súboru predmetov umeleckého vzdelávania počas štúdia je pripravený na vysokoškolské štúdium na školách umeleckého zamerania.

Žiaci na konci 2. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
analyzujú v cvičeniach fázy psychologického konania, definujú mimoslovnými prostriedkami (pohybom, zvukom) vzťah k partnerovi, zdokonaľujú herecké výrazové prostriedky na zvládnutie rovnakej situácie v tragédii, komédii, commedii dell arte, groteske,	Podnet, zhodnotenie, reakcia. Etuda – mimoslovné prostriedky. Herecké výrazové prostriedky a situácia.

vyberajú konaním a štylizovaným prejavom vhodnú reakciu na literárne, hudobné a výtvarné podnety, interpretujú vnútorný (psychický) postoj k dramatickej činnosti a vedia ho fixovať, zdokonaľujú malý dramatický tvar s využitím princípov autorského divadla, preukážu s členmi kolektívu v krátkych cvičeniach a improvizáciách tvorivú atmosféru, aplikujú jednotlivé zložky dramatického diela, zvládnu výstavbové postupy prednesu, interpretujú samostatne umelecký prednes, využívajú mimoslovné prostriedky prednesu, aplikujú návyky svojho rečového prejavu kondičnými rozcvičkami, interpretujú bez prípravy formou dialogického prejavu krátku správu, referát, prejav, analyzujú vzťah k priestoru a orientáciu v ňom, zvládnu zložitejšie cvičenia tempa a dynamiky, preukážu vzťah k partnerovi v náročnejších akrobatických cvičeniach, zvládnu prácu horných končatín ako základ gesta, aplikujú získané poznatky a skúsenosti v príprave vybranej kolektívnej ročníkovej práce.	Improvizácia na literárne, hudobné a výtvarné podnety. Dramatická činnosť – postoj. Tvorba dramatického tvaru. Tvorivá atmosféra pri improvizácií. Text, réžia, scéna. Výstavba umeleckého prednesu. Interpretácia umeleckého prednesu. Gesto, mimika, výtvarné a hudobné prostriedky. Jazyková rozcvička. Dialóg. Orientácia v priestore. Cvičenia tempa a dynamiky. Akrobatické cvičenia s partnerom. Koordinačné cvičenia horných končatín. Kolektívna ročníková práca – inscenácia.

3. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Ciele

Pripravovať žiakov na celoživotné vzdelávanie a rozširovanie svojich nadobudnutých všeobecných a odborných vedomostí a zručností v umeleckej oblasti,

- dodržiavať princípy správneho držania tela,

- má rozvíjať pohybové, dramatické a rečové, danosti.

dokáže svoje danosti aplikovať v umeleckom vyjadrovaní v rámci javiskového prejavu , ako aj v interpretácii v civilnom živote,

- improvizačné schopnosti a cítenie, ktoré môže uplatňovať aj vo vlastných dramatický projektoch, ako aj využiť v civilnom živote a inom, ako umeleckom povolaní

- dokáže orientovať sa v základnej terminológii dramatickej teórie a ovláda odbornú terminológiu v rozsahu obsahu štúdia,

- absolvovaním súboru predmetov umeleckého vzdelávania počas štúdia je pripravený na vysokoškolské štúdium na školách umeleckého zamerania.

Žiaci na konci 3. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
analyzujú v cvičeniach fázy psychologického konania a slovný dynamický stereotyp,	Podnet, zhodnotenie, reakcia.
zvládnu v improvizácii – etude udržať v konaní určený typ – charakter,	Etuda - mimoslovné prostriedky.
definujú mimoslovnými prostriedkami (pohybom, zvukom) vzťah k partnerovi,	Charakter postavy.
zdokonaľujú herecké výrazové prostriedky na zvládnutie rovnakej situácie v tragédii, komédii, commedii dell arte, groteske,	Herecké výrazové prostriedky a situácia.
vyberajú herecký výraz nie mechanickým opakovaním dohodnutých činností, ale znovu objavovaním tvorivého procesu,	Improvizácia na literárne, hudobné a výtvarné podnety.
zvládnu výber vhodného námetu (aj hudobného) etudy pre ostatných členov kolektívu,	Dramatická činnosť – herecký výraz.
interpretujú vnútorný (psychický) postoj k dramatickej činnosti a vedia ho fixovať,	Námet na etudu.
	Fixácia vnútorného postoja.

zdokonaľujú malý dramatický tvar s využitím princípov autorského divadla, preukážu s členmi kolektívu v krátkych cvičeniach a improvizáciách tvorivú atmosféru, aplikujú jednotlivé zložky dramatického diela, zvládnu výstavbové postupy prednesu, interpretujú samostatne umelecký prednes, interpretujú rôzne súčasné aj dobové texty, využívajú mimoslovné prostriedky prednesu, aplikujú návyky svojho rečového prejavu kondičnými rozcvičkami, interpretujú bez prípravy formou dialogického prejavu krátku správu, referát, prejav, definujú rozdiel medzi detským a umeleckým prednesom a poznajú kritéria ich hodnotenia, analyzujú vzťah k priestoru a orientáciu v ňom, zvládnu zložitejšie cvičenia tempa a dynamiky, preukážu vzťah k partnerovi v náročnejších slovenských ľudových tancoch, zvládnu choreografickú kompozíciu na tému ľudových tancov, zvládnu cvičenia na koordináciu pohybu s rečou a piesňou, ovládajú základné charakterotvorné prvky tancov iných národov, aplikujú získané poznatky a skúsenosti v príprave vybranej kolektívnej ročníkovej práce konanie a vývoj dramatickej postavy.	Dramatický tvar. Tvorivá atmosféra pri improvizácií. Text, réžia, scéna. Výstavba umeleckého prednesu. Interpretácia umeleckého prednesu. Interpretácia súčasných aj dobových textov. Gesto, mimika, výtvarné a hudobné prostriedky. Jazyková rozcvička. Dialóg. Detský a umelecký prednes – kritéria. Orientácia v priestore. Cvičenia tempa a dynamiky. Slovenské ľudové tance. Choreografia na tému ľudových tancov. Cvičenia na koordináciu pohybu s rečou a piesňou. Prvky tancov iných národov. Kolektívna ročníková práca – inscenácia

4. ročník II. stupeň a štúdium pre dospelých

Ciele

Pripraviť na prijímacie skúšky na vysokú školu a absolventské skúšky ZUŠ.

Žiaci na konci 4. ročníka II. stupňa základného štúdia a ŠPD základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
analyzujú v cvičeniach fázy psychologického konania a slovný dynamický stereotyp,	Podnet, zhodnotenie, reakcia.
zvládnu jednoduchý scenár – autorské divadlo,	Autorské divadlo.
definujú mimoslovnými prostriedkami (pohybom, zvukom) vzťah k partnerovi,	Charakter postavy.
zdokonaľujú herecké výrazové prostriedky na zvládnutie rovnakej situácie v tragédii, komédii, commedii dell arte, groteske,	Herecké výrazové prostriedky a situácia.
vyberajú herecký výraz nie mechanickým opakovaním dohodnutých činností, ale znovu objavovaním tvorivého procesu,	Absolventské predstavenie. Improvizácia na literárne, hudobné a výtvarné podnety.
zvládnu výber vhodného námetu (aj hudobného) etudy pre ostatných členov kolektívu,	Dramatická činnosť – herecký výraz.
interpretujú vnútorný (psychický) postoj k dramatickej činnosti a vedia ho fixovať,	Fixácia inscenačného tvaru.
zdokonaľujú malý dramatický tvar s využitím princípov autorského divadla,	Inscenačný zámer.
preukážu s členmi kolektívu v krátkych cvičeniach a improvizáciách tvorivú atmosféru,	Text, réžia, scéna.
aplikujú jednotlivé zložky dramatického diela,	
zvládnu svoju úlohu v absolventskom predstavení,	Absolventské predstavenie.
zvládnu výstavbové postupy prednesu,	
interpretujú samostatne umelecký prednes,	Výstavba umeleckého prednesu.

interpretujú rôzne súčasné aj dobové texty, využívajú mimoslovné prostriedky prednesu, aplikujú návyky svojho rečového prejavu kondičnými rozcvičkami, interpretujú bez prípravy materiál k zvolenej téme a prednesú prednášku bez písomného záznamu, definujú hodnotenie umeleckého prednesu a samostatne hodnotia, analyzujú vzťah k priestoru a orientáciu v ňom, zvládnu zložitejšie cvičenia tempa a dynamiky, preukážu vzťah k partnerovi v náročnejších slovenských ľudových tancoch, zvládnu choreografickú kompozíciu na tému moderných tancov, zvládnu cvičenia na koordináciu pohybu s rečou a piesňou – moderná pieseň, ovládajú základné charakterotvorné prvky tancov iných národov, zvládnu štylizáciu a umenie podriadiť sa rôznym pedagogickorežijným prístupom a požiadavkám v absolventskom predstavení, zvládnu princípy a zákonitosti činoherného detského a mládežníckeho divadla, divadla poézie a iných dramatických druhov a žánrov. aplikujú získané poznatky a skúsenosti v príprave vybranej kolektívnej ročníkovej práce konanie a vývoj dramatickej postavy.	Interpretácia umeleckého prednesu. Interpretácia súčasných aj dobových textov. Gesto, mimika, výtvarné a hudobné prostriedky. Jazyková rozcvička Rétorika. Hodnotenie umeleckého prednesu. Orientácia v priestore. Cvičenia tempa a dynamiky. Choreografia moderného tanca. Cvičenia na koordináciu pohybu s rečou a piesňou. Prvky tancov iných národov. Kolektívna ročníková práca – absolventské predstavenie. Princípy a zákonitosti divadla. Absolventské predstavenie.

Záverečná skúška:

samostatný umelecký prednes

absolventské divadelné predstavenie

improvizácia na literárne, hudobné a výtvarné podnety

recenzia na divadelný alebo filmový titul

TANEČNÝ ODBOR

Názov predmetu	Hudobno – pohybová výchova
Časový rozsah výučby	2 hodiny týždenne
Stupeň vzdelania	Prípravné štúdium A
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Pomocou predmetu hudobno pohybová výchova sa hravým a presne cieleným spôsobom motivácie zameriavame na prípravu detí predškolského veku.

Predmet obsahuje:

1. Pohybová príprava- v základných polohách na mieste vedieme žiakov k uvedomovaniu si a upevňovaniu svalstva, získavaniu pružnosti a pevnosti celého tela formou elementárnych cvičení na zemi.
2. Pohyb v priestore – rozvoj cítenia a orientácie dieťaťa v priestore, vzájomná harmónia pohybu v dvojiciach, trojiciach, v skupine, využitím elementárnych druhov chôdze, behu, poskokov, preskokov a výskokov .
3. Pohybové hry so spevom – tanečné motívy a jednoduché rytmické cvičenia – ich prelínaním dosiahneme elementárne cítenie hudby ako celku. Prostriedky – ľudové piesne, riekanky, vyčítanky, podupy, potlesky.

Ciele vyučovacieho predmetu

- Formovať správne návyky držania tela
- Osvojiť si základy rytmiky, intonácie dynamiky
- Rozvoj orientácie v priestore
- Schopnosť reagovať pohybom na zmeny tempa

Obsah vyučovacieho predmetu:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
- formujú prvé náznaky návykov správneho držania tela - ovládajú základy rytmiky, intonácie	Pohybová príprava - elementárne cvičenia v základných polohách na mieste.

- reagujú pohybom na zmeny hudobného tempa, - ovládajú elementárnu orientáciu v priestore tanečnej sály - zatancujú jednoduché hudobno-pohybové kombinácie - poznajú ľudové aj neľudové piesne	Pohyb v priestore - elementárne tanečné kroky. Pohybové hry so spevom - poznanie ľudových aj neľudových detských piesní. Rytmické cvičenia - precvičovanie v riekankách, vyčítankach

Názov predmetu	Tanečná príprava
Časový rozsah výučby	2 hodiny týždenne
Stupeň vzdelania	Prípravné štúdium B
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Tanečná príprava je predmetom orientovaným na prípravu žiaka elementárnymi prípravnými cvičeniami na nasledovné štúdium v ďalších tanečných technikách povinných predmetov štúdia ako sú klasický tanec, ľudový tanec, kreatívny tanec a džezový tanec. Predmet obsahuje rovnaké tématické okruhy ako predmet hudobno-pohybová príprava, len s tým rozdielom, že na žiakov sú kladené postupne vyššie nároky v čistote prevedenia a uvedomovania si jednotlivých technických a tanečných prvkov, čo je nesmierne dôležité pri vypracovávaní istých pohybových stereotypov, potrebných pre ďalší rozvoj v ostatných tanečných technikách. Tým sa dosiahne u žiaka počiatok tanečnej disciplíny, vytrvalosti a precíznosti.

Ciele vyučovacieho predmetu

- získať návyk správneho držania tela

- v polohách na mieste pripravovať jednotlivé svalové skupiny k fixovaniu tohto návyku a rozvíjať dispozície

-v priestore získavať estetický pohyb a hudobno-pohybové cítenie

- vedieť odlíšiť pohyb na ľudovú hudbu a hudbu umelú

- hudobné vzdelávanie zamerať na rytmus, tempo, takt, dynamiku, frázovanie - teoreticky aj prakticky

Obsah vyučovacieho predmetu:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
- získajú prvé náznaky návykov správneho držania tela - ovládajú základy rytmiky, intonácie, dynamiky - predvedú jednoduché cviky obratnosti - reagujú pohybom na zmeny taktu - ovládajú elementárnu orientáciu v priestore tanečnej sály - zatancujú jednoduché hudobno-pohybové kombinácie - poznajú ľudové aj neľudové piesne.	Pohybová príprava - elementárne cvičenia v základných polohách na mieste a cviky obratnosti. Pohyb v priestore- elementárne tanečné kroky v rozmanitých priestorových formáciách. Pohybové hry so spevom - poznanie ľudových aj neľudových detských piesní. Rytmické cvičenia - precvičovanie v riekankách, vyčítankach, podupoch, potleskoch.

Názov predmetu	TANEČNÁ PRAX 1. ročník
Časový rozsah výučby	1 hodina týždenne
Stupeň vzdelania	ISCED 1 B – Primárne umelecké vzdelanie
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Hudobno - pohybové ľudové detské hry – prvé oboznámenie sa žiakov so základnými prvkami a motívmi slovenského ľudového tanca.

Ciele vyučovacieho predmetu

Tanečnými motívmi získavajú žiaci znalosti z pohybových princípov ľudového tanca, ľudovej slovesnosti, spevu a ľudových detských hier.

Obsah vyučovacieho predmetu

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Tanečnými motívmi získavajú žiaci znalosti z pohybových princípov ľudového tanca, ľudovej slovesnosti, spevu a ľudových detských hier	Perovanie váhou v stoji, v chôdzi, v jednokročke a dvojkročke bočne Perovanie ťahom v stoji, chôdzi, v jednokročke, dvojkročke bočne Premenný krok dvojdobý a trojdobý vpred, vzad a bočne Drobné premenné krôčky na mieste a z miesta rôznymi smermi v kombinácii s podupmi, potleskami, s l, 2-kročkou

Názov predmetu	TANEČNÁ PRÍPRAVA 1. ročník
Časový rozsah výučby	2 hodiny týždenne
Stupeň vzdelania	ISCED 1 B – Primárne umelecké vzdelanie
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Tanečná príprava:

a) Pohybová príprava – je zameraná na všestranný harmonický telesný rozvoj, rozvoj jednotlivých svalových oblastí, pevnosti chrbtových svalov a pružnosti chrbtice, pohyblivosti kĺbov, elastickosti šliach DK. Je to technická príprava v polohách na mieste.
b) Priestorové cvičenia – pohyb v priestore je dôležitým činiteľom pre rozvoj priestorového cítenia, orientácie, výrazového pohybu, tanečnosti a fantázie.
c) Rytmické cvičenia – pomáhajú rozvíjať hudobné cítenie.

Ciele vyučovacieho predmetu

1. Formovať návyk správneho držania tela, v polohách na mieste, pripravovať jednotlivé svalové skupiny k fixovaniu tohto návyku a rozvíjať dispozície.
2. V priestore získavať estetický pohyb a hudobno - pohybové cítenie.
3. Hudobné vzdelanie zamerať na rytmus, tempo, takt, dynamiku, frázovanie.

Obsah vyučovacieho predmetu:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Žiak má fixované návyky správneho držania tela, pripravuje si jednotlivé svalové skupiny na ďalšie cvičenia, rozvíja dispozície. Zvládnutie jednotlivých prvkov v priestore a rôznych priestorových formáciách-kruh, osmička, rad, diagonála,dvojice,voľné skupiny, zástup.Žiak sa vie orientovať v priestore Žiaci majú podľa svojich možností a schopností zvládnuť elementárne hudobné prostriedky pre potrebu pohybového prejavu s hudobným cítením.	<u>Pohybová príprava</u> **Základné polohy na mieste** Ľah vzad, ľah vpred, sed znožný, sed roznožený, roznožený skrčmo, na pätách, skrížmo, kľak spojný, podpor kľačmo, stoj v I. poz. paralelne aj prirodzene vytočene, akrobatické cvičenia. <u>Pohyb v priestore a tanečné motívy</u> **Chôdza** S postupom vpred, vzad, vytočená, na polo špičkách, v podrepe, so zapojením horných končatín. **Beh** S postupom vpred a vzad prirodzený, s prednožovaním, zanožovaním, skrčmo, paralelne vpred, kombinovanie chôdze a behu. **Poskočný krok** S postupom vpred, vzad s nízkym prednožovaním skrčmo, bočne, v kombinácii s podupmi, potleskami, poskokmi a cvalom bočne. **Polkový krok** S postupom vpred, vzad **Valčíkový krok** S postupom vpred a bočne **Otáčanie** o 90,180,360 stupňov v pomalom tempe vpravo aj vľavo, orientácia priestoru podľa klasického tanca 1- 8 **Skoky** v prvej a druhej paralelnej a prirodzene vytočenej pozícii vo všetkých piatich skupinách. **Cvičenia s náradím** švihadlá, lopty <u>Rozvoj hudobného cítenia</u>

	Tempo rovnomerné, zrýchľované, spomaľované **Tón – Nota – Pomlčka** **Takt-2/4,3/4,4/4** celá, polová, štvrťová, osminová **Rytmické cvičenia v 4/4, 2/4, 3/4 takte** zápis, improvizácia na zadanú hudobnú skladbu **Dynamické cvičenia** improvizácia s použitím rytmických nástrojov **Výrazové cvičenia** forte a piano v hudbe aj v pohybe legato a staccato v hudbe aj pohybe

Ciele vyučovacieho predmetu: 2 ročník

1. V pohybovej príprave trénovať DK pre potreby klasického tanca. Zväčšovať rozsah pohybu, vytočenosť DK, pevnosť svalstva, elastickosť. Fixovať správne držanie tela a pozície HK z klasického tanca.
2. Pri pohybe v priestore sa naďalej zamerať na estetický pohyb. Vypracovať skok.
3. Rytmické cvičenia obohatiť o nové náročnejšie poznatky.
4. V ľudových tanečných motívoch rozvíjať tanečnosť a spev.

Obsah vyučovacieho predmetu: 2 ročník

1. Cvičenia v polohách na mieste s dvojnásobnou dĺžkou a rozsahom pohybu a pohybových väzieb. Začíname spájať viac polôh počas jedného cvičenia.
Akrobatické cvičenia začíname s prípravou na stoj na rukách a premet bočne.

2. Systematické zapájanie práce HK do kombinácií, švihové pohyby, získavanie prvej koordinácie pohybu celého tele. Skoková kombinácia poskok, preskok, zoskok, výskok.

3. Predtaktie, triola, bodkovaný rytmus. Stupeň rozvinutia hudobno - pohybového cítenia sa zisťuje v rozmanitých improvizačných cvičeniach, žiaci reagujú na zmeny tempa, taktu, dynamiky a výrazu

4. Zapojenie hlavy v rotácii, nové tanečné motívy ľudového tanca.

Profil absolventa I. stupňa tanečného odboru

Výsledkom štúdia absolventov I. stupňa tanečného odboru ZUŠ má byť dosiahnutá taká umelecká úroveň, aby dokázal samostatne a tvorivo umelecky pracovať, rozvíjať svoje nadobudnuté praktické aj teoretické vedomosti.

Absolvent I. stupňa ZUŠ vo svojich základoch ovláda tri základné techniky scénického tanca- klasický tanec, ľudový tanec, moderný tanec s rozšírením o formovanie tanečného a hudobného vkusu. Výsledným produktom štúdia je žiak s kultivovaným pohybovým

prejavom a vypestovaným estetickým cítením. Absolvent má predpoklady pracovať v rozličných amatérskych súboroch, alebo pri dispozičných predpokladoch môže pokračovať v štúdiu na stredných umeleckých školách.

Výsledkom výučby je výkonový štandard, na základe ktorého absolvent spĺňa tieto požiadavky:

1.) Klasický tanec- absolvent je orientovaný v systéme a princípoch skladby klasického tréningu- cvičenie a la barre, au milieu, allegro. V základných formách zvláda všetky hlavné skupiny techniky klasického tanca- plié, battements, rond de jambe, port de bras, temps- lié, pózy, spojovacie a pomocné pohyby a skoky. Absolvent ovláda základnú francúzsku terminológiu klasického tanca.
2.) Ľudový tanec- absolvent rozoznáva jednotlivé tanečné oblasti podľa regiónov. Ovláda tanečné motívy s pôvodnou formou jednotlivých tancov, prípadne s ich štylizáciou v choreografii, piesne v nárečí, charakter ľudovej hudby, zvyky a kroje.
3.) Moderný a džezový tanec- absolvent dosahuje technický a výrazový stupeň zodpovedajúci amatérskym súborom moderného scénického tanca. Ovláda základné technické cvičenia, izolácie, švihy, točenia, elevácie, walks a ich kombinácie; vývoj džezového tanca, špecifické rytmické a hudobné znaky.
4.) Tanečná prax - absolvent ovláda tanečný prejav v scénickej podobe s výrazovými a technickými prostriedkami prispôsobenými jednotlivým tanečným technikám.

Názov predmetu	TANEČNÁ PRAX 2. ročník
Časový rozsah výučby	1 hodina týždenne
Stupeň vzdelania	ISCED 1 B – Primárne umelecké vzdelanie
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Hudobno-pohybové ľudové detské hry. Tanečné motívy.

Ciele vyučovacieho predmetu

Žiaci sa naďalej oboznamujú s novými tanečnými motívmi slovenského ľudového tanca, ako aj ich väzbami. Uplatňujú ich nielen v ľudových hrách, ale aj v ľudových choreograficky upravených tanečných kompozíciách.

Obsah vyučovacieho predmetu

Výkonový štandard	Obsahový štandard
... uplatňujú všetky vedomosti získané v tanečnej príprave a pohybovo sú schopní ich spojiť do väčších choreografických celkov na ľudovú , alebo umelú hudbu, formou ľudových hier a ľudových choreograficky upravených tanečných kompozíciách	<u>Tanečné motívy</u> prenášania váhy tela prenášania váhy tela v stoji, v chôdzi, v jednokročke a dvojkročke bočne v karičke Pérovanie ťahom a váhou striedavov stoji a chôdzi Jednokročka a dvojkročka v zadnom oblúku pérovanie ťahom, pérovanie váhou Cval bočný vo dvojici párové držanie Chôdza cez pätu striedavo perovaná ťahom Polkový krok ľudové prevedenie Valčíkový krok ľudové prevedenie Valaský vo dvojku na pološpičku prinožovaný Valaský vo dvojku na mieste, bočne vpred, vzad Rotácia na mieste hladko, poskokmi o 180° Nahadzovaný na pološpičku, na pätu

Názov predmetu	TANEČNÁ PRÍPRAVA 2. ročník
Časový rozsah výučby	2 hodiny týždenne
Stupeň vzdelania	ISCED 1 B – Primárne umelecké vzdelanie
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk

Charakteristika vyučovacieho predmetu

1. Pohybová príprava- cvičenia v polohách na mieste sú náročnejšie na výdrž aj pamäť. Zamerané sú na maximálny a všestranný rozvoj jednotlivých častí tela.

2. Priestorové cvičenia- systematické zapájanie HK do kombinácií, vychádzajúc z princípov KT. Získava sa prvá koordinácia pohybu celého tela.
3. Rytmické cvičenia- ťažšie rytmické cvičenia troj-, dvoj- a štvordobom takte, učí sa predtaktie, triola a bodkovaný rytmus.

Ciele vyučovacieho predmetu

- V pohybovej príprave trénovať DK pre potreby klasického tanca. Zväčšovať rozsah pohybu, vytočenosť DK, pevnosť svalstva, elastickosť. Fixovať správne držanie tela a pozície HK z klasického tanca.
- Pri pohybe v priestore sa naďalej zamerať na estetický pohyb. Vypracovať skok.
- Rytmické cvičenia obohatiť o nové náročnejšie poznatky.

Obsah vyučovacieho predmetu:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
... trénuje DK pre potreby klasického tanca ....Zväčšuje rozsah pohybu, vytočenosť DK, pevnosť svalstva, elastickosť. ...Má fixované správne držanie tela a pozície HK z KT.	<u>Pohybová príprava</u> **základné polohy na mieste** ľah vzad-priehlavky, sedacie svaly, panva bedrové kĺby, svaly väzivá DK brušné svaly ľah vpred-sedacie svaly, bedrové kĺby, chrbtové svaly ľah na boku-svaly a väzivá DK sed znožný-DK, chrbtica, sedacie svaly sed roznožný-DK, chrbtica sed roznožný skrčmo-bedrové kĺby, chrbtica, panva sed na pätách-sedacie svaly, stehenné svaly,HK sed skrížmo-hlava, ramená, trup , HK kľak spojný- stehenné svaly, chrbtica, sedacie svaly podpor kľačmo- chrbtové svaly stoj v I.a II.poz. prirodzene vytočene aj paralelne- DK, trup, hlava, ramená, HK Akrobatické cvičenia-príprava na stoj na R a premet stranou <u>Pohyb v priestore</u> **Chôdza** S postupom vpred a vzad vytočená, kombinovaná s pohybom HK Výpadová chôdza vpred

Získanie prvej koordinácie pohybu celého tela, so zapojením HK, vypracovanie techniky skoku. Priestorové cítenie rozšírené o zmenu smeru a delenie kruhu Stupeň rozvoja sa zisťuje v rozmanitých improvizačných cvičeniach, schopnosť reagovať na zmenu tempa, taktu, dynamiky a výrazu	**Beh** prirodzený po okrúhlych dráhach vytočený s postupom vpred a vzad po rovných a vytočených dráhach s vysokým prednožovaním pokrčmo, paralelne a vytočene strihaný-vytočene, zanožovaný, so skŕčaním DK pod seba s preperovaním kolien aj priehlavkov plynulý beh do diaľky **Poskočný krok** nízky s prepnutím priehlavku s postupom vpred, vzad a bočne paralelne vysoký s prepínaním priehlavku s prednožovaním vytočene s napnutým kolenom a priehlavkom s prednožovaním pokrčmo s napnutým priehlavkom attitude **Polkový krok** s väčším odrazom, s postupom vzad, vpred, bočne s natáčaním a otáčaním v kombináciách s inými tanečnými krokmi „päta-špica-krok sun krok“ **Valčíkový krok** vytočene z VP III. poz. s postupom vpred, vzad a bočne **Skoky** 1.skupiny na mieste – výskoky 2.skupiny z miesta-zoskoky 3.skupiny z miesta-preskoky skoky do diaľky s akcentovaným odrazom z jednej DK-preskoky Kombinácia poskok-preskok-zoskok-skok <u>Rozvoj hudobného cítenia</u> **Rytmické cvičenia** 2/4,3/4,4/4 T so zapojením osmín a pomlčiek Predtaktie v rôznych pohybových kombináciách Legato, staccato v pohybových kombináciách-vedený pohyb švihový pohyb Triola notový zápis, pohyb, rytmické nástroje Bodkovaný rytmus notový zápis, pohyb, rytmické nástroje Zmena taktu

	improvizácia v priestore Dynamické cvičenia chápanie pohybu odstupňovaním sily zvuku, sily emócií a svalového napätia

Názov predmetu	TANEČNÁ PRX 3. ročník
Časový rozsah výučby	1 hodina týždenne
Stupeň vzdelania	ISCED 1 B – Primárne umelecké vzdelanie
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Tanečná prax pre všetky učebné predmety je v 1. polroku školského roku priradená k jednotlivým predmetom (klasický tanec, ľudový tanec, kreatívny tanec) – viac prevažuje technická príprava. V 2. polroku prevažuje tanečná prax, pod čím rozumieme prácu na choreografiách na verejné vystúpenie. Žiaci majú možnosť rozvíjať svoj tanečný prejav.
Tento predmet je náročný pre učiteľa, ktorý je v jednej osobe choreografom, návrhárom kostýmov (v mnohých prípadoch aj ich realizátorom), ako aj hudobne vzdelanou osobou , schopnou vyhľadávať vhodné hudobné skladby na choreografické spracovanie.

Ciele vyučovacieho predmetu

Cieľom predmetu je získať scénické skúsenosti z tanečného umenia a nadobudnúť zmysel pre zodpovednosť, ktorá je pri tejto činnosti nevyhnutná. Vychováva u žiakov schopnosť esteticky vnímať a prežívať tanečné umenie, formovať svoj tanečný a hudobný vkus. Je to špecifická príprava a rozvoj jednotlivých techník s tvorivým uplatnením v praxi.

Názov predmetu	KREATÍVNY TANEC 3. ročník
Časový rozsah výučby	1 hodina týždenne
Stupeň vzdelania	ISCED 1 B – Primárne umelecké vzdelanie
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Kreatívny tanec vnáša do vyučovacieho procesu niekoľko nových prístupov a rozmerov. Popri rozvíjaní prirodzeného tanečného pohybu a tvorivosti samotných detí, predstavuje úvod do novej línie tanečného vzdelania. Veľký dôraz sa kladie na vysvetľovanie, analýzu a rozmýšľanie o téme, vedenie žiakov k slobodnému - individuálnemu prejavu. Vedomosti systematicky nadobudnuté v predchádzajúcich ročníkoch o základných telesných pravidlách potrebných v tanci, či už klasickom alebo ľudovom, sa aplikujú a utvrdzujú prostredníctvom vlastnej fantázie a tvorivosti.
Na zvládnutie tanca ako vnútorne veľmi zložitého fenoména, no navonok pôsobiaceho veľmi ľahko a jednoducho je treba zvládnuť množstvo faktorov a tém , ktoré sú spojené do 3 celkov:

- pohyb, resp. telo tanečníka
- priestor
- hudba

Ciele vyučovacieho predmetu

Pohyb, priestor a hudba spolu veľmi úzko súvisia, prebiehajú v tanci súčasne, preto musíme pri výučbe zvoliť takú postupnosť, ktorá je pre dieťa najprijateľnejšia. Tým je jeho telo – telo tanečníka. Práve od tohto výrazového prostriedku začíname otvárať cestu za novým pohľadom na pohyb v tanci – pohyb, resp. telo tanečníka – je nosná téma 3. ročníka. Zároveň prienik hlavnej témy s čiastkovými podkapitolami celkov priestor, hudba. Napr. horizontálne a vertikálne línie v súvislosti so „ skladaním a rozkladaním „ tela, emocionalita tónin dur a mol vo väzbe napätia a uvoľňovania svalov. Kumulácia vnemov rozvíja tanečnú inteligenciu žiakov, ale musí zostať v miere mentálnych schopností ich veku.

Obsah vyučovacieho predmetu:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
- žiaci chápu pohyb prostredníctvom tela tanečníka v rôznych rovinách poznania v spojitosti s rozvíjaním pohybu, dýchania a srdcovej činnosti a samotnou stavbou ľudského tela - ovládajú si telo tanečníka ako s uvoľnením tak aj napätím svalového ústrojenstva - uplatňujú uvedomenie si tela tanečníka formou improvizácie či už v prirodzenom alebo akademickom tanečnom pohybe.	Telo ako nástroj tanečníka: -stavba ľudského tela -dýchanie -srdcová činnosť -chrbtica (stavba, význam, oblé polohy) -pohybové možnosti jednotlivých častí ľudského tela a ich využitie v tanečnej improvizácii -napätie a uvoľnenie svalstva tela a ich dôsledky na pohyb- tanec -dynamika pohybu -väzba s hudbou a výrazom telo tanečníka v práci základných pohybov: rozvíjanie pohybu (v ľahu, v stoji, chôdzi), civilný a umelecký pohyb, primárny a sekundárny pohyb -rozvoj pohybu v horizontálnom a vertikálnom smere, impulzy, tvary pohybov(rovné, oblé) -ťažisko -chôdza, beh.

	hudba (v úzkej spojitosti s telom tanečníka): emocionálna väzba hudby a pohybu(dur, mol)

Názov predmetu	KLASICKÝ TANEC 3. ročník
Časový rozsah výučby	1hodina týždenne
Stupeň vzdelania	ISCED 1 B – Primárne umelecké vzdelanie
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Klasický tanec je jedným zo základných výrazových prostriedkov scénického tanečného umenia. Je to pohybový systém s presne vypracovanou metodikou a teóriou. Kladie veľké nároky na sústredenosť, precíznosť a disciplínu pohybu. Klasický tréning kultivuje telo, zlepšuje a rozvíja tanečnú techniku. Pre štúdium predmetu sú dôležité predpoklady – fyzické dispozície (vytočenosť DK, elastické svaly a väzivá , atď.), psychické dispozície (pevná vôľa, vytrvalosť, sebadisciplína), talent na tanec (koordinácia pohybov, estetický prejav, muzikálnosť, cítenie rytmu a výrazu hudby).

Súčasťou štruktúry vyučovacej hodiny KT sú aj cvičenia v základných polohách na mieste, priestorové a rytmické cvičenia.

Stavba vyučovacej hodiny sa delí na : a) Exercices á la barre (cvičenie pri tyči)
b) Exercices au milieu (cvičenie v priestore)
c) Allegro (skoky)
d) Priestorové a rytmické cvičenia

Ciele vyučovacieho predmetu

Zvládnuť základné princípy elementárnych cvičení v exercices á la barre a základné port de bras.

Fyzické dispozície, ktoré sú nevyhnutné pre zvládnutie tejto náročnej techniky sa u žiakov ZUŠ vyskytujú výnimočne, preto sa náročné požiadavky tejto techniky modifikujú a prispôsobujú individuálne, podľa dispozícií žiaka.

Obsah vyučovacieho predmetu:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
... aplikujú základné držanie tela v technike klasického tanca v postavení tvárou a bokom k tyči,	**Exercices à la barre:** - postavenie čelom k tyči, poloha HK na tyči, - I., II., V. poz. DK v postavení čelom k tyči, v postavení bokom k tyči - Battement dégagé do II. poz.,

...ovládajú postavenie DK en dehors v rámci svojich anatomických dispozícií v základných cvičeniach techniky klasického tanca, ... realizujú základné cvičenia techniky klasického tanca v cvičení à la barre a au milieu, ...predvedú prípravné port de bras s dodržaním správneho držania tela, ... poznajú základnú terminológiu techniky klasického tanca slovom.	- Demi-plié v I., II., V. poz. v postavení čelom k tyči, - Battement tendu simple z I. a V. poz. v postavení čelom k tyči, - postavenie bokom k tyči, poloha HK na tyči, - prípravné port de bras v postavení bokom k tyči – préparation, - Révérence - v priestore - Demi - plié v I., II., III., V. poz. v postavení bokom k tyči, - Battement tendu simple z I. poz. v postavení bokom k tyči, - Passé par terre - v postavení čelom, bokom k tyči, - prípravné cvičenie na rond de jambe par terre v postavení čelom k tyči - en dehors, en dedans, - Battement tendu demi-plié v postavení čelom k tyči, - Rond de jambe par terre v postavení čelom k tyči, - Battement tendu soutenu v postavení čelom k tyči, - Battement tendu soutenu v postavení bokom k tyči, - prípravný cvik k battement tendu jeté v postavení čelom k tyči z I.poz. – 30° - prípravný cvik k battement tendu jeté v postavení bokom k tyči z I. poz. 30°, - polohy sur le cou de pied v postavení čelom k tyči- základná poloha, - Battement frappé v postavení čelom k tyči par terre, - Relevé-abaissé v I. a II. poz. v postavení čelom k tyči, - Battement relevé lent do všetkých smerov na 45°, - záklon a úklon tela v postavení čelom k tyči, predklon tela bokom alebo chrbtom k tyči, - Temps-levé sauté v I. a II. poz. v postavení čelom k tyči. **Exercices au milieu:** - Demi - plié v I., II. poz. en face, - Battement dégagé do II. poz., - Battement tendu simple z I. poz. en face, - prípravné cvičenie na rond de jambe par terre, - Battement tendu demi-plié z I. a V. poz. en face, - Battement tendu soutenu z I. a V. poz en face,

	- Relevé - abaissé v I. a II. poz., - 1. port de bras s DK v I. poz. en face, - prípravné port de bras en face, **Allegro:** - Temps - levé sauté v I. a II. poz., - Pas échappé z I. do II. poz. (prípravná fáza).

Názov predmetu	ĽUDOVÝ TANEC 3. ročník
Časový rozsah výučby	1 hodina týždenne
Stupeň vzdelania	ISCED 1 B – Primárne umelecké vzdelanie
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Ľudový tanec je vo svojej technike najpríbuznejší k prirodzenému tanečnému prejavu žiakov. Množstvo, rôznorodosť, pestrosť a krása slovenských ľudových tancov, ktoré sa dodnes zachovali, sú odrazom života nášho ľudu, jeho mentality, citov, potrieb, túžob, názorov, skúseností, fantázie, umeleckého vkusu a tvorivých schopností. Vznikali , rozvíjali sa , menili, zhromažďovali a zušľachťovali sa po stáročia.
Na určitých územných celkoch vznikli niektoré spoločné znaky v hudobnej a tanečnej tvorbe. Prejavujú sa napr. v melodike a rytmike tanečných piesní, v hudobnom prednese, v pohybovej štruktúre a v tanečnom výraze. Územie , na ktorom sa tancujú tance s podobnými až rovnakými hudobnými až tanečnými znakmi, nazývame tanečná oblasť. Jednotlivé tanečné motívy sú zamerané na tanečné kroky z určitých oblastí (regiónov) Slovenska.
Tanečné oblasti : Zemplín, Myjava, Liptov, Horehronie, Záhorie

Ciele vyučovacieho predmetu

Priblížením tanečného , spevného a hudobného ľudového prejavu spoznať prostredie, zdroje tvorivosti a mentalitu ľudu v jednotlivých oblastiach Slovenska. Viesť žiakov k rozoznávaniu jednotlivých oblastí, zoznámiť ich so základnými tanečnými motívmi, s pôvodnou formou jednotlivých tancov, prípadne s ich štylizáciou v choreografii, s piesňami v nárečí, s ľudovou hudbou, zvykmi a charakteristickými krojmi.
Rozlišovať a zdokonaľovať technickú vyspelosť žiakov, formovať a rozvíjať tanečnosť a tanečný charakter podľa jednotlivých oblastí, prehlbovať výrazový register, formovať estetické cítenie, podporovať pocit príslušnosti k slovenskému národu spoznávaním folklórnych tradícií.

Obsah vyučovacieho predmetu:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Jednotlivé motívy žiaci realizujú samostatne na mieste, s postupom z miesta, v páre alebo v skupine a v danom priestorovom útvare. Po osvojení dostatočného počtu motívov a zaužívaných motivických väzieb žiaci zvládajú samostatnú improvizáciu, ktorá je však podmienená určitou fyzickou a mentálnou vyspelosťou toho-ktorého žiaka.	**1.Perovanie ťahom** V stoji, v chôdzi, v jedno a dvojkročke (bočne, v zadnom oblúku, jednotlivo i vo dvojici), v karičke a v párovom krútení **2.Perovanie váhou** V stoji, chôdzi, v jedno a dvojkročke (bočne, v zadnom oblúku, jednotlivo i vo dvojici), v kolese, v párovom krútení **3.Valaské** Jednoduchý valaský valaský vo dvojku na pološpičku prinožovaný (na mieste a bočne) valaský vo dvojku na pološpičku (vpred a vzad) valaský vo dvojku na pätu (vpred) **4.Chôdza ťahom cez pätu** krok s ukľaknutím **5.Premenný krok** dvojdobý (polkový), trojdobý (valčíkový) **6.Nahadzovaný** na pološpičku (ťahom a váhou) na pätu (ťahom a váhou) **7.Zrážaný** súčasne **8.Záver s predložením** na pološpičku, na pätu **9.Myjavský hravý vpred** vytočene-vtočený, vtočene-vytočený **10.Myjavské kyvadlo** vpredu, vzadu **11.Myjavský dvojkladený vpredu** na pološpičku, na pätu **12.Myjavské ukľakované** Rovno, stáčaný diagonálne **13.Hustý dupák** na celé chodidlo, na pätu **14.Hustý dupák** bočne, v zadnom oblúku **15.Chôdza s potleskom** **16.Malé skoky v drepe** bez potlesku a s potleskom **17.Liptovský kladený** na pološpičku, na pätu **18.Liptovský dvojkladený vpredu** **19.Karičkový krok** pre dievčatá – hladký, s pérovaním ťahom koníčkami (pod seba) **20.Karičkové podupy**

	v rôznom rytme, Karičkové podupy, pre chlapcov Karičkové podupy, pod rukou **21.Hajduch** pre chlapcov – predložný na pätu, prednožný **22.Rotácia** hladko z miesta, poskočnými krokmi z miesta s perovaním váhou z miesta **23.Tanečné motívy** ľudovej mazurky, ľudovej polky

Názov predmetu	TANEČNÁ PRAX 4. ročník
Časový rozsah výučby	1 hodina týždenne
Stupeň vzdelania	ISCED 1 B – Primárne umelecké vzdelanie
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Tanečná prax pre všetky učebné predmety je v 1. polroku školského roku priradená k jednotlivým predmetom (klasický tanec, ľudový tanec, kreatívny tanec) – viac prevažuje technická príprava. V 2. polroku prevažuje tanečná prax, pod čím rozumieme prácu na choreografiách na verejné vystúpenie. Žiaci majú možnosť rozvíjať svoj tanečný prejav.

Tento predmet je náročný pre učiteľa, ktorý je v jednej osobe choreografom, návrhárom kostýmov (v mnohých prípadoch aj ich realizátorom), ako aj hudobne vzdelanou osobou, schopnou vyhľadávať vhodné hudobné skladby na choreografické spracovanie.

Ciele vyučovacieho predmetu

Cieľom predmetu je získať scénické skúsenosti z tanečného umenia a nadobudnúť zmysel pre zodpovednosť, ktorá je pri tejto činnosti nevyhnutná. Vychováva u žiakov schopnosť esteticky vnímať a prežívať tanečné umenie, formovať svoj tanečný a hudobný vkus. Je to špecifická príprava a rozvoj jednotlivých techník s tvorivým uplatnením v praxi.

Názov predmetu	KREATÍVNY TANEC 4. ročník
Časový rozsah výučby	1 hodina týždenne
Stupeň vzdelania	ISCED 1 B – Primárne umelecké vzdelanie
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Kreatívny tanec vnáša do vyučovacieho procesu niekoľko nových prístupov a rozmerov. Popri rozvíjaní prirodzeného tanečného pohybu a tvorivosti samotných detí, predstavuje úvod do novej línie tanečného vzdelania. Veľký dôraz sa kladie na vysvetľovanie, analýzu a rozmýšľanie o téme, vedenie žiakov k slobodnému - individuálnemu prejavu. Vedomosti systematicky nadobudnuté v predchádzajúcich ročníkoch o základných telesných pravidlách potrebných v tanci, či už klasickom alebo ľudovom, sa aplikujú a utvrdzujú prostredníctvom vlastnej fantázie a tvorivosti.
Na zvládnutie tanca ako vnútorne veľmi zložitého fenoména, no navonok pôsobiaceho veľmi ľahko a jednoducho je treba zvládnuť množstvo faktorov a tém , ktoré sú spojené do 3 celkov:

- pohyb, resp. telo tanečníka
- priestor
- hudba

Ciele vyučovacieho predmetu

Pohyb, priestor a hudba spolu veľmi úzko súvisia, prebiehajú v tanci súčasne, preto musíme pri výučbe zvoliť takú postupnosť, ktorá je pre dieťa najprijateľnejšia. Tým je jeho telo – telo tanečníka. Práve od tohto výrazového prostriedku začíname otvárať cestu za novým pohľadom na pohyb v tanci – pohyb, resp. telo tanečníka – je nosná téma 3. ročníka. Zároveň prienik hlavnej témy s čiastkovými podkapitolami celkov priestor, hudba. Napr. horizontálne a vertikálne línie v súvislosti so „ skladaním a rozkladaním „ tela, emocionalita tónin dur a mol vo väzbe napätia a uvoľňovania svalov. Kumulácia vnemov rozvíja tanečnú inteligenciu žiakov, ale musí zostať v miere mentálnych schopností ich veku.

Obsah vyučovacieho predmetu:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
-žiak si uvedomuje potrebu priestoru a hudby v tanci -využívajú prácu formou improvizácie rovnako ako v treťom ročníku s pridaním ďalších rozmerov tanečného umenia a to s priestorom a hudbou (oproti 3.ročníku, kedy pochopenie pohybu bolo smerované k žiakovi, jeho vlastnému emocionálnemu prežívaniu a tým aj poňatie samotnej improvizácie, vo 4.ročníku žiaci uvedomelou improvizáciou využívajú priestor a hudbu ako neoddeliteľnú súčasť tanečného umenia)	-tanec- priestor- jeho technické aj psychologické vlastnosti -pohyb: pohyb vedený priamo a nepriamo, vlna (špecifický tok pohybu), smery pohybov, pohyb vedený ťahom, švihom -fókus, periférne videnie -priestor: technické vlastnosti priestoru (šírka, výška, hĺbka), diagonála smerová (uhlopriečka), diagonály priestorové, horizontálne delenie priestoru, vertikála -symetria a asymetria -psychologické, respektíve výrazové -vlastnosti priestoru: miesta v priestore, na javisku, emočný význam bodov, cítenie stredu- centra priestoru -tvorba vlastného, fantazijného priestoru -hudba: rytmus, melódia- vyjadrenie pohybom, metrická vnímavosť, pamäť, tanec bez hudby.

Názov predmetu	KLASICKÝ TANEC 4. ročník
Časový rozsah výučby	1hodina týždenne
Stupeň vzdelania	ISCED 1 B – Primárne umelecké vzdelanie
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Klasický tanec je jedným zo základných výrazových prostriedkov scénického tanečného umenia. Je to pohybový systém s presne vypracovanou metodikou a teóriou. Kladie veľké nároky na sústredenosť, precíznosť a disciplínu pohybu. Klasický tréning kultivuje telo, zlepšuje a rozvíja tanečnú techniku. Pre štúdium predmetu sú dôležité predpoklady – fyzické dispozície (vytočenosť DK, elastické svaly a väzivá , atď.), psychické dispozície (pevná vôľa, vytrvalosť, sebadisciplína), talent na tanec (koordinácia pohybov, estetický prejav, muzikálnosť, cítenie rytmu a výrazu hudby).

Súčasťou štruktúry vyučovacej hodiny KT sú aj cvičenia v základných polohách na mieste, priestorové a rytmické cvičenia.

Stavba vyučovacej hodiny sa delí na : a) Exercices á la barre (cvičenie pri tyči)
b) Exercices au milieu (cvičenie v priestore)
c) Allegro (skoky)
d) Priestorové a rytmické cvičenia

Ciele vyučovacieho predmetu

Charakteristika a ciele predmetu klasický tanec nadväzujú na 3.ročník. S postupným cvičením získajú žiaci lepšiu vytočenosť DK, pevnejší priehlavok ako aj rozsah pohybu a držanie tela. Elementárnu koordináciu pohybu DK, HK a hlavy. Dôležitou prácou je port de bras, jeho forma a výraz, čím sa rozvíja tanečnosť a muzikalita. Dôraz sa kladie na prípravné fázy skokov 1.skupiny. Kontrolovať treba správny odraz a dopad. Všetky cviky treba jednoducho kombinovať a rytmizovať. Tempo cvičenia je pomalé, využívajú sa rozkladové formy a výdrže.

Obsah vyučovacieho predmetu:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
...aplikujú elementárnu koordináciu pohybu DK, HK a hlavy v základných cvičeniach techniky klasického tanca (préparation k rond de jambe par terre),	a) **Exercices á la barre** - Battement tendu double do II. poz. - Battement tendu simple z V. poz. - Battement tendu pour le pied - Battement tendu jeté z I. a V. poz. v postavení čelom a bokom k tyči - 30° - Battement tendu jeté en cloche, v postavení čelom a bokom k tyči - 30°

...zvládnu princípy vytočenosti a princíp realizácie pohybu v jednotlivých základných cvičeniach techniky klasického tanca s efektívnym použitím prislúchajúcich svalov tela, ... použijú silu priehlavku k uspokojivému zvládnutiu jednotlivých cvičení techniky klasického tanca, ... poznajú základnú terminológiu techniky klasického tanca slovom	- Battement tendu pour le pied do II. poz. - IV. poz. - battement dégagé do IV. poz. - záklon a úklon tela bokom k tyči - Rélevé - abaissé v V. poz. - Demi - plié v IV. a V. poz. - Demi rond de jambe par terre - scénická poloha cou-de-pied - Battement soutenu par terre (cez cou- de- pied) - Demi - plié a relevé v I., II., V. poz. - préparation k rond de jambe par terre (en dehors, en dedans) - Battement fondu par terre - Battement frappé en l'air- 30° - prípravné cvičenie pre 3. port de bras - 3. port de bras - Battement relevé lent na 90° - Grand battement jeté z I. poz. - Battement fondu en l´ air - 45° - Battement rétiré (passé na 45° a 90°) - Grand plié v I., II., V. poz. - prípravné cvičenie pre pas coupé b) **Exercices au milieu** - Battement tendu simple z V. poz. - Battement tendu jeté z I. a V. poz. - 30° - Épaulement (croisé, éffacé) - obraty par terre na dvoch DK - Battement frappé par terre - Rélevé - abaissé v I., II., V. poz. - Rond de jambe par terre - Demi - rond de jambe par terre - Battement soutenu par terre - Demi - plié V. poz. - préparation k rond de jambe par terre (en dehors, en dedans) - Battement fondu par terre - Battement relevé lent na 90° à la seconde z I. a V. poz. - 2. port de bras v épaulement croisé c) **Allegro:** - Temps - levé sauté v V. poz. - prípravné cvičenie pre pas échappé sauté do II. poz.

Názov predmetu	ĽUDOVÝ TANEC 4. ročník
Časový rozsah výučby	1 hodina týždenne
Stupeň vzdelania	ISCED 1 B – Primárne umelecké vzdelanie
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Ľudový tanec je vo svojej technike najpríbuznejší k prirodzenému tanečnému prejavu žiakov. Množstvo, rôznorodosť, pestrosť a krása slovenských ľudových tancov, ktoré sa dodnes zachovali, sú odrazom života nášho ľudu, jeho mentality, citov, potrieb, túžob, názorov, skúseností, fantázie, umeleckého vkusu a tvorivých schopností. Vznikali , rozvíjali sa , menili, zhromažďovali a zušľachťovali sa po stáročia.

Na určitých územných celkoch vznikli niektoré spoločné znaky v hudobnej a tanečnej tvorbe. Prejavujú sa napr. v melodike a rytmike tanečných piesní, v hudobnom prednese, v pohybovej štruktúre a v tanečnom výraze. Územie , na ktorom sa tancujú tance s podobnými až rovnakými hudobnými až tanečnými znakmi, nazývame tanečná oblasť. Jednotlivé tanečné motívy sú zamerané na tanečné kroky z určitých oblastí (regiónov) Slovenska.
Tanečné oblasti : Myjava, Liptov

Ciele vyučovacieho predmetu

Spoznať a naučiť sa rozoznávať základné tanečné oblasti Slovenska, ich tanečné charaktery, základné tanečné motívy a tanečný repertoár. Rovnako získať základné informácie o hudobnom prejave, ľudovom odeve, tanečných príležitostiach a zvykosloví. Rozvíjať technické schopnosti žiakov ako je rotačná, skoková, odzemková technika, či tanečný výraz. Z uvedených tanečných oblastí by si mali žiaci osvojiť aspoň jeden tanec z každej základnej skupiny- ženské, mužské a párové.

Obsah vyučovacieho predmetu:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
Žiaci ovládajú vybrané piesne danej oblasti.	**Myjavská tanečná oblasť** Základné informácie o tanečnej oblasti **Tance:** Starobabská - párový tanec pomalého tempa Verbunk sólový - mužský tanec mierne rýchleho tempa Verbunk párový - párový tanec mierne rýchleho tempa Čardáš - hustý - párový tanec rýchleho tempa Novodobé ľudové tance (strofické tance) - „V širém poli...“, Šotyš, Hrozená, Židovka - párové tance s ustálenými motivickými väzbami.

Poznajú základné informácie týkajúce sa regiónov Myjava a Liptov Žiaci dokážu zaradiť a použiť jednotlivé tanečné motívy do ucelených celkov a odprezentovať v tanečných choreografiách. Pri improvizácii dodržiavajú tanečný charakter.	**Motívy:** chôdza vyperovaná váhou s postupom vpred a vzad, v otvorenom držaní bočne, vo valčíkovom a čardášovom držaní podupy na záver hudobnej frázy poskok so sklzom a potleskami rotácia váhou na mieste a z miesta, podvrtka Starobabská vyperovaná dvojkročka s prídupom v rôznych postaveniach a držaniach partnerov dvojkročka so zanožením párové krútenie verbunkové v čardášovom držaní zmena v párovom krútení Verbunkový motív základný - vykopávaný a jeho obmeny Valaský jednoduchý preskakovaný Valaský vo dvojku vpred na polochodidlo záver na polochodidlo – kľúč zrazenie z II. do I. pozície nahadzovaný a jeho obmeny nahadzovaný so zrazením nahadzovaný so zrazením a úderom na DK nahadzovaný v rôznych postaveniach a držaniach partnerov, prechody z jednotlivých postavení a držaní partnerov nahadzovaný v podvrtke partnerky rotácia nahadzovaným o 180° rotácia nahadzovaným so zrazením o 360° ukľakované motívy výskoky v stoji spojnom s otočením o 180° a 360° párové krútenie v čardáši párové krútenie polkovým premenným krokom párové krútenie polkovým premenným krokom po obvode kruhu **Liptovská tanečná oblasť** Základné informácie o tanečnej oblasti **Tance:** Horný Liptov - Čuchom - ženský tanec Cindruška Do krutu - pomalý tanec 1 muža a 2 žien Do skoku - rýchle pokračovanie tanca Do krutu Dolný Liptov - Odzemok - mužský tanec Koleso - ženský tanec O sebe, resp. Šikovná - párový tanec rýchleho tempa. Motívy: perovanie váhou a rovnomerne váhou v stoji, chôdzi, jednokročke hladká chôdza po kruhu s potleskami

	poskoky, preskoky a zoskoky v pohybe po priestore, viď tanec O sebe kladený na polochodidlo a na pätu dvojkladený a jeho obmeny hravý jednoduchý hravý s prekrížením hravý so zdvihom (Vojtova cifra) valaský jednoduchý sunutý valaský jednoduchý preskakovaný valaský vo dvojku na polochodidlo a na pätu poskok s oblúkom rotácia poskokom rotácia valaským vo dvojku odzemkové oddychové motívy - hajduchový krok drobný, hajduchový krok premenný odzemkové drepové motívy - hajduch predložný, hajduch jednoduchý prednožný, hajduch prednožný dvojitý, hajduch široký čelne, hajduch do zanoženia s úderom na DK valaský vo dvojku vzad s úderom na DK Hajduch do výpadu bočne kolesová chôdza vyperovaná váhou na vnútornú DK párové krútenie akcentovaným preskokom z tanca O sebe drepové motívy z tanca Cindruška párové krútenie z tanca Do krutu párové krútenie z tanca Do skok.

Názov predmetu	TANEČNÁ PRAX 1. ročník
Časový rozsah výučby	1,5 hodiny týždenne
Stupeň vzdelania	ISCED 2 B – Nižšie sekundárne vzdelanie
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Tanečná prax pre všetky učebné predmety je v 1. polroku školského roku priradená k jednotlivým predmetom (klasický tanec, ľudový tanec, džezový tanec) – viac prevažuje technická príprava. V 2. polroku prevažuje tanečná prax, pod čím rozumieme prácu na choreografiách na verejné vystúpenie. Žiaci majú možnosť rozvíjať svoj tanečný prejav.

Tento predmet je náročný pre učiteľa, ktorý je v jednej osobe choreografom, návrhárom kostýmov (v mnohých prípadoch aj ich realizátorom), ako aj hudobne vzdelanou osobou, schopnou vyhľadávať vhodné hudobné skladby na choreografické spracovanie.

Ciele vyučovacieho predmetu

Cieľom predmetu je získať scénické skúsenosti z tanečného umenia a nadobudnúť zmysel pre zodpovednosť, ktorá je pri tejto činnosti nevyhnutná. Vychováva u žiakov schopnosť esteticky vnímať a prežívať tanečné umenie, formovať svoj tanečný a hudobný vkus. Je to špecifická príprava a rozvoj jednotlivých techník s tvorivým uplatnením v praxi.

Názov predmetu	DŽEZOVÝ TANEC 1.ročník
Časový rozsah výučby	1 hodina týždenne
Stupeň vzdelania	ISCED 2 B – Nižšie sekundárne vzdelanie
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Po začatí výučby predmetu Džezový tanec sa žiak oboznamuje s úplne novou, špecifickou tanečnou technikou. Od elementárnych prvkov sa adekvátnym tempom presúva celým tréningom džezového tanca.
Prostredníctvom vystavaného džezového tréningu (warm up - zahrievacie cvičenie), technické cvičenia, izolácie, švihy, točenia, elevácia, walks, kombinácie, warm down) žiaci dôkladne preniknú do daného učiva.
Okrem dôrazu, ktorý sa kladie na zvládnutie techniky džezového tanca, sústreďuje sa aj na individuálny prejav, znalosť terminológie a oboznámenie sa s históriou tohto predmetu, pre lepšie pochopenie vzniknutého žánru.

Ciele vyučovacieho predmetu

Cieľom 1.ročníka v predmete Džezový tanec je oboznámiť žiakov s novou tanečnou technikou, ktorá má veľmi špecifické pohybové princípy (základne postavenie, zníženia poloha ťažiska, váha tela, opozície tela, pozície HK, DK, izolácie, polohy mimo os, točenie, elevácia...). Dbáme o to aby prenikla táto technika do tela žiakov ale zároveň smerujeme žiakov tak aby si vybudovali vzťah k danému predmetu vďaka ponechaniu individuálneho formovania tanečného prejavu.
Na zvládnutie džezovej techniky je dôležitou súčasťou vedomostí žiaka poznať teoreticky a prakticky základné špecifické znaky tejto techniky, ktoré budú následne aplikované v tréningu, väzbách a tanci.

Obsah vyučovacieho predmetu:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
- žiaci aplikujú špecifické držanie tela v džezovom tanci - aplikujú posun prízvuku na 2.dobu v pohybe - majú osvojený izolovaný pohyb jednotlivých centier a ich polyrytmický model v základnej forme - poznajú špecifické pozície horných a dolných končatín - poznajú špecifické podoby technických cvičení - využívajú koordináciu pohybov pri príprave na točenie a skoky v džezovom tanci - poznajú odbornú terminológiu džezového tanca v rozsahu obsahu predmetu	-zahrievacie cvičenia: perovanie v kolenách v I. a II. par. poz. s posunom prízvuku na 2. dobu, široká II. prir. vyt. poz., vyťahovanie HK kolmo k stropu a uvoľnenie -Prances (perovanie nad zem a odraz na 45°) -Table top. -technické cvičenia: -Knee bend (v I. a II. prirodzene vytočenej pozícií., HK prechádzajú z neutrálnej pozície do long jazz arm, s pridaním table top) -Brush (pridávanie jednoduchých port de bras a zachovávanie princípu opozície HK, zaraďovanie do kombinácií aj flexované chodidlo, knee bend, výpon) -Extension (do výšky 45° vpred, bočne, vzad, bočne) -Torso twist -Low kick (kombinovanie aj s rôznymi pohybmi HK, krokmi cez vtočené passé a podobne) izolácie (zvlášť len boky, hrudník, hlavu, ramená, stavba kombinácií izolácii na 4, 2, 1 dobu, HK pevne opreté o boky, alebo v pozícii long jazz arm) polyrytmické cvičenia (spájanie len dvoch centier s rozdielnym rytmom) -chôdza - základná džezová chôdza (obohatenie chôdze izoláciou ramien alebo hlavy) -chôdza cez passé -chôdza bočne džezové chassé -točenie - realizácia točenia zo IV. par. poz. -švihy do štvorca -realizácia švihov na knee bend, HK long jazz arm -švihy po diagonále -švih zo IV. poz. prir. vyt., HK long jazz arm. -skoky: Passé jumps zo IV. par. poz. nakročením na pravú DK.

Názov predmetu	KLASICKÝ TANEC 1. ročník
Časový rozsah výučby	1hodina týždenne
Stupeň vzdelania	ISCED 2 B – Nižšie sekundárne vzdelanie
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Klasický tanec je jedným zo základných výrazových prostriedkov scénického tanečného umenia. Je to pohybový systém s presne vypracovanou metodikou a teóriou. Kladie veľké nároky na sústredenosť, precíznosť a disciplínu pohybu. Klasický tréning kultivuje telo, zlepšuje a rozvíja tanečnú techniku. Pre štúdium predmetu sú dôležité predpoklady – fyzické dispozície (vytočenosť DK, elastické svaly a väzivá , atď.), psychické dispozície (pevná vôľa, vytrvalosť, sebadisciplína), talent na tanec (koordinácia pohybov, estetický prejav, muzikálnosť, cítenie rytmu a výrazu hudby).

Súčasťou štruktúry vyučovacej hodiny KT sú aj cvičenia v základných polohách na mieste, priestorové a rytmické cvičenia.

Stavba vyučovacej hodiny sa delí na : a) Exercices á la barre (cvičenie pri tyči)
b) Exercices au milieu (cvičenie v priestore)
c) Allegro (skoky)
d) Priestorové a rytmické cvičenia

Ciele vyučovacieho predmetu

Charakteristika a ciele predmetu klasický tanec nadväzujú na 4.ročník. V 1.ročníku II.časti I.stupňa základného štúdia sa pokračuje vo vypracovávaní vytočenia a sily DK, zväčšovaní rozsahu ich pohybu a zvyšovaní technickej a výrazovej presnosti každého cvičenia. Popri tom je neustále dôležité rozvíjať tanečnosť, rytmus a harmóniu pohybu.

Naďalej sa pracuje na získavaní vyššieho skoku, precvičovaním správneho odrazu a dopadu prostredníctvom elastického demi-plié.

Základnou charakteristickou črtou 1. ročníka je náročnejšia rytmizácia. Začína sa používať ¾ takt. Tempo naučených cvikov sa zrýchľuje, nové cviky sa ale naďalej učia pomaly, v rozloženej forme.

Od druhého polroka sa strieda práca DK počas jednej kombinácie, pričom je dôležité presné a pohotové prenášanie váhy tela z jednej DK na druhú.

Skoky sa naďalej precvičujú samostatne, s medzivyperovaním, a až po uspokojivom zvládnutí sa spájajú do jednoduchých kombinácií. Nové skoky sa učia tvárou k tyči. Najskôr sa cvičí v pomalom tempe, v rozloženej forme a s výdržami, postupne sa tempo zrýchľuje, jednotlivé fázy cviku sa skracujú a cvičí sa bez výdrží.

Obsah vyučovacieho predmetu:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
... predvedú presnosť jednotlivých cvičení techniky klasického tanca v rozsahu svojich anatomických dispozícií, ... predvedú základné malé adagio v priestore s využitím jednotlivých cvičení techniky klasického tanca v épaulement s dôrazom na tanečnosť a koordináciu práce DK, HK a hlavy, ... predvedú presné a pohotové prenášanie váhy tela na DK v jednotlivých cvičeniach techniky v náročnejších technických a rytmických kombináciách, ... realizujú základné skoky 1.skupiny skokov techniky klasického tanca s dôrazom na výšku skoku, ... ovládajú slovom základnú terminológiu techniky klasického tanca v rozsahu obsahu predmetu.	a) **Exercices à la barre:** - Grand battement jeté z V. poz. - Battement tendu pour le pied do IV. poz. - Battement relevé lent na 90° do všetkých smerov z V. poz. - Relevé - abaissé v IV. poz. - Battement tendu jeté piqué z I. a V. poz. - 30° - Battement soutenu par terre (s pridaním relevé v V. poz.) - Grand plié v IV. poz. - Petit battement sur le cou de pied - Grand battement jeté piqué z I. a V. poz. - Battement développé do všetkých smerov - Pas coupé cez cou-de-pied (par terre) - Pas de bourrée simple en dehors úklon s vysunutou DK na piqué bočne - Battement double frappé par terre - Pas balancé. b) **Exercices au milieu**: - Grand plié v I., II. poz. en face - Battement tendu jeté en cloche z I. a V. poz. do všetkých smerov - Battement fondu na 45° do všetkých smerov - Battement soutenu na 45°do všetkých smerov - Battement rétiré - Grand battement jeté z I. poz. - Pas coupé en face - Demi - plié v IV. a V. poz. v épaulement croisée aj éffacée - Battement dégagé do IV. poz. - pózy: croisées, éffacées, á la seconde - par terre - Battement tendu jeté piqué z I. aj V. poz. en face - 30° - Grand plié v V. poz. v épaulement - Battement tendu simple do všetkých smerov v épaulement croisé a éffacé - Battement relevé lent na 90° z I. poz. en face - 3. port de bras v épaulement croisée - Pas de bourée simple en dehors - en face - úklon s vysunutou DK na piqué bočne - Pas balancé en face - 1., 2., 3. arabesques par terre - Battement double frappé par terre - Temps lié par terre en dehors, en dedans.

	c) **Allegro:** - trampolínové skoky v I., II. poz. aj na jednej DK - Pas échappé sauté (petit) en face - Changement de pieds - Pas assemblé en face bočne.

Názov predmetu	ĽUDOVÝ TANEC 1. ročník
Časový rozsah výučby	1 hodina týždenne
Stupeň vzdelania	ISCED 2 B – Nižšie sekundárne vzdelanie
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Ľudový tanec je vo svojej technike najpríbuznejší k prirodzenému tanečnému prejavu žiakov. Množstvo, rôznorodosť, pestrosť a krása slovenských ľudových tancov, ktoré sa dodnes zachovali, sú odrazom života nášho ľudu, jeho mentality, citov, potrieb, túžob, názorov, skúseností, fantázie, umeleckého vkusu a tvorivých schopností. Vznikali , rozvíjali sa , menili, zhromažďovali a zušľachťovali sa po stáročia.

Na určitých územných celkoch vznikli niektoré spoločné znaky v hudobnej a tanečnej tvorbe. Prejavujú sa napr. v melodike a rytmike tanečných piesní, v hudobnom prednese, v pohybovej štruktúre a v tanečnom výraze. Územie , na ktorom sa tancujú tance s podobnými až rovnakými hudobnými až tanečnými znakmi, nazývame tanečná oblasť. Jednotlivé tanečné motívy sú zamerané na tanečné kroky z určitých oblastí (regiónov) Slovenska.

Tanečné oblasti : Horehronie, Podpoľanie

Ciele vyučovacieho predmetu

Spoznať a naučiť sa rozoznávať základné tanečné oblasti Slovenska, ich tanečné charaktery, základné tanečné motívy a tanečný repertoár. Rovnako získať základné informácie o hudobnom prejave, ľudovom odeve, tanečných príležitostiach a zvykosloví. Rozvíjať technické schopnosti žiakov ako je rotačná, skoková, odzemková technika, či tanečný výraz. Z uvedených tanečných oblastí by si mali žiaci osvojiť aspoň jeden tanec z každej základnej skupiny- ženské, mužské a párové.

Obsah vyučovacieho predmetu:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
	Horehronská tanečná oblasť: **Tance:** Šorový - tanec mužov, alebo mužov a žien Horehronský dupák (čardáš) - párový tanec

...zatancujú tanečné motívy z Horehronskej a Podpolianskej tanečnej oblasti, ...zatancujú typické tance z oblasti Horehronia a Podpoľania, ...poznajú rozdiely týchto tanečných oblastí formou tanečných motívov, typických tancov a piesní daného regiónu, ...poznajú názvoslovie tanečných motívov z Horehronskej a Podpolianskej oblasti, ...poznajú základné informácie týkajúce sa regiónov, ...poznajú terminológiu tanečných motívov a tancov.	Koleso - ženský tanec Vo trojo z Telgártu - ženský tanec. **Motívy:** perovanie oblasti v chôdzi a v jednokročke potlesky valaský jednoduchý preskakovaný valaský jednoduchý sunutý valaský vo dvojku na polochodidlo dupák jednoduchý stáčaný trojdup striedavý trojdup bez striedania poskočný dupák poskočný dupák stáčaný poskočný dupák a jednoduchý dupák stáčane hustý dupák hustý dupák stáčaný špecifický ženský motív z Telgártu a jeho obmeny zakladaný hybký poskok kolesový beh vyperovaný váhou až akcentovaným preskokom rotácia poskokom o180° a 360° rotácia akcentovanými preskokmi zmena smeru krútenia v kolese tromi nízkymi poskokmi zastavenie rotácie kolesa nízkym poskokom na vnútornej DK a prídupom vonkajšou DK motív párového krútenia zmena smeru párového krútenia. **Podpolianska tanečná oblasť:** **Tance:** mužské a ženské cifrovanie Koleso - ženský tanec Do vysoka - párový tanec Tanierový - párový tanec Váľaný - párový tanec. **Motívy:** perovanie oblasti v chôdzi, jednokročke a dvojkročke sunutie súbežné sunutie vtočene - vytočené poskok s oblúkom dnu poskok drgom (pumpovaný) detviansky kladený vpred valaský jednoduchý (šuchaný) valaský preskakovaný, valaský vo dvojku vpred na polochodidlo – detviansky valaský vo dvojku s natočením hravý na polochodidlo hravý na pätu a polochodidlo a jeho obmeny hravý vo vzduchu hravý bočný

	motív ženského sólového cifrovania a jeho obmeny mäkký zraz pätáč nízky pätáč vysoký valaské cifrovanie („štrikovaný“) a jeho obmeny zapojenie šatky do pohybu pri tanci dievčat párové krútenie v tanci „Do vysoka“ (zoskokom) zmena smeru párového krútenia v tanci “Do vysoka” párové krútenie „tanierové“ poskokom a vyperované váhou párové krútenie „váľaný“ rotácia poskokmi kolesový beh vyperovaný váhou na vnútornú DK.

Názov predmetu	TANEČNÁ PRAX 2. ročník
Časový rozsah výučby	1,5 hodiny týždenne
Stupeň vzdelania	ISCED 2 B – Nižšie sekundárne vzdelanie
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Tanečná prax pre všetky učebné predmety je v 1. polroku školského roku priradená k jednotlivým predmetom (klasický tanec, ľudový tanec, džezový tanec) – viac prevažuje technická príprava. V 2. polroku prevažuje tanečná prax, pod čím rozumieme prácu na choreografiách na verejné vystúpenie. Žiaci majú možnosť rozvíjať svoj tanečný prejav.
Tento predmet je náročný pre učiteľa, ktorý je v jednej osobe choreografom, návrhárom kostýmov (v mnohých prípadoch aj ich realizátorom), ako aj hudobne vzdelanou osobou, schopnou vyhľadávať vhodné hudobné skladby na choreografické spracovanie.

Ciele vyučovacieho predmetu

Cieľom predmetu je získať scénické skúsenosti z tanečného umenia a nadobudnúť zmysel pre zodpovednosť, ktorá je pri tejto činnosti nevyhnutná. Vychováva u žiakov schopnosť esteticky vnímať a prežívať tanečné umenie, formovať svoj tanečný a hudobný vkus. Je to špecifická príprava a rozvoj jednotlivých techník s tvorivým uplatnením v praxi.

Názov predmetu	DŽEZOVÝ TANEC 2.ročník
Časový rozsah výučby	1 hodina týždenne
Stupeň vzdelania	ISCED 2 B – Nižšie sekundárne vzdelanie
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Po absolvovaní predchádzajúceho ročníka, zaoberajúceho sa základnými princípmi džezového tanca, má žiak možnosť rozšíriť a zdokonaliť svoje poznatky v danej tanečnej technike.

Výstavba tréningu sa nemení, graduje len náročnosť tréningu a jednotlivých prvkov. Na samotného žiaka sa kladie väčšia náročnosť pri prevádzaní pohybu (nestačí len samotné poznanie prvku ale učí sa i prevedenia a hlavne precítenie pohybov).

Pri výstavbe tréningu sa zvyšuje technická náročnosť, priestorová orientácia a koordinácia celého tela. Žiaka pedagóg vedie k rozvoju individuálneho prejavu a tanečnosti.

Ciele vyučovacieho predmetu

Cieľom 2.ročníka II.časti I.stupňa v predmete Džezový tanec je zdokonaliť formu a cítenie jednotlivých cvičení a postupne rozvíjať ich technickú náročnosť. Práca DK sa zvyšuje na 45°, HK pracujú postupne, nie naraz ako v 1.ročníku. Do jednotlivých cvičení sa zapájajú viaceré technicky náročné prvky(kontrakcia, ripple, hinch) Rytmické členenie je bohatšie a priestorová kresba je pestrejšia a komplikovanejšia. Žiakovi je daná možnosť samostatne prispieť do tréningu alebo tanečných variácií, pretože pozná jednotlivý princípy a prvky tejto techniky.

Obsah vyučovacieho predmetu

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**

-žiaci ovládajú typické držanie tela v krátkych tanečných kombináciách -využívajú získané pohybové informácie zvyšovaním náročnosti na fyzický výkon -zahrievacie cvičenia: -vyťahovanie trupu s pridaním deep knee bend v prvej fáze cvičenia, realizácia cvičenia na 8, 4, 2 doby, vyťahovanie HK k stropu, ripple, table top, bouncé a návrat vo VP -spájajú dve centrá v tom istom pohybe, -realizujú jeden obrat točenia v džezovom tanci na jednej dolnej končatine -realizujú v kombináciách vo väčšej miere priestorové a rytmické zmeny -poznajú odbornú terminológiu džezového tanca v rozsahu obsahu predmetu	-zahrievacie cvičenia: vyťahovanie trupu s pridaním deep knee bend v prvej fáze cvičenia, realizácia cvičenia na 8, 4, 2 doby, vyťahovanie HK k stropu, ripple, table top, bouncé a návrat vo VP -spájajú dve centrá v tom istom pohybe, -realizujú jeden obrat točenia v džezovom tanci na jednej dolnej končatine -realizujú v kombináciách vo väčšej miere priestorové a rytmické zmeny -poznajú odbornú terminológiu džezového tanca v rozsahu obsahu predmetu -Prances (kombinované s krokmi cez paralelné passé vpred, vzad) -technické cvičenia: -Deep knee bend (prechod do TT, podtiahnutie panvy, prehnutie, hinge) -Brush (na 45° par. aj vyt. so zapojením HK a ďalších vhodných cvikov (ripple, 1 obrat, záves, výpon) -jednoduchý džezový flick (krížom cez stojnú, vpred, bočne, precvičovanie aj s HK -Low kick (DK sa postupne zvyšuje 45°, 90°, nad 90°, spájanie s točením, chassé, švihmi) -Extension (na 90°) -Body roll (plynulá vlna telom) -kombinácie izolácií (spájanie dvoch centier v tom istom tempe, v stoji na mieste, v chôdzi) -pád sklzom -džezové chassé s výskokom (kombinovanie s točením, chôdzami, izoláciami) -džezové chôdze (použitie v chôdzi izolácie panvy, ramien, hlavy) -točenie - príprava krokom do IV. par. poz. a jeden obrat en dehors -poskoky (k poskoku pridanie torso twist, striedavo, kontra DK v polohe passé) obmena priameho poskoku (odtiahnutie odrazovej DK pätou pod sedacie svaly) -polyrytmické cvičenia (spájanie dvoch pohybových centier v jednoduchej kombinácii s rôznym rytmom). -kombinácie: -kombinácie na 16 až 32 taktov na obidve strany (spájanie troch - štyroch zvládnutých cvičení a snaha uplatňovania v nich určitý stupeň kontrastov v pohybe, smeroch, rytme, nálade

Názov predmetu	KLASICKÝ TANEC 2.ročník
Časový rozsah výučby	1 hodina týždenne
Stupeň vzdelania	ISCED 2 B – Nižšie sekundárne vzdelanie
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Klasický tanec je jedným zo základných výrazových prostriedkov scénického tanečného umenia. Je to pohybový systém s presne vypracovanou metodikou a teóriou. Kladie veľké nároky na sústredenosť, precíznosť a disciplínu pohybu. Klasický tréning kultivuje telo, zlepšuje a rozvíja tanečnú techniku. Pre štúdium predmetu sú dôležité predpoklady – fyzické dispozície (vytočenosť DK, elastické svaly a väzivá , atď.), psychické dispozície (pevná vôľa, vytrvalosť, sebadisciplína), talent na tanec (koordinácia pohybov, estetický prejav, muzikálnosť, cítenie rytmu a výrazu hudby).

Súčasťou štruktúry vyučovacej hodiny KT sú aj cvičenia v základných polohách na mieste, priestorové a rytmické cvičenia.

Stavba vyučovacej hodiny sa delí na : a) Exercices á la barre (cvičenie pri tyči)
b) Exercices au milieu (cvičenie v priestore)
c) Allegro (skoky)
d) Priestorové a rytmické cvičenia

Ciele vyučovacieho predmetu

Charakteristika a ciele predmetu klasický tanec nadväzujú na 1.ročník nižšieho sekundárneho stupňa vzdelania. V 2. ročníku nižšieho sekundárneho stupňa vzdelania sa pokračuje vo vypracovávaní vytočenia a sily DK, zväčšovaní rozsahu ich pohybu a zvyšovaní technickej a výrazovej presnosti každého cvičenia.

Zdokonaľuje sa sila, rozsah pohybu, výška skoku, tanečnosť, stabilita. Vyžaduje sa presné cítenie hudby po rytmickej stránke, čistota póz KT. Zvládnuté cvičenia pri tyči sa postupne prenášajú do priestoru.

Cieľom predmetu KT je dôraz na tanečnosť, koordináciu a stabilitu tela, harmóniu pohybu a čistotu póz. Dôsledne dodržiavať formu port de bras. V skokoch sa snažiť získať výšku skoku precvičovaním správneho elastického demi-plié, pri dopade aj pri odraze. Dávať pozor na vertikálu a prepnutie DK v skoku ako aj na eleváciu a ballon.

Obsah vyučovacieho predmetu:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
	a) **Exercises à la barre:** - Rond de jambe par terre v demi- plié en dehors, en dedans

... interpretujú základné tanečné pózy en l´air, spojovacie kroky a port de bras v kombinácii malého adagia s dôrazom na tanečnosť a cítenie hudby, ... realizujú uspokojivo niektoré cvičenia na relevé, ... využívajú silu DK pri odraze skokov, ... pri skokoch si uvedomujú začiatky princípu „ballon“, ... poznajú správne princípy realizácie jednotlivých základných cvičení v rámci obsahu, ... ovládajú slovom základnú terminológiu techniky klasického tanca v rozsahu obsahu predmetu.	- Battement soutenu na 45° (s pridaním relevé v V. poz.) - Plié a relevé s DK na 45° - polobraty v V. poz. na pološpičkách smerom k tyči a od tyče - Battement double frappé en l´ air - 30° - Rond de jambe en l´air na 45°, prípravná fáza - Demi-rond de jambe na 45° en dehors, en dedans (porté o 1/4 kruhu) - Temps-relevé (préparation k rond de jambe en l'air) - Battement développé passé - Attitudes - predklon a záklon s DK vysunutou na piqué, s prepnutou stojnou DK aj v demi-plié - Pas de bourrée bez výmeny DK čelom k tyči - Pas de bourrée simple en dedans - pózy croisées, éffacées par terre zaraďovať na záver kombinácií, so stojnou DK vystretou v kolene aj v demi – plié - Battement fondu na relevé. b) **Exercices au milieu**: - Grand plié v IV. poz. v épaulement croisée aj éffacée - 4. port de bras - Pas balancé z épaulement croisée do épaulement croisée - Rond de jambe par terre v plié en dehors, en dedans en face póza écartée par terre - Battement tendu jeté - 30° v épaulement croisée aj éffacée - polobraty v V. poz. na pološpičkách z croisée do croisée - Grand battement jeté z V. poz. en face - Battement frappé en l'air -30° v épaulement croisé aj éffacée - Tempslié par terre s náklonmi tela en dehors, en dedans - Battement tendu double do IV. poz. en face - Relevé-abaissé v IV. poz. en face - Plié a relevé s DK na 45° en face - Battement soutenu par terre (s pridaním relevé v V. poz.) en face - Petit battement sur le cou de pied en face - Pas de bourrée bez výmeny DK en face - Battement double frappé en l´air na 30° en face - Battement développé en face - 1., 2., 3. arabesques s DK en l'air na 45° - pózy: croisées, éffacées s DK na l'air na 45° - 4. arabesque par terre.

	c) **Allegro:** - Changement de pieds v épaulement croisée - Sissonne simple en face, počiatočná fáza - Pas échappé z épaulement croisée do épaulement croisée - Pas assemblé vpred, vzad - Pas jeté bočne en face - Pas glissade en face, s výmenou aj bez výmeny DK

Názov predmetu	ĽUDOVÝ TANEC 2. ročník
Časový rozsah výučby	1 hodina týždenne
Stupeň vzdelania	ISCED 2 B – Nižšie sekundárne vzdelanie
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Ľudový tanec je vo svojej technike najpríbuznejší k prirodzenému tanečnému prejavu žiakov. Množstvo, rôznorodosť, pestrosť a krása slovenských ľudových tancov, ktoré sa dodnes zachovali, sú odrazom života nášho ľudu, jeho mentality, citov, potrieb, túžob, názorov, skúseností, fantázie, umeleckého vkusu a tvorivých schopností. Vznikali, rozvíjali sa, menili, zhromažďovali a zušľachťovali sa po stáročia.

Na určitých územných celkoch vznikli niektoré spoločné znaky v hudobnej a tanečnej tvorbe. Prejavujú sa napr. v melodike a rytmike tanečných piesní, v hudobnom prednese, v pohybovej štruktúre a tanečnom výraze. Územie, na ktorom sa tancujú tance s podobnými až rovnakými hudobnými a tanečnými znakmi, nazývame tanečná oblasť. Jednotlivé tanečné motívy sú zamerané na tanečné kroky z určitých oblastí Slovenska. Tanečné oblasti: Zemplín, Goral

Ciele vyučovacieho predmetu

Spoznať a naučiť sa rozoznávať základné tanečné oblasti Slovenska, ich tanečné charaktery, základné tanečné motívy a tanečný repertoár. Rovnako získať základné informácie o hudobnom prejave, ľudovom odeve, tanečných príležitostiach a zvykosloví. Rozvíjať technické schopnosti žiakov ako rotačnú, skokovú, odzemkovú techniku, či tanečný výraz. Z uvedených tanečných oblastí by si mali žiaci osvojiť aspoň jeden tanec z každej základnej skupiny – ženský, mužský a párový tanec.

Obsah vyučovacieho predmetu

Výkonový štandard	Obsahový štandard
...žiaci zatancujú tanečné motívy zo Zemplínskej tanečnej oblasti, ... žiaci zatancujú tanečné motívy Goralskej tanečnej oblasti, ... žiaci poznajú rozdiely tanečných oblastí formou tanečných motívov, typických tancov a piesní daného regiónu, ... poznajú základné informácie týkajúce sa regiónov, ... poznajú terminológiu tanečných motívov a tancov.	**Zemplínska tanečná oblasť:** **Tance:** jarné chorovody - ženské tance Karička z Parchovian - ženský tanec „Sarku raz!“ - mužský tanec Čardáš z Parchovian - párový tanec **Motívy:** perovanie ťahom v stoji perovanie ťahom v stoji s natáčaním piet, perovanie ťahom v jednokročke, dvojkročke a chôdzi chôdza vyperovaná ťahom v karičke podvrtka partnerky počas dvojkročky krok s prídupom na pätu až celým chodidlom a na polochodidlo poskok vyperovaný ťahom do zanoženia trojdup vyperovaný ťahom poskok s podupmi (karičkový záver s podupmi) záver na polochodidlo (kľúč) vyperovaný ťahom poskok zakladaný vyperovaný ťahom zrážaný základný zrážaný základný s čapášom zrážaný s prídupom vyperovaný ťahom zrážaný s prídupom vyperovaný ťahom a s čapášom čapáš v prednožení a zanožení hladká chôdza v karičke karičkový beh vyperovaný ťahom v držaní skrížmo vzad ob jednu preborenie karičky smerom do stredu kruhu otvorenie karičky a jej vodenie po priestore „plochá“ karička pretáčania dievčat v karičke motív párového krútenia z čardáša zmena smeru párového krútenia podvrtka partnerky v čardáši základný motív z tanca Sarku raz povely a príslušné motívy z tanca Sarku raz. **Goralská tanečná oblasť:** **Tance:** Goralský „skríža“ - párový tanec Košiček z Hladovky - párový tanec Polka zo Zuberca - párový tanec Prostá zo Zuberca - párový tanec Zajačí zo Zuberca - tanec 1 muža a 2 žien **Motívy:** jednokročka v prednom oblúku pri predspeve

	valaský vo dvojku v pohybe po priestore valaský vo dvojku prinožovaný v predozadnej línii podupy poskok so zanožením poskok s kresnutím päty do prednoženia párové krútenie v polke zo Zuberca párové krútenie v tanci Prostá zmena párového krútenia v tanci Prostá drobný valaský vo dvojku prinožovaný rotácia drobným valaským vo dvojku prinožovaným rotácia zoskokom zakladaný dvojitý (ozvodný vzad dvojitý) a jeho obmeny podupy a ich rytmické obmeny párové krútenie (zvíjaný a zielona) ozvodný a jeho obmeny ozvodný vpred (s dupom) zakladaný jednoduchý (ozvodný vzad jednoduchý) ovíjaný vyrážaný kresané motívy zrážané goralské v rôznych obmenách povely a príslušné motívy z tanca Košiček

Názov predmetu	TANEČNÁ PRAX 3. ročník
Časový rozsah výučby	1,5 hodiny týždenne
Stupeň vzdelania	ISCED 2 B – Nižšie sekundárne vzdelanie
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Tanečná prax pre všetky učebné predmety je v 1. polroku školského roku priradená k jednotlivým predmetom (klasický tanec, ľudový tanec, džezový tanec) – viac prevažuje technická príprava. V 2. polroku prevažuje tanečná prax, pod čím rozumieme prácu na choreografiách na verejné vystúpenie. Žiaci majú možnosť rozvíjať svoj tanečný prejav.

Tento predmet je náročný pre učiteľa, ktorý je v jednej osobe choreografom, návrhárom kostýmov (v mnohých prípadoch aj ich realizátorom), ako aj hudobne vzdelanou osobou, schopnou vyhľadávať vhodné hudobné skladby na choreografické spracovanie.

Ciele vyučovacieho predmetu

Cieľom predmetu je získať scénické skúsenosti z tanečného umenia a nadobudnúť zmysel pre zodpovednosť, ktorá je pri tejto činnosti nevyhnutná. Vychováva u žiakov schopnosť esteticky vnímať a prežívať tanečné umenie, formovať svoj tanečný a hudobný vkus. Je to špecifická príprava a rozvoj jednotlivých techník s tvorivým uplatnením v praxi.

Názov predmetu	DŽEZOVÝ TANEC 3.ročník
Časový rozsah výučby	1 hodina týždenne
Stupeň vzdelania	ISCED 2 B – Nižšie sekundárne vzdelanie
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Džezový tanec je špecifická tanečná technika, rozvíjajúca tanečnosť, nezvyčajné rytmické cítenie (polyrytmika), práca tela (polycentrika) a izolované tanečné pohyby. Tanečný tréning (warm up, prances, deep knee bend, brush, skupina klickov, izolácie, točenie, elevácia, walks, kombinácie, warm down a tanec) je vystavaný na podporu a rozvoj hore spomenutých princípov.

Ciele vyučovacieho predmetu

Cieľom 3.ročníka nižšieho sekundárneho umeleckého vzdelávanie v predmete Džezový tanec je rozvíjať tanečnú techniku, ktorú už majú žiaci v pohybovom slovníku a vedia používať vo svojom prejave. Vyučovacia hodina je sústredená na prehĺbenie znalosti a hľadanie nových individuálnych džezových princípov. Veľký dôraz sa kladie na improvizáciu, skupinovú i individuálnu prácu žiakov. Žiaci majú čas spracovať poskytnuté informácie a aplikovať ich v tréningu, kombináciach a v záverečnom tanci.

Obsah vyučovacieho predmetu: 3.ročník

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
-žiaci používajú získané pohybové informácie zvyšovaním náročnosti na fyzický výkon s dôrazom na tanečnosť a výraz -aplikujú priestorové a rytmické zmeny v tanečných kombináciách	-zahrievacie cvičenia: -cvičenie v stoji na mieste alebo v chôdzi rolovanie trupu, aj s knee bend, úklony, predklony, záklony, ripple, vyťahovanie HK, table top, podťahovanie panvy, prehnutie prances (na zemi, nad zemou, 90° paralelne, vytočene spojené s krokmi, švihmi, točením) -technické cvičenia: -Deep knee bend (grand plié) I., II., IV., V. poz.

-poznajú odbornú terminológiu džezového tanca v rozsahu obsahu predmetu -poznajú odbornú terminológiu džezového tanca v rozsahu obsahu predmetu	-Brush (paralelne, vytočene, na zemi, na 45°, 90°, priamo alebo cez passé, s prepnutím alebo flexovaným priehlavkom (v priebehu kombinácie zapájanie knee bend, relevé, točenie, závesy, torso twist, hinge ...) -Extension (malá tanečná etuda s určitým záberom do priestoru),pózy aj z techniky klasického tanca attitudes, arabesques, z džezového tanca hip lift, body roll, úklony trupu, kontrakciu ... -džezový flick (dvojitý (double)s izoláciami hlavy, točeniami) -Low kick (spájanie s izoláciami, rôznymi točeniami, preskokmi, pádmi, závesmi) – -polyrytmické cvičenia (na mieste a v chôdzi, viac centier v rôznych rytmických rovinách) -izolácie (zvládnutie pohybov dvoch centier v tom istom rytme, ale aj v rozdielnych rytmoch) -Body roll (cvičenie má adagiový charakter, zapájanie pózy attitude, zbalenie na podlahu, zmeny tempo...) -točenie - na mieste - zo IV. poz. prir. vyt. en dehors, - v pohybe z miesta - zo IV. poz. par. na napnutej SK -švihy (na mieste, s postupom) -skoky a poskoky (čerpanie inšpirácia zo športu, klasického tanca, z pozorovania zvierat). -kombinácie: Dĺžka kombinácií 32 až 64 taktov, výber vhodnej hudby. Kombinácie majú vyšší stupeň náročnosti vo vertikálnom i horizontálnom členení.

Názov predmetu	KLASICKÝ TANEC 3.ročník
Časový rozsah výučby	1 hodina týždenne
Stupeň vzdelania	ISCED 2 B – Nižšie sekundárne vzdelanie
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Klasický tanec je jedným zo základných výrazových prostriedkov scénického tanečného umenia. Je to pohybový systém s presne vypracovanou metodikou a teóriou. Kladie veľké nároky na sústredenosť, precíznosť a disciplínu pohybu. Klasický tréning kultivuje telo, zlepšuje a rozvíja tanečnú techniku. Pre štúdium predmetu sú dôležité predpoklady – fyzické dispozície (vytočenosť DK, elastické svaly a väzivá , atď.), psychické dispozície (pevná vôľa, vytrvalosť, sebadisciplína), talent na tanec (koordinácia pohybov, estetický prejav, muzikálnosť, cítenie rytmu a výrazu hudby).

Súčasťou štruktúry vyučovacej hodiny KT sú aj cvičenia v základných polohách na mieste, priestorové a rytmické cvičenia.

Stavba vyučovacej hodiny sa delí na : a) Exercices á la barre (cvičenie pri tyči)
b) Exercices au milieu (cvičenie v priestore)
c) Allegro (skoky)
d) Priestorové a rytmické cvičenia

Ciele vyučovacieho predmetu

Charakteristika a ciele predmetu klasický tanec nadväzujú na 2.ročník nižšieho sekundárneho stupňa vzdelania. Charakteristickým znakom tohto ročníka je rozvíjať tanečnosť, aplomb, realizovať viaceré cvičenia na rélevé, tvoriť malé skokové variácie, pri ktorých sa treba sústrediť na zdokonaľovanie skokovej techniky. Cvičenia pri tyči sú pružnejšie, využívajú sa plynulé prechody pri cvičeniach na pravú a ľavú DK. Zapájajú sa épaulements, výdrže na rélevé (passé, sur le cou de pied), pózy, púšťanie tyče... Je to dôležité na posilňovanie členkov, ale aj stability. Oba faktory sú nevyhnutné pre techniku skokov.

Do exercices v priestore sa častejšie zapájajú spojovacie kroky v prospech tanečných kombinácií. Pedagóg v spolupráci s korepetítorom môže vyberať náročnejšie a zaujímavejšie hudobné motívy.

Obsah vyučovacieho predmetu:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
...ovládajú prácu DK vo výške 90° v rozsahu svojich anatomických dispozícii (vytočenie en dehors), ... realizujú kombinácie z PDK aj z ĽDK à la barre v jednom celku s využitím spojovacích krokov spojených s obratom, ... realizujú niektoré cvičenia klasického tanca na relevé, ... poznajú všetky pózy klasického tanca,	a) **Exercices à la barre:** - Battement double fondu bez relevé, s relevé (fakultatívne) - Battement soutenu na 90° - Pas coupé s relevé - Detourné o 360° en dehors, en dedans na relevé - Battement développé passé na 90° do všetkých smerov polobrat en dehors, en dedans s výmenou DK na pološpičke (otvorenie cez cou de pied) - Tombé s polobratom sur le cou de pied en dehors, en dedans na pološpičke - 3. port de bras so sklzom DK vpred i vzad - Attitude bokom k tyči ako súčasť adagia - Rond de jambe s DK na 45° en dehors, en dedans - Temps relevé na 45° - Battement frappé na relevé

... používajú všetky pózy v kombináciách v priestore, ... aplikujú spojovacie kroky v kombináciách v priestore za účelom rozvoja tanečnosti, ... skoky 1. a 2. skupiny realizujú v épaulement, ... realizujú niektoré cvičenia au milieu v épaulement, ... poznajú správne princípy realizácie jednotlivých základných cvičení v rámci obsahu, ... ovládajú slovom základnú terminológiu techniky klasického tanca v rozsahu obsahu predmetu.	- Battement double frappé na relevé - Rond de jambe na 45° en dehors, en dedans (1/2 kruhu) - Petit battement sur le cou de pied na relevé - Grand battement jeté piqué v épaulement croisé a épaulement effacé. b) **Exercices au milieu:** - 5. port de bras - Battement tendu jeté piqué - 30° v épaulement croisé, éffacée - Battement fondu en l'air - 45° v épaulement croisée, éffacée na celom chodidle - Póza écarté na 45° - 4. arabesque na 45° - Grand battement jeté piqué I. a V. poz. - Battement soutenu na 45° en face (s pridaním relevé v V. poz.) - Battement relevé lent na 90° v épaulement croisée, éffacée - Rond de jambe en l'airen face - Pas de bourrée bez výmeny DK v éffacée - Battement développé v épaulement croisée, éffacée - Grand battement jeté v épaulement croisée, éffacée - Demi-rond de jambe na 45° en dehors, en dedans (porté o ¼ kruhu) - Battement double frappé - 30° v épaulement croisé - 1., 2., 3. arabesques a pózy croisées, éffacées s DK na 90°. c) **Allegro**: - Temps-léve sauté v I. a V. poz. s postupom do priestoru - Pas échappé s dopadom na jednu DK en face - Pas échappé do IV. poz. v épaulement croisé, effacé - Pas jeté z épaulement croisée do épaulement croisée - Pas glissade s výmenou i bez výmeny DK v épaulement - Sissonne ouverte à la seconde 45° - Sissonne fermé à la seconde 45° - Grand changement de pieds v épaulement croisée - Grand échappé sauté z épaulement croisée do épaulement croisée - Petit changement o 1/4 kruhu

Názov predmetu	ĽUDOVÝ TANEC 3. ročník
Časový rozsah výučby	1 hodina týždenne
Stupeň vzdelania	ISCED 2 B – nižšie sekundárne umelecké vzdelanie
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Ľudový tanec je vo svojej technike najpríbuznejší k prirodzenému tanečnému prejavu žiakov. Množstvo, rôznorodosť, pestrosť a krása slovenských ľudových tancov, ktoré sa dodnes zachovali, sú odrazom života nášho ľudu, jeho mentality, citov, potrieb, túžob, názorov, skúseností, fantázie, umeleckého vkusu a tvorivých schopností. Vznikali , rozvíjali sa , menili, zhromažďovali a zušľachťovali sa po stáročia.

Na určitých územných celkoch vznikli niektoré spoločné znaky v hudobnej a tanečnej tvorbe. Prejavujú sa napr. v melodike a rytmike tanečných piesní, v hudobnom prednese, v pohybovej štruktúre a v tanečnom výraze. Územie , na ktorom sa tancujú tance s podobnými až rovnakými hudobnými až tanečnými znakmi, nazývame tanečná oblasť. Jednotlivé tanečné motívy sú zamerané na tanečné kroky z určitých oblastí (regiónov) Slovenska.

Tanečné oblasti : Šariš

Ciele vyučovacieho predmetu

Spoznať a naučiť sa rozoznávať základné tanečné oblasti Slovenska, ich tanečné charaktery, základné tanečné motívy a tanečný repertoár. Rovnako získať základné informácie o hudobnom prejave, ľudovom odeve, tanečných príležitostiach a zvykosloví. Rozvíjať technické schopnosti žiakov ako je rotačná, skoková, odzemková technika, či tanečný výraz. Z uvedených tanečných oblastí by si mali žiaci osvojiť aspoň jeden tanec z každej základnej skupiny- ženské, mužské a párové.

Obsah vyučovacieho predmetu:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
žiaci zatancujú tanečné motívy zo Šarišskej tanečnej oblasti poznajú základné informácie týkajúce sa regiónov poznajú terminológiu tanečných motívov a tancov.	**Šarišská tanečná oblasť:** **Tance:** Krucená z Raslavíc - párový tanec Raslavická polka - párový tanec Bašistovská - mužský tanec Koľesko z Fintíc - ženský tanec Mojše, Kurikrik s vaľcerom, Čerjaná - párové tance s pevnou hudobno-tanečnou formou. **Motívy:** jednokročka rovnomerne vyperovaná váhou dvojkročka rovnomerne vyperovaná váhou

	hladká chôdza chôdza hladká v čardášovom držaní (vodenie v tanci Krucena) prenášanie váhy pomalé krútenie páru v čardášovom držaní chôdzou vyperovanou ťahom rovnomerne, podvrtka chôdzou párové krútenie váhou na vnútornú DK (motív párového krútenia ztanca Krucena) zmena smeru krútenia páru podvrtka motívom párového krútenia z tanca Krucena prísunný krok vpred na polochodidlo vyperovaný váhou rovnomerne kolesový beh váhou na vnútornú DK kolesový beh váhou a s prídupom na vnútornú DK párové krútenie preskokom na vnútornú DK (motív párového krútenia z tanca Raslavicka polka) poskoky, poskoky s čapášom a jeho obmeny nahadzované váhou a jeho obmeny čapáš vo výraznom prešľapovaní do unoženia a zanoženia dnu výrazné prešľapovanie podupy ukončovacie a ich obmeny podvrtka poskokom podvrtka motívom párového krútenia z tanca Raslavicka polka zrážaný jednoduchý váhou zrážaný dvojitý vyperovaný váhou zrážaný dvojitý vyperovaný váhou so stáčaním behy bočne so zrazom “Kľúč” nahadzovaný premenný krok dvojdobý (základný oddychovací motív) v postupe po kruhu valaský vzad vo dvojku základný čapáš Bašistovskej spojený s potleskami základný čapáš Bašistovskej spojený s potleskami obohatený o otáčanie na mieste základný čapáš Bašistovskej spojený s potleskami obohatený o zrážanie pätami (ostrohami) zrážanie pätami v rôznych rytmoch krútenie párov po kruhu hladkým valčíkovým krokom krútenie párov po kruhu hladkým polkovým krokom jednokročky bočne s úklonom tela od smeru postupu jednokročky bočne s prídupom a s úklonom tela od smeru postupu valaský vo dvojku prinožovaný rotácia valaským vo dvojku prinožovaným drobný preskok bočne s prídupom a súčasným úklonom tela a jeho obmeny (Mojše).

Názov predmetu	TANEČNÁ PRAX 4. ročník
Časový rozsah výučby	1,5 hodiny týždenne
Stupeň vzdelania	ISCED 2 B – Nižšie sekundárne vzdelanie
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Tanečná prax pre všetky učebné predmety je v 1. polroku školského roku priradená k jednotlivým predmetom (klasický tanec, ľudový tanec, džezový tanec) – viac prevažuje technická príprava. V 2. polroku prevažuje tanečná prax, pod čím rozumieme prácu na choreografiách na verejné vystúpenie. Žiaci majú možnosť rozvíjať svoj tanečný prejav.

Tento predmet je náročný pre učiteľa, ktorý je v jednej osobe choreografom, návrhárom kostýmov (v mnohých prípadoch aj ich realizátorom), ako aj hudobne vzdelanou osobou, schopnou vyhľadávať vhodné hudobné skladby na choreografické spracovanie.

Ciele vyučovacieho predmetu

Cieľom predmetu je získať scénické skúsenosti z tanečného umenia a nadobudnúť zmysel pre zodpovednosť, ktorá je pri tejto činnosti nevyhnutná. Vychováva u žiakov schopnosť esteticky vnímať a prežívať tanečné umenie, formovať svoj tanečný a hudobný vkus. Je to špecifická príprava a rozvoj jednotlivých techník s tvorivým uplatnením v praxi.

Názov predmetu	DŽEZOVÝ TANEC 4.ročník
Časový rozsah výučby	1,5 hodiny týždenne
Stupeň vzdelania	ISCED 2 B – Nižšie sekundárne vzdelanie
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Džezový tanec je špecifická tanečná technika, rozvíjajúca tanečnosť, nezvyčajné rytmické cítenie (polyrytmika), práca tela (polycentrika), izolované tanečné pohyby, interpretáciu a improvizáciu žiakov. Tanečný tréning (warm up, prances, deep knee bend, brush, extension, rondy, flick, skupina klickov, izolácie, švihy, točenie, elevácia, walks, kombinácie, warm down a tanec) je vystavaný na podporu a rozvoj hore spomenutých princípov.

Ciele vyučovacieho predmetu

Cieľom 4.abs.ročníka nižšieho sekundárneho umeleckého vzdelávania v predmete Džezový tanec je v rámci možností a schopností zvládnuť tanečnú techniku, ktorú už majú žiaci v pohybovom slovníku a vedia používať vo svojom prejave. Vyučovacia hodina je sústredená na prehĺbenie znalosti a hľadanie nových individuálnych džezových princípov. Veľký dôraz sa kladie na improvizáciu, skupinovú i individuálnu prácu žiakov. Žiaci majú čas spracovať poskytnuté informácie a aplikovať ich v tréningu, kombináciach, ktoré v rámci rozvoja svojho kreatívneho myslenia a pohybového slovníka pripravujú aj sami. Výsledkom nadobudnutých schopností a informácií je absolventská skúška v podobe záverečného koncertu tanečného odboru, kde žiaci predvedú svoju interpretáciu v danej technike.

Obsah vyučovacieho predmetu:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
-žiaci využívajú svoj individuálny tanečný prejav v tanečných kombináciách podľa požiadaviek pedagóga s dodržiavaním technických princípov realizácie pohybov -aplikujú priestorové a polyrytmické nároky v tanečných kombináciách s dôrazom na vnímanie náročnejších hudobných podkladov -poznajú odbornú terminológiu džezového tanca v rozsahu obsahu predmetu	-zahrievacie cvičenia, technické cvičenia: -Výučba kombinácií v ucelených tanečných kombináciách, v dĺžke do 64 T - etudách, kde je možné využitie jednotlivých technických cvičení v rôznych obmenách so zachovaním postupnosti potrebnej pre rozohriatie tela žiaka, zároveň dôraz na technický rast využívaním maximálnych dispozícií žiaka so zameraním na tanečnosť, výraz a čistotu prevedenia. -Postupnosť jednotlivých technických cvičení sa nemení, je dôležité dôrazné zachovanie charakteru techniky džezového tanca s výrazným znakom polyrytmického a polycentrického cítenia hudby a pohybu. -Kombinácie: dĺžka kombinácií je minimálne 64 taktov, --Improvizácia ako jedna z charakteristických čŕt džezového tanca. -Dôraz na individualitu žiaka v interpretácii.

Názov predmetu	KLASICKÝ TANEC 4.ročník
Časový rozsah výučby	1,5 hodiny týždenne
Stupeň vzdelania	ISCED 2 B – Nižšie sekundárne vzdelanie
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Klasický tanec je jedným zo základných výrazových prostriedkov scénického tanečného umenia. Je to pohybový systém s presne vypracovanou metodikou a teóriou. Kladie veľké nároky na sústredenosť, precíznosť a disciplínu pohybu. Klasický tréning kultivuje telo, zlepšuje a rozvíja tanečnú techniku. Pre štúdium predmetu sú dôležité predpoklady – fyzické dispozície (vytočenosť DK, elastické svaly a väzivá , atď.), psychické dispozície (pevná vôľa, vytrvalosť, sebadisciplína), talent na tanec (koordinácia pohybov, estetický prejav, muzikálnosť, cítenie rytmu a výrazu hudby).

Súčasťou štruktúry vyučovacej hodiny KT sú aj cvičenia v základných polohách na mieste, priestorové a rytmické cvičenia.

Stavba vyučovacej hodiny sa delí na : a) Exercices á la barre (cvičenie pri tyči)
b) Exercices au milieu (cvičenie v priestore)
c) Allegro (skoky)
d) Priestorové a rytmické cvičenia

Ciele vyučovacieho predmetu

Cieľom 4.abs.ročníka nižšieho sekundárneho vzdelávania v predmete Klasický tanec je v rámci možností a schopností zvládnuť tanečnú techniku, ktorú už majú žiaci v pohybovom slovníku a vedia používať vo svojom prejave. Vyučovacia hodina je sústredená na prehĺbenie znalosti a hľadanie nových individuálnych princípov. Žiaci majú čas spracovať poskytnuté informácie a aplikovať ich v tréningu, kombináciach, ktoré v rámci rozvoja svojho kreatívneho myslenia a pohybového slovníka pripravujú aj sami. Výsledkom nadobudnutých schopností a informácií je absolventská skúška v podobe záverečného koncertu tanečného odboru, kde žiaci predvedú svoju interpretáciu v danej technike.

Obsah vyučovacieho predmetu:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
... realizujú jednotlivé cvičenia klasického tanca s maximálnym ovládaním prislúchajúcich svalových skupín v rámci svojich anatomických možností,	a) **Exercices à la barre**: - Grand battement jeté v épaulement croisé a épaulement effacé - pózy à terre ako závery cvikov s prepnutou stojnou DK aj v demi – plié.

... poznajú jednotlivé cvičenia na rozvoj svojich anatomických dispozícií, ... realizujú jednotlivé cvičenia techniky klasického tanca s dôrazom na tanečnosť a cítenie hudby v spojitosti, ... poznajú správne princípy realizácie jednotlivých základných cvičení v rámci obsahu, ... ovládajú slovom a písmom základnú terminológiu techniky klasického tanca v rozsahu obsahu predmetu.	b) **Exercices au milieu**: - Rond de jambe en l'air s préparation temps-relevé - Battement développé passé en face - Attitude - croisée, éffacée - 4. arabesque na 90° - póza écartée na 90° - Battement fondu na relevé en face - Battement soutenu na 45° (s pridaním relevé v V. poz.) v épaulement croisée aj éffacée - Battement développé passé vo veľkých pózach, bez zmeny polohy chodidla SK - Demi rond de jambe na 90° en dehors, en dedans z veľkej pózy do veľkej pózy bez pohybu chodidla SK - 6. port de bras - Grand battement jeté piqué vo veľkých pózach - Battement frappé v malých pózach - bez relevé - préparation pre pirrouettes z V. poz. en face. c) **Allegro**: - Sissonne fermée vpred a vzad v malých pózach - Double assemblé en face - Double assemblé (z épaulement croisée cez en face do épaulement croisée) - Pas assemblé bočne z épaulement croisée do épaulement croisée - Pas assemblé vpred a vzad v pózach croissées a éffacées - Pas jeté vpred a vzad en face - scénický sissonne v 1. Arabesque - Pas de basque – scénická forma - Petit pas de chat (ruský) so švihom dolných končatín vzad a vpred - Sissonne ouverte stranou s otváraním DK na 45° en face - Sissonne fermé stranou s (z épaulement croisée do épaulement croisée aj éffacée - Pas échappé do IV. poz. croisée aj éffacée - Temps - levé sauté na jednu DK.

Názov predmetu	ĽUDOVÝ TANEC 4. ročník
Časový rozsah výučby	1 hodina týždenne
Stupeň vzdelania	ISCED 2 B – nižšie sekundárne umelecké vzdelanie
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Ľudový tanec je vo svojej technike najpríbuznejší k prirodzenému tanečnému prejavu žiakov. Množstvo, rôznorodosť, pestrosť a krása slovenských ľudových tancov, ktoré sa dodnes zachovali, sú odrazom života nášho ľudu, jeho mentality, citov, potrieb, túžob, názorov, skúseností, fantázie, umeleckého vkusu a tvorivých schopností. Vznikali , rozvíjali sa , menili, zhromažďovali a zušľachťovali sa po stáročia.

Na určitých územných celkoch vznikli niektoré spoločné znaky v hudobnej a tanečnej tvorbe. Prejavujú sa napr. v melodike a rytmike tanečných piesní, v hudobnom prednese, v pohybovej štruktúre a v tanečnom výraze. Územie , na ktorom sa tancujú tance s podobnými až rovnakými hudobnými až tanečnými znakmi, nazývame tanečná oblasť. Jednotlivé tanečné motívy sú zamerané na tanečné kroky z určitých oblastí (regiónov) Slovenska.
Tanečné oblasti : Zemplín, Myjava, Liptov, Horehronie, Podpoľanie.

Ciele vyučovacieho predmetu

Spoznať a naučiť sa rozoznávať základné tanečné oblasti Slovenska, ich tanečné charaktery, základné tanečné motívy a tanečný repertoár. Rovnako získať základné informácie o hudobnom prejave, ľudovom odeve, tanečných príležitostiach a zvykosloví. Rozvíjať technické schopnosti žiakov ako je rotačná, skoková, odzemková technika, či tanečný výraz. Z uvedených tanečných oblastí by si mali žiaci osvojiť aspoň jeden tanec z každej základnej skupiny- ženské, mužské a párové.

Cieľom ročníka v predmete Ľudový tanec je v rámci možností a schopností zvládnuť tanečnú techniku, ktorú už majú žiaci v pohybovom slovníku a vedia používať vo svojom prejave. Vyučovacia hodina je sústredená na prehĺbenie znalosti a hľadanie nových individuálnych princípov. Veľký dôraz sa kladie na improvizáciu, skupinovú i individuálnu prácu žiakov. Žiaci majú čas spracovať poskytnuté informácie a aplikovať ich v tréningu, kombináciach, ktoré v rámci rozvoja svojho kreatívneho myslenia a pohybového slovníka pripravujú aj sami. Výsledkom nadobudnutých schopností a informácií je absolventská skúška v podobe záverečného koncertu tanečného odboru, kde žiaci predvedú svoju interpretáciu v danej technike.

Obsah vyučovacieho predmetu:

Výkonový štandard	Obsahový štandard
...zatancujú náročnejšie motívy a motivické väzby, prípadne tance ...poznajú základné informácie všetkých regiónov prebratých na I.stupni vzdelávania v predmete ľudový tanec	**Myjavská tanečná oblasť** Opakovanie základných informácií Starobabská, Verbunk(párový, Sólový) Čardáš-hustý, Novodobé ľudové tance(Šotyš, Židovka...) a motívy k nim **Liptovská tanečná oblasť** Opakovanie základných informácií **Horný Liptov:** Čuchom, Cindruška, Do krutu, Do skoku **Dolný Liptov:** Koleso, Osebe, Šikovná a motívy k nim **Horehronská tanečná oblasť** Opakovanie základných informácií Šorový, Horehronský dupák, Koleso, Vo trojo z Telgártu a motívy k nim **Zemplínska tanečná oblasť** Opakovanie základných informácií Jarné chorovody, Karička z Parchovian, Čardáš z Parchovian a motívy k nim **Podpolianska tanečná oblasť** Opakovanie základných informácií Mužské a ženské cifrovanie, Koleso, Do vysoka, Tanierový, Váľaný a motívy k nim

Názov predmetu	TANEČNÁ PRAX 1. ročník
Časový rozsah výučby	1,5 hodiny týždenne
Stupeň vzdelania	II.stupeň základného štúdia
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Tanečná pre všetky učebné predmety je v 1. polroku školského roku priradená k jednotlivým predmetom – prevažuje technická príprava. V 2. polroku prevažuje práca na choreografiám na verejné vystúpenia. Choreografie sú komponované na základe preberaných tanečných techník.

Dôležitú úlohu hrá výber hudobného podkladu pri tvorbe choreografii, aby bol adekvátny veku a zodpovedal tanečným zručnostiam žiakov. Voľbou vhodného hudobného materiálu má pedagóg možnosť priameho kreovania hudobného vkusu žiaka, čím umožňuje žiakovi spoznávať rôzne žánre hudby, s ktorými sa žiak bežne nestretáva. Pedagóg- choreograf musí myslieť pri tvorbe choreografií aj na výchovný moment tejto práce v súčinnosti s vekom a schopnosťami žiakov. Predmet vychováva u žiakov schopnosť vystúpiť pred obecenstvom a dáva žiakom základy umeleckého prejavu, ktorý je okrem technickej zdatnosti žiaka v základných akademických tanečných technikách na verejnom vystúpení rovnako dôležitý. V neposlednom rade vo vyučovacom procese tohto predmetu má pedagóg možnosť žiaka ovplyvňovať v otázkach zodpovednosti, prístupu, sociálneho správania sa a sebahodnotenia žiaka, čo sú všetko atribúty, ktoré sú nesmierne dôležité pri vývoji osobnosti. Tento predmet je náročný pre učiteľa, ktorý je v jednej osobe choreografom, návrhárom kostýmov (v mnohých prípadoch aj ich realizátorom) ako aj hudobne vzdelanou osobou, schopnou vyhľadávať vhodné hudobné skladby na choreografické spracovanie.

Ciele vyučovacieho predmetu

...získať scénické skúsenosti z tanečného umenia
...nadobudnúť zmysel pre zodpovednosť, ktorá je pri tejto činnosti nevyhnutná
...vychovávať u žiakov schopnosť esteticky vnímať a prežívať tanečné umenie
... formovať tanečný a hudobný vkus žiaka

Obsah vyučovacieho predmetu:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
... zatancujú na verejnom vystúpení skupinové alebo malé (sólo) choreografie vo viacerých technikách	Prvkový materiál v rozsahu tanečných prvkov obsahu vyučovania predmetu ľudový tanec, klasický tanec, charakterový tanec, moderný a súčasný tanec

Názov predmetu	MODERNÝ TANEC 1. ročník
Časový rozsah výučby	1,5 hodiny týždenne
Stupeň vzdelania	Druhý stupeň základného štúdia
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Techniky moderného tanca poskytujú široké možnosti istej umeleckej výpovede, respektíve komunikácie sprostredkovanej pohybom tanečníka. Techniky umožňujú vo veľkej miere spoznať a rozšíriť pohybové možnosti tela v rámci rešpektovania jeho anatomickej štruktúry a v súlade s fyzickými dispozíciami. Techniky M. Grahamovej a J. Limóna patria medzi tie, ktoré majú spomedzi moderných tanečných techník najprepracovanejšiu metodiku. Každá poskytuje tanečníkovi špecifickú kvalitu pohybu a výrazové možnosti. Sú veľmi dobrým materiálom pre rozšírenie si pohybovej a výrazovej zdatnosti žiakov II. stupňa tanečného odboru ZUŠ. Technika J. Limóna je zameraná na využitie energie pochádzajúcej z voľného pádu jednotlivých častí tela, resp. celého tela. Tanečník si uvedomuje pohyb ako neustálu premenu energie z hodnoty potenciálnej (v momentoch, keď gravitácii vzdoruje) na kinetickú (keď sa jej poddáva), a to v rôznych častiach tela izolovane. Dodržať harmonickú jednotu celého tela tak ako orchester, ktorý súzvučí napriek tomu, že každá skupina nástrojov má svoju zvláštnu partitúru. Pohyb, ktorý neustále prebieha medzi najhlbším bodom pádu a suspention, čiže najvyšším bodom odľahčenia, poskytuje tancu vzrušujúcu dynamiku. Pocit opozície zasa napomáha zabezpečiť telu rovnováhu bez svalových kontrakcií a jasné definovanie pohybu v priestore. Využíva gravitáciu ako hybnú silu, pád, uvoľnenie váhy, dych ako dôležitú súčasť pohybu, potenciálnu energiu a energiu uvoľnenú pri pohybe, ktorá ho formuje, a ktorú následne tanečník presmerováva. Je založená na princípoch postupnosti, opozície, potenciálnej a kinetickej energie, pádu, zhupu, odrazu, zavesenia, váhy, izolácie a dychu. Vyžaduje cítenie tiaže a schopnosť izolovať jednotlivé váhové celky tela. Technika M. Grahamovej je vystavaná na princípe dýchania ako prirodzeného zdroja energie, pričom výdych v kontrakcii sústreďuje energiu do centra a release ju zasa usmerňuje von. Kontrakcia a release ako protipóly aktu dýchania sa stávajú hnacou silou pre pohyb v priestore, pád, skok, rotáciu. Technika M. Grahamovej je jedinečná svojím rozvinutým systémom cvičení na podlahe, ktoré detailným spôsobom prepracúvajú chrbtové svalstvo a ovládanie celého trupu. Špecifickými cvičeniami sa rozvíja flexibilita, fyzická kondícia a koordinácia celého tela. Technika M. Grahamovej patrí k najcharakteristickejším a najobtiažnejším technikám moderného tanca. Je založená na princípe contraction (kontrakcie) a release (povolenie kontrakcie) a spiral (princíp špirály). Rozvíja spojenie centra s perifériami tela, tanečné dýchanie, elasticitu, pružnosť a muzikálnosť žiakov. Cvičenia sa rozvíjajú zo zeme cez stoj až po pohyb po priestore.

Ciele vyučovacieho predmetu

-poznať základné princípy techník moderného tanca a ich rozdiely
-dokázať využiť princípy techniky na rozvoj tanečnosti žiaka

-dosiahnuť technický a výrazový stupeň zodpovedajúci požiadavkám špičkových amatérskych súborov moderného scénického tanca
-vychovať kvalitných uchádzačov pre štúdium na vysokej škole umeleckého zamerania

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

II. stupeň vzdelávania

Žiaci po ukončení 1. ročníka II. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
-ovládajú základný princíp techniky J. Limóna (fall - recovery) v základných cvičeniach -uvedomujú si postupný pohyb chrbtice -uplatňujú základný princíp techniky v jednoduchých kombináciách v priestore -poznajú odbornú terminológiu moderného tanca v rozsahu obsahu predmetu	-stručná informácia o osobnosti a diele J. Limóna -prípravné cvičenia na podlahe: spinal succession (cvičenie na postupnosť v odvíjaní chrbtice) -bounces-hmity bounces with twist (hmity s natočením tela v horizontálnej torzii) -cvičenia v stoji a priestore: standing bounces (hmity v stoji) -tendu series (zahriatie chodidla) -plié series(zahriatie bedrových, kolenných a členkových kĺbov) -swings in second (izolácia hlavy, ramien hrudníka a pásu v zhupoch v dráhe poloblúka a celého kruhu) -rebound in threes (odraz s návratom po dráhe pádu v ¾ takte slow twos, fast threes (zosúladenie pádu a podchytenia DK,HK a trupu) -foot isolation- izolácia chodidla, príprava na eleváciu) -passé series -développé series -lunge series (prenášanie ťažiska) -spiral turns (špirálové točenia) 12-count phrase (väzba na 12 dôb) -drops in threes (príprava na eleváciu) -body as an orchestra (izolácia a vzájomná súhra práce DK, HK a trupu s postupom v priestore -hop series (skoky) piqué series.

Názov predmetu	KLASICKÝ TANEC 1. ročník
Časový rozsah výučby	1 hodina týždenne
Stupeň vzdelania	II.stupeň základného štúdia
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Klasický tanec je jedným zo základných výrazových prostriedkov scénického tanečného umenia. Je to pohybový systém s presne vypracovanou metodikou a teóriou. Kladie veľké nároky na sústredenosť, precíznosť a disciplínu pohybu. Klasický tréning kultivuje telo, zlepšuje a rozvíja tanečnú techniku. Pre štúdium predmetu sú dôležité predpoklady – fyzické dispozície (vytočenosť DK, elastické svaly a väzivá , atď.), psychické dispozície (pevná vôľa, vytrvalosť, sebadisciplína), talent na tanec (koordinácia pohybov, estetický prejav, muzikálnosť, cítenie rytmu a výrazu hudby).

Súčasťou štruktúry vyučovacej hodiny KT sú aj cvičenia v základných polohách na mieste, priestorové a rytmické cvičenia.

Stavba vyučovacej hodiny sa delí na : a) Exercices á la barre (cvičenie pri tyči)
b) Exercices au milieu (cvičenie v priestore)
c) Allegro (skoky)
d) Priestorové a rytmické cvičenia

Ciele vyučovacieho predmetu

Cieľom prvého ročníka II. stupňa v predmete Klasický tanec je v rámci možností a schopností zvládnuť tanečnú techniku, ktorú už majú žiaci v pohybovom slovníku a vedia používať vo svojom prejave. Vyučovacia hodina je sústredená na prehĺbenie znalosti a hľadanie nových individuálnych princípov. Žiaci majú čas spracovať poskytnuté informácie a aplikovať ich v tréningu, kombináciach, ktoré v rámci rozvoja svojho kreatívneho myslenia a pohybového slovníka pripravujú aj sami. Výsledkom nadobudnutých schopností a informácií je skúška v podobe záverečného koncertu tanečného odboru, kde žiaci predvedú svoju interpretáciu v danej technike.

Obsah vyučovacieho predmetu:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
... ovládajú a vyžívajú silu DK počas realizácie cvičení na 90°, ... realizujú jednotlivé cvičenia klasického tanca v správnom prevedení, s prihliadnutím na anatomické dispozície,	a) **Exercices a la barre** - Battement fondu na 90° - Grand rond de jambe en dehors na 90° - Grand rond de jambe en dedans na 90° - prípravné cvičenie k pirouettes z V. poz. en dehors, en dedans.

... využívajú pri realizácii kombinácií v priestore výrazne tanečnosť a výraz (koordinácia hlavy, HK a DK), ... realizujú v čistej forme prevedenie jednotlivých spojovacích krokov a póz (orientácia v priestore, épaulement), ... poznajú terminológiu techniky klasického tanca slovom a písmom v rozsahu prebratého obsahu techniky klasického tanca, ... interpretujú danú kombináciu v tréningu podľa pokynov pedagóga v rozsahu terminológie klasického tanca	b) **Exercices au milieu**: - Battement développé passé en face - Battement fondu na relevé en face - Battement développé passé vo veľkých pózach, so zmenou polohy chodidla SK - Demi rond de jambe na 90° en dehors, en dedans z veľkej pózy do veľkej pózy s par - terrným posunom chodidla - Battement soutenu na 90° en face - prípravné cvičenie k pirouettes en dehors aj en dedans z II. poz. - bez rotácie - prípravné cvičenia k pirouettes en dehors aj en dedans zo IV. poz. - bez rotácie - Battement fondu na relevé v malých pózach. c) **Allegro**: - Sissonne ouverte vpred a vzad v malých pózach - Pas de basque vpred a vzad.

Názov predmetu	ĽUDOVÝ TANEC 1. ročník
Časový rozsah výučby	1 hodina týždenne
Stupeň vzdelania	II.stupeň základného štúdia
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Ľudový tanec je vo svojej technike najpríbuznejší k prirodzenému tanečnému prejavu žiakov. Množstvo, rôznorodosť, pestrosť a krása slovenských ľudových tancov, ktoré sa dodnes zachovali, sú odrazom života nášho ľudu, jeho mentality, citov, potrieb, túžob, názorov, skúseností, fantázie, umeleckého vkusu a tvorivých schopností. Vznikali , rozvíjali sa , menili, zhromažďovali a zušľachťovali sa po stáročia.

Na určitých územných celkoch vznikli niektoré spoločné znaky v hudobnej a tanečnej tvorbe. Prejavujú sa napr. v melodike a rytmike tanečných piesní, v hudobnom prednese, v pohybovej štruktúre a v tanečnom výraze. Územie , na ktorom sa tancujú tance s podobnými až rovnakými hudobnými až tanečnými znakmi, nazývame tanečná oblasť. Jednotlivé tanečné motívy sú zamerané na tanečné kroky z určitých oblastí (regiónov) Slovenska.

Tanečné oblasti : Zemplín, Myjava, Liptov, Horehronie, Podpoľanie.

Ciele vyučovacieho predmetu

Spoznať a naučiť sa rozoznávať základné tanečné oblasti Slovenska, ich tanečné charaktery, základné tanečné motívy a tanečný repertoár. Rovnako získať základné informácie o hudobnom prejave, ľudovom odeve, tanečných príležitostiach a zvykosloví. Rozvíjať technické schopnosti žiakov ako je rotačná, skoková, odzemková technika, či tanečný výraz. Z uvedených tanečných oblastí by si mali žiaci osvojiť aspoň jeden tanec z každej základnej skupiny- ženské, mužské a párové.

Cieľom ročníka v predmete Ľudový tanec je v rámci možností a schopností zvládnuť tanečnú techniku, ktorú už majú žiaci v pohybovom slovníku a vedia používať vo svojom prejave. Vyučovacia hodina je sústredená na prehĺbenie znalosti a hľadanie nových individuálnych princípov. Veľký dôraz sa kladie na improvizáciu, skupinovú i individuálnu prácu žiakov. Žiaci majú čas spracovať poskytnuté informácie a aplikovať ich v tréningu, kombináciach, ktoré v rámci rozvoja svojho kreatívneho myslenia a pohybového slovníka pripravujú aj sami. Výsledkom nadobudnutých schopností a informácií je absolventská skúška v podobe záverečného koncertu tanečného odboru, kde žiaci predvedú svoju interpretáciu v danej technike.

Obsah vyučovacieho predmetu:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
... dosiahnu charakter tanečných motívov jednotlivých tanečných regiónov prebratých na I. stupni vzdelávania v ZUŠ, ... zatancujú tanečné motívy a tance z oblastí Spiš, Gemer, Tekov, Kysuce, Turiec, Orava alebo Záhorie.	náročnejšie motivické väzby jednotlivých tanečných regiónov prebratých na I. stupni vzdelávania v ZUŠ, motívy a tance z ďalších regiónov Slovenska podľa špecializácie pedagóga na základe výskumu jednotlivých regiónov ako sú Spiš, Gemer, Tekov, Kysuce, Turiec, Orava alebo Záhorie.

Názov predmetu	TANEČNÁ PRAX 2. ročník
Časový rozsah výučby	1,5 hodiny týždenne
Stupeň vzdelania	II.stupeň základného štúdia
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Tanečná prax pre všetky učebné predmety je v 1. polroku školského roku priradená k jednotlivým predmetom – prevažuje technická príprava. V 2. polroku prevažuje práca na choreografiám na verejné vystúpenia. Choreografie sú komponované na základe preberaných tanečných techník.

Dôležitú úlohu hrá výber hudobného podkladu pri tvorbe choreografii, aby bol adekvátny veku a zodpovedal tanečným zručnostiam žiakov. Voľbou vhodného hudobného materiálu má pedagóg možnosť priameho kreovania hudobného vkusu žiaka, čím umožňuje žiakovi spoznávať rôzne žánre hudby, s ktorými sa žiak bežne nestretáva. Pedagóg- choreograf musí myslieť pri tvorbe choreografií aj na výchovný moment tejto práce v súčinnosti s vekom a schopnosťami žiakov. Predmet vychováva u žiakov schopnosť vystúpiť pred obecenstvom a dáva žiakom základy umeleckého prejavu, ktorý je okrem technickej zdatnosti žiaka v základných akademických tanečných technikách na verejnom vystúpení rovnako dôležitý. V neposlednom rade vo vyučovacom procese tohto predmetu má pedagóg možnosť žiaka ovplyvňovať v otázkach zodpovednosti, prístupu, sociálneho správania sa a sebahodnotenia žiaka, čo sú všetko atribúty, ktoré sú nesmierne dôležité pri vývoji osobnosti. Tento predmet je náročný pre učiteľa, ktorý je v jednej osobe choreografom, návrhárom kostýmov (v mnohých prípadoch aj ich realizátorom) ako aj hudobne vzdelanou osobou, schopnou vyhľadávať vhodné hudobné skladby na choreografické spracovanie.

Ciele vyučovacieho predmetu

...získať scénické skúsenosti z tanečného umenia
...nadobudnúť zmysel pre zodpovednosť, ktorá je pri tejto činnosti nevyhnutná
...vychovávať u žiakov schopnosť esteticky vnímať a prežívať tanečné umenie
... formovať tanečný a hudobný vkus žiaka

Obsah vyučovacieho predmetu:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
... zatancujú na verejnom vystúpení skupinové alebo malé (sólo) choreografie vo viacerých technikách	Prvkový materiál v rozsahu tanečných prvkov obsahu vyučovania predmetu ľudový tanec, klasický tanec, charakterový tanec, moderný a súčasný tanec

Názov predmetu	MODERNÝ TANEC 2. ročník
Časový rozsah výučby	1,5 hodiny týždenne
Stupeň vzdelania	Druhý stupeň základného štúdia
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Techniky moderného tanca poskytujú široké možnosti istej umeleckej výpovede, respektíve komunikácie sprostredkovanej pohybom tanečníka. Techniky umožňujú vo veľkej miere spoznať a rozšíriť pohybové možnosti tela v rámci rešpektovania jeho anatomickej štruktúry a v súlade s fyzickými dispozíciami. Techniky M. Grahamovej a J. Limóna patria medzi tie, ktoré majú spomedzi moderných tanečných techník najprepracovanejšiu metodiku. Každá poskytuje tanečníkovi špecifickú kvalitu pohybu a výrazové možnosti. Sú veľmi dobrým materiálom pre rozšírenie si pohybovej a výrazovej zdatnosti žiakov II. stupňa tanečného odboru ZUŠ. Technika J. Limóna je zameraná na využitie energie pochádzajúcej z voľného pádu jednotlivých častí tela, resp. celého tela. Tanečník si uvedomuje pohyb ako neustálu premenu energie z hodnoty potenciálnej (v momentoch, keď gravitácii vzdoruje) na kinetickú (keď sa jej poddáva), a to v rôznych častiach tela izolovane.

Dodržať harmonickú jednotu celého tela tak ako orchester, ktorý súzvučí napriek tomu, že každá skupina nástrojov má svoju zvláštnu partitúru. Pohyb, ktorý neustále prebieha medzi najhlbším bodom pádu a suspention, čiže najvyšším bodom odľahčenia, poskytuje tancu vzrušujúcu dynamiku. Pocit opozície zasa napomáha zabezpečiť telu rovnováhu bez svalových kontrakcií a jasné definovanie pohybu v priestore. Využíva gravitáciu ako hybnú silu, pád, uvoľnenie váhy, dych ako dôležitú súčasť pohybu, potenciálnu energiu a energiu uvoľnenú pri pohybe, ktorá ho formuje, a ktorú následne tanečník presmerováva. Je založená na princípoch postupnosti, opozície, potenciálnej a kinetickej energie, pádu, zhupu, odrazu, zavesenia, váhy, izolácie a dychu. Vyžaduje cítenie tiaže a schopnosť izolovať jednotlivé váhové celky tela. Technika M. Grahamovej je vystavaná na princípe dýchania ako prirodzeného zdroja energie, pričom výdych v kontrakcii sústreďuje energiu do centra a release ju zasa usmerňuje von. Kontrakcia a release ako protipóly aktu dýchania sa stávajú hnacou silou pre pohyb v priestore, pád, skok, rotáciu. Technika M. Grahamovej je jedinečná svojím rozvinutým systémom cvičení na podlahe, ktoré detailným spôsobom prepracúvajú chrbtové svalstvo a ovládanie celého trupu. Špecifickými cvičeniami sa rozvíja flexibilita, fyzická kondícia a koordinácia celého tela. Technika M. Grahamovej patrí k najcharakteristickejším a najobtiažnejším technikám moderného tanca. Je založená na princípe contraction (kontrakcie) a release (povolenie kontrakcie) a spiral (princíp špirály). Rozvíja spojenie centra s perifériami tela, tanečné dýchanie, elasticitu, pružnosť a muzikálnosť žiakov. Cvičenia sa rozvíjajú zo zeme cez stoj až po pohyb po priestore.

Ciele vyučovacieho predmetu

-poznať základné princípy techník moderného tanca a ich rozdiely
-dokázať využiť princípy techniky na rozvoj tanečnosti žiaka
-dosiahnuť technický a výrazový stupeň zodpovedajúci požiadavkám špičkových amatérskych súborov moderného scénického tanca
-vychovať kvalitných uchádzačov pre štúdium na vysokej škole umeleckého zamerania

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

II. stupeň vzdelávania

Žiaci po ukončení 2. ročníka II. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	Obsahový štandard
ovládajú základné princípy techniky J. Limóna vo všetkých typoch cvičení, aplikujú základný princíp techniky v náročnejších rozvinutých cvičeniach, vedome používajú princíp techniky v tanečných kombináciách, poznajú odbornú terminológiu moderného tanca v rozsahu obsahu predmetu.	Náročnejšia podoba a väzby všetkých skupín cvičení s dôrazom na technickú zručnosť, rozvíjanie tanečnosti, plynulosti a dynamiky pohybu. Intenzívna podpora rozvoja expanzie pohybu do priestoru. Individualita prejavu v tanečných variáciách. Zapájanie rôznych improvizačných cvičení v technike J. Limóna so zreteľom na rozvoj kreativity a individuálneho prejavu.

Názov predmetu	KLASICKÝ TANEC 2. ročník
Časový rozsah výučby	1 hodina týždenne
Stupeň vzdelania	II.stupeň základného štúdia
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Klasický tanec je jedným zo základných výrazových prostriedkov scénického tanečného umenia. Je to pohybový systém s presne vypracovanou metodikou a teóriou. Kladie veľké nároky na sústredenosť, precíznosť a disciplínu pohybu. Klasický tréning kultivuje telo, zlepšuje a rozvíja tanečnú techniku. Pre štúdium predmetu sú dôležité predpoklady – fyzické dispozície vytočenosť DK, elastické svaly a väzivá , atď.), psychické dispozície (pevná vôľa, vytrvalosť, sebadisciplína), talent na tanec (koordinácia pohybov, estetický prejav, muzikálnosť, cítenie rytmu a výrazu hudby).

Súčasťou štruktúry vyučovacej hodiny KT sú aj cvičenia v základných polohách na mieste, priestorové a rytmické cvičenia.

Stavba vyučovacej hodiny sa delí na : a) Exercices á la barre (cvičenie pri tyči)
b) Exercices au milieu (cvičenie v priestore)
c) Allegro (skoky)
d) Priestorové a rytmické cvičenia

Ciele vyučovacieho predmetu

Cieľom druhého ročníka II. stupňa v predmete je

- dodržiavať správnu koordináciu tela pri realizácii jednotlivých cvičení s dôrazom uvedomelého využitia tejto znalosti pri zvyšovaní náročnosti prevedenia cvičení (výška skoku, zvyšovanie počtu obratov pri rotácii a pod.),
- aplikovať vedomú koordináciu tela s efektívnym využitím prislúchajúcich svalov i v ďalších tanečných technikách,
- poznať terminológiu techniky klasického tanca slovom aj písmom v rozsahu obsahu predmetu,
- viesť žiaka k zmyslu zodpovednosti, systematickej práci a vôli prekonávať ťažkosti

Obsah vyučovacieho predmetu:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
- využívajú obraty (dve DK) aj polobraty pri spájaní jednotlivých kombinácií v postavení pri tyči (à la barre - pravá a ľavá strana), - zapíšu jednoduchú kombináciu cvičení pri tyči (à la barre), - využívajú orientáciu v priestore (body 1-8, épaulement) v kombináciách Allegra, - poznajú terminológiu techniky klasického tanca v rozsahu prebratého obsahu slovom a písmom.	Exercices á la barre: polobraty en dehors aj en dedans s KK na 45° vpredu alebo vzadu Battement développé ballotté (fakultatívne) Grand battement jeté s rýchlym développé. Exercices au milieu: Battement tendu simple en tournant o 1/8, 1/4 obratu Battement tendu jeté en tournant o 1/8, ¼ obratu Batt. fondu na 90° en face (fakultatívne) Pirouettes z II., IV. a V. poz. en dehors (fakultatívne) Pas de bourée dessus – dessous. Allegro: Pas assemblé s postupom do priestoru Pas jeté s postupom do priestoru Sissonne tombé en face Pas ballonné en face na mieste všetkými smermi (fakultatívne) Pas coupé (skokom) Sissonne tombé v malých pózach (fakultatívne)

Názov predmetu	ĽUDOVÝ TANEC
Časový rozsah výučby	1 hodina týždenne
Stupeň vzdelania	2.ročn.II.st.
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Ľudový tanec je vo svojej technike najpríbuznejší k prirodzenému tanečnému prejavu žiakov. Množstvo, rôznorodosť, pestrosť a krása slovenských ľudových tancov, ktoré sa dodnes zachovali, sú odrazom života nášho ľudu, jeho mentality, citov, potrieb, túžob, názorov, skúseností, fantázie, umeleckého vkusu a tvorivých schopností. Vznikali , rozvíjali sa , menili, zhromažďovali a zušľachťovali sa po stáročia.

Na určitých územných celkoch vznikli niektoré spoločné znaky v hudobnej a tanečnej tvorbe. Prejavujú sa napr. v melodike a rytmike tanečných piesní, v hudobnom prednese, v pohybovej štruktúre a v tanečnom výraze. Územie , na ktorom sa tancujú tance s podobnými až rovnakými hudobnými až tanečnými znakmi, nazývame tanečná oblasť. Jednotlivé tanečné motívy sú zamerané na tanečné kroky z určitých oblastí (regiónov) Slovenska.

Tanečné oblasti : Špiš

Ciele vyučovacieho predmetu

V štyroch ročníkoch II. stupňa by sa mala i naďalej zdokonaľovať a precizovať tanečná technika, vypracúvať tanečná charakterová čistota realizácie motívov podľa jednotlivých oblastí, prehlbovať a upresňovať partnerská práca, zdokonaľovať zmysel pre kolektívny prejav, rozvíjať individuálna tanečnosť a schopnosť sólovej improvizácie. Žiakov treba podnecovať k vlastnej tvorivosti, snažiť sa podchytiť a pomôcť rozvoju osobitosti každého jednotlivca.

Z uvedených tanečných oblastí by si mali žiaci osvojiť aspoň jeden tanec z každej základnej skupiny- ženské, mužské a párové. Rovnako získať základné informácie o hudobnom prejave, ľudovom odeve, tanečných príležitostiach a zvykosloví. Rozvíjať technické schopnosti žiakov ako je rotačná, skoková a odzemková technika. Dôležitou zložkou je aj výrazová stránka – prirodzenosť, radosť a spontánnosť v prejave.

Obsah vyučovacieho predmetu:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
...žiaci zatancujú tanečné motívy zo Spišskej tanečnej oblasti ...poznajú základné informácie týkajúce sa regiónov ...poznajú terminológiu tanečných motívov a tancov	**Spišská tanečná oblasť:** **Tance:** Krucena z Kojšova – párový tanec Do šaflika z Bystrian – párový tanec Hajdúsky tanec z Batizoviec – mužský tanec Do kola z Jakubian – ženský tanec Kalamajka, Tancovana, Cupkana, Skakana z Kamienky – párové tance **Motívy:** jednokročka rovnomerne vyperovaná váhou do jedného smeru (prenášanie váhy s pohybom do strany) jednokročka vyperovaná váhou s dvojitým zapérovaním dvojkročka rovnomerne vyperovaná váhou dvojkročka vyperovaná váhou s dvojitým zapérovaním v rôznych rytmických hodnotách hladká chôdza vyperovaná váhou v osminkových hodnotách

	hladká chôdza v osminkových hodnotách s akcentom na vonkajšiu DK hladká chôdza v čardášovom držaní s prenášaním váhy a vodením po priestore zmena smeru krútenia vytočenie partnerky pred tancom motívom krútenia mužské zmena smeru krútenia s podvrtkou hladké kolesové krútenie váhou na vnútornú DK kolesový beh váhou a s prídupom na vnútornú DK so zrazom a dopadom na dve DK

Názov predmetu	TANEČNÁ PRAX 3. ročník
Časový rozsah výučby	1,5 hodiny týždenne
Stupeň vzdelania	II.stupeň základného štúdia
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Tanečná prax pre všetky učebné predmety je v 1. polroku školského roku priradená k jednotlivým predmetom – prevažuje technická príprava. V 2. polroku prevažuje práca na choreografiám na verejné vystúpenia. Choreografie sú komponované na základe preberaných tanečných techník.

Dôležitú úlohu hrá výber hudobného podkladu pri tvorbe choreografii, aby bol adekvátny veku a zodpovedal tanečným zručnostiam žiakov. Voľbou vhodného hudobného materiálu má pedagóg možnosť priameho kreovania hudobného vkusu žiaka, čím umožňuje žiakovi spoznávať rôzne žánre hudby, s ktorými sa žiak bežne nestretáva. Pedagóg- choreograf musí myslieť pri tvorbe choreografií aj na výchovný moment tejto práce v súčinnosti s vekom a schopnosťami žiakov. Predmet vychováva u žiakov schopnosť vystúpiť pred obecenstvom a dáva žiakom základy umeleckého prejavu, ktorý je okrem technickej zdatnosti žiaka v základných akademických tanečných technikách na verejnom vystúpení rovnako dôležitý. V neposlednom rade vo vyučovacom procese tohto predmetu má pedagóg možnosť žiaka ovplyvňovať v otázkach zodpovednosti, prístupu, sociálneho správania sa a sebahodnotenia žiaka, čo sú všetko atribúty, ktoré sú nesmierne dôležité pri vývoji osobnosti. Tento predmet je náročný pre učiteľa, ktorý je v jednej osobe choreografom, návrhárom kostýmov (v mnohých prípadoch aj ich realizátorom) ako aj hudobne vzdelanou osobou, schopnou vyhľadávať vhodné hudobné skladby na choreografické spracovanie.

Ciele vyučovacieho predmetu

... získať scénické skúsenosti z tanečného umenia
... nadobudnúť zmysel pre zodpovednosť, ktorá je pri tejto činnosti nevyhnutná
... vychovávať u žiakov schopnosť esteticky vnímať a prežívať tanečné umenie
... formovať tanečný a hudobný vkus žiaka

Obsah vyučovacieho predmetu:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
... zatancujú na verejnom vystúpení skupinové alebo malé (sólo) choreografie vo viacerých technikách	Prvkový materiál v rozsahu tanečných prvkov obsahu vyučovania predmetu ľudový tanec, klasický tanec, charakterový tanec, moderný a súčasný tanec

Názov predmetu	MODERNÝ TANEC 3. ročník
Časový rozsah výučby	1,5 hodiny týždenne
Stupeň vzdelania	Druhý stupeň základného štúdia
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Techniky moderného tanca poskytujú široké možnosti istej umeleckej výpovede, respektíve komunikácie sprostredkovanej pohybom tanečníka. Techniky umožňujú vo veľkej miere spoznať a rozšíriť pohybové možnosti tela v rámci rešpektovania jeho anatomickej štruktúry a v súlade s fyzickými dispozíciami. Techniky M. Grahamovej a J. Limóna patria medzi tie, ktoré majú spomedzi moderných tanečných techník najprepracovanejšiu metodiku. Každá poskytuje tanečníkovi špecifickú kvalitu pohybu a výrazové možnosti. Sú veľmi dobrým materiálom pre rozšírenie si pohybovej a výrazovej zdatnosti žiakov II. stupňa tanečného odboru ZUŠ. Technika J. Limóna je zameraná na využitie energie pochádzajúcej z voľného pádu jednotlivých častí tela, resp. celého tela. Tanečník si uvedomuje pohyb ako neustálu premenu energie z hodnoty potenciálnej (v momentoch, keď gravitácii vzdoruje) na kinetickú (keď sa jej poddáva), a to v rôznych častiach tela izolovane. Dodržať harmonickú jednotu celého tela tak ako orchester, ktorý súzvučí napriek tomu, že každá skupina nástrojov má svoju zvláštnu partitúru. Pohyb, ktorý neustále prebieha medzi najhlbším bodom pádu a suspention, čiže najvyšším bodom odľahčenia, poskytuje tancu vzrušujúcu dynamiku. Pocit opozície zasa napomáha zabezpečiť telu rovnováhu bez svalových kontrakcií a jasné definovanie pohybu v priestore. Využíva gravitáciu ako hybnú silu, pád, uvoľnenie váhy, dych ako dôležitú súčasť

pohybu, potenciálnu energiu a energiu uvoľnenú pri pohybe, ktorá ho formuje, a ktorú následne tanečník presmerováva. Je založená na princípoch postupnosti, opozície, potenciálnej a kinetickej energie, pádu, zhupu, odrazu, zavesenia, váhy, izolácie a dychu. Vyžaduje cítenie tiaže a schopnosť izolovať jednotlivé váhové celky tela. Technika M. Grahamovej je vystavaná na princípe dýchania ako prirodzeného zdroja energie, pričom výdych v kontrakcii sústreďuje energiu do centra a release ju zasa usmerňuje von. Kontrakcia a release ako protipóly aktu dýchania sa stávajú hnacou silou pre pohyb v priestore, pád, skok, rotáciu. Technika M. Grahamovej je jedinečná svojím rozvinutým systémom cvičení na podlahe, ktoré detailným spôsobom prepracúvajú chrbtové svalstvo a ovládanie celého trupu. Špecifickými cvičeniami sa rozvíja flexibilita, fyzická kondícia a koordinácia celého tela. Technika M. Grahamovej patrí k najcharakteristickejším a najobtiažnejším technikám moderného tanca. Je založená na princípe contraction (kontrakcie) a release (povolenie kontrakcie) a spiral (princíp špirály). Rozvíja spojenie centra s perifériami tela, tanečné dýchanie, elasticitu, pružnosť a muzikálnosť žiakov. Cvičenia sa rozvíjajú zo zeme cez stoj až po pohyb po priestore.

Ciele vyučovacieho predmetu

-poznať základné princípy techník moderného tanca a ich rozdiely
-dokázať využiť princípy techniky na rozvoj tanečnosti žiaka
-dosiahnuť technický a výrazový stupeň zodpovedajúci požiadavkám špičkových amatérskych súborov moderného scénického tanca
-vychovať kvalitných uchádzačov pre štúdium na vysokej škole umeleckého zamerania

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

II. stupeň vzdelávania

Žiaci po ukončení 3. ročníka II. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	Obsahový štandard
ovládajú základné princípy techniky M. Graham v cvičeniach na podlahe, v stoji a v pohybe v priestore, predvedú základnú formu s jednoduchým rozvinutím jednotlivých cvičení na podlahe, v stoji, v základnej chôdzi a skokoch v priestore, poznajú odbornú terminológiu moderného tanca v rozsahu obsahu predmetu.	stručná informácia o osobnosti a diele M. Graham prípravné cvičenia na podlahe: prepojenie dychu s centrom pohybu práca panvy príprava contraction (C)(kontrakcie) a release (R) (uvoľnenia) prepojenie centra s perifériami, prepojenie HK na prácu chrbtice nácvik základných sedov nácvik „shift of the weight“ nácvik špirály nácvik opozície nácvik hrudného záklonu prípravné cvičenia v stoji: základné postavenie tela vzťah k podlahe práca chodidla (odtláčanie sa) princíp C-R, kontrakcia ako hybná sila pohybu opozícia hornej a dolnej polovice tela,

	princíp špirály. cvičenia na podlahe (Floor work): 16 hmitov v troch základných pozíciách (16 bounces) dýchanie (breathing) na 2, 4, 3, 6 otvorenie DK po špirále (spiral leg opening) špirála do sedu na jednom boku, špirála do profilu kontrakcia v poloľahu (seated back contraction) kontrakcia do predklonu (contraction over) séria hlbokých kontrakcií (deep contraction series) cvičenia na chodidlo (feet coming forward, pointig, flexing) vytiahnutia (long leans) špirála v 4. pozícii (arms around the back) vytiahnutie DK vzad (back leg extention) pleadings. cvičenia v stoji (Center work): práca chodidiel a natiahnutie zadnej strany DK (feet work a heel stretch) kontrakcia so zatvorením DK do paralelnej pozície, kontrakcia do predklonu kontrakcia s prenesením váhy bočne, kontrakcia s grand plié a relevé vysúvanie DK (brushes) na podlahe, na 45˚ a do vyšších polôh presúvanie váhy (shift of the weight) séria rond de jambe ostré pohyby DK (beats serie) bočné vytiahnutie trupu (high side lift - side body stretch) bočné náklony (battements développés a body tilt) príprava chodidla na skok (changes around ancle serie) točenia v špirále (spiral turn) prances, elevácia na mieste cvičenia s postupom do priestoru (Travelling): chôdze (jednoduchá cez prvú pozíciu do rôznych smerov, s rondom) trojkročky chôdze s kontrakciou chôdze s opozíciou (low walk, step draw) traveling prances skoky (s kontrakciou, s opozíciou).

Názov predmetu	KLASICKÝ TANEC 3. ročník
Časový rozsah výučby	1 hodina týždenne
Stupeň vzdelania	II.stupeň základného štúdia
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Klasický tanec je jedným zo základných výrazových prostriedkov scénického tanečného umenia. Je to pohybový systém s presne vypracovanou metodikou a teóriou. Kladie veľké nároky na sústredenosť, precíznosť a disciplínu pohybu. Klasický tréning kultivuje telo, zlepšuje a rozvíja tanečnú techniku. Pre štúdium predmetu sú dôležité predpoklady – fyzické dispozície (vytočenosť DK, elastické svaly a väzivá , atď.), psychické dispozície (pevná vôľa, vytrvalosť, sebadisciplína), talent na tanec (koordinácia pohybov, estetický prejav, muzikálnosť, cítenie rytmu a výrazu hudby).

Súčasťou štruktúry vyučovacej hodiny KT sú aj cvičenia v základných polohách na mieste, priestorové a rytmické cvičenia.

Stavba vyučovacej hodiny sa delí na : a) Exercices á la barre (cvičenie pri tyči)
b) Exercices au milieu (cvičenie v priestore)
c) Allegro (skoky)
d) Priestorové a rytmické cvičenia

Ciele vyučovacieho predmetu

Cieľom tretieho ročníka II. stupňa v predmete je

- dodržiavať správnu koordináciu tela pri realizácii jednotlivých cvičení s dôrazom uvedomelého využitia tejto znalosti pri zvyšovaní náročnosti prevedenia cvičení (výška skoku, zvyšovanie počtu obratov pri rotácii a pod.),
- aplikovať vedomú koordináciu tela s efektívnym využitím prislúchajúcich svalov i v ďalších tanečných technikách,
- poznať terminológiu techniky klasického tanca slovom aj písmom v rozsahu obsahu predmetu,
- viesť žiaka k zmyslu zodpovednosti, systematickej práci a vôli prekonávať ťažkosti

Obsah vyučovacieho predmetu:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
- transponujú podľa zadania pedagóga kombináciu z prevedenia en dehors na kombináciu en dedans, - vykonajú jeden obrat en dehors, en dedans z II. a V. poz., - realizujú kombinácie podľa zápisu, - poznajú terminológiu klasického tanca slovom a písmom v rozsahu prebratého obsahu.	Exercices á la barre: Battement développé plié relevé Battement développés s pomalými obratmi en dehors a en dedans s KK na 45° (fakultatívne). Exercices au milieu: Battement développé passé z pózy so zmenou polohy chodidla SK Pirouettes z II. poz. en dehors aj en dedans (jeden obrat) Pirouettes zo IV. poz. en dehors aj en dedans (jeden obrat) Demi rond de jambe s KK na 90° en face z pózy do pózy (fakultatívne) Rond de jambe par terre en tournant Tour lent vo veľkých pózach (fakultatívne) Temps lié na 90° (fakultatívne) en dehors, en dedans Pas glissade en tournant (fakultatívne). Allegro: Pas chassé Pas ballonné z miesta - s KK na 45° (fakultatívne) Pas jeté en tournant s polobratom Pas emboité (fakultatívne) Grand sissonne ouverte na mieste Grand sissonne ouverte z miesta do póz (fakultatívne) Pas échappé sauté en tournant Temps lié sauté en dehors, en dedans.

Názov predmetu	ĽUDOVÝ TANEC
Časový rozsah výučby	1 hodina týždenne
Stupeň vzdelania	3.ročník II.stupňa
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Ľudový tanec je vo svojej technike najpríbuznejší k prirodzenému tanečnému prejavu žiakov. Množstvo, rôznorodosť, pestrosť a krása slovenských ľudových tancov, ktoré sa dodnes zachovali, sú odrazom života nášho ľudu, jeho mentality, citov, potrieb, túžob, názorov, skúseností, fantázie, umeleckého vkusu a tvorivých schopností. Vznikali , rozvíjali sa , menili, zhromažďovali a zušľachťovali sa po stáročia.

Na určitých územných celkoch vznikli niektoré spoločné znaky v hudobnej a tanečnej tvorbe. Prejavujú sa napr. v melodike a rytmike tanečných piesní, v hudobnom prednese, v pohybovej štruktúre a v tanečnom výraze. Územie , na ktorom sa tancujú tance s podobnými až rovnakými hudobnými až tanečnými znakmi, nazývame tanečná oblasť. Jednotlivé tanečné motívy sú zamerané na tanečné kroky z určitých oblastí (regiónov) Slovenska.
Tanečné oblasti : Gemer

Ciele vyučovacieho predmetu

V štyroch ročníkoch II. stupňa by sa mala i naďalej zdokonaľovať a precizovať tanečná technika, vypracúvať tanečná charakterová čistota realizácie motívov podľa jednotlivých oblastí, prehlbovať a upresňovať partnerská práca, zdokonaľovať zmysel pre kolektívny prejav, rozvíjať individuálna tanečnosť a schopnosť sólovej improvizácie. Žiakov treba podnecovať k vlastnej tvorivosti, snažiť sa podchytiť a pomôcť rozvoju osobitosti každého jednotlivca.

Z uvedených tanečných oblastí by si mali žiaci osvojiť aspoň jeden tanec z každej základnej skupiny- ženské, mužské a párové. Rovnako získať základné informácie o hudobnom prejave, ľudovom odeve, tanečných príležitostiach a zvykosloví. Rozvíjať technické schopnosti žiakov ako je rotačná, skoková a odzemková technika. Dôležitou zložkou je aj výrazová stránka – prirodzenosť, radosť a spontánnosť v prejave.

Obsah vyučovacieho predmetu:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
...žiaci zatancujú tanečné motívy z Gemerskej tanečnej oblasti ...poznajú základné informácie týkajúce sa regiónov poznajú terminológiu tanečných motívov a tancov	**Gemerská tanečná oblasť:** **Tance:** Drgon z Kokavy nad Rimavicou – párový tanec Šuchon z Kokavy nad Rimavicou – párový tanec Čardáš z Gemerskej Polomy – párový tanec Redikanie z Kokavy nad Rimavicou – mužský tanec Do kolesa z Rejdovej – ženský tanec Káčor a Popod ruku z Rejdovej – ženský tanec **Motívy:** jednokročka rovnomerne vyperovaná váhou dvojkročka rovnomerne vyperovaná váhou jednokročka a dvojkročka vyperovaná váhou v čardášovom držaní s vodením po priestore hladká chôdza hladká chôdza po priestore v držaní za vystreté HK v rôznej priestorovej kresbe (kruh, hadík, popod ruku,...) kolesový beh váhou rovnomerný

	kolesový beh váhou rovnomerný v páre v držaní za jednu HK s výmenou miesta s iným párom kolesový beh váhou rovnomerný v páre v držaní za lakte so zmenou smeru krútenia kolesový beh váhou rovnomerný v čardášovom držaní so zmenou smeru valaský prinožený kombinácie jednotlivých krútení a priestorových zmien z tanca Káčor a Popod ruku z Rejdovej odzemkové motívy a ich varianty valaský motív a jeho varianty pomalé kráčanie na kolenách z tanca Redikanie z Kokavy nad Rimavicou dupavé motívy z tanca Čardáš z Gemerskej Polomy mužské potlesky popod nohu a na sáry čižiem (z tanca Čardáš z Gemerskej Polomy) trojdobý motív v čardášovom držaní s pohybom po priestore (z tanca Čardáš z Gemerskej Polomy) nahadzovaný váhou nahadzovaný váhou s ozdobou nahadzovaný váhou so zdupom kolesový beh váhou s dopadom na dve DK v čardášovom držaní trojdobý motív s akcentom do boku (z tanca Drgon z Kokavy nad Rimavicou) mužské a ženské cifrovanie v postavení protistojnom z tanca Drgon z Kokavy nad Rimavicou

Názov predmetu	TANEČNÁ PRAX 4. ročník
Časový rozsah výučby	1,5 hodiny týždenne
Stupeň vzdelania	II.stupeň základného štúdia
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Tanečná prax pre všetky učebné predmety je v 1. polroku školského roku priradená k jednotlivým predmetom – prevažuje technická príprava. V 2. polroku prevažuje práca na

choreografiám na verejné vystúpenia. Choreografie sú komponované na základe preberaných tanečných techník.

Dôležitú úlohu hrá výber hudobného podkladu pri tvorbe choreografii, aby bol adekvátny veku a zodpovedal tanečným zručnostiam žiakov. Voľbou vhodného hudobného materiálu má pedagóg možnosť priameho kreovania hudobného vkusu žiaka, čím umožňuje žiakovi spoznávať rôzne žánre hudby, s ktorými sa žiak bežne nestretáva. Pedagóg- choreograf musí myslieť pri tvorbe choreografií aj na výchovný moment tejto práce v súčinnosti s vekom a schopnosťami žiakov. Predmet vychováva u žiakov schopnosť vystúpiť pred obecenstvom a dáva žiakom základy umeleckého prejavu, ktorý je okrem technickej zdatnosti žiaka v základných akademických tanečných technikách na verejnom vystúpení rovnako dôležitý. V neposlednom rade vo vyučovacom procese tohto predmetu má pedagóg možnosť žiaka ovplyvňovať v otázkach zodpovednosti, prístupu, sociálneho správania sa a sebahodnotenia žiaka, čo sú všetko atribúty, ktoré sú nesmierne dôležité pri vývoji osobnosti. Tento predmet je náročný pre učiteľa, ktorý je v jednej osobe choreografom, návrhárom kostýmov (v mnohých prípadoch aj ich realizátorom) ako aj hudobne vzdelanou osobou, schopnou vyhľadávať vhodné hudobné skladby na choreografické spracovanie.

Ciele vyučovacieho predmetu

... získať scénické skúsenosti z tanečného umenia
... nadobudnúť zmysel pre zodpovednosť, ktorá je pri tejto činnosti nevyhnutná
... vychovávať u žiakov schopnosť esteticky vnímať a prežívať tanečné umenie
... formovať tanečný a hudobný vkus žiaka

Obsah vyučovacieho predmetu:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
... zatancujú na verejnom vystúpení skupinové alebo malé (sólo) choreografie vo viacerých technikách	Prvkový materiál v rozsahu tanečných prvkov obsahu vyučovania predmetu ľudový tanec, klasický tanec, charakterový tanec, moderný a súčasný tanec

Názov predmetu	MODERNÝ TANEC 4. ročník
Časový rozsah výučby	1,5 hodiny týždenne
Stupeň vzdelania	Druhý stupeň základného štúdia
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Techniky moderného tanca poskytujú široké možnosti istej umeleckej výpovede, respektíve komunikácie sprostredkovanej pohybom tanečníka. Techniky umožňujú vo veľkej miere spoznať a rozšíriť pohybové možnosti tela v rámci rešpektovania jeho anatomickej štruktúry a v súlade s fyzickými dispozíciami. Techniky M. Grahamovej a J. Limóna patria medzi tie, ktoré majú spomedzi moderných tanečných techník najprepracovanejšiu metodiku. Každá poskytuje tanečníkovi špecifickú kvalitu pohybu a výrazové možnosti. Sú veľmi dobrým materiálom pre rozšírenie si pohybovej a výrazovej zdatnosti žiakov II. stupňa tanečného odboru ZUŠ. Technika J. Limóna je zameraná na využitie energie pochádzajúcej z voľného pádu jednotlivých častí tela, resp. celého tela. Tanečník si uvedomuje pohyb ako neustálu premenu energie z hodnoty potenciálnej (v momentoch, keď gravitácii vzdoruje) na kinetickú (keď sa jej poddáva), a to v rôznych častiach tela izolovane. Dodržať harmonickú jednotu celého tela tak ako orchester, ktorý súzvučí napriek tomu, že každá skupina nástrojov má svoju zvláštnu partitúru. Pohyb, ktorý neustále prebieha medzi najhlbším bodom pádu a suspention, čiže najvyšším bodom odľahčenia, poskytuje tancu vzrušujúcu dynamiku. Pocit opozície zasa napomáha zabezpečiť telu rovnováhu bez svalových kontrakcií a jasné definovanie pohybu v priestore. Využíva gravitáciu ako hybnú silu, pád, uvoľnenie váhy, dych ako dôležitú súčasť pohybu, potenciálnu energiu a energiu uvoľnenú pri pohybe, ktorá ho formuje, a ktorú následne tanečník presmerováva. Je založená na princípoch postupnosti, opozície, potenciálnej a kinetickej energie, pádu, zhupu, odrazu, zavesenia, váhy, izolácie a dychu. Vyžaduje cítenie tiaže a schopnosť izolovať jednotlivé váhové celky tela. Technika M. Grahamovej je vystavaná na princípe dýchania ako prirodzeného zdroja energie, pričom výdych v kontrakcii sústreďuje energiu do centra a release ju zasa usmerňuje von. Kontrakcia a release ako protipóly aktu dýchania sa stávajú hnacou silou pre pohyb v priestore, pád, skok, rotáciu. Technika M. Grahamovej je jedinečná svojím rozvinutým systémom cvičení na podlahe, ktoré detailným spôsobom prepracúvajú chrbtové svalstvo a ovládanie celého trupu. Špecifickými cvičeniami sa rozvíja flexibilita, fyzická kondícia a koordinácia celého tela. Technika M. Grahamovej patrí k najcharakteristickejším a najobtiažnejším technikám moderného tanca. Je založená na princípe contraction (kontrakcie) a release (povolenie kontrakcie) a spiral (princíp špirály). Rozvíja spojenie centra s perifériami tela, tanečné dýchanie, elasticitu, pružnosť a muzikálnosť žiakov. Cvičenia sa rozvíjajú zo zeme cez stoj až po pohyb po priestore. Technika súčasného tanca. Jej princípy vychádzajú z princípov release work (z angl. release – uvoľnenie), čiže princípov uvoľnenia nepotrebného svalového napätia pri vykonávaní pohybu. Cieľom je dosiahnutie maximálneho pohybu s minimálnym množstvom vynaloženej energie. Zároveň sa pracuje na rozvoji žiakovej individuality a osobnostnom vklade. Podnecuje sa k vlastnej tvorivosti prostredníctvom improvizácie. Ďalej sa obohacuje aj o partnerskú prácu v súčasnom tanci cez kontaktnú improvizáciu.

Ciele vyučovacieho predmetu

-poznať základné princípy techník moderného tanca a ich rozdiely
-dokázať využiť princípy techniky na rozvoj tanečnosti žiaka
-dosiahnuť technický a výrazový stupeň zodpovedajúci požiadavkám špičkových amatérskych súborov moderného scénického tanca
-vychovať kvalitných uchádzačov pre štúdium na vysokej škole umeleckého zamerania

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

II. stupeň vzdelávania

Žiaci po ukončení 4. ročníka II. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
ovládajú základné princípy techniky Súčasného tanca: release work vychádza z filozofie uvoľnenia, dosiahnutie maximálneho pohybu s minimálnym množstvom vynaloženej energie. Pri využívaní release je nevyhnutná znalosť anatómie ľudského tela. Pomocou nej integruje tanečník do pohybu obrazy.	1. Vyvážené postavenie tela: - (napr. v stoji to znamená vyvážiť váhové celky DK, panvy, hrudného koša a hlavy nájsť vertikálnu os, ktorá spája centrá týchto celkov) 2. Práca s váhovými celkami a plynutím váhy: - dynamická charakteristika pohybu: pohyb je chápaný ako plynulý tok z polohy do polohy, nie radenie póz. 3. Kinestetické vnímanie pohybu:- základom je vedomé používanie anatomickej stavby a funkcií kostrového a nervovo - svalového aparátu. Výsledkom je presná a jasná artikulácia a uvoľnenie napätia v práci svalov. 4. Využívanie podlahy: (grounding) - tu je dôležité pochopenie princípu práce s centrom podlaha funguje ako partner. Prechody z podlahy do vertikály a späť sú preto hladké a plynulé. S tým súvisí i centering - i práca s ťažiskom, ktorá sa pri pohybe vo vertikále odráža v citlivej práci s chodidlom. 5. Pohyb vedený mimo vertikálnej osi - (ako základný rozdiel oproti technike klasického tanca, kde sa kladie na vertikálnosť osi veľký dôraz) - pohyb je vedený v horizontále, pričom sa využíva princíp špirály. 6. Plynutie: - odráža inšpiráciu holistickou filozofiou východných pohybových disciplín (tai – chi, aikido), kde je telo chápané ako celok a zmena vyvolaná v jednej jeho časti nevyhnutne vyvolá reakciu v ostatných častiach. Postupnosť vedenia impulzu pohybu, prípadne jeho zastavenie v niektorej časti tela. 7. Počúvanie: - ako spôsob zamerania pozornosti mysle na to, čo sa práve odohráva v tele okolo neho ako kontrast k silovému

	tvarovaniu tela do predurčených polôh a póz. Súčasná technika chce využívať maximálny rozsah pohybu, obsiahnuť čo možno najviac priestoru, využívať pohyb mimo rovnováhy (princíp off balance), nájsť ľahkosť a silu v pohybe zároveň. Zároveň pracuje s rôznymi pohybovými princípmi, či kvalitami.

Názov predmetu	KLASICKÝ TANEC 4. ročník
Časový rozsah výučby	2 hodina týždenne
Stupeň vzdelania	II.stupeň základného štúdia
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Klasický tanec je jedným zo základných výrazových prostriedkov scénického tanečného umenia. Je to pohybový systém s presne vypracovanou metodikou a teóriou. Kladie veľké nároky na sústredenosť, precíznosť a disciplínu pohybu. Klasický tréning kultivuje telo, zlepšuje a rozvíja tanečnú techniku. Pre štúdium predmetu sú dôležité predpoklady – fyzické dispozície (vytočenosť DK, elastické svaly a väzivá , atď.), psychické dispozície (pevná vôľa, vytrvalosť, sebadisciplína), talent na tanec (koordinácia pohybov, estetický prejav, muzikálnosť, cítenie rytmu a výrazu hudby).

Súčasťou štruktúry vyučovacej hodiny KT sú aj cvičenia v základných polohách na mieste, priestorové a rytmické cvičenia.

Stavba vyučovacej hodiny sa delí na : a) Exercices á la barre (cvičenie pri tyči)
b) Exercices au milieu (cvičenie v priestore)
c) Allegro (skoky)
d) Priestorové a rytmické cvičenia

Ciele vyučovacieho predmetu

Cieľom tretieho ročníka II. stupňa v predmete je

- dodržiavať správnu koordináciu tela pri realizácii jednotlivých cvičení s dôrazom uvedomelého využitia tejto znalosti pri zvyšovaní náročnosti prevedenia cvičení (výška skoku, zvyšovanie počtu obratov pri rotácii a pod.),
- aplikovať vedomú koordináciu tela s efektívnym využitím prislúchajúcich svalov i v ďalších tanečných technikách,
- poznať terminológiu techniky klasického tanca slovom aj písmom v rozsahu obsahu predmetu,
- viesť žiaka k zmyslu zodpovednosti, systematickej práci a vôli prekonávať ťažkosti

Obsah vyučovacieho predmetu:

Výkonový štandard	Obsahový štandard
- Realizuje jednotlivé cvičenia v rozsahu svojich anatomických dispozícií, správnym využitím prislúchajúcej práce svalov - Vykonajú jeden obrat-pirouette en dehors, en dedans z II.,IV. V.p. v kombináciách - Dodržiavajú správnu koordináciu tela pri realizácii jednotlivých cvičení, s dôrazom uvedomelého využitia tejto znalosti pri zvyšovaní náročnosti prevedenia cvičení (výška skoku, zvyšovanie počtu obratov pri rotácii a pod.) - Realizujú tréning klas. tanca podľa zadania pedagóga (terminológia) - Zostavia jednoduché kombinácie cvičení pri tyči a v priestore - Zapíšu (terminológia) jednotlivé kombinácie tréningu KT - Orientujú sa v zápise pri realizácii podľa písomného zadania v rozsahu prebratého obsahu	Zdokonaľovanie prebratého obsahu doposiaľ prebratých jednotlivých cvičení Realizovanie náročnejších kombinácií na priestor, koordináciu a silu s dôrazom na výraz a tanečnosť V prípade fyzických dispozícií potrebných na realizáciu prvkov battu je možné doplnenie vedomostí o fakultatívne cvičenia Fakultatívne : Pas echappé battu Entrechat qautre Entrechat – royal Petit pas assemblé battu

Záverečná skúška

- Žiaci preukážu základné znalosti tanečnej techniky v rámci interpretačnej praxe v choreografiách výrazového, scénického tanca s využitím základných princípov techniky klasického tanca v rozsahu minimálne 5.min.
- Žiaci predvedú tréning z techniky klasického tanca spamäti

Názov predmetu	ĽUDOVÝ TANEC
Časový rozsah výučby	1 hodina týždenne
Stupeň vzdelania	4.ročník II.stupňa
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Ľudový tanec je vo svojej technike najpríbuznejší k prirodzenému tanečnému prejavu žiakov. Množstvo, rôznorodosť, pestrosť a krása slovenských ľudových tancov, ktoré sa dodnes zachovali, sú odrazom života nášho ľudu, jeho mentality, citov, potrieb, túžob, názorov, skúseností, fantázie, umeleckého vkusu a tvorivých schopností. Vznikali, rozvíjali sa, menili, zhromažďovali a zušľachťovali sa po stáročia.

Na určitých územných celkoch vznikli niektoré spoločné znaky v hudobnej a tanečnej tvorbe. Prejavujú sa napr. v melodike a rytmike tanečných piesní, v hudobnom prednese, v pohybovej štruktúre a v tanečnom výraze. Územie, na ktorom sa tancujú tance s podobnými až rovnakými hudobnými až tanečnými znakmi, nazývame tanečná oblasť. Jednotlivé tanečné motívy sú zamerané na tanečné kroky z určitých oblastí (regiónov) Slovenska.

Ciele vyučovacieho predmetu

V štyroch ročníkoch II. stupňa by sa mala i naďalej zdokonaľovať a precizovať tanečná technika, vypracúvať tanečná charakterová čistota realizácie motívov podľa jednotlivých oblastí, prehlbovať a upresňovať partnerská práca, zdokonaľovať zmysel pre kolektívny prejav, rozvíjať individuálna tanečnosť a schopnosť sólovej improvizácie. Žiakov treba podnecovať k vlastnej tvorivosti, snažiť sa podchytiť a pomôcť rozvoju osobitosti každého jednotlivca.

Z uvedených tanečných oblastí by si mali žiaci osvojiť aspoň jeden tanec z každej základnej skupiny- ženské, mužské a párové. Rovnako získať základné informácie o hudobnom prejave, ľudovom odeve, tanečných príležitostiach a zvykosloví. Rozvíjať technické schopnosti žiakov ako je rotačná, skoková a odzemková technika. Dôležitou zložkou je aj výrazová stránka – prirodzenosť, radosť a spontánnosť v prejave.

V poslednom ročníku by sa mali oboznámiť s prácou známych choreografov, históriou a repertoárom profesionálnych telies, pokúsiť sa niektoré interpretovať a následne vedieť rozoznávať medzi štylizovaným a autentickým folklórom.

Obsah vyučovacieho predmetu:

Výkonový štandard	**Obsahový štandard**
...žiaci poznajú základné informácie týkajúce sa regiónov poznajú terminológiu tanečných motívov a tancov ...žiaci poznajú stručnú históriu a repertoár profesionálnych telies, známych choreografov a ich tvorbu, poznajú rozdiel medzi autentickým a štylizovaným folklórom ...zatancujú niektoré vybrané tanečné motivické väzby z choreografií profesionálnych telies	Tance: zoznamovanie sa s repertoárom profesionálnych telies a interpretácia vybraných pasáží z tancov. SĽUK: Podpolianska mladʼ Horehron Tatranská trojka Pošudrák Lúčnica: Čirčianka Šarišská polka Mak História: História a osobnosti SĽUK-u História a osobnosti Lúčnice História a osobnosti PUĽS-u

OBSAH

Charakteristika základného umeleckého vzdelávania	3
Stupne základného umeleckého vzdelania	4
Organizácia výchovno-vzdelávacieho procesu v ZUŠ Jána Cikkera Banská Bystrica	5
Kritériá pre prijímacie skúšky	6
Ukončovanie štúdia v ZUŠ Jána Cikkera	7
Charakteristika ZUŠ Jána Cikkera	8
Materiálno-technické zabezpečenie školy	9
Charakteristika žiakov	10
Charakteristika pedagogického zboru a personálne zabezpečenie školy	11
Dlhodobé projekty ZUŠ Jána Cikkera	12
Spolupráca ZUŠ Jána Cikkera s rodičmi, sociálnymi partnermi a inými subjektmi	12
Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní	13
Charakteristika ŠkVP, ciele výchovy a vzdelávania na ZUŠ Jána Cikkera	14
Vízia ZUŠ Jána Cikkera	16
Hodnotenie žiakov	16
Hodnotenie pedagogických zamestnancov	17
Plán profesijného rozvoja pedagogických zamestnancov	17
SWOT analýza ZUŠ Jána Cikkera	19
Školský vzdelávací program ZUŠ Jána Cikkera Banská Bystrica	22
Hudobný odbor	22
Výtvarný odbor	401
Literárno-dramatický odbor	431
Tanečný odbor	462
Záver	537

Príloha č.1 Plán uplatňovania štandardov dodržiavania zákazu segregácie

Príloha č.2 Prevencia rizikového správania žiakov

Príloha č.1

Plán uplatňovania Štandardov dodržiavania zákazu segregácie

Názov školy: Základná umelecká škola Jána Cikkera v Banskej Bystrici
Obdobie plánu: školský rok 2025/2026

I. Identifikácia a analýza aktuálneho stavu

V Základnej umeleckej škole Jána Cikkera v Banskej Bystrici vedieme žiakov, učiteľov aj rodičov k vytváraniu rešpektujúceho a inkluzívneho prostredia. Princípy desegregácie sú uvedené v dodatku č.2 Školského poriadku Základnej umeleckej školy Jána Cikkera. Základná umelecká škola Jána Cikkera je inštitúcia, v ktorej má segregácia v akejkoľvek forme nulovú toleranciu.

Identifikácia a analýza aktuálneho stavu

Jednotlivé štandardy škola uplatňuje nasledovne:

1.Štandardy postojov a hodnôt: formujeme na vyučovaní, ako aj počas aktivít realizovaných formou školských a triednych koncertov, súťaží, výstav a predstavení. V rámci vyučovacieho procesu sa zameriavame aj na témy tolerancie, rešpektu a prijímania druhých, rozvíjame empatiu, kritické myslenie, učíme o historických a kultúrnych pojítkach a rozdieloch, tvoríme si pravidlá spolunažívania a spolupráce, a pod.

2. Štandardy vyplývajúce z definície segregácie vo výchove a vzdelávaní:

a) Štandardy priestorovej desegregácie: žiaci využívajú všetky dostupné priestory školy podľa platného rozvrhu. Vyučovací proces prebieha v triedach, v špeciálnych triedach – ateliéry VO, tanečné triedy učebňa hudobnej náuky, koncertná sála školy, divadelné sály.

b) Štandardy organizačnej desegregácie: v zmysle štandardov v škole platí schválená dokumentácia, ktorá sa aktualizuje vždy k novému školskému roku.

c) Štandardy sociálnej desegregácie: V škole pri hodnotení nekonáme diskriminačne, skupiny a ročníky žiakov vytvárame na základe ich záujmového zamerania a miery preukázaných schopností pri prijímacom konaní na štúdium v ZUŠ Jána Cikkera.

II. Ciele a vízia plánu

Všetci žiaci bez ohľadu na pohlavie, vierovyznanie, etnickú, jazykovú alebo kultúrnu príslušnosť, ekonomické zázemie, zdravotné znevýhodnenie alebo nadanie majú rovnaký prístup k vzdelávaniu.

Základná umelecká škola Jána Cikkera dbá na to, aby v rámci svojich priestorov zabezpečila prostredie rešpektujúce potreby všetkých žiakov v čo najväčšej miere. Škola zároveň dbá aj na odbúranie informačných a komunikačných bariér, ktoré by mohli narúšať proces inklúzie vo vzdelávaní.

Víziou je aj naďalej vytvárať prostredie (fyzické ako aj samotnú klímu školy) tak, aby čo najviac spájalo všetkých žiakov a dospelých.

Naše ciele v súlade so ŠkVP - v maximálnej miere zachovávať spravodlivosť a rovnosť v poskytovaní vzdelávania. Dosiahnuť inkluzívne prostredie školy.

1. Zvýšiť povedomie o problematike segregácie medzi zamestnancami školy.

Aktivity: Plánovanie, koordinovanie, realizovanie vzdelávania zamestnancov.

Termín: Priebežne

2. Umožňovať rozvíjanie osobnosti každého žiaka s uplatnením jeho jedinečnosti počas

rôznych školských aktivít.

Termín: Celoročne

3. Prispievať k budovaniu statusu školy – Škola otvorená všetkým - prezentáciou na verejnosti.

Aktivity: Vystúpenia, koncerty, predstavenia, stretnutia, výstavy, prezentácia školy na akciách mesta, a pod. - podľa plánu práce na aktuálny školský rok.

Termíny: Podľa plánu práce na aktuálny školský rok.

4. Zabezpečiť rovnaký prístup ku vzdelaniu a možnosti pre všetkých žiakov.

Termín: Celoročne.

5. Vytvoriť inkluzívne prostredie.

6. Posilniť komunikáciu medzi rodičmi, učiteľmi a žiakmi.

Aktivity: školské aktivity, vyučovanie, komunikácia triednych učiteľov s rodičmi telefonicky a mailom, spätná väzba – spokojný rodič – dobré meno školy.

Termín: Celoročne

7. Vytvárať priestor pre spoluprácu s rodinou, so základnými a materskými školami v okolí, so zriaďovateľom.

Aktivity: zrealizované v spolupráci so zúčastnenými - vzdelávacie, zábavné, reprezentatívne

Termín: Celoročne

8. Sprístupňovať informácie smerujúce k zákonným zástupcom.

Aktivity: Komunikácia prostredníctvom webu školy, oznamy v tlačenej podobe, osobné stretnutia

Termín: Celoročne

III. Kroky na zlepšenie aktuálnej situácie

Nasledovné kroky sú v súlade s Metodickým materiálom na desegregáciu škôl: Spolu v jednej lavici - na mikroúrovni, teda v triede, (priamo v súvislosti s kolektívom až na úrovni

jednotlivca):

▪ Organizovať školenie pedagogických zamestnancov na tému rovnosti a inklúzie.

▪ Sprístupňovať materiály pre pedagogických zamestnancov na podporu rozmanitosti a tolerancie.

▪ Poskytovať nástroje na nastavenie a riešenie diskriminácie v škole.

• Vytvárať príležitosti pre spoločenské školské aj mimoškolské (prostredníctvom školy, ZRPŠ, občianskych združení, neziskových organizácií) multikultúrne aktivity (deti z majority a deti z menšín).

• Podporovať realizáciu kreatívnych dobrých skutkov s cieľom eliminácie prehlbovania sociálneho napätia, netolerancie a vylúčenia.

• Eliminovať postojové bariéry medzi žiakmi, učiteľmi a rodičmi formou inkluzívneho prístupu vo výchove a vzdelávaní.

• Pri zadeľovaní žiakov do tried predchádzať segregácii jednotlivých detí s multikultúrnym pozadím a dôkladne zohľadniť potenciálne dopady segregácie.

Konkrétne opatrenia

• Organizovať pravidelné stretnutia pedagógov so zameraním na etickú reflexiu udalostí a situácií v jednotlivých triedach so segregačnými výzvami a hľadanie možností posilnenia inkluzívnych prístupov (svojpomoc: pedagóg-pedagóg).

• Aktívne sa zapojiť do grantov, výziev, projektov.

IV. Podpora a spolupráca

• V boji proti segregácii sú zapojení všetci aktéri vzdelávania: žiak, rodič, pedagogickí zamestnanci a partneri vo vzdelávaní a vo výchove.

• Spolupráca s miestnymi a regionálnymi organizáciami na podporu vzdelávania – Mesto Banská Bystrica, NIVaM, Centrum inkluzívneho vzdelávania, Inštitút pre dobre spravovanú spoločnosť, atď.

• Organizovanie stretnutí a konzultácií s rodičmi, kde sa budú preberať otázky rovnosti a inklúzie.

Tento plán je platný od 1.9. 2025.

Prerokovaný na pedagogickej rade 25.8.2025

V Banskej Bystrici 28.8.2025

Mgr. art. Martin Kašša, DiS. art.

riaditeľ ZUŠ Jána Cikkera

Príloha č.2

Školská stratégia k prevencii rizikového správania žiakov školy

Názov školy: Základná umelecká škola Jána Cikkera v Banskej Bystrici
Obdobie plánu: školský rok 2025/2026

Primárnym poslaním školského vzdelávania a výchovy je efektívne vzdelávanie, teda vedenie žiaka k získavaniu informácií, podnecovaniu sociálneho a osobnostného rozvoja žiaka.

Hlavným cieľom prevencie rizikového správania (prevencie) v školskom prostredí je dosiahnuť, aby mal žiak na úrovni primeranej svojmu veku vedomé úsilie uprednostňovať nerizikové správanie a zdravie neohrozujúci spôsob života.

Podstata prevencie:

- pozitívny postoj k zdravie neohrozujúcemu životnému štýlu,
- negatívny vzťah k rizikovému užívaniu návykových látok, prejavom agresívneho správanie a šikanovania,
- zvýšenie porozumenia o dôsledkoch rizikového správania (zdravotných a sociálnych) – na základe objektívnych informácií (odborných),
- tendencia uprednostňovať zodpovedné (informované) rozhodnutia s minimalizáciou škodlivého tlaku rovesníkov,
- uplatňovanie optimálnych komunikačných zručností,
- uprednostňovanie konštruktívneho riešenia svojich problémov,
- identifikáciu zdrojov odborného poradenstva a podpory.

Cieľom preventívnych aktivít je sprostredkovanie prístupov proti správaniu smerujúcemu k:

a) správaniu smerujúcemu k závislostiam
b) šikanovaniu - vrátane kyberšikany a extrémnych prejavov agresie
c) rizikovému správaniu v doprave
d) rasizmu a xenofóbii
e) negatívnemu pôsobeniu siekt
f) sexuálnemu rizikovému správaniu
g) záškoláctvu

a) SPRÁVANIE SMERUJÚCE K ZÁVISLOSTIAM

Prevencia užívania návykových látok a závislostí:

Univerzálna prevencia – zahŕňa všetky aktivity podporujúce zdravý životný štýl bez finálnej súvislosti s užívaním návykových látok.

- zefektívniť spoluprácu s rodičmi formou individuálnych konzultácií v rámci rodičovských združení,
- venovať zvýšenú pozornosti na hodinách, s cieľom zistiť prejavy súvisiace s užívaním drog,
- tvoriť pozitívnu klímu, medziľudské vzťahy v triedach.
- zvýšiť pozornosť pri sledovaní možných individuálnych prejavov žiakov súvisiacich s užívaním drog a iných závislostí

Zodpovední: pedagogickí zamestnanci

- v školskom poriadku vymedziť opatrenia proti šíreniu legálnych drog (tabak, alkohol,) a nelegálnych drog v školskom prostredí, (zrealizované)

Postup školy pri zistení, podozrení používania návykových látok:

1. <u>Tabakové výrobky</u>

- odobratie tabakových výrobkov,
- oznámenie rodičom – spísanie záznamu o prerokovaní užívania drog s rodičom

2. <u>Alkohol – nález v škole, na vyučovaní, na rôznych akciách organizovaných školou</u>

- odobratie a zaistenie výrobku,
- informovanie vedenia školy (RŠ, ZRŠ),
- spísanie záznamu o udalosti, s vyjadrením žiaka a oznámenie udalosti zákonnému zástupcovi, zápisnica o prerokovaní s podpisom zákonného zástupcu
- prerokovanie udalosti na pedagogickej rade,
- výchovné opatrenia v súlade so školským poriadkom, školským zákonom,
- informácia pedagogického zboru o udalosti.

3. <u>Podozrenie na užívanie nelegálnych návykových látok a použitie alkoholu</u>

3.1 V prípade odôvodneného podozrenia z užitia alkoholu, respektíve nelegálnej drogy u žiaka, riaditeľ školy alebo iný zodpovedný pedagogický zamestnanec kontaktuje príslušný útvar policajného zboru a v prípade ohrozenia života žiaka aj zdravotníkov, ktorí disponujú prostriedkami zodpovedajúcimi na zisťovanie alkoholu a použitie inej návykovej látky a majú na túto činnosť zo zákona aj oprávnenie. V prípade, ak sa použitie alkoholu, resp. nelegálnej látky potvrdí, riaditeľ školy postupuje podľa § 5 ods. 10 zákona č. 596/2003 Z. z.

3.2 Možnosť zistiť odôvodnené podozrenie z užitia alkoholu, nelegálnej drogy počas vyučovania je možné realizovať nasledovný postup:

- žiaka, ktorý je z uvedenej činnosti podozrivý, vyzve riaditeľ školy, zástupca riaditeľa školy, koordinátor prevencie alebo triedny učiteľ k návšteve lekára, zdravotníckeho zariadenia na uskutočnenie vyšetrenia na alkohol alebo nelegálnu návykovú látku. Vyšetrenie sa môže uskutočniť len so súhlasom žiaka, ak má 18 rokov, alebo so súhlasom zákonného zástupcu žiaka. Výsledky vyšetrenia určia, či sa jedná o požitie nelegálnych návykových látok. Ak žiak alebo zákonný zástupca žiaka nesúhlasí s vyšetrením postupuje sa podľa bodu č. 3.1 tohto postupu. Podľa bodu 3.1 sa postupuje aj v prípade, že je viditeľné podozrenie na užitie alkoholu alebo návykovej látky. Ak sú výsledky vyšetrenia pozitívne riaditeľ školy vyvodí dôsledky v zmysle platnej legislatívy.
- komunikácia so zákonným zástupcom (písomný záznam o udalosti)
- výchovné opatrenie v súlade so školským poriadkom a prerokované na pedagogickej rade

4. <u>Prevencia problematického používania digitálnych technológií, sociálnych sietí a videohier</u>

- inštruovať a edukovať žiakov o škodlivosti neprimeraného času stráveného pri digitálnych technológiách,
- informovať o rizikách spôsobených neprimeraným množstvom času stráveného na sociálnych sieťach,
- oboznamovať žiakov s nebezpečenstvami, ktoré hrozia poškodením psychiky pri neúmernom hraní videohier,
- keďže sa nevieme vyhnúť využívaniu digitálnych technológií na vyučovaní, ukázať možnosti vzdelávania (aplikácií, internetových stránok, atď.), kde žiaci nájdu informácie a preskúšanie v súlade s potrebami ich vzdelávania.
- pri podozrení na zmeny v správaní súvislosti s vytváraním závislosti od digitálnych technológií kontaktovať a informovať rodičov žiaka a navrhnúť opatrenia

Zodpovední: pedagogickí zamestnanci

b) ŠIKANOVANIE, KYBERŠIKANOVANIE

Šikanovaním rozumieme akékoľvek správanie žiaka alebo žiakov, ktorých zámerom je ublíženie inému žiakovi alebo žiakom, prípadne ich ohrozenie alebo zastrašovanie. Ide o cielené a opakované použitie násilia voči takému žiakovi alebo skupine žiakov, ktorí sa z najrôznejších dôvodov nevedia alebo nemôžu brániť. Šikanovanie sa prejavuje v rôznych podobách, ktoré môžu mať následky na psychickom a fyzickom zdraví. Podstatné znaky šikanovania sú:

a) úmysel bezprostredne smerujúci k fyzickému alebo psychickému ublíženiu druhému,
b) agresia jedného žiaka alebo skupiny žiakov,
c) opakované útoky,
d) nevyrovnaný pomer síl medzi agresorom a obeťou.

Prejavy šikanovania, kyberšikanovania

a) Priama podoba šikanovania:
- fyzické útoky,
- urážlivé prezývky,
- nadávky,
- posmech,
- tvrdé príkazy agresora vykonať určitú vec proti vôli obete,
- odcudzením veci a pod.
- ohováranie, dehonestovanie, vyhrážanie sa realizované prostredníctvom informačných a komunikačných technológií, najčastejšie prostredníctvom internetu, mobilného telefónu a sociálnych sietí,
- použitie videí, fotiek s cieľom poškodiť, obťažovať, ponížiť.

b) Nepriama podoba šikanovania:
- prehliadanie a ignorovanie obete,
- zhoršenie vzťahov v triede,
- vtieravé správanie agresora,
- utiahnuté správanie obete,
- stráž pri dverách,
- dieťa čaká, kým odídu ostatní zo školy,
- obeť stojí cez prestávku pri kabinete učiteľov,
- obeť sa bojí počas hodiny ísť na WC,
- zhoršenie správania obete,
- zhoršenie prospechu obete,
- zvýšená chorľavosť,
- rodičia vyslovia obavy zo šikanovania,
- obeť máva „náhodné“ zranenia,
- veci obete sú zrazu v neporiadku.

Zodpovednosť školy:

1. Škola zodpovedá za žiakov v čase školského vyučovania, školských akcií v súlade so zákonom
   č. 245/2008 Z. z. – školský zákon, dohovorom o právach dieťaťa a v súlade s pracovným poriadkom školy, vnútornou smernicou školy.
2. Za povinnosť uvedenú v bode 1 sú zodpovední:
   - pedagogickí zamestnanci, ktorí realizujú vyučovací proces,
   - pedagogický dozor pri školských akciách (exkurzie, výlety, vernisáže, koncerty, súťaže)

3. Šikanovanie nesmie byť zamestnancami školy (pedagogickými či nepedagogickými) v žiadnej miere prehliadané. Pedagogický aj nepedagogický zamestnanec musí šikanovanie medzi žiakmi bez meškania riešiť. Je to nutné okamžite oznámiť triednemu učiteľovi agresora a obete, vedeniu školy a šikanovanému žiakovi poskytnúť okamžitú pomoc.

Postup v prípade zistenia šikanovania

V prípade, že v priestoroch školy vyučovania, organizovania školskej akcie, mimoškolskej činnosti sa zistí prípad šikanovania, je každý pedagogický resp. nepedagogický zamestnanec povinný postupovať nasledovne:

1. Pedagogický alebo nepedagogický zamestnanec, ktorý zistí formu šikanovania, informuje triedneho učiteľa agresorom a obete, vedenie školy (riaditeľa, zástupcu riaditeľa školy).
2. Triedny učiteľ zavolá na prešetrenie prípadu šikanovania:
   - žiaka, agresora šikanovania
   - žiaka, obeť šikanovania
   - zamestnanca školy, ktorý skutočnosť zistil a oznámi,
   - rodičov žiakov alebo zákonných zástupcov (pokiaľ žiak nemá 18 rokov)
   - riaditeľa, zástupcu riaditeľa školy

Po prešetrení zistenej skutočnosti sa uskutoční zápis, v ktorom je popísaná uvedená skutočnosť, vyjadrenie žiakov, zákonných zástupcov, navrhnuté opatrenia na riešenie situácie. Zápis podpíšu všetci zúčastnení. Originál sa založí do osobného spisu žiakov, zúčastnení dostanú kópiu zápisu. Po prešetrení a navrhnutí opatrení na riešenie prípadu riaditeľ školy rozhodne o ďalšom postupe v súlade s školským poriadkom, pracovným poriadkom školy, školským zákonom, resp. zákonom č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon.

Celý prípad sa bude uskutočňovať pri zachovaní mlčanlivosti v súlade so zákonom č. 245/2008 Z. z. Zákon o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a v súlade so zákonom č. 317/2009 Z. z. o pedagogických zamestnancoch.

V prípade, že šikanovanie zistí žiak (žiačka) školy, je povinný okamžite o tejto skutočnosti informovať svojho triedneho učiteľa a v jeho neprítomnosti výchovného poradcu a vedenie školy.

Preventívne opatrenie

1. Základným preventívnym opatrením školy je osvojiť si základný princíp „Sme škola, kde sa šikanovanie netoleruje v žiadnych podobách!“
2. S podstatou, formami a nebezpečnými dôsledkami šikanovania ako antisociálneho správania jednotlivcov i skupín sa oboznámia všetci žiaci, zamestnanci školy a rodičovská verejnosť. Pre žiakov, zamestnancov školy i rodičov je potrebné vedieť, že tieto formy správania nie sú neškodným humorom a zábavou.
3. Počas všetkých vyučovacích hodín, počas aktivít organizovaných školou, učiť žiakov prijímať všeobecné hodnoty spoločnosti, identifikovať sa s nimi a konať v ich duchu v každodennom živote.
4. Riaditeľ školy umožní ďalšie vzdelávanie v tomto smere podľa akreditovaných programov, pedagogickým zamestnancom.
5. V rámci účinnej prevencie šikanovania stratégie je dôležité najmä:
   a) vytvárať pozitívnu klímu v škole,
   b) v úzkej spolupráci medzi žiakmi, zamestnancami školy, rodičmi oznamovať aj zárodky šikanovania (pri zachovaní dôvernosti takýchto oznámení)
      - vyučujúcemu
      - vedeniu školy
   c) viesť písomné záznamy o riešení konkrétnych prípadov šikanovania

d) oboznámiť pedagogických zamestnancov so systémom školy pre oznamovanie a vyšetrovanie šikanovania,
e) informovať pedagogických zamestnancov, žiakov, aj rodičov o tom, čo robiť v prípade, keď sa dozvedia o šikanovaní,
f) spolupracovať s odborníkmi z CPPPaP resp. ďalšími odbornými pracoviskami poradenských a preventívnych služieb v regióne.

Extrémne prejavy agresie

Agresívne správanie voči učiteľom a žiakom

- urážky učiteľa, spolužiaka zo strany žiaka počas vyučovania,
- úmyselné poškodenie osobnej veci,
- vyhrážanie sa,
- fyzický útok zo strany žiaka.

Prevencia agresívneho správania :

- Zmeniť interakčné vzťahy v škole, autoritatívnu atmosféru nahradiť humanistickou–tvorivou výchovou,
- podporovať harmonický vývin osobnosti žiaka,
- preferovať zdravý životný štýl v školských aktivitách,
- vytvárať podmienky na formovanie zdravej osobnosti žiaka a jeho osobnosť voči patologickým, sociálnym vplyvom a tlakom,
- vychovávať žiakov k osobnej zodpovednosti za svoji rozhodnutia,
- vytvárať v škole priestor na pomoc pri riešení problémov žiakov (rodinné, sociálne, osobné, vzdelávacie)
- zlepšenie spätnej väzby: žiak–učiteľ–škola–rodina.

Okamžité opatrenie voči agresívnemu správaniu žiaka :

Opatrenia vo výchove v súlade s § 58 ods. 3, 4, zákona č. 245/2008 Z. z. Ak žiak svojim správaním a agresivitou ohrozuje bezpečnosť a zdravie ostatných žiakov alebo narúša výchovu a vzdelávanie do takej miery, že znemožňuje ostatným žiakom vzdelávanie, riaditeľ školy môže použiť ochranné opatrenie, ktorým zabezpečí okamžité vylúčenie žiaka z výchovy vzdelávania. Žiaka umiestni do samostatnej miestnosti za prítomnosti pedagogického zamestnanca. Riaditeľ, zástupca školy alebo triedny učiteľ bezodkladne privolá zákonného zástupcu, zdravotnú pomoc, policajný zbor. Ochranné opatrenie slúži na upokojenie žiaka. O dôvodoch a priebehu ochranného opatrenia vyhotoví poverená osoba z vedenia školy školy písomný záznam.

Navrhované opatrenia školy v rámci prevencie rizikového správania žiakov:

a) zvyšovanie odbornej úrovne pedagógov v oblasti prevencie,
b) pravidelné oboznamovanie žiakov s vnútorným poriadkom školy,
c) dodržiavanie pravidiel – výklad, kontrola zo strany pedagógov, ale aj žiakov,
d) pri porušovaní pravidiel – postihnutie vinníka,
e) zvyšovanie spolupráce medzi triednym učiteľom a žiakmi, triednym učiteľom a rodičmi,

c) RIZIKOVÉ SPRÁVANIE V DOPRAVE

Rizikové správanie v doprave –vedie v rámci dopravného kontextu ku kolíziám a následne k úrazom nebo úmrtím.

Typy rizikového správania:

- podľa cieľovej skupiny (chodec, cyklista, cyklista v mestskom prostredí, cestujúci hromadnou dopravou, spolujazdec v motorovom vozidle, kolobežkár, atď.)
- podľa veku cieľovej skupiny (z pohľadu školy – 1. stupeň ZŠ, 2. stupeň ZŠ, SŠ)

- podľa typu rizikového správania (spôsobené vplyvom návykových látok, neznalostí dopravných predpisov, osobnostnými faktormi)

V rámci preventívnych aktivít v doprave predchádzame – nehodám, úrazom, stratám na životoch, psychickým traumám, materiálnym škodám, negatívnym ekonomickým dopadom, ničeniu životného prostredia – a to komunikáciou so žiakmi o rizikách v oblasti cestnej premávky.

d) RASIZMUS A XENOFÓBIA

Rasizmus je ideológia obhajujúca nadradenosť jednej rasy. Môže byť podporovaná rôznymi teóriami, náboženstvom č i predsudkami.

Xenofóbiu možno definovať ako strach, obavy alebo nedôveru k tomu, čo je chápané ako cudzie či iné. V spoločenskom kontexte sa toto slovo používa na označenie strachu z cudzincov a iných kultúr, najčastejšie v spojitosti s témou rasizmu.

V rámci preventívnych aktivít utužujeme u žiakov vedomosti a zručnosti o rôznych kultúrnych tradíciách a odlišnostiach národnostných menšín, kultúrnych a náboženských menšín.
Postupy a opatrenia v prípade zistení rasistického správania v škole sú rovnaké, ako v prípade šikanovania a agresívneho správania.

e) NEGATÍVNE PÔSOBENIE SIEKT

Deštruktívne zhubné kulty a sekty sa odlišujú od normálnych spoločenstiev typickými znakmi, ktorých cieľom siekt je rozklad pôvodnej identity človeka a jej nahradenie tzv. kultovou identitou. Človek sa má stať absolútne poslušným a psychicky závislým členom sekty.

V rámci preventívnych aktivít komunikujeme so žiakmi ich skúsenosti a cielenými otázkami zisťujeme možnosť manipulovania sektami.
Pri podozrení na akúkoľvek činnosť alebo manipulatívneho správania siekt na pôde školy má vedenie právo uskutočniť opatrenia v súlade s platným Školským poriadkom.

f) SEXUÁLNE RIZIKOVÉ SPRÁVANIE

Pri problematike sexuálneho zneužitia a zneužívania je veľmi vysoká latentnosť. Okrem pediatra môže byť pri odhaľovaní nápomocný aj učiteľ, ktorý si môže všimnúť náhle zmeny v správaní žiaka (výrazné zhoršenie prospechu, z veselého a spoločenského žiaka je zrazu úzkostný alebo konfliktný, začne sa dopúšťať záškoláctva a pod.). Je vhodné, aby sa učiteľ so žiakom porozprával a snažil sa zistiť príčinu náhlej zmeny v správaní. V pozadí môže byť práve sexuálne zneužitie a to je veľmi citlivé.
Radíme sem:
Predčasný začiatok sexuálneho života, promiskuitné správanie, prostitúcia, náhodné sexuálne známosti, násilne sexuálne praktiky, nevhodné prejavy sexuality na verejnosti. Rovnako sem patrí aj zverejňovanie svojich intímnych fotografií či videí na internete, ich posielanie mobilným telefónom, zvýšená konzumácia pornografie pred 15. rokom života, nevyžiadané zasielanie erotického obsahu iným osobám.
Škola by mala zohrávať zásadnú úlohu pri realizácii prevencie. Je potrebné poukázať na dva aspekty, aby sa žiaci základných a stredných škôl:
1. nedopúšťali rizikového alebo problémového správania (napr. sextingu),
2. nestali obeťou (napr. obchodovania s ľuďmi, nútenej prostitúcie a pod.).
Pri prevencii je nutné uvedomiť si možné nebezpečenstvo sociálnych sietí na internete za účelom sexuálneho obťažovania a zneužívania žiakov a realizovať v tomto smere preventívne aktivity.

Po prešetrení a navrhnutí opatrení na riešenie prípadu riaditeľ školy rozhodne o ďalšom postupe v súlade s školským poriadkom, pracovným poriadkom školy, školským zákonom, resp. zákonom č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon.

Celý prípad sa bude uskutočňovať pri zachovaní mlčanlivosti v súlade so zákonom č. 245/2008 Z. z. Zákon o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a v súlade so zákonom č. 317/2009 Z. z. o pedagogických zamestnancoch.

g) ZÁŠKOLÁCTVO

Pri riešení prípadu záškoláctva je dôležité včasné podchytenie problému, ktorého základom je pravidelná evidencia školskej dochádzky triednym učiteľom.

V prípade nezvyčajných a častých absencií je potrebné v prvom rade kontaktovať zákonných zástupcov.

V rámci prevencie je dôležité všímať si varovné signály u rizikových žiakov (najmä introvertní, vyčleňovaní žiaci, nonkonformne sa správajúci žiaci, nedisciplinovaní žiaci, žiak v čase rozvodu zákonných zástupcov, zo sociálne znevýhodneného prostredia a pod.).

Nevyhnutnú úlohu v oblasti prevencie plní triedny učiteľ, ktorý by mal pracovať so žiakmi na dennej báze a v prípade konfliktu riešiť situáciu okamžite a nepodceňovať drobné priestupky v triede. Priebeh odbornej činnosti by mal byť prioritne zameraný na budovanie vhodných stratégií pri práci so žiakom, prinavrátenie jeho sebahodnoty a zdravej motivácie, eliminovanie nežiaducich vplyvov okolia (najčastejšie vplyv rovesníckych skupín), ako aj vhodné a správne budovanie hodnotového rebríčka.

V prípade dlhodobej neprítomnosti žiaka a jeho neospravedlnení postupuje škola v súlade s nariadeniami uvedenými v Školskom poriadku.

Všeobecné zásady riešenia problémového správania žiakov

- starostlivo prešetriť prípad,
- škola musí vyhotoviť písomný záznam,
- zabezpečiť ochranu prípadným obetiam (napr. pri šikanovaní),
- škola by mala kontaktovať rodičov či zákonného zástupcu žiaka,
- v závažnejších prípadoch vec nahlásiť policajnému zboru SR alebo sociálnoprávnej ochrane detí a mládeže a sociálnej kuratele,
- všetci žiaci danej triedy by mali byť vhodne informovaní o prípade,
- žiak, ktorý sa dopustil nevhodného konania musí byť potrestaný v zmysle školského poriadku.

1. Základným preventívnym opatrením školy je osvojenie si princípu „Zdravá škola bez cigariet, alkoholu, drog a násilia“.
2. Základná umelecká škola je prostredím, kde prebieha samotná prebieha preventívna činnosť, keďže sa venuje plnohodnotnému tráveniu voľného času detí, mládeže a mladých dospelých a rovnako spolupracuje s organizáciami a inštitúciami, ktoré podporujú zdravý psychický aj fyzický vývoj detí a mládeže.
3. Úlohou vedenia školy, všetkých pedagogických i nepedagogických zamestnancov školy je vytvoriť pozitívnu klímu v škole, aby sa predchádzalo šíreniu drog v školskom prostredí.
4. Tento predpis je v súlade s pravidlami správania a konania žiakov vrátane sankcií za ich porušenie zapracovanými v školskom poriadku.

5. S týmto predpisom boli oboznámení všetci pedagogickí zamestnanci školy na zasadnutí pedagogickej rady konanom dňa 25.08.2025, čo potvrdili svojím podpisom na prezenčnej listine.
6. S týmto predpisom oboznámia rodičov, resp. zákonných zástupcov žiaka, na triednych rodičovských združeniach jednotlivých tried triedni učitelia.
7. Tento predpis bude zverejnený v zborovni školy pre pedagogických a nepedagogických zamestnancov školy a triednych učiteľov, ako aj na internetovej stránke školy.
8. Predpis nadobúda účinnosť dňom 01.09. 2025 a platí na dobu neurčitú.

Tento plán je platný od 1.9. 2025.

Prerokovaný na pedagogickej rade 25.8.2025

V Banskej Bystrici 28.8.2025

Mgr. art. Martin Kašša, DiS. art.

riaditeľ ZUŠ Jána Cikkera

ZÁVER

Základom pre tvorbu Školského vzdelávacieho programu školy na školský rok 2025/2026 boli:

1. Štátny vzdelávací program
2. Zákony a všetky zákonné a vykonávacie predpisy, nariadenia, vyhlášky, dokumenty Ministerstva skolstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky
3. Rámcové učebné plány, normatív materiálno-technického a priestorového zabezpečenie v základnej umeleckej škole, pedagogicko-organizačné pokyny
4. Koncepcia rozvoja a ciele školy
5. SWOT analýza
6. Záväzné dokumenty a materiály školy
7. Hodnotiace správy o činnosti PK
8. Mmateriálovo-technické podmienky školy
9. Výsledky spolupráce s inými inštitúciami

Školský vzdelávací program bol predložený Pedagogickej rade na schválenie 25. 08. 2025 a Rade školy na vyjadrenie dňa .....

V Banskej Bystrici .....

Mgr. art. Martin Kašša, DiS. art.
riaditeľ ZUŠ Jána Cikkera